Warwick Deeping

Sorrell şi fiul

În româneşte de
LUDMILA CERNAŞOV

Editura Medicală
Bucureşti – 1976

Sorrell And Son

by

Warwick Deeping

(C) Cassell & Company LTD 35 Red Lion Square, London WCIR SG
Sydney, Auckland

Toronto, Johannesburg

Traducere după ediţia a 41-a a romanului „Sorrell and Son”, publicat de **Cassell & Company LTD, London, 1973**

Coperta: *ADRIAN CONSTANTINESCU*

UN VICTORIAN ÎN SECOLUL AL XX-LEA

Istoriile literaturii engleze din acest secol nu consemnează decât rareori numele lui Warwick Deeping. Creaţia lui abundentă (peste şaptezeci de volume de proză, cu precădere romane) pare a împărtăşi destinul atâtor alte opere care au figurat, ani în şir, pe listele de best-sellers *întocmite de revistele de cultură şi apoi, treptat, nu au rămas decât în amintirea celor care au fost martorii succesului de odinioară. O asemenea împrejurare interesează, firește, în primul rând istoria şi sociologia culturii: o carte a cărei faimă apune atât de repede încât numai colecţiile vechi de ziare pot explica motivele entuziasmului cu care i-a fost întâmpinată apariţia sugerează, desigur, modificările gustului literar al unei epoci într-un chip mai convingător decât acea operă ale cărei valori statornice o fac să depăşească vremea.*

E adevărat, Deeping a scris mult şi nu toate cărţile lui demonstrează virtuţi apte să le acorde un loc printre operele importante ale primelor cinci decenii din acest

secol. De multe ori, graba s-a răzbunat şi cărţile lui, bine primite la apariţie, au fost uitate. Critica a observat că planul epic al romanelor sale se repetă câteodată, „ceea ce nu înseamnă neapărat lipsă de fantezie, ci – mai ales – lipsă de timp; *el nu a avut răgazul să observe cu îndeajunsă luare-aminte lumea realului, să-i descopere conflictele cele mai profunde, acele conflicte care generează valorile genurilor narative”*[1]*. Cu alte cuvinte, ceea ce se reproşează scriitorului este o anume înclinaţie spre succesul facil, spre formula verificată de aprecierile publicului şi ale editorilor. O asemenea judecată negativă nu se referă, însă, la scrierile lui Deeping* în totalitatea lor. *„Ar fi nedrept – s-a spus – ca prozei acestui scriitor să i se conteste orice calităţi de construcţie epică... Trebuie să acceptăm ideea că, într-o operă atât de amplă, inegalităţile de valoare sunt cu totul naturale”*[2]*. Fapt e că, la 30 ani după publicarea ultimului volum al lui Warwick Deeping, discuţiile privitoare la calităţile sau la limitele artistice ale cărţilor sale nu au încetat; ceea ce demonstrează că uitarea nu s-a aşternut asupra literaturii lui şi că succesul ei de acum câteva decenii n-a fost doar*

---

[1] ERIC PERCY, *Literary Tide,* Glasgow, 1956, p. 272.

[2] LEWIS A. T. KING, *Controversies,* London, 1969, p. 78.

un capriciu al gustului cititorilor.

Lucrul se verifică mai ales în cazul romanului Sorrell şi fiul *(una dintre cărţile de care se leagă, în chipul cel mai hotărâtor, celebritatea scriitorului)*; am *sub ochi un exemplar tipărit în noiembrie 1973, cea de-a 41-a ediţie a unei scrieri apărute în august 1925. Oricum, dacă lui Deeping i se recunosc merite literare care îl aşază mai presus de obişnuiţii autori ai cărţilor de succes efemer, povestea căpitanului în retragere Stephen Sorrell şi a fiului său constituie unul dintre argumentele cele mai convingătoare. „Autorul unor romane cum ar fi* Merele de aur, Poarta albă, Sorrell şi fiul, Kitty *sau* Drumul *are dreptul să fie privit fără concesii, pentru că – deşi nu a ţinut neapărat să fie un artist al cuvântului scris – a izbutit să scrie o literatură care nu e nici potrivnică artei, nici indiferentă la adevăratele ei probleme”*[3].

Romanul urmează un plan caracteristic epicii engleze de pe la mijlocul secolului trecut; eforturile unui erou, înzestrat cu autentice însuşiri morale, de a-şi depăşi condiţia socială. Într-o lume în care sărăcia poate deveni o infirmitate, Stephen Sorrell luptă din răsputeri să se salveze pe sine şi *să-şi salveze fiul de o asemenea*

[3] WILLIAM MILLS, în „The Times Literatury Supplement", 16 oct. 1970, P. 13.

nefericire. Dorinţa lui de ascensiune me poate fi confundată cu arivismul personajului tipic prozei realiste a secolului al XIX-lea, din familia balzacienilor Rastignac sau Rubempré. Din punctul de vedere al descendenţei literare, Steve îi aminteşte mai curând pe eroii dickensieni, cei care urcă treptele sociale ca *o meritată răsplată a calităţilor lor omeneşti. El aparţine, astfel, unei categorii caracteristice prozei victoriene din veacul trecut şi exprimă, de fapt, o categorie morală.*

Căpitanul Sorrell este un fel de David Copperfield osândit la o m-uncă umilitoare, pe care o împlineşte cu o teribilă încrâncenare. Viaţa nu i-a oferit decât o singură speranţă: fiul său; pentru el se luptă să supravieţuiască, el rămâne unicul scop al existenţei sale. Ai impresia că, aplecat sub povara bagajelor pe care le cară pe treptele tocite ale hanului, Steve nu vede nimic din câte se întâmplă în jurul lui. Cea mai covârşitoare umilinţă dintre toate, aceea de a-şi întregi salariul mizerabil cu pomenile primite de la clienţi pare, paradoxal, a nu-l afecta în vreun fel. Contabilizarea rece a bacşişurilor, adăugarea lor nepăsătoare la capitolul „venituri" reflectă o dramă cu atât mai dureroasă cu cât Steve nu-şi dă seama de înţelesurile ei. Şi e şi firesc să fie aşa, atâta vreme cât în

structurile sociale care-i cuprind existenţa, bacşişul e un fapt întru totul firesc, leafa însăşi fiind astfel calculată încât *să lase loc acestei practici care, în mod normal, lezează grav demnitatea omului.*

Poate că, în cazul lui Steve, mai există o *explicaţie. El ştie că leafa nu-i ajunge să-l ajute pe Kit să înveţe, ferindu-l de nefericirile pe care le-a întâmpinat el însuşi. E hotărât să îndure toate umilinţele, chiar şi pe aceasta, cea mai gravă dintre toate. Toate gândurile lui sunt strânse în jurul lui Kit, băiatul delicat şi sensibil, căruia îi visează un viitor atât de frumos încât să-i răzbune propriile umilinţe. Pentru unii, asta se poate chema egoism; în realitate, Sorrell e un generos, dar generozitatea lui nu se poate revărsa decât asupra singurului lucru pe care i l-a lăsat viaţa. Munca de la hanul cu nume de o atât de tristă ironie, „îngerul", nu era decât continuarea unui şir de mari nefericiri, printre care despărţirea de o soţie ce nu-l înţelesese niciodată nu fusese, desigur, cea mai puţin însemnată. Ca pentru atâţia oameni din generaţia care a luptat în primul război mondial, războiul a însemnat un cataclism de pe urma căruia existenţa nu a mai putut fi refăcută. Este generaţia eroilor lui Hemingway şi ai lui Erich Maria Remarque; fără s-o spună de-a dreptul,*

Deeping îl socoteşte pe Sorrell o victimă a lumii post-belice în care întregul sistem al valorilor fusese răsturnat şi însuşirile etice tradiţionale nu erau luate în seamă. Izbânda lui înseamnă, de fapt, o reabilitare a valorilor pe care le proclamase literatura erei victoriene; aşa cum le definise cândva Carlyle, ele erau „modestia, hotărârea de a nu se da bătut, convingerea că niciun fel de muncă omenească nu e umilitoare, stăruinţa de A-şi urmări un scop în viaţă, încrederea în dreptatea destinului”[4]*. Stephen Sorrell e un resemnat şi virtutea lui – „modestia”, cu vorbele îndemnului moral al lui Carlyle – e răsplătită.*

Răsplata e întrupată tot într-un erou de factură victoriană: bunul şi generosul domn Roland. Veşnic surâzător, atent la suferinţele celor din jur, bucuros să le poată alina, el este croit tot după modelul unor eroi dickensieni. Portretul său e desenat, e drept, mai sumar decât acela al lui Steve Sorrell, prezenţa lui e schiţată cu prea multă discreţie şi ai senzaţia că Roland apare numai atunci când e neapărată nevoie de el: e un om al destinului” şi e limpede că nu vrea să renunţe la acest rol pe care i l-a încredinţat, în tradiţie victoriană, Warwick Deeping. În contrast violent cu domnul Roland, se

[4] Cf. JOHN GATE, Thomas Carlyle, the Phillosopher of the Victorian Era, London, 1936, p. 176.

înfăţişează fostul sergent-major Huck (procedeul contrastului romantic fusese preluat de proza realistă engleză a veacului trecut). Conştient de puterea pe care o are asupra celor mai slabi decât el, brutal, mincinos, linguşitor faţă de Cei mai puternici, afemeiat, ros de invidii josnice, el e, de fapt, un romantic portret în negativ al lui Roland şi al lui Sorrell. Dar şi el este, într-un fel, o întruchipare a destinului pe care Steve trebuie să-l întâlnească pentru a-şi pune şi mai limpede în evidenţă calităţile, astfel încât ele să-i fie recunoscute şi, bineînţeles, răsplătite.

Ceea ce este Roland pentru Steve, este Molly Pentreath pentru Christopher Sorrell. Dar tânărul medic câştigă mai mult din întâlnirea cu această fată independentă; el învaţă lecţia aspră a incertitudinilor, a îndoielilor, îşi dă seama cât e de omenească suferinţa. Poate că adevărata personalitate a lui Christopher se conturează abia după episodul înfrângerii în ciocnirea cu temperamentul inflexibilei Molly. E adevărat că idila celor doi tineri nu depăşeşte convenţionalul, că Deeping dozează cu prea *multă luare-aminte efectele sentimentale, iar crâmpeiele de peisaj sunt înfăţişate cu un fel de excesivă picturalitate; dar analiza transformării lui Kit e condusă*

cu abilitate şi copilul cuminte, medicinistul studios, chirurgul copleşit de răspunderea profesiunii devine un om mai complex decât oricare dintre celelalte personaje ale romanului. Viaţa n-a fost deloc generoasă cu tânărul Christopher Sorrell; o exemplară legătură afectuoasă l-a făcut să pătimească la fiecare înfrângere a tatălui său. După pilda ofiţerului în retragere, a îndurat totul în tăcere, cu grijă ca „onoarea să nu sufere". Crescut în acest cult al onoarei, a l sincerităţii, a deprins să ştie totul despre tatăl său şi să nu-i ascundă nimic („Niciun fel de secrete!"). De altfel, nici nu e nevoie ca Sorrell şi fiul să-şi spună secretele; ei le intuiesc, ştiu totul unul despre celălalt, fără să trebuiască neapărat să se destăinuie.

O singură dată nu a intuit Christopher adevărul despre tatăl său: cancerul lui Steve i-a rămas ascuns, pentru că *bolnavul s-a străduit din răsputeri să-l disimuleze pentru a nu tulbura fericirea tinerilor căsătoriţi. Are dreptate Lewis King să observe că „unica împrejurare în care mecanismul perfect al corespondenţei sufleteşti între Steve şi Kit nu funcţionează, are urmări fatale, ceea ce e de prevăzut la un mecanism prea bine pus la punct; dacă ilustrul chirurg care e Christopher Sorrell ar fi aflat din vreme de suferinţa omului care ştie să sufere, mâna lui ar*

fi rezolvat totul, în chip ireproşabil”[5]*. Aşa, însă, medicul n-a putut interveni decât într-un mod ale cărui consecinţe morale sunt, bineînţeles, discutabile. Şi, dacă s-ar putea pleda pentru soluţia lui Kit, dacă, logic, nu se poate întrevedea o altă rezolvare a chinului nimicitor al bătrânului Stephen Sorrell, din punct de vedere uman soluţia este cu desăvârşire inacceptabilă. Iar din punct de vedere strict literar, un asemenea final pare împovărat de sentimentalism. Dar nu se poate nega, desigur, că Deeping a ştiut* să *construiască un final de mare efect şi că melodrama este, totuşi, pregătită lucid, tot în spiritul literaturii victoriene. Capodoperele literaturii engleze din secolul trecut nu neglijau acest gen de efecte, despre care un comentator de talia lui G. K. Chesterton spunea că ar reprezenta „o provocare aruncată imprevizibilului vieţii”*[6]*. Apariţia ocnaşului în odaia lui Pip din* Marile speranţe, *întâlnirea dintre Jane Eyre şi Rochester, moartea lui Heathcliff din* La răscruce de vânturi *sunt, evident, lucrate cu o preocupare şi mai accentuată pentru realizarea efectului neaşteptat.*

E adevărat, evoluţia romanului nu punea pe atunci

[5] Op. Cit., p. 90.

[6] G. K. CHESTERTON, în „Arena", 18 mai 1923, p. 36.

problemele care-i confruntau pe scriitorii contemporani cu Faulkner şi cu Joyce. Dar nu e drept să se compare întreaga literatură a acestei epoci cu soluţiile din Zgomotul şi furia *sau din* Ulise. *Warwick Deeping este un victorian în plin secol al XX-lea; şi literatura lui (despre care s-ar putea spune că urmăreşte nu atât mişcările din universul interior al eroilor cât comportarea în mediul exterior) îşi propune deliberat să continue tradiţiile prozei din secolul trecut. Şi se cuvine să recunoaştem că a urmărit, cu multă atenţie lecţia înaintaşilor lui. Dacă ar fi să judecăm numai după felul în care e condusă acţiunea în* Sorrell şi fiul, *am ajunge la concluzia că romancierul ştie să construiască o naraţiune unitară în care planul central al cărţii, acela în care acţionează cei doi eroi principali, îşi subordonează în chip logic elementul episodic, într-o arhitectură simplă care nu încorporează ornamentul de prisos. Este, în cartea lui Deeping, o aspiraţie spre esenţial, o dorinţă de a spune numai lucrurile importante şi de a nu folosi decât acele detalii care servesc firului principal al naraţiunii.*

Cartea este, de fapt, un „roman de formaţie"; deşi o bună parte a capitolelor de început este consacrată lui Steve, muncii lui umilitoare şi extenuante, iar Kit apare

numai rareori în cursul acţiunii care-l defineşte pe tatăl său, prezenţa lui e necontenit simţită în roman. Faptele lui Steve, resemnarea cu care îndură jignirile sunt în întregime determinate de visul său de a-i înlesni o existenţă frumoasă fiului său. Christopher Sorrell este justificarea însăşi a naraţiunii, resortul desfăşurării epice a romanului, cauza morală a atitudinii tatălui. E adevărat, cartea se încheie cu moartea tragică a lui Steve; dar împrejurarea aceasta măsoară, în realitate, o nouă dimensiune etică a portretului lui Kit. O nouă etapă a vieţii lui se inaugurează în clipa morţii tatălui; medicul atent la cazurile clinice pe care le analizează ca pe nişte fapte ştiinţifice, părând a nu-l vedea pe om. Dincolo de marginile câmpului operator, devine el însuşi un om capabil de hotărâri dramatice, convins că inacţiunea este cea mai rea dintre deciziile posibile. Gestul său din final poate fi, desigur, condamnat din punctul de vedere al oricărei morale omeneşti. Dar, tocmai de aceea, el îşi afirmă o personalitate mai puternică decât ar fi lăsat să se întrevadă cumpănita atitudine de până atunci. Nu vreau, firește, să spun că tânărul Sorrell ar fi fost, până la episodul final al romanului, un personaj lipsit de contur. Kit participă, încă de la început, cu o dureroasă

maturitate la suferinţele tatălui său. Îndură, desigur, propriile umilinţe: află, de pildă, că în ţara lui sunt şcoli în care elevii sunt primiţi pe temeiul rangului social al părinţilor; e prima (şi, probabil) unica minciună de care se face vinovat Kit: e obligat să se prefacă a fi altceva decât copilul unui sărman rândaş de han, pentru că altfel nu şi-ar afla loc într-o şcoală cu pretenţii aristocratice. Tânărul Kit Sorrell simte de timpuriu injustiţia unor asemenea legiuiri anacronice. Maturizarea sa nu se produce numai ca un reflex al experienţelor dureroase ale tatălui său: ea este un rezultat şi al propriilor încercări, al unor confruntări cu realitatea socială, care au loc în momente hotărâtoare ale formării sale.

Kit nu află că există mizerie umană numai prin mijlocirea experienţei lui Steve; unul dintre episoadele semnificative ale romanului este acela al celei dintâi intervenţii a tânărului medic, asistând o tânără la naştere. Literatura ai cărei eroi sunt medicii recurge frecvent la asemenea scene în care viaţa este sortită, încă de la început, mizeriei. Înfruntarea dintre viaţa omenească, pentru a cărei biruinţă luptă deopotrivă mama, copilul şi, bineînţeles, medicul şi destinul tragic care pare s-o aştepte în atmosfera sordidă, de spaimă, ce-o

îmbrăţişează din primul ceas, este un subiect de mare tensiune dramatică. Simbolic, pentru Christopher cea dintâi experienţă a omului care participă la aducerea pe lume a vieţii înseamnă şi un moment dintre cele mai importante în propria evoluţie. În apartamentul sărăcăcios, unde s-a împlinit miracolul naşterii unui copil, el îşi descoperă, patetic, rezervele de sentimente umane pe care şi le păstrase, până atunci, numai pentru tatăl său. Împrejurarea are un sens aproape mitic, dar Deeping nu vrea să adere la o modalitate romantică de construcţie a *personajelor şi a situaţiilor şi se mulţumeşte să consemneze faptele obişnuite ale existenţei. Moartea sărmanei Mary Jeivett are, fără îndoială, şi ea, o rezonanţă romantică; întregul episod accentuează nişte trăsături pe care romanul le sugerează, mai atenuat, pe întregul parcurs al acţiunii.*

Personajele lui par a lupta, încă de la început, cu absurdul existenţei cărora au fost meniţi. Steve şi Kit sosesc la Staunton, orăşelul pe care amândoi îl visează ca pe un loc unde toată nefericirea lor se va risipi, numai pentru a afla că negustorul care îi oferise o slujbă lui Steve murise chiar în dimineaţa venirii lor. Din primele pagini îţi dai seama că Sorrell, tatăl şi fiul, vor avea de

înfruntat un destin potrivnic, şi că lupta aceasta va fi necruţătoare. Întâlnirea lui Steve cu fosta lui soţie (femeia despre care ştim sigur că nu l-a înţeles şi că a declanşat întregul şir de nenorociri ale soţului ei) stă, de asemenea, sub semnul coincidenţelor romantice. Dar, şi aici, Deeping are iluştri predecesori în romanul realist al epocii victoriene; Marile speranţe *ale lui Dickens, de pildă, sunt construite pe un foarte complicat sistem de relaţii între personajele principale, tăinuite rudenii, neaşteptate întâlniri între oameni care-şi datorau (uneori fără să ştie) determinante schimbări ale sorţii.*

Kit (care mi se pare că este, totuşi, eroul principal al cărţii) îşi împlineşte, în bună parte, destinul de pe urma unor asemenea întâlniri întâmplătoare, al unor coincidenţe decisive pentru evoluţia lui. Pentru Steve, de pildă, sosirea la han a fostei doamne Sorrell nu are semnificaţia pe care o va avea pentru fiul lui; Kit trăieşte, explicabil, cu mai multă intensitate momentul tulburător al întâlnirii cu mama sa, despre care, în lungile ceasuri de confesiuni petrecute cu Steve, nu se rostea aproape niciun cuvânt. La multă vreme după aceea, Molly e întâlnită, tot din întâmplare într-un parc şi împrejurarea are, precum se ştie, consecinţe dintre cele mai însemnate

pentru tânărul medic.

Aparent o carte cu numai două personaje, Sorrell şi fiul *deschide, totuşi, o perspectivă sesizantă asupra unei lumi în care se mişcă eroii principali. Nu încape discuţie, Deeping n-a urmărit să analizeze neapărat înfăţişări mai cuprinzătoare ale societăţii britanice interbelice. Dar fragmente ale lumii sociale pătrund adesea în compoziţia epică a romanului. Raporturile dintre oameni sunt evident determinate de prejudecăţile unei lumi în care averea şi titlurile ţin locul oricăror merite ale indivizilor. Suferinţele lui Stephen Sorrell şi ale fiului său nu sunt motivate de comportarea unor oameni care sunt, temperamental, nişte cinici: deşi scriitorul n-o spune direct e limpede că ei sunt prinşi într-un angrenaj complicat al societăţii, că purtarea lor urmează (aproape întotdeauna inconştient) regulile nescrise alé unei lumi în care individualismul este nu o cauză, ci un efect al determinărilor sociale. Astfel încât Roland şi Cherry, bogătaşii buni şi generoşi, totdeauna surâzători şi dornici să facă bine, reprezintă –* ne*greşit – excepţiile. Ei exprimă (şi comparaţia cu unele personaje victoriene, în primul rând cu bogătaşii din câteva romane dickensiene, se impune din nou) dorinţa de frumuseţe şi de bunătate a*

scriitorului.

De altminteri, Deeping nu putea întreprinde o analiză exactă a lumii sociale a Angliei contemporane cu el. Relaţiile umane, raporturile dintre clase erau mult mai complexe decât lasă a se înţelege autorul lui Sorrell şi fiul; *cele câteva crâmpeie de conversaţie între personajele cărţii, unde se întrezăreşte o preocupare mai largă decât aceea a sorţii eroilor romanului, sunt de un derutant convenţionalism. Viziunea politică a lui Warwick Deeping e limitată de multe prejudecăţi, iar felul în care înţelege ideile socialiste (chiar dacă, aşa cum este aproape sigur, el se referă la:* trade-unionismul *britanic, unicul exemplu pe care-l avea la îndemână) este, evident, inexact. Dar, aşa cum s-a întâmplat şi în alte cazuri – unele celebre – ale literaturii, pasiunea pentru adevăr a scriitorului l-a ajutat să-şi depăşească părerile politice*. Şi *să reconstituie fragmente veridice ale lumii pe care a observat-o cu atenţie; el a putut, astfel, adera la idealuri umanitare generoase, şi-a afirmat încrederea în victoria forţelor binelui şi a descoperit înfăţişări ale nedreptăţii sociale din Anglia acelei vremi.*

Finalul romanului este, de fapt, numai în aparenţă nefericit. Moartea lui Steve este o izbăvire şi, în acelaşi

timp, o împlinire a lui Kit. Viaţa căpitanului în retragere Stephen Sorrell se încheie ca o victorie a muncii oneste, a hotărârii de a-i dărui fericire celui pe care-l iubeşte, propriul său fiu. Personajul lui Deeping moare senin, cu conştiinţa împăcată. Soarta lui reflectă încrederea scriitorului în izbânda binelui. În încleştarea, uneori deznădăjduită, cu împrejurările nefericite ale vieţii, victoria este, limpede, de partea celor buni.

Viaţa lui Steve şi a fiului său sunt investite cu o neîndoielnică dorinţă de bine şi de frumuseţe. Recurgând adesea la procedeele tradiţionale ale prozei victoriene, Warwick Deeping afirmă un ideal umanist de neîndoielnică valoare. Şi, desigur, succesul statornic al cărţii (să ne amintim că o nouă ediţie a fost publicată aproape în fiecare an, din 1925 încoace, şi că *romanul a fost tradus în multe limbi) se datorează, în bună parte, acestui îndemn la muncă, şi omenie, la bunătate, pe care cititorii îl desluşesc, de mai bine de jumătate de secol, în povestea vieţii lui Christopher Sorrell şi a tatălui său.*

Fără îndoială, îndelunga popularitate a cărţii nu interesează doar sociologia culturii, ea nu oglindeşte doar mutaţiile gustului, ci implică şi valori statornice ale etosului.

DAN GRIGORESCU

NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

George Warwick Deeping s-a născut la Southend, în comitatul Essex, la 28 mai 1877. Doctor în medicină, renunţă la profesie – după un an de practică – şi se dedică scrisului. Înrolat în armata britanică, participă la luptele din Africa de Nord şi din Franţa, în primul război mondial. Moare la 20 aprilie 1950.

Printre cărţile publicate de el, cele care s-au bucurat de cea mai largă popularitate sunt: *Uther şi Igraine* (1903), *Bess a pădurilor* (1906), *Bertrand din Bretania* (1908), *Sfântul roşu* (1909), *Englezul cel şchiop* (1910), *Joan cea din Turn* (1911), Casa *iscoadelor* (1913), *Regele ascuns în spatele regelui* (1914), *Nelinişte* (1916), *Valoare* (1918), *Uliţa felinarului* (1921), *Livezi* (1922), *Mere de aur* (1923), *Sorrell şi fiul* (1925), *Ziua judecăţii* (1926), *Kitty* (1927), *Bătrânul Pybus* (1928), *Surghiun* (1930), *Viţă veche şi viţă tânără* (1932), *Anul orbului* (1937), *Cel care s-a întors din drum* (1940), *Domnul Gurney şi domnul Slade* (1944), *Osândă amânată* (1945), *Lipsa de sfială a tinereţii* (1946).

D. G.

În amintirea tatălui meu

CAPITOLUL I

1

Sorrell încerca să strângă curelele de la mica valiză cafenie, dar aceasta era atât de veche şi atât de ticsită, încât trebuia să procedeze cu băgare de seamă.

— Vino să te aşezi pe ea, Christopher!

Băiatul, căruia prefera să-i zică pe numele mic, Kit, stătea călare pe un scaun în faţa ferestrei, împărţindu-şi atenţia între ceea ce făcea tatăl său şi partida de fotbal pe care un grup de băieţi foarte murdari şi gălăgioşi o jucau pe Lavender Street, una din străzile unui cartier sărac din Londra.

Christopher veni să se aşeze. Era un copil brun, de unsprezece ani, cu faţa gravă care se lumina deodată de un zâmbet plăcut. Genunchii îndoiţi scoteau şi mai mult la iveală luciul pantalonilor.

— Nu trebuie să forţezi prea mult, spuse Sorrell. Înţelegi?

Capul întunecat al tatălui atingea capul brun al

băiatului. Purta şi el un costum de serj albastru, lustruit de vechi ce era. Stătea cu trupul lui înalt îndoit deasupra valizei, cu umerii aduşi, cu faţa crispată de îngrijorare. Vecinătatea băiatului îl făcea să pară şters şi şubred.

— Acum cealaltă curea, bătrâne! Nu prea brusc! încetişor...

Era cu sufletul la gură, vorbea în frânturi de fraze, în timp ce trăgea cu mişcări prudente cureaua de piele. O curea ruptă ar fi fost un dezastru! Căci încuietoarea nu mai ţinea şi această teamă de o catastrofă banală părea să se transmită mâinilor sale lungi, inteligente, care se mişcau atent dar energic. Zgomotul respiraţiei lui umplea camera.

— Gata! răsuflă uşurat.

Cum stătea aşa îngenuncheat, privind spre fereastra prin care apărea o fâşie de cer retezat parcă de cornişa lugubră şi de olanele cenuşii ale casei de peste drum, părea o vietate care încearcă să evite un picior uriaş ridicat deasupra ei. În aceşti trei ani din urmă, de fapt după demobilizare, viaţa fusese pentru Sorrell un fel de fiară monstruoasă care îl călca în picioare, iar el – o biată fiinţă prăvălită în noroi, suflând din greu, zbătându-se să pareze loviturile, înnebunită, plină de ură şi spaimă. Acum

reuşise să închidă valiza şi simţea că se îndepărtează în sfârşit de spectrul acelei fiare enorme. O şansă nesperată îl ajutase să-şi salveze ultimul costum făcut de comandă – era tot ce-i mai rămăsese din eleganţa de altă dată.

Eleganţa de altă dată... Oribile cuvinte... îşi netezi mustăcioara neagră şi se uită la valiză:

— Bun! Aşa mai merge, băiete:

Schiţă un zâmbet şi Kit îi răspunse cu un zâmbet mai voios. Deocamdată părăsirea acestei camere sordide de pe o stradă infamă însemna o aventură minunată, pentru că amândoi plecau în provincie.

— Ar trebui o etichetă, tată.

— Bineînţeles... „Sorrell şi fiul, călători, Staunton”.

— Cum o să ajungă valiza la gară?

Ridicându-se în picioare, Sorrell îşi scutură praful de pe genunchii pantalonilor pe care seară de seară îi împăturea cu grijă, ca să şi-i pună sub saltea.

— M-am înţeles cu domnul Sawkins. O să treacă pe aici mai devreme s-o ia şi s-o depună la biroul de păstrare.

Sorrell, care se preocupa de dunga pantalonilor săi, nu ajunsese încă la starea de spirit a omului pentru care căratul propriilor bagaje devine un lucru cu totul firesc. Existau încă multe treburi care îi repugnau: era un

gentleman. Este adevărat că puţin a lipsit ca societatea să-l îmbrâncească de pe palierul conştiinţei sale pentru a-l face să se prăvălească în mocirla nesiguranţei şi a şomajului;

totuşi, chiar dacă se ţinea numai în mâini, refuzase să cadă. De aici, nevoia intervenţiei domnului Sawkins şi a căruciorului său de negustor ambulant pentru transportul bagajului.

— La ce oră pleacă trenul, tată?

— La zece şi douăzeci.

— Şi la ce oră sosim la Staunton?

— Cam pe la trei.

— Şi unde vom locui?

— Ei! Voi reţine o cameră înainte de a mă învoi cu domnul Verity. El ar putea să ne propună să locuim deasupra... deasupra prăvăliei.

Existau momente când prezenţa băiatului îi reda lui Sorrell conştiinţa demnităţii. Atitudinea adoptată faţă de fiu data din timpul războiului şi supravieţuise diverselor umilinţe, foamei, îmbrăcăminţii uzate, dispariţiei melodramatice a mamei lui Christopher. Se întoarse spre oglinda de pe măsuţa de toaletă trecându-şi mâna peste părul brun. „Deasupra... prăvălei...” Făcuse un efort ca să

rostească aceste cuvinte. „Căpitanul Sorrell, distins cu Crucea Militară”. În ochii lui Christopher înţelegea să rămână căpitanul Sorrell, M. C.[7] Ar fi vrut să-i explice băiatului că magazinul domnului Verity din Staunton nu era un magazin oarecare. Domnul Verity se ocupa de antichităţi; acest comerţ avea nobleţe şi parfum; mirosea a lavandă, a petale uscate de trandafir şi nu a brânză şi carne. În plus, domnul Verity nu părea să fie o figură banală: un bătrân celibatar care căuta un ajutor şi prefera să aibă de-a face cu un om bine crescut. În sfârşit, domnul Verity părea să fie un patriot sentimental, deoarece intrase în corespondenţă cu Asociaţia foştilor ofiţeri, care la rândul ei îi oferise postul lui Stephen Sorrell.

Sorrell pleca la Staunton pur şi simplu pentru a-şi da seama dacă el şi domnul Verity îşi vor fi simpatici unul altuia.

Îşi îndreptă cravata şi începu să reflecteze la problema pe care o constituiau Christopher şi magazinul domnului Verity. Trebuia oare să-i spună totul sau să-i lase băiatului iluzia că ei doi duceau un alt fel de viaţă, deosebit de cel al oamenilor de rând? Putea să-i dea a înţelege că va participa la comerţul domnului Verity şi că în zilele

[7] Military Cross – Crucea Militară (n. trad.).

noastre a ţine un magazin, mai ales un magazin de antichităţi, este întru totul la modă.

Urletele care urcau din stradă îi tulburară şirul gândurilor: probabil un jucător marcase un gol, iar un altul îi contesta violent valabilitatea.

— Copii afurisiţi! bombăni el.

Se uită la băiatul lui.

— Tată!

— Da?

— La Staunton o să merg la şcoală?

— Sigur! Cred că există o şcoală elementară la Staunton. Mă voi ocupa de asta de îndată ce voi stabili totul cu domnul Verity.

— Dar va fi o şcoală de Gentlemani? Nu-i aşa tată?

— Bineînţeles! Nu se poate altfel.

Tăcură câtva timp. În această ultimă după-amiază pe care o petreceau la Londra, nu găseau nimic de făcut şi, în serile calde Lavender Street nu exala parfum de flori. Mirosurile ei erau pe cât de variate, pe atât de puţin plăcute, îmbinând diverse arome domestice, de varză şi de peşte prăjit, cu iz de bălegar de cal şi de seu rânced; era o stradă în care te sufocai. Îmbrăcămintea şi trupurile majorităţii locuitorilor ei emanau miros de sudoare acră.

Băiatul însă simţea în nări mirosul imaginar de câmp deschis.

— Dacă am ieşi puţin?

— Unde?

— Să mergem să privim Tamisa!

Nimeriră imediat într-o învălmăşeală de copii care strigau toţi deodată, încercând să atingă cu piciorul o minge făcută dintr-o bucată de cârpă veche umplută cu hârtie. Kit fu împins şi se izbi de tatăl lui, dar reacţionând energic, trimise pe unul din gălăgioşi drept în apa din rigolă, unde puştiul uită de răzbunare fiind ocupat să-şi ferească faţa de loviturile de picioare ale tovarăşilor săi.

Sorrell remarcă roşeaţa care îmbujora obrajii fiului său; băiatul îşi dădea seama că se deosebeşte de găliganii de pe Lavender Street şi era revoltat de acest contact fizic.

— Kit, mâine vom fi plecaţi de aici.

— Cu atât mai bine!

Sorrell se gândea mult la educaţia lui Christopher. O făcea şi acum în timp ce se opriseră amândoi în mijlocul podului Hungerford. Fusese nevoit să-l trimită la şcoala comunală, lucru de care erau scârbiţi şi unul şi celălalt. Pentru tată era o chestiune de orgoliu rănit; pentru fiu – indignarea de a fi silit să aibă de-a face cu copii dintr-o

categorie inferioară. În acest mediu se simţea cuprins de toată greaţa pe care o poate resimţi un copil obişnuit să se spele, să folosească batista şi să nu arunce înjurături în dreapta şi în stânga, în toiul jocului, oricât ar fi fost de pasionant.

Cu coatele sprijinite pe balustrada de fier, Sorrell se lăsă furat de vise urmărind chipul iluminat al fiului său, absorbit de viaţa fluviului: un vaporaş cu turişti înainta contra curentului; un om spăla puntea unui şlep; oşalupă a poliţiei se îndrepta spre arcadele cenuşii ale podului Waterloo. Lui Sorrell scena îi trezea un ecou profund familiar, dar de o stranie amărăciune. Cenuşiul blând al atmosferei, străpuns de razele palide ale soarelui, era acelaşi ca şi în alte seri. Şi totuşi cât de diferit! Ochii sufletului vedeau mai departe decât ochii trupului. De aici, Londra îi apăruse întotdeauna în întreaga ei frumuseţe: o cetate puternică, învăluită într-o ceaţă blândă, plutind parcă uşor în bucla fluviului. Îi iubise crepusculul de un negru albăstriu, luminile liniilor incerte ale catedralei Sfântul Paul inălţându-şi cupola ca o emisferă magică, turnurile vechi, roşul scorojit al berăriei Leului, opulenţa solidă a restaurantelor Cecil şi Savoy. Verdele copacilor din Charing Cross Gardens.

Îşi amintea că cinase şi dansase cândva la Savoy.

Zile minunate! Uniforma kaki... şi femeile care i se păruseră pe atunci ceva mai mult decât nişte simple femei, în nopţile acelea însetate de viaţă, când venea acasă în permisie. Odalisce!

Femeile! Terminase cu ele pentru totdeauna.

Îi revenea în amintire seara când îşi dusese soţi-a la Savoy. Cu doi ani în urmă soţia îl părăsise şi de atunci purta pecetea de ratat mizerabil. Nici nu fusese nevoie să rostească aceste cuvinte... Şi tot acest zbucium de după război, cu deziluziile sale, cu secătuirea acelui minunat entuziasm tineresc, cu femeile care trăgeau la bărbaţii bogaţi ce stătuseră comod acasă la gura sobei, cu dezorientarea şi amărăciunea nedreptăţilor îndurate, la gândul că sângele vărsat este supt acum de gura unui materialism ahtiat de bani.

Se uită la chipul fiului său.

Da, o adevărată goană după căpătuială, îşi depănă el mai departe firul gândurilor – dar o goană organizată. Trebuie numai să rămâi în picioare, gata de luptă, să nu te laşi strivit de tăvălug. Slavă Domnului! Am numai un singur copil!

Cu capul ridicat, cu cascheta în mână, Kit zâmbea – Kit,

copilul plin de viaţă şi de ardoare, cu ochii, luminoşi şi pielea fragedă. Pentru el începea marea aventură a vieţii. Privea fluviul şi oraşul în toată splendoarea forţei şi misterului lor. Savoy şi Cecil rămâneau palatele necunoscutului mare şi aventuros şi Sorrell, veşnic hărţuit de nevoile nemiloase ale existenţei, îşi simţi, deodată inima năpădită de o nesfârşită duioşie pentru copilul lui.

„Poate este egoism din partea mea, îşi spunea. Dar voi încerca să-i asigur şanse mai bune decât am avut eu, ca să poată ieşi teafăr din marea încleştare. De altfel, în ziua de azi suntem mai cinstiţi în egoismul nostru. Important este nu să-ţi iubeşti aproapele, ci să fii Capabil să te aperi împotriva lui, dacă încearcă să te doboare. Înţelegere prin tocmeală... Jaf organizat... Dar trebuie să te tocmeşti cu o armă zdravănă în mână”.

Stând pe pod alături de băiat şi urmărind viaţa fluviului şi luminile, Sorrell simţea că lui îi lipseşte această armă. Ce altceva era el decât o pereche de mâini şi un trup mai degrabă slăbănog, într-un costum ponosit? Se gândea la rănile sale, cele ale trupului şi cele ale sufletului.

Privirea îi întâlni surâsul lui Kit.

— Spune-mi, tată! La Staunton există vreun râu?

— Unul mic.

Îşi dădea seama că odăiţa care-l aştepta la domnul Verity putea fi tot atât de mică; dar cel puţin va fi o odăiţă care îl va reţine în pragul ruinii sociale.

2

Sorrell şi fiul său sosiră la Staunton pe la orele trei după-amiază.

În zăngănitul unor bidoane de lapte goale, Sorrell se adresă hamalului care descărca valiza cafenie din căruciorul de bagaje; dar omul nu putea sau nu voia să-l audă.

— Dacă eşti atât de bun S-o iei mai cu grijă... Curelele...

Hamalul apucă valiza şi o lăsă să cadă din greu pe peron. Valiza se deschise şi o parte din conţinut se revărsă pe asfalt.

Figura lui Sorrell luă o expresie jalnică.

— Nu trebuia să faci una ca asta... Să ştii!

Era de rău augur. Se aplecă să adune un pantof, o perie de haine, o cutie de tutun şi să îndese în deschizătură apariţia jenantă a unei cămăşi nespălate. Cuprins de o părere de rău subită, omul se aplecă să-l ajute.

— Mă duc să caut nişte sfoară. Pesemne că pielea era putredă la cataramă.

Tăcut, Christopher îşi urmărea tatăl cum se străduieşte împreună cu hamalul să dreagă valiza aceea nenorocită. Incidentul îl întristă; observase emoţia din ochii tatălui său şi simţea nelămurit că nu valiza, ci tatăl era cel care suferise accidentul – un accident care dăduse în vileag, într-o singură clipă, o întreagă lume de probleme umilitoare, dureroase. Bietul tata! Dar înduioşarea băiatului avea o notă de orgoliu.

Sorrell se pregătea să tragă alte foloase din remuşcările hamalului. Înainte de a ajunge la Staunton, mai numărase o dată banii ce-i mai rămăseseră: treizeci de şilingi şi cinci penny în total.

— Poate ştii pe undeva o cameră curată, nu prea scumpă?

Omul tocmai termina de legat o sfoară în jurul valizei:

— Ca să rămâneţi aici? Cam ce doriţi?

— Voi avea slujbă în oraş. Îmi trebuie o cameră care să fie şi salon şi dormitor pentru mine şi pentru băiat. Mobilierul poate fi oricât de simplu.

— Da! Am o mătuşă care primeşte chiriaşi în gazdă.

E acolo o cameră, sus la mansardă. Pe Fletcher’s Lane. La vreo sută de metri de aici.

— Ar putea să ne ia în pensiune?

— Să mâncaţi la ea, adică?

— Da.

— Ar putea. Staţi puţin. Eu îmi termin serviciul cam în zece minute şi vă conduc până acolo.

— Îţi voi rămâne îndatorat.

Sorrell îi dădu cei cinci penny.

— Mulţumesc, domnule. Am să vă car eu asta în spinare.

Pe Fletcher’s Lane, la nr. 7, Cei doi Sorrell fură bine primiţi şi luară în stăpânire o cameră destul de spaţioasă, cu tavanul mansardat. Prin lucarnă se vedeau turnurile catedralei şi copacii din curtea bisericii; între biserică şi lucarnă tot felul de acoperişuri şi hornuri îşi înălţau siluetele roşii, gri şi maronii. Camera era curată; o cuvertură albă era întinsă pe pat, o bucată de linoleum de formă pătrată acoperea mijlocul duşumelei şi una mai mică – porţiunea din faţa măsuţei de toaletă. Comoda avea un picior rupt: ca să deschizi un sertar, trebuia să-ţi propteşti bine genunchiul, altfel mobila risca să se răstoarne.

Gazda îi întrebă dacă doresc să ia ceaiul şi Sorrell îşi consultă ceasul de mână:

— Mai întâi trebuie să ies puţin în oraş. La cinci şi

jumătate vă convine?

— Este foarte bine! Doriţi un ou la ceai?

— Da, câte un ou pentru fiecare, vă rog! Şi aş putea avea puţină apă caldă?

Apa caldă sosi într-un ceainic vechi de aluminiu şi Sorrell se spălă. Îşi perie hainele şi părul, îşi şterse pantofii de praf şi se privi în mica oglindă. Prima impresie este întotdeauna importantă şi el ţinea să facă o bună impresie asupra domnului Verity, Costumul său albastru era vechi şi lustruit, dar avea o croială excelentă, iar dunga de la pantaloni era impecabilă.

— Mă duc puţin până la domnul Verity. Îi spuse băiatului. Tu ai putea să despachezi lucrurile.

Aplecat peste pervazul lucarnei, Christopher respira noutatea Stauntonului şi răcoarea sa.

— Da, imediat, tată!

— Vom lua ceaiul când mă voi întoarce, apoi vom merge să ne plimbăm. Acesta nu este decât un adăpost provizoriu, fiule!

— O, e mult mai bine decât pe Lavender Street! declară băiatul.

Magazinul domnului Verity se afla pe Market Square – şi ieşind de pe Fletcher’s Lane, Sorrell o porni pe Canon’s

Row. Întrebă pe poştaş care îi arătă drumul cu o mişcare a degetului mare.

— Market Square? Drept înainte!

Sorrell nu grăbi pasul. Simţea în el o nelinişte plăcută; „în timp ce mergea agale pe Canon’s Row, văzu deschizându-se în faţa lui Strada Mare, largă şi nu prea lungă, cu case roşii, albe şi cenuşii. „Hanul îngerului” arbora o firmă aurită care se legăna în bătaia vântului. Puţin mai încolo, un orologiu se reliefa pe faţada clădirii Market Hali, cu stâlpi de piatră şi acoperiş olandez; o statuie a lui Wilhelm de Orania, în nişa ei, împodobea mijlocul zidului dinspre miazăzi. Piaţa târgului îşi etala întinderea însorită care, prin contrast, făcea Strada Mare mai întunecată. Piaţa era înconjurată de case vechi datând de la sfârşitul secolului al XVIII-lea, o cruce monumentală, înălţată în centrul ei evoca epoca Tudorilor. Viţa de vie acoperea o căsuţă joasă, alături de alta îmbrăcată în glicină. La capătul şirurilor de ferestre de o formă curioasă, de portaluri albe, de pinioane acoperite cu tablă, parcul din jurul catedralei arunca o umbră densă. Deasupra şi dincolo de acest spaţiu închis turnurile reţineau razele soarelui; ele dominau verdele teilor şi ulmilor bătrâni, conturându-se pe cerul de un

albastru tot atât de strălucitor ca şi albeaţa norilor răspândiţi pe tot întinsul lui.

Sorrell se opri în faţa Hanului îngerului. Îi plăcea oraşul acesta vechi. Era un colţ de lume unde e bine să te stabileşti, să asculţi dangătul clopotului, să simţi că în viaţă există şi altceva decât o gloată furibundă. Ar fi frumos să te mişti printre lucruri din alte vremuri, să umbli cu porţelanuri şi pahare vechi, cu statuete de Sheffield, cu operele unor meşteri care au trăit cândva şi au lucrat fără să se grăbească.

Fără îndoială că bătrânul Verity era îmbibat de mirosul lemnului de stejar, de mahon, de arţar şi de nuc. S-ar putea să aibă un suflet brodat în fir de aur...

Sorrell hoinări puţin prin Piaţa Târgului, apoi se îndreptă spre un agent de poliţie care dirija circulaţia.

— Caut magazinul domnului Verity.

— Acolo, lângă poarta aceea.

În timp ce traversa piaţa, cam la jumătatea drumului, Sorrell fu izbit de înfăţişarea oarecum bizară a magazinului domnului Verity. Era o casă roşie cu cornişa albă şi ferestre cu rame albe. Firma neagră purta o inscripţie cu litere albe: „John Verity, negustor de antichităţi”. Dar magazinul era închis iar ferestrele

acoperite cu storuri negre.

Se uită la celelalte magazine. Nu, nu era o zi în care magazinele se închideau mai devreme; celelalte prăvălii erau deschise.

Grăbi pasul şi zărind o uşă neagră pe o latură a magazinului trase de mânerul clopotului fixat în pervazul alb. Nedumerit, simţi deodată un soi de ezitare. Uşa se deschise şi în faţa lui apăru o femeie cu faţa udă de lacrimi.

— Domnul Verity este acasă?

Pleoapele femeii clipiră des.

— Domnul Verity a murit azi dimineaţă.

Sorrell rămase cu gura deschisă.

— Cum...?

— Da... Subit... Pesemne inima... S-a rostogolit pe scară... O, Doamne!...

Femeia mai bolborosi ceva, dar Sorrell încremenise palid în faţa ei. Înţelese în cele din urmă că ea voia să închidă uşa.

— Am sosit chiar acum... Trebuia să fiu asistentul domnului Verity... E foarte... îmi pare rău...

— Totul s-a întâmplat atât de neaşteptat, spuse femeia. Bineînţeles... Fără el... Nimic... Ştiţi?... îmi pare **şi** mie

rău. Veniţi de departe?

— De la Londra.

— Doamne Dumnezeule! Când mă gândesc că trebuie să faceţi cale-ntoarsă – şi încă degeaba! Ce păcat... Ceasul rău... Vă rog să mă scuzaţi...

Năucit, Sorrell rămase cu ochii la uşa care se închise.

3

Prima lui reacţie fu un sentiment de ciudă împotriva bătrânului Verity, pentru că murise într-un fel atât de brusc şi nepotrivit; dar înainte de a fi traversat piaţa, din nou îşi dădu seama că era absurd. Mânia i se spulberă, lăsând loc unei senzaţii de gol în stomac şi unor fiori reci pe şira spinării. Genunchii i se îndoiau sub greutatea corpului, aşa încât a trebuit să intre în parc şi să se aşeze pe o bancă în umbra unui tei. Se simţea pierdut, dezorientat, căci această nouă decepţie, venită după atâtea altele, căzuse pe capul lui cu greutatea întregului şir de ghinioane. Băgă automat mâna în buzunar în căutarea pipei şi a săculeţului cu tutun. Degetele i se mişcau febril şi când scăpără un chibrit, mâna îi tremura atât de tare, încât abia reuşi să-şi aprindă pipa.

O descurajare intensă puse stăpânire pe el, odată cu O

senzaţie fizică de greaţă. Se simţea atât de obosit, atât de zdrobit, încât nu mai avea decât o singură dorinţă: să se întindă pe pământ, recunoscându-se învins, să se lase îngropat în noroiul uitării. Toate simţurile îi erau paralizate, întreaga atmosferă a acestui vechi şi liniştit oraş suferise parcă o metamorfoză. Cu o jumătate de oră înainte vibrase la vederea cerului albastru şi a norilor albi care pluteau încet deasupra turnurilor şi copacilor; acum lumea înconjurătoare părea incertă şi cenuşie. Disperarea lui arunca o umbră sinistră asupra tuturor.

Îşi aminti deodată de Christopher, care îşi aştepta ceaiul în mansarda lor. Gândul de a apărea în faţa copilului cu o înfăţişare de câine bătut era insuportabil.

Toate realităţile sordide sau triviale ale situaţiei bâzâiau în jurul lui ca nişte muşte. Mai avea treisprezece şilingi în buzunar: îi va lăsa gazdei câţiva pentru hrană şi aşternut; va trebui să cumpere un bilet de întoarcere la Londra; blestemata aceea de valiză avea nevoie de reparaţie; şi apoi, unde se vor duce în Oraşul acela mare? îşi dădea seama că îl cuprinde panica. Se ridică în picioare. „Dacă **te**-a apucat groaza, fă ceva”. Era unul din precep**tele** aduse de el din Franţa. Îşi aminti că îşi câştigase Crucea Militară „făcând ceva” pentru a

reacţiona împotriva paraliziei progresive pe care ţi-o provoacă frica. Porni înapoi spre Fletcher’s Lane, urcă scările şi se opri o clipă în faţa uşii camerei lor. Dârdâia. Auzind mişcare pe jos, se aplecă peste balustradă şi strigă:

— Fiţi amabilă! Suntem gata pentru ceai.

Propria lui voce îl surprinse: avea o sonoritate veselă, ca şi cum în sufletul lui s-ar fi trezit o forţă a cărei existenţă n-o bănuise până atunci. Deschise uşa şi intră în cameră.

Băiatul stătea lângă fereastră. Golise valiza de lucruri, pusese pe pat o cămaşă de noapte şi o pijama; rându-i-se periile, briciul, pieptenele şi trei pipe vechi pe măsuţa de toaletă.

Tatăl şi fiul se priviră:

— Aşa! Luăm ceaiul, băiete?

Kit continua să-şi privească tatăl cu o expresie gravă.

— Domnul Verity nu mai este, articulă tatăl. A murit azi dimineaţă. Deci, gata – cu Staunton-ul. Hai să ne bem ceaiul.

Obrazul băiatului roşi uşor, buzele i se mişcară. S-ar fi zis cădescoperise ceva la tatăl său, ceva frumos şi vrednic de milă totodată, un curaj, ceva care îl înduioşă până la

lacrimi.

— Îmi pare rău, tată…

Buzele îi tremurau:

— Lasă… Ne-om descurca noi.

Şi deodată, cu un fel de frenezie, Sorrell îşi strânse copilul la piept şi-l sărută.

4

Mai târziu, ieşiră, vizitară catedrala, rătăciră prin parcul catedralei, la umbra ulmilor şi a teilor. Seara era deosebit de calmă; prefirându-se printre frunze, soarele se odihnea pe iarba tunsă. Pe fâşia de apă care înconjura palatul episcopal, cu zidurile sale vechi, roşcate, învăluite în lumina blândă cernută de arbori, pluteau încet lebede albe. Casele canonicilor, retrase într-o binevoitoare siguranţă, te lăsau totuşi să arunci peste grilajele de fier câte o privire asupra grădinilor. Ţipetele stăncuţelor care zburau în jurul turnurilor se rostogoleau de sus în adâncul verde şi calm.

Soarele în asfinţit colora în roşu şi aur dantela de frunze, iar în liniştea plină de demnitate a parcului se strecura din când în când o undă de mister. Sorrell şi fiul său se aşezară pe o bancă, care domina apa; o peluză de

un verde aprins cobora până la marginea ei, iar o salcie plângătoare îşi legăna ramurile într-un torent de lumină galbenă.

Sorrell se gândea că nimeni dintre cei care trăiau aici, în umbra splendidă a acestor turnuri şi a acestor arbori, nu ştia de sărăcie, de foame, de spaima oribilă care se învolburează ca o spumă în sufletul omului. Era aproape de necrezut, cât de sigură, cât de lipsită de primejdii părea viaţa pe aceste meleaguri.

Şedea acolo un biet om lângă un copil sărman, şi totuşi sentimentul acela de sărăcie – acea sărăcie meschină pe care se străduia s-o mascheze – îl părăsi. Descoperi deodată o nevoie de sinceritate şi-şi descărcă sufletul în faţa fiului său.

Stătură mult de vorbă.

— N-am de gând să-mi fac probleme din pricina dungii de la pantaloni, băiete, să salvez aparenţele. Nu mă interesează ce voi munci; important este să găsesc ceva!

Ceea ce-l uimea, era faptul că băiatul înţelegea. Cum reuşea să priceapă? Era în el ceva aproape feminin, un fel de tandreţe, şi în acelaşi timp ceva bărbătesc, acea camaraderie bărbătească pe care tatăl o cunoscuse din plin în timpul războiului.

— E probabil din cauza mea... tată...

— Căpitanul Sorrell, distins cu Crucea Militară!

— Tu ai să rămâi pentru mine întotdeauna căpitanul Sorrell, M. C.! Chiar dacă ai să mături străzile.

— Şi cu onoarea intactă?

— Cu onoarea intactă!

Sorrell atrase capul, lui Kit lângă umărul său:

— Mi se pare, copile dragă, că de acum înainte tu şi cu mine ne vom cunoaşte unul pe altul mult mai bine decât altă dată. Şi asta datorită sărmanului domn Verity. Mă temeam îngrozitor să nu ajungi să-ţi fie ruşine de mine...

Băiatul zâmbi.

— Tată dragă, eu am să te ajut...

— Gândeşte-te numai la această biată valiză veche! Ce-o fi simţit ea când a crăpat? Este tocmai ce mi se întâmplă mie astăzi şi acum, Kit, poţi să mă vezi aşa cum sunt pe dinăuntru. Ieri eram încă un fel de gentleman cu haine jerpelite. Acum s-a terminat cu asta.

Christopher medită adânc. Spuse apoi:

— Eu n-am nevoie decât de puţină pâine cu unt, atât!

— Fără dulceaţă?

— Fără!

— Într-un fel, mai bine că s-a întâmplat aşa, spuse

Sorrell. Cel puţin ştim am îndoi cum stăm.

În spatele lor soarele se stingea la asfinţit; amurgul şi umbrele copacilor înalţi păreau să-şi dea întâlnire pe luciul apei. Cei doi Sorrell se ridicară de pe bancă şi porniră unul lângă altul, legaţi prin noul lor simţământ de înţelegere şi simpatie, clădit pe sinceritate şi dragoste.

— De acum încolo îţi voi spune totul, Kit, fără niciun fel de ascunzişuri.

— Şi eu, tată, o să-ţi spun tot-tot!

— Şi niciun fel de secrete?

— Niciun fel de secrete!

Acesta a fost începutul unei mari camaraderii şi pentru prima oară după multe luni, Sorrell simţi o fericire care îl uimi. Uită de decepţia crudă din timpul zilei; apropierea sufletească ce se produsese deodată între el şi fiul său spulberă gustul amar al înfrângerii. Îi reveni curajul. În timp ce mergeau agale în penumbra parcului, mai densă sub copacii rămuroşi, Sorrell simţea apropierea lui Kit ca o apropiere fizică şi morală totodată.

„Dacă n-aş fi avut copilul?...” se gândea.

Kit îi atinse mâneca:

— Uite!

O luaseră pe cărarea mărginită de pietre pe după

casele vechi de pe una din laturile pieţei. Morminte de piatră sau de cărămidă apărură deodată între ei şi zidurile vechi. Un gard viu de tisă, destul de înalt, ascundea majoritatea ferestrelor de la parter; dar privirea lui Kit se fixă asupra unei ferestre mari şi arcuite care se înălţa deasupra gardului; era puternic luminată, lăsând să se vadă fâşii viu colorate în portocaliu, verde, albastru, vişiniu. O siluetă îmbrăcată în negru îşi făcea de lucru în mijlocul acestei orgii de culori.

— Ce-i asta? întrebă băiatul.

Sorrell zâmbi. Pe deasupra vechilor morminte se vedea fereastra salonului de expoziţie al unei modiste din Staunton şi pesemne că tocmai atunci primise un nou transport de bluze. Pe măsură ce le scotea din cutii, femeia le atârna pe umeraşe în vitrina salonului, unde străluceau ca nişte nestemate în casetele lor.

— Lucruri de îmbrăcăminte, Kit.

— Parcă ar fi nişte buchete de flori! spuse băiatul.

Merseră mai departe, ieşiră printr-o poartă de fier pe una din străzile Staunton-ului şi ajunseră pe Fletcher’s Lane, unde Sorrell se aşeză să fumeze, în timp ce Christopher se dezbrăcă şi se culcă.

Sorrell rămase treaz încă multă vreme după ce copilul

adormise.

— Da. Trebuie să-mi găsesc de lucru, îşi spunea.

Se dezbrăcă cu mişcări lente pentru a nu trezi copilul şi se strecură uşor lângă el, întrebându-se cum va rezolva problema zilei de mâine.

CAPITOLUL II

1

În timp ce punea două felii de şuncă în farfuria lui Christopher, Sorrell se gândea că el şi fiul său luau această gustare de dimineaţă pe credit şi că, dacă nu va găsi la Staunton ceva de lucru, va fi nevoit să treacă pragul unei case de amanet, din acelea cu trei bile aurite pe firmă.

După ce termină de mâncat, îşi aprinse pipa şi îşi plimbă privirea peste coloanele de publicitate ale ziarului *Staunton Argus.* Cineva căuta un şofer; un fermier avea nevoie de văcar; mai multe doamne căutau bucătărese şi fete în casă; dar Sorrell trebui să recunoască că posibilităţile sale erau destul de limitate: el nu se pricepea nici să conducă maşina, nici să mulgă vaca, nici să gătească mâncare. În fond, dacă se gândea mai bine, meseriile pe care putea să le practice erau extrem de puţine. Înainte de război stătuse la un birou şi participase la conducerea unei întreprinderi; aceasta însă se

închisese în 1917 şi e destul să-i iei unui om de afaceri fotoliul său de birou ca el să devină cel mai neajutorat dintre muritori, un fel de gentleman fără ocupaţie.

Sus, în colţul din dreapta al paginii, Sorrell dădu peste o notiţă care putea să aibă o oarecare legătură cu cazul lui. Notiţa semnala existenţa la Staunton a unei agenţii de plasare conduse de o oarecare Miss Hargreaves de pe Strada Mare, la nr. 13. Sorrell rupse colţul foii, îl puse în buzunarul vestei şi, întinzându-i ziarul lui Christopher pe deasupra mesei, se ridică:

— Trebuie să ies.

Băiatul înţelese.

— Aştept până te întorci.

La nr. 13 se afla o papetărie cu o vitrină, din care jumătate era ticsită cu romane ieftine. Uşa prăvăliei se afla chiar peste drum de poarta boltită a „Hanului îngerului”, aşa că de dimineaţă până seara, din clipa când ridica obloanele şi până le trăgea, Miss Hargreaves trăia în prezenţa aurită şi angelică a emblemei hanului. Sorrell intră înăuntru. Prăvălia era lungă, întortocheată şi întunecoasă. În zilele posomorâte trebuia să ardă în permanenţă lumina în ungherul din fund, unde se aflau rafturile înalte ale bibliotecii de împrumut. La ora aceea

nu erau clienţi şi tânăra din spatele tejghelei, întorcându-şi ochii miopi spre Sorrell, Făcu un gest instinctiv spre teancurile de ziare cotidiene:

Aveţi *Daily Mail?*

Era întrebarea pe care o aştept, a din partea cumpărătorului, dar spre surprinderea ei auzi altceva:

— Mi se pare că dumneavoastră ţineţi o agenţie de plasare.

— Da, aşa este

Întoarse capul în direcţia unui fel de birou sau de despărţitură, în fundul prăvăliei, unde se zărea un cap de femeie.

— Ar fi mai bine să vorbiţi cu Miss Hargreaves – dincolo!

Când Sorrell ajunse lângă birou, Miss Hargreaves înălţă capul, arătându-i o faţă de femeie la vreo patruzeci şi cinci de ani. Era subţiratecă şi nervoasă, cu ochi căprui şi o căutătură aspră şi lacomă, iar pe vârful nasului, congestionat, o reţea deasă de vinişoare fine. Desena un mic triunghi roşu.

— Bună ziua!

Pentru această femeie, el era un bărbat străin şi toţi bărbaţii străini o interesau: cu toate acestea, Sorrell era

cât pe ce să se bâlbâie înfruntând ochii aceia căprui:

— Am venit... Aş dori să vă consult...

— Căutaţi un servitor?

— Nu. De fapt...

În clipa aceea fură întrerupţi, pentru că în prăvălie dădu buzna, într-un foşnet suav de mătăsuri, o fiinţă plină de vitalitate, violent parfumată, cu mişcări largi, dezinvolte, repezi, care trădau o exuberanţă aventuroasă şi tulburătoare. Se opri lângă Sorrell, puţin în urma lui, silindu-l să se uite la ea peste umăr. Bărbatul văzu o masă de păr blond-roşcat, faţa largă şi frumoasă, buzele roşii, ochii de un albastru viu. Era ceva brutal în trăsăturile ei, o vioiciune, o energie senzuală. Avu impresia că o rafală de vânt se stârnise în prăvălia întunecoasă şi că această femeie înaltă şi blondă îi înăbuşea tot curajul, dominându-l ca pe un copil neajutorat. Se întoarse din nou spre despărţitură, dar Miss Hargreaves nu mai avea ochi decât pentru noua venită. Femeia subţiratecă zâmbea. Faţa ei trăda o tainică însufleţire.

— Bună ziua, Fio dragă!... Cum te mai simţi?

— Arăt cumva bolnavă?

În ciuda contrastelor, se vedea că între cele două femei exista o oarecare simpatie. Femeia blondă îl studia pe

Sorrell; stătea deoparte, rezemată neglijent de panoul despărţiturii, iar rochia ei de un albastru aprins se detaşa pe fondul închis al lemnului vechi.

— Termină mai întâi cu domnul. Eu n-am venit pentru afaceri.

Sorrell ar fi preferat s-o trimită la dracu. Îi simţea privirile asupra sa; dacă ar fi ales linia minimei rezistenţe, ar fi şters-o din prăvălie fără să mai stea pe gânduri. Să rămână acolo, să bolborosească motivul mizerabil al prezenţei sale de faţă cu Această femeie care îl tulbura şi îl intimida?

— La naiba! îşi spuse. Fie ce-o fi!

Miss Hargreaves răsfoia un registru şi aştepta ca el să rupă tăcerea.

— Spuneaţi că vreţi să angajaţi...?

— Caut un serviciu.

— O!... Pentru dumneavoastră? îmi pare rău... Dar ştiţi... am numai servicii casnice.

— Bineînţeles! spuse Sorrell, încordat ca o pisică speriată. Chiar la asta mă şi refer: un post de valet, de lacheu sau ceva în genul acesta.

Simţi dispreţul celor două femei, şi mai ales al celei înalte şi blonde, cu ochii ei albaştri, reci şi pătrunzători.

De ce nu pleca odată şi nu-l lăsa singur cu femeia de la birou?

Miss Hargreaves se prefăcu că-şi consultă registrul.

— Mă tem că nu vă pot propune nimic de felul acesta, absolut nimic.

— Înţeleg.

— De ce nu încercaţi la Braţele de Muncă?

— O să încerc. Mulţumesc. Scuzaţi-mă pentru deranj. Bună ziua.

Se întoarse brusc, cu spatele la femeia blondă şi se îndreptă spre ieşire. Observă că scându-rile vechi ale duşumelei scârţâiră sub paşii săi – un sunet neplăcut provocat de un om descumpănit. Ajunse la uşă. O voce îl opri, ca o mână care strânge frâul:

— Hei! Un moment!

Sorrell se întoarse în pragul uşii, văzu femeia blondă care venea grăbită şi se dădu la o parte ca s-o lase să treacă, convins că Cererea lui n-o interesa câtuşi de puţin. Dar ea se opri în faţa unui panou cu cărţi poştale şi luând una la întâmplare, îşi aţinti ochii albaştri în ochii lui Sorrell.

— Vorbeşti serios? întrebă ea.

Se uită la ea nedumerit.

— Cum aţi spus?

Zâmbetul femeii îl deruta.

— Bine! Dacă e într-adevăr serios... Vino la Hanul îngerului peste un sfert de oră. E acolo un post... Un post vacant.

Trecu prin faţa lui foarte aproape de el şi Sorrell **o** văzu traversând strada şi intrând sub portalul arcuit al Hanului îngerului, unde, fără să se mai uite înapoi, **o** luă spre o uşă din partea stângă. Sorrell se întrebă de unde îi venea impresia de a fi strâns de zid. Îl făcuse să întrevadă în ea o forţă uriaşă, o vitalitate brutală şi batjocoritoare.

Se întoarse deodată în prăvălie, traversă toată lungimea ei sumbră şi ajunse la femeia din cuşcă.

— Scuzaţi-mă!... Sunteţi bună să-mi spuneţi...?

Ea înţelese.

— Este doamna Palfrey, care conduce Hanul îngerului.

— Aha! Şi aveţi cumva idee...?

Miss Hargreaves îi aruncă o privire curioasă.

— Au nevoie de un om la toate: pentru cărat bagaje, pentru curăţat încălţăminte şi alte treburi...

Se uită ţintă la faţa ei mică:

— Bine!... Dar de ce nu mi-aţi...?

— Pentru că nu ştiam, răspunse ea cu răceală. Dacă vă

convine, atunci... N-aveţi decât.

2

Din pragul prăvăliei, Sorrell se uita la Hanul îngerului.

Exteriorul clădirii îi plăcea. Fusese văruită probabil anul trecut şi albul pereţilor era încă proaspăt. O streaşină bine proporţionată arunca o umbră clară; ramele ferestrelor erau vopsite în maro, iar în centrul faţadei, un vechi balcon de fier înainta ca o proră de vas. Pesemne că îngerul aurit se legăna de multă vreme sub acest balcon şi semnificaţia politică a simbolului era cât se poate de clară: era un înger fără nicio îndoială conservator, care timp de multe generaţii arătase mulţimilor din Staunton calea către cer, purtând în el elocinţa numeroşilor oratori de **succes** ai acestui partid.

Privirea lui Sorrell se îndreptă spre portalul **boltit,** pe sub care atâtea trăsuri **şi** diligenţe trecuseră odinioară.

Deasupra acestei intrări se deschidea spre **trotuar o** frumoasă fereastră semicirculară susţinută de două coloane în stil ionic, văruite şi ele. Sorrell observă că perdelele erau de tafta verde. De pervazul ferestrelor erau prinse lădiţe, dar florile din ele se uscaseră.

Merse încet de-a lungul străzii, traversă Piaţa Târgului,

intră în parc. Nu ştia ce să facă. Puţin mai înainte aruncase o privire către obloanele zăvorâte ale magazinului domnului Verity şi realizase rapiditatea cu care coborau tot mai jos perspectivele lui de viitor. Om la toate. Într-o tavernă de provincie! Căzuse chiar pe fundul prăpăstiei sociale.

Se aşeză pe o bancă şi se uită la lebedele indiferente şi elegante care alunecau în voie pe luciul apei.

— La urma urmei, îşi spuse, dacă ai ajuns la fund, ai cel puţin satisfacţia că nu poţi cădea mai jos.

Gândul îl duse iarăşi la Christopher.

— Am spus că voi găsi de lucru. Orice fel de muncă poate deveni o scară, ca să împing băiatul mai sus... **Şi** dacă va putea să se caţere de pe umerii mei...

Se ridică şi se întoarse la Hanul îngerului; intrând sub portalul boltit, văzu la stânga lui o uşă de la care pornea un coridor destul de larg. Peste puţin timp avea să cunoască prea bine şi să urască acest coridor cu linoleumul său alunecos şi scara care pornea de acolo în întuneric.

La dreapta se deschidea un vestibul mai larg, cu ferestrele spre curte; pe partea cealaltă a vestibulului se afla recepţia, apoi coridorul care ducea la bucătărie, uşa

unei săli supranumite *„The Cubby Hole”* (Bârlogul), şi intrarea din dos spre „Bar!”

Sorrell se opri o clipă pe coridor, cu spatele rezemat de harta împrejurimilor. În vestibul, doi-trei muşterii fumau sau citeau ziarele; o femeie îmbrăcată cu haină de piele răsfoia un ghid Michelin. Sorrell observă că mesele erau în dezordine. Scrumierele pline de cenuşă şi chibrituri arse, feţele de masă cu urme de pahare, un fotoliu din preajmă avea nevoie de **reparaţii. Şi deasupra tu**turor plutea un aer stătut, înăbuşitor.

Sorrell se apropie de ghişeul recepţiei, dar în clipa aceea un om apăru în pragul Bârlogului. Ochii săi injectaţi, fără culoare, se opriră asupra străinului.

— Bună dimineaţa, domnule.

— Bună dimineaţa, răspunse Sorrell.

Omul purta o vestă fără mâneci peste cămaşă, era neras, cu capul înfundat între umeri, acoperit cu un păr cărunt tuns scurt; făcea impresia că nu avea gât, ca şi cum capul i-ar fi fost prins direct de trupul scund şi gros. Statura joasă scotea în evidenţă un început de obezitate; efortul pe care trebuia să-l facă ca să vorbească îl epuiza vizibil; Sorrell îi vedea respiraţia grea sub vesta umflată. Deşi nu era la o vârstă înaintată, omul dădea impresia

unui câine nenorocit, bătrân, obez şi râios, cu ochii unduroşi şi coastele ieşite.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnule?

Figura lui buhăită avea ceva patetic; îşi dădea aere de stăpân, căuta să pară jovial şi puternic, dar în realitate nu era decât un biet prostănac docil.

— Doamna Palfrey mi-a spus să vin aici. În legătură cu…

— În legătură cu ce?

— Dumneaei are nevoie de un om.

— Aha!… Deci asta e?

În spatele acestui chip cu faţa buboasă, creierul funcţiona foarte încet, aşa că ochii albaştri spălăciţi nu exprimau nicio emoţie; erau solemni şi stinşi.

Omul se îndreptă spre uşa pe care scria cu litere negre *„The Oubby Hole”* şi o deschise:

— Fio!

— Ce este?

— Întreabă cineva de tine! Un om pentru locul lui Tom.

— Lasă-l să intre.

Răspunzând la gestul mâinii puhave, Sorrell ghici că această biată epavă umană, acest fruct fleşcăit şi umflat nu era altul decât soţul lui Florence Palfrey.

Închise uşa şi se opri ţinându-şi pălăria în mână. Camera, destul de întunecoasă, avea o fereastră care dădea în curte. Sub fereastră se afla o sofa lungă cu o mulţime de perne de un roşu-închis. Femeia şedea pe Sofa şi tricota ceva cu andrelele.

Nu-l invită să ia loc.

— Aşadar, ce necazuri ai? îl abordă brusc.

Îi răspunse pe acelaşi ton:

— În ce măsură vă priveşte asta pe dumneavoastră?

Dintr-o privire ea înregistră subţirimea trupului său, paloarea feţei, cu Expresia ei mai degrabă gravă şi mândră, mustăcioara subţire, părul negru periat cu grijă. Maniera violentă în care reacţionase la primirea ei insolentă nu-i displăcu.

— Doreşti postul acesta? întrebă ea.

— Depinde...

— De orgoliul dumitale, probabil! Gentleman şi Fost ofiţer, şi toate celelalte!

Se prefăcea preocupată de andrelele ei, iar el studiind-o de sus, îi surprinse privirile furişe. Nu reuşea să se dumirească în privinţa ei. Vitalitatea ei formidabilă, frumuseţea ei ostentativă, viguroasă îl făceau să se simtă timid, ca un copil fără experienţă. De ce îi spusese să

vină? Din milă sau din generozitate?

— Caut de lucru, spuse el.

— Eşti căsătorit?

— Nu. Dar am un copil.

Privirea ei arătă că-l înţelese.

— Ce te-a făcut să vii la Staunton?

— Mi se oferise un post, la Verity. Am sosit ieri. Verity murise.

Femeia cugetă o clipă, cu capul aplecat peste lucrul ei.

— O surpriză cam neplăcută pentru dumneata.

— Asta mă priveşte.

Avea simţământul că ea se amuza de prezenţa acestei creaturi umane în cuşca ei.

— Ce referinţe ai?

— Aş putea să le obţin de la Asociaţia foştilor ofiţeri. Mă numesc Sorrell, căpitanul Sorrell.

— Va trebui să te laşi de „căpitan”. Cel puţin pentru o bucată de vreme.

— Da. Şi ce voi avea de făcut?

Ea îşi făcu o plăcere din a-i enumera în amănunt obligaţiile de serviciu pe care le va avea de îndeplinit, ca şi cum ar fi vrut să descopere până la ce punct putea omul acesta să îndure colţii care îl sfâşiau.

— Înţeleg că dumneata eşti destul de novice în meserie... Te previn că nu admit niciun fel de aroganţă. Un om care curăţă încălţămintea la mine trebuie să-şi cunoască lungul nasului.

— Deci, în primul rând, spuse el, voi avea de curăţat încălţămintea.

— Pe urmă vei căra bagajele.

— Da.

— Şi vei avea grijă de curte şi de garaj. Între altele, te pricepi puţin la biliard?

— Ştiu să joc.

— Va să zică ştii cum se marchează. După aceea mai este şi barul. Vei face curat la bar în fiecare dimineaţă şi uneori vei ajuta la servit băuturile.

— Bine.

Ea îi simţea încordarea crescândă; după fiecare nou amănunt faţa lui palidă o înfrunta cu un aer de sfidare. Se închista într-o rigiditate tot mai îndârjită, pe măsură ce ghearele îl sfâşiau mai cumplit. Refuza să se revolte.

— Şi altceva?

— Ei! Diverse alte treburi pe care eventual ţi le-aş da de făcut.

— Da.

— Şi îmi vei spune „doamnă”.

Privirea pe care femeia i-o lansă avea în ea o curiozitate brutală. El era sclavul din arenă, prăbuşit în ţărână şi ea se întreba dacă va cere îndurare.

— Prea bine, doamnă. Şi aş putea să ştiu cât voi primi pentru munca mea?

— Treizeci de şilingi pe săptămână plus întreţinerea.

— Numai atât?

— Şi bacşişurile! Nu uita bacşişurile! Un om care se arată serviabil...

Făcu un gest indescriptibil din umeri.

— Este un post interesant şi convenabil. Bineînţeles, vei dormi aici.

Sorrell îşi răsucea pălăria între degete.

— Dar băiatul meu?

— Nu angajez un copil. Noi nu ţinem copii aici. Vei putea să-l dai în gazdă undeva şi va putea să meargă la şcoală. Câţi ani are?

— Unsprezece.

— Foarte bine! Asta te priveşte personal, Sorrell. Pot găsi zece oameni într-o jumătate de oră ca să ocupe postul.

Îi vedea dinţii albi sub mustăcioara neagră şi înţelese

ce simţea în clipa aceea. O ura. Încă puţin şi ar fi pălmuit-o, iar furia lui stăpânită îi oferea genul de emoţie care îi făcea plăcere. Îi plăcea să-şi folosească ghearele împotriva bărbaţilor, să-i aducă la exasperare şi de multă vreme nu mai avusese o astfel de victimă.

— Accept serviciul, spuse el. Când doriţi să încep?

Femeia se întoarse pe sofa şi apăsă cu degetul pe butonul unei sonerii electrice. Sorrell auzi un zumzet îndepărtat. Ea continua să stea ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva, numai ca să-l facă pe el să aştepte.

— Ce spuneai?

Afecta o manieră degajată.

— Vă întrebam, doamnă, când doriţi să încep.

— Chiar acum! îţi acord o oră ca să aranjezi treburile în legătură cu copilul.

— Mulţumesc! spuse el şi deschise uşa, dând să plece.

Dar tocmai atunci intră soţul ei, şi ea îl chemă înapoi.

— L-am angajat pe omul acesta. Se duce să-şi ia lucrurile...

Congestionat, cu privirea fixă, domnul Palfrey consimţi orbeşte:

— Bine, draga mea!

— Asta e tot, Sorrell. Să fii aici peste o oră.

În cinci minute Sorrell ajunse în mansarda din Fletcher’s Lane. Îl găsi pe Christopher la fereastră uitându-se la mulţimea de acoperişuri ale Staunton-ului.

— Am găsit un serviciu, Kit!

Băiatul îi dărui un zâmbet fericit.

— Mă bucur, tată. Ce fel de serviciu?

Sorrell făcu pasul care cerea un curaj supraomenesc.

— Sunt servitor la Hanul îngerului.

CAPITOLUL III

1

Abia la sfârşitul primei săptămâni Sorrell se dumiri care era atmosfera la Hanul îngerului din Staunton.

Era o mică lume închisă, o lume dominată de această femeie plămădită din sânge şi bronz, Florence Palfrey. Celelalte componente nu erau decât nişte siluete mărunte, care se strecurau temătoare de-a lungul coridoarelor, intrând sau ieşind din camere. Se aflau acolo cele două chelner iţe, bucătăreasa, cele două cameriste şi tânăra apatică ce servea la bar. Mai era şi acel biet cretin de John Palfrey, care se târa de colo-colo ca un câine bătrân, jalnic şi respingător, o fiinţă inutilă, de nimic, un glas şi nimic altceva. Era veşnic băut; mâinile îi tremurau; vesta umflată nu-i era niciodată încheiată cum trebuie; până şi trăncănelile lui la *Cubby Hole* păreau o mormăială de animal fără minte. Uneori Sorrell îl găsea cu faţa scăldată în lacrimi.

— Ce s-a întâmplat, domnule?

— Mi-am pierdut... papucii... Potaia aceea afurisită... Tot ea...

Înghiţea cu noduri:

— Cui îi pasă? Te întreb... Cui?... Nimănui.

Sorrell îi găsea papucii sau pipa, dar nu putea să aline lacrimile stupide ale bietului om. Erau momente când el însuşi era gata să plângă, de furie sau de oboseală. În fie care seară se culca atât de epuizat sufleteşte şi trupeşte, încât rămânea multă vreme treaz, ascultând orologiul catedralei sau zbuciumul său lăuntric. Acest fel de muncă era ceva cu totul nou pentru el: alerga de dimineaţă până seara; căratul bagajelor îl zdrobea. Pe lângă toate acestea, hrana era mizerabilă şi mâncărurile dubioase înghiţite la repezeală, când se nimerea, în bucătăria murdară, îi dădeau, o senzaţie de acreală în stomacul slăbit; avea adesea dureri.

Mai mult ca orice îl şoca murdăria localului. Văzut de afară promitea confort şi curăţenie; zugrăveala era proaspătă, albeaţa pragului, imaculată; dar unui observator atent nu puteau să-i scape lădiţele de la ferestre cu florile uscate. În interior domnea o delăsare de-a dreptul cinică. Nu era recomandabil să te uiţi pe sub covoare sau să examinezi mai îndeaproape pledurile

ascunse de cearşafuri de-o albeaţă înşelătoare. Anumite locuri emanau un miros pestilenţial. Cât despre bucătărie şi gaura infectă, întunecoasă şi plină de jeg unde se spălau vasele, acestea îl făceau pe Sorrell să se mire de naivitatea oamenilor care îşi parcau maşinile în curtea „îngerului”, care luau masa la „îngerul” sau dormeau în paturile „îngerului”.

Casa era de o murdărie ascunsă, ca a unor fete care poartă ciorapi de mătase şi lenjerie de dantelă, dar care se spală foarte puţin şi rar. Cu toate acestea hotelul aducea bani, comerţul mergea bine şi nu s-ar fi putut spune că Florence Pialfrey nu-şi putea satisface orice capriciu. Era neobrăzată, lacomă, nesăţioasă: un animal cu foc în vine. Încărca notele de plată şi de cele mai multe ori strecura în ele cheltuieli imaginare, împotriva cărora prea îngăduitorul călător englez ar fi putut să protesteze; dar în nouă cazuri din zece el nu sufla o vorbă şi plătea. Florence Palfrey îşi cunoştea bine oamenii. Îi înşela, riscând să fie prinsă, dar ştia că în general oamenii plătesc, pleacă, bombăne şi uită. Era conştientă de laşitatea morală a lumii, de inerţia ei.

Foarte curând Sorrell îşi dădu seama că „îngerul”, ca hotel, conta destul de puţin, la fel ca şi cafeneaua sau

salonul voiajorilor comerciali sau camerele de dormit. Barul era singurul loc care juca un rol de prim plan.

Bărbaţii veneau aici ca să se îmbete.

De fapt *Cubby Hole* era un pivot, o prinzătoare de muşte, o hrubă în care se adunau bărbaţi, de toate categoriile, care beau, făceau multă gălăgie, râdeau prosteşte fără motiv şi o urmăreau pe Florence Palfrey cu priviri libidinoase. În fiecare seară camera de lângă bar se umplea până la refuz şi chiar în timpul zilei era rareori goală. Această „cavernă” emana un aer de mister şi conspiraţie. Bărbaţii care se fofilau înăuntru visau s-o surprindă pe nevasta bătrânului Palfrey într-o clipă de abandon, când ar fi consimţit să le ofere momente de desfătare între pernele roşii.

Lui Sorrell însă *Cubby Hole* îi făcea greaţă.

Se familiariză cu numele şi cu fizionomiile obişnuiţilor localului. Printre aceştia figura Romer, directorul firmei „Spens şi Waterlove”, un bărbat politicos cu ochi căprui, neliniştiţi, vestit pentru limba sa ascuţită; avea o colecţie uluitoare de anecdote scabroase. Biles, proprietarul măcelăriei de pe High Street, se strecura la bar cu faţa lui roşie, grasă, cu privirea piezişă, bălmăjind complimente puerile cu buzele lui groase. Sadler, „veteranul”, pleca în

fiecare seară beat mort, mişcându-se ca o marionetă pe sfori, cu ochii arzând de o flacără feroce, pe faţa lui îngustă roasă de desfrâu. Şi mai erau atâţia alţii: fermieri, negustori, voiajori comerciali, tineri precoci, cu toţii furişându-se înăuntru ca nişte câini, ca să bea şi să se destrăbălеze.

— Nişte smintiţi!...

Aşa îi numea Sorrell şi dispreţul lui pentru ei se contopea cu propriile sale suferinţe. Trebuia să marcheze pentru ei la biliard, să le asculte poveştile porcoase, să le aducă băuturi. Distracţia lor era chinul său, căci adesea cădea din picioare de oboseală, de plictiseală şi se ruga în sinea lui ca toţi aceşti nătărăi să meargă în sfârşit la culcare. Auzea râsetele şi zarva pe care o făceau în *Cubby Hole* în timp ce flirtau cu graţii bovine.

— „Oh, Fio, râu de gheaţă scânteietor!...”

Aceasta era gluma obişnuită a lui Medlum, librarul care vindea cărţi de rugăciuni, biblii, ghiduri de artă pentru turişti şi avea soţie şi şapte copii. Era un omuleţ pirpiriu, care arăta ca şi cum ar fi fost ţinut într-o etuvă de înălbit, dacă nu l-ar fi trădat gura cu buze subţiri, roşii şi lascive.

Risipeau cu toţii o mulţime de bani... Îl trimiteau la culcare pe bătrânul Paifrey, complet abrutizat, care pleca

târându-şi papucii, agăţându-se de balustrada scării. Adesea Sorrell trebuia să-l ajute să urce treptele, să-i asculte răsuflarea grea şi lamentările inutile:

— Nu-i mai pasă de mine... Nici atâtica... Am apă în burtă... Ştii? Sunt ca un ciorchine bun de stors, Steve... Cum îi zic doctorii la asta? Ass... assitis...? Ah, aş vrea să mor!...

Se oprea pe ultimul palier, gâfâind şi privindu-l pe Sorrell cu un aer solemn:

— Ţine minte vorbele mele... Eu intru în coşciug... în cel mult şase luni?... Te întreb: cui îi pasă de mine?

Şi începea să plângă.

— Eşti un băiat de treabă... Steve... Nu ştiu de ce... Doamne! Mă simt atât de rău!...

Sorrell descoperi treptat şi alte lucruri. La *Cubby Hole* veneau şi femei. Miss Hargreaves, de peste drum, cu nasul ei roşu, intra curioasă, râzând ascuţit; femeia, care ţinea magazinul de fructe şi semăna cu o prună prea coaptă, declara de fiecare dată că nu suportă să fie gâdilată şi că o să ţipe.

Toate aceste fiinţe inferioare încetară foarte curând să-l intrige, dar femeia de bronz continua să rămână pentru el o enigmă. Îl repezea, chiar şi atunci când îl trata cu o

veselie răstită. Ştia exact cum să-l mânuiască, atât pe el cât şi pe fiecare dintre aceşti smintiţi şi cum să respingă o mutră roşie care sufla prea aproape de ea. Uneori Sorrell avea impresia că dispreţuia mai mult decât el toată această gloată.

Se întreba atunci, ce-o determina, să se poarte astfel. Oare marea ei vitalitate avea ceva de câştigat de la turma de curtezani? Să fie vorba de bani? Sau poate urmărea să-l facă pe bietul Palfrey să încalce recomandările medicului, grăbindu-i astfel sfârşitul inevitabil?

Avea perfidia unui animal puternic şi viclean... Nu-şi pierdea niciodată demnitatea, nu permitea nici cele mai mici libertăţi acestor clovni amorezaţi.

— Am mai văzut undeva o creatură ca ea, îşi spunea. Dar unde?

Într-o noapte ploioasă îşi aduse aminte. Turma Circei umpluse peştera şi Sorrell, ducând o tavă cu pahare pline o văzu aşezată pe sofa şi privind pe deasupra capetelor adoratorilor. Da. Îşi aducea aminte. La grădina zoologică din Londra văzuse o leoaică ghemuită în aceeaşi atitudine de o sălbatică şi superbă indiferenţă. Revedea ochii fiarei care priveau peste capetele oamenilor ce se agitau şi discutau dincolo de gratii – nişte animale domesticite,

nişte biete maimuţe. Culcată mai sus de ei, cu privirea aţintită în depărtarea pe care numai ea singură putea s-o vadă, leoaica îi ignora.

Dar în clipa aceea Florence Palfrey întâlni privirea lui Sorrell şi o flacără se aprinse brusc în ochii ei.

Sorrell tocmai se pregătea să tragă, zăvorul la poarta hotelului, când auzi un glas chemându-l.

— Stephen!

Deschise uşa vizuinii. Femeia şedea pe sofa, căscând, simplă şi naturală ca un animal frumos.

— Ce idioţi afurisiţi!

Se uită la el în timp ce-şi lua o ţigară de pe masă.

— Dă-mi un foc…

Sorrell scoase cutia din buzunar şi scapără un chibrit, îl apropie de buzele ei. Ea suflă fumul, apoi îşi ridică deodată ochii. Sorrel văzu pupilele mari, negre şi albastrul viu al fiecărui iris.

— Arăţi cam istovit.

— E sfârşitul zilei.

— Ar trebui să mai ieşi. Munceşti prea mult.

Sorrell îşi coborî privirea.

— Dacă aş putea ieşi timp de o oră… După ceai.: Ştiţi, din cauza băiatului… Îl văd atât de puţin…

În aceeaşi clipă îşi dădu seama că o jignise.

— A!... Băiatul dumitale! Ce face?

— Merge la şcoală.

— La şcoala comunală?

— Ştiţi, e vorba de...

— Bine! Du-te pentru o oră în fiecare zi! Ai încuiat peste tot?

— Da, doamnă.

Când trecu prin faţa uşii ca să ajungă la scară, o văzu o clipă din profil. Fuma cu ochii ţintă la peretele din faţa ei; avea colţul gurii căzut, sprânceana încruntată...

2

Sorrell avea câteva momente în timpul zilei când viaţa i se părea mai suportabilă. Unul era acela când ajungea în fiecare seară în odăiţa lui de la mansardă, număra bacşişurile pe care le primise peste zi, îşi nota totalul într-un carneţel negru; celălalt moment de destindere îl găsea în bucuria zilnică de a-şi revedea pentru câteva minute băiatul, de a se afla în prezenţa chipului său luminos şi sincer.

Kit venea lângă portalul boltit, unde Sorrell se întâlnea cu el. Băiatul îşi vedea tatăl în vechiul lui costum de serj

albastru, din ce în ce mai ponosit, cu dunga pantalonilor tot mai puţin vizibilă. Uneori Sorrell purta un şorţ „dar de obicei căuta să şi-l scoată înainte de a apărea în faţa lui Christopher – o mică satisfacţie pe care o oferea mândriei sale.

Câteva minute rămâneau lângă una din coloanele ionice care susţineau fereastra şi colţul sufrageriei, timp în care băiatul cerceta faţa tatălui său. Era un copil cu spirit de observaţie şi dragostea lui pentru Sorrell suferise o transformare calitativă. Christopher vedea schimbările de pe faţa tatălui său, tenul ca de ceară, micile riduri apărute între sprâncene. Sorrell slăbise, umbla mai adus de spate, dar ochii îi erau zâmbitori.

— Îţi dă mâncare bună acolo, băiete?

Christopher nu avea motive să se plângă de hrana pe care o primea de la doamna Barter, pe Fletcher’s Lane, nr. 13. Era o femeie de treabă.

— Mi-a cârpit cămaşa, tată.

— Ei, nu mai spune!

Examină îmbrăcămintea băiatului... Da, costumul jerpelit contrasta cu chipul său atât de proaspăt...

— Trebuie să te duc neapărat la croitor, dragul meu. Cred că mi-o voi putea permite săptămâna viitoare.

Christopher nu putea să ghicească tot ce era în spatele privirii tatălui său; dar citea în ochii lui căldura, dragostei. Îi vedea uneori luminaţi de o bucurie tainică, cuprinşi de o visare adâncă. Erau ochii unui om însetat căruia copilul îi aducea răcoarea limpede şi curată a apei de izvor. Christopher îi dăruia o senzaţie de prospeţime... Ochii lui candizi şi căldura tenului bronzat păreau un rod neprihănit, după putreziciunea acelor suflete întinate, care îi evocau lui Sorrell nişte fiinţe veşnic frământate de gânduri murdare şi josnice. Fiul său avea de partea lui tinereţea, viitorul, atâtea posibilităţi: era soarele ce se înălţa la răsărit.

Şi acest nenorocit de Palfrey!

— Doamne! se gândea Sorrell. Trebuie să te agăţi de ceva, măcar de o cămaşă curată şi de o bucată de săpun...

Christopher nu punea niciodată întrebări – întrebări incomode sau jenante. Admitea munca tatălui său şi îi înţelegea rostul într-un mod mai subtil decât îşi închipuia Sorrell. Toate acestea se răsfrângeau asupra băiatului şi îi adânceau sensibilitatea şi seriozitatea.

La şcoală venea întotdeauna foarte îngrijit îmbrăcat. Nu vorbea bucuros despre şcoala lui: era în regulă, mai bună decât cea din Londra. Ce făcea seara? Ei, de obicei o

plimbare. Erau păduri în apropierea oraşului şi bineînţeles, râul.

Aceste câteva minute, infinit de preţioase pentru Sorrell, îl făceau totuşi să treacă prin chinurile lui Tantal: să trăieşti astfel, despărţit de fiul tău o zi întreagă! De fiecare dată când se întâlneau, scruta lacom obrazul lui deschis şi luminos, cu teama să nu-l mai regăsească atât de pur.

Îl apăsa o răspundere teribilă, dar ochii limpezi ai copilului făceau mai suportabilă viaţa de la han.

Într-o zi, în timp ce mergea pe trotuar împreună cu Christopher, simţi că la una din ferestre femeia aceea îi urmărea. Ridică ochii şi îi surprinse privirea îndrăzneaţă, cercetătoare, fixată asupra băiatului.

Se întoarse în grabă la han şi dădu peste ea pe coridor.

— Acesta e puştiul dumitale?

— Da, doamnă.

— Nu-ţi seamănă deloc. Mama lui a murit, probabil?

— Am divorţat, răspunse Sorrell palid, cu buzele strânse.

De obicei, pe la orele unsprezece, se căţăra pe scara îngustă cu o lumânare în mână spre mansarda unde dormeau servitorii. Uneori ajungeau până la el râsete şi

vorbă din vreuna din odăile femeilor de serviciu; dar întotdeauna trecea direct în camera sa, închidea uşa, punea sfeşnicul pe scaun, se aşeza pe pat şi îşi golea buzunarele. Era ceasul socotelilor preţioase. Îşi ţinea caieţelul cu scoarţe negre într-o ordine desăvârşită, cu rubrici de credit şi debit.

7 iulie – salariu – £ 1000

7 iulie – bacşişuri – £ 4,6

8 iulie – bacşişuri – £ 3,0

9 iulie – bacşişuri – £ 0

10 iulie – bacşişuri – £ 7,0

11 iulie – bacşişuri – £ 5,6

12 iulie – bacşişuri – £ 1,0

13 iulie – bacşişuri – £ 9,0

Pensiune – Christopher £ 1,00

Tutun £ 20

Periuţă de dinţi £ 10

Ghete – Christopher £ 10

Constată că media săptămânală a bacşişurilor sale se ridica la aproximativ douăzeci şi cinci de şilingi. Plătea

doamnei Barter o liră pe săptămână pentru întreţinerea lui Christopher. Cheltuia câţiva şilingi pentru el însuşi şi izbutea să economisească o liră pe săptămână! Cincizeci şi două de lire pe an?, Numai de l-ar ţine sănătatea!

Îşi făurise un plan în legătură cu Băiatul lui – un ţel care se zărea ca o lumină depărtată prin ceaţa frământărilor zilnice.

— Trebuie să-mi fac serviciul într-un mod sârguincios de dragul lui Kit, se gândea el, pentru ca el să poată realiza ceva mai bun. Voi pune deoparte fiecare bănuţ, naiba să-l ia.

Viaţa, acea viaţă care i-ar fi solicitat instinctele primare, nu-l mai atrăgea. Întreaga lui energie părea să se concentreze şi să curgă pe un canal unic. Îşi descoperi o ciudată vocaţie pentru curăţenie, chiar dacă blestema uneori lucrurile neînsufleţite asupra cărora era nevoit să o exercite. Constată cu mirare că gândea şi filosofa mai ales în timp ce lustruia perechile de ghete şi pantofi lăsaţi în faţa uşilor. Această muncă îl scârbea mai puţin decât frecatul duşumelelor la bar, unde avea sentimentul că rânea gunoiul într-un grajd de vite murdare şi neîngrijite.

Pe câtă vreme pantofii... Pantofii aveau o personalitate. Ajunsese să-şi facă o părere despre posesorii lor după

încălţămintea pe care o purtau. Cel mai mult îi plăceau pantofii simpli maro, pantofi de gentleman şi pe aceştia îi lustruia cu o deosebită râvnă. Pantofii femeilor tinere, oricât de eleganţi ar fi fost, nu-i trezeau niciun fel de emoţie. Ghetele pe care le detesta cel mai mult erau cele purtate de o anumită categorie de voiajori comerciali de vârstă mijlocie, care călcau apăsat şi aveau burtă. Niciodată nu-şi băga mâna în aceste „copite de porc”, cum le zicea el.

Odată cu ora de libertate zilnică pe care o smulsese din ghearele lacome ale Leoaicei, Sorrell putea în sfârşit să-l vadă pe Christopher mai mult şi mai des. Alesese ora între opt şi nouă. Deoarece observase că cei mai mulţi automobilişti soseau după ora ceaiului, când era nevoie de Cineva care să descarce bagajele din maşină şi să le ducă sus. Nu-i convenea să lipsească tocmai atunci şi să piardă bacşişurile. Dar în timpul acelor seri lungi de vară, el şi Christopher se plimbau împreună; uneori alegeau parcul din jurul catedralei, alteori se avântau pentru scurtă vreme afară din oraş. Dacă ploua, doamna Barter îi lăsa să stea în salonul ei. Se purta amabil cu Sorrell, se oferise chiar să-i cârpească rufăria de corp.

Christopher iubea copacii. Îi plăcea mai ales să stea sub

un ulm uriaş din parc, cu coroana bogată şi o bancă rotundă în jurul trunchiului. Şi Sorrell se aşeza acolo cu plăcere. În felul acesta îşi mai cruţa încălţămintea şi-şi odihnea picioarele ostenite.

Kit băgase de seamă în timpul micilor lor excursii în afara oraşului că tatăl său mergea greu, ca şi cum l-ar fi durut picioarele, şi că una din ghetele lui era cârpită.

— Data viitoare va fi rândul tău, tată!

— Pentru ce anume, băiete?

— Să-ţi iei nişte ghete!

I se întâmpla să vorbească aproape părinteşte cu tatăl său. Avea şi el planurile sale, ambiţii şi năzuinţe vagi către o activitate măreaţă, care să-i permită să câştige mulţi bani. Înţelegea că viaţa tatălui său era un efort continuu şi visa să ia asupra sa o parte din acest efort.

— Aş putea începe să lucrez de la cincisprezece ani.

Sorrell îl privi mirat:

— Vreau să sper că nu.

Îşi mută privirea de pe faţa copilului către coroana rămuroasă a ulmului şi în clipa aceea i se păru că vede viaţa şi toată strădania lui.

— Cum a crescut copacul, acesta? Câţi ani i-au trebuit oare? Vezi, el nu s-a grăbit şi nici noi nu trebuie să ne

grăbim.

Ochii băiatului îl priveau întrebători.

— Dar nici chiar aşa... Tu care munceşti pe brânci... Care faci de toate...

— Acesta mi-e serviciul, Kit.

L-uă un aer misterios.

— Am nişte planuri. Adevărul este că... De fapt, tu nu ştii încă ce vrei să faci... Aşa cred cel puţin... în orice, caz n-ai să fii un conţopist de birou! Să ne ferim de impasuri!

— Te gândeşti adică la ce-aş dori să fiu?

— Exact.

— Cred că omul trebuie să încerce să câştige bani.

— Stai puţin! Important este cum îi câştigi. Profesiunea ca atare contează mai mult decât banul.

— Da, spuse Christopher foarte solemn. Trebuie să-ţi placă ceea ce faci... Ei bine, cred că am să descopăr...

CAPITOLUL IV

1

La vreo cinci săptămâni după ce se angajase la Hanul îngerului, se produse un incident care îi dezvălui brusc lui Sorrell ce întorsături ciudate pot lua toanele oamenilor capricioşi.

Era dis-de-dimineaţă. Clienţii hotelului nu coborâseră încă pentru micul dejun şi Sorrell, stând în genunchi „aduna în vestibul conţinutul unei scrumiere pe care cineva, o răsturnase de pe masă, seara. Cele două chelneriţe erau ocupate în sufragerie, iar una din ele, o fetişcană palidă, mărunţică, cu o claie de bucle negre, îl zări pe Sorrell îngenunchiat, în timp ce alerga la bucătărie cu un şervet pe braţ. De câtva timp ea îi arunca priviri galeşe şi căuta să-l întâlnească pe coridorul întunecos, el însă era prea obosit, ca să-i mai ardă de asemenea nimicuri; uitase cu desăvârşire faptul că fizicul lui mai putea să atragă femeile. Când trecu pe lângă el, fata îi acoperi ochii cu şervetul, îl strânse şi se aplecă în

aşa fel ca buclele ei negre să-i atingă fruntea.

— Ghici cine-i?

Râdea pe înfundate. Dar înainte de a încerca să se elibereze, şervetul se desfăcu şi Sorrell abia avu timp să vadă picioarele subţiri ale lui Millie dispărând în fugă pe coridorul care ducea la bucătărie. Cineva cobora treptele scării şi trecu în spatele lui. Întorcându-şi privirea, o văzu pe Florence Palfrey care se îndrepta spre birou.

Incident banal, poznă copilărească, dar când personalul hotelului se adună pentru masa de prânz, Sorrell constată că bruneta lipsea.

— Ce-i cu Millie?

Colega ei îi aruncă o privire tăioasă.

— Dumneata ar trebui să ştii mai bine!

— Dar nu ştiu.

— A dat-o afară.

— De ce?

— N-a fost cuminte.

N-au mai vorbit despre asta, dar se vedea că celelalte se simţeau jignite de concedierea brutală a colegei lor şi în acelaşi timp se temeau de Leoaică şi se fereau de Sorrell – bărbatul.

Îşi dădea seama de neîncrederea lor bănuitoare şi se

simţea prost: îl săgetă deodată un fior de frică.

Ceea ce păţise Millie i se putea întâmpla şi lui, iar el era ferm hotărât, de dragul copilului, că aşa ceva să nu se întâmple.

Acuitatea temerilor lui era de fapt o umilinţă, dar acceptă umilinţa ştiind că nu are încotro, după cum ştia că trebuie să-şi poarte costumul jerpelit pentru că nu are altul. Posibilitatea de a fi azvârlit în stradă, de a pierde cei treizeci de şilingi, întreţinerea şi bacşişul îl alarma., dar totodată era şocat de această teamă: el, bărbat în toată firea, să tremure la gândul că ar putea fi alungat dintr-un asemenea caravanserai! Până atunci nu realizase în ce măsură Hanul îngerului devenise paiul lui salvator şi era în stare să se agaţe de el cu groaza instinctivă a omului în faţa necunoscutului.

Toată după-amiaza şi-o petrecu într-o activitate frenetică. Umbla peste tot căutându-şi de lucru. Trebăluia fără răgaz. Se îndârji să cureţe tot jegul adunat de ani de zile în casă.

Nu-l părăsea nicio clipă intuiţia prezenţei continue a femeii. Şi ea părea să fie pradă unei agitaţii fără rost şi unei nevoi de acţiune: ieşea mereu din birou sau din *Cubby Hole*, urca şi cobora scările, revenea, o lua iar de

la capăt. Îl observa pe Sorrell în cele mai diverse posturi şi locuri, în genunchi lustruind mânerele uşilor din vestibul sau geamurile de la uşi, scoţând afară ficuşii şi spălându-i în curte. Îl zări îndoit sub masa mare de nuc din coridor fără însă să-şi poată da seama ce făcea el acolo.

Cu toate că trecuse de zeci de ori pe lângă el în cursul acelei du-pă-amieze, nu-i adresase niciun cuvânt, prefăcându-se că nici nu-l vede; dar fiecare era perfect conştient de prezenţa celuilalt. Intuiţia felină a femeii ghicise frica bărbatului. Parcă vedea în faţa ei un biet animal speriat, care se învârteşte de zor în cuşca lui. Dar ştia că în acelaşi timp o blesteamă pe ea, pe sine însuşi şi munca pe care o face. Căpitanul Sorrell, distins cu Crucea Militară! Abia se stăpânea să nu izbucnească în hohote de râs. Îi treceau prin minte tot felul de gânduri. Sorrell stătea îngenuncheat în faţa ei şi dacă ar fi dorit, ar fi putut să-i spună să se ridice sau să rămână. Mai departe aşa, să vină sau să plece. Se îmbăta de propria ei putere.

„Muiere afurisită! Ce are de gând…?”

Sorrell avea senzaţia ciudată că acest du-te-vino al ei nu era întâmplător şi că avea o legătură cu dânsul. Prefăcându-se că îl ignoră, ea îl observa fără răgaz;

indiferenţa ei aparentă degaja un fel de intimitate ascunsă.

Sorrell aduse o scară pliantă şi urcat pe ea lustruia una din oglinzile mari din vestibul. Îşi vedea reflectat în oglindă chipul livid, îngrijorat, mişcarea mâinii înarmate cu o cârpă şi adresa ocări mute imaginii sale, acestei creaturi înspăimântate şi pline de zel.

„Ratat mizerabil!... Idiot caraghios!... Te zbaţi ca să faci impresie bună...”

Deodată văzu în oglindă chipul ei. Era în spatele lui şi îl privea ţintă. I se păru că descoperă o licărire de amuzament în ochii ei, acel amuzament pe care l-ar fi simţit de bună seamă o leoaică, dacă admitem că o leoaică poate fi înzestrată cu simţul umorului...

— Eşti foarte ocupat astăzi, Stephen?

— Da, doamnă.

Nu se opri din lustruit, convins că ea avea să-i vorbească despre incidentul stupid din dimineaţa aceea. Aştepta atent. Mai bine de un minut rămase nemişcată privindu-l şi Sorrell îşi simţi sângele urcându-i la ceafă şi la urechi. Afurisita! Ce voia de la el? De ce nu pleca de acolo sau de ce nu-şi înfigea ghearele în el şi nu termina odată?

Se întinse ca să ajungă colţul de sus al oglinzii şi când îi căută din nou imaginea, constată că plecase. Simţi o oarecare uşurare, dar nu era decât o uşurare temporară: ea trebuia să fie pe undeva. Unde?

Uşa de la *Cubby Hole* era larg deschisă şi o parte din interiorul ei se reflecta în oglindă: o fâşie de covor verde, o pernă roşie, o porţiune de fereastră. Era acolo, de veghe pe sofa. Văzu reflexele roşcate ale părului ei şi ochii foarte întunecaţi, ca ai unui animal de pradă care îşi pândeşte victima în penumbra desişului. I se păru că zâmbeşte.

Încercă să-şi concentreze atenţia asupra luciului oglinzii, să nu le dea voie gândurilor şi privirii să pătrundă în adâncime, acolo unde se afla femeia, dar fără să vrea atenţia i se îndrepta mereu către acest plan îndepărtat. Ea rămânea acolo urmărindu-l nemişcată, enigmatică, ca o pisică enormă cu blana roşcată. Sorrell se hotărî să plece de la oglindă. Coborî de pe scăriţă şi se pregătea s-o strângă, când îi auzi vocea:

— Stephen!

— Da, doamnă.

— Mai e şi aici o oglindă. N-a mai fost atinsă de la... de la...

Izbucni în râs, când Sorrell păşi pragul cu scăriţa şi căldăruşa lui.

— ... de la Adam şi Eva!

Sorrell se supuse cu o grabă febrilă. Oglinda, încadrată, într-o ramă aurită în stil *Régence,* era aşezată pe cămin. Când se urcă pe scară, constată, că partea de sus a ramei era neagră de praf. Florence Palfrey luă un ziar de pe sofa, dar în loc să-l citească, se apucă să-şi facă vânt. Ziua era foarte caldă.

— E cineva în hol?

— Nimeni.

Sorrell coborî din nou ca să moaie cârpa în căldăruşă.

— E foarte cald astăzi.

Nu-i răspunse nimic, ci îl urmări mai departe în timp ce lucra. Mişcările lui trădau, o mare nervozitate şi asta îi provoca o anumită satisfacţie. Începu să-i vorbească cu un aer de intimitate stăpânită, cum nu făcuse încă niciodată până atunci. Îl tratã ca şi cum ar fi fost căpitanul Sorrell, distins cu Crucea Militară şi în acelaşi timp lustragiul şi portarul hotelului ei.

— Lucrurile s-au mai schimbat de la război încoace, Stephen!

El aprobă din cap. Îl stăpânea o stare de nelinişte

ciudată.

— Cum ţi-ai câştigat Crucea Militară?

— Nu ştiu...

— Lasă, nu te mai sfii de mine. Hai spune! Cum a fost?

— Ce să spun? într-o luptă de tranşee.

— Voi i-aţi atacat pe ei?

— Nu, doamnă. Ei erau cei care...

Muncea de zor la oglindă cu spatele întors spre ea, dar avea impresia vagă că trebuie să se ţină la distanţă, deşi n-ar fi putut spune precis de ce.

— Şi atunci, ce s-a întâmplat? Hai, nu mai fi atât de modest!

— Nemţii au năvălit în tranşeea noastră.

— Da, şi?

— Şi i-au străpuns pe câţiva dintr-ai noştri. Baioneta e o sculă păcătoasă. S-a produs puţină panică şi pe mine m-a cuprins groaza.

— Ce nostim!

— Nu era nostim deloc şi deodată parcă explodă ceva în mine şi am văzut roşu!

Ea dădu încet din cap. Îl examină gânditoare, printre gene, cu o dorinţă feroce.

— Va să zică, poţi vedea roşu? La drept vorbind n-aş fi

crezut. Asta e ceva interesant. Probabil că erai mai puternic pe atunci?

— Da. Dar nu e vorba numai de forţa fizică…

— Bineînţeles că nu! Şi presupun c-ai fost rănit?

— De două ori.

— Grav?

— O schijă în piept, a doua oară. A trebuit să fiu lăsat la vatră după aceea.

Simţea şi auzea cum foşneşte ziarul, în timp ce femeia îşi făcea vânt – un sunet neplăcut, ca un foşnet de frunze. Termină cu oglinda şi coborând grabnic de pe scară o strânse şi apucă căldăruşa.

— Mai am ceva de făcut, doamnă?

Se uită la el pe deasupra ziarului.

— Nu… Eşti un tip bizar, Stephen!

Sorrell o privi fix în timp ce ea izbucni în râs:

— Bizar, şi încă cum! Du-te şi vezi dacă mai găseşti ceva de lustruit!…

2

Din ziua aceea Sorrell începu să înţeleagă din ce în ce mai clar că era prizonier în cuşca Leoaicei. Nu vorbea mult, dar reuşea să-l facă să simtă că depinde întru totul

de ea şi că era destul ca ea să-şi ridice laba... Felul în care-l trata era un amestec de subtilitate şi simplitate în care momentele de provocare şi cruzime şăgalnică se învecinau cu accese bruşte de intimitate.

Uneori răutatea ei era atât de vădită încât îl înspăimânta. Căci Sorrell nu se gândea, decât la fiul său şi se ferea din răsputeri să cadă în cursă: o legătură echivocă cu o femeie pe cât de primitivă, pe atât de cinică i se părea de neconceput. Refuza aventura. Viaţa nu mai însemna de mult pentru el o aventură strict personală şi atunci când se ivea o tentaţie, îşi amintea că de fapt trăia prin procură şi că însăşi Voinţa lui de a trăi îşi avea rădăcinile în tinereţea neprihănită a fiului său.

Era speriat, îl chinuia senzaţia absurdă că Leoaica îl ţinea, îl hrănea, se juca cu el cu unicul scop de a-l devora mai târziu. Îi întrevedea firea necruţătoare, ferocitatea, forţa ascunsă. Nu ştia nici el de ce îi trezise interesul şi se întreba care era motivul. O intrigase faptul că el era un gentleman care trebuia să care bagaje şi să cureţe ghete? Sau bărbaţii aceia stupizi şi mojici care seară de seară îi luau cu asalt bârlogul n-o mai interesau? îşi imagina foarte bine o leoaică blazată căutând în jurul ei o altfel de victimă.

Sorrell luase obiceiul de a-l ajuta pe nenorocitul acela de Palfrey să meargă la culcare: deşi soţul lui Florence Palfrey era departe de a-i stârni simpatia, însuşi faptul de a ajuta un om crea un fel de solidaritate. John Palfrey era o epavă; nimănui nu-i mai păsa de el. Putea să strige de sus mult şi bine cu vocea lui dogită: toată lumea îl ignora cu desăvârşire.

— Hei!... Apă caldă... apă caldă pentru ras!...

Adesea Sorrell îl găsea pe palier în vechiul său halat de casă albastru, plângând cu lacrimi fierbinţi.

— Vreau... să-mi aducă... gustarea.

Îşi lua gustarea sus în dormitor şi Sorrell fu acela care îşi asumă obligaţia de a-i duce tava cu micul dejun şi apa caldă, deoarece vedea în Palfrey doar rămăşiţele unui om care fusese devorat.

— Eşti un tip de treabă, Steve... Eu nu mai însemn nimic acum... Cui îi pasă?

— Mie, domnule.

Palfrey se agăţă deodată de braţul lui:

— Să nu te însori niciodată, Steve! Să nu te laşi prins de o femeie. O să te mănânce de viu.

Şi Sorrell înţelese.

Într-o seară, după ce-l ajută să se culce, Sorrell dădu de

Florence pe palier în faţa uşii. Palierul era slab luminat, iar ea stătea lângă scară cu o mână pe balustradă, ca şi cum s-ar fi oprit să se odihnească. Purta o rochie neagră foarte decoltată şi avea braţele goale până la umeri.

Sorrell nu-şi luase încă mâna de pe clanţa uşii lui Palfrey. Apariţia bruscă a femeii îl tulbură; simţea că trebuie să treacă repede pe lângă ea şi să coboare scara; parfumul ei obişnuit îi umplea nările. Făcu câţiva paşi spre ea. Stătea nemişcată barându-i drumul, aşa că nu mai putea trece decât dacă se lipea strâns de perete.

— L-ai pus în pat, nu?

Se uita ţintă în ochii lui, ca şi cum privirea ei i-ar fi putut anihila orice urmă de rezistenţă.

— N-o s-o mai ducă mult... spuse deodată.

Tonul ei avea ceva ambiguu: parcă încerca să-l convingă de recunoştinţa ei pentru inima lui bună, să-i măgulească un orgoliu pueril, şi totodată îl implica într-un complot viitor. Ei da! Putea foarte bine să stea întinsă leneş în vizuina ei şi să aştepte această pradă deosebită care se agăţa de o integritate absurdă.

Sorrell fu şocat: ceva luă parcă foc înăuntrul lui; ar fi vrut s-o pălmuiască, s-o arunce jos de pe scări strigându-i vorbe de ocară... Dar în aceeaşi clipă văzu în spatele

acestei femei chipul copilului său.

— Este un biet om bolnav şi nenorocit… murmură el.

Se simţi copleşit de ruşine. Îşi cufundă privirea în întunericul scării şi articulând un „Mă scuzaţi” pripit şi jenat, îşi făcu drum pe lângă ea şi coborî.

Simţea nevoia să ia aer, să fie singur, oriunde sub stele; şi luându-şi inima în dinţi, îşi părăsi serviciul şi ieşi în High Street, de unde ajunse în Market Square. Piaţa era pustie. Văzu luna mare şi galbenă, agăţată deasupra ulmilor şi alături – turnurile negre ale catedralei. Merse încolo şi încoace, în capul gol, numai cu vesta peste cămaşă. Simţi nevoia să alerge în Fletcher’s Lane să-l regăsească pe Christopher, să-l cuprindă în braţe.

— Este singurul lucru curat ce mi-a mai rămas, îşi spunea.

Îi venea să scuipe.

— Doamne Dumnezeule! Să laşi un om să moară astfel! – ca o bucată de carne stricată într-un ungher! Dacă îmi va fi dat să mor şi eu aşa! Muiere blestemată!…

Dorea cu înfrigurare să scape – dar cum? Nevoia îl ţinea înlănţuit. Dacă ar rupe lanţul şi ar sări în necunoscut? Pusese ceva bani deoparte, puţini, e drept, şi dacă ar putea să mai câştige un răgaz ca să-şi tragă

sufletul ar avea timp să caute în altă parte... Băiatul, numai asta avea importanţă! Ce se va întâmpla dacă el, bărbatul, se va supune...? Dacă se va lăsa mângâiat înainte de a fi devorat...?

Dar de ce atâta ezitare? La urma urmei ce uşor era totul! Doar îi făcuse o aluzie directă! Dar sufletul i se cutremura de scârbă; să intre în pielea acelui idiot nenorocit, pentru ca să se vadă azvârlit în cel mai abject marasm mai devreme sau mai târziu, când creatura aceea felină se va fi săturat de el...

Nu. Va lupta. Deşi nu ştia nici el prea bine în ce fel. Lupta lui nu semăna cu niciuna din acele crize primitive din viaţa unui om, când ceva mai puternic decât dorinţele imediate îl împinge pas cu pas afară din prăpastie. Se crampona de o prejudecată şi de singurul lucru omenesc care avea importanţă: nu voia să cadă într-o mocirlă dubioasă; nu voia să-i fie ruşine să se uite în ochii fiului său.

— Muiere blestemată! repetă din nou. Voi lupta până la capăt.

Şi făcu cale-ntoarsă spre hotel, cu ochii arzători, ca în momentele cele mai groaznice ale războiului.

3

Muncea cu aceeaşi frenezie, ca şi cum s-ar fi angajat într-o bătălie pe viaţă şi pe moarte împotriva murdăriei de tot felul care domnea în hotel, ca şi cum ar fi vrut să se ascundă în norul de praf stârnit de energia lui neobosită. Nu cunoştea astâmpăr. Se învârtea încontinuu în cuşca lui, măturând, curăţând, lustruind, aşezând lucrurile. Activitatea lui neîntreruptă îi impresiona chiar şi pe indivizii" obişnuiţi să-şi piardă vremea la *Cubby Hole.*

— Servitorul acesta al dumitale munceşte, nu glumă, Fio!

— Păi de ce nu? Doar nu-i membru al vreunui sindicat!

— Cam zurliu, calicul ăsta! Se uită ca şi cum ar vrea să spună că bomba asta are nevoie de o spălătură bună!

— Poate că aşa şi este!

În acest mediu vulgar, greţurile lui Sorrell deveniră reale, ba chiar cronice. Îi era groază să mănâmce, iar noaptea se trezea din cauza unei dureri ascuţite sub coaste. Se gândi să consulte un medic, dar ştia că nu de medic avea nevoie, de aceea se hotărî pentru o soluţie mai economică şi intră într-o farmacie. La ora aceea nu erau clienţi şi Sorrell îşi mărturisi necazul pe deasupra unor grămezi de săpun, a unor mănuşi de spălat şi periuţe

de dinţi.

— Sufăr de indigestii. Mi-aţi putea recomanda ceva?

Farmacistul, un om scund, cu faţa palidă şi buzele subţiri, strânse într-un fel ciudat, întrebă:

— Aveţi dureri după mese?

— Da.

— Cât timp durează?

— Uneori mai mult, alteori mai puţin.

Întâlni privirea cercetătoare a omului.

— Cred că aveţi nevoie de un tonic. Sunteţi surmenat. Vă dau eu ceva.

Sorrell sacrifică preţioasa sumă de trei şilingi şi nouă penny în schimbul unui flacon de tonic şi al câtorva tablete.

— Cu asta scăpaţi de balonări la sigur.

Medicamentele nu-i fură de niciun ajutor, pentru că era zbuciumat, istovit, mânca prost şi alerga la muncă înainte de a fi înghiţit ultimul dumicat. Durerile continue şi starea de nesiguranţă îl deprimau; se simţea din ce în ce mai puţin o fiinţă omenească şi din ce în ce mai mult un animal închis în cuşcă. Îl năpădea uneori o apatie melancolică şi atunci o voce lăuntrică juca rolul ispititorului: „La ce bun toate astea? Eşti un ratat, iar

trupul tău nenorocit de asemenea. De ce să nu cedezi, să aluneci, să te laşi dus de curent? La urma urmei, despre ce-i vorba? O femeie, un copil şi o aventură de care atâţia bărbaţi s-ar amuza! Eşti un imbecil”.

Kit observă că tatăl lui era schimbat: ochii trădau o oboseală imensă; albul lor căpătase o nuanţă murdară. Arăta mai adus de spate şi părea să nu se simtă bine când se aşeza la umbra ulmului rămuros; era o întruchipare a descurajării. Dar lui Kit nu-i plăcea să pună întrebări.

— Cred că munca te cam istoveşte, tată.

— Da, un pic... Mă voi obişnui.

— Dar... N-ai putea să găseşti, altceva?

— Am un plan.

Vorbea întotdeauna de acest plan. Cu cât părea mai greu de atins, cu atât îl obseda mai mult. Planul lui se putea asemăna cu un soare ipotetic, invizibil cea mai mare parte a verii engleze, dar care există totuşi şi va străluci neapărat într-o bună zi... la anul. Făcea eforturi să pară încrezător în faţa copilului, fiindcă îşi dădea seama că Christopher era singura fiinţă de pe lume care mai credea în el. Dorea cu disperare ca băiatul să nu-şi piardă încrederea în el, mai ales când se simţea el însuşi pe punctul de a-şi pierde încrederea în sine. Era ca o

autosugestie, stimulentul infinit de drag şi preţios al tinereţii.

Într-o zi se îmbolnăvi; dar continuă să muncească cu faţa trasă, cu tenul pământiu. Era tocmai ocupat să aşeze ziarele în sala voiajorilor comerciali, când femeia se strecură înăuntru.

— Arăţi prost, Stephen.

Vorbea cu un ton blând, seducător şi Sorrell murmură ceva despre mâncarea de la prânz care nu-i priise.

— Te agiţi prea mult, spuse ea.

El continua să pună ziarele în ordine, simţind că prezenţa ei iradia o lumină falsă.

— Ai putea... să faci mult mai puţin... dacă ai încerca să înţelegi...

Sorrell înţelese.

— Asta mi-e munca, spuse.

— Bine, cum vrei!

Femeia ieşi din cameră, iar el se prăbuşi într-un fotoliu şi-şi luă capul în mâini.

CAPITOLUL V

1

Sorrell stătea cu spatele rezemat de una din coloanele albe care susţineau fereastra în consolă, când un automobil sport, roşu-închis cu două locuri trase în faţa Hanului îngerului.

La volan se afla un bărbat brun în costum gri, cu o pălărie de fetru moale de aceeaşi nuanţă. Îi făcu un semn lui Sorrell:

— Aveţi camere?

— Da, domnule.

Timbrul vocii lui Sorrell îl surprinse probabil pe străin, care îşi trădă uimirea privindu-l ceva mai insistent decât era necesar.

— Bine! Maşina nu încurcă aici?

— Nu, domnule. Doriţi să intraţi direct în garaj?

— Da, imediat.

Coborî din maşină şi se opri pe caldarâm să privească ferestrele hotelului. Robust, fără a fi atletic, cu tenul brun

şi proaspăt, ochii albaştri, gura fermă, vădind totuşi o anumită blândeţe, părea să aibă vârsta lui Sorrell. Cu alura lui suplă, privirea hotărâtă şi Mişcările măsurate, făcea impresia unui om energic, nu prea vorbăreţ, înzestrat cu curaj, dar care nu se aruncă în viaţă pe negândite. Era ceva în omul acesta care îl atrase pe Sorrell: o prospeţime, o forţă evidentă, maniera calmă de a te privi, înainte de a înflori într-un zâmbet neaşteptat şi plăcut. Sorrell cunoscuse unul sau doi oameni de acest fel în timpul războiului, care se dovediseră apoi buni soldaţi.

Străinul intră în hotel, iar Sorrell rămase lângă automobil, a cărui culoare, caroserie solidă şi interior elegant îl atrăgeau. I-ar fi plăcut să aibă şi el o astfel de maşină, dar nu-l invidia pentru asta pe omul în gri.

Sorrell auzi lângă el vocea calmă şi simpatică:

— S-a făcut! Acum pot s-o garez.

După felul în care noul venit se uita în jurul lui în curtea îngerului, Sorrell îi ghici dezaprobarea, impresie pe care o împărtăşea de altfel pe deplin.

— Aveţi un mecanic pe aici?

— Nu, domnule.

— Ar trebui reparată o ţeavă de rezervă.

— Vă duc eu maşina la un atelier, domnule. Bagajele

sunt în spate?

— Da.

Sorrell scoase un sac mare de voiaj din piele, un geamantan şi o servietă.

— Care este numărul camerei dumneavoastră, domnule?

— Cincisprezece.

Călătorul se opri la ghişeul recepţiei pentru a-şi semna numele în registru, în timp ce Sorrell căra bagajele sus. Camera numărul cincisprezece nu era nici mai bună nici mai rea decât oricare dintre camerele hotelului şi, cu toate că se obişnuise cu ele, Sorrell era frapat uneori de banalitatea lor deprimantă. Desfăcu curelele sacului de voiaj şi coborî. Călătorul stătea de vorbă cu doamna Palfrey, dar pesemne că ea fusese aceea care începuse conversaţia.

Străinul se întoarse spre Sorrell:

— Pe unde s-o iau?

— Pe aici, domnule. Etajul unu, a doua uşă la stânga.

Bărbatul o luă pe scară, iar Sorrell aruncă o privire în registru: „Thomas Roland, Londra”.

Scrisul era asemenea omului: larg, regulat, fără afectare.

Cinci minute mai târziu, în timp ce aranja ziarele şi revistele în vestibul, Sorrell avu impresia că aude apelul insistent, agresiv, al soneriei de la etajele superioare. Se duse să răspundă la apel şi îl găsi pe domnul Roland la uşa camerei numărul cincisprezece.

— Nu aveţi o cameristă de serviciu pe etaj?

— Ba da, ar trebui să fie, domnule.

— Nu sunt prosoape şi nici săpun... şi nimeni n-a venit să-mi aducă apă caldă.

— Vă cer scuze, domnule.

— Şi apoi, ia priveşte aici!

Sorrell se uită şi strânse uşor din umeri:

— Afurisitele astea de fete! O să am eu grijă, domnule.

Ieşi pe palier şi strigă: Maggie! Maggie! – dar nu se materializa nicio Maggie, deoarece era pesemne jos, la vreuna din numeroasele uşi dosnice, cochetând cu sexul opus, aşa că Sorrell intră în boxa cameristelor, luă prosoape şi apă caldă, făcu rost de un săpun nou dintr-o cameră vecină.

Domnul Roland despacheta lucrurile din sacul de voiaj; pe pat era aruncată o pijama cu dungi portocalii şi albastre.

— Mulţumesc.

Nu mai adăugă nimic, dar îi zâmbi lui Sorrell şi îi aruncă o privire calmă şi cercetătoare. În timp ce cobora scările, Sorrell se simţi încălzit de aerul acela vesel, uman şi curat pe care-l emana acest om. Se întreba cine era Thomas Roland şi cu ce se ocupa.

Între timp, acesta lăsă despachetatul, se aşeză pe marginea patului şi începu să inspecteze camera cu multă atenţie. Lipsa ei de confort şi atâtea dovezi de neglijenţă îl izbiră. Era vădit interesat de camerele de hotel şi era omul pentru care amănuntele îşi aveau importanţa lor. Terminând inspecţia, comentă în gând:

„Lipseşte şifonierul! Dar unde naiba e...? Vopsea verde, decolorată... Tapete murdare... Ghirlande de trandafiri între dungi albe şi negre... Un cârlig bătut în uşă... Covorul... Hâm! Oare cât praf ar scoate din el un aspirator? Patul de aramă cu o măciulie lipsă. Comoda galbenă: lipseşte un mâner”.

Se ridică în picioare:

„Pariez că sertarele sunt lipicioase de jeg şi căptuşite cu *Daily Mail* de anul trecut!”

Constată că câştigase pariul. Îşi continuă comentariul:

„Oglinda mobilă... Cu pivotul învelit în hârtie ca să stea fix... Storul de la fereastră rupt... Rogojinile japoneze de

pe jos, bune de pus pe foc... Găleata de lături fără mâner... Marmura spălătorului pătată... Paharul de clătit gura năclăit... Un afiş de reclamă pentru Fluidul Jeyes deasupra spălătorului... Tarife şi anunţuri ale negustorilor locali – pe perete, deasupra căminului... Cearşafurile au nevoie de reparaţii... Păturile... da, în aceeaşi stare".

Se apucă, din nou de despachetat şi-şi reluă firul gândurilor:

„Oare la câte hoteluri ca acesta am tras de o lună încoace? La vreo duzină, dacă nu greşesc. Şi dintre toate, numai unul singur ţinut cum trebuie... Toate sunt nişte hrube murdare, mai ales în aceste orăşele care ar putea atrage turiştii... Hotelierii noştri au o ocazie splendidă sub nasul lor, dar se pare că-i interesează numai băutura şi „barul"!

Se descălţă.

„Şi în plus n-au nici măcar puţin obraz. Îţi oferă tot felul de mizerii, se poartă urât cu clienţii, mâncarea e proastă, dar te încarcă la preţ; Bunăoară, bomba asta. Nimeni n-are habar în afară de acest portar cumsecade. Niciun fel de grijă, niciun fel de disciplină, niciun fel de interes".

Scoase punga cu buretele dintr-o trusă lucioasă de aluminiu, de felul celor folosite în cavalerie, între

capacele căreia îşi aveau loc buretele, mănuşile de toaletă, periuţa de unghii şi periuţa de dinţi. Se uită la suportul pentru burete de pe spălător: murdar şi crăpat.

„Nu, mulţumesc! în niciun caz! Dacă muierea aceea cu chică mare, de jos, şi-ar fi văzut de treaba ei în loc să... Da, da: asta e nenorocirea cu aceste hoteluri: o adunătură de imbecili beţivi şi femei cu părul roşcat. Dar ceea ce nu voi izbuti să înţeleg niciodată este de ce oamenii – dacă s-au apucat de o treabă, nu-s în stare s-o facă cum trebuie. Nici măcar în trei cazuri din zece. Ce mizerie!”

Îşi aprinse o ţigară şi se uită prin fereastră într-o curte interioară unde zăceau claie peste grămadă resturile ruginite ale unei trăsuri, o mulţime de sticle goale, un coteţ de câine, stricat.

„Ce privelişte încântătoare! Mă întreb ce caută aici portarul ăsta? Curios individ... Are grijă de toate, dar arată ca un om bolnav... O voce de gentleman şi nişte ochi... E singurul care munceşte...”

La ora cinci, domnul Roland coborî în vestibul şi sună chelneriţa, deoarece dorea să-şi ia ceaiul. A trebuit să mai sune o dată pentru ca fata să se prezinte, ca şi cum a răspunde la apel era ultimul lucru din lume pe care îl avea de făcut.

— Ceaiul, te rog.

— Pentru o singură persoană?

— Da.

Fata dispăru, iar Roland trebui să aştepte douăzeci de minute. Când în sfârşit sosi tava cu ceaiul, Roland observă că fata uitase să umple bolul cu lapte.

— Obişnuiesc să pun lapte în ceai.

Fata plecă cu bolul. Se întâmplă ca Sorrell să fie în apropiere, ocupat să bage scrisorile în despărţiturile tabloului verde fixat în perete. Se întoarse şi surprinse privirea lui Roland. Schimbară un zâmbet imperceptibil de simpatie şi înţelegere.

— Sper că n-ai uitat de ţeavă?

— Nu, domnule. S-a reparat. Am pus-o în portbagaj.

— Ai plătit?

— Da, domnule: doi şilingi.

— Mulţumesc.

O monedă de doi şilingi trecu din mâna lui Roland în mâna lui Sorrell şi din nou privirile li se întâlniră şi îşi zâmbiră.

Sorrell se simţi mai vesel, deşi nu avea cine ştie ce motive de veselie. Urcă la nr. 15. Luă cele două perechi de pantofi cafenii ale domnului Roland şi le curăţă ca şi

cum n-ar mai fi fost curăţate de o lună de zile.

2

Masa de seară era în întârziere.

Roland stătea de vorbă în vestibul cu un personaj gras şi jovial pe care foamea îl făcuse brusc arţăgos. Grăsanul cerea interlocutorului său ocazional să-i explice de ce o treabă de rutină, făcută zi de zi, nu se putea executa la timp.

— Înjurăm maşinile; dar cel puţin ele au ritm, naiba să le ia!

Roland râse uşor.

— Ce să spun... în orice caz nu-mi închipui c-au să ne servească cine ştie ce. Şi Cred că vă pot prezice meniul.

— L-aţi şi ghicit?

— Nu. Dar mă iau după baremul obişnuit! Pentru început – o supă de roşii, vom continua cu nişte cotlete cu cartofi fierţi şi varză alături, după aceea vom trece la o salată de fructe din caise conservate şi compot de prune uscate. Vom încheia cu o brânză mai degrabă proastă.

— Nu mă interesează ce-o să ne dea, spuse bărbatul arţăgos; îmi vine să mă duc să bat în gongul acela.

Gongul răsună la ora opt fără zece minute şi, intrând cu

paşi mari în sala de mese, Roland observă numărul obişnuit de măsuţe aşezate lângă fereastră şi de-a lungul pereţilor. Pe fiecare masă se afla un serviciu de ulei şi oţet, vechi, cu luciul şters de multă vreme, şi nelipsita vază de flori. O masă lungă ocupa centrul încăperii.

Roland aşteptă venirea chelneriţei cu aerul unui observator curios.

— Sunteţi singur?

— Da.

Chelneriţa indică masa cea lungă, dar Roland zâmbi:

— Prefer o masă separată.

— Avem numai mese de două sau de patru persoane, domnule.

— Şi toate mesele astea sunt rezervate?

— Nu.

Roland zâmbi, din nou.

— Dacă pot avea o cameră separată, nu văd de ce n-aş putea avea şi o masă!

Era unul dintre acei oameni mai puţin obişnuiţi, care nu se mulţumesc numai să se gândească la lucrurile ce trebuie spuse, ci le şi spun cu adevărat, dar cu bonomie.

Căpătă masa dorită.

— Aveţi o listă de bucate?

— Nu, domnule.

— Ce ne veţi servi?

— Supă de roşii. Friptură de vacă cu legume. Salată de fructe.

Roland întâlni privirea bărbatului arţăgos, care îşi despăturea şervetul la o masă vecină.

— V-am anunţat meniul. Cu o singură eroare.

— Care?

— Friptură de vacă, în loc de cotlete.

— Aha!

— Şi „legume”. E un cuvânt vag, dar cuprinzător – „legume”!

Când ieşi mai târziu în răcoarea acelei seri de vară, sub un cer tumultuos şi totodată liniştit, Roland văzu copacii înalţi din parc tiviţi cu aur. Intră în parc şi se opri să admire faţada vestică a catedralei, splendidele ferestre retrase între două turnuri, arcadele şi nişele, şi toată această nemişcare cenuşie şi delicată, modelată în piatră. Gazonul, ca o catifea veche şi somptuoasă, umbrit de copaci şi împrospătat de ceaţa care se ridica din şanţul cu apă din jurul clădirii, era de un verde viu, în ciuda căldurii din săptămâna care trecuse. Roland putu să vadă cupolele aurite şi orologiul deasupra porţii în stil Tudor. Merse

înainte trecând pe lângă grădinile canonicilor, oprindu-se ca să se uite înăuntru prin porţile vechi de fier şi plimbarea lui la întâmplare îl aduse în preajma ulmului bătrân şi rămuros sub care şedeau un bărbat şi un băiat.

Sorrell îi povestea lui Christopher despre Thomas Roland, mirat şi el în sinea lui, de ce îi venea să vorbească copilului despre un om care nu era în fond decât un străin în trecere. Dar îşi lăsă impulsul să se manifeste în voie, surprins de intensitatea lui.

— Aşa că i-am curăţat ghetele, băiete, şi să ştii că le-am dat un lustru formidabil!

Kit observă un fel de licăr în ochii tatălui său.

— E ciudat, cum inima şi mâna ţi se deschid în faţa unor oameni. El m-a făcut să mă simt deodată mai bun şi mai împăcat cu mine însumi. Am ştiut că pot să fac orice pentru el şi că n-o să-mi ceară niciodată să fac ceva nedemn. O simt instinctiv. Arată ca şi cum ar fi ieşit cu o clipă înainte din apă după un tur de înot, când marea e albastră de tot, iar soarele aureşte nisipul plajei.

Roland îl recunoscu pe Sorrell, înainte ca acesta să-şi dea seama de prezenţa lui, deoarece stătea aplecat înainte, cu palmele strânse între genunchi şi se uita în jos. Roland se apropie de ei şi Sorrell, auzind zgomot, îşi

ridică ochii, tresări, dar zâmbi.

— E băiatul dumitale?

— Da, domnule. Acesta este domnul Roland, Christopher.

Kit se ridică în picioare şi îşi scoase şapca; între timp, el schimbă o privire directă cu domnul Roland.

— Stai la Hanul îngerului?

— Nu, l-am plasat în altă parte, spuse Sorrell, petrecem împreună o oră când nu sunt de serviciu.

— Deci poţi avea o oră liberă?

— Da.

Sorrell se uită la pantofii lui Roland, întrebându-se dacă acesta observase lustrul pe care-l primise cealaltă pereche de la nr. 15. Roland se aşează pe bancă şi îşi puse palma largă şi brună pe umărul lui Kit.

— Stai jos, amice.

Îşi umplu pipa.

— E linişte şi plăcut aici. Te duci uneori şi la biserică?

— Nu prea des.

— Eu am fost, spuse Kit. Când vrei să fii singur… şi cântă orga…

Roland dădu încet din cap.

— Ştiu. Slujba, corul, vreo şase preoţi, trei femei

singure, o mulţime de scaune goale. Orga scoate sunete tremurate, o voce de băiat se înalţă spre bolta cenuşie, ca o pasăre. Poate doar câţiva vizitatori în partea de vest a naosului. Asta îmi produce întotdeauna o senzaţie stranie.

Kit îl urmărea cu o privire gravă.

— Stranie? Cum adică?

— Să zicem, ca şi cum aş fi căzut brusc printr-o trapă deschisă într-o altă lume. Nu e lumea noastră. Pe atunci oamenii vedeau asfinţitul printre copaci. Probabil că se uitau şi la stele. Te uiţi vreodată la stele?

Se uita la Sorrell.

— Nu, nu cred. Nu m-am gândit niciodată la asta.

— Bineînţeles.

— Silit prea ocupat sau prea obosit şi trăiesc mereu între patru pereţi. În trecut mă uitam şi eu adesea la stele... în tranşee.

— Aa... ai fost şi dumneata acolo? spuse Roland aprinzându-şi pipa.

Apoi se Ridică în picioare, rămase o clipă pe loc, zâmbi celor doi Sorrell şi făcu un semn uşor cu capul spre şanţul în care apa avea scânteieri de aur.

— Cred că am să merg puţin într-acolo. Oare au mai păstrat lebedele?

— Mai sunt şi doi păuni, domnule.

— În grădina episcopului. Ţin minte. Va să zică, ca şi noi, au supravieţuit războiului. Noapte bună.

Tatăl şi fiul se uitară în urma lui cum mergea pe cărare spre apă, înalt şi drept, mişcându-se cu multă uşurinţă.

— Îmi place omul acesta, spuse băiatul. Este... este...

Kit căuta un cuvânt anume.

— Cum se spune, tată, când te simţi deodată apropiat de cineva pe care nu l-ai mai văzut niciodată în viaţă?

— Simpatie?

— Nu, nu e chiar asta... Nu ştiu cum să spun.

— Da... ştiu ce simţi, spuse tatăl.

3

La primul etaj al Hanului îngerului, în capătul unui coridor întunecos, se afla un mic salonaş, slab luminat, îmbâcsit şi trist, cu gravuri după Landseer pe pereţi şi un covor Kidderminster pe jos. În spatele cenuşarului de alamă, mascând vatra căminului, se afla un panou japonez din cele ieftine, cu desene negre şi aurii între o ladă pentru cărbuni din imitaţie de mahon şi o masă cu aspect vulgar. Tapetele înfăţişau trandafiri înfloriţi de un roz spălăcit, pe fond gri. Pe o masă octogonală se vedeau

câteva cărţi, un ghid Dunlop, o colecţie legată din *„Illustrated London News”* de acum douăzeci de ani, poeme de Tennyson şi o gramatică latină. Ce căuta acolo o gramatică latină – numai Dumnezeu ştie, dar stătea pe masa aceea de ani de zile pentru că nimeni nu se gândise s-o pună în altă parte. Pe consola de marmură a căminului, o pendulă aurită care nu mai mersese de la moartea reginei Victoria, scăpase de praf numai pentru că era acoperită de un clopot de sticlă. Doi călăreţi de bronz de fiecare parte, cu arme şi cuirase se ameninţau reciproc. Fotoliile aparţineau acelui stil hibrid în care braţele poartă o excrescenţă vătuită tapiţată cu stofă, amintind de pantalonii bufanţi ai unui valet de acum şaizeci de ani.

Ferestrele nu se deschideau niciodată şi oamenii intrau rareori în această cameră, lăsând-o să trăiască închistată în îmbâcseala ei întunecoasă. Doar câte o femeie singură se mai aventura rareori acolo ca să tricoteze, să se uite prin cărţi şi să le pună iar la loc, dar femeile care veneau aici nu erau legate de vreun bărbat. Când se întâmpla ca un bărbat să deschidă uşa, se oprea în prag, arunca o privire rapidă şi simţind trista însingurare a încăperii, pleca repede. Nimeni nu lăsase vreodată uşa ei deschisă;

toţi o închideau cu grijă, socotind că vidul acesta trebuia să rămână încuiat.

Într-o zi, în timp ce cobora scara, Sorrell auzi nişte sunete ciudate venind dinspre coridorul întunecos. În salonaş se afla şi un pian la care cânta acum cineva, şi o făcea extraordinar de bine, cu sentiment şi multă expresivitate. Sorrell se opri în loc. Muzica, o asemenea muzică, era ceva atât de inedit în această casă murdară, încât se simţi ca un om în curtea unei fabrici, care aude deodată cântec de mierlă. O clipă îl străpunse o durere plăcută. Stătea adânc mişcat, vibrând de emoţie.

Pianistul cânta muzică de Chopin. Ajunsese pe la mijlocul *Preludiului nr. 1*, când Sorrell se oprise să asculte. Urmă apoi *Cântec de leagăn* şi *Studiu în La bemol.* Rezemat de perete, Sorrell se lăsă purtat de amintiri, înapoi la zilele tinereţii sale, când venea să asculte şi să viseze la Queen’s Hali… Fantasme. Vremuri apuse, când credea încă…

Dar cine era pianistul? Cu o oră-două în urmă sosise o maşină cu trei femei şi Sorrell le cărase bagajele, dar aceste doamne sugerau mai degrabă muzică sincopată decât Chopin. Deveni curios. Se apropie de uşa salonaşului, zicându-şi că ar putea să intre foarte simplu

în cameră sub pretextul de a căuta un călător. Se hotărî să aştepte o întrerupere.

Rezemat de peretele din faţa uşii, se lăsă legănat de sunetele acelea dulci. Urmă o pauză. Era tocmai pe punctul de a traversa coridorul, când uşa se deschise.

În faţa lui apăru Roland. Chipul său radia o lumină blândă, o fericire intensă.

— Hei!

Sorrell îşi reveni.

— Vă cer iertare, domnule. Ascultam muzica. Dumneavoastră eraţi?

— Eu.

Cei doi se priviră şi lumina de pe faţa lui Thomas Roland părea să se reflecte pe faţa lui Sorrell. Fuseseră amândoi într-o lume transcendentală de sunete şi simboluri mistice. Iar viaţa îi apropia tot mai mult unul de celălalt.

CAPITOLUL VI

1

Înzestrat cu un spirit de observaţie foarte fin, Thomas Roland era însă ceva mai mult decât un simplu observator, deoarece vedea mult mai mult decât dădea impresia. Ştia să surprindă atmosfera – trăsătură care ţinea de înclinaţia muzicală a caracterului său, în timp ce latura practică îl îndemna să se aşeze într-un fotoliu cu o carte în mână şi să observe pe furiş viaţa din jur, înfăţişarea lui calmă şi solidă fiind atât de înşelătoare încât ceilalţi nu vedeau în el decât un om care citeşte **o** carte.

Interesul pe care-l purta vieţii putea să fie de ordin general, dar când era vorba de o persoană sau o situaţie mai deosebită, acest interes devenea foarte viu şi persistent. Îşi propusese să rămână doar vreo două zile la Staunton, dar până la urmă îşi prelungi şederea la o săptămână.

Se interesa de Stephen Sorrell atât ca om practic, cât şi

ca psiholog şi, bănuind în ce încurcături se zbătea omul, interesul său crescu şi mai mult. Când se aşeza într-un colţ al vestibulului pentru a-şi continua ancheta discretă, era imposibil să nu observe activitatea de-a dreptul fanatică a portarului, conştiinciozitatea lui, îndârjirea împotriva murdăriei acestui grajd al lui Augias, care era Hanul îngerului. Sorrell nu stătea niciodată liniştit. Silueta lui uscăţivă şi puţin adusă de spate, cu părul închis, faţa palidă şi privirea tristă şi încordată, se mişca de colo-colo fără încetare. Îşi căuta mereu de lucru; golea scrumierele de pe mese, ştergea praful, aduna ziarele şi revistele împrăştiate şi le aşeza în ordine. Şi nu era un simplu exces de zel cu scopul de a produce impresie. Omul părea mânat de un fel de impuls lăuntric şi în acelaşi timp reacţiona parcă împotriva unei presiuni penibile. Cel puţin aşa vedea Thomas Roland situaţia.

Şi mai era acolo femeia cu părul arămiu, leoaica, fiara ghemuită în vizuina ei. Pentru Roland atitudinea ei faţă de Sorrell era o enigmă. Îl tracasa încontinuu, găsind pretexte meschine pentru a-l trimite de urgenţă cu diverse comisioane; îi vorbea cu o violenţă surprinzătoare în care se strecura o undă de intimitate. Părea să facă parte din categoria femeilor care gustă o plăcere intensă

când biciuiesc, când torturează un bărbat, ca să vadă cât de mult poate îndura.

— Stephen, trage o fugă până la Pavit. Tâmpiţii ăştia au uitat de peşte. Fă bine şi adu-l dumneata.

— Ia pune-te în genunchi, mă rog, şi freacă duşumeaua din sală! E o adevărată ruşine.

— Hei, Stephen! Nr. 7 s-a plâns că i s-a defectat o apărătoare de noroi de la maşină; Cum? Nu ştii nimic despre asta? Dar de ce crezi că te afli aici?

Îl persecuta cu o răutate abia ascunsă, îi urmărea orice mişcare, ca să se năpustească brusc şi să-l copleşească cu reproşuri pentru că nu făcea tocmai în acel moment, ceea ce făcea de obicei. Uneori ţâşnea pe neaşteptate din bârlogul ei şi descoperea un băţ de chibrit sau un muc de ţigară în vreo scrumieră.

Stephen!

— Da, doamnă.

În ochii bărbatului se aprindea o licărire de spaimă.

— De ce nu goleşti scrumierele? Ţi-am spus de o sută de ori.

— Le-am golit acum zece minute, doamnă.

— Ei, nu mai spune! Ia uită-te aici!

Roland se întreba de ce răbda Sorrell toate astea. În

plus, i se părea că purtarea femeii era lipsită de orice logică. Dacă avea o pasiune atât de mare pentru meticulozitate, de ce căuta pricină tocmai aceluia dintre angajaţii ei care îşi făcea datoria în mod conştiincios? Oare numai pentru că era bărbat, şi încă un bărbat decăzut vizibil din rangul său social?

De ce nu se ducea la etajul de sus ca să stimuleze elanul mediocru al femeiuştilor tinere, care abia dădeau cu mătura pe sub paturi sau îngrămădeau gunoiul după grătarul căminului? Sau de ce nu se interesa cum sunt curăţate tacâmurile, deoarece o furculiţă din trei avea întotdeauna resturi de mâncare între dinţi?

Timp de cinci zile, Thomas Roland urmări pe ascuns" acest spectacol ciudat. O simpatie tacită se stabili între el şi portarul de la Hanul îngerului. Unul îşi oferea serviciile din toată inima, celălalt le primea cu o egală bunăvoinţă.

În cea de a şasea zi, după ora ceaiului, când întâmplător vestibulul era gol, iar leoaica lipsea din vizuină, Roland se aşeză liniştit la o masă, ca să-l observe pe Sorrell pe deasupra unei cărţi. Acesta îşi făcea una din inspecţiile obişnuite, trecând de la o masă la alta, iar Roland îi studia mâinile fine, cu degete lungi, care se mişcau iute, îndemânatic, dar cu o oarecare febrilitate.

Sorrell veni la masa lui Roland, iar acesta puse cartea deoparte şi se uită la el.

— De fapt, ce faci dumneata aici?

— Fac ordine, domnule.

— Nu... nu mă refeream la asta.

Sorrell îi aruncă o privire întrebătoare, dar fără niciun fel de resentiment. Goli scrumiera lui Roland într-o veche glastră de metal care-i servea de recipient.

— Am un băiat. L-aţi văzut.

— Deci tatăl munceşte pentru fiul său în loc ca Fiul să muncească pentru tată!

— Nici nu se pune problema, domnule. O slujbă oricum este necesară...

— Da, dar locul acesta! Iar dumneata te cramponezi de Aşa ceva. Trebuie să ai un motiv.

— Nevoia.

Roland se mişcă uşor pe scaun.

— Ascultă, Stephen... Şi mai cum?

— Sorrell, domnule.

— Gradul?

— Are vreo importanţă?

— Sunt un om în toată firea. Deci, ca de la bărbat la bărbat...

— Căpitan...

— Numai pe timp de război?

— Da.

— Ai vreo decoraţie?

— Crucea Militară.

— Eu unul am fost doar citat într-un comunicat. Ieşi puţin astă-seară?

— Aşa sper, domnule.

— Bun... Hai să ne întâlnim lângă ulmul acela şi să stăm de vorbă. De astă dată, dacă ai putea să-ţi laşi băiatul acasă...

Sorrell stătea în faţa lui şi se uita la scrumiera pe care o golise. O gravitate adâncă i se aşternu pe figură. Se ţinea cu mâna dreaptă de reverul vestei.

— Această convorbire, pe care mi-o propuneţi, este ceva personal?

— Cât se poate de personal.

— Vreau să spun că... Pentru mine... Totul este atât de groaznic... de important... Când abia te-ai agăţat de ceva şi eşti cu sufletul la gură... E ca timpul urât... Parcă ţi-e şi frică să mai aştepţi o rază de soare.

În ochii lui Tom Roland îşi făcu loc o expresie de milă.

— Depinde ce ţi se pare dumitale că ar fi o rază de

soare. Totul este relativ. Să zicem că ai avea de făcut acelaşi fel de muncă, dar în alte condiţii? Ar fi asta o rază de soare?

— Fără îndoială!

— Foarte bine. Ne întâlnim pe la opt şi jumătate. Nu se poate să mai rămâi aici.

2

Spre uimirea lui, Sorrell află că Roland ţinea un hotel sau, mai bine zis, se pregătea s-o facă. După ce se aşezară sub ulmul cel mare, acesta îi explică:

— Ce credeai că fac, omule?

— Nu aveam nici cea mai mică idee, spuse Sorrell.

— Poate ziceai că nu fac nimic! De fapt sunt îndrăgostit de muzică, şi după război nu-mi găseam locul: tot umblam de colo-colo fără rost. Dar am în mine şi o părticică practică, care nu a întârziat să se arate.

Îşi rezemă capul de trunchiul copacului. Părea că-i face plăcere să se destăinuie. Îşi zâmbea sieşi şi lui Sorrell care trăia într-o lume incapabilă să zâmbească deschis; de aceea zâmbetul lui Tom Roland era ca şi muzica lui; îţi dezvăluia o inimă largă şi înţeleaptă.

— Hoinăream în chip de diletant dintr-un loc în altul,

compuneam cântece, cu sentimentul că aş fi putut să scriu o operă. Şi de fapt pot s-o fac. Dar, dragul meu, lucrurile iau uneori întorsături neaşteptate datorită propriului nostru fel de a reacţiona. Într-o bună zi m-am întâlnit cu un cunoscut pe care îl detestam din toată inima, dar care era considerat în lumea financiară drept o mare autoritate sau cam aşa ceva. „Hallo, Roland, tot mai mâzgăleşti muzică?" Ei bine, cu asta m-a dat gata. „Naiba să-i ia pe afaceriştii ăştia, mi-am zis. Am să le dovedesc că jocul lor e mai uşor decât al meu". Să ştii totuşi că într-un fel individul mi-a făcut un serviciu. A reuşit să-mi scuture indolenţa. De altfel, dacă nu eşti prea încuiat, poţi trage multe învăţăminte folositoare de la un om care nu te are la inimă. Devenisem, ca să zic aşa, puţin prea londonez. Aşa că mi-am scos maşina din garaj şi am plecat să dau o raită prin ţară. Şi atunci mi-a venit ideea: o găsisem în supa pe care o mâncam, în camera pe care o ocupam. Ah! Aceste hoteluri pentru turişti! Ajunsesem să mă întreb dacă în Anglia există măcar zece inşi care se pricep să ţină decent un han de provincie. Într-adevăr, am constatat că asemenea oameni sunt extrem de puţini. Aşa că m-am gândit: „De ce n-aş deschide eu un hotel, fie şi pentru a-mi dovedi mie însumi că sunt capabil s-o fac? Să-i zicem

Studiu Practic în loc de prea mult Chopin”. Aşa că, vezi, cu asta mă ocup acum.

Şi din nou îi adresă lui Sorrell zâmbetul acela plăcut, puţin ştrengar, luminat de flacăra chibritului, pe care un gând îl făcu să întârzie la gura pipei. Nefiind vorbăreţ din fire, când se însufleţea, Roland se exprima în serii de fraze scurte, viguroase şi dense. Îi descrise lui Sorrell cum, de îndată ce-şi vârî în cap să conducă un hotel de provincie, se consacră cu trup şi suflet punerii în aplicare a acestui plan.

— Iată unde ar trebui să-i batem pe afacerişti, noi, oamenii cu imaginaţie. Dacă ne vine o idee, ea va avea prin forţa lucrurilor o perspectivă mai largă decât aceea a unui individ care nu ştie altceva decât să numere bani şi nu vede mai departe de lungul nasului!

Îi povesti lui Sorrell cum cheltuise o zi întreagă cu studiul hărţilor şi al distanţelor, pentru că îşi dădea seama că cel ce trebuia atras şi servit era omul de la volan.

— Am socotit că trebuie să mă fixez asupra unui loc situat pe una din arterele principale de circulaţie în direcţia sud-vest, la jumătatea drumului între Londra şi Exeter. Am încercuit pe hartă o anumită porţiune şi am

stabilit punctul central pentru pânza mea de păianjen. Apoi m-am urcat în maşină şi am plecat în explorare.

Scăpără un alt chibrit pentru a-şi aprinde pipa şi, în timp ce-l arunca, îi zâmbi iarăşi lui Sorrell.

— Nu cumva te plictisesc?

— Cum puteţi crede aşa ceva?

Roland continuă să descrie cum pornise în căutarea unui han care să aibă poziţia ideală şi cum îl găsise. Era o veche casă de poştă, numită *Pelicanul,* situată pe şoseaua principală lângă Winstonbury.

— Numele m-a cucerit imediat. *Pelicanul!* Ceva neobişnuit. Şi este plasat exact cum mi-am dorit. O clădire veche, albă şi roşie, în stil în parte georgian, în parte *Queen Anne.* Fără vecini şi cu o atmosferă aparte. Spaţiu suficient pentru extindere. În plus, alte avantaje: o grădină frumoasă cu copaci bătrâni. Hotelierii noştri înţeleg rareori atmosfera pe care o degajă o grădină. Oameni mărginiţi! Afară de asta, *Pelicanul* atrage privirea; trei sau patru sute de metri de drum drept de fiecare parte şi pe lângă toate, e numai la o distanţă de două mile de Şcoala Hadley. Părinţii – înţelegi? De asemenea, nu departe se află Bargrave House, unde vin toţi americanii ca să omagieze memoria uneia dintre

marile lor personalităţi. Acum să vedem itinerariul turistului obişnuit: Londra – vreo sută de mile; Salisbury – vreo treizeci sau pe aproape; Bath – cam treizeci şi două; Cheltenham şi Cotswolds – nu prea departe; urmează apoi Amersbury şi Stonehenge. Exeter drept înainte pe şosea spre sud-vest. La fel – Gloucester şi valea râului Wye. Deci aşa stau lucrurile. *Pelicanul* se bucură de o reputaţie bună: curat, oarecum de modă veche. M-am oferit să-l cumpăr.

Tăcu o clipă, ca pentru a se gândi la altceva şi chipul îi deveni mai serios:

— Îmi investesc în treaba asta aproape tot capitalul: ori mă înec, ori ies la suprafaţă. Dar, la urma urmei, trebuie să fii gata să-ţi susţii teoriile şi în comerţ trebuie să dai dovadă de curaj. Este o aventură. Preiau localul cam într-o lună de zile. Vei spune poate că e sfârşit de sezon? Că timpul e prost ales? Ei bine – nu. Trebuie făcute unele amenajări, sunt multe de reconstruit. În timpul acesta voi organiza şi voi pregăti totul. Apoi mai este şi problema personalului.

Roland îşi dădea seama de importanţa unei „echipe” bune. De fapt aceasta era tot atât de importantă ca şi cadrul în care avea să funcţioneze.

— E greu, în zilele noastre. Dar îmi aleg oamenii cu cea mai mare grijă. Le cer caracter, corectitudine şi mai ales – bună-dispoziţie. Vreau oameni care să fie mândri de munca lor şi să rămână cu mine. Vor fi bine plătiţi, bine cazaţi şi bine hrăniţi. Afară de asta, dacă treaba va merge – dacă reuşim să atragem şuvoiul de pe şosea – întreprinderea nu va întârzia să-şi remunereze confortabil personalul. Eventual – şaizeci de camere – hotelul plin în fiecare seară, un flux constant şi bacşişurile – să nu uităm asta – de la călătorii care nu rămân decât o zi-două, de la cei care au fost bine ospătaţi şi bine serviţi. Am găsit deja menajera şi bucătăreasa. De asemenea, chelneriţa şefă **–** **o** femeie energică şi drăguţă. Una din problemele spinoase este aceea a cameristelor. Vreau doi portari şi am şi angajat unul – portarul-şef. Dar nu poate veni până în februarie.

Roland tăcu din nou şi pauza lui era semnificativă.

— Mă leagă un sentiment de acest Buck, vorbesc de portarul-şef. A fost sergent-major. Mi-a salvat viaţa în război. Era de datoria mea să-i ofer o şansă. Depinde de el dacă va şti s-o folosească.

Gura şi ochii îi căpătară o expresie mai dură.

— Nu sunt un naiv, Sorrell. Ştii ce a însemnat războiul.

Nu era simplu să comanzi nişte oameni. Cu blândeţea nu făceai nimic. Nu sunt sigur de Buck, dar trebuie să-i dau această şansă. Şi acum, ce să-ţi spun? Te-am observat. Nu ştiu nimic despre dumneata, dar mă pricep puţin la oameni. Dacă crezi că serviciul la mine e mai bun decât ăsta de aici...

Sorrell şedea tăcut şi nemişcat, cu mâinile împreunate între genunchi.

— Staţi puţin. Am să vă spun povestea mea. Nu, nu e nimic de care să-mi fie ruşine.

Îi povesti viaţa lui.

— Asta este. Ceea ce fac acum, o fac pentru băiatul meu. Este pluta mea de salvare, ancora mea. Dacă-mi oferiţi această şansă, voi face tot ce-mi stă în putere ca să nu vă pară rău.

— Al doilea portar?

— Înţeleg. Am învăţat multe... dincoace.

Roland zâmbi.

— Cel puţin ai învăţat ceea ce nu trebuie făcut. Dar... Nu uita: este o aventură. S-ar putea să dau faliment. Vreau nişte oameni...

Sorrell dădu din cap cu gravitate.

— Înţeleg. Doriţi oameni care să vă ajute şi nu simpli

angajaţi. Eu vă voi fi un ajutor. Mi-aţi oferit o şansă – şansa de a ieşi din iad, – vă sunt recunoscător.

Îşi strânseră mâinile.

— Recunoştinţă! Se spune că recunoştinţa este o virtute de sclav.

— Numiţi-o atunci bună-credinţă, domnule Roland.

— Da, asta e – bună-credinţă – întotdeauna.

3

În timp ce traversa Piaţa Târgului, Sorrell se opri să privească înapoi la catedrală şi la copacii ei. Se simţea fericit, deosebit de fericit. Bucuria lui nu pornea numai din relaţia umană, caldă, care se deschisese pe neaşteptate în faţa lui, ci şi dintr-un sentiment de autoregăsire. Faptul că Roland îi oferise o slujbă i-a redat respectul de sine. Ce importanţă avea felul muncii? Era mânuitor de bagaje la hotel şi reuşise să fie unul bun. Muncise cu toată râvna, îşi văzuse de treabă, în ciuda durerii, a oboselii şi a persecuţiilor, şi atunci apăru cineva şi spuse: „Eşti omul de care am nevoie”.

Aruncă o privire spre magazinul bătrânului Verity şi merse mai departe. Se pregătea să-i povestească băiatului, să-i spună: „Mi s-a oferit o slujbă mai bună”.

Simţea o mândrie imensă, absurdă. Crepusculul – numai aur deasupra umbrelor dense de pe vechile străzi – avea culoarea exaltării ce-l stăpânea... Al doilea portar la *Pelicanul* din Winstonbury! S-a terminat cu menajul Palfrey! Va lucra pentru un om pe care îl stima şi care îi plăcea, ba chiar mai mult decât atât!

Fletcher’s Lane era cufundată în umbră, sub un cer de un albastru-pal cu nuanţe roz. Văzu o siluetă mică pe trotuar, sub consola unei case vechi în stil Tudor, o siluetă care trăda neliniştea aşteptării. Băiatul îl aştepta, cu toate că părea să ştie sau să presimtă o schimbare în soarta lor.

— Bună, băiete!

Christopher se uită la tatăl lui şi avu impresia că umerii îi erau mai drepţi, iar trăsăturile mai ferme şi mai destinse.

— Am obţinut o slujbă mai bună, Kit. Domnul Roland va deschide un hotel nou. Ne vom duce acolo.

Chipul băiatului se însufleţi.

— El ţi-a propus să mergi acolo, tată?

— Da.

Christopher se strânse lângă tatăl lui.

— El... a înţeles, spuse băiatul.

Sorrell surâse:

— Încă un pas mai aproape de planul nostru.

CAPITOLUL VII

1

Cei doi Sorrell plecară din Staunton în răpăit de tobe şi fâlfâit de steaguri, iar mica valiză uzată, întărită cu curele noi, porni spre gară într-un cărucior de mână.

„Îngerul” îi alungase, deoarece Sorrell îndrăznise să intre în cuşca leoaicei, ca să-i dea preavizul.

— Mi-am găsit un alt serviciu, doamnă.

Femeia îl privi fix.

— A! Serios? Foarte bine!

— Pot să mai lucrez la dumneavoastră un timp, până la…

— Va să zică ai un gol de umplut? Ei bine, nu, cu mine nu merge aşa. Pleci de aici chiar astă-seară!

Îl făcu imbecil, iar el plecă fără să-şi ceară banii, ca un gest de dispreţ pe care nu-l regretă niciodată. Îşi împachetă lucrurile şi ieşi pe uşa din dos. Ajunse pe Fletcher’s Lane, unde doamna Barter îi servi o cină, şi în noaptea aceea Sorrell dormi în patul lui Kit. A doua zi

dimineaţă Roland apăru la uşa casei cu numărul 13 pe Fletcher’s Lane.

— Ai plecat cam în grabă…

— Ştiţi, am socotit de datoria mea s-o anunţ pe doamna Palfrey, dar ea m-a dat afară.

— Şi ce ai de gând să faci?

— Mă gândeam să mă duc la Winstonbury, domnule, şi să mă instalez acolo până veniţi dumneavoastră să luaţi în stăpânire hotelul.

— Ai să te descurci?

— Da.

Roland nu se oferi să-l ajute, iar Sorrell nu făcu nicio aluzie că ar avea nevoie de ajutor. Cu toate acestea, amândoi erau mulţumiţi, deoarece primul nu dorea să fie solicitat, iar al doilea nu voia să cerşească. Relaţiile dintre ei debutaseră la un nivel mai înalt decât acela la care se situează de obicei relaţiile între patron şi salariat. În componenţa lor intrau delicateţea şi sensibilitatea.

Roland scoase o carte de vizită.

— O să ai nevoie de o cameră de dormit. Din întâmplare cunosc acolo o bătrână doamnă foarte cumsecade. Se numeşte Garland. Stă pe Vine Court la nr. 6, nu departe de Baileygate. Stai, să-ţi scriu adresa. Şi, apropo, treci pe

la Bloxom, croitorul de pe Lombard Street; spune-i să-ţi ia măsurile şi să-ţi facă o uniformă, pentru *Pelicanul.* Ştie el. Mai bine să-i scriu un bilet. Eşti sigur că ai să te descurci?

— Absolut sigur, domnule.

— Bine. Astăzi mă duc la Bath. Cred că voi fi la Winstonbury cam într-o săptămână.

Sorrell avea la el exact 3 lire, 2 şilingi şi 4 penny, deoarece abia cu trei zile în urmă cumpărase un costum nou pentru Christopher şi o pereche de ghete şi două cămăşi pentru el însuşi. Dar pe moment, deviza lui era: „Mă voi descurca”. Nu avea intenţia să strice această nouă prietenie cerşind, deoarece privea relaţiile dintre ei ca o prietenie; şi, chiar dacă se afla în josul scării, primele” câteva trepte erau făcute dintr-un material uman. Iar el ţinea la simpatia omenească.

Roland plecă mulţumit. Era un om generos şi, ca majoritatea oamenilor generoşi, aprecia o independenţă care nu căuta să-i exploateze generozitatea. Lumea este atât de plină de cerşetori, de indivizi veşnic gata să-i şantajeze pe cei câţiva care îşi datorează succesul propriei lor capacităţi şi despre care şantajiştii spun că „au noroc”. Din punctul său de vedere, interesul pe care i-l purta lui Sorrell îşi găsea justificarea: firea sa optimistă

nu-i accepta pe plângăreţi.

Astfel, Christopher împreună cu tatăl său se urcară în tren şi după două transbordări ajunseră la Winstonbury, oraşul în care îi aşteptau alte strădanii şi încercări. Văzură piaţa pătrată, turnul normand, masiv şi cenuşiu al catedralei, pâlcul de fagi de pe Colina Castelului, clopotniţa înaltă a bisericii Sfintei Credinţe. Vechea valiză fu predată la biroul de bagaje şi cei doi Sorrell plecară să caute strada Vine Court.

Doamna Garland le deschise o uşă verde, încastrată în faţada îngustă a unei vile modeste de culoare roşie, ornamentată abundent cu stucaturi. Sorrell îi prezentă cartea de vizită a lui Roland. Femeia îşi puse ochelarii ca s-o citească. Erau rotunzi, ca şi faţa ei cu obrajii proeminenţi, al cărei centru era marcat de un nas mic şi cârn. Avea trăsăturile tot atât de precis desenate ca la păpuşile olandeze.

— Poftiţi înăuntru.

Da, putea să-i găzduiască şi să-i ia în pensiune. Recomandarea domnului Roland era suficientă. Sorrell îl trimise pe Kit afară şi discută sincer şi deschis cu doamna Garland.

— Problema este că-mi iau serviciul în primire abia

peste vreo trei săptămâni şi în prezent nu am decât trei lire în buzunar. Am socotit de datoria mea să vă spun acest lucru, dar vă asigur că o să primiţi banii. Vă dau acum două lire şi îmi păstrez numai, cei câţiva şilingi.

Doamna Garland îl privi cu ochii ei rotunzi. Nu ştia prea multe despre lumea înconjurătoare, dar avea impresia că Sorrell era un portar de hotel mai puţin obişnuit. Vorbea ca un om de lume, ca unul adevărat, şi această distincţie avea importanţă în ochii ei.

— Cred că voi putea să mă descurc cu banii aceştia pentru mâncare. Camera costă cinci şilingi pe săptămână, plus doi şilingi pentru îngrijire. Aşa că după trei săptămâni...

— O să vă datorez douăzeci şi unu de şilingi.

— Exact.

— De altfel, va trebui să-mi plasez băiatul într-o pensiune de familie. Nu are mamă; nu este un copil neastâmpărat şi nici egoist... Poate aţi vrea să-l luaţi dumneavoastră? Voi avea posibilitatea să vă plătesc bine când mă voi stabili definitiv la *Pelican.*

— S-ar putea, spuse bătrâna doamnă; suntem numai eu şi fiica mea în toată casa. Ea este cameristă la *Pelican,* dar doarme acasă. Domnul Roland a angajat-o pentru

postul de cameristă-şefă.

— Am auzit despre ea, spuse Sorrell.

— Adevărat?

— Domnul Roland pare s-o aprecieze mult.

— Fanny este o fată bună! Şi acum doriţi să vedeţi camera?

— Sigur. Sunt convins că n-o să vă facem prea multe necazuri.

Îl chemară pe Kit şi urcară o scară îngustă până la o cameră mică, plăcută, cu plafonul jos şi cu o fereastră mansardată care dădea înspre grădină. Duşumeaua avea scându-rile umflate pe alocuri, iar o grindă împărţea tavanul în două părţi egale. Mobilierul simplu, rustic, era de felul aceluia care se mai poate întâlni doar într-o prăvălie de antichităţi. Toate erau vechi în afară de patul de fier vopsit în negru. Perdele albe împodobeau ferestrele, iar cuvertura de pe pat avea albeaţa pufului de lebădă.

Odăiţa degaja o atmosferă aparte, de intimitate simplă, care se deosebea atât de mult de banalitatea vulgară a camerelor de la Hanul îngerului. Sorrell se simţi mişcat, deşi nu prea ştia nici el de ce o cameră de dormit într-o căsuţă modestă avusese darul să-l emoţioneze.

Christopher se duse îndată la fereastră şi se uită jos în grădină.

— E şi un măr acolo, tată!

— Da, este, recunoscu doamna Garland, în timp ce îndrepta o cută la una din perdele.

Mărul, din soiul Blenheim, era plin de mere de un auriu-palid cu o pată roşie pe partea expusă la soare.

— Pomul acesta a fost sădit de bărbatul meu. E un Blenheim Orange... După cum văd, tinere domn, nu ţi-a trebuit mult ca să-l descoperi.

Christopher se întoarse şi se uită la ea. Tonul doamnei Garland îi şi atribuise intenţia de a se căţăra în copac, când în realitate Kit fusese doar impresionat de frumuseţea lui, fără cea mai mică urmă de lăcomie.

— Merele sunt în deplină siguranţă cu mine, doamnă Garland.

— A! Nici vorbă, dragul meu! Şi nu mă supăr dacă-ţi iei un măr sau două, cu condiţia să nu rupi crengile.

— Dar vorbesc serios, doamnă Garland.

— Doamne fereşte! Eu te cred!

Sorrell declară că-i place camera, că este dispus să **o** închirieze şi, scoţându-şi portofelul, îi înmână doamnei Garland cele două bancnote de o liră. Femeia făcu **o**

încercare să i le dea înapoi, dar Sorrell o rugă să le păstreze.

— Bine, cum doriţi dumneavoastră. Puteţi lua masa în bucătăria mea, dacă vă convine. Asta ar simplifica lucrurile pentru mine.

— Vă mulţumesc foarte mult, spuse Sorrell şi plecă imediat cu Christopher la gară să ia valiza, hotărât s-o ducă pe umăr la noua lor adresă. Averea lor nu cântărea mult şi Sorrell îi explică băiatului că era obişnuit cu căratul bagajelor. Totuşi Christopher, care se considera partener egal cu tatăl său în aventura lor, insistă să-l ajute la transportul valizei, astfel că reveniră pe Vine Court, ducând-o între ei.

Doamna Garland le servi ouă cu şuncă la ceai; de fapt se aşezară toţi trei împreună, foarte bine dispuşi, la bucătărie, de unde se zărea prin fereastră pomul cu merele scăldate de soarele după-amiezii.

2

După ceai urmă evenimentul spre care concuraseră toate micile întâmplări din ziua aceea: explorarea noii lumi ce urma să fie lumea lor, a acelui Darien dincolo de care se întindea imensitatea misterioasă a Pacificului; la

liziera necunoscutului plutea „Insula Comorilor” lui Thomas Roland – hotelul *Pelican.*

Această comparaţie cu „Insula Comorilor” venea de la Christopher şi tatăl înţelese foarte bine simbolul metaforei lui. În trenul care-i adusese de la Staunton fuseseră singuri în compartiment şi, inspirat parcă de zgomotul roţilor, Sorrell vorbise mult despre viitor. Fusese cât se poate de sincer cu băiatul. Îi spusese că pentru el viitorul însemna viitorul lui Christopher şi că *Pelicanul* era locul unde avea de gând să sape în căutarea comorii – să adune bani pentru educaţia lui Kit.

— Tu trebuie să ai o armă a ta, Kit. E păcat să nu fii în stare de nimic altceva decât să stai pe un scaun şi să mâzgăleşti nişte cifre. Important este să ai anumite cunoştinţe şi să stăpâneşti o meserie la care oamenii sunt nevoiţi să recurgă. Atunci tu vei fi stăpânul. Lumea va trebui să vină la tine şi să te roage s-o ajuţi. Va trebui să devii o necesitate, iar nu un biet ins care deschide şi închide uşile.

Christopher înţelegea destul de vag multe din ideile tatălui său, dar înţelese limpede natura sacrificiului său.

— Eu car bagajele pe scări, în sus şi în jos, pentru ca tu, Kit, să poţi face ceva mai bun ca mine. Asta mi-e ambiţia,

ăsta mi-e scopul.

Abia atunci Kit începu să realizeze treptat, odată cu vigoarea crescândă a tinerei sale conştiinţe, ce fel de om era tatăl său.

La vreo trei sute de metri dincolo de zidurile de cărămidă roşie ale bisericii unitariene, la capătul străzii Lombard, *Pelicanul* apăru pentru prima oară în faţa celor doi Sorrell sub forma unui obiect strălucitor pe fondul unui dâmb împădurit. Obiectul strălucitor se dovedi a fi o firmă imensă, de modă veche, suspendată deasupra şoselei de o grindă susţinută de doi stâlpi de stejar. *Pelicanul* – acest simbol al pietăţii – strălucea de la distanţă pentru toţi cei ce treceau pe drum – unii spre apus, alţii spre răsărit. Nu, hotărât lucru, domnul Roland nu era prost. În locul acela drumul se lărgea, iar clădirea, toată albă şi roşie, cu un pâlc de arbori magnifici în spatele ei, privea spre sud peste un şes imens ce se întindea până la colinele din depărtare. Winstonbury nu se dezvoltase prea mult în această direcţie; nicio vilă de culoarea racului, niciun *bungalow* din acelea construite după război nu strica peisajul englezesc. Mai mult, Tom Roland avusese grijă să cumpere şi terenul de cealaltă parte a drumului.

Sorrell şi fiul său se opriră la umbra unui castan uriaş, ca să admire tabloul ce se etala în faţa lor. Frunzele castanului erau stropite cu aur; un gard de ilice, tuns cu grijă, pornea de la muchiea roşie a clădirii, lăsând loc mai încolo unor stâlpi albi cu lanţuri între ei. Construcţia era în formă de L, iar spaţiul cuprins între cele două laturi ale literei formau un fel de curte, în parte pavată cu dale, în parte acoperită cu pietriş. Zidurile roşii se terminau în partea de sus cu o cornişă albă; din loc în Loc se vedeau lucarne pe acoperiş, precum şi o cupolă de aramă cu un clopot. O parte a faţadei era îmbrăcată în glicine şi clematite. Intrarea principală avea un portic înalt, susţinut de coloane albe. Un arbust de tisă tuns, înconjurat de o bordură lată de flori şi o mică peluză de iarbă bine întreţinută ocupau spaţiul dintre şosea şi clădire.

Sorrell simţi frumuseţea ansamblului care împrumuta vechiului han un aer de calmă demnitate. Era ca o bătrână doamnă impozantă şi graţioasă care putea să întâmpine cu un zâmbet vremurile noi, să le înţeleagă şi în acelaşi timp să tempereze agitaţia lor febrilă, împrumutându-le ceva din prestanţa ei aşezată. Câteva maşini erau parcate în spaţiul larg, mărginit de stâlpii cu

lanţuri. De după gardul de ilice se auzeau glasuri vesele. La ferestre fluturau perdele albe cu desene verzi, iar drumul era aşternut cu frunze uscate de castan.

— Domnul Roland nu e prost deloc, spuse Sorrell.

Mergând mai departe îşi dădu seama de posibilităţile viitoare ale întreprinderii şi le descrise lui Christopher. Ceva mai încolo se aflau nişte grajduri vechi, mari şi solide, care puteau fi uşor încorporate ca anexe ale hotelului. Erau folosite ca garaje, dar Sorrell îşi imagină că Roland va pune o mână fermă pe toate aceste construcţii de cărămidă în stil georgian. Era loc destul în spatele grajdurilor pentru a ridica un garaj modern, astfel încât zgomotul maşinilor să nu tulbure liniştea locatarilor. Sorrell şi Christopher intrară în curte, unde văzură la o oarecare distanţă o grădină de zarzavat, o livadă şi doi castani uriaşi care creşteau în mijlocul unei ogrăzi mici.

Christopher, cu mintea lui de copil, nu avea îndoieli în ce priveşte viitorul *Pelicanului.* Locul avea ceva romantic. Se şi vedea aplecat peste pervazul uneia dintre ferestruicile de la mansardă, urmărind oamenii care vin şi pleacă. Drumul larg chema spre aventură. În depărtare se zăreau câmpii, păduri, coline, unde cu siguranţă mişunau sălbăticiuni, iepuri şi păsări, şi poate mai era vreun râu

prin apropiere în care se putea pescui.

Strălucea de bucurie:

— Este un loc minunat, tată!

— Aşa cred şi eu. Bătrânul *Pelican* va fi un loc îmbietor, care îi va reţine pe călători. Iar domnul Roland? Se pare că unii oameni au darul să schimbe soarta altora.

La întoarcere se bucurară de priveliştea orăşelului scăldat de soarele asfinţitului, a fagilor şi a colinei castelului, semănând cu o căciulă uriaşă de samur împodobită cu pene. O trenă purpurie flutura parcă prinsă de turnul ascuţit al bisericii, iar în jurul oraşului câmpia îşi etala verdele-albăstriu.

— Îmi plac locurile acestea, spuse Kit. Şi îmi place doamna Garland şi camera noastră. Nu-i aşa că ouăle cu jumări au fost grozave, tată?

— Foarte bune, băiete, dar gândurile lui Sorrell rătăceau aiurea.

3

În primele şapte zile Sorrell şi Christopher se familiarizară pe deplin cu Winstonbury. Aveau amândoi impresia că orăşelul le aparţinea, că devenise un bun al lor, sub paza bătrânului şi înţeleptului *Pelican.* Explorară

fiecare colţişor, străduţele ale căror nume vechi aveau rezonanţe plăcute, tipic englezeşti şi un parfum romantic. Evocau istoria, viaţa de odinioară, de pe vremea când „civilizaţia” nu inventase încă tabla galvanizată şi uzinele de gaz. Christopher era fascinat de denumirile străzilor: Green End, Lombard Street, Baileygate, Golden Hill, Tything, Market Row, Vine Court, Barbican, Angel Alley.

A doua zi Sorrell intră în prăvălia domnului Bloxom de pe Lombard Street, şi croitorul îi luă măsurile pentru uniforma *Pelicanului:* o frumoasă jachetă bleumarin cu revere de un albastru-deschis şi nasturi de alamă, şi pantaloni bleumarin. Domnul Bloxom se purtă politicos cu Sorrell. Portarul unui hotel prosper era o persoană demnă de respect.

— Am auzit că acest domn Roland al dumneavoastră vrea să facă *Pelicanul* să zbârnâie?

Sorrell nu prea ştia ce sunete scoate un pelican, totuşi nu credea că este o pasăre care zbârnâie.

— Domnul Roland este un om cu idei.

— Ei! făcu domnul Bloxom, noi cei din partea locului suntem mai conservatori. Cum vă vine aici, la subraţ? Desigur, nu vreţi să fie prea strâns, ca să vă jeneze la mânuitul bagajelor şi în general.

— Cred că sacoul de pe mine este exact ceea ce trebuie.

Domnul Bloxom examină eticheta croitorului de pe reversul gulerului vechiului său sacou de serj albastru.

Costumul acesta fusese una din extravaganţele lui de după război.

— Ponds. Hm! O casă bună... aşa cred...

Domnul Bloxom îşi lăsă fraza neterminată, dar Sorrell îi citi gândurile. Îşi închipuia că Sorrell fusese valet sau portar la vreo casă mare şi costumul ajunsese în posesia lui de la vreun membru al aristocraţiei, pe bani sau altcumva.

Colina Castelului deveni locul de plimbare favorit al celor doi Sorrell. Sub fagii rămuroşi erau bănci, dar Kit şi tatăl său preferau gazonul. Winstonbury se întindea la picioarele lor într-o îngrămădeală pitorească, iar Kit inventă un joc pe care-l juca cu oraşul. Era ca o problemă pe care se amuza s-o rezolve. Învăţase să recunoască toate clădirile mai importante şi putea spune exact unde era situată Vine Court, în spatele micului turn cenuşiu care adăpostea clopotul Şcolii elementare.

Colina Castelului le oferea ceva mai mult, decât un loc de admirat priveliştea. Era un punct de la înălţimea

căruia cei doi Sorrell îşi scrutau viitorul apropiat, viitorul lui Kit. Se punea problema unde să înveţe mai departe. La Şcoala elementară, fondată de Henric al VIII-lea şi aflată într-o veche mănăstire a Carmelitelor, sau la Şcoala comunală, vizibilă de pe colină, lângă uzina de gaz, o clădire, urâtă, din cărămidă galbenă, cu o curte de recreaţie asfaltată, împrejmuită de un grilaj de fier?

— Să vorbim deschis, Kit, spuse tatăl său; între noi nu încap ascunzişuri. În primul rând, este o chestiune de bani. Sper că mai târziu voi fi în stare să plătesc taxele şcolare. La Şcoala elementară ai fi printre fiii de negustori, funcţionari şi fermieri localnici. Ai învăţa puţină latină, ceva matematică, mai puţină istorie şi poate câteva elemente de ştiinţă. Bineînţeles vei practica diverse sporturi.

Christopher îşi manifestă preferinţa pentru Şcoala elementară. Era o chestiune de estetică, de snobism copilăresc, deoarece Şcoala elementară avea o clădire veche şi frumoasă, băieţii aveau o ţinută îngrijită şi purtau o şapcă drăguţă de culoare verde-deschis. Kit nu voia să frecventeze o şcoală situată lângă uzina de gaz şi să joace jocuri stupide într-o curte asfaltată.

— Vreau să joc cricket, tată, şi fotbal.

— Cum vrei. Dar există un lucru pe care trebuie să-l avem în vedere. Vei fi fiul unui portar de la *Pelican.* S-ar putea să refuze să te primească. E vina mea, nu a ta.

Kit rămase tăcut.

— Iar băieţii pot fi teribil de snobi. Mi-ar fi neplăcut să mă gândesc...

— Mulţi băieţi nu vor să fie instruiţi. Un om pare să fie destul de apt şi aşa ca să tragă la jug, iar în ce priveşte lecţiile... Mi se pare că ceva nu e în regulă, tată.

— Cum adică?

— Uite, dacă materia pe care ţi-o predau ei la şcoală ar fi ca masa de prânz... să doreşti s-o înghiţi, să-ţi fie poftă de ea. Sunt atâtea lucruri care ar putea interesa un băiat... Dar acestea nu le afli la şcoală. Prea multe fleacuri, tată.

— Cred că ai dreptate. Am urmat şase ani la o şcoală publică şi nu cred că am învăţat ceva care să-mi fi folosit cât de cât după aceea. Ei numesc asta „dezvoltarea minţii”, „formarea caracterului”.

— Dar, tată, oare mintea omului nu se poate dezvolta de la sine? Scormonind după lucruri interesante?

— Ce te interesează pe tine, Kit?

— O, păsările, natura, cricketul şi altele.

— Cărţile, nu? Spune drept.

— Cărţile de şcoală, nu.

Sorrell se simţi contrariat. Trebui să recunoască în sinea lui că urâse cărţile de şcoală, la fel cum le ura şi Kit, dar atunci convenţiile civilizaţiei cereau ca un copil să fie împuiat cu lucruri care îl plictiseau.

— Bine, dacă nu te interesează, atunci la ce bun? Şi totuşi trebuie să înveţi, ca să ţii pasul cu ceilalţi. Şi într-o zi, băiete, va trebui să te hotărăşti ce vrei să faci în viaţă. Pentru că cele mai multe lucruri pe care vrei să le faci cer învăţătură de un anumit fel.

— Voi munci, tată.

— Bine, dar de ce?

— Pentru că... Tu vei fi cel care va plăti.

Sorrell îl cuprinse de umeri.

— Din simţul datoriei? Ăsta-i motivul?

— Nu, este ceva mai mult, tată. Pentru că ştiu că doreşti mult ca eu să învăţ... Ştii tu, de ce.

— Da, cred că ştiu, băiete.

Stătură de vorbă de mai multe ori despre aceste lucruri şi Sorrell mărturisi că ambiţia lui era de a-l trimite pe Kit la o şcoală pregătitoare serioasă, iar după aceea la o şcoală publică. Cel puţin – deocamdată acesta era planul

său. S-ar putea să-l schimbe. Orice învăţământ academic îşi avea dezavantajele sale, pe care i le explică lui Kit. Printre acestea – şi un element de duplicitate, deoarece nu trebuie să se ştie că tânărul Sorrell este fiul unui portar de hotel.

— S-ar putea întâmpla să fii nevoit să vii cu justificări în ceea ce mă priveşte... Sau dacă se află adevărul, s-ar putea ca ei să-mi ceară să te retrag... În sfârşit, vom vedea. O să stau de vorbă cu domnul Roland despre asta.

Dar hotărârea fu luată de Christopher însuşi. O dezvălui după trei zile de zbucium lăuntric.

— Voi merge la Şcoala comunală, tată.

— De ce?

— Mai trebuie să-ţi spun?

— Nu, dacă nu vrei.

— Nu vreau să intru acolo, unde...

Roşi şi amuţi brusc, dar Sorrell înţelese. Nu că i-ar fi fost ruşine de tatăl său, dar nu dorea să se scuze pentru, el în faţa altor băieţi, şi cu atât mai puţin să se ascundă. Ar fi fost o înşelăciune.

— Nu va trebui să stau acolo prea mult. Am aproape doisprezece ani, tată. Şi apoi – după asta – voi fi liber să învăţ ceea ce îmi place.

— Cred că ai dreptate, răspunse tatăl său.

4

Într-o bună zi, fără să anunţe pe nimeni, domnul Roland sosi la Wi nstonbury. Revenind după una din consfătuirile lor de pe Colina Castelului, cei doi Sorrell văzură maşina roşie în faţa casei de pe Vine Court. Roland şedea în salonul doamnei Garland, care îi povestea despre chiriaşii ei şi despre faptul că acceptase să-l ia pe băiat în pensiune.

— A! Prin urmare lucrurile s-au aranjat?

— Da, domnule.

Roland respiră uşurat... Era hotărât să nu admită niciun fel de favoruri şi se temea că Sorrell îl va ruga să-i permită lui Christopher să locuiască cu el la *Pelican.* Aranjamentul lui Sorrell îi scutea de neplăcerea unui refuz, deoarece ştia că principala lui slăbiciune era de fapt o prea mare bunătate sufletească.

— Ei, băiete, te pregăteşti să mergi la şcoală?

Îl ţinea pe Kit de braţ.

— Voi merge la Şcoala comunală, domnule.

— Aşa? Şi am auzit că te-ai căţărat în mărul doamnei Garland.

— O singură dată, domnule, dar i-am cerut voie.

Ceilalţi izbucniră în râs, iar Kit se întrebă care era motivul veseliei lor.

Domnul Roland locuia la hotel şi îl luă pe Sorrell cu dânsul ca să i-l arate. În timp ce intrau în grădina hotelului printr-o deschizătură în gardul de ilice, Roland se opri şi întrebă:

— Ce ai de gând cu băiatul?

— În ce sens, domnule?

— În privinţa şcolii.

— Va merge la Şcoala comunală. A hotărât-o singur. Mă gândisem să încerce la Şcoala elementară, dar cred că băiatul şi-a dat seama...

— Oare?

— Amândoi ne-am ales deviza: „fără ascunzişuri”. Nu va fi nevoit să se scuze pentru mine... La Şcoala comunală.

— Eu nu văd lucrurile chiar în felul acesta, dar băiatul are dreptate. Şi aş zice că te invidiez, Sorrell.

— El este tot ce am pe lumea asta, domnule.

Merseră mai departe şi Roland se opri să privească un dud bătrân al cărui trunchi a trebuit să fie consolidat cu un lanţ.

— Să nu-l forţezi prea mult.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Învăţătura – o aiureală... în mare parte. Tinerii târâie-brâu robuşti reuşesc adesea cel mai bine. Ăştia nu se-lasă comprimaţi într-un tipar. Dacă aş fi avut un băiat...

Se uită zâmbind la Sorrell:

— Noi ăştilalţi – burlacii şi fetele bătrâne... Să ştii că şi noi pricepem ceva din viaţă. Eu l-aş lăsa pe băiatul meu să joace tare! L-aş învăţa să boxeze. N-aş permite să i se impuieze capul cu fleacuri. Să crească şi să se dezvolte firesc. Mai târziu i-aş lua cel mai bun mentor din câţi există.

— Dar în privinţa carierei lui?

— Lasă asta în seama înclinaţiei lui naturale. Se pare că la un copil normal, care a fost crescut sănătos, înclinaţia se manifestă de la sine. Şi atunci lasă-i frâu liber să meargă înainte, îndeamnă-l să zboare ca o flacără!

Şi aşa veni toamna; Christopher merse la şcoală, iar Sorrell, în costumul lui albastru cu nasturi de alamă, începu să care bagajele în sus şi în jos pe scările *Pelicanului.* Îi venea parcă mai la îndemână decât la Hanul îngerului din Staunton, deoarece îşi simţea inima mai uşoară. Lumea nouă de aici era o lume binefăcătoare, datorită omului care o dirija. Şi în timp ce aşeza lemnele

şi cărbunii peste focul din hol, Sorrell simţea cum îl pătrunde căldura lui plăcută. În grădină, copacii bătrâni aveau culori minunate şi iarba proaspătă era smălţuită cu aur.

Sorrell îşi amintea cu o deosebită plăcere un asfinţit de soare în grădină, într-o zi calmă de octombrie. Cântau prihoriile, iar prin fereastra salonului se revărsau sunetele muzicii. Roland cânta Preludiul nr. 1 de Chopin. Razele de soare se strecurau oblic printre copaci. Şi prihoriile cântau.

CAPITOLUL VIII

1

Urmă o iarnă de pregătiri intense. Fluxul turiştilor se redusese considerabil, iar *Pelicanul,* preocupat să-şi pună la punct noua înfăţişare, era bucuros de acest răgaz. După cum prevăzuse Sorrell, Roland se apucă energic de amenajarea grajdurilor în stil georgian, încorporându-le la clădirea principală, şi datorită transformărilor, obţinu zece camere de dormit în plus, precum şi locuinţe pentru personal. Mai construi un nou garaj, iar în mica ogradă apărură două terenuri de tenis şi unul de cricket.

Roland îşi avea ideile lui. Una dintre primele măsuri a fost desfiinţarea barului public, adăugând holului spaţiul astfel câştigat. Decretă că voiajorii comerciali nu vor mai fi găzduiţi ca atare şi de aceea vechiul salon comercial deveni fumoar şi salon pentru jocul de cărţi. Interiorul hotelului trebuia redecorat în întregime, remobilat şi acoperit cu covoare noi. Roland alese personal gama de culori. Era adeptul unor scaune comode, în număr cât mai

mare, şi al unei atmosfere de simplitate opulentă şi confortabilă. Vesela de porţelan urma să fie alb-crem cu bordură de cobalt şi aur. Camerele de dormit erau o combinaţie coloristică de negru, alb şi portocaliu sau alb şi vişiniu. Pentru saloane preferă nuanţe pastelate de albastru şi verde cu accente de purpuriu sau roz-patinat. Desfiinţă toate mobilele urâte şi inutile. Amenajă săli de baie noi şi instală o mică bibliotecă pe una din laturile recepţiei.

Una din inovaţiile cele mai practice ale lui Roland fu atitudinea pe care o adoptă faţă de personal. Pe membrii principali îi trata ca pe nişte colaboratori, îi solicita să coopereze şi le stimula iniţiativa. În salonul său particular, se ţineau mici şedinţe pe care le numea în glumă „statul meu major”. Din comitet făceau parte doamna Marks, menajera, Fanny Garland, camerista-şefă, doamna Lovibond, bucătăreasa, Sorrell şi Bowden grădinarul. Cu toţii vedeau în Roland pe omul cu judecata sănătoasă, care îi încuraja şi le spunea deschis ce avea de spus.

— Aceasta este întreprinderea noastră a tuturor şi sunt sigur că dorim din suflet ca ea să meargă bine. Este în interesul nostru al tuturor. Vreau ca fiecare dintre voi să

vină cu sugestii pentru a îmbunătăţi randamentul sau confortul, sau pentru a elimina munca inutilă. Dorinţa mea este să facem din *Pelican* hanul cel mai reputat de la margine de drum, la sud de Tamisa. „Unde ne oprim?”... Bineînţeles, la *Pelican,* în Winstonbury. Nu există alt loc mai bun”.

După o lună de zile avea tot personalul în buzunar. Era înzestrat cu o putere de convingere deosebită, care îşi avea rădăcinile în personalitatea lui atrăgătoare, în bunătatea lui calmă şi hotărâtă, în maniera lui de a-i considera pe ceilalţi la fel de interesaţi în reuşita întreprinderii ca şi el însuşi. Nu se pripea niciodată şi avea una din vocile acelea plăcute şi reconfortante care trezesc simpatia. Femeile forfoteau în jurul lui ca nişte sclave fericite de soarta lor. Le trata ca pe nişte doamne din lumea bună. Şi chiar dacă n-o mărturiseau cu glas tare, el trecea în ochii lor drept un foarte mare gentleman.

Doamna Marks, menajera, scundă, negricioasă, care aluneca fără zgomot prin toată casa, se uita la el cu ochii unui căţel inteligent.

Fanny Garland, blondă, voinică şi zâmbitoare, emana un aer de hărnicie veselă, cu limbajul ei direct şi

sentenţios.

— Cu o furculiţă murdară nu câştigi nimic. Nu vă face şi vouă plăcere să vedeţi douăzeci de mese albe şi strălucitoare, frumos aranjate şi să ştiţi că nu există niciun colţişor cât de mic de care să vă fie ruşine? Şi unde mai pui că treaba merită să fie făcută! Sigur! Gândiţi-vă la bacşişuri, fetelor!

Bowden, grădinarul, un om posac din fire, se dezgheţa treptat ca şi pământul într-o dimineaţă însorită, după bruma nopţii. Află că Roland voia să-i dea în subordine un flăcău voinic pe care să-l strunească şi să-i inspire pasiune pentru munca bine făcută.

— Bowden, părerea mea este că trebuie să producem singuri legumele de care avem nevoie.

— Nu prea avem pământ bun pentru aşa ceva, domnule.

— Ei bine, o să-l avem. Mi se va raporta zilnic preţul pieţei la legumele pe care le vei livra la bucătărie şi vei primi un procent din total.

Şi spinarea lată, ca de maimuţă, a lui Bowden se apleca mai cu sârg peste cazma.

Pentru Sorrell, aceste luni de iarnă au însemnat o încurajare constantă. Avea mâncare bună, un pat curat, nu se istovea muncind, iar Kit o ducea bine la doamna

Garland şi nu atât de rău la Şcoala comunală pe cât se temuse tatăl său la început. Afară de asta, munca lui îl interesa; lucra pentru un om care ţinea la amănunte şi aprecia meticulozitatea. În plus, legătura lor umană părea să se adâncească tot mai mult, aşa că între Thomas Roland şi portarul său secund se stabili o înţelegere solidă, întemeiată pe simpatie şi respect reciproc. Roland stătea de vorbă cu Sorrell mai mult decât cu oricare dintre ceilalţi membri ai echipei sale şi Sorrell avea întotdeauna impresia că, cuvintele pe care le schimbau între ei, dincolo de aparenta lor banalitate, vizau realităţi umane mai profunde.

— La urma urmei, spunea Roland, un om trebuie să aibă o ocupaţie şi asta este ceea ce contează. Nu atât natura muncii, cât mai ales felul cum o faci. Cel puţin aşa văd eu lucrurile.

În felul acesta îl făcea pe Sorrell să simtă că îl respectă atât pe el ca om, cât şi munca lui.

— În viaţă trebuie să ai un scop, domnule.

— Într-adevăr.

Munca îşi urma cursul, economia internă a hotelului fiind organizată în aşa fel ca clienţii ocazionali să poată fi găzduiţi, paralel cu lucrările de amenajare.

Roland cheltuia o mulţime de bani şi Sorrell aprecia efectul obţinut. Saloanele somptuoase, mobilate cu gust, fotoliile comode şi carpetele bogate, zugrăveala proaspătă şi tapetele noi, şirul camerelor de dormit, de asemenea proaspete şi plăcute, aspectul îngrijit al grădinii, curăţenia impecabilă şi utilajul modern din bucătărie, sălile de baie şi oficiile placate cu faianţă albă, feţele de masă, argintăria şi câte altele!

Dar oare Pelicanul va fi rentabil? Nu cumva Roland, muzicianul, şi artistul, îl întrecuse pe Roland, patronul de hotel?

Această întrebare îl chinuia adesea pe Sorrell. Se identificase atât de profund cu *Pelicanul* şi cu Tot ce reprezenta acesta...

Nu mică îi fu uimirea când constată că Thomas Roland îi ghicise neliniştea.

— Crezi că merg prea departe?

— Nu ştiu, domnule.

Roland observă că Sorrell făcea economie la cărbuni şi la curent electric; pândea cu străşnicie luminile care ardeau inutil.

— M-am lansat cu trup şi suflet în această aventură. Ori ajungem la liman, ori ne înecăm. Vreau să dau oamenilor

tot ce poate fi mai bun... tot ce este mai bun în mine. Nu vreau să le ofer o muzică de duzină... Ce vrei, e un orgoliu profesional!

Aplecat deasupra căminului, Sorrell aşeza cu grijă peste jăratec o grămadă de „ovoide”. Capul mic dar inteligent, cu părul negru şi tenul închis capta lumina flăcărilor. Gravitatea cu care vorbea era prinosul unui prieten.

— Ne place întotdeauna să credem, domnule, că atunci când dăm tot ce avem mai bun în noi...

— Eu unul cred în asta... La urma urmei, asta trebuie să conteze cel mai mult în viaţa noastră. Dacă ceea ce este mai bun nu contează – nu suntem noi de vină.

— Oamenii nu sunt toţi la fel de generoşi, domnule.

— Eu nu sunt generos, omule. Adevărul este că nu-mi place să fac lucrurile într-un mod meschin. Chiar şi dotarea şi exploatarea unui hotel... Totuşi, îţi mulţumesc...

Ochii li se întâlniră.

— Faci focul după toate regulile ştiinţei, Stephen! spuse zâmbind. – De ce? Pentru că eşti conştiincios?

— În parte. Dar mai există un motiv.

— Cred că-l cunosc. Dumneata şi cu mine ne-am asociat într-un fel, am pus amândoi la bătaie şi inima şi banii.

Drept să-ţi spun – nici nu vreau să fie altfel.

2

Altă problemă care îl frământa pe Sorrell era sosirea iminentă a lui George Buck.

Fostul sergent-major părea să-şi proiecteze umbra ameninţătoare peste gândurile lui, sugerându-i un animal blond, dominator, o creatură uriaşă şi agresivă, Buck![8]

Nu-i plăcea numele, care i se părea în acelaşi timp prea bărbătesc şi prea american. Recunoştea că era absurd să-şi facă griji din pricina acestui om şi totuşi se pomenea adesea zugrăvindu-şi o imagine sumbră a portarului-şef. Cum o fi arătând? Era probabil voinic, musculos, cu voce groasă şi mustaţă blondă. Va trebui să asculte de ordinele lui?

Sorrell începuse să-l deteste cu multe săptămâni înainte de a-l cunoaşte şi repulsia lui era instinctivă şi organică, George Buck era o ameninţare posibilă pentru securitatea lui, pentru activitatea calmă şi plăcută pe care Sorrell se obişnuise s-o asocieze cu *Pelicanul.* S-ar putea să se împotrivească micilor îmbunătăţiri pe care începuse să le pună în practică al doilea portar. În plus, s-ar putea

[8] Ţap *(n. trad.).*

să-şi însuşească o parte de „sergent-major” din bacşişuri.

Sorrell o scotea destul de bine la capăt cu bacşişurile, în ciuda acalmiei forţate din această perioadă de transformări. Strângea bani destul de repede, pe care îi depunea pe un carnet la Casa de economii prin poştă.

Dar ostilitatea lui anticipată faţă de George Buck nu era numai ostilitatea câinelui faţă de un alt câine mai mare, care ar putea să-i fure osul. Sorrell avea un fel de aprehensiune, o presimţire a ceea ce putea să însemne prezenţa acestui om în vestibul, în holul hotelului, pe scară şi în camerele rezervate personalului. Buck proiecta o umbră, umbra unei făpturi uriaşe, ameninţătoare, hirsute. Până şi pâlpâirea flăcărilor din cămin ce-şi aruncau în amurg umbrele tremurătoare în vestibul, sau vuietul vântului în noapte îi creau o stare de depresiune şi nelinişte. Sorrell lupta împotriva ei, dar gândul la Buck devenise o obsesie: era ca şi cum o maimuţă hidoasă i-ar fi scormonit încontinuu creierul cu unghiile ei ascuţite.

Cam cu o săptămână înainte de sosirea portarului, Sorrell îşi luă inima în dinţi şi se hotărî să-i vorbească lui Roland.

— Presupun, domnule, că atunci când va sosi Buck va trebui să primesc dispoziţiile de la el?

Roland şedea în faţa pianului, iar Sorrell intrase cu o găleată de cărbuni.

— Da. Mi-am dat cuvântul. Ţi-am spus... Buck va purta răspunderea. Cred că aşa este drept, Stephen.

— Bineînţeles, domnule.

— Nu-i băiat rău, fireşte, eu l-am cunoscut doar în calitatea lui de sergent-major. Vreau să-i ofer o şansă.

Sorrell înţelese că Tom Roland păstra în sinea lui anumite rezerve faţă de Buck. Nu-l cunoştea prea bine. Exista o obligaţie, sau ceea ce Roland considera drept o obligaţie şi Sorrell găsi că era mai înţelept să nu spună mai mult.

— Voi face totul ca să-l secondez, domnule.

— Sunt convins de asta. În ceea ce mă priveşte, Stephen, un om sau se poartă cum trebuie, sau îşi taie singur craca de sub picioare. Să ştii că eu observ totul.

Începu să cânte o piesă de Debussy, iar Sorrell, după ce puse cărbunii pe foc, se retrase fără zgomot din cameră.

— Fă-ţi treaba şi nu te lăsa, îşi spuse el. Oricum ar fi omul acela, el nu va putea să te facă să-ţi tai singur craca de sub picioare.

3

Fostul sergent-major Buck sosi la *Pelican* cu autobuzul gării. Purta o pălărie tare şi un pardesiu albastru cu guler de catifea; adusese cu el un geamantan solid de piele şi un cufăr.

Sorrell ieşi în întâmpinarea autobuzului şi chiar în momentul acela dădu cu ochii de o spinare albastră, enormă, ieşind prin uşa maşinii. Trupul se desprinse şi se întoarse, arătând o faţă ce semăna cu o bucată de carne crudă, şi doi ochi ca nişte cremene rotunde de culoare albastră.

— Ţine asta, băiete!

Omul îi întinse geamantanul, iar Sorrell trezit brusc din transă, îl apucă:

— Sunteţi domnul Buck?

— El. Bănuiesc că dumneata eşti subalternul meu?

Sorrell înclină din cap afirmativ. Simţea cum creşte în el un fel de greaţă. „Subalternul meu!” Da, pesemne că aceste cuvinte defineau exact situaţia. Omul era întocmai cum şi-l închipuise în momentele lui cele mai rele: o creatură uriaşă, burduhănoasă, cu faţa grosolană, voce puternică şi mustaţă blondă.

— Poţi să dai jos şi cufărul ăsta.

— Imediat...

Ochii lui Buck îl fixară o clipă. Ghici în Sorrell ceva din acea repulsie pe care o resimte un simplu soldat, fără însă a îndrăzni s-o exprime cu glas tare. Căci Buck era mai puţin greu de cap pe cât părea. „Obrăznicătură afurisită! Din ăştia îmi eşti, va să zică? Bine, vom vedea noi!” Apoi Thomas Roland îşi făcu apariţia şi Buck pocni din călcâiele ghetelor lui cafenii şi schiţă salutul regimentului de gardă cu o mână tremurătoare.

— M-am prezentat la raport, domnule!

Roland zâmbi, îi întinse mâna:

— Îmi pare bine că te văd. Ca în vremurile de altă dată, Buck. Mai avem un fost militar aici, Sorrell.

Sorrell se lupta cu cufărul fostului sergent-major, blestemându-l cum nu mai blestemase niciodată o greutate. Ştia că Buck îl observă.

— Poţi să te descurci singur?

— Da, mulţumesc.

— Nu prea face impresia, spunea privirea ochilor săi albaştri. Arăţi cam prăpădit.

Intră în casă în urma lui Roland.

4

În timpul lunilor de iarnă, Sorrell avusese timp să citească mult, deoarece salonul particular era plin de cărţi şi Roland îi dăduse voie să le împrumute.

Lecturile sale erau variate: de la Shaw, Edvard Carpenter, Mauri ce Hewlett şi până la istoria locală a oraşului Winstonbury şi a împrejurimilor sale şi ghidul Michelin. Ţinea un carneţel în care îşi nota distanţele între Winstonbury şi toate locurile demne de văzut pe o rază de o sută de mile. Cunoştea toate hotelurile: Se ducea zilnic în garaj şi lua de la şoferi informaţii despre starea drumurilor.

Şi dacă un turist de la volanul maşinii sale i se adresa pentru o informaţie, Sorrell se simţea deosebit de mândru dacă putea să-i furnizeze datele cerute.

— Quendon, domnule? La 43 de mile de aici, 47 dacă o luaţi prin Langton. Şoseaua spre Langton este în stare mai bună. Pe celălalt drum, la Foxley, se fac săpături pentru o nouă conductă de apă.

Sau:

— Holmdale House, domnule? Este deschisă în fiecare joi între 10 şi 12. Trebuie să prezentaţi o legitimaţie la intrare. Merită să vedeţi grădinile italiene şi colecţia Van

Dyck. Dar, fără îndoială, ştiţi şi dumneavoastră.

Citise în una din cărţile de la Roland că pe măsură ce conştiinţa umană s-a rafinat, câmpul eternei lupte a omului s-a schimbat şi el. Contestarea a încetat să mai fie pur fizică şi a devenit intelectuală, spirituală. Omul nu se mai războieşte cu forţele din afara lui sau cu alţi oameni, ci cu sine însuşi.

Era şi nu era de acord cu asta. I se părea că în cazul lui lupta avea un caracter dublu. Trebuia să lupte cu sine însuşi, cu acea parte mai primitivă a fiinţei sale care era gata să se dezlănţuie în accese de furie, de disperare, să cadă în melancolie sau cinism, sau să caute consolare lângă o femeie. Pe de altă parte, lupta lui cu forţele fizice şi naturale era din păcate prea reală: era vorba de căratul bagajelor şi de fostul sergent-major Buck.

Chiar de la început între ei izbucni un război mocnit... Şi era firesc să se întâmple aşa.

Fiecare vedea în celălalt întruchiparea a tot ce detesta mai mult, o colecţie de însuşiri care exacerbau prejudecăţile antagonice. Sorrell era o inteligenţă, Buck – o voce. Unul îşi vedea ţelul proiectat peste douăzeci de ani în viitor, ţelul celuilalt era imediat şi fizic – satisfacerea unor pofte ordinare. Contrastele lor nu se

atrăgeau, ci dimpotrivă – se respingeau.

Războiul începu din primul moment, chiar dacă la suprafaţă nu răzbea nimic, deoarece Buck, asemenea majorităţii oamenilor de categoria lui, avea o doză considerabilă de viclenie. Se pricepea să trişeze. La început arboră un aer de veselie directă.

— Şi acum băiete dragă…

Preluă conducerea chiar din prima zi. Trebuia să se vadă clar cine era portarul-şef şi cine era al doilea. Trupul lui enorm se mişca neîncetat prin tot hotelul. În armată învăţase cum să dea impresia unei munci neobosite, fără să facă în realitate ceva. Îşi exersa vocea asupra celorlalţi.

Se arătă la început jovial faţă de Sorrell, dar era o jovialitate intenţionat dispreţuitoare. În ochii lui albaştri lucea o viclenie răutăcioasă.

Pentru Buck, Sorrell era un tip – tipul recrutului prea bine crescut, ascuns, înzestrat cu o judecată proprie, posac, slăbănog, veşnic nemulţumit. Un diavol deştept, abil, insolent, prea activ, incomod; de aceea nu trebuia scăpat din ochi.

Dacă fanfaronada pretenţioasă a lui Buck i se părea lui Sorrell agresivă, propria sa atitudine calmă şi rezervată

apărea tot atât de agresivă în ochii celuilalt.

Buck ştia să-şi găsească justificări:

„Un tip urâcios, prăpădit, cu fumuri. Fost ofiţer. O să-l învăţ eu minte! Mă invidiază. Sigur! Trebuie să-l supraveghez. Nu e omul pe care aş fi dorit să-l am în subordine. Pentru nimic în lume! Mai bine ar fi fost un flăcău voinic, cumsecade, iute la bagaje şi nu atât de isteţ la altele. – Bun! Cred că ştiu ce am de făcut”.

Îşi puse în gând să scape de Sorrell. Îşi dădea seama că în ciuda slăbiciunii lui aparente, celălalt era un rival de temut.

5

Fereastra cămăruţei unde Sorrell curăţa încălţămintea şi peria hainele dădea în grădină. Aici se aşeza adesea să citească, atunci când nu avea altceva de făcut. Trase un fotoliu vechi în faţa ferestrei iar doamna Marks îi dădu o pernă veche, roşie. Avea pentru Sorrell mai multă simpatie decât ar fi crezut ea însăşi. Când se sătura de citit, Sorrell putea să-şi îndrepte privirea prin fereastră asupra arborilor bătrâni sau a gardului de ilice de la capătul pajiştii; putea să observe felinarele care străjuiau aleea sau tufele de şofran roşii şi galbene.

Într-o după-amiază se uita pe fereastră cu cartea (o piesă de Galsworthy) închisă pe genunchi, când pe neaşteptate auzi un glas:

— Văd că eşti foarte ocupat, Sorr'l!

Acesta era unul din numeroasele amănunte care îl enervau pe Sorrell. Buck îi rostea numele stâlcindu-l în aşa fel, încât suna ca „Saul". Nu-l auzise apropiindu-se de uşă. Matahala ştia să calce foarte uşor.

— Sunt, răspunse laconic.

Buck intră în mica încăpere, umplând-o parcă cu trupul lui masiv. Se uită în jur cu un aer de inspector. Văzând cartea, întinse mâna şi o înhăţă de pe genunchii lui Sorrell.

— Aha! Puţină lectură? Uite o ocupaţie care nu-i foloseşte omului la nimic. Nu crezi, băiete, că ai putea să găseşti ceva mai bun de făcut?

Sorrell tăcea, cuprins de un tremur lăuntric.

— Poate ai putea dumneata să-mi sugerezi o treabă?

Buck zvârli cartea pe pervazul ferestrei.

— Ia ascultă! Să-ţi fie clar odată pentru totdeauna: eu sunt şeful aici. Şi am de gând să-mi fac serviciul, să ştii. Mă gândesc la interesul patronului. E prea cumsecade...

Aluzia era clară, dar Sorrell îşi stăpâni enervarea. Nu

voia să răspundă la provocarea unei brute.

— De acord. Dar această carte este a domnului Roland.

— Ţi-a împrumutat-o el?

— Da.

Buck dădu din cap înţelegător.

— Ei da, asta dovedeşte cât de indulgent este, nu-i aşa? Şi acum, fă bine şi vezi-ţi de treabă. Eu unul nu glumesc şi am ochi buni. Gata, la treabă!

CAPITOLUL IX

1

Sorrell înţelese că nu făcuse decât să schimbe animalul. La Staunton a trebuit să se lupte cu o leoaică, aici, la Winstonbury, duşmanul lui era un taur.

Dacă leoaica atrăgea ura celor din jur, taurul, un animal vesel şi comunicativ, ştia să se facă popular. Ocupă locul din capul mesei în sufrageria personalului, tachina femeile şi le arunca ocheade. Căuta întotdeauna să se pună în evidenţă, când aceasta merita osteneala.

Îşi luă un aer de parcă ar fi dus tot hotelul pe umerii lui. Era extrem de politicos cu clienţii, mai ales cu femeile şi îi plăcea să-şi audă vocea.

În convorbirile lor, femeile de serviciu îl numeau „domnul Buck”. Fără îndoială era un tip bine şi Sorrell constată cu uimire că se bucura de o mare popularitate. În definitiv ce-i trebuie unei femeiuşti de rând? Atât de mult şi totuşi atât de puţin.

Dar Buck părea să se achite bine de obligaţiile sale de

serviciu, fiind un personaj important în tabloul general. Uniforma îi venea bine, avea prestanţă, ştia să producă impresie. Întâmpina clienţii la coborârea din maşină ca şi cum ar fi fost membrii casei regale, iar el lordul-primar.

— Îmi daţi voie, doamnă...! Camere? Desigur. Vorbiţi cu funcţionara de la recepţie. Vă duc eu bagajele înăuntru. Saul, bagajele!

Aştepta să-i fie anunţat numărul camerei.

— Numărul şapte, doamnă. Etajul I. O luaţi la dreapta, în capul scării. Vom trimite imediat bagajele sus.

Şi pe alt ton:

— Saul, bagajele la nr. 7. Repede!

Da, aşa proceda întotdeauna. Era descurcăreţ şi politicos, producea impresie, dar servindu-se de umerii mai slabi şi de spinarea mai fragilă a lui Sorrell. Şi chiar când catadicsea să ducă ceva, aceasta era cel mult o geantă de damă, un aparat de fotografiat sau un braţ de pături şi umbrele. Lăsa bagajele grele pe seama lui Sorrell cu cea mai deplină seninătate, ca şi cum ar fi fost obligaţia portarului secund să facă pe animalul de povară. Ceea ce şi era de fapt, dar nu până într-atât încât să-şi nenorocească inima şi spatele. Sorrell lupta din răsputeri şi nu zicea nimic. Îşi dădea seama, la început mai vag, pe

urmă mai lămurit, că această manevră făcea parte din războiul lor. Buck practica jocul sergentului-major, prea binecunoscut în armată de toţi recruţii: copleşea un om cu corvezi, folosind în aparenţă autoritatea pe care i-o dădea rangul; şi până la urmă omul fie că ceda şi devenea docil, fie că izbucnea şi se trăda. În acest caz, urma formula obişnuită: „Cu regret trebuie să raportez, domnule...", iar patronul era convins că disciplina trebuie întărită.

— Să-l ia dracu, gândea Sorrell, am să-i joc jocul şi am să-l întorc în favoarea mea.

Nu-şi schimbă cu nimic comportarea. Era la fel de neobosit ca şi înainte, sau cel puţin atât cât îi permitea Buck.

— Ce te tot învârţi pe aici, omule? Poate oamenilor nu le face plăcere să se împiedice mereu de dumneata.

Dar Roland? Sorrell se întreba dacă Thomas Roland observase ceva, dacă bănuia măcar pe departe lupta surdă ce se dădea între doi slujitori mărunţi? Şi în definitiv, de ce i-ar păsa? Majoritatea oamenilor, absorbiţi până peste cap de propriile lor probleme, sunt înclinaţi să privească superficial micile conflicte stupide care li se par doar nişte grăunţe de nisip în angrenajul maşinii.

Sorrell îl vedea acum mai rar pe Thomas Roland. Buck

manevrase în aşa fel ca numai el singur, în calitatea lui de responsabil, să aibă acces în camera patronului. Îl eliminase pe Sorrell cu o dibăcie simplă şi directă; pentru un individ de talia lui, ştia să fie foarte îndemânatic şi abil.

Pe lângă aceasta, mai era şi problema câştigului. Cei mai mulţi călători plecau imediat după micul dejun şi, în timp ce Sorrell se lupta cu geamantanele pe scări, Buck, asumându-şi rolul de partener principal al firmei, făcea risipă de amabilităţi, ajutându-le pe doamne să se urce în maşină, aranjând bagajele de mână, întinzând pledurile. De îndată ce Sorrell sosea cu bagajele grele, Buck îl expedia în altă parte.

— Numărul treisprezece, Saul! Dă-i bătaie! Am eu grijă de astea.

Astfel, Sorrell era trimis să care alte bagaje, iar Buck aşeza cu uşurinţă cele sosite şi încasa bacşiş după bacşiş.

— Unde-i omul care a cărat bagajele din cameră?

Dacă cineva punea această întrebare, Buck avea răspunsul ga ta pregă tit:

— Îmi puteţi lăsa mie. O să împărţim între noi.

Inutil de spus că Sorrell nu vedea niciodată vreun şiling sau florin şi deoarece Buck manevra întotdeauna astfel ca

Sorrell să nu fie de faţă la plecarea clienţilor, buzunarul lui avu mult de suferit. De obicei, aduna cam o liră pe săptămână din bacşişuri chiar şi în sezonul mort, aşa că scăderea veniturilor sale era simţitoare.

Încercă să stea de vorbă cu Buck.

— Ar trebui să facem o înţelegere.

— Cum adică?

— De fapt, eu pierd cam multe bacşişuri.

— Asta nu-i vina mea, băiete. Dacă oamenii nu şi le dau, există un motiv.

— Da, bănuiesc că există, spuse Sorrell încruntat.

— Ţi-l spun eu. O mutră posacă nu atrage banul...

— La restaurant şi pe etaje femeile îşi împart bacşişurile între ele.

Buck respinse cu tărie această sugestie, ca o atingere gravă adusă demnităţii sale.

— Îţi închipui că am să împart cu unul din subordine a mea? Nu există! Eu am muncit pentru situaţia pe care o am şi nu împart nimic cu un lustragiu.

Sorrell nu mai insistă, dar rămase cu un gust amar. Ajunsese la una din acele perioade de singurătate când i se părea că oamenii din jurul său nu mai văd în el o personalitate distinctă, impresie ce se datora mai ales

faptului că decăzuse în propriii săi ochi. Era eclipsat de un om chiar din categoria acelora pe care îi detesta şi îi dispreţuia cel mai mult. Îi reveni sentimentul ratării. Îşi făcea reproşuri amare, umbla încruntat, stăpânit de gânduri negre. Pentru el viaţa nu mai avea zâmbete, – sau cel puţin aşa i se părea, – deoarece nici el nu mai zâmbea celorlalţi; or, zâmbetul este o licărire de vitalitate. Credea că ceilalţi îl ignoră, când de fapt el era acela care se ascundea în spatele unei rezerve sumbre.

Roland continua să cânte Chopin. Arăta, ca de obicei, serios, cu obrazul proaspăt, gata întotdeauna să spună un Cuvânt bun, observând fără a avea aerul că o face.

— Într-o dimineaţă i se adresă lui Sorrell:

— Te simţi bine, Stephen?

— Pe deplin, domnule.

— Mi-s-a părut că eşti cam obosit.

— Nu… Mă simt foarte bine.

Roland nu mai insistă.

— Ia-ţi o oră liberă zilnic. Mai plimbă-te cu băiatul.

— Vă mulţumesc, domnule.

Deodată îl năpădiră gânduri meschine: fără îndoială că asta era tot o manevră perfidă de-a lui Buck – insinuase probabil în faţa lui Roland că Sorrell nu făcea faţă

obligaţiilor, că nu era în stare să care bagajele grele. Iar Roland îl crezuse. Nu ştia ce se petrece chiar sub ochii lui.

Sorrell încercă să-şi alunge bănuielile, dar era şi el om şi atunci când i se prezentă ocazia, profită de ea. Dacă omul are un duşman, este îndreptăţit să facă unele cercetări. Aşa că într-o zi, când îl văzu pe Buck intrând în camera lui Roland, îşi făcu de lucru în faţa uşii.

Putea să audă ce se vorbea înăuntru.

— Ce este cu Sorrell? Mi s-a părut azi dimineaţă că arată bolnav.

— N-am nici cea mai mică idee, domnule. Dar adevărul este... Cum să vă spun... N-aş vrea să...

— Ştii că-mi place sinceritatea, Buck.

— Nu cred că este potrivit pentru munca asta, domnule. Mai curând – funcţionar la birou.

— Nu este destul de robust?

— Exact. Bineînţeles... Eu caut să-l ajut...

— Sunt sigur de asta, Buck. I-am spus să-şi ia câte o oră liberă zilnic...

Sorrell se depărtă tiptil, spumegând împotriva mincinosului şi aproape dispreţuindu-l pe Roland pentru credulitatea lui. Marele său Roland nu era nici pe departe

atât de înţelept şi priceput la oameni, pe cât şi-l imaginase!

Dar îşi impuse să fie calm.

— Nu fii prost! Ţine-te tare. Individul o să te doboare. Dacă nu te ţii tare. Gândeşte-te la copil.

2

Sorrell îşi găsea refugiul şi inspiraţia în Christopher. Avea zilnic liber de la opt la nouă şi câte o jumătate de duminică de două ori pe lună. Kit venea pe drum în întâmpinarea lui şi pe măsură ce serile deveneau mai lungi, le plăcea să facă scurte plimbări pe câmp sau să urce pe Colina Castelului, unde se aşezau să stea de vorbă vreo douăzeci de minute. Christopher nu prea vorbea despre şcoală, iar când vocea tatălui său căpăta accente de intimitate, băiatul căuta să sară peste doi-trei ani şi să mute discuţia în viitor.

— Cred căvreau să mă fac inginer, tată.

— Ce fel de inginer?

— Să zicem... proiectant. Zilele acestea am trecut pe la uzina electrică. Bert Lumley m-a luat cu el. Tatăl lui lucrează la dinamuri.

— Minunat lucru, electricitatea!

— Parcă e vie. E aici şi totuşi nu se vede. La fel şi sângele care circulă prin corp.

— Ţi-ar place să lucrezi cu lucrurile vii?

— Da... Aşa cred.

Dar într-o seară, Christopher nu apăru pe drum şi ajungând la casa de pe Vine Court, Sorrell fu izbit de scena pe care o văzu. Kit şi doamna Garland se aflau în spălătorie. Kit ţinea capul deasupra chiuvetei, iar buretele pe care-l mânuia bătrâna doamnă se colora în roşu.

— Hei! Ce s-a întâmplat?

Kit bolborosi ceva, dar doamna Garland interveni şi povesti întâmplarea:

— Această mică brută de Blycroft! Veşnic trebuie să chinuie pe câte cineva. A prins o pisică şi, atunci bineînţeles Kit al nostru... Dar tânărul Blycroft este cu doi ani mai mare şi unde mai pui că e şi voinic.

— I-am ars una! strigă Kit, ferindu-se o clipă de burete. Apoi izbucni în lacrimi. Nu dezvălui cauza, dar Sorrell înţelese şi inima lui zbuciumată îl duru pentru copil. Era ruşinea de a fi fost bătut de un băiat pe care îl dispreţuia. Era sensibilitatea călcată în picioare de o brută. Cum să nu înţeleagă, când el însuşi avea de suportat acelaşi lucru? Ştia prea bine că dacă lupta surdă între ei ar

degenera într-o încăierare vulgară, Buck l-ar învinge, la fel cum tăuraşul de pe Vine Court îl învinsese pe Kit.

— Trebuie să luăm o hotărâre în privinţa asta, spuse el trăgându-şi mustaţa.

Pe drumul de întoarcere spre *Pelican*, se gândea la această problemă, veche cât lumea: Cum poate inteligenţa să-i vină de hac brutei.

3

Sosi şi Paştele, cu şase zile de soare şi animaţie intensă pe şosea. Castanii îşi deschideau mugurii, iar în grădină, gălbinelele îşi legănau petalele în adierea vântului, într-o orgie de verde renăscut. Bowden scoase maşina de tuns iarbă, pe care o plimba, încăpăţânat şi neobosit, înainte şi înapoi.

Sub fereastra unde Sorrell obişnuia să se aşeze odinioară ca să citească era un strat de zambile roz, albe şi albastre al căror parfum pătrundea în odăiţă. Dar Sorrell nu prea mai avea timp de cărţi. Orăşenii începuseră să-şi mâne maşinile spre vest în căutarea primăverii, iar firma strălucitoare a *Pelicanului* îi vedea încetinind, ezitând şi oprindu-se în faţa ei.

Viaţa deveni trepidantă, iar pentru Sorrell chiar mai

mult decât atât. Trudea din greu, fierbând în sinea lui, cu dinţii strânşi şi cu o privire fixă şi obosită. Îi blestema pe călătorii care călătoreau cu cufere voluminoase: geamantanele grele şi genţile mari de voiaj mai mergeau, dar cuferele erau ca nişte brute ce nu ştiau de milă.

Într-o seară, când se oprise pe al doilea palier ca să-şi tragă sufletul, auzi o voce în spatele lui:

— De ce faci numai dumneata toată munca asta?

Se întoarse şi văzu faţa palidă a menajerei, Mary

Marks. Era o femeie mărunţică, cumsecade, rezervată, cu buze subţiri şi ochi negri şi limpezi: ochii inteligenţi care ştiau ce înseamnă suferinţa, pentru că un oarecare Percy Marks ducea pe undeva o viaţă dezordonată. Nu era genul de femeie care îşi dădea în vileag compătimirea, pentru că ea însăşi ar fi respins-o.

Surprins, Sorrell rămase locului, neştiind ce să facă.

— Din mândrie, spuse.

— A... Foarte frumos. Dar e o ruşine! O matahală cât toate zilele să te lase...

Era uimit de asprimea cu care vorbise. Crezuse că toate femeile erau de partea lui Buck şi se simţi înveselit.

— Aşadar... ai observat...?

— Sigur. De ce te laşi?

— Crezi că o să mă înjosesc ca să-l întreb? El crede că voi ceda. Dar n-am s-o fac.

Cu un efort, apucă cufărul şi săltându-l pe umăr, porni împleticindu-se pe coridor. Mary Marks se uită în urma lui şi dacă Sorrell ar fi putut să-i citească gândurile, ar fi fost surprins de bunăvoinţa ei deplină. Se pricepea la oameni şi nutrea un total dispreţ pentru indivizii spilcuiţi, plini de ei, cu priviri prea îndrăzneţe.

— N-o să reziste, îşi spuse ea. Domnul Roland ar trebui să aibă atâta bun-simţ ca să vadă ce se întâmplă. Numai gândul la băiatul lui îl mai ţine pe picioare.

Dar doamna Marks nu era singura femeie din casă care ţinea cu Sorrell. Într-o duminică ploioasă, în care îşi petrecuse orele lui libere la Vine Court, se întâmplă ca Fanny Garland, liberă şi ea, Să fie acolo. Luară ceaiul împreună: Sorrell, Kit, Fanny şi mama ei. Ceilalţi băgară de seamă că Sorrell mânca foarte puţin şi arăta rău. Sorrell plecă împreună cu Fanny înapoi la hotel. Ploua şi Fanny avea o umbrelă. Îi oferi jumătate lui Sorrell într-o manieră directă, colegială. Atitudinea sinceră şi prietenoasă era una din însuşirile ei constante şi cu toate că Sorrell refuză umbrela, ea nu se supără. Mulţi bărbaţi ar fi acceptat imediat, socotind-o ca o invitaţie la alte

intimităţi. Buck, de pildă.

Din întâmplare, unul dintre ei, probabil Sorrell, îl pomeni pe fostul sergent-major.

— Ăsta! Prea îi accepţi multe! zise Fanny. Ştiu eu ce fel de om este!

Apoi adăugă:

– Ştiu eu ce-i poate pielea. Aşteaptă şi ai să vezi.

Pentru Sorrell cuvintele ei erau o enigmă.

— Nu înţeleg prea bine ce vrei să spui.

— Nu înţelegi? Individul ăsta o să-şi rupă gâtul până la urmă. Aşteaptă şi ai să vezi. Dacă îl prinde cu mâţa în sac, nu cred că domnul Roland este omul care să-i treacă cu vederea...

Sorrell se culcă în seara aceea întrebându-se în ce fel va ajunge George Buck să-şi rupă gâtul. Se gândi apoi că ar trebui ca Christopher să ia lecţii de box. Un băiat are nevoie de o armă de apărare şi nu strică să te serveşti de pumnii tăi.

Din păcate, el însuşi nu avea o astfel de armă, nimic în afară de răbdarea lui de câine. I se părea că era în stare să lase viaţa să-i smulgă carnea de pe el bucată cu bucată până când se va sătura. Tot ce putea să facă era să supravieţuiască vieţii.

CAPITOLUL X

1

Cea de-a doua persecuţie a lui Sorrell dură două luni.

Veni şi primăvara – o primăvară deosebit de frumoasă, pentru care un grădinar se pregăteşte din Vreme, dar de care se bucură numai rareori. Pentru Sorrell, însă, această primăvară cu verdele ei proaspăt se dovedi un anotimp de zbucium şi umilinţe. George Buck, prosper ca ulmul din grădină, sugea toată seva şi puterea din trupul vlăguit al rivalului său.

— Saul! Bagajele pentru numărul douăzeci şi şapte!

Sorrell îndura orbeşte, dar nu chiar aşa cum credea. Munca era acum neîntreruptă, pentru că majoritatea călătorilor rămâneau doar o singură noapte, iar bagajele trebuiau cărate sus într-o zi şi jos în ziua următoare. Pentru un flăcău robust aceasta ar fi fost o nimica toată, dar pentru Sorrell însemna caznă, groază şi sudoare amară. În unele momente, inima şi plămânii făceau eforturi atât de grele încât avea impresia că i se rup

cicatricele şi i se redeschid vechile răni. Seara târziu, arăta livid şi se târa până la culcuşul lui cu cearcăne adânci sub ochi. Îi reveni vechea durere, avea oroare de mâncare, zăcea fără somn, cu inima bătând trudită în coşul pieptului.

Dar nu voia să cedeze. Vocea răsunătoare a lui Buck îl biciuia ca o veşnică provocare şi Sorrell simţea că lupta dintre ei era fizică, deşi corpurile lor nu se înfruntaseră niciodată. Individul urmărea să-l epuizeze, să-l facă să izbucnească într-un fel, să-l jignească şi să-l înfurie până într-atât, încât Sorrell să se năpustească asupra lui ca un animal întărâtat. Restul avea să fie uşor: o lovitură zdravănă cu pumnul lui uriaş în mutra aceea prăpădită şi un raport solemn către Roland: „Saul m-a atacat, domnule. A trebuit să-l lovesc... Cred că e cam sărit. Un aiurit. Nu face pentru hotelul nostru”.

E adevărat că Sorrell îşi pierdea calmul. În unele momente era atât de irascibil încât trebuia să facă un efort penibil ca să se stăpânească, să apuce strâns orice nimerea. Era o nervozitate datorată surmenajului şi dispepsiei. Avea impulsuri asasine. Se surprindea uitându-se ţintă la ceafa adversarului său. Buck avea un cap perfect rotund, cu un început de chelie roz în creştet

şi un gât gros cu o cută revărsată peste guler. Un topor, un ciocan – o lovitură puternică peste mica pată roz din creştet... Sorrell se silea să-şi înăbuşe aceste porniri, căuta să se admonesteze singur:

„Stăpâneşte-te! Violenţa nu ajută la nimic. Singurul mijloc de a înfrânge animalul este de a refuza să te dai bătut”.

Dar accesele de furie îl sleiau: înfrânarea intensă şi continuă este istovitoare. Arbora un calm plictisit. Dar începea să simtă o iritare surdă împotriva lui Thomas Roland. Crezuse într-o prietenie posibilă, ca să descopere că de fapt era atât de neînsemnat încât Roland nici nu-i observa martiriul. Se lăsa absorbit de propriile sale treburi, la fel ca majoritatea oamenilor! Dar atunci, de ce să nu se plângă?

Într-o dimineaţă, Sorrell se opri cu mâna pe clanţa uşii lui Roland. Buck îşi bătuse joc de el în faţa femeilor, îl făcuse de râs şi Sorrell fierbea de mânie.

— Îmi dau demisia.

Stătu acolo cam o jumătate de minut, luptând cu sine însuşi, încercând să se convingă singur că rana pe care o primise trebuia ascunsă. Fusese cât pe ce să facă tocmai ceea ce voia Buck. Îşi înfrânse pornirea. Dădu să plece de

acolo, dar uşa se deschise şi apăru Roland. Se uită întrebător la Sorrell.

— A... Stephen... te rog vino să iei costumul meu gri şi dă-l la călcat.

— Da, domnule.

— Ce-ţi face băiatul?

— Mulţumesc, bine, domnule.

Sorrell răspundea în silă, monosilabic, ca un automat. Avea chipul palid şi rigid.

— În ultima vreme n-ai mai luat cărţi.

— Nu prea mai am timp, domnule.

Vorbea distant, rece, dar Roland nu păru să remarce, sau în orice caz nu trădă cu nimic că ar fi remarcat. Privirea tristă a lui Sorrell exprima un reproş, căci Roland arăta atât de puternic, atât de proaspăt şi liniştit, ca un om care are timp să cânte şi să citească, dar care nu-şi dă osteneala să observe ce se petrece în jurul lui.

— Da... îmi închipui, se mulţumi să-i spună, dar lucrurile se mai schimbă, Stephen.

— Şi oamenii, adăugă Sorrell pentru sine.

2

Afluenţa vizitatorilor creştea mereu şi la mulţimea lor

se adăugă un mare număr de americani care veneau în pelerinaj pe locurile unde s-a născut unul dintre marii oameni ai naţiunii lor.

Sorrell nu putea să-i sufere pe americani: erau înalţi, gălăgioşi, pretenţioşi şi bagajele le erau aidoma cu statura. Călătoreau cu munţi de bagaje după ei, cu cufere enorme, dreptunghiulare, legate de portbagajele maşinilor. Strigau şi sunau fără încetare:

— Hei, băiete, unde-mi sunt bagajele?

Buck răspundea cu glas tunător:

— Saul, unde sunt bagajele pentru numărul doisprezece? Mişcă-te mai repede!

Sorrell avea impresia că ajunsese la momentul critic al luptei sale. Trecea prin chinurile lui Sisif, dar spre deosebire de eroul din mitologie, el îşi purta povara până la capăt. Se împleticea şi asuda, uneori cămaşa îi era atât de udă încât trebuia să meargă să se schimbe. Iar bagajele parcă prindeau viaţă – erau răutăcioase şi vii: îi jucau feste, opuneau rezistenţă, îl loveau, îi striveau degetele sau umărul. O dată sau de două ori căzu şi, agăţat de povara îngrozitoare, se rostogoliră împreună pe duşumea sau într-un ungher întunecos al scării. Încercă să tragă greutatea târâş de mânere, până când Buck îl

surprinse şi-l ameninţă:

— Va să zică aşa ai grijă de covoarele cele noi! Nu aşa se duc bagajele, băiete. Ia-le în cârcă!

Sorrell răbufni:

— De ce nu-mi dai o mână de ajutor...?

— Haide, lasă vorba! Dacă nu poţi să-ţi faci treaba, băiete, atunci spune aşa!

Şi rămase pe loc uitându-se la Sorrell cum ridică cufărul pe umăr şi-l cară cu paşi nesiguri sus pe scări.

Într-o zi sosi o nobilă doamnă din patria Yankeilor, într-o maşină ca un transatlantic. Un cufăr uriaş era legat de portbagaj. Doamna intră în holul hotelului, fiind întâmpinată de portarul-şef. După cum se află în curând, era o americană din lumea mare, extrem de bogată. Faţa ei de lună plină se legăna deasupra unui trup scurt şi obez, purta ochelari şi un căţel în braţe.

Doamna ceru o „suită”, adică un apartament.

— Cu regret, doamnă, dar avem numai o singură cameră liberă şi asta la etajul trei.

— Păcat! Dacă aş fi ştiut, probabil că aş fi telegrafiat şi aş fi cumpărat micul vostru hotel.

Totuşi luă camera şi porunci să-i fie adus bagajul imediat.

Sorrell tocmai dezlega cufărul, un lădoi enorm, negru, cu întăriturі şi ghinturi de metal, înţesat cu etichete, când Buck apăru în uşă.

— Ce număr?

— Treizeci şi cinci.

— Etajul trei...

Cei doi schimbară o privire. Sorrell ştia că nu avea rost să încerce să care cufărul de unul singur, dar nu voia să ceară ajutor de la duşmanul său.

— Bine.

Pe faţa lui Buck apăru un zâmbet batjocoritor. Apucă cufărul de un capăt şi-l ajută pe Sorrell să-l ducă până la piciorul scării, unde lăsă greutatea din mână.

— Pare mai greu decât este. Du-l repede sus. E una din alea năzuroase.

Sorrell nu răspunse: simţea că se află în ajunul bătăliei lui de la Waterloo.

Încercă să-şi salte povara pe spate, şi, vrând parcă să pecetluiască înfrângerea lui Sorrell, Buck îl ajută.

— S-a făcut. Dă-i drumul sus!

Sorrell reuşi să ajungă la primul etaj, deşi când atinse palierul inima îi bătea să-i spargă pieptul. Avea impresia că trupul i se va preface în ţăndări. Încercă să lase încet

cufărul jos, dar acesta îi alunecă de pe spate, sucindu-i mâna şi lovindu-i şoldul cu colţul îmbrăcat în metal. Şi deodată Sorrell văzu roşu. Acest simbol bestial al inerţiei opulente încarna viaţa, pe George Buck şi toată această cumplită înverşunare a unor forţe care s-au aliat ca să-l înfrângă. Se cramponă de cufăr, împingând şi trăgând de el cu furie, luptând să-l care la etajul următor. Dar la jumătatea drumului, cufărul se înţepeni şi încercând să-l forţeze, Sorrell alunecă şi se lovi cu capul de el.

— Fi-r-ai afurisit!

Ţinându-se de cap, izbucni deodată într-un hohot de plâns nestăpânit. Nu bănuia că de sus, de la al doilea palier, cineva îl privea aplecat peste balustradă cu o expresie de milă şi groază întipărită pe faţă. O clipă mai târziu femeia se află lângă el pe scară.

— S-ar zice că unii oameni călătoresc cu coşciugele după ei.

Sorrell îşi ridică ochii furios. Gâfâia.

— Cum?... Coşciuge?... Am alunecat... Am să-i vin eu de hac, blestematul!

— Stai puţin. Să te ajut...

— Nu-mi trebuie. Dă-te la o parte, doamnă Marks... Pentru Dumnezeu!

Trase de cufăr, îl săltă pe spate făcând o julitură lungă pe perete, iar femeia se retrase speriată de îndârjirea lui sălbatică. Arăta ca un om care luptă să-şi deschidă *o* breşă, cu gura strâmbă, cu ochii holbaţi, împleticindu-se, blestemând. Dar nu-i mai ajunse răsuflarea ca să dea glas blestemelor. Îşi încordă ultimele puteri şi se văzu în sfârşit pe palier, unde lăsă povara să cadă jos. Genunchii i se îndoiră şi trebui să se aşeze repede pe cufăr.

— O doamne!...

— Lasă capul jos, Steve, spuse femeia.

Sorrell lăsă să-i Cadă capul între genunchi, iar menajera se repezi în una din camere şi se întoarse cu un pahar cu apă. Stătea lângă el ţinându-l de umăr.

— Bea, Stephen... Asta trebuie să înceteze. Mă duc imediat jos şi-i spun acestui trântor neobrăzat...

Sorrell îşi ridică faţa palidă pe care juca o umbră de zâmbet.

— Nu! Te rog, nu trebuie! M-am pierdut cu firea, nimic altceva. O să duc bestia asta sus. O să-mi revin imediat.

— Bea puţină apă. Dacă vrei neapărat să te sinucizi...

Luă paharul cu o mână tremurătoare.

— Mai bine mor... decât să-i cedez... lui...

— Asta e, va să zică? Am să te ajut să duci cufărul,

Stephen. Ce număr are camera?

— Treizeci şi cinci.

Într-adevăr îl ajută, pentru că era o femeie foarte energică şi astfel, ducând cufărul împreună, reuşiră să ajungă cu „coşciugul negru”, cum îi spusese ea, la ultimul etaj şi de aici pe coridor până la numărul treizeci şi cinci. Sorrell bătu la uşă. Americana îi spuse să intre. Îşi pierduse răbdarea.

— Mă gândeam că ai adormit cu el pe undeva.

Sorrell trase obiectul în cameră.

— A fost destul de greu, doamnă.

Îl gratifică cu şase penny, parcă în bătaie de joc, cel puţin aşa i se păru lui Sorrell, care se retrase strângând în pumni moneda ca s-o arate doamnei Marks, dar aceasta dispăruse. Când cobora scările, se opri să se uite la urma lăsată pe perete. Tapetele erau de un roşu-închis şi Sorrell se gândi c-ar putea să dreagă stricăciunea cu puţin gips şi nişte tuş roşu. Julitura din perete era o rană, dar o rană onorabilă.

Când intră în hol, dădu peste George Buck care stătea de vorbă prin fereastra ghişeului cu domnişoara Murdoch, funcţionara de la recepţie. În creştetul capului, începutul de chelie se etala ca o pată roz între urechile lui roşii şi

proeminente.

Sorrell se apucă să aranjeze ziarele şi revistele. Aştepta ca Buck să-l descopere şi să-i pună întrebarea ştiută, la care avea răspunsul pregătit.

În sfârşit, Buck îşi retrase bustul voluminos din ferestruica îngustă. Îl văzu pe Sorrell, mereu activ şi neobosit, şi licărirea galantă i se stinse din ochi. Părea uluit.

— Ai dus ce trebuia la numărul treizeci şi cinci, Saul?

— Da.

Sorrell îi aruncă peste umăr un zâmbet strâmb, bizar, şi văzu că duşmanul său era derutat.

3

Mary Marks bătu la uşa domnului Roland.

— Intră.

Roland şedea în faţa pianului, iar mâinile lui bronzate se odihneau pe clape. În faţa lui, între cele două draperii de culoarea aurului vechi, fereastra era deschisă, încadrând o fâşie de iarbă, două brazde de lalele Darwin, purpurii, şi trunchiurile a doi copaci bătrâni. Atmosfera dinăuntru o continua parcă pe cea din grădină, cu deosebirea că aurul patinat al camerei avea o nuanţă mai

închisă decât revărsarea galbenă a soarelui de primăvară.

— Îmi permiteţi să vă spun ceva, domnule?

— Da, sigur! Intră, te rog!

Covorul chinezesc părea un strat de flori. Femeii nu-i venea să calce pe el. Era sensibilă la frumuseţe şi înfăţişarea ei aspră era un zid pe care şi-l înălţase singură ca să se apere şi să ascundă ceea ce-i rămăsese din dragostea ei pentru frumos. Închise uşa şi se uită la Roland. Fără să vrea, privirea ei parcă îl cântărea, îl întreba. Erau momente când dorea să creadă că unii oameni erau mai bumi decât gloata de rând, când dorea să fie convinsă, să-şi permită în taină unele clipe de romantism.

Crezuse că Roland era o fire romantică, unul dintre „oamenii cărora femeile sunt în stare să li se devoteze instinctiv şi fără rezerve. Îl crezuse puternic, drept, înţelept, stăpânit, generos.

— Aşadar, doamnă Marles?

Se uită la ea întrebător. Îşi aţintise privirea asupra chipului ei sever aşteptând un răspuns. Femeia stătea acolo cu spatele la uşă şi el avu impresia vagă că-i adresa un reproş.

— Nu este treaba mea, domnule, nu ca deunăzi...

Roland se răsuci pe scaunul lui rotativ.

— Şi totuşi trebuie să fie ceva, altfel n-ai fi venit.

— Poate.

— Spune-mi. Doar ai ceva să-mi spui.

— Este vorba de Sorrell.

Observă imediat că Roland devine mai atent.

— Nu cumva, vrei să spui...

— O, nici gând de aşa ceva. Dar omul acela...

— Buck?

— Da. Nu e frumos... – O adevărată ruşine – toate bagajele cele mai grele... Sorrell nu are destulă forţă, vreau să spun, forţă fizică.

I se păru că pe faţa lui Roland apare un zâmbet, deşi în realitate nu zâmbea.

— Ştiu, spuse el.

Ea îşi înălţă capul cu o mişcare rapidă, ca de pasăre. I se păru că înţelege.

— Faceţi aluzie la starea lui fizică?

— Nu. Ştiu cât face Buck din toată munca. Eu nu dorm, doamnă Marks, şi văd ce se petrece.

— Mă întrebam şi eu...

Continua să-l întrebe din privire. Din moment ce ştia ce se petrece, ar fi vrut să-l întrebe de ce nu intervenise

până atunci, căci părtinirea lui i se părea o ignoranţă de-a dreptul prostească. Să nu fie în stare să vadă care dintre cei doi era mai bun! Dar poate că vedea totuşi? Se uită la el insistent, dornică să se aventureze mai departe, deşi temătoare pentru ceea ce ar fi putut el să-şi închipuie.

— Am fost revoltată, spuse.

Roland se ridică în picioare şi pe jumătate întors spre fereastră îi vorbi ca şi cum şi-ar fi vorbit sie însuşi:

— Nu. Eu nu fac niciun favoritism. Sunt un om raţional, doamnă Marks. Îmi place să pun oamenii la încercare ca să mă conving… Şi acum – cred – sunt aproape sigur.

Chipul ei se îmblânzi.

— Ştiţi, pentru el este curată sinucidere. Nu va ceda.

— Este chiar atât de grav?

— E orgoliul lui la mijloc.

— Îmi pare bine că mi-ai spus. Îmi place să am încredere în oameni. Crezi că greşesc?

Întâlni privirea lui deschisă şi se întrebă cum putuse să se îndoiască de el.

— Nu, nu în ceea ce-l priveşte pe el. Vedeţi, el are un ideal, domnule, ceva în afara lui, pentru care luptă.

— Da, băiatul lui. Aşa este. Nu pot să sufăr să pierd încrederea în oameni. Voiam să fiu sigur… Şi acum,

ascultă!

Se apropie de ea, cu mâinile în buzunare, cu un aer aproape confidenţial:

— Doream să-i ofer celuilalt o şansă: aveam motivele mele. Bineînţeles îmi trebuie motive foarte serioase ca să-i retrag această şansă. Motivul cel mai puternic…

— Vă gândiţi… La treaba *cealaltă,* domnule?

— Da.

Mary Marks ştia că îi va cere să-l ajute, dar nu într-un fel meschin, ci mai degrabă va trebui să-l apere de propria lui indulgenţă şi bunătate. Pentru el însemna să calce în picioare o amintire, o obligaţie şi pe omul căruia i-o datora. Avusese întotdeauna o înclinaţie pentru „bătrânul pungaş”, dar nu admitea un Pungaş josnic şi insolent.

— Aşa că vezi, am nevoie de un motiv serios, de o justificare. Cred că a fost o slăbiciune din partea mea…

Femeia stătea cu obrazul în palmă, cu privirea lăsată în jos, pe desenul covorului, fără să-l vadă.

— Am să stau de veghe în noaptea asta, domnule Roland.

— Crezi că e… nevoie?

— Ştiţi, am auzit ceva. Fata… Şi apoi, într-un fel, mă

simt răspunzătoare.

— Faţă de cine?

— Faţă de munca mea. Nu sunt o mironosiţă, domnule... Ştiu că au tot dreptul – dacă un bărbat şi o femeie sunt făcuţi astfel... Dar mai este un lucru... pentru care mă aflu aici. Aşa ceva nu se cuvine...

— Faţă de cine?

— Faţă de mine... Faţă de dumneavoastră.

— Dar fata?

— Nu mă gândesc la ea. Încearcă şi ea să obţină ceea ce doreşte... Dar nu trebuie s-o facă aici... Altfel serviciul va avea de suferit... Nu-i frumos...

Roland îşi înclină capul mare, puternic.

— Bine. Am să stau de veghe şi eu.

CAPITOLUL XI

1

Pasiunea lui Thomas Roland pentru detaliu îşi găsi expresia până şi în uniforma pe care urmau s-o poarte cameristele de la *Pelican.* Un desenator din Chelsea schiţă costumul – o rochiţă simplă de in albastru, cu mâneci scurte şi gulerul răsfrânt. Boneţica albă semăna cu un Fluture cu aripile deschise, al cărui trup îl închipuia un nod de catifea neagră.

Mary Marks, menajera, admirase estetica costumului, dar după confecţionarea lui constată cu regret că aceste rochiţe cochete constituiau, ca şi fetele care le purtau, o continuă provocare pentru cei care se pricepeau să vadă cum este purtată o rochie. De aceea, Mary Marks se simţea întrucâtva răspunzătoare. Clara şi Kate erau două fete cumsecade şi nu prea drăguţe, în schimb Nelly Barrett, cu gleznele ei fine, mulate în ciorapi negri de mătase, promitea destule griji.

Până şi Sorrell, prea obosit ca să mai fie ispitit de

aventuri galante şi căruia nu-i plăceau femeile cu obraji bucălaţi de copil, îşi dădea seama de provocarea care zăcea în Nelly. Era o femeiuşcă micuţă, vioaie, cu păr negrulucios, cu braţele şi gâtul uşor bronzate, picioare zvelte, care umbla legănându-şi şoldurile. Avea un fel de a-şi mişca braţele care o făceau să semene cu o dansatoare pe sârmă. Atrăgea privirile cu neastâmpărul ei şi acel „vino-ncoace” ştrengăresc pe chipul alb şi semeţ. Sorrell observă că unii bărbaţi se uitau la ea aşa cum se uită de obicei bărbaţii la anumite femei, iar ea, conştientă de atracţia pe care o exercita, alerga prin salon scuturându-şi buclele negre şi aruncând priviri galeşe peste umăr, arcuindu-şi trupul zvelt şi arătându-şi dinţii de o albeaţă strălucitoare. Sorrell era foarte obosit. Un grup de automobilişti care reţinuseră camere la *Pelican* comunicară telegrafic că vor sosi pe la miezul nopţii, aşa că Sorrell rămase treaz să-i aştepte. Toată lumea se culcase şi numai el stătea într-un fotoliu mare, în hol, fumându-şi pipa şi răsfoind la întâmplare, cu mişcări încete de om frânt de oboseală, o revistă ilustrată din maldărul aşezat pe o măsuţă de fumat, cu tăblia de aramă, din apropierea lui. Ar fi vrut să doarmă. Însăşi tăcerea şi obscuritatea ce domneau în holul mare îl

îndemnau la somn. O pendulă ticăia undeva şi tic-tacul ei era singurul zgomot care marca trecerea minutelor. Ghişeul recepţiei era închis, dar registrul rămăsese pe tejghea.

Toată lumea dormea şi Sorrell stătea liniştit, gândindu-se cu jind la toţi cei ce se odihneau confortabil în paturile lor la etajele de sus. Se întreba cât va mai dura până va putea să încuie poarta şi să traverseze curtea, ca să ajungă în odaia lui, în clădirea fostelor grajduri. Buck îşi avea camera în partea aceea, alături de a lui Ponds, omul de la garaj. Personalul feminin dormea la ultimul etaj, într-o mică aripă a clădirii principale.

Îi veni în minte figura lui George Buck. Se pare că sforăia atât de tare, încât Ponds spusese în Glumă că **va** trebui să monteze un amortizor la trompa lui Buck. Dar Sorrell se grăbi să-l alunge din gândurile sale. Buck îl chinuia de ajuns în timpul zilei, ca să se mai ocupe de el şi noaptea!

Închise ochii; capul îi căzu pe piept şi îl cuprinse toropeala, dar nu dură decât o clipă. Ceva îl făcu să tresară; ascultă atent şi i se păru că aude un zgomot înăbuşit, un foşnet slab pe scară. Era atât de vag încât crezu pentru un moment că fusese o simplă închipuire.

Ascultă din nou cu gâtul întins; se auzi un scârţâit mai desluşit; cineva se furişa pe trepte.

Sorrell se ridică în picioare. Zgomotul putea să aibă explicaţii logice. Merse la uşa principală şi încercă mânerul ca să se asigure că e încuiată. Mai era şi o uşă spre curte, în coridorul care ducea la bucătărie şi dependinţe şi Sorrell o luă pe coridor. Atât el cât şi Buck aveau câte o cheie de la această intrare secundară, aşa că puteau intra şi ieşi la orice oră fără să cheme pe cineva să le deschidă. La jumătatea drumului, Sorrell se opri pentru că simţi un curent de aer rece: uşa dinspre curte era întredeschisă, deşi îşi amintea foarte bine că o încuiase cu mai puţin de o oră în urmă.

Situaţia devenea mai complicată. Se întreba dacă uşa deschisă avea vreo legătură cu scârţâitul auzit pe scări. Se întoarse în hol. Deschise încet uşa batantă şi o închise cu grijă la loc. Îşi aduse aminte că în seiful din birou se afla o importantă sumă de bani. Dacă în hotel pătrunsese un spărgător, ce nevoie avea să urce scările? Ca să jefuiască camerele de dormit?...

Trebuia neapărat să vadă ce se întâmplă şi poate să-l trezească pe domnul Roland. Acesta dormea la parter, într-o cameră care comunica cu salonul. În timp ce înainta

prin pasajul larg în care se deschideau uşile sălilor comune, Sorrell auzi strigăte. Erau nişte ţipete, ţipete de femeie, slabe, înăbuşite, care veneau de sus. Deodată îşi dădu seama că nu are nicio armă la el. Alergă înapoi în hol, apucă vătraiul de lângă şemineu şi se repezi sus pe scări. Ajunse pe primul palier şi aprinse luminile, când un cor de voci izbucni la etajul de deasupra. Desluşi o voce de bărbat, vocea isterică, ascuţită a femeii care ţipase şi alte voci de femei. Fără îndoială, sus se petrecea ceva ieşit din comun! Poate hoţul fusese prins asupra faptului şi acum era înghesuit de nişte femei îngrozite dar energice?

Sorrell urcă în fugă aprinzând luminile peste tot. Vocile păreau să vină dinspre odăile personalului, aşa că o apucă pe scăriţa care ducea spre aripa locuită de femeile de serviciu. Sus, luminile erau aprinse. Ajunse pe ultima treaptă şi deodată văzu în faţa lui întreaga scenă.

Încremeni uluit.

Una dintre cameriste, în cămaşă de noapte, cu părul vâlvoi, spunea ceva agitată, dar nimeni dintre cei prezenţi nu-i dădea atenţie. Ghici că ea fusese aceea care ţipase. O văzu pe doamna Marks complet îmbrăcată, pe Roland în pijamaua lui cu dungi albastre şi portocalii şi pe George

Buck în cămaşă şi în indispensabili. Prin uşile întredeschise ale celorlalte două odăi se iţeau capetele speriate ale femeilor de serviciu.

Atunci Sorrell înţelese.

2

Amantul ghinionist greşise uşa, dar pe lângă asta, fusese prins în capcană. Doamna Marks stătuse de veghe îmbrăcată cu rochia ei neagră, iar pijamaua lui Roland nu era decât un camuflaj.

Sorrell stătea pironit locului privindu-şi duşmanul care dădea din colţ în colţ, îndrugând verzi şi uscate, încercând să se justifice.

— I-am cerut iertare, domnule... Ce pot face mai mult?... Şi apoi...

Privirea lui speriată se oprea mereu asupra unei uşi ce rămânea închisă cu încăpăţânare: uşa lui Nelly Barrett.

Acum, când era prea târziu, îşi dădu seama care era această uşă, mai ales că ea rămânea închisă.

Din locul unde se afla, Sorrell nu-l putea vedea pe Roland decât din spate, dar intui dezgustul lui adânc şi o hotărâre fermă.

— Du-te jos!

Socotea că Buck trebuie să dispară din faţa femeilor, deoarece prezenţa şi ţinuta lui le jignea şi le scandaliza. Se întoarse spre scară şi dădu cu ochii de Sorrell cu vătraiul în mână.

— Te-am speriat, Stephen, îi spuse cu un zâmbet în privire.

— Nu ştiam ce se întâmplă, domnule.

— Vino cu noi. O să am nevoie de dumneata.

Sorrell se dădu la o parte ca să le facă loc lui Roland şi nefericitului amorez, iar Buck îi aruncă în treacăt o privire înveninată şi îşi îndreptă umerii. Sorrell coborî în urma lor şi după ce se depărtară îndeajuns de prezenţa jenantă a femeilor, Buck reluă cu mai multă îndrăzneală.

— Ca între bărbaţi, domnule...

— Poftim?

— Ea m-a chemat în cameră...

Vocea lui Roland era tăioasă şi dispreţuitoare. Ce spectacol! O aventură amoroasă din cele mai urâte surprinsă în flagrant delict, făcută de ruşine.

— Taci dingură, omule. N-am nevoie de asemenea explicaţii.

— Am fost spionat. Din invidie...

Roland se opri o clipă pe scări.

— Ascultă, Buck, ai putea să aştepţi, până ajungem în camera mea. S-a făcut şi aşa prea multă zarvă. Oamenii vor să doarmă.

În salonul lui Roland ardea lumina şi la vederea becurilor aprinse, ochii albaştri ai lui Buck licăriră. Sorrell închise uşa şi se rezemă de ea ţinând încă vătraiul în mână. Roland îşi căută o ţigară. Buck se întoarse către Sorrell:

— Va să zică tu eşti... Tu... care m-ai denunţat.

Roland interveni cu asprime:

— Buck, nu vreau scandal. Lasă prostiile!

— Spuneam numai acestui şobolan, domnule...

— Sorrell nu are niciun amestec în toată povestea asta. Trebuie să-ţi mulţumeşti numai ţie însuţi. Ai să pleci mâine, după micul dejun.

Namila de om stătea acolo, roşu ca soarele în asfinţit; neştiind ce să facă; să se înfurie sau să rămână slugarnic.

Nu îndrăznea să se mai uite la Sorrell. Ceafa lui dublă se făcuse stacojie. Fierbea. Ca majoritatea oamenilor de rând, se refugie într-o atitudine sentimentală. „În spate n-ai decât să faci pe grozavul, dar linguşeşte-l în public pe cel de care depinzi”.

— V-am salvat viaţa, domnule.

Roland se uită la el printr-un nor de fum.

— Într-adevăr. De aceea ţi-am oferit această şansă. Eu unul nu aştept niciodată recunoştinţă. E mai cinstit să fii sportiv...

— Recunoştinţă! repetă Buck.

Întinse o mână grasă:

— Să mă daţi afară... Pentru că sunt un bărbat normal şi nu un neisprăvit ca ăsta. Nu sunt un înger; să nu-mi cereţi aşa ceva.

— Nici nu-ţi cer... Buck. Totuşi...

— Din cauza unei fete... A unei muieruşti cu sânge fierbinte... Dar e în firea omului... S-o ia naiba...

— Buck, îl întrerupse Roland cu o voce liniştită. Morala ta nu mă interesează. Amorul este ceva firesc. A avea relaţii cu o femeie nu este mai imoral decât a lua masa de pildă. Cu condiţia...

Buck încercă să intervină, dar Roland nu terminase ce avea de spus.

— ... cu condiţia să nu faci rău nimănui. Trebuie să ţii seama întâi de femeie. Şi... de mine, de slujbă, de hotel. Nu ai spirit sportiv. Asta e părerea mea.

— Daţi-mi voie să nu fiu de acord, domnule.

— O, n-ai decât! Dar eşti lipsit de spirit sportiv. Mi-am

dat seama de asta acum câtva timp. Eşti o fiară lacomă. Atât şi nimic mai mult!

Făcu un semn cu capul către Sorrell şi acesta deschise uşa.

— Ai să-ţi primeşti banii mâine dimineaţă înainte de plecare. Acum du-te în camera ta.

— Dar, domnule, nu mi-am închipuit niciodată că o să mă trataţi astfel!

— Buck, nu încerca să mă prosteşti.

Omul ieşi cu paşi nesiguri, iar Roland zâmbi uşor şi-i făcu semn lui Sorrell să rămână în cameră.

— Vreau să-ţi vorbesc, Stephen... între altele, oamenii aceia au sosit?

— Încă nu, domnule.

— Ia stai, parcă se aude o maşină?

— Cred că da...

— Bine, du-te şi primeşte-i, după aceea vino înapoi, dacă nu eşti prea obosit.

— Nu sunt obosit, domnule.

— Bine! Vreau să-ţi spun ceva.

3

Sorrell îi întâmpină pe noii sosiţi şi le duse bagajele,

care i se părură mai uşoare ca oricând. Nu mai simţea oboseala. Avea impresia că trecuse pragul senzaţiilor fizice şi că se căţărase pe piscul cel mai înalt după luni de trudă şi eforturi, de unde putea acum să se uite în urmă, la drumul parcurs sau să-şi îndrepte privirea înapoi, spre aerul proaspăt şi dătător de curaj, căci taurul plecase pe urma leoaicei, iar el reuşise să rămână în cele mai bune relaţii cu un om adevărat.

Uşa lui Roland era întredeschisă şi Sorrell ciocăni uşor.

— Intră, Stephen.

Văzu pe masă o sticlă cu whisky, un sifon, două pahare şi alături, o cutie cu ţigări. Sorrell închise uşa, deoarece i se păru că asta dorea Roland, marcând astfel începutul unei noi prietenii, mai intime.

— Cum îţi place, mai tare – mai slab, Stephen?

— Nu prea tare, domnule.

— Atunci, serveşte-te singur. A trecut şi asta. A fost o greşeală din partea mea. Şi totuşi n-am putut face altfel.

Glasul lui exprima o mare uşurare. Scăpase de povestea asta urâtă, de prefăcătorie.

— Ţi-ai închipuit probabil că nu ştiam...?

Îşi umplu paharul şi se uită peste masă la Sorrell.

— Dar am ştiut. Trebuie să mă ierţi că am fost orb o

bucată de vreme. Nemernicul ăsta ţi-a făcut zile amare. Dar... Voiam să cadă singur în cursă; voiam să fiu sigur.

Ridică paharul.

— Să bem împreună în semn de împăcare. În sănătatea dumitale, Stephen.

— Şi în sănătatea dumneavoastră, domnule.

— Atunci, mă ierţi?

— Începusem să mă întreb...”

— Da... Mi-am dat seama... Şi pe urmă... nu ştiam că **e** chiar atât de rău... în sfârşit... bine că s-a terminat.

Împinse ţigările spre Sorrell.

— Stai jos, omule. Nici nu-ţi închipui ce uşurat mă simt! Specia asta de oameni mă dezgustă; ei ne consideră, pe noi, duşmanii lor. Simţul onoarei, atât cât îl au, nu ne include şi pe noi. Dar n-a fost întotdeauna aşa.

Se duse să se aşeze pe taburetul din faţa pianului, iar Sorrell luă loc pe un scaun.

— Noi care avem câte ceva sau ne pricepem să facem un lucru mai bine ca ei suntem buni de jumulit. Şi atunci, ei ne fură, ne mint, ne şantajează, ne vorbesc de rău. N-am dreptate?

— Cred că da. Dar... nu toţi...

— Da, ştiu asta. Unii dintre noi mai au norocul să

întâlnească oameni cărora le-a mai rămas o fărâmă de suflet. Chiar eu am aici câţiva oameni cumsecade care nu se uită la mine ca la duşmanul lor ereditar. Pentru mine individul este cel care contează. Naşterea? Ce înseamnă asta? Puţin orgoliu, un oarecare simţ al umorului, al proporţiilor, conştiinţa că a lovi un om mai puternic ca tine cu o bâtă nu duce la progres. Frumuseţe. Înţelepciune. Dispreţ şi milă în loc de batjocură. Asta e!

Începu să râdă deodată amuzat de sine.

— Grandilocvenţă! Dar să ştii totuşi: caracterul îşi are importanţa lui. Dumneata şi cu mine ne înţelegem unul pe altul, sau cel puţin – aşa cred. Dumneata trăieşti pentru băiatul dumitale.

Sorrell dădu din cap.

— Asta mă ţine în picioare. Asta... şi speranţa...

— Că cineva va înţelege?...

— Da.

— Ei bine, eu unul am înţeles!... De aceea îţi ofer locul lui Buck şi mă voi considera norocos, dacă vei primi. Ei, ce zici?

— Nu există decât un singur răspuns! Dar sunt dator să vă spun...; că nu prea fac faţă la bagajele grele...

— Dragul meu prieten...

Îşi ridică paharul:

— Dumneata poţi face ceva mai bun decât să fii un simplu cal de povară. Am şi pus ochii pe un băiat voinic şi cumsecade. Ceea ce-mi trebuie este mintea şi inima dumitale, Stephen... Şi tăria dumitale, scumpul meu prieten.

4

Când se trezi, Sorrell văzu norii albi plutind pe un cer albastru, deoarece dormea cu jaluzeaua ridicată şi fereastra larg deschisă. Dar în dimineaţa aceea zăbovi în pat vreo cinci minute uitându-se la cer.

— Sunt portar-şef la *Pelican!*

Zâmbi. Era o mândrie destul de umilă şi o victorie destul de modestă, dar cu toate acestea a trebuit să muncească şi să lupte pentru ea, şi mai ales să sufere.

Crâmpeie din filosofia lui Thomas Roland îi treceau prin minte:

„Nu atât munca în sine, cât modul în care ţi-o faci este ceea ce contează...”

Da, este adevărat. „Demnitatea muncii!” Această frază obscură, de care se abuzează atât... Dar demnitatea stă în sufletul celui care munceşte şi nu în obiectul la care

lucrează, de aceea un om care curăţă ghetele cu dragoste şi cu grijă este demn de respectul regilor. Să fii respectat pentru felul în care îţi faci treaba, să fii respectat de un om ca Thomas Roland.

Odăiţa lui era scăldată într-o atmosferă nouă, de cămin regăsit şi de siguranţă. O vedea devenind un colţ mai intim unde va putea să se retragă cu proiectele sale de viitor, în care îşi va aduce cărţile şi bibelourile, sau va veni să se aşeze la masă ca să-şi treacă veniturile în carneţel.

Se sculă din pat şi se spălă cu o senzaţie de bunăstare. S-a sfârşit cu „Saul! Cu bagajele la numărul cutare şi cutare!” Nu va mai fi nimeni care să-i caute nod în papură sau să-şi bage nasul în treburile lui. În munca lui era propriul său stăpân.

— Am să-i spun lui Kit noutatea, se gândea în timp ce-şi turna apă pe cap. Trebuie să ajung să câştig cinci lire pe săptămână – două sute cincizeci pe an. Mie o să-mi ajungă cincizeci. Dar se pune problema studiilor lui. În noiembrie viitor împlineşte treisprezece ani. Să zicem încă doisprezece ani. Şi la douăzeci şi cinci cred că va fi echipat şi pregătit.

În timp ce se bărbierea, auzi voci la parter. Roland se

sculase devreme. Probabil dorea să grăbească plecarea amorezului buclucaş.

— Uite aici salariul pe o lună, Buck. Ţi-ai făcut bagajul? I-am spus lui Ponds să te ducă cu maşina la gară.

— Văd că sunteţi al naibii de grăbit, domnule, să scăpaţi de mine.

— Buck, dacă eu m-aş fi făcut de râs astfel în faţa atâtor femei…

Sorrell îl văzu pe fostul sergent-major în stradă cu cufărul de piele şi cu geamantanul lângă el şi pardesiul albastru pe braţ – un animal posomorât, străduindu-se să pară jignit.

— „Bandă de pungaşi!” – mârâi Buck printre dinţi şi se urcă în maşină, care porni val-vârtej de sub firma strălucitoare a *Pelicanului.*

Începea o nouă zi de muncă, iar lui Sorrell i se păru o zi binecuvântată.

„Acum e munca mea şi eu răspund”.

Când trecu prin hol, Roland îl văzu îmbrăcat cu vesta lui fără mâneci, fluierând încet şi lustruind tot ce se putea lustrui.

— Pari foarte vesel astăzi, Stephen.

— Chiar sunt, domnule.

Schimbară o privire de simpatie şi respect.

— Am să plec până la Bath să-l aduc pe omul acela de care ţi-am vorbit. Îl cheamă Hulks. Cred că e un băiat bun. O să lucreze sub ordinele dumitale. Învoiala este ca el să se ocupe de căratul bagajelor.

Sorrell zâmbi recunoscător:

— Pot să duc şi eu ceva din bagaje, domnule. Dar mai este o problemă... Aş vrea să vă cer sfatul...

— Dă-i drumul.

— Este vorba de bacşişuri... Fetele de la restaurant îşi pun bacşişurile împreună şi le împart apoi între ele. Fanny Garland ia două cincimi, iar celelalte două – restul.

— S-au înţeles astfel?

— Da, dar între Hulks şi mine, cum credeţi că ar fi drept?

— Trei cincimi pentru dumneata şi două pentru el.

— Îi spuneţi dumneavoastră, sau să-i spun eu?

— Îi spun eu. O să pară mai oficial, Stephen.

— Vă mulţumesc, domnule.

În aceeaşi seară, pe la ora opt, Sorrell se întâlni cu fiul său lângă vechea moară din Winstonbury, a cărei roată enormă şi neagră se rotea neobosită ridicând apa râului cu paletele. Lângă zidul de piatră care despărţea iazul

morii de drum, Sorrell şi Kit se opriră să se uite la luciul liniştit al apei şi la sălciile verzi.

— Buck a plecat, Kit. Acum eu sunt portarul-şef.

Îşi cuprinse băiatul pe după umeri.

— Acum se schimbă lucrurile. Voi fi în stare să-ţi ofer ceva mai bun decât şcoala asta... Adică... în cazul când bătrânul *Pelican* o să prospere.

Kit se uită la el. Înţelegea din ce în ce mai bine ce fel de om este tatăl său şi aceasta dădea zâmbetului său luminos o notă de gravitate şi devotament.

— Am impresia că nu te gândeşti deloc la tine, tată.

— Ei, eu sunt un mijloc pentru a atinge un scop, băiete dragă. Eu am un scop în viaţă, aşa că sunt de invidiat.

Kit se gândi o clipă.

— Iar scopul sunt eu... Vreau să spun... viitorul meu.

— Aşa este.

— O să-mi dau silinţa să nu-ţi irosesc banii, tată. Ştiu cât de greu trebuie să munceşti...

CAPITOLUL XII

1

Urmară câteva săptămâni de linişte, timp în care Sorrell deveni din nou *cineva.* Umerii i se îndreptară, ochii îi deveniră mai limpezi; prezida mesele personalului, care i se adresa cu „domnule Sorrell”. Nu-şi dădea încă seama de prestigiul său crescând, de faptul că avea o anumită prestanţă şi că femeile îl respectau. Îi iertau atitudinea rezervată, aerul aristocratic de om binecrescut, pentru că la urma urmei, era un gentleman prin naştere şi comportare, iar silueta lui înaltă cu capul brun şi figura inteligentă era înconjurată de o aureolă de mister. Într-adevăr, Sorrell avea ceva enigmatic. Şi femeilor le place misterul, mai ales atunci când intuiţia lor descoperă în spatele lui o realitate plină de bunătate şi dăruire.

Era foarte comentat pe scara de serviciu şi la bucătărie:

— Este devotat trup şi suflet copilului.

— E tare drăguţ copilul! Are nişte ochi... Şi râde cu toată faţa. Când s-o face un pic mai mare, femeile o să

vrea să-l sărute...

În ce-l privea pe Sorrell însă, nu se putea spune că femeile doreau să-l Sărute. Reprezenta ceva mai mult decât un simplu „mascul”, şi chiar femeile din zilele noastre sunt mai practice în romantismul lor decât erau odinioară mamele lor. Era evident că Sorrell nu se putea numi un bărbat de însurat; ca şi Roland, se dăruise muncii lui. Totuşi erau acolo vreo două femei care ar fi dorit să ştie ce crede el despre căsătorie. Una era Fanny Garland, fată cu tenul proaspăt, veselă, cu ambiţii sănătoase. Avea motive să creadă, în forul ei lăuntric, că ea şi Sorrell ar face o pereche foarte potrivită, că băiatul lui Sorrell ţinea la dânsa aşa cum ea însăşi ţinea la băiat. Amândoi puneau bani deoparte... Pe urmă mai era şi Miss Murcloch, „fata de la ghişeu”, care şedea cu chirie la Winstonbury şi venea în fiecare dimineaţă să-şi claustreze distincţia palidă şi suavă în cuşca recepţiei hotelului *Pelican.* Miss Murdoch avea o slăbiciune secretă pentru Sorrell. De fapt – nici n-o ascundea. Ochii ei obosiţi observau viaţa care se desfăşura dincolo de ghişeu, o viaţă care putea să vină şi să plece după bunul ei plac. Invidia această libertate, dar fără amărăciune, pentru că nu avea destulă vitalitate ca să resimtă amărăciunea. Îl observa pe Sorrell şi faţa ei

palidă se însufleţea de fiecare dată când dintr-un motiv sau altul se apropia de ghişeul ei.

Îl considera „distins”, da, chiar şi în uniforma albastră a hotelului.

Dar cel care contribuia cel mai mult la liniştea sufletească a lui Sorrell era „voinicul” lui Roland, Albert Hulks. Statura şi forţa lui erau reconfortante, aşa cum era şi bunăvoinţa lui nesfârşită. De cum văzu faţa lui mare şi roşcovană, Sorrell avu toate temeiurile să-l binecuvânteze. Albert era un om modest, nu prea ager la minte – asta o spunea chiar el – dar firea lui blajină şi forţa fizică erau infinit mai preţioase pentru omul înzestrat cu inteligenţă. Albert căra bagajele, ceea ce pentru el era o nimica toată; îi plăcea să le mânuiască, avea forţa unei locomotive noi. Atitudinea lui în faţa vieţii era şi ea tot atât, de simplă. Avea două-trei fraze caracteristice: „N-am treabă! – Las pe mine. Mă descurc eu! – Dă-i înainte fără grijă!”

Bert era mândru de forţa lui şi gata s-o risipească cu un entuziasm sănătos, pentru că nimeni nu-l convinsese încă că trebuie s-o ţină închisă şi s-o drămuiască cu grijă, îl admira pe Sorrell şi se împăcau amândoi de minune.

— Adevărul este că eu am un spate bun, în schimb el

are cap!

Erau foarte corecţi amândoi în privinţa bacşişurilor, căzând de acord să ţină o cutie la recepţie, unde fiecare îşi depunea câştigul. În fiecare seară deschideau cutia şi împărţeau banii: trei cincimi pentru Sorrell şi două pentru Hulks.

Dacă vreun „prieten binevoitor” ar fi încercat să-l monteze pe Bert împotriva lui Sorrell şi a asociaţiei lor, flăcăul ar fi fost mai mult decât mirat.

— Eu... exploatat? Nici gând de aşa ceva, amice. Eu cu spatele, el cu mintea. Afară de asta, s-a întors cam dărâmat din război. Adică, şubrezit pe dinăuntru, înţelegi? Căratul bagajelor sus nu mă supără. El e un om deştept şi ne ajutăm unul pe altul. Unde-i răul?

Firea sinceră şi cumsecade a băiatului rezolvase problema.

Sorrell avea acum mai mult timp liber, deoarece Roland nu obiectase ca portarii săi să-şi organizeze munca astfel ca fiecare dintre ei să fie liber de două ori pe zi.

— Fă cum crezi mai bine, Stephen. Ştiu că n-ai să mă laşi în pană.

Sorrell era liber de la douăsprezece până la unu şi jumătate şi de la opt până la nouă şi jumătate seara.

Serile le consacra lui Kit, dar ora de la mijlocul zilei o petrecea fie citind în camera lui, fie plimbându-se prin grădină. Nu ştia mare lucru despre horticultură şi odată reuşise chiar să-l înveselească pe ursuzul Bowden – fapt de altfel destul de rar:

— Ce-i asta, floarea soarelui?

— Asta-i bună! **Ce,** n-ai mai văzut o anghinare?

Dar lui Sorrell îi plăcea grădina. Obişnuia să rătăcească pe **o** alee largă, acoperită cu iarbă, sau prin grădina de zarzavat, unde creşteau laolaltă legume, fructe şi flori, **ba** chiar **şi** mazăre dulce. Când venea să culeagă flori pentru vazele de pe mese, Fanny Garland îl vedea plimbându-se încolo **şi** încoace, adesea cu un carneţel negru în mână. Se întreba dacă nu cumva scrie poezii. Dar Sorrell era fermecat de poezia cifrelor. Îl încânta muzica banilor de metal, **a** pieselor strălucitoare de şase penny, **a** şilingilor, florinilor **şi a** jumătăţilor de coroană, care erau stelele lumii lui prezente **şi** poate chiar mai mult decât atât: erau mijloacele pentru a ajunge la un liman, agoniseala materială pentru un scop imaterial. Prin economiile lui urma să-şi înarmeze băiatul împotriva unei lumi care trăncănea despre dreptate strângând în mână cuţitul sau măciuca.

iscusinţa dublată de cunoştinţe solide va fi, „arma” lui Kit într-o profesiune în care îşi va folosi mâna şi creierul ca să poată spune minerului: „Dă-mi cărbune, altfel meşteşugul meu nu e pentru tine!” sau brutarului: „Pâinea – sau viaţa!” Căci suferinţele şi zbuciumul lui Sorrell nu-i lăsaseră niciun fel de iluzie despre dreptatea socială.

Aşa că, Sorrell se plimba prin grădină cu carneţelul lui, descoperind deliciile tezaurizării metodice pentru a-şi satisface orgoliul şi a asigura viitorul fiului său.

„Sfârşit de săptămână – 23 iunie:

Salariu… lire – 2100

Cota parte din bacşişuri… lire – 536

Simboluri sacre! Ştia că nici bătrânul Bowden nu-şi cultivă florile şi fructele muncind o oră în plus în fiecare zi de dragul lor, ci pentru procentele promise. Cifrele îl fascinau, îl făceau să viseze. Bacşişuri în medie de cinci lire pe săptămână în sezonul de vară! Dacă va fi sănătos, va putea conta pe un venit de două sute cincizeci-trei sute de lire pe an, la care se adaugă întreţinerea şi uniforma. Kit îl costa în jur de douăzeci şi cinci de şilingi pe săptămână; pentru el personal cheltuia foarte puţin, aşa că i-ar rămâne un excedent de cinci lire săptămânal.

„Jumătate voi pune deoparte, iar cealaltă o voi folosi pentru studiile lui Kit...”

Se gândea că poate a sosit momentul să încerce primul pas: să-l retragă pe Kit de la Şcoala comunală.

2

Sorrell vorbi cu Thomas Roland pe această temă şi amândoi constatară că aveau idei foarte precise despre educaţie şi învăţământ, dar că în anumite privinţe ele se deosebeau.

— Cum vezi dumneata problema, Stephen?

— Un profesor particular pentru un an sau doi.

— Îţi poţi permite acest lucru?

— Aş putea, dacă aş găsi un profesor bun prin partea locului.

— Dar cum rămâne cu sportul?...

— Da, aici e dificultatea.

— Să primeşti lovituri la picioare, înţelegi – să ştii să-ţi stăpâneşti furia şi să nu urli *„off-side”* la orice ghiont! Un băiat are nevoie de asta.

— Chiar toţi băieţii?

— Cred că toţi băieţii ar trebui să ştie cum să primească o penalizare.

— Aş vrea ca fiul meu să fie ceva mai mult decât un tânăr animal sănătos cu maniere frumoase.

— Sănătatea şi bunele maniere nu sunt o bază chiar atât de proastă, Stephen.

— De acord. E mai bine decât un şarlatan semidoct lipsit de maniere. Dar aş vrea ca băiatul meu să fie un om liber, ca să poată fi în stare să spună: „Du-te la dracu'!" atât capitalismului cât şi sărăcimii.

— Ai vrea să mă trimiţi la dracu, Stephen?

— Dumneavoastră sunteţi un om liber, domnule; este altceva. Dar eu am avut întotdeauna impresia că cel puţin jumătate din tinereţea unui om se iroseşte zadarnic cu ocupaţii prosteşti, plictisitoare. De obicei un băiat se lasă dus sau este tras de părinţi. I se împuiază capul cu lucruri care nu-l interesează... Şi aşa, la optsprezece ani, după şapte ani de şcoală secundară...

— Exact! Dar simpatiile mele sunt alături de băiatul care refuză să fie împuiat... Şi astfel ajunge la finiş viguros şi proaspăt.

— Da... eu nu vreau să-i bag nimic în cap cu de-a sila. Dacă ar putea să facă două-trei ore pe zi de studiu cu un preceptor şi apoi să alerge liber... Este pasionat de natură, de păsări, de apă. Aş putea să-l dau să înveţe

boxul, înotul şi poate chiar călăria. Mă gândesc să-l las cât mai mult în aer liber... Şi să facă destulă lectură până când îşi va manifesta o înclinaţie anume. Sau, aş putea să-l trimit la o şcoală bună pentru un an sau doi... după ce în prealabil s-ar fi pregătit un an sau doi acasă cu un profesor.

Zâmbi:

— Problema este să fie admis într-o şcoală bună... fiul unui portar de hotel...

— Cred că nu-i nevoie să se ştie acest lucru.

Sorrell începu să facă investigaţii la Winstonbury. Nici el şi nici Roland nu cunoşteau nimic din viaţa locală a orăşelului, deoarece pentru oamenii ferecaţi în casele stil *Queen Anne* sau *King George* din perimetrul parcului catedralei, *Pelicanul* nu era altceva decât o „crâşmă". Sorrell cunoştea câţiva negustori şi pe unul dintre medici.

Se gândi că eventual domnul Towner, care ţinea librăria de pe Angel-Row, ar putea să-i servească drept ghid al vieţii intelectuale din Winstonbury.

Într-adevăr, domnul Towner se dovedi în stare să-i dea o sugestie, datorită faptului că era unul dintre puţinii supravieţuitori ai epocii victoriene rămaşi la Winstonbury; purta cilindru şi se ducea duminica la biserica St. Peter.

— Am impresia că domnul Porteous, parohul bisericii, primeşte elevi.

Sorrell îşi notă adresa reverendului Robert Porteous şi în aceeaşi seară, după ce-şi schimbă uniforma cu un costum civil, plecă în căutarea locuinţei pastorului, situată pe Gold Hill Lane. Era o căsuţă veche de piatră, cu un portal acoperit cu tablă, tristă şi austeră, pitită în umbra unui ulm bătrân ce părea să se întindă ameninţător deasupra ei.

O femeie tânără de vreo treizeci de ani îi deschise:

— Domnul Porteous este acasă?

— Da.

— Aş dori să-l văd.

Femeia clipi tulburată, iar pe faţa ei suptă apăru teama nelămurită a femeii, pe care sărăcia şi supunerea în faţa convenienţelor sociale o transformaseră într-o fiinţă umilă şi stingheră. Familia Porteous nu ţinea servitoare, pentru că nu avea cu ce şi această femeie sărăcăcios îmbrăcată, cu mâini roşii dar totuşi fine se zbătea să fie şi servitoare şi stăpâna casei; suferea de un complex de inferioritate, îi era ruşine de ceea ce nu era câtuşi de puţin ruşinos; se lăsa impresionată de belşugul şi confortul altora.

— Nu sunt chiar sigură... Cine sunteţi, vă rog?

— Sorrell, căpitanul Sorrell.

— Poftiţi înăuntru…

Mişcările ei aveau ceva timid şi rezervat. Nu izbutea să facă nimic în mod firesc şi chiar după ce îl conduse pe musafir într-un salonaş întunecos, lăsa impresia că are mereu ceva de acoperit, gata în orice clipă să invoce nişte scuze inutile şi patetice:

— Ştiţi… Domnul Porteous îşi scrie predica!…

— N-aş vrea să-l deranjez.

— Mă duc să văd.

Închise Uşa cu grijă şi plecă să-şi anunţe tatăl, ocupat cu ceva mult mai prozaic decât scrierea unei predici. Domnul Porteous, numai în cămaşă şi nişte pantaloni vechi, curăţa de zor un burlan înfundat la bucătărie. Cu faţa mânjită de funingine, muncea cu o bucurie de copil, deoarece domnul Porteous, un bărbat robust şi îndesat, cu o chelie înconjurată de o coroniţă de păr creţ de culoarea untului, nu dădea doi bani pe convenienţele sociale. Lipsa lui de prefăcătorie era un veşnic motiv de jenă pentru fiica lui. („Tata este atât de neconvenţional!”). Într-adevăr, aşa era. De aici – sărăcia lui, viaţa obscură într-o străduţă dosnică din Winstonburry.

— Te caută un oarecare căpitan Sorrell.

Domnul Porteous trase afară peria de hornar. Arăta înfierbântat şi vesel.

— Sorrell? N-am auzit de numele ăsta. Ce vrea?

— Nu l-am întrebat.

— Bine. Vin imediat.

S-ar fi dus aşa cum era, dacă fiica lui n-ar fi insistat că o faţă bisericească, cu obrazul şi mâinile înnegrite de funingine era un adevărat sacrilegiu şi că trebuie neapărat să-şi pună un guler şi o pereche de manşete curate peste mânecile cămăşii de finet.

— Nu te poţi duce în halul ăsta!

Domnul Porteous zâmbi arătând un şir regulat de dinţi falşi:

— Sunt un necioplit, dragă, ştiu asta. Parcă a zis careva că Petru şi Pavel au fost şi ei nişte necioplţi? în orice caz, eu îmi scot pălăria în faţa lor!

Domnişoara Porteous scoase un oftat.

Întrevederea care urmă fu pentru Sorrell, ca şi pentru Robert Porteous, o plăcută surpriză.

— Te rog să mă ierţi, dar burlanul din bucătăria noastră s-a înfundat. O treabă cam murdară. Cu ce pot să-ţi fiu de folos, căpitane Sorrell?

Sorrell îl examină cu cel mai mare interes – trupul lui

îndesat şi musculos, picioarele scurte, uşor curbate, dar puternice, faţa rotundă, capul mare, chel, cu coroniţa de păr „cânepiu, ca un nimb – Porteous era o figură puţin obişnuită, viguroasă, dar inteligentă, luminată de privirea ştrengărească a ochilor albaştri...

— Am auzit că primiţi elevi pentru meditaţii.

— Da, în timpul zilei, atunci când îi găsesc.

— Am un băiat. Sunt portar-şef la hotelul *Pelicanul.*

— Portar-şef? Minunat!

Făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să sară din fotoliu. Dinţii lui falşi străluciră. De ani de zile Winstonburry încerca să-l comprime, să-l reducă la o mediocritate decentă; dar bucuria lui de a trăi avea rădăcini atât de adânci, încât renăştea şi se revărsa mai bogată de fiecare dată. I se părea într-adevăr ceva minunat ca un căpitan să fie portar-şef la un hotel.

— Câţi ani are băiatul?

— Aproape treisprezece. Acum merge la Şcoala comunală... Din motive financiare...

Porteous aprobă din cap:

— Înţeleg prea bine aceste lucruri, domnule. Altfel probabil că n-aş fi mânuit singur peria de hornar, nu-i aşa? La ce v-aţi gândit?

Sorrell îşi împărtăşi gândurile acestui om rubicond şi simpatic care purta pe umerii săi puternici capul cel mai bun din Winstonbury. Domnul Porteous era un „ratat cu carte”, în sensul pe care lumea îl dă cuvântului „ratat”. Dispreţul pentru convenţiile sociale şi înfăţişarea lui de o robusteţe cam din topor îl făceau inacceptabil în ochii sfinţilor care îl înconjurau pe Dumnezeul său.

— Într-un cuvânt, doreşti să-ţi prepari băiatul pentru o şcoală bună?

— Exact.

— La vreo materie anume?

— Deocamdată nu şi-a manifestat vreo înclinaţie specială.

— Cu atât mai bine. Îi pot preda orice – de la sanscrită şi până la calculul diferenţial. Dar ziceai ceva despre box?...

— Da... dar...

— Îl pot învăţa să boxeze.

— Adevărat?

— Pe vremuri am fost campion la semigrea la Cambridge. L-am făcut knock-out pe faimosul „Dark Blue” din prima repriză... doi ani la rând. Astăzi este ministru în Cabinet.

Schimbară un zâmbet.

— Cred că sunteţi chiar omul pe care îl căutam. Nu vreau ca băiatul meu să fie îndopat cu lucruri inutile.

— Perfect. N-am să-i împuiez capul, dragă prietene. Eu însumi nu sunt niciodată plictisit şi nu-i plictisesc nici pe alţii. Aprinde-ţi pipa.

Abordară apoi problema onorariului. Sorrell aduse vorba pe departe, dar îşi dădu seama că nu era nevoie de aşa ceva cu domnul Porteous.

— Îmi place să predau, dragă prietene. Şi apoi mai câştig un ban. Onorariul? Ei bine! Cât îţi permite punga?

— Credeţi că două guinee pe săptămână?...

— Mă satisfac pe deplin. Două ore şi jumătate dimineaţa şi două ore după-amiază. S-ar putea să fiu nevoit să ies uneori, dar băiatul nu va pierde nimic. Totul depinde de metodă. Şi acum să vorbim de dumneata.

— Cum adică... domnule?

— N-o să-ţi vină prea greu?

— Nu. Pot face faţă foarte bine cu două guinee.

— Atunci ne-am înţeles! spuse domnul Porteous. Vino să stai cu mine până termin de curăţat burlanul!

CAPITOLUL XIII

1

Astfel, Christopher părăsi Şcoala comunală şi merse zilnic în căsuţa de piatră a domnului Porteous de pe Gold Hill Lane, unde începu să înveţe ceea ce nu-i predase încă niciun profesor până atunci – metoda. Căci acest preot lipsit de prejudecăţi era nu numai un mare învăţat, ci şi un pedagog înnăscut. Deborda de entuziasm reuşind să-l molipsească şi pe elevul său.

Şedeau într-o cameră mare, goală, de la parter, fără covor pe jos, cu cărţi înşiruite de-a lungul pereţilor. Camera avea două ferestre, din care una dădea într-o grădină întunecoasă şi umedă, iar cealaltă într-o curte. Ferestrele nu aveau perdele. O masă lungă de lemn alb, neacoperită, îşi întindea goliciunea între cămin şi una din ferestre.

Kit şi domnul Porteous şedeau faţă în faţă, deoarece atunci când elevul era ocupat cu latina sau algebra, profesorul se amuza cu teoria lui Einstein sau cu o carte

de psihologie de Mac Dougal.

— Paralelism psiho-fizic. Ce-i asta, Sorrell?

— Nu ştiu, domnule.

— De fapt e o încâlceală. Dacă eşti în stare să-ţi dai seama că o teorie poate fi o încâlceală, asta te scuteşte de o mulţime de neplăceri. – Şi acum, ce-ar fi să boxăm vreo zece minute? Tu n-ai reuşit încă să mă atingi!

Trăgeau masa la o parte şi Christopher, înarmat cu o pereche de mănuşi parcă mai mari decât capul lui, primea cea mai practică dintre demonstraţii. În ciuda celor cincizeci şi cinci de ani ai săi, domnul Porteous se mişca foarte iute pe picioarele lui scurte.

— Asta e ceva mai interesant decât ecuaţiile de gradul doi, nu-i aşa, Sorrell?

— Aşa este, domnule!

— Chiar dacă te ating la nas – uite aşa! Trebuia să blochezi această lovitură!

După cum îşi putu da seama Christopher, exista o singură vieţuitoare în stare să-l exaspereze pe domnul Porteous şi să-l facă să-şi piardă calmul zâmbitor: vulgara muscă domestică. În atitudinea sa faţă de musca domestică domnul Porteous era un pragmatic convins. Luciul roz al cheliei sale părea să fie un punct de atracţie

pentru aceste insecte murdare şi în timp ce le gratifica cu ocări furioase, bravul canonic se avânta hotărât la atac. După ce închidea fereastra, împăturea ziarul din ajun în chip de bătător şi pornea în urmărirea lor prin cameră, lovind în dreapta şi în stânga şi făcând cuvenitele comentarii:

— Scârboase creaturi, Sorrell! îşi şterg labele pe mâncarea ta şi-şi lasă saliva pe bucăţica ta de zahăr. Na, Satană afurisită! Vehicul de microbi! Şi nu se lăsa până când în încăpere nu mai rămânea nici o singură muscă vie, după care se aşeza cu un zâmbet luminos şi cu aerul de-a fi săvârşit o mare ispravă; era din nou împăcat cu lumea. Camera de studiu era liniştită, veselă, în ciuda aspectului ei auster.

Christopher avea o sensibilitate deosebită pentru atmosferă, mai mult chiar decât tatăl său. Moştenise fizicul viguros al mamei şi temperamentul tatălui; de aceea încă mulţi ani a purtat în minte această cameră goală, fără covor pe jos, cu scaunele ei de bucătărie şi masa lungă, neacoperită. Revedea petele de cerneală de pe masă şi geamul crăpat al ferestrei care dădea în curte – consecinţă a unei lovituri cu un număr din *Daily Mail* din ziua precedentă —, muşchiul verde de pe cărămizile din

curte, lumina verzuie filtrată prin frunzişul ulmului bătrân. Camera domnului Porteous şi viaţa care se desfăşura între pereţii ei coincideau cu felul oarecum impersonal al lui Kit de a privi viaţa în ultimele luni. Atmosfera era limpede şi veselă, dar oarecum rece şi lipsită de culoare; fără să înţeleagă prea bine, el o punea pe seama absenţei oricărei femei în jurul său, acum, când pubertatea abia începea să mijească, ca o lumină foarte palidă la orizontul copilăriei.

Domnul Porteous era un celibatar convins. Trăia pentru munca şi cărţile sale, pentru idealurile sale şi pentru *Boys Club,* organizat de el, în care îl introdusese şi pe Christopher. Ca „forţă socială”, în sensul convenţional, domnul Porteous era un ratat, deoarece nu plăcea femeilor; în schimb, se bucura de o mare influenţă asupra tineretului din Winstonbury, graţie căreia îşi împlinea misiunea moralizatoare.

Îl puse pe Christopher să joace fotbal cu băieţii din club, îl îndemnă să boxeze cu ei şi cu acest prilej îi dădu o veritabilă lecţie. Fiul lui Sorrell învăţă să se eschiveze, nu în faţa loviturilor, ci a contactului fizic cu o fiinţă omenească mai puţin sensibilă. Era un băiat, ironic, mândru, impresionabil şi emotiv.

Porteous remarcă toate acestea. Printre băieţi era unul, mai ales, de care Kit părea incapabil să se apropie – un băiat îndesat, grosolan, cu o faţă ca de broască.

— Sorrell, ce se întâmplă cu tine, când boxezi cu Bugson?

Kit roşi:

— Nu ştiu. Cred că... mutra lui...

— Pentru că e urât? Să-ţi spun eu ce este. Nu-ţi place ideea să-ţi dea peste nas un băiat... cum să-ţi spun... un băiat pe care îl dispreţuieşti.

Kit roşi mai tare.

— Este adevărat, domnule. E o prostie... Dar de îndată ce mă puneţi să boxez cu Bugson, simt că nu pot...

— Te eschivezi, sau mai exact orgoliul tău se eschivează. Va trebui să învingi acest simţământ, Sorrell. Personal, nici mie nu-mi place tânărul Bugson: nu-mi place nici numele, nici mutra, nici firea lui. Dar suntem nevoiţi să convieţuim cu oameni ca Bugson. Sunt aici... acolo... pretutindeni. Ai să întâlneşti în viaţă cohorte întregi de asemenea indivizi. Dar nu-ţi dai seama, Sorrell, că este o prostie să te laşi impresionat de oameni ca Bugson? Du-te înăuntru şi izbeşte! Nu te retrage în faţa unui lucru, sub pretext că e urât şi-ţi face silă! Nu trebuie

să cedăm unor Bugson-i!

Aceste cuvinte înţelepte pătrunseră adânc în inima lui Christopher. Două zile mai târziu, când boxă seara împotriva băiatului cu faţa de broască, cu toate că zâmbea, lăsă aversiunea lui organică să învingă impulsul de sensibilitate şi nu se retrase. Kit era un băiat puternic, care putea să-şi manifeste exploziv forţa emoţională. După seara aceea nu-i mai fu frică de Bugson: lovise mutra de broască şi o lovise tare.

În timpul acestor luni, se apropie şi mai mult de tatăl său. Sorrell avea o duminică din două liberă şi împreună cu Christopher pleca în excursii prin împrejurimi sau în vreunul din orăşelele învecinate. Stăteau mult de vorbă împreună. Domnul Porteous nu umbrise cu nimic fericita camaraderie, datorită căreia se puteau uita unul în ochii celuilalt.

— Kit, noi nu trebuie să ne ascundem unul de celălalt.

— Nu, tată.

— Porteous îmi spune că progresezi foarte frumos.

— Are darul să-ţi prezinte lucrurile altfel, mai interesant... E în stare să-ţi spună o anecdotă în mijlocul unei formule.

— Dulceaţă pe pâine!

— Afară de asta, este atât de pasionat încât te face să te pasionezi şi tu.

Sorrell discută cu băiatul lui despre viitor cu cea mai mare sinceritate, nu ca un tată, ci ca un prieten de aceeaşi vârstă, dar care avea avantajul unei experienţe de adult.

— N-are niciun rost să rămâi un mărginit infatuat când te hotărăşti ce anume vrei să faci, atunci te pui pe treabă ca un diavol.

— O să vină şi asta... aşa cred, spuse Kit. Domnul Porteous spune să nu-mi bat capul cu altele, în afară de ceea ce-mi predă el. Dar vezi, tată... eu ştiu că tu vrei să fiu bun la ceva anume!

— Vreau ca tu să fii bun la ceva care te interesează. O mulţime de oameni n-au şansa să facă ceea ce ar fi dorit, îşi câştigă doar pâinea de toate zilele.

Se întâmpla uneori ca Sorrell să meargă să fumeze o pipă împreună cu Robert Porteous şi cu cât îl cunoştea mai bine, cu atât îl simpatiza şi îl stima mai mult. Profesorul nu descoperise încă vreo aptitudine specială la Christopher, sau cum spunea – „niciun fel de maimuţăreli”, în schimb descoperise unele calităţi mult mai preţioase:

— Copilul ăsta, orice ar face, o face cum trebuie. Are tărie de caracter, nu trişează... Este unul dintre băieţii în care se dezvoltă foarte devreme simţul răspunderii. E de-a dreptul fenomenal... Nu, nu e vorba de pedanterie, îşi dă seama de ceea ce faci dumneata şi cred că gândul care îl stăpâneşte... Nu, să nu-i zicem „gând”... să-i zicem mai bine „simţământ”... este ca nu cumva să te dezamăgească. Pentru el, dumneata eşti un om mare.

— Nu sunt decât un portar de hotel!...

— Va veni timpul când îl va admira şi mai mult pe portarul de hotel.

— Sper să fie aşa...

— Sorrell! întrebă domnul Porteous apăsat, bineînţeles, dumneata nu te îndoieşti de asta?

Sorrell se uita prin fereastră la întunericul din grădină.

— Femeile... murmură el. Nu trebuie să uităm că într-o bună zi poate să apară o femeie...

De câteva luni încoace îl chinuia presimţirea unor asemenea posibilităţi. De multe ori, stând întins alături de

Kit pe o costişă de deal sau la umbra unui pom, îl năpădea deodată senzaţia că băiatul de lângă el e un bărbat independent, cu o personalitate proprie şi viguroasă. Căci era într-adevăr pe punctul de a deveni un

bărbat în toată puterea cuvântului, în faţa căruia se deschidea oceanul aventurii şi al necunoscutului.

— Cred că într-o bună zi, se gândea Sorrell, o să mi-l răpească o femeie. Aşa e viaţa. Am vreun drept să mă plâng? Nu-i oare obligaţia mea să-i fac viaţa cât mai plină şi mai bogată? Dar cum va fi femeia asta? în fond, e treaba lui. N-o să fiu un tată absurd, cicălitor şi îngâmfat. Sper totuşi să nu fie o femeie care să-l lase pe portarul de hotel să aştepte în faţa scării de serviciu.

Bineînţeles nu-i vorbi niciodată lui Christopher despre asta, căci odată cu venirea pubertăţii se nasc şi anumite reticenţe.

2

La sfârşitul toamnei, o coincidenţă dintre cele mai neaşteptate veni să-i întărească lui Sorrell presentimentul apariţiei iminente a femeii.

Într-o sâmbătă, pe la ora cinci după-amiază, o limuzină argintie cu roţile roşii coti pe aleea mărginită de stâlpi cu lanţuri. Ploua şi capota era trasă. Din maşină coborî un bărbat îmbrăcat într-o haină de piele, cu mustaţă blondă, pete stacojii pe obraji şi o privire grea de băutor inveterat. Sorrell, care stătea la una din ferestrele

vestibulului, îi ieşi î, n întâmpinare.

— Aveţi vreo cameră liberă pe-aici?

— Cu două paturi sau cu un singur pat?

— Cu două.

— Da, domnule. La etajul întâi.

— Bine! Unde e garajul?

— Ocoliţi la stânga, domnule. Să vă duc bagajele înăuntru?

— Da... Dar mai întâi vreau să văd camera.

— Recepţia e acolo, domnule. Cred că va fi camera numărul şapte.

Sorrell ieşi în curte şi se apropie de maşină. Înăuntru şedea o femeie, dar era întuneric sub capotă şi el i se adresă înainte de a-şi da seama cine este.

— Domnul a hotărât să rămână, doamnă. Bagajele...

Femeia din maşină era mama lui Christopher.

Dintre ei doi, ea se arătă mai puţin jenată. Îl recunoscuse din primul moment şi era pregătită să facă faţă situaţiei, când fostul ei soţ ajunse lângă maşină. Părea mai degrabă amuzată.

— Cine ar fi crezut!... să te întâlnesc – tocmai acum! Eşti portar aici?

— Da.

Era foarte puţin schimbată, doar fardată ceva mai tare şi îmbrăcată mai elegant. Poate şi puţin mai grasă, dar Dora Sorrell fusese întotdeauna o femeie voinică. Sorrell îşi aminti într-o străfulgerare că ceea ce-l atrăsese mai întâi la ea fusese aspectul ei solid, strălucirea sa, pielea fină şi carnaţia frumoasă. Era bine făcută. Odinioară o comparase cu o corabie despicând viaţa cu pieptul ei. Acum ochii ei îl priveau ironic, poate cu o umbră de milă.

— Vrei să-ţi fac cunoştinţă cu soţul meu „de-al doilea”?

Îi replică printr-o întrebare.

— Cât timp rămâneţi aici?

— Numai noaptea asta. Nu te enerva, Stephen. Arthur nu ştie mare lucru despre tine... Să lăsăm toate cum sunt... Uite-l că vine.

Sorrell apucă două geamantane de piele, ca să le ducă înăuntru şi când trecu pe lângă succesorul său, acesta îi pomeni de un cufăr legat de portbagaj. Sorrell îl trimise pe Hulks să-l aducă. Incidentul îl tulbură poate din cauza surprizei, deşi sub raport sentimental această întâlnire întâmplătoare cu mama lui Christopher nu-l impresionă.

Şi totuşi această feminitate provocatoare! Aceşti ochi îndrăzneţi, limpezi, nasul cu nările uşor dilatate, gura senzuală, vicleană! Era însăşi întruchiparea feminităţii şi

Sorrell văzu în mamă prototipul fizic al fiului. De aceea, copleşit din nou, după atâţia ani, de această revărsare de feminitate, se simţi profund răscolit. Oare Kit va moşteni de la mama lui aceste impulsuri, acest amestec de pasiune şi abilitate de a se descurca în viaţă?

Al doilea soţ îşi trecu numele în registru:

„Domnul şi Doamna Arthur Sampils – Londra”.

Ceva mai târziu, după ora ceaiului, Sorrell traversă curtea şi intrând în garaj examină maşina argintie cu roţile roşii. Era o Heartwell foarte luxoasă şi modern utilată. Ponds, omul de la garaj, veni şi el lângă Sorrell.

— Parcă ar fi un autobuz!

Sorrell dădu din cap gânditor.

— Cam cât ar costa aşa ceva?

— În jur de o mie două sute. O bijuterie, nu?

Era evident că a doua oară Dora nu neglijase latura practică a iubirii. Obţinuse de la ea toate avantajele materiale, căci tocmai lipsa acestora dusese la ruptura inevitabilă în prima ei căsătorie. Nu era o femeie rea, ci doar una cu prea mult temperament, iar Sorrell nu-i satisfăcuse niciodată apetitul sexual şi nici diversele dorinţe pe care i le trezea acesta. Înţelegea că Dora avea multe calităţi, era în stare să trezească dragoste şi s-o

întreţină – dovadă primii patru ani ai căsniciei lor, când fuseseră atât de fericiţi împreună.

Al doilea soţ era după toate aparenţele un om de viaţă, un bărbat carnal, „dat dracului”, generos desigur, chiar cu o oarecare ostentaţie. Se potriveau de minune unul cu altul.

Sorrell se pomeni întrebându-se dacă aveau copii, dacă mama îşi amintea vreodată de băiat? Spera că nu.

Sorrell îi mai văzu pe cei doi din nou abia cu o jumătate de oră înainte de cină. Era ocupat să pună cărbuni pe foc în vestibul, când auzi o voce de femeie în spatele lui.

— Ai să-mi vinzi nişte timbre?

Se întoarse prompt.

— Sigur, doamnă.

Purta o rochie de seară neagră, decoltată, cu garnitură aurie, lăsând să i se vadă gâtul şi umerii albi cu pielea fină. Holul mare era aproape gol. Cu un sânge rece perfect aşteptă ca Sorrell să-şi scoată portmoneul din buzunar. Plimbă în jurul ei o privire indiferentă, ca să se asigure că nu e nimeni prin apropiere.

— Mulţumesc. Ţi-ai găsit un loc drăguţ. El... e aici?

Ochii li se întâlniră!

— Nu, doamnă...

— Probabil... la şcoală?

— Da.

Zâmbi uşor ghicindu-i ostilitatea şi cauza ei.

— Într-adevăr... este inutil să te întreb...

— Absolut inutil...

Sampits intră în vestibul în momentul când portarul îşi punea portmoneul la loc, iar soţia lui lipea timbrele pe două sau trei scrisori. Purta o cămaşă albă cu plastronul scrobit, peste burta proeminentă, şi pantaloni cu lampasuri late.

— Spune-mi, poţi să ne dai ceva de băut?

— Sigur, domnule.

— Ce vrei, Do? Un cocktail de portocale?

— Da, e perfect.

— Prea bine, domnule.

Sorrell nu mai vorbi nimic cu mama lui Kit şi maşina îi duse de acolo a doua zi; totuşi, în timp ce Sorrell aranja cele două geamantane pe bancheta din spate şi Sampits îi plătea lui Ponds pentru benzină, Dora făcu un semn primului ei soţ. Îi strecură în palmă o hârtie de cinci lire şi dădu din cap cu înţeles: „pentru băiat”.

Sorrell intră în hotel îngândurat, cu bancnota mototolită în palmă. Dădu peste Hulks cu faţa lui

roşcovană lipită de tăblia cufărului pe care-l ducea pe umeri. Cu câtva timp înainte Hulks se logodise cu una din fetele care serveau la restaurant. Când flăcăul se întoarse înăuntru, după ce legase cufărul la spatele maşinii, Sorrell îi întinse hârtia de cinci lire:

— Mi-a dat-o Un mare grangur. Poţi s-o păstrezi în întregime, Bert.

— Eu? De ce?

— Să fie contribuţia mea pentru inel, înţelegi? Şi-ţi doresc multă fericire, băiete.

Hulks se holbă la el.

— Nu cumva e tipul cu maşina argintie?

— Ba da.

— Păi ăsta mi-a dat şi mie cinci şilingi. A luat-o la măsea cam de dimineaţă. Dar, banii ăştia…

— Păstrează-i, Bert. E numai o mică recompensă pentru felul în care mă ajuţi.

3

Într-o zi de noiembrie, o veste mai neplăcută decât trecerea meteorică a primei sale soţii imprimă din nou o cută de îngrijorare pe fruntea lui Sorrell. Roland îl chemă într-o seară la el în salon. O sticlă cu whisky, un sifon şi

două pahare se aflau pe măsuţă, între cele două fotolii trase mai aproape de cămin.

— Vreau să-ţi vorbesc, Stephen. Serveşte-te şi ia loc.

Salonul lui Roland era o cameră confortabilă de celibatar, cu aspect plăcut, dar în timp ce-şi turna un whisky cu sifon, Sorrell avu senzaţia că Roland urma să-i vorbească despre lucruri mai puţin plăcute. De câtva timp începuse şi el să aibă unele îndoieli care creşteau în mintea lui ca o umbră depărtată. Sorrell avea spirit de observaţie şi nu obişnuia să treacă peste amănunte. Îşi notase în carnet numărul de călători care se perindaseră prin hotel.

— Lucrăm în pierdere, Stephen.

— Am avut şi eu impresia asta, domnule.

Bule de sifon se ridicau în paharul lui Roland. Părea la fel de stăpânit ca de obicei, dar în ochii săi albaştri se citea preocuparea. Stând în faţa focului, Sorrell simţi un fior rece coborându-i pe şira spinării.

— Eşti un om cu scaun la cap... Şi apoi, simt şi eu dorinţa să mai stau de vorbă din când în când... Ai vreo idee...?

— Ştiţi, hotelul n-a fost niciodată plin.

— Într-adevăr.

— Şi cifrele scad mereu.

— M-am aşteptat la asta. Uite, am întocmit aici un tabel de cote medii. Pe baza lor, un statistician ar putea să traseze o serie întreagă de curbe. Oricum, din tabel se vede cât se poate de limpede situaţia noastră.

Luă o foaie de hârtie şi reveni lângă foc. Se aşează cu paharul în mână.

— Consider că având ocupate patruzeci din cele şaizeci de camere ale noastre, ne acoperim cheltuielile. Media noastră în sezonul de vară a fost de patruzeci şi şapte, toamna – treizeci şi şase, iar acum – douăzeci şi nouă. Dacă împărţim în trei perioade de câte patru luni, obţinem o medie de treizeci şi şapte, ceea ce înseamnă că pierdem în linii mari venitul de la trei camere zilnic.

— În calculul dumneavoastră intră numărul paturilor pe cameră, domnule?

— Da.

— Ei bine, e chiar atât de rău pentru primul an?

— Nu... Dar oare media noastră pe sezonul de iarnă se va menţine la douăzeci şi nouă? Eu aşa văd lucrurile. Trebuie să avem toate camerele ocupate timp de şase luni, şi jumătate din ele în celelalte şase luni. Această ne va da o medie de patruzeci şi cinci. Vom avea astfel un

excedent de cinci camere ocupate zilnic.

— Înţeleg... Dar... în sezonul viitor...?

— Aici e problema.

— Ce-ar fi să reducem din cheltuieli?

— N-aş vrea să recurg la asta. Să ne scumpim la tărâţe... Nu face. Trebuie să plănuim un succes mare. Detest meschinăria.

Sorrell şedea cu ochii aţintiţi la flăcările din cămin, ca şi cum ar fi aşteptat să-i vină de acolo o inspiraţie, îl auzi pe Roland spunând că luase în consideraţie posibilitatea de a exploata hotelul în pierdere timp de doi ani de zile, dar dacă la sfârşitul acestui interval se va dovedi că balanţa continuă să fie deficitară, va trebui să se gândească să încheie această aventură.

Sorrell avu impresia că vechea prăpastie se cască din nou gata să-l înghită împreună cu planurile lui concepute cu atâta migală. Studiile lui Kit se duceau de râpă. Şi asta după toate luptele lui disperate cu bagajele pe scară, după victoriile atât de greu câştigate asupra leoaicei şi a taurului...

— Ce părere aveţi de o reclamă mai susţinută?

— O să încerc şi asta.

— Sezonul mort din timpul iernii este partea cea mai

proastă. N-aţi vrea să puneţi hotelul la dispoziţia visătorilor?

Ochii albaştri ai lui Roland părură să cântărească ideea.

— Merită să ne gândim la asta, Sorrell. Dar ceea ce vrem noi – este ceva aparte, chiar dacă e un lucru absolut prostesc.

— Da... ceva aparte, domnule... ceva care să facă celebru locul acesta...

Sorrell plecă în camera lui într-o dispoziţie sumbră. Era înspăimântat la gândul că ar putea să alunece de pe reazemul pe care şi-l construise.

O reclamă impresionantă! Dacă ar fi cu putinţă să amplaseze undeva un difuzor care să urle zi şi noapte: „Opriţi-vă la *Pelicanul,* în Winstonbury!”

Dar oare publicul ar asculta? Oamenii sunt oare aşa cum par – doar o turmă de oi? Nu cumva englezul face parte dintre oamenii care nu admit să li se bage ceva pe gât?

Poate că există căi mai subtile... dar care anume?

CAPITOLUL XIV

1

Cota medie a camerelor ocupate în timpul iernii în hotelul *Pelicanul* scăzuse la douăzeci şi trei. Roland îşi pierdea banii în continuare, iar Sorrell vedea cum vechea prăpastie neagră se căsca din nou la picioarele lui. Pe lângă aceasta, veniturile din bacşişuri se reduseseră la jumătate şi după ce-l plătea pe Porteous şi pe doamna Garland, nu prea mai avea cu ce să se laude în materie de economii.

Dar groaza lui în Faţa dezastrului îl făcea să muncească cu îndoită râvnă. Sârguinţa lui ajunsese fanatică **şi** trebuie spus că nu era singurul membru al echipei *Pelicanului* care nu dorea câtuşi de puţin să**-şi** caute de lucru în altă parte. Un interes personal perfect conştient întărea popularitatea lui Roland, iar doamna Marks şi Fanny Garland îşi dădeau tot atâta osteneală, ca **şi** Sorrell, ca să facă din *Pelican* un hotel plăcut **şi** rentabil.

De altfel, în decurs de şase luni, Tom Roland primise

doar o singură plângere, şi asta din partea unui american care îşi închipuia că putea să cumpere pământul întreg.

Membrii de răspundere ai „statului-major” cunoşteau situaţia aproape tot atât de bine ca şi Sorrell, iar Fanny Garland îşi expuse filosofia în maniera ei directă şi vioaie:

— Trebuie să renteze până la urmă, dacă Roland se va menţine pe poziţie un timp destul de lung. Am lucrat până acum în mai multe locuri – în diferite perioade – dar niciunul din localurile pe care le cunosc nu suferă nici cea mai mică comparaţie cu *Pelicanul.* Clienţii plăteau cam aceleaşi preţuri, dar dacă aţi fi văzut cum erau bucătăriile şi camerele de dormit! Tot ce pot să vă spun este că dacă oamenii nu ştiu să vadă deosebirea între un local ca acesta şi o bombă ordinară, de ultima mână...!

— Oamenii sunt atât de naivi şi nepricepuţi! spuse doamna Marks. Acceptă în continuare aceeaşi marfă proastă şi se mulţumesc să bombăne. Cinstea nu e întotdeauna răsplătită.

— Depinde cu cine ai de-a face, interveni Sorrell. Ideea domnului Roland este să ofere un local de calitate unor oameni care ştiu să preţuiască aşa ceva.

— Vezi, asta e! spuse Fanny. Dar nu uita, dragul meu, că banii îi au ceilalţi. Poftim, să luăm pe câţiva dintre

clienţii pe care-i avem. Habar n-au ce şi cum să mănânce. E suficient să le pui sub nas o friptură în sânge, câţiva cartofi prăjiţi şi o halbă de bere. Nu-s de-ajuns de educaţi pentru nivelul nostru.

Sorrell râse. Era mult adevăr în cuvintele ei, pentru că englezul putea să fie câteodată o creatură atât de bonomă şi inertă, încât să accepte lucrurile de proastă calitate şi să nu se ostenească să încurajeze pe omul întreprinzător care îi oferă ceva mai bun. E o greşeală să oferi lucruri de prima mână unor indivizi de mâna a doua.

— Ar trebui să atragem mulţimea de îmbogăţiţi, îşi continuă Fanny ideea, pe băcanii şi măcelarii care îşi pot permite să cheltuiască bani şi care vor s-o facă. Un local prea aristocratic îi face să se simtă prost. În zilele noastre nu prea mai sunt oameni de calitate.

— Totuşi au mai rămas câţiva, pe ici pe colo, draga mea, observă Sorrell.

— În orice caz prea puţini.

Sorrell înclina să-i dea dreptate. Merse până acolo, încât expuse punctul ei de vedere lui Roland, dar acesta nu se arătă de acord să strice atmosfera hoteluluisau să se adapteze la societatea de după război.

— Fanny pretinde că suntem prea distinşi, domnule,

înţeleg ce vrea ea să spună. Semănăm prea mult cu un club vechi de pe Pall Mall.

— Aşa este. Dar n-am de gând să mă adaptez la un nivel inferior, Stephen. Eu nu fac aşa ceva. Să se adapteze ceilalţi la nivelul nostru sau de nu... Ce naiba, în definitiv noi le dăm tot ce-i mai bun...

— Dar, domnule, un om care abia a ieşit dintr-o cocină s-ar putea să se simtă cam nelalocul lui într-un salon.

— Înţeleg ideea dumitale. Adică să ne ocupăm cu toţii mai ales de „bar", să angajez două-trei animatoare ciufulite, să pun un „tonomat" şi să umblu numai în cămaşă, cu un rânjet de beţiv pe faţă? Cam aşa ceva? Pentru ca noua aristocraţie să se simtă ca acasă? Nu, asta nu-i de mine, Stephen.

— Şi eu gândesc la fel, domnule, dar atunci...

— Ştiu: te gândeşti la băiatul dumitale. O să mergem înainte, aşa cum suntem. Nu vreau să admit totuşi că oferind oamenilor tot ce este mai bun, o să ajungem inevitabil la faliment.

Veni primăvara şi media camerelor ocupate se ridică la treizeci şi trei. În vacanţa de Paşti ajunse chiar la cincizeci şi Şapte şi fruntea lui Sorrell se descreţi, dar o săptămână mai târziu scăzu din nou la treizeci şi nouă.

Între timp, Sorrell auzi că *George* şi *Ursul Negru,* două hoteluri mediocre din Winstonbury, făceau afaceri înfloritoare. Îi ajunseră la ureche tot felul de zvonuri. Tutungiul de la care se aproviziona cu tutun de pipă, un bărbat rubicond, vesel şi vorbăreţ, îl întrebă direct:

— Roland ăsta n-a înhăţat oare o halcă mai mare decât poate să înghită?

Sorrell îi replică sarcastic:

— Depinde ce doreşte publicul.

— Publicul ştie exact ce doreşte! protestă grăsanul arogant.

— Din păcate, nu întotdeauna.

— Mă rog... mie puţin îmi pasă. Doar nu e înmormântarea mea!

Strălucea de bucurie, ca şi cum eşecul altuia era tributul care-i hrănea propria lui mulţumire de sine.

— Prea pompos, mă înţelegi, prea rafinat. Abia se deranjează să servească un client cu o băutură. E pur şi simplu o gaură de snobi. Asta-i părerea mea.

Sorrell ghici că unii dintre voiajorii comerciali, nu prea bine primiţi, au pălăvrăgit. Prin desfiinţarea salonului comercial, Roland jignise o categorie destul de numeroasă şi constantă de clienţi.

O gaură de snobi!

Da... Dar un anumit grad de snobism nu este oare propriu tuturor? Cizelează-l puţin şi se transformă într-o aspiraţie chiar folositoare. Dacă-l ridici o leacă mai sus, poate să devină o aspiraţie către frumuseţe, originalitate.

În stil gazetăresc, *Pelicanul* trebuia să devină un fel de Mecca a automobilismului, un loc de întâlnire a publicului sentimental, amator de senzaţional, un loc unde s-a întâmplat ceva teribil de romantic sau ceva îngrozitor de sordid. Dacă ar fi fost posibil să se pună o pancartă la marginea drumului care să arate că: „Aici celebrul Nemo şi-a ucis amanta franţuzoaică!” sau: „Aici s-a oprit episcopul, ca să-şi petreacă noaptea cu o doamnă din Londra”.

Dispoziţia lui Sorrell căpătă o nuanţă de cinism. Un eşec, şi încă unul nemeritat, era tot atât de amar pe cât de absurd.

2

Şi totuşi era scris ca *Pelicanul* să-şi aibă poza publicată în paginile ilustrate ale cotidienelor, şi când avea să-şi amintească mai târziu de zarva caraghioasă pe care o pot stârni coincidenţele vieţii, Sorrell nu putea să nu râdă

sarcastic în sinea lui.

Întâmplarea se petrecu în luna mai. O maşină cu două locuri, albastră-azurie, frână uşor în faţa hotelului. Un bărbat elegant, cu faţa vioaie şi mustăcioară neagră coborî din maşină şi se apropie de intrare. Lăsase în maşină una din fiinţele cele mai fermecătoare pe care le văzuse vreodată Sorrell: o mică doamnă tânără, cu nasul în vânt, figura veselă, nepăsătoare şi ochi de copil, care privea în jurul ei pe sub borul unei pălării cloş. Avea un aer de prospeţime şi exuberanţă, ca şi cum abia scăpase dintr-o mănăstire şi găsea viaţa minunată, plină de nevinovăţie şi bunătate.

Bărbatul elegant şi vioi i se adresă lui Sorrell:

— Directorul e aici?

— Cred că da, domnule.

Thomas Roland cânta la pian şi deoarece posesorul maşinii albastre îşi exprimase dorinţa de a discuta personal cu directorul, Sorrell îl conduse pe străin în camera lui Roland.

Figura bărbatului i se părea vag cunoscută, dar nu-şi putea aminti unde-l mai văzuse. Poate în timpul războiului?... Se întoarse în vestibul pentru a fi gata să transporte cele două geamantane uşoare fixate de

portbagajul maşinii, în cazul când domnul cu mustăcioară şi ochi neastâmpăraţi s-ar fi hotărât să rămână la *Pelican.*

Cinci minute mai târziu îi văzu pe Roland şi pe străin urcând împreună treptele scării, şi când apărură din nou, Roland râdea oferind străinului o ţigară din portţigaretul lui.

— S-a făcut. Lăsaţi pe mine. Stephen, vrei să duci bagajul domnului sus, la nr. 1?

Maşina albastră trase în garaj, iar tânăra pereche dispăru în grădină, unde Fanny Garland le servi ceaiul sub unul din castanii rămuroşi. Sorrell transportă bagajul şi, în timp ce cobora scările, îl zări pe Roland în capătul coridorului. Acesta îi făcu semn să se apropie.

— Stephen!

— Domnule?

— Vino puţin în camera mea!

Roland zâmbea:

— Ghici cine sunt noii noştri oaspeţi?

— Nişte tineri însurăţei, de bună seamă în luna de miere?

— Ei da, numai că sunt nişte însurăţei mai deosebiţi. Au venit aici incognito. Ghiceşte…

— Am impresia că am mai văzut undeva figura acestui

domn.

— Cred şi eu. Ai auzit vreodată de Ethel şi Duck?

— Nu cumva, Ethel Frobisher şi Duncan Scott?...

Acum ştiu! El e!

— Exact. Căsătoria lor a fost un eveniment mondial. Dar n-ai să crezi că un cuplu de superstaruri de cinema fuge ca să scape de publicitate!

— Ca om, înţeleg.

— Asta-i situaţia, Stephen! Scott mi-a destăinuit-o cu toată sinceritatea. „Vrem să scăpăm de blestemaţii ăştia de reporteri cu aparatele lor de fotografiat. Suntem sătui de toate astea până-n gât. Dorim să fim singuri amândoi măcar o săptămână. Înţelegeţi?”

Sorrell dădu din cap.

— Să nu le spui nimic celorlalţi, Stephen. Am să le aranjez un mic apartament. I-am promis lui Scott că o să aibă linişte.

Sorrell înţelese semnificaţia râsului lui Roland: aceşti doi tineri, fantastic de bogaţi, ar fi putut să cumpere tot *„Pelicanul”* în prag de faliment, la fel de uşor ca pe o cutie de bomboane de ciocolată. Camerele nr. 1 şi 2 fură transformate într-un mic apartament particular, unde cei doi îndrăgostiţi îşi luau toate mesele, departe de ochii

lumii ai cărei „amanţi favoriţi” erau de fapt.

Sorrell fu mirat să constate că era curios. Îl interesau cei doi tineri, atât de plictisiţi de favorurile frenetice ale lumii, încât evadaseră împreună în depărtările verzi ale unui colţ de provincie engleză. Îi vedea în grădină. Păreau să fie doi tineri obişnuiţi, foarte îndrăgostiţi unul de altul – în ciuda faptului că în ultimii trei ani Duck îi făcuse curte în public lui Ethel, jucând pe salvatorul galant în tot felul de situaţii şi pozând pentru sărutarea de *happy-end,* în sute de kilometri de peliculă. Toate acestea i se păreau lui Sorrell de necrezut, ba chiar absurde. Trebuiau într-adevăr mobilizate forţe poliţieneşti considerabile pentru a ţine în frâu mulţimea dezlănţuită când cei doi soseau sau plecau dintr-o gară din Londra! Mii de oameni care se agită, se împing, aclamă, bărbaţi cu aparate de fotografiat cocoţaţi pe umerii altora, tinere aruncând flori! Cine ar mai fi putut să stârnească asemenea patimă? „Amanţii favoriţi ai lumii!” Mica Ethel Frobisher care îi făcea pe lăptari, pe micii funcţionari sau pe tinerii mineri să simtă că povestea ei de dragoste este propria lor poveste… Duck care dădea tinerelor muncitoare de fabrică iluzia că pot fi tot atât de iubite!

Aşa cum spusese Roland, căsătoria lor fusese im

eveniment mondial, după care cei doi se strecurară în mica lor maşină sport albastră şi se făcură nevăzuţi, dorind pe bună dreptate să rămână singuri, să poată sta liniştiţi la umbra unui copac, să se bucure de natură sau pur şi simplu să nu facă nimic, departe de fotografi, departe de mulţime.

Deodată imaginaţia lui Sorrell începu să lucreze, zugrăvindu-i cu perfidie tablouri ispititoare. Sigur că inimile omeneşti din întreaga lume nu se puteau mulţumi să fie abandonate pe treptele bisericii, Aşa că vor cere neapărat furnizorilor de ştiri alte senzaţii. „Luna de miere! Vrem să aflăm noutăţi despre luna de miere! Unde sunt Ethel şi Duck? Vrem să ştim!”

Sorrell stătea rezemat de pupitrul lui de portar, mâzgălind mecanic o bucată de hârtie.

Dacă s-ar afla că Ethel Frobisher şi Duncan Scott locuiau pe ascuns la *Pelican,* în Winstonbury? Ce lovitură pentru un gazetar sau pentru un reporter fotograf! Ce reclamă pentru *Pelican!*

3

Ispita era atât de puternică încât în seara aceleiaşi zile Sorrell bătu la uşa lui Roland. Intră cu un zâmbet şiret şi

misterios pe faţă.

— Nu v-a venit în gând, domnule... că cei doi?

— Cum adică, Stephen?

Sorrell închise uşa şi rămase cu mâna pe clanţă:

— Să presupunem că s-ar afla...? Ştiu că lumea e absurdă, dar ştirea ar face înconjurul regiunii în două zile. Şi atunci, vă închipuiţi ce s-ar întâmpla?

Cu o mână desfăcu prima pagină a unui cotidian de dimineaţă de mare tiraj şi Roland putu să citească cu uşurinţă de la o distanţă de patru metri titlurile:

ÎNDRĂGOSTIŢII LUMII CĂSĂTORIŢI.

SCENE MARI.

UNDE AU PLECAT ETHEL Şi DUCK SĂ-ŞI PETREACĂ LUNA DE MIERE?

Roland îşi frecă bărbia.

— Da, aşa este, Stephen. Înţeleg ideea dumitale. Presupun că unu sau două milioane de oameni sunt dornici să afle ştiri despre această lună de miere. Dispariţia misterioasă şi romantică a celor doi „îndrăgostiţi ai lumii”! Numai că aşa ceva nu se poate face!

— Da, dar ce ocazie!

— Ştiu. Poate că nu vom mai întâlni niciodată o astfel

de ocazie – să ridicăm *Pelicanul* până la cer, ca pe o reclamă de ţigări din Daily Mail – dar nu merge.

— Nici chiar... dacă aş face-o eu?

— Stephen, ipocrit oribil ce eşti! Nu, i-am promis lui Scott că va avea linişte. Este un băiat prea cumsecade. Am luat masa cu ei.

— Înţeleg...

— Ei m-au invitat. Au mult umor. Mi-a făcut plăcere să stau cu ei la masă. Iar doamna Scott are un deosebit simţ muzical. Am luat împreună cafeaua aici şi ea mi-a cântat Debussy... Aşa că vezi...

Sorrell împături la Loc foaia de ziar.

— Păcat... Dar aveţi perfectă dreptate, domnule. Cât timp o să stea la noi?

— O săptămână.

— Atunci... către sfârşitul săptămânii n-o să fie nicio pagubă dacă lăsăm un reporter local să ia câteva instantanee. Afară de asta, cunosc un corespondent care trimite ştiri locale la *Daily Sun...* O să fie o lovitură straşnică pentru el... şi pentru noi!

Roland îl măsură cu o seriozitate amuzată şi ironică:

— Omul cu idei! Trebuia să te faci agent de publicitate, Stephen. Dar merită să ne gândim la asta. Nu văd ce rău

ar face asta cuiva. Aşteaptă... Mă duc sus să-i întreb.

Sorrell, care îl însoţise până la primul palier, auzi glasuri amuzate şi un râs de femeie. Pesemne că cei doi „îndrăgostiţi ai lumii” aveau simţul umorului. Un motiv în plus ca omul care îi ascundea să merite o răsplată.

Roland îl găsi pe Sorrell pe scară şi în clipa aceea avu impresia că vede în spatele tatălui chipul fiului.

— Nimic nu e mai bun ca sinceritatea, Stephen.

— Ei sunt de acord?

— Da, am permisiunea să aduc un fotograf a şasea zi. Par mai degrabă amuzaţi de ideea că ne vom alege şi noi cu puţină glorie. Când vor pleca de aici, nimeni nu va şti încotro au luat-o.

Sorrell stătea în faţa lui frecându-şi obrazul drept. Se gândea la alte posibilităţi:

— Vestea se va răspândi în întreaga lume. „Prima ascunzătoare din marea lor lună de miere!” Cred că am putea să comandăm vreo două fotografii mărite şi să le punem pe perete.

— Stephen! îl întrerupse Roland. Cred că vrei să-mi ceri să atârn o pancartă deasupra şoselei: „Aici au stat Ethel şi Duck în timpul lunii lor de miere”.

Sorrell îl privi solemn:

— Ocaziile bune sunt atât de rare!... Dumneavoastră nu ştiţi ce înseamnă să te tăvăleşti în noroi. Nu e nicio ruşine să profiţi de ocazia care ţi se oferă.

— Ştiu, spuse Thomas Roland. Ştiu...

CAPITOLUL XV

1

Ethel Frobisher şi Duncan Scott erau doi tineri foarte înţelepţi, care nu semănau câtuşi de puţin cu acei „Duck şi Ethel” din închipuirea băieţilor de prăvălie – nişte fiinţe miraculoase care trăiau într-o lume de şampanie şi limuzine, iahturi şi blănuri, Monte Carlo şi mister. Omul de rând visează la un paradis pavat cu Aur; omul înţelept se mulţumeşte cu un paradis al florilor. Totuşi nu este ceva nefiresc în faptul că mulţimea săracă şi necăjită din fabrici se agaţă de lucrurile materiale. Fără îndoială, o tânără vânzătoare de magazin şi-o imagina pe Ethel Frobisher ca pe un fel de super-curtezană încărcată de amor senzual şi diamante, un fluture strălucitor, simbol al acelei vieţi somptuoase şi senzaţionale care există numai în închipuirea unor fiinţe sărmane.

Născut în Balliol, un orăşel din Scoţia, Scott debutase în viaţă ca învăţător, iar Ethel Frobisher venea dintr-un prezbiteriu din Somersetshire. Amândoi erau înzestraţi cu

simţul umorului şi priveau cu ironie „celebritatea” care îi copleşise. Nu aveau nimic americănesc în felul lor de a fi.

Cunoştinţa cu Roland însemna pentru „Ethel şi Duck” şi altceva decât obişnuitele servicii pe care putea să le ofere *Pelicanul,* de aceea îi acceptară compania cu bucurie şi cu un sentiment de plăcută uimire. Fugind dintr-o lume de ticăloşi şi parveniţi, fură fericiţi să dea peste un om amabil şi spiritual căruia nu trebuia să i se explice acel adevăr simplu că o vază cu trandafiri, o bucată muzicală sau giumbuşlucurile unui căţel puteau fi nişte lucruri dătătoare de mari satisfacţii.

Îşi petreceau serile în salonul lui Roland, stând de vorbă şi făcând muzică, râzând de întâmplările vieţii şi glumind unii cu alţii.

— Care crezi că e ambiţia soţiei mele, Roland?

Ethel voia să aibă o grădină, un padoc şi o maşină mică, să cultive lalele, hibrizi de trandafiri, să meargă la oraş de trei ori pe lună şi să nu mai intre niciodată pe poarta unui studiou de film.

— Visul acesta cred că se poate realiza destul de uşor.

— Am hotărât să mai lucrăm trei ani de zile, după care ne retragem.

— Ca să frângeţi astfel inima marelui public?

— Înainte ca ei să ni le frângă nouă.

Duncan dorea să cultive pomi fructiferi. În multe privinţe erau extrem de naturali şi spontani. Celebritatea nu era bună pentru ei, aşa cum prea multe dulciuri nu sunt bune pentru un copil sănătos, sau prea mult vin pentru un om care munceşte. Erau victimele fericite ale unei simplităţi incurabile. Se săturaseră până în gât de senzaţional, popularitate, strălucire ieftină; nu mai suportau să fie priviţi ca nişte copii răsfăţaţi ai mulţimii. Dar tocmai marea lor simplitate, simţul înnăscut al umorului i-au făcut să fie atât de îndrăgiţi şi Roland vedea lucrurile în felul acesta atunci când confidenţele lor copilăroase îi dezvăluiră filosofia lor de viaţă.

— Dar de ce trebuie neapărat să vă retrageţi?

Cei doi tineri căutară să-i explice că nu activitatea lor propriu-zisă îi nemulţumea, ci toată atmosfera în care erau nevoiţi să lucreze, să joace, să respire. Era ceva prea artificial, fals, comercial. Hotărâseră să plece înainte ca falsitatea să le fi mânjit sufletele.

— Pentru că asta este ceea ce se întâmplă, afirmă tânăra femeie. Oricât ţi-ai repeta: „Nu trebuie!” – totuşi asta se întâmplă. Pe nesimţite, aşa cum se lasă toamna peste grădină... înainte să-ţi dai seama pe ce lume

trăieşti, totul e distrus…

Scott îşi avea şi el ideile lui. Nu putea să sufere ceea ce numea el „să fii prea servit”. Îi plăcea să facă singur o mulţime de treburi mărunte: să meşterească ceva la maşină, să-şi fiarbă singur ceaiul de dimineaţă. Pentru el „lumea slugărită” era tot una cu infernul. Ura mulţimea, tocmai el, eroul de film favorit al mulţimii. Îi plăceau îmbrăcămintea veche, cărţile vechi, o pipă veche.

— Ăştia vor ca eu să fumez o pipă încrustată cu diamante şi să mă îmbrac aşa cum îşi închipuie ei că trebuie să se îmbrace un lord de pe Bond Street! Să fiu un fel de creatură hibridă, un amestec de duce, actor şi jocheu!

Roland îi trata părinteşte, ţinea la ei ca la doi copii norocoşi dar nu răsfăţaţi. Îşi cedă pianul şi toate florile din grădină tinerei femei, iar lui Duncan, cheile de la micul său garaj particular, în care acesta putea să meşterească nestingherit la maşina lui albastră. Le pregătea un coş cu mâncare atunci când plecau să mănânce la iarbă verde. Vazele din camera nr. 1 erau întotdeauna pline cu flori.

— Muieruşca asta tânără iar a dat iama prin lalelele mele, bombănea Bowden.

— Eu i-am dat voie.

— De ce nu le lasă să crească acolo unde au fost sădite?

— Pentru că vrea să le picteze, Bowden.

— Să le picteze? Să picteze lalele Clara Brett şi William Pitt? Ca şi cum n-ar fi destul de frumoase şi aşa?

— E vorba de tablouri, Bowden.

— Pe naiba, de ce nu le-o fi lăsând în pace? Şi pe deasupra mai calcă şi straturile!

Când o văzu, Roland îi anunţă râzând dizgraţia.

— Grădinarul meu nu este de acord să pictaţi lalelele.

— Îmi pare rău. Am luat numai câte o floare de ici, de colo. Data viitoare o să-i cer voie. Cum îl cheamă?

— Răspunde la numele de Bowden.

Îndrăzni să ceară lalele de la „Arţăgoşenia sa”:

— Domnule Bowden, Vă rog, domnul Roland spune că pot să iau şi eu trei-patru lalele. Vreţi să mi le tăiaţi dumneavoastră? Mă tem să nu vă stric straturile.

Bowden îi tăie o duzină întreagă, trădându-şi astfel fără scrupule toate idealurile ascunse în sufletul lui de grădinar. Atunci când surâdea Ethel, surâdea o lume întreagă şi surâsul ei făcea înconjurul pământului.

Aceasta era luna lor de miere, o poveste de dragoste cât se poate de simplă – un fel de reacţie rustică faţă de

luminile studiourilor şi ale reflectoarelor presei. Jucaseră scene patetice pentru public şi aveau să le joace în curând unul pentru celălalt, mişcând inima largă a lumii – în realitate, ca şi în ficţiune.

Sorrell îi văzu plecând în dimineaţa aceea însorită de mai cu un coş de provizii pe bancheta din spate a maşinii. Tocmai atunci se îndrepta hurducăind spre Londra o rablă de camion. Maşina albastră îl ajunse din urmă chiar în locul unde şoseaua intra în curbă şi unde un şir de plopi de Lombardia îşi înălţau trunchiurile pe fundalul albăstriu al colinelor de la orizont. Accidentul se produse la mai puţin de două sute de metri de hotel şi Sorrell auzi claxonul disperat al lui Scott şi văzu masa cenuşie a camionului deviind brusc şi trecând pe cealaltă parte a şoselei. Lovise maşina albastră în plin şi o proiectase într-un plop.

Scott se alesese cu câteva tăieturi uşoare pe faţă de la ţăndările parbrizului, dar cu mica lui soţie lucrurile stăteau mult mai grav. Camionul strivise o latură a maşinii şi Ethel fusese lovită de radiator.

Sorrell alergă într-acolo.

Dar înainte ca Sorrell să ajungă la locul accidentului, Scott îşi şi scosese soţia dintre resturile maşinii şi o ducea

în braţe spre hotel.

Arăta aşa cum nu fusese văzut niciodată în filme, cu partenera zăcând inertă ca o pasăre rănită în braţe.

— Un medic! Telefonează! Repede!

Şoferul camionului, un om cu faţa bovină, stătea în mijlocul drumului contemplându-şi opera şi repetând aceleaşi cuvinte la nesfârşit, deşi nu era nimeni acolo să-l audă:

— Afurisita de frână, s-a rupt. Nu înţeleg cum s-a întâmplat... şi tocmai când mă depăşeau... Afurisita de frână...

2

Acest accident de pe şoseaua Londrei, la aproximativ o jumătate de milă de Winstonbury, avea să-i facă *Pelicanului* o reclamă cum nu visase Sorrell vreodată.

Încălecă pe o bicicletă şi plecă în oraş după doctor. Se întoarse cu doi. Tot hotelul era în picioare şi după ce medicii din Winstonbury o examinară pe tânăra femeie şi discutară cu soţul ei, fură expediate mesaje telefonice şi telegrame la Londra. Timp de aproape o jumătate de oră Sorrell stătu lângă telefon cu Duncan Scott, care nu-şi găsea astâmpăr şi fuma ţigară după ţigară.

— Ai obţinut legătura?

— Nu, domnule.

— Ah! Blestemată fie! Oferă-i telefonistei cinci lire... Orice...

— Aveţi legătura, domnule.

Scott îi smulse receptorul.

— Alo! alo! sir Magnus?... Dumneavoastră sunteţi? Slavă Domnului!... Am avut un accident. Medicii de aici sunt destul de îngrijoraţi. Aţi putea veni imediat aici? Eu, nu... soţia mea, Ethel. Cum? Va să zică, veniţi? Admirabil! Imediat! Se tem că...

Datorită acestui du-te-vino, a alertei şi a agitaţiei, adevărul se răspândi inevitabil. Nimeni nu se mai gân dea să-l ascundă şi două ore după accident un reporter local îl abordă pe Sorrell:

— Spune-mi... e adevărat?

— Ce anume?

— Că doamna accidentată este Ethel Frobisher?

— E adevărat. Îşi petreceau aici luna de miere.

— Marele Scott...! Dacă aş fi ştiut... Ce lovitură formidabilă!

Reporterul alergă într-un suflet să cerceteze locul accidentului şi să ia un interviu nefericitului şofer al

camionului cu pricina care tot se mai învârtea, năucit, pe marginea şoselei. Sorrell uită de el pentru moment. Problemele lui personale trecură pe planul al doilea. Tragedia din dimineaţa aceea îl impresionase profund. Îl văzuse pe Scott, palid, cu obrazul brăzdat de şuviţe de sânge, purtându-şi în braţe povara preţioasă, intrând înăuntru, urcând scările cu grijă...

Sir Magnus Ord sosi cu maşina. Cazul era pesemne dintre cele mai grave, pentru că Ord ceru ca tânăra femeie să fie mutată în camera cea mai izolată a hotelului, cât mai departe de şosea şi cu ferestrele spre grădină. Cererea îi fu satisfăcută neîntârziat, deoarece ocupanţii camerei respective o cedară fără multă vorbă. De la Winstonbury sosiră două infirmiere. O mică ceată de curioşi porni dinspre oraş şi se opri lângă maşina avariată, apoi se apropie de hotel căscând gura la ferestre. Hulks veni să-i spună lui Sorrell că surprinsese trei bărbaţi luând fotografii în grădină şi-l întrebă ce să facă în asemenea cazuri.

Pe la orele opt seara, după închiderea magazinelor din Winstonbury, o mulţime de oameni împânzi şoseaua şi aleile de acces spre hotel. Sorrell îşi găsi fiul aşezat pe unul din lanţurile negre, o mică siluetă singuratică, cu o

expresie de curiozitate tinerească pe, faţă.

— E pe moarte, tată?

— Cum ai aflat, Kit?

— A, toată lumea vorbeşte. Am văzut-o în „Marea dragoste”, ştii! Nu sunt nici două săptămâni de atunci, tată. Fanny Garland m-a luat cu ea…

— Cred că numai medicii ar putea să ştie.

— Mă gândesc… Ar fi frumos să mă fac medic, murmură băiatul gânditor.

Ziarul *Evening Argus* din Winstonbury începu marele joc al titlurilor.

DUCK ŞI ETHEL RANITI ÎNTR-UN GROAZNIC ACCIDENT DE MAŞINĂ LA WINSTONBURY

Dar semnalul lansat de *Evening Argus* păru doar un behăit rustic după ce presa londoneză reluă strigătul. Sorrell deveni un cititor asiduu al titlurilor:

UN GROAZNIC ACCIDENT CU ETHEL FROBISHER MAREA LUNĂ DE MIERE S-A SFÂRŞIT TRAGIC ÎNTREAGA LUME ÎNDURERATĂ ÎMPREUNĂ CU „ÎNDRĂGOSTIŢII LUMII”.

Pe la mijlocul zilei, Sorrell putu să numere aproximativ patruzeci de maşini parcate pe partea laterală a şoselei între plopii de Lombard ia şi hotel. Numărul lor creştea

încontinuu la fel ca şi zgomotul pe care îl făceau ultimii sosiţi încercând să parcheze şi utilizând spaţiul de lângă hotel drept câmp de manevră. Oamenii se îngrămădeau în hotel cerând să li se servească masa. Grupuri compacte stăteau lângă peticul de iarbă unde se produsese accidentul şi de unde fusese ridicată maşina strivită. Unul dintre plopi avea o bucată de scoarţă smulsă şi amatorii de suveniruri rupeau din trunchi aşchii de lemn. Până şi grădina hotelului fu invadată. Roland descoperi acolo o mulţime de femei care se uitau la ferestrele camerelor de dormit şi vorbeau tare.

— Asta trebuie să fie! E sigur fereastra ei! Am văzut infirmiera.

Călcau peste straturi şi în cele din urmă Roland îşi pierdu răbdarea:

— Doamnelor, nu aveţi un pic de bun simţ?

Le pofti afară şi spuse unui om să blocheze intrarea şi să pună un lanţ la poartă. Grădina îşi regăsi liniştea, în schimb vestibulul se transformă într-un adevărat Turn Babel. Oamenii stăteau masaţi ca pe puntea unui transatlantic în ziua plecării sau se scurgeau pe coridor spre restaurant ca pe pasarela ce leagă vaporul de chei.

Roland se opri în capul scării:

— Doamnelor şi domnilor…

Nimeni nu-i dădu atenţie. Fu nevoit să strige:

— Doamnelor şi domnilor, îmi permit să vă amintesc că aici se află o femeie pe moarte. Puţină linişte, vă rog… Dacă aţi binevoi să ieşiţi pe uşa asta…

Cu ajutorul lui Sorrell şi al lui Hulks eliberă vestibulul şi dădu ordin ca uşile hotelului să fie încuiate.

— Hulks, ia-ţi un scaun şi aşază-te lângă uşa asta. Singurii care au drept să intre sunt cei care locuiesc aici.

Gălăgia şi forfota se mutară în afara hotelului.

Maşinile fură parcate pe două rânduri cu o trecere strâmtă între ele, prin care circulaţia se făcea anevoie. Roland telefonă la inspectoratul poliţiei din Winstonbury.

— Veniţi, vă rog, să degajaţi şoseaua. S-au adunat aici o mulţime de maşini şi de oameni. Avem nevoie de linişte.

Inspectorul sosi în persoană însoţit de doi agenţi care eliberară şoseaua, astfel încât circulaţia se restabili. Dar cu toate că autorităţile au căutat să-i convingă să se împrăştie printr-un apel la sentimentele lor, oamenii continuau să stea îngrămădiţi în apropiere ca o cireadă de vite, cu privirile îndreptate prosteşte în direcţia hotelului; maşinile care treceau pe acolo încetineau şi încercau să tragă cât mai aproape de hotel.

Roland stătea înăuntru, lângă uşa încuiată, cu mâinile în buzunare.

— Poftim. Iată frumoasa dumitale civilizaţie! – o goană după senzaţie... îi spuse lui Sorrell. – Ca nişte vite!...

— Vite care ştiu să citească, domnule.

— Pe naiba, atunci să le dăm ceva de citit!

În cursul după-amiezii, Albert Hulks se urcă pe o scară rezemată de stâlpul care susţinea firma hotelului şi fixă pe el două pancarte, astfel încât călătorii ce veneau dinspre apus şi dinspre răsărit să poată citi mesajul:

LINIŞTE, VĂ RUGĂM AICI – PERSOANĂ BOLNAVĂ HOTELUL ESTE ÎNCHIS RUGĂM CIRCULAŢI ÎN LINIŞTE.

Apelul avu un efect extraordinar.

3

Presa reluă controlul destinelor lui Ethel şi Duck, iar directorul ziarului *Daily Sun,* aflând despre mulţimile adunate şi despre pancartele lui Roland, hotărî să-şi îndemne şi el cititorii:

DAŢI-I O ŞANSĂ LUI ETHEL!

Paginile ilustrate ale diverselor ziare şi reviste publicară fotografiile maşinii sfărâmate şi ale plopului cu

scoarţa jupuită, locul fiind marcat cu o cruce neagră. Mai erau şi poze reprezentând hotelul *Pelican,* şoseaua aglomerată şi pe sir Magnus Ord ieşind din maşină. Sorrell citi declaraţiile şoferului camionului în legătură cu accidentul, părerea unui proprietar de garaj din localitate şi mărturia atribuită lui însuşi. Un ziar reproduse fotografia lui Thomas Roland sub titlul: „Omul care a cerut linişte”. Domnii ziarişti fură surprinşi în momentul când încercau să intre în hotel prin uşile din dos şi chiar să escaladeze o fereastră a coridorului, iar unul mai întreprinzător fu găsit chiar în faţa uşii de la camera lui Ethel, aşteptând ocazia s-o interogheze pe una dintre infirmiere.

Scott, care tocmai se strecura afară din cameră în vârful picioarelor, cu expresia aceea încordată, încremenită, pe faţa plină de tăieturi, dădu peste acest vânător de ştiri:

— Scuzaţi-mă, domnul meu, dar cum...?

— Ce doreşti dumneata?

— Sunt ziarist domnule.

— Ah! la naiba! mârâi soţul printre dinţi, oameni buni, de ce nu ne lăsaţi în pace?

Căci tocmai atunci o rază slabă de speranţă trecu ca o

pasăre în zbor prin camera aceea tăcută. Flacăra mai pâlpâia şi bietul Scott veghea asupra ei ţinându-şi răsuflarea, Dacă soţia lui îşi revenea, trebuia să fie supusă unei operaţii şi pentru Scott orice zgomot sau orice mişcare din hotel părea o rafală de vânt capabilă să stingă această flacără plăpândă. Când nu se afla în camera soţiei sale, şedea pe un fotoliu în coridor, de unde nu se mişcase toată noaptea de după accident.

A păstra linişte într-un hotel este un lucru aproape imposibil, oricâtă bunăvoinţă ar exista din partea oamenilor; dar sir Magnus Ord avea o manie profesională: era duşmanul neîmpăcat al oricărui zgomot, deoarece zgomotul acţiona asupra creierului contribuind la uzura lui. Intoleranţa lui faţă de zgomot se adăuga la teama şi agitaţia înăbuşită a lui Scott care făcu apel la Roland:

— Spune-mi, câţi oameni stau în hotel?

— Vreo douăzeci. I-am refuzat pe toţi noii veniţi.

— Uite ce este, prietene dragă, vreau să închiriez hotelul dumitale în întregime pentru vreo trei săptămâni, dacă îi poţi convinge pe ceilalţi locatari să plece. Banii nu contează.

— Nu. S-a făcut.

— Vreau să spun... Roland... dumneata...

— E în regulă. Nu contează decât un singur lucru. Mă duc să stau de vorbă cu fiecare în parte şi să-i rog să se mute.

— Şi ai să-mi pui la socoteală...

— Cele două camere pe care le ocupaţi şi întreţinerea pentru dumneata şi cele două infirmiere.

— Nu! nu! e absurd...

— Să zicem că sunt absurd – îmi place să fac lucrurile ca lumea.

— Dar, dragul meu, eu am să plec mai departe...

— N-are importanţă!

— Dar nu pot să te oblig să închizi hotelul pentru trei săptămâni...

— Este exact ceea ce am să fac.

Faţa lui Scott se contractă: se învoi, dar cu o rezervă în care vibra emoţia. Nu voia să se certe pentru un gest – frumos, dar într-o zi se va revanşa.

— N-am să uit asta... prietene...

— Băiete dragă, nu vreau să-i lipsească nicio şansă de scăpare. Şi nu am de gând să-ţi vând şansa ei. Asta-i tot! Am să mut întregul personal în clădirea anexă.

Ceea ce şi făcu. În seara aceea tânăra femeie îşi reveni. Flacăra se reaprinse mai tare şi Scott, fie că umbla

desculţ pe coridorul acoperit cu un covor moale, fie că se aşeza iarăşi în fotoliu, binecuvânta în gând liniştea pentru efectul ei salutar. Nicio pală de zgomot nu mai făcea flacăra să pâlpâie. Bătrânul Ord zâmbi:

— Mâine – dacă în cursul nopţii starea continuă să se îmbunătăţească...

Pe înserate, în timp ce trecea neauzit prin vestibulul gol, Sorrell observă în faţa geamului de la intrare o siluetă albă, nelămurită. Era gata să-i facă semn să plece, când îl recunoscu pe fiul său. Descuie încet şi deschise uşa.

— Ce-i cu tine aici, Kit?

Vorbeau în şoaptă.

— Cum se simte?

— Mai bine. O să-i facă operaţie.

Kit îl privi cu un aer solemn:

— O operaţie...?

— Da... dacă va putea s-o suporte. Şi dacă nu...

Ochii lui Christopher priveau undeva departe:

— Cred că am să mă fac doctor, tată.

— Cum aşa?

— Ca să alin durerea... să salvez oamenii...

Se priviră în adâncul ochilor.

— E o treabă bună, Kit... şi o idee. Acum du-te acasă, băiete. Mâine, poate, vom avea veşti mai bune.

4

Veştile erau într-adevăr bune. În cursul nopţii tânăra femeie se restabili într-atât încât eminentul chirurg, care aşteptase în pragul uşii semnul încurajator al naturii, intră înăuntru şi luă bolnava în mâinile lui experte. În timp ce se desfăşura operaţia, Scott rătăcea fără astâmpăr prin grădină, intra şi ieşea din camera lui Roland. Când era în grădină, nu-şi lua ochii de la fereastra camerei unde se afla soţia lui, deoarece una din infirmiere îi promisese că va flutura o batistă, dacă totul va merge bine.

Roland, care scria nişte scrisori la birou, îl văzu deodată băgându-şi capul pe fereastră:

— Mi-a făcut semn!

— Îmi pare nespus de bine!

— Nu-i aşa că e straşnic?

Îşi reluă plimbarea înainte şi înapoi pe gazon, în jurul straturilor de flori şi pe sub ramurile de un verde viu ale salcâmilor şi castanilor. Scott avea un mers deosebit: aluneca asemenea unui dansator voios şi dezinvolt, şi

Roland observă că această alură caracteristică îi revenise. Până atunci se târâse ca un animal rănit, acum umbla ca un Mercur înaripat. Era din nou miraculosul Duncan, eroul fericit al mulţimii.

Roland îl privea cu un zâmbet:

— Sorrell trebuie să fie mulţumit, se gândea. Fortuna ne-a trimis pe copiii săi favoriţi.

Într-adevăr, se părea că zeiţa Fortuna se oprise alături de piosul Pelican, suspendat de grinda lui de stejar. Celebrul chirurg se pregătea să se întoarcă la Londra: avea aerul satisfăcut al omului care mâncase bine, iar Duncan îl însoţea abia stăpânindu-şi elanul de a-l îmbrăţişa.

— Va să zică, domnule, socotiţi într-adevăr...?

— Încă n-am sărit hopul, dar totul a decurs cât se poate de bine.

— Prin urmare... credeţi într-adevăr...?

— Cred că soţia dumitale se va face bine.

Duncan îl conduse pe marele om la maşină şi în clipa aceea fericită, un omuleţ pirpiriu şi vioi se apropie de el, tocmai când maşina demara:

— Vă rog să-mi permiteţi, domnule...

Scott se întoarse spre el cu un râs amuzat:

— Cine eşti dumneata, de la *Mail,* de la *Express,* sau de la *Gazeta băcanului?*

— De la *Daily Sun,* domnule.

— Bine! Ei spun că va trăi!

— Sunt foarte bucuros să aud o asemenea veste, domnule.

— Eşti un tip de treabă. Toată lumea a fost nemaipomenit de cumsecade. Aş vrea să le mulţumesc tuturor...

Ziaristul lua un interviu de nepreţuit şi ştia asta. Picase la momentul oportun.

— Putem face asta pentru dumneavoastră, domnule.

— Bineînţeles că puteţi! şi Duncan se uită la el cu ochi mari ca şi cum ar fi descoperit pentru prima oară în viaţă virtuţile presei.

— Cred că ai auzit de domnul Roland?

— Proprietarul. Nu... Dar...

— A închis hotelul, a scos toată lumea afară ca să creeze pentru Ethel cele mai bune condiţii. M-am oferit să închiriez hotelul pentru trei săptămâni...

— Nu mai spuneţi, domnule...

— Dar domnul Roland nici n-a vrut să audă. Ne-a dăruit pur şi simplu trei săptămâni de linişte. Ce părere ai de

asta? Eu însă am să-ţi spun părerea mea: e un om minunat!

Pentru micul reporter era evident că Duncan era surescitat, în culmea fericirii, gata să râdă şi să plângă şi că atmosfera interviului era unică şi absolut inedită. Găsise materialul cu care să mişte inimile. Va zugrăvi publicului portretul lui „Duck – omul adevărat!”

Făcu acest lucru şi chiar mai mult. În ziarul *Daily Sun* apăru fotografia hotelului *Pelicanul* şi a lui Roland sub titlul:

„OMUL CARE ŞI-A DAT HOTELUL LUI DUCK ŞI ETHEL PENTRU TREI SĂPTĂMÂNI DE ZILE”.

Când Sorrell deschise *Daily Sun,* înţelese că într-un fel – fără să vrea – Roland reuşise o mare realizare, şi asta cu toată seriozitatea şi mărinimia care îl caracterizau. Un gazetăraş trântibiţase vestea în cele patru zări.

Sorrell îi arătă ziarul lui Roland, care păru mai degrabă nemulţumit.

— Bănuiesc că-ţi pare bine, Stephen!

— N-am motive să mă plâng. Dacă nici asta nu ajută, atunci nimic nu ne mai poate ajuta.

CAPITOLUL XVI

1

În fiecare dimineaţă un buletin medical laconic şi precis, întocmit de Thomas Roland, era afişat afară pe un panou de lemn. Cel de-al optulea buletin asigura că doamna Duncan Scott era în afară de orice pericol.

Bowden, grădinarul posac, îi trimise un braţ de flori. Ethel ceru să-l vadă pe Thomas Roland şi, de faţă cu Duncan, aşezat la căpătâiul ei, îi dărui celui care era stăpânul hotelului *Pelicanul* unul din zâmbetele ei celebre în întreaga lume.

— Ţi-am făcut atâtaderanj! Ai fost atât de bun...

— Nici vorbă de aşa ceva!

— Duncan mi-a povestit... Trebuie să ne dai voie să te despăgubim... Nu-i aşa, dragă?

Roland îi luă mâna într-ale sale:

— Micuţa mea doamnă, eu primesc deja această despăgubire. Nu-ţi dai seama că ai făcut din *Pelicanul* cel mai faimos hotel din Insulele Britanice? Iată ce înseamnă

să fii Ethel Frobisher!

La sfârşitul celor trei săptămâni putură s-o coboare în grădină, unde şedea într-un şezlong, între perne, la umbra unui copac bătrân. Ethel insistă ca Roland să deschidă porţile hotelului pentru public.

— Dar n-am să pot opri oamenii să intre în grădină şi să se uite la dumneata, obiectă el.

Tânăra femeie râse. Viaţa i se părea atât de frumoasă, încât era dispusă să fie îngăduitoare.

— Nu cred că mă va deranja. La urma urmei...

— Nu-i chiar atât de neplăcută celebritatea...

— Ei... într-o măsură rezonabilă. Suntem oameni, nu-i aşa? într-adevăr, am produs chiar atâta senzaţie?

— O senzaţie enormă! La un moment dat am crezut că va fi nevoie să ne baricadăm în hotel şi să instalăm o mitralieră!

Stătea în picioare uitându-se la ea cu un aer patern:

— Curiozitatea e un semn bun.

— Cum?

— Am impresia că eşti un pic curioasă să ştii dacă oamenii vor veni într-adevăr să se uite la dumneata.

— Poate că sunt!

— Da... Avem nevoie de public. Dacă nu putem juca

teatru în faţa altora, o facem măcar faţă de noi înşine!

— E răutăcios ceea ce spui!

— Câtuşi de puţin! Sunt unul dintre oamenii care joacă teatru faţă de sine însuşi. Socot că este foarte important să-mi placă cum arăt în oglindă. De altfel... dumneata...

— Crezi că joc teatru? Am căutat întotdeauna...

— Micuţa mea doamnă, n-am spus că ai jucat teatru. Eşti una din puţinele persoane norocoase care nu pot să nu fie naturale. Aici e secretul...

— Care secret?

— Al faimei dumitale. Ai reuşit să faci o lume întreagă să dea năvală ca să vadă o mică femeie a cărei naturaleţe nu este simplă poză. Cei mai mulţi dintre, noi suntem înfăşaţi ca nişte mumii. Dar dumneata trebuie să ai un public! De ce nu?

Şi astfel embargoul fu ridicat şi de a doua zi cuibul *Pelicanului* se umplu într-atât, încât vreo treizeci de cereri au trebuit să fie refuzate. Se pare că mica doamnă strecurase în cuib un ou fermecat din care urma să iasă, spre norocul întreprinderii lui Th omas Roland, o izbândă ce nu avea să fie nici trecătoare şi nici iluzorie.

Cu toate acestea, aşa cum îi spunea Roland lui Sorrell mai târziu: „Pe noi nu ne-a salvat nici cinstea şi nici

munca noastră stăruitoare, Stephen, ci şansa, cu zgomotul stârnit de presa amatoare de senzaţional”.

După ce reflectă o clipă la cuvintele lui, Sorrell îndrăzni să emită o altă părere:

— Nu, cred mai degrabă că suntem datori sentimentului de omenie. Întotdeauna omenia este cea care contează în ultimă instanţă.

— Da, dragă prietene; dar a fost norocul nostru că el s-a revărsat asupra lui Ethel. Căci mii de oameni puteau să-şi rupă gâtul – să moară în acest loc —, şi marele public nu s-ar fi sinchisit.

— E nemaipomenit.

— Iată unul din argumentele mele: pe noi nu ne mai impresionează nimic. E ca la război. Viaţa a devenit prea complicată şi prea confuză. Ca să fii auzit, trebuie să faci multă gălăgie, iar eu urăsc gălăgia. E ca şi cum ai provoca erupţia Vezuviului în mijlocul Neapolelui. Ei bine! Ethel a făcut să explodeze în folosul nostru întreaga presă de senzaţie.

— A făcut chiar ceva mai mult, domnule; l-a făcut să explodeze pe băiatul meu.

— Serios? În ce fel? Vrea să devină şi el vedetă de cinema?

— Nici gând. Vrea să se facă doctor.

— Şi să săvârşească vindecări dramatice?

— Cred că are alte motive.

Christopher îşi cumpărase un caiet special pentru autografe, semn că se contaminase de cultul eroilor, deşi în mintea lui, eroul cel mai convingător era tatăl său. Convingător, pentru că eroismul lui nu era de paradă, ci avea acea calitate preţioasă de a rămâne constant; semăna cu eroismul practic şi inconştient al marinarului care îşi îndeplineşte misiunea şi pe furtună şi pe timp frumos. Kit îşi avea eroii săi preferaţi, pe care îi admira cu entuziasm. Faptul că Dieker, cel mai rapid jucător de cricket din Hampshire, şi Blacket, boxerul de categorie grea care călătorea cu un circ, îşi puseseră semnătura pe caietul lui constituia pentru el un motiv de mândrie. Dar cu toate că fotografia lui Sorrell nu fusese niciodată publicată într-un ziar şi el însuşi nu apăruse în vreun ring purtând un halat roşu cu dungi portocalii, pe măsură ce Christopher se maturiza, tatăl său devenea pentru el dacă nu chiar un mare om, în orice caz unul demn de un sentiment din cele mai omeneşti: un om demn de o dragoste adâncă. Propria sa viaţă era pătrunsă de efortul răbdător şi sălbatic al tatălui său.

Totuşi, pe moment, Kit dorea un autograf anume, şi când îşi mărturisi dorinţa, Sorrell se oferi să-l ajute:

— Cred că o să pot să ţi-l obţin.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, tată, aş prefera să-l capăt eu însumi.

— Va trebui să te prezint, fiule.

— Adevărat?...

— Am s-o întreb pe doamna Scott.

Sorrell făcea parte din acea categorie de oameni care devin cu timpul „cineva", aşa că după câţiva ani, clienţii obişnuiţi ai *Pelicanului* nu-i mai spuneau altfel decât „Stephen", o familiaritate care exprima simpatie şi stimă. Stephen era un om de caracter, un personaj important care nu uita niciodată nimic şi nu se purta în funcţie de mărimea bacşişului. Mica Doamnă fu cea dintâi care îl descoperi şi îl recunoscu pe „Stephen" în Sorrell. El îi aducea pernele pentru şezlong în grădină iar ea aflase de la Roland povestea fostului căpitan şi îl considera un om deosebit.

— Aş vrea să vă întreb dacă aţi binevoi să-mi acordaţi o favoare, doamnă.

Demnitatea cu care Stephen ştia să-şi îndeplinească obligaţiile îi făcea plăcere.

— Despre ce este vorba, Stephen?

— Băieţelul meu ar dori un autograf...

— Foarte bine! Dacă îmi aduci albumul lui...

— Vedeţi, de fapt el ar dori să-l obţină personal.

— Spune-i să vină. La ora ceaiului, de pildă. Îl invit să ia ceaiul cu noi.

— Sunteţi foarte bună, doamnă.

Şi astfel Christopher veni să ia ceaiul cu Ethel şi Duncan. Îl aşezară pe scaunul verde sub unul din castani şi îl îndopară cu dulceaţă de zmeură şi prăjituri glasate. Kit se uita la Mica Doamnă cu ochii strălucind de o admiraţie copilărească. Era timid dar fără stângăcie. Se vedea că Ethel era pentru el fiinţa cea mai minunată din lume, în viaţă ca şi pe ecran. Se îndrăgosti de ea şi uită cu totul de prăjituri.

Mica Doamnă reuşi în scurt timp să-l facă să vorbească în felul său serios şi oarecum ferm, căci Christopher nu pălăvrăgea niciodată; era un copil tăcut şi atent.

— Am auzit că vrei să te faci doctor.

— Da, doamnă, m-am hotărât...

— Şi ce te-a făcut să te hotărăşti...?

Christopher se coloră la faţă şi se uită la ea cu toată candoarea ochilor săi gravi:

— Dumneavoastră!

— Eu? Cum aşa...?

— Vedeţi... Toată lumea dorea să vă faceţi bine, dar Sir Magnus Ord era singurul om în stare să vă vindece. Are o mare putere...! Trebuie să fie grozav să poţi face asemenea lucruri, când toţi ceilalţi stau neputincioşi.

— Prin urmare, vrei să fii un al doilea Sir Magnus Ord?

— Cum să vă spun... nu cred că voi deveni un chirurg atât de mare, dar mi-ar plăcea să-i lecui esc pe oameni.

— Oameni ca mine? întrebă ea cu o licărire în ochi.

— Eventual, şi adăugă liniştit: aceasta ar fi o compensaţie pentru ceilalţi...

— Am impresia că e un puşti remarcabil, îi spuse ea mai târziu lui Roland.

— Este fiul unui tată nu mai puţin remarcabil! Un portar de hotel! Dar ce portar!

2

Când, pe la sfârşitul lui iunie, soţii Scott părăsiră *Pelicanul,* s-ar fi zis că plecau prinţul şi prinţesa din poveste. Fiecare membru al personalului căpătă o bancnotă de cinci lire şi toată echipa hotelului se adună în faţa clădirii ca să-şi ia rămas bun de la Micuţa Doamnă şi

de la soţul ei. Strânseră mâinile tuturor. Bowden îşi puse un guler curat la gât şi veni cu un buchet imens de trandafiri. Kit reuşise să-l convingă pe domnul Porteous să amâne ecuaţiile şi Comentariile lui Cezar, aşa că veni să-i conducă, topit de adoraţie.

Plecară cu o maşină nouă şi bucătăreasa, cu lacrimi în ochi, îşi împărtăşi emoţia domnului Bodwen:

— Pe cât e de frumoasă, pe atât e de bună!

Iar Kit îi dădu dreptate din toată inima lui tânără, pe care momentul trist şi solemn o făceau să palpite.

Pentru *Pelican* începu o perioadă de prosperitate, în timp ce Christopher se întoarse la domnul Porteous cu o înclinaţie şi mai puternică pentru Semnul Şarpelui încolăcit pe caduceu. Hotelul fusese plin în ultimele trei săptămâni şi continuă în acelaşi ritm toată vara şi toamna, aşa că media lunii noiembrie a fost de patruzeci şi cinci de camere ocupate. Sorrell îşi deschise un cont la sucursala „Băncii Midiand” din Winstonbury. Roland compunea o operetă şi începu construcţia grajdurilor cu o duzină de boxe libere şi locuinţe pentru grăjdari, deoarece adoptase sugestia lui Sorrell; avu o întrevedere cu „maestrul pentru vânătoarea de vulpi” din localitate, cu care încheie o înţelegere. Maestrul avea fler pentru

afaceri, iar asociaţia de vânătoare pe care o conducea avea nevoie de fonduri. Un hotel ultramodern în district, gata să găzduiască pe cei ce ar fi fost tentaţi să vâneze cu gonaşii din Winstonbury, ar prezenta avantaje pentru ambele părţi. Roland acceptă să lanseze *Pelicanul* ca hotel de vânătoare şi maestrul promisese să-i dea recomandarea lui oficială.

— Dar să nu investiţi prea mulţi bani, domnule Roland. În vremurile astea de răsturnări revoluţionare, noi ăştia, risipitorii, care avem curajul de a risca putem să ne frângem gâtul...

— Nu vă neliniştiţi, domnule. N-am de gând să întreprind lucrări de zidărie: doar construcţii de lemn cu acoperiş de azbest. Dacă se poate, aş vrea să-i acordaţi *Pelicanului* două vânători pe sezon.

— Cred că asta se poate aranja.

Astfel fură construite pe îndelete grajduri de lemn, maro cu alb, iar în noiembrie câinii se adunară la *Pelicanul.* Kit îl trase afară pe domnul Porteous din austera cameră de studiu, unde o sobă care ardea cu ulei de parafină depusese un strat de funingine pe tavan. Amândoi văzură câinii alergând cu cozile în vânt şi pe hăitaşii cu haine roşii mânându-i spre pădurea Bar Hoit.

Kit se vârî printre cei care urmăreau vânătoarea de la distanţă şi după ce escaladă bariera şi se împotmoli în arături, avu norocul să vadă o vulpe pe care haita o încolţise lătrând asurzitor. Se întoarse pe înserat ca să-i povestească cele văzute domnului Porteous, pe care picioarele scurte şi groase nu-l duseseră prea departe.

În decembrie, *Pelicanul* primi din nou un semn de la zeiţa Fortuna. Un membru al casei regale sosi în vestul ţării ca să galopeze cu haita din Winstonbury. Alteţa sa îşi adăposti doi cai în grajdurile *Pelicanului* şi îşi petrecu noaptea într-un pat al *Pelicanului.* De fapt, era chiar patul pe care „Micuţa Doamnă" îl făcuse celebru. Şi din nou pozele *Pelicanului* invadară ziarele cotidiene: îl înfăţişau pe tânărul prinţ surâzând modest în momentul când îşi ridica cilindrul ca să răspundă la saluturile spectatorilor.

Jumătate din capul şi trupul lui Sorrell apăru pe una din aceste fotografii, dar, spre norocul lui, ocupa de fapt centrul clişeului.

În decembrie, *Pelicanul* atinse o cotă medie de 43. Se anunţa o iarnă deosebit de blândă. Peste o duzină de vânători, bărbaţi şi femei, vizitau regulat hotelul. Părinţii care veneau să-şi vadă odraslele la colegiul Hadley îşi luară obiceiul de a descinde la *Pelicanul.* Roland plănuia

un sezon de Crăciun, iar Sorrell îşi vărsa cu regularitate veniturile la sucursala din Winstonbury a „Băncii Midiand”. În ultimul timp chiar şi casierul devenise parcă mai prietenos de după ghişeul lui.

În ianuarie, Sorrell avu o întrevedere cu directorul băncii. Acesta îl primi în cabinetul său particular şi se arătă mai mult decât dispus să procure pentru el acţiuni ale împrumutului de Război.

— În valoare de 100 lire cu 4,5%, 1925-45, domnule Sorrell. Vom telegrafia ordinul de cumpărare agentului nostru de schimb.

În februarie Albert Hulks se însură cu logodnica lui, iar opereta lui Roland fu reprezentată de către Teatrul Dramatic din Winstonbury. Domnul Porteous juca rolul lui „Fra Domenico”; purta o barbă neagră, iar glasul lui tunător vibra întocmai ca „Big-Ben”. Christopher şi tatăl său şedeau în fotolii de 5 şilingi şi Christopher nu avea decât un singur regret: că rolul Francescăi nu era interpretat de Micuţa Doamnă. Actriţa care interpreta acest rol zâmbea tot timpul, dar zâmbetul ei nu aducea nici pe departe cu acela al lui Ethel Frobisher.

3

Trecuse un an şi jumătate de când Christopher lucra cu domnul Porteous şi Sorrell hotărî să-l trimită pentru doi ani la unul din cele mai bune colegii particulare. Băiatul împlinise paisprezece ani. În optsprezece luni, domnul Porteous îi formă o bază atât de solidă încât, putea să se ia la întrecere cu orice băiat de şaisprezece ani.

Sorrell avu nevoie de mult timp până să se hotărască, ţinând seama de starea de spirit a lui Kit. Nu se întreba numai dacă era înţelept să procedeze astfel, ci cum va primi băiatul o asemenea soluţie. Era o chestiune de sentiment. Trebuiau cântărite avantajele, şi dezavantajele, aşa că domnul Porteous fu solicitat să facă parte din consiliul lui Sorrell.

Nu era vorba numai de o problemă de educaţie, ci şi de prejudecăţile de clasă şi de „atmosfera” socială.

— Nu dragostea, ci invidia este de cele mai multe ori mobilul acţiunilor omeneşti, îi spuse Sorrell lui Porteous, – cel puţin aşa văd eu lucrurile: Trebuie să ţinem cont de aversiuni şi prejudecăţi.

Porteous nu era un partizan prea convins al şcolii.

— În fond, ce poate să-i dea şcoala?

— Experienţă... într-o oarecare măsură. Încredere în

sine. Se va amesteca cu băieţii dintr-o clasă socială care va fi a lui mai târziu... Deşi n-aş dori ca el să aparţină vreunei clase anume.

— Depinde oare de dumneata?

— Înţeleg ce vrei să spui. Felul nostru de a vorbi, înfăţişarea, însuşi modul de a purta îmbrăcămintea ne situează într-o anumită categorie. Deoarece am pornit de la ideea de a-l înarma pe băiatul meu cu o serie de avantaje, trebuie să-l expun la ură şi invidie.

— Bunul meu prieten!...

— Oare n-am dreptate? Lumea a intrat într-o perioadă de invidie şi răutate.

— Prin urmare, te gândeşti să-l trimiţi la colegiu...?

— Da. Mă gândesc să-l ţin acolo doi ani. După aceea poate să vină înapoi la dumneata pentru un an sau doi, înainte de a întreprinde adevărata aventură.

— Medicina?

— Da, aşa se pare.

— Mai întâi la colegiu?

— Nu ştiu încă.

— Aceasta îl va expune la persiflări din partea tinerei generaţii – „un colegian”.

— Bănuiesc că oricum va fi expus la aşa ceva. După cât

mi se pare, războiul social devine din ce în ce mai îndârjit.

— E o viziune mai degrabă sumbră!…

— Nu… nu sumbră, ci despuiată de orice iluzii. Viaţa este astfel alcătuită, încât operează o selecţie, iar neisprăviţii şi invidioşii vor sfârşi întotdeauna prin a pierde partida, Iar eu nu vreau ca băiatul meu să se numere printre aceştia.

Un incident banal, deşi pentru Sorrell convingător şi semnificativ, hotărî alegerea drumului pe care avea să-l urmeze Christopher.

Incidentul se produse la un meci de fotbal între *Boys Club* al domnului Porteous şi echipa Şcolii comunale din Winstonbury. Kit juca în echipa clubului, iar Sorrell veni să vadă jocul. Şedea lângă un grup de băieţi gălăgioşi care începură să ia în derâdere pe unul din jucători. Îl strigau „guler şi manşetă”, îşi băteau joc de fiecare dată când se apropia de ei sau când primea mingea.

— Mişcă-te, năzurosule!

— Ce amorţit!

Mai mult chiar, Sorrell observă că băieţii din echipa Şcolii comunale îl urmăreau anume pe Christopher. Îl presau încontinuu: era un element străin; nu făcea parte din mediul lor, era altfel decât ei.

Sorrell îşi văzu fiul „faultat” în repetate rânduri, iar băieţii de lângă el se bucurau şi râdeau. Dar dacă Kit riposta pe deplin justificat în atac sau la o înaintare, era copleşit de injurii.

— Fault!

— Ticălos împuţit!

— Joacă corect! Guleratule!

— Tată-su nu-i decât un portar!

Sorrell îl însoţi pe Christopher acasă după meci şi îşi spuseră deschis ce aveau pe suflet.

— Îţi place să joci cu băieţii aceştia, Kit?

— Nu, tată, nu-mi place deloc.

— Perfect! N-o să se mai întâmple.

Sorrell văzuse cu ochii lui că aceşti băieţi îl urau pe fiul fostului ofiţer. Îi urau figura, vocea, mândria, ţinuta, îl urau pentru că se deosebea de ei, pentru superioritatea lui inocentă.

Ura, o ură cultivată de o demagogie ieftină, umbla slobodă prin lume. Era limpede că băiatul trebuia educat în aşa fel încât să ajungă mai presus de ea; să poată triumfa asupra ei. În această privinţă Sorrell şi Kit erau de acord.

4

Domnul Launcelot Lowndes, M. A.[9], directorul Colegiului St. Benedict din Westbourne, primi o scrisoare de la un anume căpitan Sorrell, care după toate aparenţele locuia la hotelul *Pelicanul* din Winstonbury, deoarece scrisoarea purta antetul hotelului şi părea scrisă de un om instruit.

Domnul Lowndes răspunse cu promptitudine. Îi trimise căpitanului Sorrell un prospect al colegiului St. Benedict, cu fotografii care înfăţişau şcoala, terenurile de sport, clădirea gimnaziului, capela, interiorul unui dormitor tip şi infirmeria. De asemenea, îi furniză toate informaţiile în legătură cu taxele care erau destul de ridicate. Cheltuielile legate de sporturile practicate în cadrul şcolii atingeau o cifră considerabilă. Colegiul St. Benedict avea angajat un maestru de sport care fusese în trecut mare campion la Oxford.

Domnul Lowndes îl informă pe căpitanul Sorrell că vor fi câteva locuri libere la începutul semestrului următor.

Sorrell şi fiul său examinară problema sub toate aspectele.

— Nu văd, Kit, cum s-ar putea afla că sunt portar de

[9] Maşter of Arts – licenţiat în litere *(N. tr.).*

hotel.

Christopher era tulburat. Nu se ruşina câtuşi de puţin de meseria tatălui său şi nici nu dorea să tăinuiască adevărul sau să se justifice. Aşa că, dacă pentru a învăţa la colegiul St. Benedict trebuia să ţii secrete mijloacele prin care tatăl său îşi câştiga existenţa, atunci Kit prefera să nu se înscrie acolo.

Sorrel îl contrazise:

— O şcoală ca aceasta oferă unele avantaje şi vreau ca tu să te bucuri de ele. Treaba pe care o fac aici nu trebuie să-ţi stea în cale. Poţi să le spui băieţilor că tatăl tău este ofiţer în rezervă şi că obişnuieşte să locuiască la hotel. Nu avem niciun motiv care să ne oblige să etalăm toate cărţile pe masă.

— Dar... să presupunem, tată...

— Că vor afla? Cum ar putea? Vezi tu, dacă vei merge după aceea la Cambridge, n-o să-ţi strice că ai trecut prin şcoala asta. Când o vei termina, vreau ca domnul Porteous să te prepare pentru o bursă.

Pe de altă parte, Christopher era dornic să meargă la St. Benedict. Va putea să practice acolo tot felul de jocuri sportive fără să fie ţinta unor persecuţii stupide; va putea să-şi facă prieteni. Atmosfera va fi alta, ca şi uniforma,

curăţenia, tradiţiile. Anumite lucruri ar fi rău văzute şi Sorrell îi explică toate acestea. Îi spuse că e foarte important ca anumite lucruri să nu se ştie.

— Este exact ca şi cum nu te-ai spăla pe dinţi, de exemplu, sau nu te-ai folosi de batistă! înţelegi?

În cele din urmă Kit hotărî să meargă la St. Benedict, aşa că în ziua stabilită plecă într-acolo echipat cu un ghiozdan, purtând tradiţionala pălărie tare, şi încălţat cu ghete cu şireturi. Avea cu el cascheta şi treningul în culorile colegiului – roşu şi verde – „lada de sport” şi ca bani de buzunar, o liră.

Sorrell stătu cu el la Londra două zile şi îl conduse la gara Victoria de unde un tren avea să-l ducă în oraşul de pe coasta provinciei Sussex, unde se găsea colegiul.

— La revedere, dragul meu.

Buzele lui Kit tremurau imperceptibil când îşi sărută tatăl.

— Nu voi uita nicio clipă că eşti căpitanul Sorell, M. C. Voi trage tare.

— Şi să joci tare – miza e mare, ştii asta! Trebuie să fie jocul nostru, băiete...

CAPITOLUL XVII

1

Pentru Sorrell urmă o perioadă de fericită împlinire. Îşi putea permite câte un răgaz ca să gândească, dar nu în grabă, cum gândeşte un om într-o situaţie critică, ci calm şi pe îndelete; putea să umble agale, fără să mai alerge. *Pelicanul* prospera şi penele lui se transformau în aur.

Într-o singură săptămână din luna august Sorrell strânsese aproape zece lire din bacşişuri.

Era o realitate solidă pe temelia căreia putea să-şi clădească visurile! Şi în fiecare seară, la ora opt, Sorrell îşi schimba uniforma cu un costum de serj albastru, îşi lua pălăria de fetru moale şi ieşea să se plimbe pe şoseaua largă şi întunecoasă care ducea spre Londra. Aceste plimbări pe înserate îi făceau plăcere. Mergea pe şoseaua deschisă ca o terasă spaţioasă contemplând viaţa şi peisajul. Nu renunţa la plimbările lui chiar dacă ploua sau bătea vântul, deşi prefera serile calme, când cornul lunii strălucea pe cerul încă cenuşiu la orizont. Uneori vizibile

în depărtare, alteori pierdute în obscuritate, dealurile de calcar de culoarea argintului patinat puneau parcă o limită blândă şi imuabilă peisajului, aşa cum moartea pune o limită vieţii.

Treptat, verdele naturii trecea în cenuşiu, apoi în negru. Copacii mai depărtaţi se contopeau într-o masă compactă, întunecată. Copacii din apropiere îşi păstrau câteodată verdele şi conturul distinct. Ici-colo plopi înalţi sau câte un pin răzleţ îşi înălţau siluetele singuratice. Firele de telegraf îşi depănau zumzetul monoton, vitele păşteau agale iarba proaspătă. Numai florile se detaşau încă mult timp din obscuritatea ce învăluia treptat întreaga fire.

Din când în când, trecea în goană câte o maşină plină de oameni gălăgioşi, grăbiţi să ajungă la cină. Pe cer începeau să se aprindă una câte una stelele, iar ceva mai târziu – luminile la ferestrele căsuţelor izolate.

Uneori era izbit de tristeţea profundă a peisajului de ţară englez... Frumuseţea lui se îneca în clisă şi noroi şi Sorrell se simţea îndemnat să-i mulţumească lui Dumnezeu că i-a lăsat pe oameni să construiască Londra sau un loc ca *Pelicanul,* unde puteai să mănânci, să bei şi să simţi că trăieşti. Ah! Aceste ţinuturi din nord, cu

oraşele lor oribile, cu oamenii care începeau să realizeze propria lor urâţenie şi să scoată strigăte de mânie şi revoltă! Winstonbury mai păstra ceva specific englezesc, deşi se afla în apropiere de Ţara Galilor. Nu era un oraş bigot care să arboreze deviza dragostei pentru om. Iubea aproapele, dar cu rezerve: îl ura dacă se întâmpla să aibă cinci şilingi mai mult în buzunar sau era ceva mai deştept şi mai abil decât vecinul său.

Sorrell filosofa. Se gândea la fiinţa tânără, plecată acum departe, îi evoca trăsăturile cu contururi din ce în ce mai definite. Kit devenise un băiat drăguţ, cu o gură expresivă, cu un fel de a fi mai degrabă tăcut, dar deschis şi zâmbitor. Fără îndoială va fi un om întreg şi nu un mulaj de gips umanoid, care dă impresia că viaţa s-a plictisit de el şi n-a mai avut răbdare să-l finiseze.

Când dealurile cenuşii de calcar se desenau în depărtare, Sorrell se gândea la hotarele vieţii şi la sfârşitul experienţelor umane... Moartea, uitarea, stingerea poate, se opresc toate într-un neant cenuşiu... Iar miturile, zeii, Nemurirea, teosofia, spiritismul şi toate celelalte... Nu sunt decât trucuri disperate ale omului care încearcă să scape de obsesia neantului şi să-şi mascheze dorul şi setea nepotolită de viaţă. Rămâne doar

crepusculul blând, întunericul care le şterge pe toate, necunoscutul...

— Conştiinţa, cugetă el, înseamnă mai puţin chiar decât scându-rile unei bărci care te despart de adâncul apelor, într-o bună zi te vei scufunda, vei dispărea, vei cădea în uitare. Atunci vei însemna mai puţin chiar decât arborele care creştea odinioară pe aceste locuri. Acceptă-ţi soarta! Fă-ţi munca! Pe urmă, fii gata să închizi ochii şi să adormi!

Sorrell era un pragmatic. Pentru el, bucuria vieţii stătea în împlinire. Se mulţumea să vadă necunoscutul, aşa cum vedea colinele cretoase în depărtare, fără a dori să le escaladeze. Pentru el, întreaga lume a simţurilor putea fi o iluzie, dar când era vorba de treburile omeneşti trebuia să se gândească că ele sunt reale. Importantă este munca pe care o faci, idealul pe care ţi-ai propus să-l Atingi, şi nu numai pentru tine singur. Important este să lupţi, să năzuieşti, să înduri, să-i iubeşti pe unii. Să-i dispreţuieşti pe ceilalţi. Când lupta încetează, omul încetează de a mai fi om.

În definitiv, cine ar putea spune, unde se sfârşeşte viaţa? Moartea ar putea însemna doar deschiderea unei uşi, mai ales pentru cei care au ajuns în pragul ei după o

viaţă de eforturi îndârjite. Sau poate că moartea este asemenea unei site care lasă să treacă numai spiritele înalte, azvârlindu-le pe celelalte îndărăt, în grămada de gunoi...?

Simţea că ajunsese la o maturitate şi o linişte sufletească plină de îngăduinţă. Putea să se uite la o femeie fără s-o dorească. Banii pe care îi câştiga aveau pentru el un substrat spiritual: ei însemnau posibilităţi deschise pentru băiatul lui, aripi, arme, un scut împotriva umilinţelor. Întreaga sa viaţă se orienta după cealaltă, mai tânără, care se profila la orizont.

Scrisorile lui Kit i se păreau extrem de interesante. Nu erau scrisorile unui băiat preocupat numai de fotbal sau cricket: Kit observa lucrurile din jurul său şi punea întrebări.

La unele din aceste întrebări Sorrell nu ştia să dea răspuns şi îşi recunoştea neputinţa. Dar mai erau şi altele, chemări omeneşti, la care era dator să răspundă.

Când Christopher se întoarse la Winstonbury în prima lui vacanţă, Sorrell avu impresia că băiatul era tulburat. Roland îi permisese să-l găzduiască la *Pelicanul,* unde dormea într-o odăiţă alături de camera tatălui său.

Pe Christopher îl tulbura femeia – în care o îngloba pe

mama sa şi pe mamele colegilor săi.

Sorrell îl frunzărise pe Freud şi era înclinat să nu-l ia în serios; dar pe Christopher îl trată cu cea mai mare seriozitate.

Îi povesti totul deschis şi sincer. Încercă să-l facă să simtă gravitatea demnă a problemei sexuale şi Christopher o înţelese. La şcoală se petreceau unele lucruri care îl dezgustau. Era unul din acei adolescenţi care rănâm puri, în ciuda mediului şi care dobândesc devreme sentimentul misterului feminin.

Îi ceru lui Sorrell să-i vorbească despre mama sa.

Acesta îi povesti totul fără reţinere, căutând să fie cât mai nepărtinitor. Îi vorbi despre căsătorie, pe care o considera ca o mare prietenie.

— Mama ta şi cu mine n-am fost prieteni. Nu era vina noastră sau mai bine zis – era vina amându-rora.

Cât priveşte faimosul „Complex al lui Oedip”, părea să nu existe la Kit, aşa cum nu existase nici la Sorrell. Şi totuşi nu lăsau impresia nici el, nici fiul său că ar fi fost anormali. Credea că anomalia bântuia mai degrabă pe continent şi în mentalitatea unui anumit tineret dezechilibrat.

Dorinţa e dorinţă şi ea poate rămâne curată cu condiţia

să nu fie închisă într-o ladă şi lăsată să mucezească.

Îl întrebă pe Christopher dacă nu dorea să plece de la St. Ben edict şi să se întoarcă la domnul Porteous.

— Nu... acum m-am acomodat acolo, tată. Ştii, dacă am vorbit despre toate astea este că nu prea sunt sigur ce-i cu unele lucruri...

— Munca este lucrul cel mai cinstit – să joci bine când joci şi să-ţi faci bine treaba pe care o ai de făcut.

— Înţeleg asta într-un fel... Dar cred că există şi sentimente...

— Fă în aşa fel ca sentimentele să-ţi fie un sprijin în muncă!

— Dar tu... şi mama...?

— Noi doi nu ne-am sprijinit unul pe altul... Fiecare căuta altceva; fiecare îşi juca jocul propriu... într-o zi va trebui să alegi între vocaţia ta şi femeie... Dacă le poţi duce pe amândouă cu bine... în aceeaşi barcă...

— Să le am pe amândouă, tată? Ce vrei să spui? Dar înseamnă că există lucruri, ştii...

— Tot felul de lucruri, spuse Sorrell. Şi tu va trebui să treci prin ele, Kit. Cu toţii trebuie să trecem prin ele. Dar numai pentru că o fată are ochi de copil... părul frumos buclat...

...Nu, asta nu reprezintă totul! Să zicem că este doar masa de prânz sau gustarea de dimineaţă. Oh! E foarte greu de explicat... Mai bine să te intereseze în primul rând profesia ta şi abia după aceea fetele; vreau să spun – pe cea adevărată.

Nu mai vorbiră despre asta, dar ştiau amândoi că în faţa lor se afla un tărâm de nelinişti şi pe amândoi îi consola gândul că dacă vor sta mereu umăr la umăr, neliniştile se vor risipi.

2

O dată sau de două ori pe an Sorrell îşi împacheta câteva lucruri într-o valiză cu aspect mai prosper decât cealaltă, îmbrăca un costum făcut de comandă la Toole, punea o pălărie tare, ghetre albe, mănuşi din piele fină şi îşi lua trei zile de concediu. Călătorea la Westbourne cu clasa întâi; de fapt, în asemenea ocazii, îşi lua un aer de gentleman liber şi înstărit. Se oprea la hotelul Salisbury, pe malul mării, astfel încât Kit să poată spune: „tatăl meu stă la Salisbury”, deoarece Salisbury era hotelul cel mai potrivit pentru părinţii elevilor. Kit lua masa împreună cu tatăl său, care îmbrăca pentru această ocazie un smoching. După cină, în salon, îşi aprindea o ţigară,

urmărind cu o privire amuzată forfota din jur.

Dacă se întâmpla să fie „o zi de şcoală”, Sorrell lua un taxi până la St. Benedict şi se îndrepta fără grabă spre terenul de sport al colegiului, cu aerul unui vechi cunoscător. Arăta ca un gentleman, ceea ce era de fapt – poate chiar într-o măsură mult mai mare decât alţi părinţi.

Îl urmărea pe Christopher câştigând cursa de un sfert de milă pentru juniorii sub şaisprezece ani.

Apoi stătea de vorbă cu domnul Lowndes:

— Da, Sorrell merge foarte bine.

Sorrell-tatăl nu se simţea atras de domnul Lowndes. De altfel, nici acesta nu părea să facă parte dintre oamenii care caută simpatia celorlalţi. Te lua, ca să zicem aşa, de guler şi te ţinea la un braţ distanţă în timp ce-ţi vorbea. Avea ochii foarte albaştri, puţin bulbucaţi, o frunte înaltă pe care chelia o prelungea şi o bărbie ascuţită. Era poate prea tânăr pentru un director de colegiu, cam prea sigur de el, aproape până la aroganţă. Hotărât în atac – domnul Lowndes ataca întotdeauna, pentru că voia să impresioneze. Părea să aibă idei şi păreri gata făcute asupra oricărei probleme pe care cineva o putea ridica eventual şi le expunea într-o manieră care-ţi dădea a

înţelege că puteai merge liniştit acasă pentru că problema respectivă fusese rezolvată odată pentru totdeauna.

Avea în el ceva inchizitorial. Ochii albaştri scrutau oamenii cu insistenţă. Conştiinţa lui de castă era atât de îngustă şi totodată atât de definitivă, încât îl făcea prudent şi bănuitor.

— Tradiţia şcolii noastre, stimate domn…

„Prestigiul” lui era imbatabil. Te privea de sus, deoarece era foarte înalt, cerându-ţi parcă să te înalţi până la el. Faţă de părinţii din categoria mijlocie se purta cu o rezervă condescendentă. „Tact” era unul din cuvintele lui preferate, la fel şi „valoare”. Orice lucru trebuia apreciat după valoarea lui – „valoarea Lowndes!”

Sorrell bănuia că în realitate era cel mai teribil dintre snobi.

În timpul convorbirii, sub masca unui interes pur social, ştia să supună un părinte unui adevărat interogatoriu. Îi plăcea să ştie exact cu cine are de-a face şi într-o mare măsură Sorrell constituia pentru el o enigmă. Se vedea că era un gentleman, dar unul bizar, rezervat, un tip care locuia prin hoteluri şi care nu avea un centru stabil de gravitate.

— Cred că vânaţi mult la Winstonbury?

— Da, se vânează. Din nefericire, nu mai pot călări... Războiul... Ştiţi...

— A, da! Războiul!

Unul din procedeele favorite ale domnului Lowndes era să repete ultimele cuvinte din fraza interlocutorului.

Domnul Phelps, profesorul de sport, era un om mult mai accesibil. Mic de statură, vioi, cu picioare subţiri, semăna cu un adolescent. Fără să fie deştept din cale afară, era extrem de cumsecade şi mare amator de glume. Domnul Lowndes nu glumea niciodată. Îl considera pe Phelps băiat bun, dar îl privea mai degrabă ca pe o maimuţă domesticită.

Christopher şi domnul Phelps erau prieteni buni, deoarece profesorul descoperise că elevul ştia să boxeze şi chiar mai bine decât el însuşi.

— Băiatul dumitale este un mic bărbat în lege, domnule Sorrell. E în dormitorul de care răspund eu. Mă iubeşte: e un puşti cu simţăminte... paterne!

Phelps îi plăcu lui Sorrell nu numai pentru că ţinea la băiatul lui. Se simţi ispitit să-i dezvăluie secretul lui şi până la urmă cedă tentaţiei, după care profesorul de sport îi arătă şi mai multă stimă; făcuse şi el războiul.

— Ei bine! Te admir, camarade! Dar să-ţi dau un sfat:

nu-i sufla o vorbă lui Lowndes...

— Cred că înţeleg ce vrei să spui.

— Este cel mai infect dintre snobi. M-a angajat numai pentru că am fost cândva as la rugby şi am un unchi baronet. Dacă vorbeşti cu el despre mine, pariez că o să-ţi pomenească de baronet!

Christopher avea un prieten mai apropiat, un băiat pe nume Summervell, blând şi sensibil, cu gene lungi şi ochi negri de căprioară. Summervell nu excela la jocurile sportive, deşi era obligat să le practice; pasiunea lui era muzica. Christopher îl luă odată la Salisbury ca să ia masa cu el şi cu tatăl său. Sorrell înţelese că Christopher nutrea un sentiment protector faţă de acest băiat fragil şi sensibil, fiu unic al unei văduve nevoite să trăiască dintr-o pensie neîndestulătoare.

— Mama bietului Peter nu se descurcă prea bine.

Îi povesti tatălui său întâmplarea tragică cu o pereche de pantaloni rupţi – singura pereche de pantaloni mai buni pe care o avusese Sommervell pentru anul acela:

— I-am dat o pereche de la mine, tată.

— Foarte bine. Am să-i scriu lui Thompson, croitorul, să-ţi trimită alţii.

Christopher îşi spuse – pentru a câta oară? – că tatăl

său era cel mai înţelegător şi mai generos dintre oameni.

Trecuse un an şi jumătate de când Christopher se afla la Colegiul St. Benedict. Într-o zi, tatăl său primi o scrisoare de la domnul Phelps, profesorul de sport. Plicul purta men ţi unea, confidenţial”.

„Stimate donmule Sorrell.

Mă văd silit să vă scriu despre ceva dezgustător, dar câţiva dintre băieţii de aici au aflat că sunteţi portar-şef la un hotel.

Se pare că vreo şase dintre ei îşi bat joc sistematic de băiatul dv. pe această temă şi asta încă de la începutul trimestrului. Am descoperit toată povestea când am surprins o bătaie iscată în dormitorul de sub supravegherea mea. Între paranteze trebuie spus, băiatul dv. a ieşit învingător.

Uneori, dragă domnule, mi-e scârbă că sunt profesor, mi-e scârbă de elevi. Nu de toţi. Personal, cred că Christopher l-a întruchipat pe Sfântul Gheorghe în luptă cu balaurul... Numai că toate astea au ajuns la urechile „Capului”.

M-am gândit că singurul lucru bun pe care îl pot face este să vă scriu şi să vă previn. Am avut aici o şedinţă solemnă cu toată vorbăria de rigoare despre „Tradiţia

Şcolii”, ştiţi, şi celelalte! Am încercat să arăt că „prestigiul” şcolii n-are nimic de suferit, dar am fost trimis la locul meu.

Sper că mă veţi înţelege…”

Scrisoarea domnului Lowndes sosi în ziua următoare. Era iscusită şi protectoare. Se adresa de la un nivel superior către ceea ce era considerat un nivel inferior.

„Dragă domnule Sorrell.

Este una din scrisorile cele mai neplăcute pe care mi-a fost dat să scriu vreodată etc.

Cred că pentru binele băiatului trebuie să-l retrageţi. Băieţii sunt fiinţe foarte sensibile, dragă domnule, şi când un băiat sensibil este pus într-o falsă poziţie…”

Sorrell îi scrise imediat atât lui Christopher, cât şi domnului Lowndes. În scrisoarea către director nu era nici urmă de mânie. Se întreba cât de profund fusese rănit Christopher şi simţea că poartă întreaga vină.

Sorrell îşi întâmpină fiul la gara din Winstonbury. Kit zâmbea. Îşi întinse mâinile într-un elan spre tatăl său.

— Îmi pare rău, dragul meu. Numai eu sunt vinovat.

Kit îl luă pe tatăl său de braţ.

— Cum s-a întâmplat?

— Ştii, Barrington Smith-primus a fost într-o plimbare

cu maşina cu ai lui şi au tras la *Pelicanul.*

— Înţeleg. S-au purtat urât cu tine?

— Ei, nu chiar aşa. Aş spune că a fost chiar distractiv, mai ales atunci când am pus mâna pe Barrington Smith, ascuns sub patul lui. Domnul Phelps a intrat peste noi. El m-a condus la gară.

— Adevărat? Ce om de treabă!

— Mi-a făcut cadou mănuşile lui de box. Ţi-a trimis salutări, tată. A mai spus că…

— Trebuia să prevăd toate astea, spuse Sorrell.

— Dar, tată dragă, de ce te necăjeşti? Mie mi-a făcut plăcere.

— Ce anume?

— Să le spun câtorva dintre porcii ăia că tu preţuieşti cât zece taţi de-ai lor la un loc. Afară de asta, o mulţime de băieţi erau de partea mea. Nu! Nu avem de ce să ne simţim umiliţi.

— Bineînţeles.

— Şi acum, să-ţi spun ce a zis domnul Phelps despre…

Astfel Kit se întoarse la domnul Porteous care începu să discute cu Sorrell problema burselor şcolare şi universitare.

— Dragă domnule, o să câştige sigur, spuse pastorul,

dacă îşi pune în gând să concureze. La Trinity, la Caius sau la Pembroke: oriunde. Am să adun toate informaţiile necesare. Are nevoie de cel mult doi ani de pregătire. Dacă nu câştigă o bursă... îmi mănânc pălăria!

CAPITOLUL XVIII

1

Câteva fire de păr cărunt îşi făcură apariţia pe tâmplele lui Sorrell şi sprâncenele îi deveniră mai stufoase.

Şedea în faţa biroului din odăiţa unde odinioară îşi petrecuse atâtea ore cu cărţile lui Roland şi privirea îi rătăcea peste aceeaşi grădină şi aceiaşi copaci. Toate erau la fel şi totuşi atât de deosebite. Vedea lumina soarelui zăbovind în cupele purpurii ale lalelelor, umbrele, copacilor lungindu-se alene pe iarbă, micsandrele etalându-şi roşul aprins şi auriul. Un tânăr în pulover alb şi pantaloni gri de flanel tundea iarba, mişcându-se cu atâta uşurinţă, ca şi cum maşina grea n-ar fi fost decât o jucărie.

Sorrell făcea socoteli într-un registru, îmbrăcat într-un costum de serj albastru. La un moment dat puse tocul jos şi luând o ţigară din cutia care se afla lângă el, o aprinse şi se lăsă pe spătarul fotoliului.

Cel care împingea maşina înainte şi înapoi doar pentru

plăcerea de a-şi cheltui energia tinerească şi cu intenţia de a-şi menţine forma bună era Christopher. Crescuse şi se dezvoltase mult şi această schimbare continuă a omuleţului de odinioară nu înceta să-l minuneze pe Sorrell. Vedea copilul transformându-se în bărbat.

— E puternic, se gândea. Eu n-am fost niciodată atât de puternic.

Evoluţia fizică a fiului său îi stârni anumite reacţii subiective, căci observându-l, Sorrell era izbit de asemănarea lui crescândă cu mama sa. Christopher moştenise trupul armonios al Dorei Sorrell. Ea îi dăruise strălucirea fizică, coordonarea graţioasă a mişcărilor, catifelarea pielii şi supleţea părului. Sorrell se simţea întrucâtva contrariat de această asemănare, pentru că deşi Kit era mai mult fiul tatălui său ca structură sufletească, asemănarea fizică era prezentă cu toate implicaţiile ei.

Apariţia unei cameriste cu o tavă de ceai îi întrerupse firul gândurilor. Fata era drăguţă, fusese de curând angajată la *Pelican* şi pentru ea Sorrell era, mai mult ca pentru oricine, „domnul Sorrell”, portarul-şef, dar un portar cu atribuţii mai diferenţiate – un om cu autoritate. Cât de multă autoritate avea de fapt – aceasta n-o ştia

nimeni cu adevărat, dar când domnul Roland lipsea, ceea ce se întâmpla destul de des, Sorrell nu mai purta uniforma *Pelicanului,* ci un costum de serj albastru.

— Să-l chem pe domnul Christopher?

Sorrell îşi împinse fotoliul la o parte:

— Îl chem eu, Minnie, mulţumesc.

Se aplecă înainte peste birou, conştient de tendinţa lui de a ridica o pavăză între Christopher şi această întruchipare a eternului feminin, neîngăduindu-i fetei să alerge în grădină şi să obţină un zâmbet de la fiul său. Dar oare era cuminte să se poarte astfel? îşi dădea seama că era gelos pe băiatul lui, pe cale să devină bărbat, şi că scopul şi truda lui de o viaţă fuseseră închinate exclusiv carierei lui Christopher. Kit era toată munca, preocuparea, ambiţia lui, cel pentru care plănuise totul şi pe care îl iubea nespus. Dar cu toate acestea, tatăl îl privea cu ochii unui bărbat. „Îl pot feri de primejdii... până aici", era gândul lui ascuns, deşi nu putea să nu se întrebe cu o Umbră de scepticism: „dar oare e înţelept, sau posibil, să-i salvezi pe oameni de ei înşişi? Căutase întotdeauna să se ferească de rolul găinii, cu bobocul de raţă.

— Kit! Ceaiul!

Christopher întoarse maşina şi o împinse înspre fereastră. Zâmbi şi-i făcu un semn cu mâna, După ce aruncă o privire satisfăcută în urmă, peste fâşia de gazon bine tuns, îşi luă haina aruncată pe unul din scaunele de grădină şi se îndreptă spre tatăl său. Avea mersul acela uşor şi elastic al mamei sale, care îi sugera întotdeauna lui Sorrell o corabie în plină cursă pe o mare calmă. Drumul cel mai scurt până la tava cu ceai era prin fereastră şi Kit o escaladă.

— L-am întrecut pe bătrânul Bowden cu douăzeci de minute, tată!

Sorrell împinse fotoliul lângă măsuţa cu ceai.

— Eşti mai tânăr cu mai bine de douăzeci de ani!

Kit surâse. Era la vârsta când tinereţea îşi încearcă forţele în orice împrejurare imaginabilă, cu toată exuberanţa şi curiozitatea ei ambiţioasă, dar fără urmă de aroganţă. Mama lui, ea, fusese arogantă.

Sorrell turnă ceaiul, asumându-şi rolul dublu de mamă şi de tată, şi Christopher se lăsă servit fără să protesteze.

— Domnul Roland nu s-a întors încă?

— Nu.

În timp ce mânca pâine prăjită cu unt, cu aerul unui tânăr care meditează la o problemă foarte serioasă, Kit

rupse tăcerea pentru a avansa ideea că domnul Roland câştigă probabil o mulţime de bani.

— Aici? întrebă tatăl, umplând din nou ceainicul.

— Nu. Mă gândeam la *Cherry din Chelsea.* Ţine afişul de nouă luni. E un succes aproape tot atât de mare ca şi *Chu Chin Chow.*

— El a fost dintotdeauna sortit succesului. Aşa sunt unii oameni… Dar la ora asta Roland nu este la Londra.

— Are o maşină foarte nostimă! remarcă Kit, fără nicio legătură, în timp ce întindea mâna după o altă felie de pâine prăjită.

Un sturz începu să cânte într-un copac, iar Kit cu sufletul sensibil la culoare şi muzică, întoarse iute capul în direcţia păsării, cu graba unei fiinţe tinere.

— Auzi cum cântă, tată? *Cherry… Cherry… Cherry…* De aici s-a inspirat domnul Roland când a compus cântecul, sunt sigur.

Câteva clipe uită să mai ronţăie pâinea prăjită unsă cu unt, ca să fluiere câteva măsuri din cântecul ce făcea înconjurul lumii:

Cherry, Cherry din Chelsea Un te duc pantofii roşii?

Sorrell se gândea la premiera aceea de la *Pelargonium,* când aşezat în stal împreună cu Kit, savurase muzica

plină de culoare a operetei lui Roland: zglobie ca apa de izvor, veselă, galantă – repurtase un succes răsunător. Cântecul sturzului, într-o dimineaţă înaltă de mai, revenea ca un laitmotiv într-o orgie de corsaje vişinii, jupoane verzi şi pantofi roşii. Cherry din Chelsea! Şi Cherry însăşi părea o minunată statuetă din porţelan vechi chinezesc.

Spectacolul ţinea afişul de aproape un an de zile, iar buzele frumoasei Cherry erau mai roşii ca oricând... Roland – ce om extraordinar!

— Noua lui producţie o să fie la fel de bine primită – şi Kit începu să fluiere una din melodii. De data asta e vorba de mierlă. Cred că a plecat după inspiraţie!

— Nu, spuse tatăl lui, grav. S-a dus să cumpere un hotel.

Kit, căzut din nou pe gânduri, termină cu pâinea prăjită şi trecu la chec. Cu coatele sprijinite pe genunchii ghemuiţi, se întrebă în sinea lui, de ce trebuia domnul Roland să-şi facă sânge rău cu hotelurile, când putea să scrie muzică, la sunetul căreia o jumătate din omenire începea să bată din picioare şi să-şi legene trupurile, vrăjite de ritmul ei. Sorrell se uita afară prin fereastră. El şi Kit deveniseră prieteni atât de buni, încât nu aveau nevoie să-şi vorbească: se înţelegeau dintr-o singură

privire sau numai schimbând un zâmbet. Mâna lui Kit, întinsă după o nouă felie de chec, vădea o poftă sănătoasă de viaţă. Băiatul avea o demnitate caracteristică şi o seriozitate plină de optimism. Putea să alerge ca un ogar sau să se ghemuiască pe jos ca un câine obosit. Părea că nu-şi bate capul cu prea multe lucruri.

— Am cunoscut astfel de oameni pe front, – se gândea tatăl său, – oameni fără imaginaţie... Eu mă enervam, îmi muşcam mustaţa... şi totuşi nu pot spune că băiatul nu are imaginaţie. Peste trei săptămâni va porni la atac, dar nu pare să se sinchisească din cale afară.

Într-adevăr, Sorrell era mult mai preocupat de prima aventură serioasă a lui Christopher, decât băiatul însuşi. Va reuşi sau va cădea?... Domnul Porteous îşi făcea şi el destule griji cu privire la şansele elevului său favorit de a câştiga o bursă la Trinity College.

— În orice caz, el n-o să intre în panică şi n-o să stea cu ochii la ceas.

Cât despre Kit, el nu prea vorbea despre viitorul apropiat; recunoscu doar faptul că matematicile îl nelinişteau un pic, dar nu manifestă nici prea multă încredere şi nici teamă exagerată. Muncise serios, se simţea în formă şi avea o mare încredere în domnul

Porteous. Ce putea face mai mult un tânăr? Principalul era să-şi păstreze calmul şi să nu se alarmeze înainte de vreme.

Porteous era impresionat de calmul lui Christopher şi într-o seară, în timp ce-şi fumau pipele, Sorrell şi Porteous dezbătură problema împreună.

— Aici nu e vorba de o nepăsare bovină, prietene dragă. Altfel aş fi fost îngrijorat. O ştii la fel de bine ca şi mine, dacă nu chiar mai bine... Kit e ca un instrument, bine acordat. De altfel, toţi oamenii de bună calitate sunt aşa.

Pentru domnul Porteous, Christopher era un tânăr atlet sănătos, perfect antrenat, gata să se alinieze la start în aşteptarea semnalului de pornire. Desigur, nu putea să nu resimtă o oarecare emoţie, dar nu se lăsa stăpânit de ea.

— Vezi dumneata, Sorrell, el are un simţ neobişnuit al răspunderii. Ştie că este concursul dumitale, în aceeaşi măsură ca şi al lui. L-am observat timp de doi ani. Ceea ce m-a uimit întotdeauna la el este această gravitate, chiar când zâmbeşte...

Chipul lui Sorrell se lumină o clipă:

— Dar dumneata personal, ce crezi, Porteous? Sincer!

Domnul Porteous îşi mângâie capul pleşuv.

— Nu-mi place să fac pronosticuri. S-ar putea să

concureze alături de unul sau doi din copiii aceia minune, îngâmfaţi, care se dezumflă peste zece ani, tocmai atunci când el va începe abia să arate ce poate. În orice caz eu îi dau cinci şanse contra una.

O flacără fanatică se aprinse în ochii lui Sorrell:

— Cu bursă sau fără bursă, el trebuie să intre la şcoala de medicină. Am posibilitatea să-l ţin!

...Şi astfel Christopher se întoarse la maşina de tuns iarbă, iar Sorrell îşi aprinse pipa şi se aşeză din nou la birou. Ajunsese să-i fie drag acest birou, cu aspectul lui solid, cu dosarele, registrele şi facturile, ţinute într-o ordine desăvârşită. Era ca o stâncă pe care îşi clădea o nouă reputaţie.

— Stephen, ce-ar fi să te ocupi de contabilitate?

Roland făcuse sugestia cu mai bine de un an în urmă şi Sorrell primise această nouă însărcinare fără cea mai mică ezitare. În ultimele luni, preluase într-o măsură tot mai mare răspunderea pentru economia internă a hotelului;

se ocupa de aprovizionare, controla şi achita facturile. Se iniţia în cele mai subtile amănunte ale meseriei. Începuse să ştie când curentul electric era irosit sau când consumul de cărbuni devenea exagerat. Era la curent cu

preţurile pieţii la produsele alimentare şi nimeni dintre negustorii din Winstonbury nu îndrăznea să-l înşele; era mult prea avizat şi perspicace.

Avea o adevărată pasiune a detaliului. Degetele lui lungi, drepte şi sensibile, puţin încovoiate la capăt, aparţineau unui om care iubea precizia în toate. Registrele şi carnetele de socoteli erau la fel de îngrijite ca şi unghiile sale. În timp ce Christopher împingea maşina înainte şi înapoi pe gazon, Sorrell îşi fuma pipa şi verifica un teanc de facturi pe care le întorcea una după alta cu o mişcare agilă şi sigură a arătătorului.

Lua frecvent notiţe.

— Ceai. – Aproape patru lire pe săptămână.

— Spălat. – Cincizeci şi trei de prosoape în plus.

— Şapte şervete de masă lipsă.

— Măcelarul. – încarcă mereu nota cu o jumătate de penny. De luat legătura cu el.

Sorrell era fascinat de cifre şi Statistică. Întocmise o serie de grafice de consum: graficul de băcănie, graficul lenjeriei, graficul cărbunelui, graficul gazului. Astfel, cantitatea de carne consumată în fiecare săptămână putea fi descoperită dintr-o privire. Camera lui Sorrell avea aspectul biroului unui ofiţer de stat-major, cu pereţii

acoperiţi de note dactilografiate şi diagrame.

Ziua lui de muncă nu se deosebea prea mult de ziua unui ofiţer de intendenţă.

Inspecta totul: bucătăria, carnea, legumele livrate de Bowden, cămara, saloanele publice, băile şi spălătoarele, garajul, rezerva de ulei şi benzină. Cunoştea atât de bine toată anatomia şi fiziologia *Pelicanului,* încât era pe cale să devină un adevărat expert.

Din când în când făcea o pauză şi-l observa pe fiul său. O pajişte bine tunsă îţi produce tot atâta mulţumire ca şi un registru bine ţinut. Şi Sorrell ajunsese la concluzia că în fond ceea ce contează este satisfacţia lăuntrică, treaba făcută conştiincios, chiar dacă nimeni nu vede rezultatul ei obiectiv. Ce lucru curios, acest orgoliu intim, această aversiune pentru orice neglijenţă şi orice delăsare, această luptă zilnică cu inerţia înnăscută a omului! Munca ta este asemenea unei nave pe care trebuie s-o conduci pe orice vreme, chiar dacă eşti bolnav, chiar dacă vânturile sunt schimbătoare sau ostile.

Lui Sorrell i se părea că Christopher avea aceeaşi pasiune a lucrului făcut cu minuţiozitate. Nu fusese niciodată copilăros, defect pe care Sorrell nu putea să-l sufere, mai ales sub forma lui cea mai exasperantă –

copilăria oamenilor adulţi – acei imbecili inconsecvenţi care par să doarmă în picioare!

Afară de asta, Christopher nu era nici pe departe un înfumurat.

— Mai bine orice, decât înfumurare!

Kit îşi terminase treaba şi Sorrell îl văzu ştergând lama şi cuţitul maşinii cu o bucată de cârpă veche.

2

Sorrell ceru o săptămână de concediu.

— Aş vrea să-mi însoţesc băiatul la concurs.

— Bineînţeles, spuse Thomas Roland.

Domnul Porteous îi conduse la gara Winstonbury, radiind de optimism şi ferindu-se cu grijă ca nu cumva Christopher să-i ghicească nervozitatea. Sorrell scrisese din timp pentru a rezerva camere la Cambridge, la hotelul *Bull* şi după ce luară masa, Kit îşi făcu prima lui plimbare pe King’s Parade, trecură prin faţa lui „Caius”, spre poarta mare a Colegiului Trinity.

Se opriră sub portic ca să privească Great Court, pavajul ei, cenuşiu şi pajiştile verzi atât de liniştite în penumbra înserării. Micsandrele înflorite se îngrămădeau în jurul fântânii arteziene. Acoperişul holului şi al

locuinţei directorului formau o masă întunecată pe fondul auriu-deschis al cerului.

Christopher luă un aer solemn. Acest prim contact cu Marea Curte a Colegiului Trinity era unul din momentele menite să i se întipărească în memorie, deşi dreptunghiul ei majestuos avea să-şi piardă treptat din importanţă, odată cu trecerea anilor. Va veni o vreme când amintirea Colegiului Trinity i se va părea ciudat de rece şi depărtată, de parcă nu el însuşi, ci doar umbra lui ar fi trecut cândva pe acolo. Mai târziu, avea să se întrebe de ce icoana acestui mare colegiu era atât de ternă în amintirea lui. Desigur va păstra toată viaţa o anumită mândrie pentru Colegiul lui… dar fără căldura dragostei.

În această primă seară, spaţiul acela întins, plin de demnitate îl sperie şi niciodată nu reuşi să se familiarizeze cu el pe deplin, nici după ce petrecu un an de zile într-o cameră ce dădea spre Great Court. Colegiul părea o bătrână doamnă, enormă şi trufaşă, un fel de super-bunică ce trebuie respectată aşa cum respecţi o personalitate socială de mare faimă.

Poate Christopher nu era o fiinţă sociabilă sau nu era copilul bun al acestei bătrâne doamne celebre. După mulţi, ani, un Bloomsbury Square sau un Charring Cross

Road Îi lăsă o impresie de strălucire pe care Colegiul nu i-o stârnise niciodată. Kit nu era de sânge albastru şi nici nu semăna cu masa băieţilor tineri în uniforme bleumarin. Nu aparţinea, şi nici nu avea să aparţină vreodată unei clase anume, pentru că moştenise de la tatăl său ceva din liberalismul omului nevoit să-şi ducă lupta de unul singur. Pentru Kit aceşti trei ani la şcoala de medicină aveau să fie doar o anticameră către un orizont mai larg; era mult mai bun la învăţătură decât la sport, dar lipsit cu desăvârşire de orice îngâmfare.

Sorrell şi Kit îşi continuară raita prin Nevil s Court şi traversând râul ajunseră în „spatele" vechiului Trinity. Iarba şi frunzişul copacilor prevesteau cenuşiul iernii; pe apă alunecau în sus şi în jos câteva caiace şi canoe. Tot aici se aflau străvechii ulmi ai lui Tennyson şi liliacul lui „cel negru în fapt de seară". Podul Clare cu sferele lui de piatră părea un pod fantomă peste argintiul pal al apei. King's Chapel – Capela regelui – domina cu masivitatea ei peisajul ca o stâncă gigantică.

— Băieţii aceia din bărci sunt elevi, tată?

— Probabil, răspunse Sorrell.

Se simţea neştiutor în privinţa tuturor acestor lucruri, dar se consola La gândul că ele îi vor deveni familiare

fiului său.

— Nu se prea omoară, băieţii ăştia!

— De ce ar face-o? întrebă tatăl.

— Mă gândeam că seara ar putea să mai citească.

Sorrell îl strânse de braţ:

— Numai muncă, fără joacă?

— Să zicem că Munca noastră e joaca noastră, tată.

— Câteodată. Aş vrea să faci canotaj, să joci fotbal şi să boxezi.

Sorrell zâmbi în sinea lui, Discutase mult cu Porteous, care nefiind câtuşi de puţin un spirit academic, reuşise să păstreze vie şi intactă amintirea tinereţii sale. Câte încăierări îndârjite şi aventuri cu totul nepotrivite pentru o viitoare faţă bisericească! Pe vremea aceea croitorul avea în ochii lui mai multă importanţă decât profesorul de teologie. Apoi – să fii as la canotaj, să pedalezi pe drumul de edec şi să strigi echipei pe care o antrenezi: „Trage tare, în cadenţă! Hei, al cincilea! Afurisitule! Loveşti prea slab cu vâsla!” Trebuie să nu te arăţi fricos şi nici molâu, să ştii să porţi costumul de o anumită croială, cravata şi vesta care îţi dau alura necesară. Kit trebuia să capete şi el această alură, să aibă un croitor bun, o locuinţă confortabilă, privilegiul de-a oferi din când în când o

masă, pe scurt, destui bani de buzunar pentru a-şi face viaţa comodă în compania unor tineri de bani gata – dar nu în sensul convenţional şi obişnuit.

— Să joci serios nu e cu nimic mai prejos decât să înveţi serios! proclamă Sorrell. Mi-ar plăcea să boxezi împotriva echipei Oxford, ca Porteous odinioară.

— Perfect, tată! Am să le adresez o provocare! Vezi tu, eu cred că ştiu ce am de făcut.

Făcură cale întoarsă trecând pe lângă Queen's. Kit îşi strecură mâna pe sub braţul tatălui său:

— În tinereţe, tată, ai fi dorit...?

— Eram orb ca un liliac. Părinţii mei au fost cei care mi-au impus ocupaţia.

— Tu nu mi-ai impus niciodată nimic!

— Doamne fereşte! Te-am lansat ca pe un porumbel călător, Kit. Te-am lăsat să te orientezi singur! Să zbori bine şi iute!...

Kit îi strânse braţul:

— Dragă tată!... Nu prea mă pricep la vorbe...; dar tu eşti pentru mine ca o piatră de temelie.

— Ei, atunci e bine... spuse Sorrell cu glasul sugrumat de emoţie.

În timpul zilelor care urmară, „trăi cu frica în suflet şi

în admiraţia moralului pe care îl avea fiul său. Kit înghiţea cu poftă mese abundente. El era acela care, inversând rolurile, îl încuraja pe tatăl său, povestindu-i cu o calmă sinceritate despre probele din timpul zilei.

— Am scris mai bine decât mă credeam în stare, tată. Dacă domnul Porteous ar fi văzut subiectele... Nici nu putea să-mi convină mai bine.

— Sunt mulţi candidaţi?

— Destui. Lângă mine stă un tip care-şi trage mereu nasul, la intervale regulate. Parcă ar fi supapa unei maşini!

Îşi petreceau serile pe malul apei sau rătăcind în jurul diverselor colegii şi emoţia dispărea treptat din ochii lui Kit. Pesemne că începuse să se acomodeze cu atmosfera universităţii, să se obişnuiască cu proporţiile tuturor acestor clădiri străvechi. Se uita la bluzele şi la eşarfele din vitrinele prăvăliilor, la cărţile, pipele şi borcanele cu dulceaţă. Auzise că va trebui să fumeze pipă şi să mănânce multe lucruri curioase. Îi măsura din privire pe ceilalţi băieţi, care umblau pe acolo şi nu i se mai păreau atât de grozavi, ci dimpotrivă, cumva mai umani. Dar el, cum va fi oare – un semigreu sau un greu? Şi va purta oare o bluză albastru-deschis ca ceilalţi?

Duminică se duseră la King’s Chapel.

— Muzica asta parcă te răscoleşte, spuse Kit la ieşirea de la slujbă.

— Unde, băiete?

— Ei! Nu ştiu! Aici, undeva... Parcă te ridică în văzduh...

Pentru Sorrell muzica aceea fusese ca dorinţa din inima lui – înălţătoare, imensă, nestăpânită...

3

Thomas Roland îşi lua gustarea de dimineaţă, când Sorrell îi aduse vestea.

— Kit şi-a câştigat bursa.

Roland întârzie o clipă în fotoliu, Apoi îl împinse la o parte şi se ridică de la masă. Sorrell stătea în faţa lui foarte palid, incapabil să vorbească, cu chipul răvăşit, ţinând o scrisoare oficială cu o mână tremurătoare.

— Pe Dumnezeul meu, omule! Mă bucur grozav!

Roland îi întinse mâna. Nu se priveau, dar stăteau unul lângă altul. Roland era conştient de emoţia abia Stăpânită a celuilalt.

— Eram sigur de asta, să ştii.

— Şi eu speram să fie aşa, spuse Sorrell cu ochii spre

fereastră. Vă datorăm foarte mult... Am simţit întotdeauna...

— Dragul meu prieten...

— Acesta e adevărul...

Ca să-şi regăsească stăpânirea de sine, Roland se întoarse la masă şi îşi goli ceaşca de cafea.

— Ascultă! Dacă am sărbători evenimentul astă-seară? Cheamă-l pe Porteous. Unde e băiatul?

— S-a dus să-i spună lui Porteous. Vă supăraţi dacă îmi iau liber o oră? Vreau să-l văd pe Porteous.

Un zâmbet apăru în adâncul ochilor lui Roland:

— Ia-ţi toată ziua! între altele, Stephen... Bine, vorbim noi mai târziu... îmi închipui că Porteous va zbura ca un heruvim.

— E un omuleţ grozav! spuse Sorrell.

Şoseaua largă care ducea la Winstonbury era în dimineaţa aceea de vară o veritabilă *Via Sacra* pentru Sorrell. Romanii celebrau primul triumf al fiilor lor; şi Sorrell gândea:

„Şapte ani... şi iată rezultatul. Când i-am spus băiatului, i-au venit lacrimi în ochi. Sunt fericit... fericit!..”

În căsuţa de piatră, îl găsi pe Kit stând la un capăt al mesei lungi din lemn de brad în camera de studiu, iar pe

Bob Porteous, numai în vestă, agitând un bătător confecţionat din ziarul de ieri. Capul lui de culoarea mierii strălucea ca un astru. Bucuria îl făcea exuberant. Se încălzise atât de tare încât îşi scosese haina; umbla de colo-colo lovind cu bătătorul de hârtie în masă, pereţi şi ferestre. Omuleţul nu-şi găsea astâmpăr.

— Ţi-am spus eu, dragă prietene! Şi acum, poftim! Uită-te la el! Bursier la Trinity! Dar e mult mai calm ca noi! Scoală-te, tâlharule şi joacă pe masă!

Îi trase lui Sorrell un pumn în piept:

— I-a bătut măr pe toţi mormolocii ăia înfumuraţi! Cică unul îşi trage toată ziua nasul? Şi acum, ce-o să facem?

— Boland dă o masă.

— Pe Jupiter! Straşnic! Kit, ca desert, vom boxa! Trei reprize! Bursier la Trinity!

Triumfător, strivi o muscă dintr-o lovitură pe pagina dicţionarului ebraic, deschis pe masa de lucru.

CAPITOLUL XIX

1

Fanny Garland deschise uşa camerei lui Sorrell:

— Bowden a trimis asta, spuse.

Sorrell se întoarse în fotoliu. Şedea în faţa biroului iar Fanny, care intrase cu braţele încărcate de flori – irişi purpurii şi albi, micsandre, margarete – îl surprinse într-un moment de visare. Faţa ei rotundă şi drăguţă îi zâmbea printre flori. Fanny înainta în vârstă, se mai împlinise, căpătase mici riduri în jurul ochilor, dar chiar şi aşa era încă atrăgătoare.

— Flori?... Le-a trimis Bowden?...

— Da... pentru masă... în cinstea lui Kit!

— Drăguţ din partea lui Bowden. Cu toţii aţi fost foarte drăguţi cu noi.

Se ridică în picioare şi se uită la flori, dar cu un aer neatent, deoarece intrarea lui Fanny Garland nu-i întrerupsese firul gândurilor. În realitate, gândurile curgeau în mintea lui pe două căi distincte, fiecare cu

propria ei emoţie, – din care cauză ochii lui aveau o privire vagă, totodată fericită şi gravă.

— Toţi au fost foarte buni cu noi...

Fraza aceasta se inspira din unul din cele două curente; dar celălalt era mai puternic. Şedea acolo singur şi-l închipuia pe Kit cu beretă în colţuri şi robă, traversând curtea mare a Colegiului Trinity – Kit, fiul unui portar de hotel; şi Sorrell dorea din suflet ca această funcţie a lui să nu mai existe într-o bună zi. Din snobism? Nu, probabil nu din cauza asta. Lumea bărbaţilor – a bărbaţilor tineri mai ales – apreciază reuşita. Ne place să pozăm în democraţi, deşi în realitate e o minciună. Oricum, un căpitan a însemnat întotdeauna mai mult decât un steward de punte.

În sfârşit, remarcă ochii surâzători ai lui Fanny.

— De ce zâmbeşti?

Fanny începu să râdă de-a binelea;

— Nici nu mă miră! spuse. Nu mă miră deloc. Pariez că plutiţi în nori. Şi nici nu se poate altfel. Dar aş vrea să ornez masa.

Sorrell făcu ochii mari:

— Bine, şi cine te împiedică?

Ea îşi cufundă obrazul rotund şi proaspăt în masa de

petale.

— Nu-mi venea să intru, pentru că chiar acum îşi cântă unul din cântecele pe care le compune pentru noua sa piesă. Şi nimic nu-l enervează mai mult.

Sorrell îşi scoase ceasul din buzunar:

— Şase şi jumătate. Nu cred că se supără. În orice caz, nu astă seară.

— Atunci veniţi să-mi deschideţi uşa!

— Desigur!

Se opriră pe coridor să asculte muzica lui Roland, Era bine dispus şi vocea lui profundă părea să exprime ceva mai mult decât simpla melodie a cântecului: era vocea unui om fericit. Accentele ei generoase trezeau amintiri. Sorrell retrăi într-o străfulgerare ziua aceea depărtată, când Roland sosise cu maşina lui vişinie, lupta aprigă dusă cu Florence Palfrey şi toate suferinţele lui de la Hanul îngerului. Roland cânta bucuria de a trăi şi vocea lui evoca corsarul îndrăgostit de mare.

Sorrell întinse mâna, dar Fanny Garland duse degetul la buze. Dorea să audă cupletul până la capăt.

„Un om bătrân trăia odată-ntr-o cabană,
Sus pe deal, sus pe deal,

Cu ziduri albe şi ferestre albastre.

În jur creşteau arbuşti de portocal

Deasupra mării calme, atât de calme...”

Buchetul imens de flori respira împreună cu pieptul lui Fanny. Se uita la Sorrell şi îşi mişca mâna în tactul muzicii, dar bărbatul nu o vedea. Memoria trecutului gonea înainte către culmea glorioasă a speranţei împlinite şi vocea lui Thomas Roland se înălţa peste amintirile strădaniilor de odinioară ca vocea unui corsar romantic. Unii oameni erau meniţi să aducă noroc, să contribuie la înlănţuirea fericită a împrejurărilor, să facă binele...

Fanny îi făcu un semn cu capul:

— Haide, visătorule! Hotărăşte-te! – spunea zâmbetul ei.

Glasul tăcu şi Sorrell bătu la uşă:

— Intră!

Roland cântă cuvântul şi prin uşa deschisă îl văzură stând în faţa pianului, cu faţa iluminată şi ochii scăldaţi într-o infinită duioşie. Draperiile din brocart de culoarea aurului vechi încadrau verdele grădinii.

— Ce-i asta?

— Flori, domnule.

Fanny explică:

— Este ora şapte fără douăzeci, domnule, şi aş vrea să pun masa pentru cină în cinstea domnului Christopher al nostru.

Roland se ridică vioi şi surâzând maliţios:

— Dumneata ai cules toate astea, Fanny? Pe cuvântul meu, prevăd o furtună!...

— Bowden le-a cules singur, domnule!

— Extraordinar!... Atunci, ar fi mai bine să merg să aleg şampanie. Ascultă, Stephen...

Se opri şi puse mâna pe umărul lui Sorrell:

— Anunţă-i te rog pe toţi, că vreau să vină aici după cină ca să ciocnim în sănătatea lui Kit!...

Îl privea pe Sorrell în ochi, ca şi cum ar fi avut şi alte noutăţi să-i spună, dar le păstra pentru sfârşitul sărbătorii.

— O cină la înălţime, Stephen! Ne vom distra!

S-a băut în sănătatea lui Kit, dar aceasta n-a fost decât o parte a festivităţii de la *Pelicanul.* Kit rosti o cuvântare din cinci cuvinte: „Mulţumesc – din suflet – vouă tuturor!” Roşi până în vârful urechilor şi toate femeile ţinură să-l sărute. Închinară cu toţii în sănătatea lui Sorrell, a domnului Porteous, care rosti şi el o cuvântare agitându-şi

şervetul ca pe un stindard glorios. După aceea băură în sănătatea domnului Roland, cu onoruri muzicale, Porteous atacând un jazz la pian. Băură şi în sănătatea tuturor angajaţilor şi pentru propăşirea *Pelicanului.* Ceasul bătea orele una după alta, dar nimeni nu-l lua în seamă. Era cea mai fericită seară, dar pentru Sorrell încununarea fericirii sale avea să vină abia după aceea.

2

Christopher se duse la culcare, iar Roland şi Sorrell ieşiră să-l conducă pe domnul Porteous o bucată de drum, apoi făcură cale întoarsă sub un cer spuzit de stele, în aer plutea miros de fân proaspăt cosit, iar copacii înalţi din jurul hotelului păreau adormiţi.

Roland se opri să respire aerul înmiresmat al nopţii cu privirea ridicată spre firma întunecată a *Pelicanului,* ce se legăna deasupra şoselei.

— E o pasăre bună! O pasăre admirabilă!

Glasul lui vibra de o veselie stăpânită:

— Oamenii deştepţi, Stephen, ne interzic să credem în noroc. Mi-ar fi plăcut să-i înec pe câţiva din deştepţii ăştia în şampanie!

Clienţii *Pelicanului* se culcaseră, căci toate geamurile

erau în întuneric. Roland îl ţinea pe Sorrell de braţ şi intrară astfel amândoi pe poartă ca doi prieteni.

— Hai să închidem şi să mergem la o şuetă şi la o pipă – ultima pe ziua de azi.

Încuie uşa, în timp ce Sorrell trase zăvorul, şi cu toate că seara se sfârşise, Sorrell avea senzaţia că va renaşte şi se va ridica pe o nouă culme. Ghicise la Roland o reticenţă aproape ştrengărească, a omului care ascunde un final dramatic, de care se bucură şi se amuză cu anticipaţie.

În salonul lui Roland era mare dezordine: scaune împrăştiate, pahare goale; şervetul bătrânului Proteous zăcând pe un platou cu fructe; florile lui Bowden formau o pată de culoare drept în mijloc, pe faţa de masă albă. Roland închise uşa şi se apropie de măsuţa cu băuturi aruncând o privire atentă spre Sorrell.

— Bei un whisky, Stephen?

Dinţii îi luciră albi pe faţa brună, într-un râs mut.

— Beau şi eu. Bun. Umple-ţi pipa. A fost o seară măreaţă!

Umplu paharele şi oprindu-se pe carpeta de lângă şemineu, aşteptă ca Sorrell să-şi umple pipa. Da, degetele i se mişcau parcă mai febril, mai repezit ca de obicei. Să fi

bănuit oare?...

— Stai jos, bătrâne!

Sorrell se aşează pe marginea unui fotoliu şi începu:

— Eu nu v-am mulţumit...

— Lasă asta.

Se făcu linişte şi ridicându-şi ochii, Sorrell îl surprinse pe Roland privindu-l peste marginea paharului.

— Presupun că ai pus ceva bani deoparte, Stephen?

Sorrell scăpără un chibrit.

— Cam o mie de lire. Pentru băiat...

— Perfect! – Şi acum să discutăm despre afaceri. Localul din New Forest merge ca pe roate. Ţi-am spus că am ochit un hotel la Salisbury şi altul la Bath.

— Cred că da.

— Dar asta mă costă o groază de bani. Pesemne că cel mai cuminte lucru ar fi să întemeiez o companie la care să participe ca asociaţi trei sau patru persoane interesate. *Hotelurile Roland.* Ce părere ai?

Sorrell stătea foarte liniştit, cu ochii ţintă la gura pipei:

— O idee foarte interesantă...

— Aşa cred şi eu. Şi deoarece dumneata vei conduce *Pelicanul,* vreau să faci parte din consiliul de administraţie. M-am gândit la încă ceva. Noi trei vom fi de

ajuns.

Sorrell îşi mută ochii încet asupra lui Roland. Se făcuse extrem de palid:

— Vreţi să spuneţi... Eu, să conduc... aici?

— Întocmai! Cunoşti localul până în cele mai mici amănunte: eşti omul cel mai potrivit pentru asta. Nu încape îndoială!

Din nou se făcu linişte, O linişte grea în semnificaţii, care spunea mai mult decât orice cuvinte. Doar lucraseră împreună mai bine de şase ani de zile.

Sorrell zâmbea – un zâmbet în care tremurau lacrimi.

— Numai dumneavoastră sunteţi în stare... să-mi spuneţi aşa ceva într-o seară ca asta... Dragul meu prieten... Eu... Eu...

Roland se prefăcu că soarbe din pahar:

— Mai degrabă eu am făcut o afacere bună, Stephen, luându-te ca administrator şi asociat. Cred cu toată sinceritatea.

— Roland! spuse brusc Sorrell, sculându-se din fotoliu. Nu sunt cam ameţit? Dacă aţi şti...

Stătu câtva timp în faţa ferestrei deschise.

— Ce înseamnă asta!... vreau să spun, pentru băiat..., Nu sunt un snob, dar poate mă veţi înţelege – când va

merge la Trinity, la toamnă... să poată spune...

Se opri, se întoarse şi se uită la Roland cu ochii strălucitori:

— Aveţi încredere în mine... îmi oferiţi o şansă. N-o să vă pară rău!

— Dragul meu prieten!...

— Ah! ştiu...

— Dumnezeule mare, omule! Şi eu mă aleg cu ceva din asta – cu un prieten şi un partener. Suntem doi oameni făcuţi să ne înţelegem. Ce este banul, dacă nu un mijloc pentru a atinge un scop? Poţi să investeşti în afacerea noastră mai mult sau mai puţin, atât cât vrei. *Hotelurile Roland!* Societate pe acţiuni. Ce, zici!

Râse şi îşi ridică paharul:

— Să bem pentru bătrânul *Pelican!*

3

Lui Thomas Roland îi plăcea să vorbească despre noua lor întreprindere aşa cum ar fi vorbit un aventurier elizabetan despre corăbiile lui – cu dragoste şi copleşind cu afecţiune echipajele şi numele vaselor care le purtau în largul mărilor: *Pelicanul,* pe care îl conducea Căpitanul Sorrell, *Stejarul Regelui, Cerbul Alb, Leul. Stejarul*

Regelui fusese lansat la Brockenhurst în New Forest şi Roland se îmbarcase pe el pentru o perioadă de timp ca să pună totul la punct. *Leul* urma să fie lansat în cursă la Salisbury în primăvară. *Cerbul Alb* se mai afla în şantier. Între timp Roland îşi cumpărase o mică vilă la Chelsea şi angajă un fost militar cu soţia lui ca să vadă de casă. Avea intenţia să-şi stabilească acolo cartierul general.

— În amintirea lui *Cherry,* dragă Steve! Această tânără doamnă continuă să-mi aducă o mulţime de bani.

Dacă Cherry exista sau nu în realitate nu era o problemă care îl preocupa pe Stephen în mod special, deşi şi-o putea imagina sub înfăţişarea unei fiinţe vesele, nepăsătoare, cu buze roşii – dragostea unui bărbat care prefera să rămână neînsurat. Poate că Cherry dădea viaţă şi celeilalte fantezii muzicale pline de culoare, „Căsuţa albastră", a cărei premieră urma să aibă loc la *Pelargonium* în toamna aceea. Fără îndoială, Roland era ocupat până peste cap – în afară de activitatea artistică, mai trebuia să se urce în maşină şi, asemenea unui adevărat corsar-şef, să-şi inspecteze corăbiile şi încărcătura lor.

Christopher era la Trinity, unde stătea în gazdă pe Jesus Lane; la mobilierul camerelor, Sorrell adăugase

două fotolii mari.

Obiectivele imediate erau concursul general de ştiinţe şi primele două etape ale bacalaureatului în medicină. Domnul Porteous, care putea să înveţe să umble până şi un câine fără picioarele din spate, îi dăduse lui Kit cunoştinţe temeinice de fizică şi chimie.

În plus, Kit optase pentru box şi canotaj, aşa că mergea regulat la baza nautică a primei echipe a Colegiului Trinity într-un şort cu dungi şi o bluză bleumarin, pentru a fi dădăcit şi instruit de nişte tineri serioşi şi elocvenţi. Atinsese greutatea necesară şi fu anunţat că **va** vâsli într-o cursă de opt după un antrenament de două săptămâni.

Sorrell, căpitan într-un sens dublu, simţea că acum putea să ducă o existenţă mai largă. Se mută în micul apartament al lui Roland de la *Pelicanul* şi primea în calitate de director un Salariu de cinci sute de lire pe an, cu un profit de zece la sută din venitul net al hotelului, îşi vându acţiunile împrumutului de război şi investi partea lui de capital în *Hotelurile Roland*. Nu ştia cât avea să-i aducă întreprinderea. În orice caz, *Pelicanul* era o mică mână de aur; *Stejarul Regelui* avea vântul la pupă, iar Roland era optimist, contând pe un profit de douăzeci la sută.

Roland avea acum o poziţie solidă, cu un balast de capital destul de greu ca nimic să nu-l mai poată clinti din loc. Era dovada vie a vechii zicale că „banul la ban trage”. Numai că Roland îşi pusese la contribuţie imaginaţia şi acum putea să râdă în faţa oricărui negustor de periuţe de dinţi pe care l-ar fi întâlnit.

„A, da, Roland, tipul care scrie zdrăngănelile acelea…”

Dar Roland era asigurat împotriva patronajului invidios al negustorilor, deoarece existau *Hotelurile Roland.* Vânzătorii de periuţe de dinţi erau nevoiţi să admită că aceasta nu mai era zdrăngăneală! Stomacul lor de oameni lipsiţi de imaginaţie refuza să digere pilula.

Era un fapt cert că fiul lui se afla la Trinity şi că avea tot dreptul să spună despre tatăl său: „Căpitanul Sorrell, cu interese în industria hotelieră. Director-asociat cu Roland… Ştiţi, Hotelurile Roland. O întreprindere importantă”.

Sorrell putea să se exprime de acum înainte cu vocea căpitanului de vas; era scutit de rolul băiatului de punte.

Sunt anumite momente în viaţă, când datorită presiunii împrejurărilor, orizontul omului se îngustează atât de mult, încât conştiinţa lui înregistrează numai evenimentele imediate care îl privesc nemijlocit. Ani

îndelungaţi Sorrell a fost în situaţia unui trăgător care îşi îndreaptă arma printr-o turelă de oţel asupra unei singure ţinte vizibile; acum însă devenea din ce în ce mai conştient de faptul că perspectiva lui se lărgeşte. Avea mai mult răgaz, cerul deasupra lui căpăta tot mai multă întindere. Avea timp să stea pe puntea de comandă şi să se uite în jurul său; să-şi observe corabia înaintând, avântându-şi prora spre orizonturile albastre. Dădea ordine, căci orice om mândru are ambiţia să comande.

O mulţumire adâncă luă locul veseliei facile a sclavului cumsecade.

Era cineva. Ceilalţi ştiau că are dreptul la stimă. Pe lângă toate acestea, se bucura de popularitate – oricare ar fi sensul atribuit acestui cuvânt. Propria lui popularitate nu-l preocupase niciodată; ceea ce îl interesase cu adevărat era munca lui.

I se aducea de la bucătărie mâncare bună, la ore regulate. Fanny Garland, mereu drăguţă şi zâmbitoare, avea grijă de asta. I se puneau întotdeauna flori pe masă. Albert Hulks se ocupa de focul din salon ca de focul sacru al unui templu. Patul lui Sorrell era acoperit cu o cuvertură verde cu desene aurii; dimineaţa i se aducea ceai, pâine tăiată felii subţiri şi

unt.

Altcineva îi curăţa pantofii.

Şi toate aceste lucruri îi făceau plăcere. Anii de muncă grea nu-l înăcriseră şi de aceea nu pregeta să evadeze din liniştea sa interioară de filosof, când i se prezenta ceva mai atractiv şi mai parfumat...

Începu să-şi acorde unele plăceri mărunte, mici răsfăţuri omeneşti, şi descoperi că poate munci mai cu spor când angrenajele vieţii sunt bine unse. Îşi cumpăra din când în când o carte, începu să colecţioneze porţelanuri şi stampe vechi. Winstonbury îşi avea magazinul său de antichităţi, al cărui proprietar era un omuleţ trist, bolnav de dispepsie cronică, cu o faţă galbenă de parcă s-ar fi hrănit numai cu tablete de sulf. Purta numele de Grapp. Comerţul cu antichităţi oferea unele şanse de succes, dar Grapp era prea închistat ca să profite de ele.

Sorrell vizita adesea magazinul şi nu-i trebui mult ca să înţeleagă că afacerea era în pragul falimentului. Grapp nu avea spirit de iniţiativă. La *Pelicanul* se opreau adesea turişti americani care cutreierau oraşul Winstonbury în căutare de chilipiruri. Dar Grapp nu putea să-i sufere pe americani: îi învinuia că îi tulbură liniştea tabieturilor.

— Când îi văd, mă simt de parcă aş fi înghiţit revent şi aloe, dragă domnule!

Sorrell se gândea uneori la Grapp şi la ocaziile pe care acesta le pierdea.

„Un tip energic ar fi putut să pună întreaga afacere *pe* picioare în cel mult şase luni. E destul să bage în prăvălie marfă de calitate şi să facă un pic de reclamă. Dacă aveam şi eu un interes în afacere, instalam un panou cu fotografii la *Pelicanul* şi îi îndemnam pe americani să treacă pe acolo”.

Era o idee şi Sorrell o lăsă să dospească un timp.

Pe lângă asta, mai avea şi alte distracţii. Devenit mai sociabil, îşi făcuse relaţii la Winstonbury, prieteni la care se simţea ca la el acasă. Petrecea o seară pe săptămână cu Robert Porteous. Reluă relaţiile cu bătrâna doamnă Garland de pe Vine Court, care contribuise la succesul lui Kit prin faptul că îl hrănise bine odinioară.

Într-o după-amiază de toamnă, Sorrell sună la uşa casei de pe Vine Court. Doamna Garland avea gripă şi Sorrell venise să se intereseze de sănătatea ei şi îi adusese o pungă cu struguri.

Fanny deschise uşa:

— A, dumneata erai? Eu m-am înfiinţat aici ceva mai

devreme ca s-o răsfăţ un pic.

Ţinea uşa deschisă, privindu-l cu o lumină blândă în ochi.

— Am adus ceva…

— Struguri! Ce drăguţ din partea dumitale! A adormit adineauri şi am trimis-o pe mătuşa Eva acasă.

Micul salon nu se schimbase de când Sorrell îl văzuse pentru prima oară, cu singura deosebire că între timp lângă fereastră apăruse o sofa nouă şi confortabilă, îmbrăcată în stofă verde cu motive albastre, pe care Fanny o cumpărase pentru mama ei. Fanny aşează strugurii pe un platou. Purta un pulover verde din lână moale cu mânecile scurte şi Sorrell observă fără să vrea rotunjimea plăcută a braţelor ei. Părul blond cădea în valuri peste gâtul graţios.

— Rămâi să bei un ceai.

Luară ceaiul împreună, aşezaţi alături pe sofa. Mărul lui Kit îşi scălda fructele galbene în lumina soarelui de asfinţit. Merele coapte îmbogăţeau verdele frunzişului, la fel cum dorinţa îmbogăţeşte o femeie.

Vorbiră despre Kit şi treptat, în crepusculul tot mai dens începură să vorbească despre ei înşişi. Părul ei devenea o cunună estompată, în timp ce braţele şi gâtul

se desenau mai albe în umbra înserării.

Obscuritatea ţesea între ei o intimitate plăcută, omenească. Şedeau unul lângă altul pe sofa, ochi în ochi şi vorbeau despre viaţă. Trupurile lor se moleşeau, capul blond al tinerei femei se lăsă uşor pe spătar.

— Ţi-e somn?

Îi zâmbi:

— Dar dumitale?

El găsi o pernă şi i-o strecură sub cap, iar glasurile lor se topiră într-o şoaptă blândă...

— Ştii, eu nu sunt un bărbat de însurat...

Îi explică situaţia lui, iar ea îl ascultă cu un zâmbet lăuntric şi cu înţelepciunea puţin ironică a femeii mature în faţa prejudecăţilor ridicole, atât de adânc înrădăcinate în bărbatul acesta de modă veche.

— Ce importanţă are, Steve?... Dar eu sunt o femeie de măritat?... în zilele noastre...

Şi mâna ei trase lin perdelele la fereastră...

CAPITOLUL XX

1

Sorrell era ocupat cu corespondenţa. Îşi terminase raportul săptămânal către Roland şi acum începu o scrisoare către fiul său, dar abia scrisese prima pagină că gândurile îi şi porniră să hoinărească. Ultima scrisoare a lui Kit se afla pe birou – cronică gravă şi amănunţită a isprăvilor lui Christopher, deoarece băiatul era fericitsă-i poată povesti totul tatălui Său cu o sinceritate deplină.

„Tu înţelegi lucrurile, tată!”

Erau cuvinte preţioase din partea unui fiu şi Sorrell le primi în inima lui cu smerenie şi bucurie. Prin urmare, Kit socotea că el înţelegea lucrurile! Sensibilitatea sa era receptivă la stările de spirit ale fiului său. Asemenea tuturor luptătorilor singuratici, ura intoleranţa, dar spre deosebire de mulţi alţii, înzestraţi cu firi mândre, detesta să-şi impună altora propria sa voinţă.

„Nici eu să dictez altora, dar nici alţii să-mi dicteze mie” – era idealul său, deşi viaţa avusese grijă să-i

demonstreze necesitatea de a-ţi impune altora voinţa. Bineînţeles, cu Kit era altceva! Sorrell îşi înăbuşise orice impuls autocratic şi înţelepciunea lui i-a fost de mare folos. Refuzând să-şi stăpânească fiul ca un tiran, ajunsese să-l stăpânească în unicul mod de dorit: Kit nu se temea de tatăl său; Sorrell era singurul om din lumea asta la care alerga să se destăinuiască. Intimitatea lor sufletească se adâncea odată cu trecerea anilor.

Ultima lui scrisoare, dar mai ales un paragraf semnificativ, îl pusese pe gânduri:

„Ei vor ca eu să vâslesc în barca a treia la concursul din mai. Îţi dai seama că n-am prea fost încântat, de vreme ce echipa noastră s-a prezentat destul de slab înainte de Paşti. Dar am hotărât să trec peste asta. Fireşte, cred cu tărie că voi fi admis în prima etapă a bacalaureatului de medicină din iunie. Vreau să câştig locul. Nu eşti de acord cu mine?”

Sorrell nu ştia sigur dacă este sau nu de acord, deoarece nu înţelegea exact care era dorinţa lui Kit. Fiul său era un băiat inteligent, în stare să opteze.

Sorrell muşcă vârful tocului, cu ochii aţintiţi asupra straturilor de flori de sub fereastră… Da, Christopher trebuie să aleagă singur.

Începu să scrie:

„Ai să faci cum crezi tu de cuviinţă. Ştiu că uneori nu e înţelept să-ţi risipeşti energia. Este important să te concentrezi. O ştii la fel de bine ca şi mine, prietene. Dar câteodată trebuie să faci un compromis. Eu unul le-aş vrea pe amândouă: să te văd vâslind în una din bărci la concursul din mai şi să-ţi iei examenul. Ce părinte nesăţios!

Dar totul depinde de ce simţi tu personal. Eu nu am dreptul să-ţi dirijez sentimentele”.

Sorrell constată cu bucurie că putea să-i scrie fiului său fără nicio reţinere şi că legătura invizibilă dintre ei devenea din ce în ce mai strânsă. Marea lui dorinţă era ca între el şi Christopher să existe relaţii de la bărbat la bărbat. Îşi ridică fruntea şi îşi lăsă privirea să se odihnească asupra grădinii; odată cu trecerea anilor devenise un mare iubitor al naturii şi nu exista loc mai bun decât o grădină pentru a gândi în linişte. Îi făcea plăcere să contemple arborii bătrâni înălţându-şi trunchiurile masive din covorul de iarbă bine îngrijit, jocul umbrelor, lumina filtrată printre frunze. Simţea aceeaşi senzaţie dulce pe care i-o trezea luciul mat al unui porţelan vechi sau căldura mătăsoasă a pielii unui braţ de

femeie. Ce minunat este să te poţi bucura de asemenea plăceri, fără lăcomie, dar cu o adâncă cunoaştere a farmecului lucrurilor frumoase!

Clienţii hotelului *Pelicanul* vizitau grădina şi uneori îi răneau fiinţa, dar dragostea pentru flori creşte pe măsură ce Adam şi Eva se maturizează, şi întrucât clienţii *Pelicanului* erau în majoritate oameni adulţi, Sorrell aproape că nu avea motive să se plângă. Copiii sunt de fapt duşmanii cei mai fireşti ai florilor şi Sorrell nu accepta copiii: hotelul *Pelicanul* avea o faimă atât de solidă încât putea să-şi permită să-i refuze. Această casă de odihnă, atât de liniştită în confortul ei luxos, considera copilăria ca o pacoste.

Binecuvântată vârstă a maturităţii!

Dar în aceeaşi clipă maturitatea apăru în faţa lui Sorrell sub forma unei doamne corpolente îmbrăcată în negru, care venea încet pe pajişte îndreptându-se spre o bancă, sub unul din castani. Îi vedea spatele lat şi curbele robuste sfidând cel mai iscusit dintre corsete... O siluetă rubensiană, somptuoasă şi solidă, cu păr blond-cenuşiu ieşind de sub o pălărie neagră în formă de ghiveci de flori. O clientă, pesemne, sosită recent.

Femeia se întoarse, se aşeză şi brusc privirea lui Sorrell

se înăspri. Îşi dădu seama că ea se uită peste pajişte în direcţia ferestrei sale şi că putea să-l vadă stând la birou.

Sorrell se aplecă deasupra biroului şi se prefăcu că scrie, constatând însă impresia pe care o exercita asupra lui această apariţie, neaşteptată reîntoarcere a unui trecut nefericit. Mâzgălea ceva pe o foaie de hârtie, aruncând din când în când priviri încruntate înspre silueta de pe bancă. Femeia şedea acolo în largul ei, cu faţa întoarsă spre el. Lui Sorrell i se păru că zâmbeşte.

Se ridică murmurând „Blestemată muiere!” şi ieşi din cameră. La piciorul scării dădu de Hulks, care căra pe umăr un cufăr greu şi îl întrebă unde-l duce şi cui aparţine.

— E al unei doamne care a sosit adineaori din Manchester, domnule. A reţinut camera pentru o săptămână. Miss Murdoch a cazat-o la nr. 3.

Sorrell examină cufărul: purta etichetele unor hoteluri de pe Riviera, iar pe capac – inscripţia cu litere mari, negre: „D. Duggan”.

Se duse apoi în garaj să se uite la maşină. Şoferul, îmbrăcat într-o livrea neagră, manevra o limuzină mare, bleumarin, ca s-o facă să intre în una din boxe.

— Este maşina doamnei Duggan? îl întrebă pe şofer.

— Exact, replică omul fără să-l privească.

Sorrell se întoarse în camera lui şi se aşeză din nou la birou. Femeia nu se mişcase de pe bancă, dar când îşi trase fotoliul ca să se aşeze, Sorrell o văzu părăsindu-şi locul şi traversând pajiştea în diagonală. Părea să umble fără un scop anume, dar Sorrell ştia că oricâte ocoluri ar face, va ajunge inevitabil la fereastra lui.

— Văd că n-am cum s-o evit, îşi spuse, dar n-o să scoată nimic de la mine.

Căută să termine scrisoarea către Kit, silindu-se să se concentreze şi tocmai ajunsese la formula „tatăl tău iubitor”, când silueta în negru apăru lângă fereastră. Venise pe poteca ce şerpuia între straturile de trandafiri, lalele, miozotis şi violete, şi un observator străin ar fi putut să-şi închipuie că era o iubitoare de flori care se plimba pentru plăcerea ei. Se oprea la fiecare pas să le admire.

Sorrell semnă şi puse sugativa, apoi începu să împăturească hârtia ca s-o bage în plic. Hotărât să-i lase ei iniţiativa, pricepea că tactica cea mai înţeleaptă era să stea liniştit şi să se descopere cât mai puţin.

Femeia se întoarse să se uite la stratul de flori de sub fereastră şi Sorrell nu se putu opri să nu-i admire dibăcia

manevrei. În modul cel mai firesc, privirea ei se ridică spre el chiar în momentul când termina de lipit plicul.

Femeia zâmbi. Sorrell observă că părul ei blond era înspicat cu fire argintii. Cunoscând-o atât de bine, s-ar fi aşteptat ca ea să-şi ascundă firele cărunte. Faptul că accepta părul acesta cărunt părea să o facă şi mai primejdioasă.

— Tot aici eşti? spuse ea.

El dădu din cap imperceptibil şi se uită cu asprime drept în ochii ei, în timp ce ea îşi îndreptă corpul întocmai ca o corabie frumoasă, gata să-şi folosească tunurile sau să parlamenteze:

— Te-ai mai schimbat!

El întoarse plicul pregătindu-se să scrie adresa:

— Ce să-i faci? Dumneata şi eu! Remăritată?

Încetineala răspunsului compensa bruscheţea întrebării:

— Da! Să recapitulăm! Am fost Sampits. Acum Duggan. Domnul Duggan a murit în decembrie trecut. Cred că am să rămân doamna Duggan.

Sorrell o observa cu o privire rece.

— E neapărat necesar?

Ea zâmbi:

— Într-adevăr, e galant ce spui...!

— Câtuşi de puţin!

În certurile lor de acum zece ani avusese întotdeauna avantajul asupra lui Sorrell şi ieşea din luptă lăsându-l la pământ, cu sensibilitatea făcută ţăndări. Îşi regla tirul cu mai mult sânge rece, fără să se înduioşeze; în plus, artileria sa era mai puternică. Egoismul ei senin şi sănătos îi asigurase un avantaj considerabil asupra bărbatului zbuciumat şi extrem de nervos, un imbecil plin de scrupule şi un ratat. Dar femeia care se afla în faţa lui examinându-l cu un aer de şiretenie amuzată, privea acum viaţa cu mai multă indulgenţă, deoarece viaţa o copleşise cu aproape tot ce îşi dorise. Arăta ca o pisică matură aţipită pe perna ei, cu un aer de bunăstare satisfăcută. Putea chiar să-şi îngăduie să se califice în glumă drept „o femeie bătrână”.

— Sunt mai căruntă ca tine, Stephen!

— Eşti şi mai în vârstă ca mine.

— Acum n-ai mai fost tot atât de galant!

Îi lansă o privire directă şi cu toate că lupta dintre ei era acum mai strânsă şi mai puţin violentă, Sorrell era pe deplin conştient că este totuşi o luptă. Aştepta ca ea să-i pună întrebarea-cheie, întrebarea inevitabilă, şi faptul că

întârzia îl făcea să cugete la tactica ei, pentru că asupra scopului urmărit nu avea nici cea mai mică îndoială.

— Conduci de mult hotelul?

— Cam de un an de zile.

— O faci foarte bine. Şi să ştii că eu mă pricep destul de bine la hoteluri.

Judecând după etichetele de pe cufărul ei, se pare că avea dreptate, ba mai mult, îşi putea permite să locuiască în hoteluri de lux. Se vede că domnii Sampits şi Duggan fuseseră foarte generoşi.

— La ce oră se serveşte cina, Stephen?

Avea o voce prietenoasă. Întreaga ei atitudine sugera ideea că ei doi ar trebui să privească viaţa, de comun acord, ca pe o experienţă hazlie.

— La şapte şi jumătate.

— Mulţumesc.

Sorrell se ridică de pe fotoliu:

— Şi încă ceva: de acum încolo te rog să-mi spui „domnule Sorrell”.

— Foarte bine. O să-mi vină mult mai uşor să mă obişnuiesc cu asta decât altă dată. Dar ţie...?

Sorrell stătea ţinându-şi mâinile pe birou şi măsurând-o cu un aer hotărât şi sever.

— Eu sunt tatăl băiatului.

2

O oră mai târziu, revenind dintr-o plimbare în pădurea de fagi a Abaţiei, Sorrell era sigur că procedase înţelept înălţându-şi steagul de luptă:

„N-are decât să ştie că îi sunt duşman. Se vede cât de colo ce urmăreşte. Părul ăsta cărunt... Nu, să fiu afurisit dacă o las să se amestece!”

În timpul mesei de seară, Sorrell ieşi din cameră şi se opri pe coridor ca să arunce o privire în sala de mese prin uşa deschisă. Doamna Duggan şedea la o măsuţă lângă una din ferestre, cu spatele la el. Era îmbrăcată cu o rochie de seară din catifea neagră, purta un şirag de perle la gât, arătând ca o femeie foarte bine care îşi duce vârsta cu o graţioasă resemnare. Dacă era o poză, atunci fusese admirabil concepută şi la fel de bine însuşită. O văzu adresând chelneriţei un zâmbet protector; fata îi zâmbi la rândul ei.

Sorrell se retrase în camera lui. O rugă pe Fanny Garland să-i servească masa mai târziu şi se aşeză pe pervazul ferestrei încercând să-şi pună în ordine impresiile.

Da, Dora Duggan se îmblânzise. Părea un fel de ducesă binevoitoare, o persoană opulentă, frumoasă şi sigură de ea. Se îmbrăca cu gust, avea câteva bijuterii splendide şi căpătase simţul umorului. Ah, femeile astea! Primejdioase fiinţe! Sorrell ghicea pericolul pe care-l reprezenta mama lui Kit, influenţa subtilă pe care putea s-o exercite, seducţiile de care putea să uzeze.

Când intră în cameră ca să-i aducă supa, Fanny observă faţa lui trasă, încordată, privirea suspicioasă: doar era şi ea femeie!

— Închide uşa, Fanny, dacă vrei!

Se uită distrat în grădină, mângâindu-şi mustaţa în tăcere.

— Ai observat persoana de la nr. 3?

Fanny făcu un semn afirmativ.

— Ce părere ai despre ea? Ca femeie...

Îl privi nedumerită, neîncrezătoare:

— Ce anume vrei să ştii?

— Am să-ţi spun... după ce-mi răspunzi...

— Pare o persoană de condiţie bună... Poate... are ceva dintr-o luptătoare bătrână.

— De condiţie bună!

Se aşeză brusc, cu un fel de nerăbdare:

— Noi doi ne înţelegem; te rog să nu sufli nimănui o vorbă, fată dragă!... Este... mama lui Kit!

Se uită la ea cu înţeles:

— A fost măritată de două ori după ce m-a părăsit. E văduvă. Plină de bani. Puţin îi pasă că are părul cărunt. Se plimbă de colo-colo cu maşina ei de două mii de lire... Ce părere ai de toate astea?

Faţa proaspătă, vioaie a lui Fanny deveni gânditoare:

— Ce să zic... dacă mă întrebi...

— Te întreb, ce crezi ca femeie...

— Umblă după băiat.

— Exact! spuse Sorrell, luând lingura de supă.

Viaţa este uneori mai puţin liniară decât o descriu romancierii, iar schemele umane pe care le trasăm sunt adesea lipsite de subtilitate în nuanţe şi mişcare. Pentru Sorrell era simplu să tragă o concluzie, să schiţeze portretul Dorei Duggan aşa cum o vedea el şi s-o compare cu Dora Sorrell de pe vremea căsniciei lor. Şi-o imagina ca pe un vampir, ca pe o femeie care, după ce se bucurase de toate plăcerile pe care şi le dorise de la bărbaţi şi de la dragoste, căuta acum altfel de plăceri. Gura ei roşie era gata să sugă tânăra vitalitate a fiului ei.

Gândul acesta îl făcea să turbeze. Îndrăzneala

neobrăzată a apariţiei ei şi intrigile pe care era în stare să le urzească îl jigneau ca o provocare. Să revină zâmbitoare după o escapadă care durase zece ani de zile, strălucitoare şi cinic prosperă, gata să se prevaleze de inevitabila legătură de sânge!...

Parcă o auzea spunând: „La urma urmei, Stephen, sunt mama lui!" O va spune deliberat, făcând caz de părul ei cărunt, de maturitatea ei maternă, sugerând că ei doi au ajuns în toamna vieţii, când existenţa umană se lasă legănată de o mărinimie mângâietoare. „Îmbătrânesc, Stephen. Am terminat cu aventurile. De ce să nu ştergem cu buretele peste ce-a fost?"

Oare mai avea şi alţi copii? De la Sampits sau de la Duggan?

Sau, acum că vitalitatea ei tumultoasă era pe cale să se potolească, Christopher reprezenta pentru ea singura dorinţă neîmplinită, fiinţa tânără pe care s-o depraveze cu pasiunea maternă a femeii în prag de bătrâneţe?

Da, el îşi înălţase steagul de luptă şi aştepta acum ca ea să pornească la atac. Reţinuse camera pentru **o** săptămână; fără îndoială că se vor produce şi alte evenimente în cursul acestor şapte zile.

Sorrell se decise să n-o caute, dar nici să n-o evite, îşi

organiza viaţa ca şi cum această femeie n-ar fi apărut ca s-o tulbure cu opulenţa ei neruşinată.

În prima din aceste şapte zile nu avură ocazia să-şi vorbească. Sorrell trecu prin vestibul pe lângă mama lui Kit, înfăşurată într-un mantou de blană somptuos, în aşteptarea maşinii. Se pregătea să plece pentru toată ziua.

O salută, cu o mişcare a capului, iar ea îi zâmbi în timp ce-şi punea mănuşile.

— Bună dimineaţa, domnule Sorrell. Ce părere ai de vremea de afară?

— Barometrul arată timp frumos.

— Plec la Bath să iau masa cu nişte prieteni.

Sorrell primi această veste cu politeţea indiferentă a unui director de hotel: îşi exprimă din mers speranţa că va fi o călătorie plăcută. Era un act de curtoazie formală a unui om ocupat şi grăbit.

În seara aceleiaşi zile, **o** zări pe mama lui Kit în holul hotelului, aşezată confortabil cu o carte în mână; vorbea cu Albert Hulks, care, credincios tradiţiilor lui Sorrell, ţinea în mână o scrumieră, iar cu cealaltă îşi căuta portmoneul.

— Timbre! îşi spuse Sorrell. Mi-aduc aminte de ziua

când a cumpărat nişte timbre de la mine şi a încercat să afle... Fără îndoială îl poate trage de limbă pe Hulks.

Mama lui Kit putea să afle fără nicio dificultate toate informaţiile privitoare la fiul ei. Nu avea decât să-l atragă pe Hulks sau pe Bowden într-o flecăreală amicală şi să întrebe ce mai este cu băiatul acela drăguţ, fiul domnului Sorrell. „Mi-aduc aminte de el de când am fost aici data trecută...” Şi va primi răspunsul că Christopher a câştigat o bursă la Cambridge şi că acum locuieşte la Trinity College.

Trecură încă două zile şi Sorrell fu nevoit să constate că dorinţa doamnei Duggan de a se ţine deoparte coincidea pe deplin cu propria sa dorinţă. Se vedeau de departe şi în timp ce se prefăceau că se ignoră reciproc, niciunul nu se lăsa înşelat de această aparentă nepăsare. Un observator superficial ar fi conchis că evitau orice ocazie de a se întâlni.

Dar prezenţa ei în hotel îl neliniştea. O simţea în preajma lui, supraveghindu-l fără să dea impresia, insinuantă chiar în detaşarea ei. Şedea imobilă ca o pisică, privind înaintea ei şi părând a nu vedea nimic, fără ca totuşi să-i scape ceva. Îi făcea impresia unui animal feroce care se furişează prin junglă obligându-l mereu pe

vânător să-i prevadă mişcările şi să-i ghicească intenţiile. Retrăgându-se în expectativă, îi îngăduise să ia iniţiativa şi îi acordase posibilitatea să aleagă momentul prielnic atacului.

Sorrell se întreba dacă n-ar fi fost mai bine să-i scrie lui Kit sau chiar să se ducă numaidecât să-l vadă la Cambridge.

Şi ce i-ar fi putut spune?

„Femeia care ţi-e mamă – stă la *Pelicanul.* Bănuiesc că ar vrea să reia legăturile cu tine. Personal, doresc să nu ai absolut nimic de-a face cu ea”.

Dar era oare înţeleaptă această sinceritate? Se străduise întotdeauna să creeze o deplină camaraderie între el şi fiul său şi să elimine orice umbră de tiranie paternă, îşi alesese rolul de prieten şi sfătuitor, renunţând la privilegiul de a da ordine. Ţinea foarte mult la Christopher şi credea că la rândul lui Christopher ţine mult la el. De ce să nu aibă încredere în această prietenie şi afecţiune reciprocă? Atunci, să joace rolul unui nou Adam şi s-o lase pe Eva să-şi încerce artificiile? în viaţă totul e chestiune de voinţă şi de alegere şi Christopher va trebui să vrea şi să aleagă.

În a patra zi se întâmplă ceva… În timp ce Sorrell lucra

la biroul său, doamna Duggan ieşi în grădină şi se aşează pe bancă la umbra unui castan. Ţinea o carte în mână şi se prefăcea că citeşte. Şi Sorrell se prefăcea că scrie nişte scrisori, dar amândoi erau conştienţi că ciocnirea dintre ei devenise inevitabilă.

Sorrell se ridică din fotoliu şi ea îl văzu dispărând din cadrul ferestrei. Peste puţin reapăru în grădină şi se îndreptă spre ea traversând gazonul. Femeia aplecă îndată ochii pe carte, încercând să-i lase impresia că nu-l observă cum vine înspre ea.

Sorrell se opri în faţa ei:

— Cum ţi se pare hotelul? îl găseşti confortabil?

Surâsul ei fugar îl convinse că o luase pe nepregătite.

— A! Tu erai? Da, mă simt foarte bine aici. Dacă nu greşesc, este cel mai bun hotel de provincie din Anglia.

Mereu zâmbitoare, se mută mai încolo şi locul lăsat liber era o invitaţie.

„Da! se corectă râzând. Dar un hotel rămâne întotdeauna un hotel”.

Închise cartea şi o puse alături pe bancă, iar privirea pe care i-o lansă de jos mai păstra încă o urmă de zâmbet.

— Nu ai fost niciodată curios să ştii...?

Ghicea atitudinea lui defensivă.

— Ce lucru caraghios şi viaţa asta! iată-ne aici... ca doi străini... Tu şi cu mine!... îţi mai aduci aminte de zilele petrecute la Shanklin?

— Au trecut aproape douăzeci de ani de atunci, rosti el în timp ce se aşeza pe bancă.

— Într-adevăr... Noi doi nu ne-am potrivit niciodată. Cred că ţi-an făcut zile amare... Eram mai însetată de viaţă decât dumneata...

Privirea lui Sorrell se îndreptă către fereastră, nu către femeie.

— Prin urmare nu eşti niciodată curios?

— În ce privinţă?

— Dacă am reuşit sau nu să fac ceva din viaţă... după aceea... Nu te-ai gândit niciodată...?

— De ce-aş fi făcut-o?

Îi ghici zâmbetul.

— Va să zică, nu mai iertat niciodată? Sărmanul meu Stephen! Te-ai însurat cu o femeie cu foc în vine! Dar când ajungi la o anumită vârstă...

Tăcerea lui n-o încuraja, dar nici n-o respingea. O lăsa să-şi încerce toate loviturile.

— începi să nu te mai uiţi înainte, ci înapoi...

— Crezi?

— Da, aşa cred. Deşi... depinde... O femeie se simte uneori singură...

Îl studia din profil. Aruncase o pietricică în adâncul tăcerii lui, dar, după cât putea să-şi dea seama, pietricica nu încreţise luciul ei liniştit.

— Presupun că acum călătoreşti mult.

— Eu? Nici gând! Nu duc o existenţă atât de nomadă, dragul meu. Am o casă la Londra pe South Audley Street, îmi petrec cam trei luni la Cannes... şi poate... câteva zile în maşină... Am mulţi prieteni... O, cât despre asta, n-am timp să mă plictisesc! Ar fi păcat la averea mea!

Rămase total indiferent, cu chipul impasibil, dar în alertă, ca un judecător de instrucţie. Femeia scoase un mic oftat deloc trist observându-l cu privirea ironică a ochilor ei frumoşi, dar schimbă numaidecât subiectul. El nu reacţionă la sugestiile ei sentimentale, nici la aluziile cu privire la bogăţia ei. Dora avea impresia că bărbatul acesta păstrase aceeaşi seriozitate insuportabilă de odinioară. Într-adevăr, Sorrell era cum nu se poate mai serios în dorinţa lui de a-l ţine pe Christopher cât mai departe cu putinţă de această femeie.

„Nimic de făcut – e neschimbat... cu femeile! – constată ea. Nu-i chip să ajung la niciun compromis...”

Începu să vorbească despre răposatul domn Sarapits şi, după ce epuiză subiectul, trecu la răposatul domn Duggan. Îi povesti lui Sorrell amănuntele cele mai triviale şi intime ale celor două căsnicii, copleşindu-l cu locvacitatea ei vulgară, egoistă, şi o făcea cu atâta naturaleţe, încât Sorrell începu să se întrebe scârbit cum de continua să stea acolo ca s-o asculte. Află cum murise Sampits de nefrită alcoolică şi cum Duggan se încăpăţâna să doarmă în cămaşă de noapte de modă veche. Îi fu dat să audă care le-au fost gusturile vestimentare, ce mâncăruri le plăcuseră sau pe care nu le putuseră suferi, şi deodată se surprinse căscând în faţa interminabilei avalanşe de confidenţe banale.

În definitiv, de ce îi spunea, toate acestea? La un moment dat începu să bănuiască, că în realitate nu era altceva decât o femeie pe cât de grasă, pe atât de indecentă, o mostră din acel soi de femei de vârstă mijlocie, veşnic în căutarea unui ascultător docil, pe care-l ţin imobilizat într-un colţ, ca să poată trăncăni după pofta inimii. Pe măsură ce-l plictisea tot mai tare cu pălăvrăgeala ei seacă şi vulgară, părea să devină mai puţin periculoasă. Lumea era plină de asemenea femei; el însuşi văzuse vreo duzină la *Pelican,* bine înfipte în

fotoliul din vestibul, punând la grea încercare răbdarea câte unui ascultător resemnat să-şi plece urechea.

După o jumătate de oră, Sorrell îşi consultă ceasul:

— Îmi pare rău... sunt nevoit să...

Ea trase aer în piept şi îi zâmbi:

— Bineînţeles!... Pesemne că eşti atât de ocupat! A fost atât de plăcut să stăm de vorbă împreună, nu-i aşa?... Da, să nu uit! Prietenii mei din Bath m-au invitat mâine la Ei. Te deranjează dacă renunţ la camera mea?

— Câtuşi de puţin! Zilnic suntem nevoiţi să refuzăm o mulţime de lume.

Abia după ce-şi bău ceaiul şi-şi fuma pipa, Sorrell fu izbit de amănuntul că de fapt ea nu pomenise niciodată de Christopher. Nu vorbise tot timpul decât despre ea şi despre răposaţii ei soţi. Curios!... Să se fi alarmat degeaba? Să fi fost doar o fiinţă banală, grasă şi egoistă, care nu dorea nimic altceva decât un auditoriu pentru palavrele sale? Spiritul oamenilor putea să se învăluie în grăsime la fel ca şi trupul.

Sorrell se gândi că îi acordase prea multă importanţă.

CAPITOLUL XXI

1

Christopher Sorrell se întorcea de la Canotaj cu alţi doi colegi în bluze albastre. Barca nr. 3 pentru concursul din mai terminase cursa de probă; echipajul reuşise un timp atât de bun, încât urmărindu-i de pe mal, antrenorul vădi un entuziasm atât de neobişnuit, că îşi urlă binecuvântarea de la edec:

— Bravo, băieţi, ţineţi-vă tare!

Rezultatul cronometrat îl umplea de bucurie, deoarece echipa pe care o antrena – a treia – terminase cursa cu trei secunde mai devreme decât echipa a doua. Îşi adună oamenii la primul ponton de la Trinity şi le comunică noutatea.

— Aţi vâslit ca nişte diavoli ce sunteţi!

Îi adresă un zâmbet special lui Kit, nr. 5, care stătea cu vâsla pe umăr şi cu şortul mânjit de unsoarea de la scaunul glisant. Sorrell era „greul” favorit al antrenorului. Avea muşchi şi stil. Antrenorul – figură importantă în

colegiu – făcuse cunoscut în sferele înalte că Sorrell era unul dintre cei mai buni „boboci” şi că trebuie să i se dea şansa de a participa la probe.

Împreună cu alţi doi tineri voinici şi sănătoşi, Kit se întorcea în Jesus Lane. Locuinţa lui avea ferestrele spre Jesus College, ceilalţi însă, studenţi în anul doi, locuiau pe Nevil s Court.

— Ne vedem după masă?

— Nu, refuză Kit, am de tocit.

— Doamne sfinte! Pentru ce?

— Pentru că-mi place. De asta.

Le trimise un surâs luminos în timp ce traversa drumul şi colegii mai mari îl acceptară cu voie bună. Sorrell era un băiat cumsecade. Seriozitatea lui nu era ostentativă. Putea să tragă la rame cu aceeaşi sârguinţă cu care citea o lucrare ştiinţifică. Băieţii nu aveau de ce să se certe cu un tip care împingea cu vâsla o cantitate apreciabilă de apă şi nu se fălea din cale afară cu asta. Puteai să-l iei în balon pe Sorrell şi să primeşti în schimb acelaşi zâmbet împreună cu reacţia zdravănă a muşchilor săi! Nimeni nu-l văzuse încă supărat sau furios. Boxa şi vâslea la fel de bine – cu aceeaşi gravitate surâzătoare.

Camera de sub Christopher era ocupată de un student

pe nume Burgoyne, şi văzând o limuzină de culoare albastră oprită în faţa clădirii, Kit se gândi că aparţine probabil lui Burgoyne sau vreunui membru al clanului său. Băiatul era bogat şi avea o mulţime de prieteni. Pretinse mame, mătuşi, surori, verişoare veneau mereu cu maşinile să-l caute pe Bertie şi să-l ia la masă. Veneau multe doamne destul de corpolente, femei tinere ultraelegante, cu sânii plaţi şi părul scurt, care se aşezau pe marginea ferestrei lui Burgoyne şi fumau. Kit nu putea să le sufere.

— La naiba cu femeile astea!

Toaletele lor excentrice, vorbăria şi parfumul vag dar tulburător de femeie îl împiedicau să se concentreze asupra învăţăturii.

Kit sări pe peron şi deschise uşa de la intrare. În partea unde locuia Burgoyne domnea o linişte neobişnuită şi Kit îşi închipui că toată compania plecase pe malul râului. Ajunse la piciorul scării, când doamna Jowett, proprietăreasa, apăru în uşa ei. Era o femeie grasă, negricioasă, cu nasul turtit şi buzele groase, în permanenţă preocupată de „tinerii gentlemani” ce se perindau prin casa ei. Servise hinduşi şi tineri de culoare fără discriminare şi nu murise din pricina asta. Singurul

reproş pe care i-l putea aduce lui Kit era cuprins în cuvintele „prea respectabil”.

— O doamnă doreşte să vă vadă, domnule.

— O doamnă?

— E sus. Vă aşteaptă de o oră.

— Cum ocheamă?

— Duggan.

Kit o privi nedumerit.

— Ce fel de… persoană este, doamnă Jowett?

Gura ei mare se deschise într-un zâmbet larg, tivit de zbârcituri.

— Ei! O adevărată doamnă! I-aţi văzut automobilul?

Kit urcă încet scările, întrebându-se cine putea fi această doamnă, spunându-şi că a ales prost momentul: voia să se schimbe, să bea un ceai, şi afară de asta mai avea de revăzut notiţele la chimie.

Deschise uşa salonului şi o văzu pe mama lui.

Şedea lângă fereastră într-unul din fotoliile mari de răchită pe care i le dăduse tatăl său, şi părea să-l umple cu făptura ei corpolentă; rochia ei neagră contrasta cu husa de creton în desene purpurii şi portocalii. Kit observă părul încărunţit şi faptul că îi zâmbea.

Rămase nemişcat în prag. Nu ştia ce să spună. Era

mirat. Îşi aminti deodată de cei nouă ani de absenţă, de toate acele lucruri care îl intrigaseră şi îl chinuiseră până când Sorrell reuşise cumva să i le explice.

— Sunt o fantomă, dragul meu Christopher.

Kit închise uşa, ştiind că doamna Jowett avea urechi şi că se folosea de ele, apoi se opri din nou cu spatele la uşă:

— Nu m-am aşteptat.

Se priviră unul pe altul, dar din puncte de vedere total diferite! Christopher era o fiinţă plină de viaţă; măsura cinci picioare şi nouă degete;[10] arăta foarte înalt în costumul lui de canotaj, atletic, strălucitor de tinereţe. Era mai mult decât un tânăr drăguţ. Mama lui îi dispreţuia pe aşa-zişii bărbaţi frumoşi, ştiind cât de subţire le e spoiala şi că, pe de altă parte, un bărbat care are milioane poate foarte bine să arate a urangutan sau gorilă. Bărbaţii urâţi se ataşează mai tare. Totuşi constată că la exterior Kit semăna cu ea. Avea acelaşi ten strălucitor, aceiaşi ochi albaştri.

— Doamne! Ce-ai crescut!

Îşi ridică mâinile înmănuşate şi râse... Dar faţa lui Kit păstra o expresie de gravitate îndărătnică şi încurcată. Stătea în picioare şi o privea: se uita la mama lui de la

[10] Aproximativ 1,80 m (n, tr.).

distanţa celor nouă ani. Multe lucruri îl făceau să rămână în starea aceea de uluire mută. O găsea foarte îmbătrânită. Afară de asta, îi era cu desăvârşire străină. Nu simţea niciun îndemn să-i ureze bun venit. Stingherit, neîncrezător, ţeapăn, nu ştia cum să întâmpine această bruscă apariţie nepoftită în viaţa lui. Nu avusese şi nici acum nu avea nevoie de ea. Se surprinse privind-o şi gândindu-se:

„Va să zică, aceasta e femeia căreia tata îi datorează toate nenorocirile? Ce vrea de la mine? Cum a aflat?”…

Scoţându-şi mănuşile, mama lui îşi coborî pleoapele ca un văl. Această faţă tânără, serioasă, ciudat de severă, ochii intrigaţi şi candizi o impresionară. Era frământată de întrebări: „Dacă îmi seamănă numai pe dinafară, iar pe dinăuntru e ca tatăl lui? Serios ca el? Stupid de serios ca el?” îşi netezi mănuşile şi îşi temperă neliniştea: „Trebuia să mă aştept oare ca el să se arunce în braţele mele strigând ***mamă?*** Ar fi însemnat să cer imposibilul!”

Se străduia să pară blajină. Nu voia să fie decât femeia de patruzeci şi nouă de ani, bine îmbrăcată, prezentabilă, acel soi de femeie care putea fi văzut în orice zi pe Regent Street, trupeşă, plăcută, care mergea din când în când la biserică, şi, înainte de toate, modernă. Avea o casă pe

South Audley Street, îşi petrecea iarna pe Coasta de Azur, juca bridge, primea două-trei fete tinere şi drăguţe, care veneau să-i înveselească serile şi-i spuneau „mătuşa Dora”.

— Eram în trecere prin Cambridge…

Kit traversă camera şi rămase în picioare, cu mâinile pe spătarul celuilalt fotoliu. Avea aceeaşi privire atentă, interogativă.

— Da, învăţ la Trinity.

— Aşa am auzit şi eu.

Ridică ochii şi schiţă un zâmbet:

— Am stat câteva zile la *Pelicanul.*

— Da?

— Tatăl tău arată foarte bine. Am stat de vorbă o dată sau de două ori.

Tăcerea lui Kit o apăsa. Kit îşi mişcă buzele dar se opri. Apoi îi azvârli deodată o întrebare, una din acele întrebări surprinzătoare:

— El v-a cerut să veniţi să mă vedeţi?

Îşi recăpătă sângele rece după o uşoară tresărire:

— Cred că el a înţeles…

Femeia îi scruta chipul, în timp ce Kit părea să facă nişte socoteli în minte.

— Am primit azi dimineaţă o scrisoare de la el.

— Prin urmare ştii?

— Nu.

Îşi stăpâni o tresărire; creţurile fine din jurul ochilor şi gurii se adânciră:

— Ah!... Trebuia să-mi închipui... Voi, bărbaţii, sunteţi ciudaţi. Faceţi totul pe ascuns!...

Izbucni în râs şi jucându-se cu mănuşile îi aruncă o privire de jos în sus, aşa cum învăţase să-i privească pe bărbaţi în anumite împrejurări. Glasul ei suna vesel, cu o nuanţă de reproş:

— Dragul meu, există unele lucruri care par extraordinare... La vârsta mea, nu te mai miri de nimic... Da... nici chiar de tine însuţi. Devii mai binevoitoare... Prin urmare faci canotaj?

Îi privea mâinile care se odihneau pe spătarul fotoliului:

— Da.

— Bănuiesc că te antrenezi... Eu stau la University Arms. Ce zici, canotajul tău te-ar împiedica să iei masa cu mine diseară?

Kit îşi ridică privirea, întâlnind-o pe a ei.

— Trebuie să iau masa la refectoriu.

— Înţeleg. Bine, atunci vino după aceea.

Aştepta răspunsul aşa cum pândeşte un jucător bila la ruletă. Zâmbea blajin.

— Am de dat un examen în iunie şi trebuie să învăţ.

Flutură în glumă mănuşa spre el:

— Eşti un băiat îngrozitor de serios! Parcă eu vreau să te împiedic? Uite, mi-aduc aminte cum te potoleam din plâns când îţi ieşea câte un dinte mai rău!... în fine, să lăsăm lucrurile cum sunt. L-am făcut pe bietul şofer să mă aştepte aproape două ore.

Se ridică, iar Kit traversă din nou odaia şi deschise uşa, cu sufletul încremenit:

— Îmi pare rău...

Ea îi aruncă o privire rapidă, prietenoasă:

— Dragul meu... Dacă viaţa nu te învaţă să fii îngăduitor, atunci nu merită să fie trăită...

După plecarea ei, Kit rămase în pragul camerei, cu ochii pierduţi în gol. Erau intens albaştri şi plini de îndârjire, ca ochii unui viking când plutea pe oceanul învolburat al propriilor sale gânduri.

2

Christopher îşi regăsi în refectoriu colegii de barcă, dar vorbi atât de puţin şi era atât de absent, încât micul

Peabright, cârmaciul, care şedea în faţa lui, ciripi ca o pasăre şăgalnică:

— Trezeşte-te, Sorrell! Ai întârziat!

Christopher îi adresă omuleţului un zâmbet solemn şi îngăduitor;

— În regulă, Peaby; nu prea sunt în apele mele astă-seară.

Stroke, care şedea la dreapta lui, un băiat robust, brunet, cu ochi sprinţari, se strâmbă în glumă:

— Sorrell face calcule; îl simt cum socoteşte în spatele meu, înainte de a ajunge la Grassy. Cam în genul ăsta: dacă îl întrecem cu două degete pe Emmanuel 2 la fiecare lovitură de Vâslă, în ce punct al lui Long Reach îl vom depăşi de-a binelea?

— O să-i lăsăm în urmă înainte de Ditton; cu zece lovituri bune, Schinny, după ce ocolim Grassy, afirmă Kit şi se cufundă din nou în tăcerea lui misterioasă.

În timp ce traversa singur Curtea mare, Kit se gândea la problema pe care o constituia mama lui. Timp de nouă ani fusese pentru el mai puţin decât o umbră şi acum deodată îi apăruse în faţă ca o femeie ciudat de vie, în toată maturitatea ei. Niciodată în viaţă nu se simţise atât de crispat şi fără elan ca în cele câteva minute în care o

privise nemişcat, cu senzaţia stranie că sufletul îi este plin de tatăl său. Logica tinereţii poate fi necruţătoare şi, în afară de asta, Kit nu era un sentimental: avea prea multă forţă, ca să se lase condus de sentimente. Şi ce fapte precise putea să reţină? Această femeie îl părăsise pe tatăl său pe vremea când suferea de pe urma rănilor şi se zbătea în sărăcie. Plecase cu un alt bărbat. De-a lungul celor nouă ani de luptă sumbră şi penibilă, Sorrell i-a fost în acelaşi timp şi mamă şi tată.

Şi mai vorbea de îngăduinţă!

Cu ce drept?... Kit se simţea cât se poate de prost în prezenţa ei; prin ceaţa confuziei care îl stăpânea îşi făcea loc tot mai insistent bănuiala că această femeie venise cu un gând ascuns; mentalitatea ei brutală şi insinuantă îi era cu desăvârşire străină. Şi cu toate acestea, era mama lui. Era normal să se intereseze de soarta lui. Dar ce fel de interes mai era acesta? După nouă ani? Cam târziu, în orice caz. Afară de asta, nu era deloc convins că are nevoie de interesul ei şi nu-i dorea câtuşi de puţin prezenţa. Bărbatul în devenire care era Christopher optase hotărât în favoarea tatălui său.

Lăsă în urmă Curtea mare şi trecând prin Sydney Street ajunse pe Jesus Lane. Lunga seară de mai îşi etala

lumina limpede, îmbiindu-l la o plimbare pe malul apei ce curgea molcomă şi întunecată pe sub sălcii şi poduri... Dar Christopher intră grăbit în camera lui. Îşi aruncă costumul şi cascheta pe unul din fotolii şi se prăbuşi pe celălalt. Prin fereastra deschisă vedea norii sângerii pe cerul de un albastru-pal.

În cele din urmă întinse mâna şi luă un caiet de notiţe plin de formule chimice; doar îi spusese mamei sale că avea de lucru şi atunci când faci o asemenea declaraţie trebuie să te ţii de cuvânt. Şi totuşi, ce situaţie extraordinară! El şedea aici şi tocea la chimie, în timp ce mama lui se afla la mai puţin de o milă depărtare, mama pe care n-o mai văzuse de nouă ani!... Aceşti nouă ani! Dar tocmai aceşti nouă ani înăbuşiseră în el orice elan care l-ar fi putut apropia de dânsa; deocamdată nu-l încânta ideea de a o vedea din nou; această femeie îl făcea să se simtă crispat şi stingherit, şi în zadar ar fi căutat un sentiment care să-l împingă spre ea...

Dar nu putea să citească. Sufletul lui tânăr fusese prea adânc zguduit şi provocat, aşa că gânduri mai apropiate de viaţă dădeau la o parte moleculele de carbon şi hidrogen.

Oare de ce nu-i pomenise nimic tatăl său în ultima lui

Scrisoare? Ce însemna această tăcere?

Până acum pactul lor nu fusese călcat niciodată: „Fără ascunzişuri!” Kit, bărbatul, era fiul lui Kit, copilul.

„Poate că nu i-a trecut prin minte că ea ar putea să vină aici”.

Kit simţi nevoia să-i scrie tatălui său, aşa că aruncă în lături notiţele de chimie şi scoase o mapă de scris şi stiloul. Şedea ghemuit în fotoliu cu mapa pe genunchi, Chinuit de întrebări.

Deodată de la etajul inferior răsunară strigăte sălbatice. Burgoyne se întorsese pesemne cu trei-patru tineri şi cu toţii dădeau frâu liber bucuriei de a trăi. Un gramofon începu să cânte şi împreună cu el, un cor de glasuri lansa în noapte eterna întrebare:

„Ah, de ce am sărutat-o pe această fată frumoasă?”

— Naiba să-i ia, mormăi Kit încruntat, încercând să se concentreze şi strângând stiloul între dinţi.

„De ce… ah… de ce?” – cântau glasurile.

— Pentru că sunteţi nişte cretini patentaţi, veni de sus replica promptă.

La acest răspuns căzut de sus, cei patru tineri lansară strigăte de război:

— Haideţi sus, să-l scuturăm niţel pe bătrânul Solly!

Urcară sus îmbrâncindu-se pe scară şi se înghesuiră în pragul uşii lui Christopher, care le apăru ca o mogâl deaţă sumbră pe fotoliu cu mapa de scris pe genunchi.

— Scrie poezii, spuse unul din ei. Poezii pentru Alice!

— Salut, bătrâne H2O!

— Spălaţi putina! mormăi Kit. Sunt ocupat. Duceţi-vă şi puneţi un alt foxtrot.

Se năpustiră asupra lui şi după o scurtă încăierare în cursul căreia Kit dădu şi primi câţiva pumni zdraveni fără să se supere, reuşi să se degajeze şi apucându-l pe Burgoyne, îi aruncă vestonul pe cap şi îi trase un şut puternic mai jos de şale.

— Şi acum sărut-o, bătrâne!

Cineva aprinse lumina şi înhăţă mapa lui Kit, dar vocea acestuia căpătă deodată un accent metalic:

— Las-o jos!

Tânărul se supuse, nu numai pentru că Sorrell era un boxer redutabil, ci şi pentru că era un băiat de treabă.

— În regulă, Solly.

Kit îi zâmbi:

— Acum suntem chit! Promit să vin şi eu jos îndată ce-mi termin scrisoarea.

Înfierbântaţi şi mulţumiţi, îl lăsară cu părul vâlvoi şi

coborâră în camera lor. Gramofonul îşi reîncepu refrenul:

„Ah! De ce am sărutat-o...?”

Kit îşi scrise scrisoarea al cărei subtext suna:

„Ah, de ce a trebuit să vină aici?”

3

Sorrell se aşeză să citească scrisoarea lui Christopher:

„Ceea ce mă miră mai ales, tată, este că tu nu mi-ai scris nimic despre asta în scrisoarea ta.

M-a invitat la masă, dar i-am spus că trebuie să mănânc larefectoriu, şi când m-a rugat să vin la ea după cină, i-am spus că am de învăţat. Eram foarte stânjenit şi mă simţeam ciudat, dar adevărul este că am fost de-a dreptul uluit. Îmi părea cu desăvârşire străină. Am întrebat-o dacă tu ştiai de venirea ei aici, dar nu mi-a dat un răspuns clar.

Îmi vine foarte greu să-ţi scriu toate acestea, dar ştii că nu ţi-am ascuns niciodată nimic. Este ceva în mine care nu mă lasă să-i spun mamă. Mi-e imposibil...”

Sorrell puse scrisoarea pe birou şi rămase câtva timp cufundat în gânduri. Christopher îi punea o întrebare

foarte precisă, iar el nu dorea şi nici nu era în stare să evite răspunsul. Bucuria pe care o încerca în unele momente nu avea o legătură directă cu cele petrecute. Era aproape gata să ierte încercarea acestei femei de a răpi comoara vieţii lui, văzând rezultatul jalnic al urzelilor ei... La început se necăjise, dar scrisoarea lui Kit îi spulberă orice supărare.

Fiul îşi dovedise deplina loialitate şi tatăl putea să găsească zeci de motive pentru a o explica. Dar oare motivul principal nu era propria sa atitudine faţă de Christopher – de dragoste adâncă şi abnegaţie totală? Refuzase să-şi trateze copilul ca pe o proprietate personală de care să dispună după bunul său plac. Luptase împotriva înstrăinării pe care o creează vârsta. Niciodată nu-i vorbise lui Christopher de sus, nu-l silise să facă un lucru împotriva voinţei sale şi nici nu-l strivise sub o autoritate ieftină.

Erau prieteni şi această scrisoare era dovada cea mai grăitoare.

4

Kit citea scrisoarea primită de la tatăl său în timp ce-şi lua micul dejun. Era o scrisoare cam stranie şi

neobişnuită din partea unui tată către fiul său.

„Kit, eu nu-ţi sunt numai tată, ci şi prieten, iar dorinţa mea este să-ţi fiu prieten în primul rând şi tată abia după aceea.

Dragul meu, pentru mine tu însemni foarte mult, Poate mai mult decât vei şti vreodată, dar n-am să te consider niciodată o prăjitură pe care aş vrea să o obţin şi să o mănânc. Viaţa ta îţi aparţine, iar dragostea şi mândria cu care mă voi alege din asta va fi pentru mine răsplata cea mai frumoasă. Doresc un singur lucru: să fii fericit în viaţă şi în profesiunea aleasă. Căci profesiunea este ceea ce contează cel mai mult.

Acum nu mai am resentimente împotriva mamei tale... Toate acestea au murit demult. Aş putea avea resentimente numai în cazul când te-ar sustrage eului tău adevărat şi muncii tale. Nu spun că o face. Dar femeile posedă o putere de convingere nebănuită!

Fă după cum te îndeamnă inima. Dacă vrei s-o Vezi, du-te s-o vezi! În definitiv, este mama ta şi a fost soţia mea.

Nu cred că s-ar putea interpune între noi.

Scrisoarea pe care mi-ai trimis-o este pentru mine un document preţios, Kit. Îţi mai aminteşti de vechea noastră

valiză cafenie?”

Şunca cu ouă se răcise în farfurie... Când termină de citit scrisoarea, Christopher avea ochii înceţoşaţi.

Tatăl său era un om formidabil... îl iubea...

5

Şoferul doamnei Duggan lega cufărul de portbagaj, în timp ce ea însăşi întârzia încă plină de nerăbdare în faţa ferestrei, după ce-şi aşteptase fiul timp de trei zile în zadar. Crezuse că va veni totuşi şi când văzu că se înşelase, decepţia sa deveni nerăbdare şi mânie. Ea, care nu îngăduise niciodată vreunui sentiment să-i îngrădească poftele, complotase să se folosească de sentiment pentru a-şi seduce fiul.

Îşi amintea de răceala ostilă a ochilor săi albaştri, de gravitatea lui rigidă îşi dădea seama că seamănă în egală măsură cu ea însăşi şi cu tatăl său, şi vechea ei gelozie se reaprinse.

„E şi al meu!” îşi repeta fără încetare. Dar se lovise de timiditatea lui încăpăţânată şi, din relaţiile ei cu bărbaţii, descoperise eficacitatea atacului prin retragere. Stătuse deoparte în cursul acestor trei zile, incapabilă să admită

că glasul sângelui nu-l va readuce pe Christopher la ea în cele din urmă. Îşi propusese să-l ia cu încetul, să-l determine prima dată cu subtilitate să se lase mângâiat, după care să intre energic cu foarfeca în timiditatea lui ridicolă.

Acum era îndrăgostită de tinereţe şi tineretul o găsea plăcută şi accesibilă. Avea bani de cheltuit şi ştia să-şi umple maşina cu un buchet de făpturi tinere pe care să le ducă la localurile de dans sau la teatru. Mătuşa Dor a era o persoană atât de simpatică!

Dar Christopher nu se lăsa mângâiat. Sorrell cel ţeapăn şi grav părea să-l reţină în faţa barierei celor nouă ani. Se aşteptase să întâmpine unele dificultăţi, ştia că va fi nevoie de o lungă perioadă de acomodare şi de aceea se înarmase cu răbdare.

Dar să fie astfel umilită de fiul lui Sorrell!

Un portar veni s-o anunţe:

— Maşina vă aşteaptă, doamnă.

Se pregătea să abandoneze poziţia, să înceapă retragerea şi în timp ce ieşea pe poarta hotelului se simţi cuprinsă deodată de o furie oarbă, furia femeii al cărei temperament posesiv nu-şi aflase împlinirea. Ajunse la maşină. Ţinând portiera deschisă, şoferul duse mâna la

chipiu:

— E o dimineaţă frumoasă, doamnă.

— O dimineaţă splendidă, Gunther.

Îi aranjă cuvertura pe genunchi şi închise portiera, dar în momentul acela un tânăr îmbrăcat într-o robă bleumarin ocoli maşina pe la spate şi se apropie de geam. Îşi ridică bereta în colţuri şi se uită la mama lui fără să zâmbească. Spuse ceva. Ea se aplecă înainte şi coborî geamul.

— Mi-am zis că e maşina dumitale. Am ieşit adineauri. Mă duc la curs.

Ea scoase afară o mână înmănuşată şi chipul ei strălucea de o bucurie reţinută.

— Fii băiat cuminte, dragul meu! De altfel văd că eşti.

El îi luă mâna, dar degetele lui tinere şi puternice nu răspunseră la strânsoarea ei.

— Îţi doresc drum bun. Pleci la Londra?

— Exact! Vezi să nu întârzii la curs. La revedere!

Era toată numai un zâmbet. Făcu semn şoferului, lovi prieteneşte mâna lui Kit şi se lăsă pe spate zâmbindu-i cu bunăvoinţă:

— Adresa mea din oraş este South Audley Street 107. La revedere!

CAPITOLUL XXII

1

Sorrell stătea tolănit în barcă pe un maldăr de perne roşii şi albastre, cu pălăria gri aşezată cu grijă alături şi cu o ţigară bună de foi care îşi trimitea aroma şi fumul albastru înspre crengile lăsate ale unei sălcii plângătoare. Vâslind alene, Kit împinse barca uşor sub salcie şi se opri să se odihnească.

Era o seară caldă şi liniştită; o mulţime de bărci şi pete de culoare împestriţau oglinda lucie a apei între poduri, evocându-i lui Sorrell acele mici mozaicuri strălucitoare şi fanteziste din petale de flori presate, care se aplică pe hârtie cafenie şi se pun sub sticlă. O fetiţă de la ţară îl învăţase cândva să le alcătuiască, cu degetele ei de copil.

Luase masa împreună cu Kit la refectoriu şi acum, în această seară calmă, simţea că soarta nu-l poate atinge, îşi admira pantofii cafenii din piele fină şi pantalonii gri, eleganţi şi bine croiţi. Îi plăcea auriul şi verdele tremurător al sălciei plângătoare. Se uita la Kit care

şedea drept în bătaia soarelui de asfinţit cu chipul scăldat în lumină…

„Iată-ne ajunşi! se gândea Sorrell; pentru asta a meritat să mă lupt odinioară cu fiecare din geamantanele şi cuferele acelea blestemate. Viaţa e frumoasă…”

O barcă încărcată cu fete tinere şi părinţii lor trecu pe lângă ei şi ochii negri ai unei fete întârziară o clipă curioşi asupra lui Kit. Merita fără îndoială o privire de femeie, dar acceptând-o nu păru să-i dea prea multă importanţă!

— Deci, mâine dai marea lovitură? auzi vocea tatălui său…

Vocea părintească îl readuse la realitate.

— Trebuie să învingem. Suntem mai rapizi decât barca a doua. Bineînţeles, nici ei nu se lasă.

Îşi ridică privirea spre vârful ulmilor luminaţi de razele asfinţitului, apoi o coborî din nou peste apa râului. Se auzeau râsete pe sub podul Clare şi cineva bătea apa cu vâsla.

— Am primit o scrisoare de pe South Audley Street, tată.

— Da? rosti Sorrell după ce dădu drumul unui nour de fum.

— Vrea să-mi petrec câteva zile acolo, dacă merg în

oraş. E vorba de dans sau aşa ceva.

— Vrei să te duci?

— Nu prea. Crezi că ar trebui să mă duc?

Sorrell rămase tăcut câteva clipe.

Să ştii că nu există „ar trebui” în toate astea. Dar nu văd din ce motiv ai refuza.

— Nu prea sunt un bun dansator. Tu te-ai duce, tată, dacă te-ar invita?

Tatăl său întârzie puţin înainte de a răspunde:

— Nu... Nu cred că m-aş duce. Nu-i vorba de o prejudecată, să ştii. N-am niciun resentiment faţă de nimeni, atâta timp cât nu se amestecă în viaţa mea. Unul din lucrurile importante în viaţă este să te fereşti de oameni cu care nu te potriveşti.

Kit lovi apa cu vâsla:

— Tu ţi-ai fixat o linie de urmat. Cei mai mulţi se lasă duşi de valuri... Ştii, fetele şi alte chestii din astea. Şi pe urmă, se mai pune problema de a nu jigni sentimentele altora.

— Aşa e. Dar dacă ai anumite sentimente, să nu faci greşeala să-ţi închipui că toată lumea trebuie să aibă aceleaşi sentimente ca şi tine!

— Probabil că nu le are.

— Sigur că nu.

— Unii joacă teatru.

— Cei care iau, joacă teatru faţă de cei care dau.

Kit cugetă o clipă.

Tu eşti unul dintre cei care dau, tată!

— Ei, nu chiar întotdeauna!... Nu trebuie să te risipeşti pentru toată lumea!

Stătură încă mult de vorbă împreună, până la căderea nopţii, în timp ce apele molcome curgeau mai departe trasând un hotar convenţional între clădirile cenuşii ale colegiului şi spaţiile verzi. Kit vâsli încet contra curentului, trecând pe lângă alte luntre pline de fete tinere, robuste şi Sorrell se pomeni întrebându-se ce gândea fiul său despre femei. Ce atitudine avea faţă de ele? Oare acest crepuscul poetic deasupra râului romantic nu avea misterul vechilor iluzii făcând fetele cele mai banale să pară nişte zeităţi? Fără îndoială, dragostea – dragostea modernă – refuza să se înalţe pe piedestaluri. Sorrell parcă o auzea pe fata zilelor noastre, slabă, cu picioare lungi, strigând ironic: „Dă-te jos de acolo, prostule!”

— Să pluteşti în voia valurilor..., atât şi nimic mai mult, spuse Kit deodată, şi, după un viraj brusc: oare ce vor

oamenii?

Sorrell urmărea apariţia primelor stele.

— Asta e problema tineretului. Nici ei nu ştiu ce vor.

— Nici tu n-ai ştiut, tată?

— Idei vagi. Nu, nimic clar. Când mă uit astăzi înapoi, îmi dau seama că am trăit într-un fel de ceaţă vrăjită... Alergi în neştire, şi vezi deodată câte ceva când ceaţa se mai ridică pentru o clipă: un crâmpei de cer, un copac, riscul stupid al lunii pline sau chipul unei fete. Şi atunci îţi închipui că doreşti luna. Sau fata. Poţi avea fata în lipsa lunii, iar după aceea ceaţa se lasă din nou şi alergi mai departe bâjbâind. Mai rău este când eşti nevoit să bâjbâi în doi.

— Este vorba de sex. Spuse Kit deodată aplecându-se peste vâsle. Sexul... asta e...

Sorrell se ridică într-un cot:

— Ceaţa sexuală! Ai descoperit adevărul! Mie, fiule, mi-au trebuii douăzeci de ani! Dar... să vorbim mai cu perdea! Şi izbucnind în râs:

— O să scandalizăm... nimfele!

Replica lui Kit îl uimi:

— Nu se scandalizează ele chiar aşa, cu una cu două, tată. Noi ăştia, tinerii, nu ne scandalizăm uşor. Dar pe

vremea ta?

— Noi ziceam că da.

— Dar... de ce?

Cufundă vâsla în apă şi închise gura înainte de a face o mărturisire impulsivă. Sorrell fu cuprins de mirare: îşi spuse că, hotărât lucru, rămăsese în urmă. În prezent tineretul priveşte lumea cu alţi ochi, stă cu picioarele pe pământ şi ştie să se ferească de meandrele instinctului. Desigur, Kit întâlnise fete tinere şi vorbise cu ele. Sorrell avea impresia că pentru Kit femeia nu era cocoţată pe un piedestal.

— Tată, tu spui întotdeauna că profesiunea are mai multă importanţă decât... alte lucruri.

— E părerea mea.

— Aşa gândesc şi eu. Dar câteodată... un băiat simte nevoia să i se cufunde... în viaţă, din creştet până în tălpi.

— Bineînţeles, spuse Sorrell. Necunoscutul, femeia şi celelalte... Adevărul este – deşi nu ne dăm seama de asta când suntem tineri – că ceea ce dorim este de fapt senzaţia şi nu o femeie anume. Dorim toate femeile care au existat vreodată. Senzaţia este un lucru natural... dar căsătoria...

Se opri cu ochii la arcada cenuşie a podului, care se

desena departe, în spatele lui Kit.

— Căsătoria – cum să-ţi spun? – este ceva artificial. Asta e toată nenorocirea. Prin urmare... vezi tu...

— Nu crezi în căsătorie?

Sorrell îşi reprimă o strângere de umeri.

— Nu cred, în orice caz până nu ţi-ai făcut o carieră. După aceea... o camaraderie. Lucrul celălalt... devine o obişnuinţă ca spălatul de dimineaţă, ca bazinul cimentat de la grădina zoologică în care două animale plictisite înoată unul în jurul celuilalt. Dacă plonjezi, trebuie să fii mai întâi sigur că poţi ieşi din nou la suprafaţă... Într-o zi ai să ştii dacă vrei să ieşi. Unii dintre noi ştiu, sau cred că ştiu, dar sunt puţini la număr.

2

Sorrell se afla pe drumul de edec, între Grassy şi Ditton. Îşi exprimase dorinţa să asiste la pornirea bărcilor, dar Kit îl preveni că va trebui poate să alerge o jumătate de milă pe jos dacă voia s-o vadă pe Prima Trinity 3 învingând-o pe Emmanuel 2.

— În locul tău, aş sta undeva între Grassy şi Ditton, tată. Roagă pe cineva de pe drumul de edec să te îndrume.

Sorrell era stăpânit de o agitaţie cu totul absurdă. Văzu bărcile diviziei coborând pe apă; aşezat pe malul nisipos, asculta comentariile altor spectatori curioşi. Era o zi tipic engleză, calmă şi înverzită, fără nicio adiere de vânt între sălcii şi o apă ca oglinda. Observa mulţimea la Ditton Corner, masată pe pajişte şi în bărci de-a lungul malului – o mulţime veselă şi pestriţă.

Auzi pocnetul semnalului de pornire. Se ridică în picioare. Tremura tot... Tată ridicol!

Imediat văzu oameni alergând, scânteierea vâslelor la curba de la Grassy, prora unei bărci de opt. Tinerii urlau. Prima barcă trecu de cotitură, dar pe Sorrell nu-l interesa. Emmanuel 2 venea în poziţia a doua şi i se păru că vâslele se mişcă cu o grabă deznădăjduită. Dumnezeule, da! Barca lui Kit aproape o atingea!

Sorrell începu să alerge, voia să întâmpine bărcile la sosire. Nimeri în vâltoarea unei mulţimi înfierbântate de băieţi în bluze vişinii şi era cât pe ce să fie împins în apă. Se pomeni strigând şi fluturându-şi pălăria: „Prima, haide Prima!” Alergă din nou în direcţia opusă, şi o clipă nu văzu nimic altceva decât faţa încordată a lui Kit, care vâslea din răsputeri. Acum bărcile mergeau paralel.

La Ditton Corner, cârmaciul de la Prima Trinity execută

manevra hotărâtoare şi barca ajunse la nivelul lui Emmanuel 2. Cele două bărci alunecau acum alături către linia de sosire. În picioare, pe drumul de edec, Sorrell continua să-şi fluture pălăria în direcţia lui Kit, care aplecat deasupra vâslei, abia îşi mai trăgea sufletul.

Zărindu-şi tatăl, Kit se îndreptă şi îi făcu semn cu mâna; chipul i se destinse într-un surâs.

Sorrell îşi puse pălăria pe cap.

— M-am cam emoţionat, mărturisi el mai târziu fiului său. La naiba… Aveam şi de ce!

De la baza nautică a Primei Trinity plecară împreună. Sorrell era puţin îngrijorat: canotajul ăsta, spuneau unii, era destul de obositor, nesănătos pentru inima tinerilor.

— Te simţi bine, Kit?

Zâmbetul lui Christopher îl linişti.

— Perfect! Trebuie, să batem mâine barca fruntaşă. Emmanuel era cât pe ce să-i ajungă. Şi atunci noi o să fim barca „sandwich”.

— Ce înseamnă asta?

— Trebuie să concurăm de două ori, în fruntea primei divizii şi în coada celei de a doua.

Sorrell era cu inima îndoită: două curse într-o singură zi – o treabă cam obositoare!… Dar probabil că

îmbătrânea, iar tinereţea îşi avea ideile ei!

A doua zi, barca lui Kit mai câştigă o victorie, dar nu reuşi să întreacă ultima barcă a primei divizii. Aşa că a trebuit să lupte pe viaţă şi pe moarte în ultima zi, ca să se detaşeze de o barcă rapidă care reuşise să întreacă alte trei bărci din urmă. Sorrell alergase tot drumul până la Long Reach şi era aproape tot atât de epuizat ca şi fiul său, când Prima Trinity ajunse la finiş cu o jumătate de lungime avans, terminând astfel în fruntea diviziei a doua.

În Aceeaşi seară **o** petrecere îi reuni pe învingători, dar Kit se întoarse devreme acasă, unde îl găsi pe tatăl său instalat într-un fotoliu şi fumându-şi pipa în tihnă.

— Ai venit devreme!

Kit era foarte calm:

— Am avut o dispută, tată, una zdravănă. Hai să stăm de vorbă!... Am nişte probleme...

— South Audley Street?

— Da, asta printre altele...

3

La examenele parţiale pentru bacalaureatul în medicină, Kit reuşi mai slab la fizică decât sperase, în schimb chimia şi biologia îi dădură deplină satisfacţie. Cel

puţin aceasta era părerea pe care o comunică tatălui său într-o scrisoare, după ultima probă. Rezultatele urma să fie cunoscute peste câteva zile şi Kit rămase să aştepte listele.

Rezultatele fură afişate, aşa cum se cuvenea, pe uşa Casei Senatului. Kit plecă de acasă şi traversă King's Parade cu inima strânsă. Se gândea nu atât la el, cât mai ales la tatăl său, căci timpul însemna bani, iar banii pierduţi însemnau bani irosiţi din punga tatălui său. Zări un grup nu-prea mare de studenţi pe treptele Casei Senatu lui şi în momentul când trecea prin poarta de fier, o siluetă se desprinse din mulţime. Era Gorringe, alături de care lucrase în laborator: un tânăr scund, arogant, plin de el, cu un profil de vrabie. Acum arăta livid. Nu-l văzu pe Sorrell şi probabil că nici nu voia să-l vadă.

„A înghiţit hapul!" îşi spuse Kit şi nu simţi nicio părere de rău, deoarece Gorringe avea nevoie de o cură de hapuri.

Se înghesui în spatele altor doi băieţi şi încercând să vadă printre şi peste capetele lor, citi: „Sânger, Smith, Smith, Snaith, Snowden, Sorrell". Se înfioră la vederea numelui său, apoi se duse liniştit la oficiul poştal şi expedie o telegramă tatălui său.

„Reuşit”.

Două ore mai târziu, Sorrell citi acest singur cuvânt şi-l trimise pe ajutorul de portar cu bicicleta la Winstonbury cu un mesaj de răspuns:

„Splendid. Felicitări. – PATER”.

Christopher sosi a doua zi la *Pelicanul* şi domnul Porteous fu invitat la masă. Două telegrame îl aşteptau pe Kit: una de la Tom Roland, pe care Sorrell îl anunţase telegrafic, şi cealaltă, de la mama lui Kit.

Christopher o arătă tatălui său, manifestându-şi surpriza:

— Cum a aflat?

— Bănuiesc că a aranjat cu cineva să se uite pe liste şi s-o anunţe.

— Aş zice că-i destul de elegant din partea ei, după felul în care m-am purtat cu ea…

Ochii tatălui său nu exprimau aprobarea şi Kit înţelese. Femeile – da, femeile, chiar şi propria sa mamă! întotdeauna gata să-şi bage nasul în treburile altora.

Rupse telegrama ei…”

Dar mai era şi invitaţia aceea căreia nu-i dăduse curs, scriindu-i că hotărâse să nu-şi facă niciun fel de planuri până când nu va şti rezultatul examenului. Promisese să-i

scrie mai târziu.

Acum, ce trebuie să facă?...

4

Sub farfuria cu supă Kit descoperi un plic cu numele lui scris de mâna tatălui său. Îl deschise şi găsi înăuntru o hârtie de zece lire.

— Ce-i asta... tată?

Sorrell se prefăcea că citeşte ziarul de dimineaţă şi îşi ridică privirea spre chipul grav al fiului său.

— Ce este, băiete?

— Ştii „n-ar trebui... să fii atât de generos cu mine!

— De ce nu? Doar avem ceva de sărbătorit! Ai muncit din greu.

Kit se ridică şi, înconjurând masa, se aplecă şi-şi sărută tatăl pe frunte:

— Eşti un tip grozav, tată!

— În regulă, spuse Sorrell roşind uşor şi strângând o clipă umărul lui Kit. De ce n-ai merge să petreci sfârşitul de săptămână cu mama ta?

Kit îl privi surprins şi oarecum solemn.

— Tocmai voiam să-ţi vorbesc despre asta.

— Foarte bine! Sunt gata să te ascult. Castronul cu

porridge e pe servantă.

Christopher se servi cu porridge, îl îndulci cu zahăr din belşug şi înghiţi câteva linguri bune înainte de a se hotărî să vorbească.

— Cred că a fost un gest frumos din partea ta să deschizi această discuţie.

— Câtuşi de puţin! Dacă doreşti să te duci...

— Nu doresc... Adică... în cazul când mă voi duce...; o voi face nu pentru că m-ar încânta, ci pentru că am senzaţia ciudată că trebuie s-o fac – numai o singură dată.

— Din cauză că este mama ta?

Kit răma se tăcut o clipă cu ochii pironiţi în farfurie.

— Nu, din cauza ta...

Sorrell amuţi la rândul lui:

— Cum asta? întrebă într-un târziu.

— Să zicem... dacă cumva îşi închipuie că înseamnă pentru mine tot atât de mult ca şi tine... vreau s-o fac să înţeleagă ce fel de prieteni suntem noi doi. Ar fi mai cinstit faţă de ea, nu crezi, tată? Eu n-o consider drept mama mea şi nici n-am s-o consider vreodată.

Sorrell se uită lung la fiul său:

— Kit, spuse el în sfârşit, nu ştiu ce să zic... M-ai luat prin surprindere şi m-ai atins drept în inimă...

— E în regulă, spuse băiatul precipitat şi se apucă din nou de porridge. E în regulă... Atâta timp cât tu şi cu mine ne înţelegem...

CAPITOLUL XXIII

1

Ponds, camerista doamnei Duggan, se afla în slujba ei de peste trei ani. Era o femeie mică, uscăţivă, cu buze subţiri, strânse, sub un nas roman. Îşi cunoştea stăpâna aproape tot atât de bine cum îi cunoştea garderoba şi ştia s-o îmbrace în armonie cu diversele ei stări de spirit: în catifea neagră de matroană sau în auriu şi *vieux-rose,* iar când veni moda ciorapilor de culoarea pielii, Ponds îi scotea fără să ezite şi lăsa gleznele doamnei să-şi asume întreaga răspundere.

Într-o dimineaţă însorită de iunie, Ponds aduse în dormitor ceaiul doamnei Duggan. Ajunsese să cunoască diferitele voci ale stăpânei sale şi era întotdeauna pregătită să reacţioneze cu promptitudine şi tentă de cinism. Cunoştea vocea de iarnă şi vocea de primăvară; cea scâncită: „sunt o femeie bătrână!” şi cea din primele zile de toamnă, strigătul brutal al egoismului comod, înecat în belşug.

Mai era şi vocea de Monte Carlo, cea de Albert Hali, precum şi vocea „mătuşii Dora”. În lumea doamnei Duggan, Ponds îi ţinea isonul, dar în lumea ei se mulţumea să poarte stamba până o rupea şi să spargă farfurii din faianţă ieftină.

— Două bucăţi de zahăr în dimineaţa asta, Ponds.

— Da, doamnă.

În timp ce punea cele două bucăţi de zahăr, Ponds făcu remarca de rigoare: „E o zi foarte frumoasă, doamnă!” Căci vocea din pat avea nuanţa Ascot, ceea ce însemna o toaletă ţipătoare, fragi cu frişcă, o plimbare cu barca pe fluviu, poftă de mâncare, tinereţe şi dorinţa de a duce de nas pe cineva.

— Spune-i lui Randall că am nevoie de maşină pe la unsprezece!

— Da, doamnă.

— S-ar putea ca domnul Sorrell să vină la prânz, la fel şi domnişoara Merrindin. Anunţă bucătăreasa!” Seara o să mâncăm la club.

— Da, doamnă.

Ponds se întreba dacă culoarea zilei va fi un negru somptuos, „de văduvă”, sau ceva mai potrivit pentru luna iunie. Ce vârstă avea oare acest domn Sorrell?

— Ce doriţi să îmbrăcaţi, doamnă?

— O! Ceva liniştit! răspunse vocea din pat.

Doamna Duggan îşi bău ceaiul şi mâncă două felii subţiri de pâine cu unt. Era toată numai zâmbet şi voie bună. Avea senzaţia că reuşise să pună mâna pe ceea ce dorise – şi după câteva mângâieri dozate cu grijă, o să-i aparţină, sau aproape, în măsura în care o fiinţă tânără putea să-i aparţină. Îl voia pe Kit şi asta din diverse motive: pentru că era trup din trupul ei, pentru că era tânăr, pentru că îi aparţinea lui Sorrell, pentru că Sorrell o sfidase cu răceala sa. Era o femeie cu dorinţe violente; ştia să se arate generoasă şi avea câteva noţiuni despre psihologia bărbaţilor. Credea că îl înţelesese pe Christopher de la prima lor întâlnire. Greutăţile la care se aştepta nu o înspăimântau; neîncrederea şi repulsia **pe care le ci**tea în ochii lui aprinseră în ea acea tandreţe fizică din **care era** alcătuită dragostea ei. Era un băiat prezentabil şi îi **semăna l**a înfăţişare. La cei patruzeci şi nouă de ani, ea părea **mai** trecută, deoarece luând hotărârea de a porni la vânătoare de bani, fusese nevoită să trăiască cu bărbaţi în vârstă şi asta o îmbătrânise. Beţivi inveteraţi, care păreau **nişte** câini bătrâni, veşnic întărâtaţi. Dar tinereţea... tinereţea propriului ei fiu! S-o

aibă, s-o mânuiască, să se simtă stăpâna ei!... Un fiu devotat!... Să triumfe asupra acestui tată cu seriozitatea lui absurdă!...

La unsprezece şi un sfert doamna Duggan se instala în maşină:

— Vezi, Ponds, dacă domnul Sorrell soseşte înaintea mea, condu-l în camera lui. Mă întorc la douăsprezece şi jumătate.

— Unde mergem, doamnă? întrebă şoferul, înainte de a închide portiera.

— La Halcyon Club.

Mama lui Christopher era membră a clubului Halcyon, care îşi avea sediul în casa unui demnitar decedat, de la care moştenise o atmosferă de impunătoare demnitate. Era deschis ambelor sexe, dar femeile alcătuiau majoritatea. Clubul organiza serate dansante sâmbăta seara şi doamna Duggan trecu pe acolo ea să reţină o masă pentru cină. Comandă o masă pentru patru persoane într-un colţ retras, în faţa unei statui – o reproducere după Venus din Milo. Îl chemă pe maître d hôtel, care o asigură că masa îi va fi rezervată.

— Eşti absolut sigur? Ştii, data trecută am găsit-o ocupată de Lady Traget; mai ales că acum am şi invitaţi.

De la Club se duse la Gaiter s, pe Regent Street, unde cumpără flori – trandafiri splendizi, roşii şi albi, cu un parfum minunat... Nu! Fără flori prea exotice, care nu se potrivesc cu un băiat atât de serios! Intră la Fuller s să cumpere bomboane de ciocolată. După aceea descinse **la** croitoreasă, nu pentru că ar fi avut nevoie de o rochie, ci pentru că se simţea bine şi îi făcea plăcere. **Oglinzile** Melaniei erau mai indulgente decât majoritatea **celorl**alte: te făceau să pari mai puţin sperietoare decât aveai impresia că eşti în realitate.

În sfârşit îi spuse lui Randall să facă un tur prin parc. Răsturnată confortabil pe pernele maşinii, îşi recapitula pregătirile. Desigur, dăduse dovadă de subtilitate invitând două fete drăguţe ca să-l cunoască şi să-l distreze pe Christopher, aşa că le incluse în decorul şi mobilierul templului ei închinat zeiţei Venus. Era convinsă că dacă voia să-l cucerească cu adevărat, avea mai mulţi sorţi de izbândă recurgând la atracţia sexuală, la influenţa plăcută care urma să-i dea o idee despre viaţa uşoară ce i-ar fi putut-o oferi.

Cât despre cele două fete – ei bine – erau nişte tinere absolut moderne. Vioiciunea Lolei Merrindin era de ajuns ca să umple de veselie cabana oricui, de pe malul

fluviului, cel puţin pentru un sfârşit de săptămână. Fluffy Tarrant era ca un borcan de marmeladă, şi la fel de rezistentă ca acesta.

„Mă întreb dacă băiatul a sosit? Şi care o fi fost atitudinea lui Steve? Nu cred că prea favorabilă!”

Christopher sosise. Stătea în picioare, cu mâinile în buzunare, în mijlocul salonului şi se uita la fotografia omului de afaceri cu bărbia dublă care fusese Duggan. Mama lui Kit considerase indicată această expunere a unor fotografii de familie.

2

Lui Christopher nu-i plăcu figura răposatului Duggan: Camera bogat mobilată din casa aceea somptuoasă îi produse o impresie deosebit de vie, poate pentru că era prima oară când întâlnea un asemenea lux. Modernismul lui Kit era rece şi tăios, aşa cum avea să fie şi bisturiul pe care îl va mânui cu atâta iscusinţă mulţi ani mai târziu. Aici trăia, prin urmare, mama sa, din veniturile substanţiale a două căsnicii, după ce aventurile sale îl înlăturaseră pe tatăl lui Kit. Încăperea şi mobilierul erau pe atât de moderne pe cât era de nesentimentală concepţia de viaţă a lui Kit. Pereţii erau bleu; mobila –

aurită; covorul – ca merele verzi; pernele şi draperiile – negre. Ansamblul dădea impresia că fiecare colţişor al salonului te cheamă să te tolăneşti. Kit nu mai văzuse niciodată ceva asemănător. Canapeaua era astfel capitonată încât, părea o enormă floare cu petalele întinse.

O canapea foarte sugestivă.

„Hm!... Probabil că e perfect potrivită ca să petreci **o** jumătate de oră excitantă, cugetă el. Aminteşte de o lamă de microscop care foieşte de microbi”.

Prefera lucrurile mai modeste, nu atât de colorate şi stridente... Se gândi la pantalonii albaştri, roşi până la urzeală, pe care îi purtase tatăl său odinioară.

O maşină se opri în faţa casei şi Kit se duse la fereastră. Era maşina mamei sale şi parcă ceva încremeni în el. Se retrase în capătul cel mai îndepărtat al salonului, cât mai departe de uşa albastră şi se opri cu mâinile în buzunare şi cu privirea de o stranie duritate.

Ea se năpusti înăuntru, spre el. Îşi pusese ochelarii cu ramă de baga, ceea ce Kit detesta, îndeosebi, aceste ifose de femeie matură şi intelectuală!

— Dragul meu, iată-te aici! Am fost atât de ocupată... Felicitări. Să stăm jos! Povesteşte-mi cum a fost!

El continuă să rămână în picioare într-un colţ, foarte înalt şi ţeapăn în costumul gri; era un Costum bine croit, care-i scotea în evidenţă formele atletice.

— Mă tem că am sosit prea devreme.

— Deloc. Am invitat două fete la masă. Dar mai avem o jumătate de oră înaintea noastră. Hai, aşază-te şi spune-mi tot cum a fost!

Se aşeză comod pe canapeaua moale.

— Despre ce?

Ea se însufleţea din ce în ce.

— Despre strălucitul tău examen, vezi bine! Am auzit că eşti al treilea pe listă.

— E încă neoficial. Cum ai aflat?

— Mi-a comunicat dirigintele tău.

— Ah? făcu Kit şi luă loc pe unul din scaunele acelea aurite, cu aspect frivol.

Această cameră atât de multicoloră era numai o suprafaţă lipsită de adâncime şi exaltarea deplasată a mamei sale îl reducea pe Christopher la o simplă suprafaţă. Se simţea incapabil să răspundă exuberanţei ei şi deoarece persista în atitudinea aceea rigidă, pe care o adoptase ca o pavăză a propriei sale tinereţi, ea se văzu nevoită să-şi reia atacul.

— Sunt sigură că eşti îngrozitor de obosit după atâta muncă. Iar pe deasupra – şi canotajul! Am de gând să-ţi organizez un *weekend* adevărat, odihnitor şi vesel. Diseară avem o mică serată dansantă la clubul meu, dar se va termina până la douăsprezece.

Kit declară că nu ştia să danseze.

— Fleacuri, dragul meu! Cu formele tale atletice? Tinerele mele prietene vor şti să te facă să dansezi.

Îl găsea peste măsură de timid, deşi acest aer de timiditate nu-i displăcea. În timp ce vorbea, îl studia amănunţit, îi sorbea puritatea tânără şi se bucura de ea comparând-o în subconştient cu multiplele impresii rămase de la bărbaţii bătrâni cu care trăise. Se uita la mâinile lui tinere, bronzate, cu pielea fină şi degetele suple. Cât de diferite erau mâinile vinete şi solzoase ale lui John Duggan! sau de labele zbârcite cu gheare galbene ale lui Sampits!... Da, decrepitudinea era scârboasă. Ea însăşi se afla în prag de bătrâneţe şi vitalitatea ei lacomă era însetată de sângele tânăr al fiului său.

— Am impresia că... semeni puţin cu mine, Kit...

Era pe punctul de a se lăsa în voia sentimentelor.

Dorea cu ardoare ca el să vină s-o sărute.

— Vreau să spun, ca înfăţişare... întoarce puţin capul!...

Da, ai exact urechile mele!

Izbucni în râs:

— Ce timid eşti!

Stânjeneala lui rigidă deveni penibilă. Îl făcea să se simtă prost şi privirea i se opri asupra ochelarilor ei americani. De ce naiba şi-i pusese? Şi apoi, de ce a trebuit să pomenească de urechile lui! Ce tâmpenie!

Îşi retrase privirea ca şi cum ar fi încercat să se sustragă tentativelor ei acaparatoare şi se făcu că examinează camera.

— Plec la Viena pe vreo două luni. Minunată idee... E ideea tatii.

Întâmpină surâzând încercarea lui de a schimba subiectul.

— Să studiezi?

— Da. Limba şi altele. Nu vreau să tândălesc toată vacanţa mare.

— Nu trebuie să munceşti prea mult.

„Ce prostii vorbeşte”, se gândi Kit, şi spuse privind-o drept în ochi:

— Tata a trebuit să muncească pe brânci. Afară de asta, e cel mai bun lucru. Noi doi ne înţelegem perfect.

— Foarte frumos...

Urmă un moment de tăcere; atitudinea indiferentă a lui Christopher n-o ajută, nici n-o făcu să dezarmeze pe mama sa, a cărei însufleţire sporea. O asculta cu atenţia unui tânăr străin ce se străduieşte în zadar să înţeleagă limba în care i te adresezi. Femeia aceasta nu era altceva decât o străină care căuta să impresioneze şi instinctiv îi opunea o rezistenţă pasivă, încerca să-i ghicească intenţiile; deşi nu-i putea descifra toate motivele, avea sentimentul că-şi pusese în gând să-l câştige de partea ei, iar el nu voia să se lase câştigat.

Mama sa începu să se enerveze, deşi căuta s-o ascundă; tocmai atunci o fată tânără cu o rochie largă de culoarea ambrei îşi făcu intrarea în salon. Doamna Duggan se repezi în întâmpinarea ei şi o sărută cu efuziune.

— Kit, iat-o pe Lola, domnişoara Lola Merrindin.

Kit se ridică şi se înclină cam ţeapăn, cu un zâmbet vag. Lola Merrindin era o fată foarte atrăgătoare, zveltă, brună, vioaie, cu pielea de o albeaţă strălucitoare, ochi de gazelă şi părul în valuri. Avea nasul fin, cu nări fremătătoare, şi o gură mare cu buzele roşii. Zâmbea mai tot timpul arătându-şi dinţii foarte albi. Plină de neastâmpăr, îşi schimba mereu atitudinea şi expresia feţei: se ridica de pe scaun, se aşeza din nou, râdea în

hohote, pentru a lua pe neaşteptate un aer solemn, chiar posomorât.

Doamna Duggan îi lăsă singuri:

— Distrează-l, draga mea! Trebuie să mă duc să dau unele dispoziţii. Fluffy o să pice şi ea dintr-un moment într-altul.

Kit întâlnea pentru prima oară o fată de felul acesta şi rămase nemişcat, observând-o cu un aer de suspiciune politicoasă. Avea senzaţia că era o fiinţă mult prea atrăgătoare pentru a fi inofensivă, căci bărbatul tânăr din el intuia întreaga măsură a farmecului domnişoarei Merrindin. Zvâcnirile nervoase, mişcările rapide, provocatoare ale trupului elastic, râsul, gura” mobilă, ochii migdalaţi cu priviri învăluitoare îi speriau timiditatea. Căci un bărbat tânăr poate fi tot atât de sperios ca şi un iepure.

Domnişoara Merrindin flecărea întruna. Avea o voce de cântăreaţă napolitană. Nu-i aşa că mătuşa Dora e o fiinţă delicioasă? Şi casa ei – o dulceaţă! încercă să-l dezmorţească, să-l facă să vorbească despre regatele din mai, despre dans, automobile, Wimbledon, dar Kit refuza să se încălzească. Şedea tăcut şi accepta zâmbind tot ce-i spunea, având senzaţia că fata se învârteşte în jurul

timidităţii lui.

— Ştii melodia *„De ce mă simt o vicioasă”?*

— Nu, n-am auzit-o.

Se repezi la pianul mătuşii Dora şi, vibrând pe scaun din tot trupul, atacă un foxtrot. Începu să cânte, iar Kit continua să stea acolo ca un câine chinuit şi morocănos, abia stăpânindu-se să nu urle.

Mătuşa Dora se întoarse în mijlocul acestui vacarm, urmată de o femeie tânără, foarte subţire, cu faţa palidă şi plată, încadrată de păr scurt, roşu ca focul.

Îl prezentă pe Kit domnişoarei Fluffy Tarrant şi coborâră cu toţii la masă.

Ultima parte a zilei se desfăşură ca într-un caleidoscop. În timpul mesei, Kit acceptă să bea vin alb şi un lichior, şi trebui să recunoască, că vinul îi plăcea: buna lui dispoziţie *o* dovedi numaidecât. Lola Merrindin îi apăru mai puţin alarmantă. După ce luară cafeaua şi fumară în salonul cel nou îşi puseră pălăriile şi se urcară în maşina doamnei Duggan. Ponds le aduse ţigări, bomboane de ciocolată şi pleduri. Kit se oferi să i, a loc pe una din strapontine, dar fu silit să se afunde pe bancheta moale din spate, între mama lui şi Lola Merrindin. Erau înghesuiţi ca într-o cutie de sardele, dar tocmai aceasta

părea să fie pe gustul celorlalţi. Fluffy Tarrant se instală pe strapontină; fuma tot timpul şi se îndopa cu ciocolată. Maşina îi duse spre Maidenhead, cu Kit strivit între două făpturi parfumate şi exotice. Simţea apăsarea trupului Lolei, piciorul ei strâns lipit de al său. Fata se foia aproape tot timpul şi mişcările ei îl tulburau plăcut. Se prefăcu că vrea să-i smulgă cutia de ciocolată. Se luptară în glumă. Parfumul părului ei îl ameţea. Mama lui îi privea zâmbind.

Luară ceaiul la Maidenhead, în grădina unui hotel. Fluffy Tarrant îl luă pe Christopher la plimbare într-o barcă plină de perne roşii şi portocalii. Pesemne că venise rândul ei. Se uita la Kit cu o privire lacomă, de panteră tânără; afişa o atitudine de sinceritate totală şi de îndrăzneală; pretindea a fi tot atât de bătrână ca Eva...

Îi spuse lui Kit că e un copil.

— Nu ştii... absolut nimic!

Nu preciza ce înseamnă acel „nimic”. Îl stropi, cu vâsla şi îşi luă un aer de viclenie ironică şi superioară. La întoarcere, ea şi Lola schimbară rolurile şi Kit îi simţi coapsa lipită de a lui. Apăsarea continuă, tenace, fără şovăială era mai aprigă decât aceea a Lolei, dar îl tulbura mai puţin. Soarta parcă îi făgăduia lui Kit că femeile

brune vor fi cele care îl vor tulbura – femeile brune cu ochi căprui, languroşi şi plini de promisiuni.

Se îmbrăcară pe seară şi plecară la Halcyon Club. Un bărbat trecut de prima tinereţe, cu o frunte înaltă, părul negru lins şi o gură foarte mică îi aştepta în vestibul. Se numea Luke Sykes şi urma să fie a l patrulea la dans, după cină.

Kit simţi o antipatie spontană pentru domnul Sykes. Făcea parte dintre oamenii care arborează un aer plictisit de superioritate dispreţuitoare, răspunzând „O, serios?” la orice întrebare. Nu vorbea decât despre locuri şi oameni de care Kit habar nu avea şi… pantalonii lui aveau o croială prea aparte.

Cinară şi goliră două sticle de şampanie. Kit şedea în faţa domnişoarei Tarrant şi totodată avea perspectiva nudului zeiţei Venus. Se prefăcea că ignoră prezenţa statuii, ceea ce îi provoca domnişoarei Tarrant zâmbete amuzate, cu subînţeles. Lola deveni deodată şi mai agitată: vorbea mult, râdea cu hohote, îşi răsucea trupul suplu, în timp ce mama lui Kit se purta ca o doamnă văduvă, plină de demnitate. Domnul Sykes renunţă repede să-şi mai debiteze în urechea lui Kit istoria experienţelor sale prin localurile de noapte; căscatul

tânărului îngrădea, desigur, elocinţa chefliului.

Mai târziu trecură în sala de dans şi Kit se pomeni cu Lola lipită de pieptul lui. Dintr-o mişcare rapidă, tulburătoare, i se aruncase în braţe. Zâmbea, privindu-l în ochi; Kit vedeade sus umbra nărilor ei, gura roşie şi îmbietoare.

Dansa extraordinar de bine, ca o fată de neam latin, şi îl făcea pe Kit să danseze mai bine decât ar fi crezut. Domnul Sykes şi domnişoara Tarrant alunecau înainte şi înapoi cu paşi mari, executau piruete ca nişte păpuşi de lemn, cu picioarele prinse în bolduri. Partenera lui Kit fredona în surdină melodia de dans. Avea un parfum ameţitor. Gura ei... şi în clipa aceea Kit o călcă tare pe piciorul drept şi se pierdu în scuze:

— Vai! Doamne! Sunt dezolat! Te doare?

Simţi deodată mai puternic apăsarea caldă a trupului ei. Ochii aprinşi îi surâdeau:

— Un pic. Dar nu face nimic, Kiddy.

Parfumul părului ei îi pătrundea în nări...

3

Christopher se trezi cu durere de cap. Amintirile nopţii trecute îl făceau să creadă că jucase un rol într-un film ce

se derula rapid, mişcările actorilor fiind accelerate de un consum prea generos de şampanie.

O cameristă îi aduse ceaiul şi-i comunică că doamna Duggan îşi lua micul dejun în pat, iar dacă dorea, putea să facă şi el la fel. Kit refuză. Se sculă, făcu o baie rece, îşi frecă dinţii energic cu periuţa, îmbrăcă un Costum de oraş şi se simţi mai bine. Mâncă singur puţin porridge, un ou fiert, ceai şi pâine prăjită. Tocmai termina de mâncat, când apăru Ponds să-l anunţe:

— Doamna Duggan coboară la ora douăsprezece, domnule.

— Eu am să ies puţin în oraş, spuse Kit.

— Masa se serveşte la ora unu şi jumătate, domnule.

Afară strălucea soarele şi Kit începu să meargă cu paşi mari, sorbindu-şi parcă vigoarea din pământul pe care călca. Umbla fără să dea atenţie lumii înconjurătoare; nu vedea nici copacii, nici oamenii, nici câinii, nici maşinile. Mergea, pur şi simplu. Traversă în viteză Hyde Park, Green Park şi trecând prin Mall, intră în parcul St. James. Zăbovi pe pod ca să privească apa şi tot felul de păsări acvatice. Durerea de cap dispăru; pasul lui întins din dimineaţa aceea rupsese ritmul altor paşi de muzică sincopată, cu fata strâns lipită de trupul lui.

Cheltenham Terrace, nr. 3...

Nr. 3 era casa în care locuia Lola. Şi Kit îşi dădu seama brusc că se depărtase de locul acela, şi asta în ciuda faptului că ea îi şoptise adresa aseară, între două măsuri ameţitoare de foxtrot. Probabil că se aştepta ca el să dea curs invitaţiei, dar starea lui de spirit din dimineaţa aceea nu se mai acorda cu ritmul rapid al evenimentelor din ziua precedentă.

Totuşi, nu se putea spune că bărbatul tânăr din el n-o dorea. Se culcase în ajun pe un culcuş de roze şi spini, iar Kit, cel de dimineaţă, era fiul lui Sorrell, tânărul sportiv care se antrena pentru întrecerile din mai şi pentru cealaltă întrecere mai importantă. Şi odată cu faptul dimineţii, tatăl său îşi recăpătă locul lui.

„Trebuie să scap de toate astea!” hotărî brusc.

Îşi aminti că trebuia să petreacă restul zilei cu mama lui. Gândul de a se întoarce din nou acolo îi trezi o repulsie şi o iritaţie atât de puternică, încât deveni aproape o obsesie, iar această femeie îi apăru ca duşmanul său natural. Ajunse la convingerea că ea voia să-l corupă îngrămădind toate tentaţiile capabile, după părerea ei, ca să seducă un tânăr de vârsta lui. Încercase să-l cucerească stârnindu-i instinctele şi emoţiile

primitive. Sorrell nu făcuse niciodată aşa ceva.

La întoarcere, Kit se arătă mai puţin grăbit să ajungă pe South Audley Street. Era ceasul unu şi o găsi pe mama lui în salon, îmbrăcată cu o elegantă rochie albastră, arătând mult mai proaspătă decât se simţea el însuşi, îl întâmpină cu un zâmbet ştrengar şi complice, deoarece în ultima parte a serii petrecute la Halcyon Club rigiditatea lui dispăruse.

— Cine-mi eşti, ştrengarule!

Bătu cu palma pe sofa invitându-l să vină lângă dânsa: De altfel, Kit avea impresia că aştepta ca el s-o sărute.

— Ei, dar ce făcea Lola azi dimineaţă?

Insinua că el ar fi dispărut de acasă ca să alerge până la Cheltenham Terrace nr. 3.

— Habar n-am.

— Ce fată leneşă! Nu se sculase încă?

— M-am plimbat prin parc, spuse Kit.

— Şi ea n-a venit cu tine? Ce copii caraghioşi! Bine – pentru astăzi eşti al meu, iar Lola poate să aştepte până mâine.

— Mâine trebuie să plec, spuse el încăpăţânat, renunţând s-o facă să înţeleagă că nu avea niciun aranjament cu domnişoara Merrindin, ferm hotărât să nu

se lase influenţat.

— Dar, dragul meu, nu e nicio grabă.

— Am de lucru.

Ea bătu din nou cu palma pe sofa şi pe un ton pe **ju**mătate glumeţ, pe jumătate serios încercă să demonstreze că Sorrell îl ţinea prea din scurt. Dar Kit n-o lăsă să continue. Pentru el sosise clipa să ia poziţie.

— Nu. Tata şi cu mine ne înţelegem perfect. Şi apoi munca mea mă interesează.

— Dar acum e vacanţă!

— Nu contează. Am foarte mult de citit.

Ea îşi schimbă atitudinea. Noaptea trecută îl văzuse ieşind din rezerva lui şi deschizându-se ca o floare; azi dimineaţă, însă, petalele se strâmbaseră din nou. Înţelese că trebuie să varieze calitatea atacului ei emoţional, să-l adapteze la particularităţile lui Kit, să încerce să dizolve seriozitatea lui absurdă. Îşi aduse aminte că el nu-i spusese încă nimic despre proiectele lui de viitor:

— Ai hotărât să devii un mare savant? Vreau să-mi spui totul despre asta. Azi după-amiază facem o plimbare frumoasă cu maşina: la Leith Hill sau altundeva. De fapt, nici nu ne cunoaştem cu adevărat. Nu-i aşa, Kit?

Nu-i răspunse că vina pentru ignoranţa lor reciprocă n-

o purta el.

Maşina îi duse la Leith Hill trecând prin Leatherhead, Dorking şi Abinger, pe o şosea înţesată de maşini plecate în ***weekend.*** Kit stătea retras în colţul lui. Închis cu această femeie străină al cărei fiu era, îşi lăsa conştiinţa să înfrunte o situaţie fără ieşire şi fără speranţă; protesta mintal contra tentativelor ei de a-l lua în posesiune; rezista. Văzând că nu reuşeşte să-l facă să vorbească aşa cum dorea, Dora Duggan strecură în apelurile ei o notă de sinceritate patetică, dar care nu era decât rezultatul unei autosugestii. Se simţea mult mai emoţionată decât se aştepta. Îşi dorea fiul; voia să-l aibă odată cu tainele sufletului său, cu toată tinereţea ferecată în carapacea dură a rezervei sale. Începea să se simtă jignită de înstrăinarea lui posacă.

Urcară pe jos colina Leith Hill şi ea încercă câteva observaţii sentimentale asupra priveliştii ce se deschidea în faţa lor. Procedă destul de neîndemânatic, deoarece emoţia ce creştea în ea o făcea să pară nervoasă şi impulsivă.

— E oribil, spuse deodată, în timp ce maşina îi ducea înapoi la Hatch pentru ceai. Suntem ca doi străini.

Sinceritatea ei abruptă şi îndârjită îl sperie. Şedea

împietrit „privind ţintă prin geamul maşinii la drumul care şerpuia între pini.

— Îmi pare rău, spuse el, dar nu văd cum s-ar putea schimba ceva.

— O!... Kit!...

Întinse mâna şi îi atinse braţul inert:

— Ştiu... Ţi se pare că eu port toată vina.

Trăsăturile lui Kit se împietriră.

— Vreau să-ţi spun: eu îi aparţin tatii. El a fost pentru mine prieten atât de mare! Noi doi ne înţelegem perfect.

Câtva timp ea rămase fără să scoată o vorbă.

4

Christopher nu vorbi niciodată nimănui, nici măcar tatălui său, despre ultima scenă, furtunoasă, dintre el şi mama lui. De câte ori îşi aducea aminte de ea, peste ani de zile, îl năpădea un sentiment de jenă şi ruşine. Se vedea închis în camera aceea somptuoasă, împreună cu o femeie care îşi pierdea treptat orice autocontrol. Îl treceau succesiv valuri de căldură şi de frig – un frig îngrozitor! Fusese tot timpul conştient, necruţător de conştient, de urâţenia morală a acestei scene, de nedreptatea protestelor ei, a apelurilor ei disperate şi a

încercărilor de a-l îmbuna. O revedea în minte cum se agita prin cameră plângând, apăsându-şi batista pe gură, cerşindu-i mereu privirea cu un fel de turbare pătimaşă.

— Nu vrei să mă înţelegi! Eu... Eu... te-am vrut întotdeauna! Eşti copilul meu!

Se aruncă subit spre el şi îl cuprinse în braţe, cu faţa roşie şi descompusă.

— El te-a montat împotriva mea. N-a fost vina mea că nu l-am putut iubi!...

Kit stătea ca un prizonier legat la stâlp, rigid, fără un cuvânt de răspuns, în timp ce ea se rotea în jurul lui vărsând lacrimi de furie şi neputinţă.

Pentru prima oară femeia i se dezvăluia ca o făptură dominată de emoţii şi fără îndoială aceasta era o lecţie pe care nu avea s-o uite niciodată şi care avea să se răsfrângă asupra relaţiilor sale cu alte femei. Rămase pentru totdeauna timid şi rezervat cu femeile care dezlănţuiau o furtună de emoţii cu scopul vădit de a-l subjuga.

Ca să pună capăt acestei scene penibile, părăsi brusc salonul şi se încuie în camera lui. A doua zi dimineaţă, la ora şase, ieşi din casă ducându-şi singur valiza şi se îndreptă grăbit spre gara Paddington...

La Winstonbury pătrunse pe neaşteptate în camera tatălui său; se opri lângă fereastră, cu privirea spre grădina înflorită. Era bucuros că se întorsese acasă, în această odaie bărbătească, mai bucuros chiar decât îşi închipuia Sorrell.

— Te-ai distrat bine, băiete?

— Nu prea.

Sorrell avu înţelepciunea să nu-i pună întrebări stânjenitoare, fapt pentru care Christopher îi fu profund recunoscător.

— Cred că am să ies, tată. Simt nevoia să fac o plimbare bună.

— Foarte bine!

În după-amiaza acelei zile, în timp ce-şi aprindea **pipa** după ceai, Sorrell primi răsplata înţelepciunii sale.

— N-am să mă mai întorc acolo, tată.

— Faci cum vrei tu, spuse Sorrell şi scoase un oftat de adâncă uşurare.

CAPITOLUL XXIV

1

Sorrell continua să se intereseze de cifre; de fapt interesul lui creştea pe măsură ce sporea valoarea lor.

I se părea de necrezut, dar *Pelicanul* aducea un venit de aproape 4.000 de lire pe an, în timp ce *Stejarul Regelui,* după un an de la lansare, aducea un excedent de numai 700 de lire. *Leul* era abia la primele încercări, iar *Cerbul Alb* nu părăsise încă docurile. Dar cu toate acestea, Societatea *Hotelurilor Roland* anunţa un dividend de 15% şi rămânea cu o sumă substanţială în rezervă.

Venitul personal al lui Sorrell, inclusiv dobânda de la capitalul investit şi procentele din profitul hotelului *Pelicanul,* depăşea o mie de lire. În faţa unui asemenea bilanţ presimţea bucuria omului practic care a avut de luptat şi de muncit pe brânci; dar şi acum, în adâncul sufletului era pregătit să lovească în oricine şi orice ar fi avut vreo legătură cu fiscul. Ura Formularul D; ura plicul

sigilat în care sosea; îl ura pe omul care i-l trimitea; aproape că se ura pe sine însuşi pentru faptul că îl completa în mod corect. Plătea, dar scrâşnea din dinţi. Şi fără îndoială Sorrell se afla printre cei care apreciau în mod deosebit caricaturile muşcătoare şi spirituale pe această temă din *Punch.*

Repartizarea venitului său era foarte simplă: înscria trei sute cincizeci de lire pentru Kit şi două sute de lire pentru el însuşi. Aceasta îi lăsa o margine confortabilă, care de fapt valora cel mai mult. Hotărî să joace la bursă, desigur cu prudenţă, deşi fără să elimine chiar orice risc. Încrederea în steaua lui se întări: dispunea de această margine care să-l sprijine.

În cursul iernii luă hotărârea să cumpere magazinul de antichităţi al lui Grapp, să-i încredinţeze conducerea unui om energic şi să împrospăteze stocul. Deoarece nu dispunea de suficient capital, se duse la Chelsea să vorbească cu Thomas Roland, a cărui nouă operetă, C*ăsuţa albastră, îi* aducea tot atâţia bani ca şi frumoasa C*herry din Chelsea. F*ăcând haz de banii care plouau cu nemiluita, Roland se Dovedi un creditor foarte lesne de convins şi-i oferi lui Sorrell suma solicitată. Îi spuse că Christopher era o garanţie suficientă, îi fixă o dobândă de

5%, urmând ca Sorrell să-i restituie banii când va putea.

— Ştiu că *Pelicanul* n-o să aibă de suferit, Stephen.

— După ce-ai învăţat să conduci un vas bun, nu poţi decât să-i rămâi credincios.

Sorrell încheie afacerea cu domnul Grapp şi angajă ca „director pe un oarecare Williams, funcţionar la un birou de licitaţii, care cunoştea împrejurimile şi se pricepea la mobile, argintărie, porţelanuri şi cristaluri vechi. Williams era un bărbat scund, Brun, ponderat, energic şi abil, care căuta ocazia să se afirme, dar n-o găsise încă. Sorrell se îngriji de reamenajarea şi redecorarea magazinului şi de refacerea stocului de marfă. El şi Williams cumpărară, de comun acord, pentru interior câteva „piese" într-adevăr frumoase din lemn de nuc şi stejar. Magazinul, căpătă viaţă datorită banilor lichizi care circulau acum prin vinele sale.

— Şi acum, spuse Sorrell lui Williams, nu-ţi mai rămâne decât să mergi înainte. Eu voi avea grijă ca clienţii noştri americani să te viziteze.

Williams se puse pe treabă. Ştia în ce orăşele şi sate de provincie se mai puteau găsi mobile şi porţelanuri, vechi, vase de cositor de Sheffield şi arămărie, şi Ştia cum să-i ia pe ţărani. Se pricepea să le facă curte nevestelor

fermierilor, să le spună câte o glumă şi să profite de moment pentru a pune la cale o cumpărătură. Cu timpul se dovedi un om de afaceri abil şi norocos.

Când fu vorba să-i dea un nou nume magazinului, Sorrell avu o inspiraţie. Cândva, în secolul al XIII-lea, un călugăr benedictin întocmise o cronică cunoscută sub denumirea de *Cronica lui William din Winstonbury.* Urechea lui Sorrell fu sedusă de ritmul cuvintelor: combinaţia suna bine şi avea ceva inedit. Ca urmare, pe firma de pe faţada prăvăliei apăru inscripţia cu litere albe: „William din Winstonbury”. Sorrell angajă un fotograf să ia câteva fotografii cu faţada prăvăliei şi cu câteva piese mai rare şi le expuse pe un panou cu ramă splendidă de stejar, pe care îl atârnă în holul hotelului. În aceeaşi iarnă, Sorrell aduse unele modificări în propriul său fel de viaţă. Ajunsese la vârsta când omul începe să aprecieze singurătatea, liniştea şi acele clipe preţioase de pace sufletească în care simţi nevoia să te izolezi, ca să stai de vorbă cu tine însuţi. Dorea din tot sufletul să pună un zid de nepătruns între el şi zarva lumii înconjurătoare şi pe deasupra, eliberând două camere, avea posibilitatea să sporească capacitatea de cazare a *Pelicanului.* Pe de altă parte, dorea să-i ofere lui Kit un colţ liniştit în care să

poată citi – un colţ numai al lui.

La celălalt capăt al grădinii se afla vechea clădire de cărămidă în care locuise Bowden; dar, necunoscând nimic din teoriile lui Malthus, familia Bowden avu nevoie de un stup mai spaţios. Sorrell preluă clădirea, puse să se facă reparaţiile necesare, o mobilă foarte simplu şi se mută în ea, transformând vechea lui cameră de portar în biroul administraţiei. Aranjă două camere pentru Christopher, astfel încât, venind în vacanţă, Kit să se simtă în Largul lui şi să-şi aşeze cărţile după cum îi va plăcea. Odăile aveau duşumele vopsite, acoperite cu covoare orientale, draperii de tafta albă cu chenar verde, pereţii de culoarea fildeşului; o mulţime de rafturi aşteptau cărţile, dar niciun fel de tablouri. Sorrell lăsă goliciunea pereţilor în seama lui Kit, pentru cazul când va dori să-i decoreze, şi ideile lui îl amuzară, când, le văzu materializate ceva mai târziu. Pe unul din pereţi Kit atârnă un tablou solitar, o reproducere luată dintr-o revistă de artă, reprezentând un ţăran francez care se întorcea de la câmp în lumina albastră-verzuie a amurgului. Pe ceilalţi pereţi apărură scheme anatomice, secţiuni de organe interne, formule, „liste bătute la maşină. Kit cumpărase din economiile lui o maşină de scris. În timpul vacanţei îşi ţinea microscopul

pe o măsuţă de lemn alb, lângă fereastră.

Dar Kit nu era, după expresia tatălui său, „un şoarece de bibliotecă”. Dacă renunţase la canotaj, pe care îl învinuia că-i scade supleţea degetelor necesară lucrărilor de disecţie, continua totuşi să boxeze pentru culorile universităţii, rămânând fidel tradiţiei lui Porteous. Juca destul de bine tenis, ştia să mânuiască o armă şi înota acoperind uşor distanţa de o milă. Interesul său în viaţă nu se limita exclusiv la cărţi. Era un mare iubitor al naturii şi al vieţuitoarelor ei şi un fin observator; îl uimea uneori pe tatăl său, în timpul plimbărilor pe care le făceau împreună, descoperind plante, păsări şi insecte pe care Sorrell nu le remarcase niciodată până atunci. Entuziasmul lui nu se manifesta în vorbe mari, ci mai degrabă într-o ardoare calmă şi bărbătească de a cerceta şi de a pătrunde în miezul lucrurilor.

Dimineaţa, Kit se scula primul şi fierbea ceaiul pe o maşină cu petrol în bucătărie, căci asemenea tatălui său, prefera să se descurce singur şi să nu fie deranjat de servitoare. Îi plăcea uneori să se Aşeze pe marginea patului lui Sorrell ca să fumeze o ţigară şi să stea de vorbă. Discutau despre profesiunea lui Kit, despre prietenii lui, despre muzica lui Tom Roland, despre

hoteluri, despre „William din Winstonbury”, cărţi, muncă, tendinţele prezentului aşa cum le vedea fiecare dintre ei, despre copaci, flori, ciudăţenii omeneşti, femei. Kit continua să fie timid cu femeile; n-o uitase pe Lola Merrindin şi nici aventura patetică cu mama sa. În discuţiile lor se fereau s-o pomenească pe doamna Duggan; ea nu-i mai deranjase după eşecul unei ultime încercări pe lângă Sorrell, când, printr-o scrisoare plină de tânguieli, voise să-l

convingă că este doar o femeie singură, bine intenţionată şi neînţeleasă.

Sorrell nu tăgăduia că putea să fie tot ceea ce pretindea că este, dar nu avea nici cea mai mică intenţie de a o ajuta să facă experienţe pe Kit.

Experienţa lui de viaţă îl învăţase că oamenii nu se schimbă. Trăsăturile lor înnăscute se accentuează sau se atenuează; în general, cu vârsta devin mai binevoitori sau mai lacomi, mai stupizi sau mai egocentrici. În timpul cât fusese portar, observase firea omenească aşa cum se manifestă ea într-un hotel şi concluziile la care ajunsese îi formaseră o atitudine de scepticism tolerant, pe care foarte puţini oameni o au.

Nu înceta să sublinieze în faţa lui Kit nevoia de

independenţă. Era singurul lucru bun pentru care merita să lupţi.

„Să fii liber! Nimeni să nu-ţi pună călcâiul în piept! Să fii în stare să-ţi aperi profesiunea care ţi-e dragă”!...

Kit înţelegea, deoarece fusese spectator în timp ce tatăl său luptase în arenă...

— Spune-mi, tată, uneori nu te copleşea disperarea?

— Îmi venea rău de la stomac, cum zic americanii, Dar voiam să-ţi fac o situaţie.

— Şi încă ce situaţie! Mai întâi vreau unul din primele locuri la Concursul general de ştiinţe, după aceea – al doilea bacalaureat în medicină şi parţialul pentru titlul de cercetător. Apoi – Londra!...

— Da, Londra... repetă Sorrell gânditor; Ai auzit vreodată de tineri care se tem de Londra?

Kit aprobă din cap:

— Pentreath, de pildă, unul din prietenii mei.

— Şi ce anume îl sperie?

— Ei, multe!... spuse Kit foarte serios. Femeile şi toate celelalte. Pare ciudat, nu? Da, el e încă absolut pur în această privinţă. Are surori. Cei din familia Pentreath sunt înclinaţi să ia viaţa în serios... Sunt oameni buni. Puţin prea... prea sensibili.

— Trebuie să-ţi ascunzi sensibilitatea, spuse tatăl său. S-o ţii ferecată şi să n-o scoţi la iveală decât pentru puţinii aleşi.

2

În vara aceea Kit întâlni membrii familiei Pentreath la Henley şi îi făcu doamnei Pentreath o impresie atât de bună încât fu invitat să petreacă o săptămână la conacul lor din Sussex.

Sorrell era încântat, şi nici nu căuta să-şi ascundă satisfacţia, pentru faptul că fiul unui fost portar de hotel era prieten cu fiul lui Sir Gordon Pentreath şi că va fi primit la Charneys. Cei din familia Pentreath erau oameni serioşi şi cumsecade. Aveau sânge de quaker în vine şi o tradiţie victoriană, din care cauză le venea destul de greu să se adapteze la confuzia vieţii moderne.

Kit îi găsea foarte serioşi, dar de o bunătate extraordinară. Făceau parte dintre oamenii care se simţeau răspunzători pentru ignoranţa altora, dar fără înfumurare, deoarece erau prea sensibili pentru a fi înfumuraţi. Cele două fiice mai mari, copii palide ale mamei lor, erau fete drăguţe, culte, care vorbeau întotdeauna cu voce calmă şi care n-ar fi antrenat

niciodată un bărbat într-o catastrofă. Lady Pentreath era membră în nenumărate comitete şi prin purtarea ei, de o seriozitate rece şi senină, făcea ca vulgarităţile inerente ale zilei să iasă şi mai mult în evidenţă. Sir Gordon se ocupa de numeroase afaceri; era un om obosit şi hărţuit, un fel de Rege Arthur industrial, îngrijorat de incursiunile barbarilor.

Pentru Kit, Charneys fu o revelaţie prin frumuseţea şi liniştea sa, prin pecetea înverzită de lume îngropată în trecut. Era căminul unor oameni care au visat şi al căror vis murea încet, iar Maurice, prietenul lui Kit, părea să-şi dea seama de acest lucru.

El privea viaţa cu multă seriozitate. Alesese medicina în loc să se alăture tatălui său în afaceri şi acesta nu se împotrivise.

Întins pe spate în barca ce se legăna uşor pe apa eleşteului din Charneys şi urmărind norii care treceau peste vârfurile stejarilor şi fagilor bătrâni, Maurice îi făcea confidenţe lui Kit.

— O, Molly asta!... suspina Maurice.

Molly îl neliniştea, îl speria. Era o mică sălbatică.

Lui Kit, Molly Pentreath îi apăru ca o fetişcană dârză, de treisprezece ani, cu picioare lungi, cu capul şi

trăsăturile unghiulare, cu ochii întunecaţi şi temerari, cu buzele fremătătoare şi răzvrătite. Era un copil extraordinar – un mic demon. Părea să îmbine o cunoaştere necuviincioasă a mentalităţii părinţilor şi a fraţilor mai mari cu o violentă lipsă de respect faţă de toţi şi toate. Sălbatică, egoistă, impulsivă, Molly era singura descendentă a familiei Pentreath capabilă să lupte şi să supravieţuiască.

În primele două zile îl observă pe Kit, închisă **într-o** muţenie ameninţătoare, după care îşi trădă simpatia chinuindu-l şi încercând să-l înfurie. Îi puse o râmă vie în pat, turnă făină în pantofii lui de tenis, îşi bătu joc de el pe faţă.

Kit râdea.

Râsul lui o atrăgea şi o supăra totodată. Îl provoca să joace tenis şi crochet cu ea şi nu se jena niciodată să trişeze. Nutrea un suprem dispreţ pentru Maurice, le ignora mai mult sau mai puţin pe surorile ei mai mari, îşi scandaliza tatăl.

Născocind un joc de cuvinte mediocru, îl striga pe Christopher „Kit-bag” (sac de echipament), sau mai simplu „Boy”. Venise acasă în vacanţă de la o şcoală foarte cunoscută, dar se pare că şcoala nu avusese nicio

înrâurire asupra ei. Pentru Molly, cele mai multe din părerile curente ale lumii nu erau decât prostii.

Îl antrena pe Kit în escapade sălbatice de-a lungul domeniului şi nu pregeta să-l caţere prin copaci şi prin alte locuri greu accesibile. Mergea cu el în barcă manevrând vâsla şi prăjina. Uneori şedea cu genunchii ei osoşi adunaţi sub bărbie declamând, discutând în contradictoriu sau bătându-şi joc de el.

Nu era o bună jucătoare, nu înţelegea să piardă la joc şi această vanitate îndârjită a dus la un incident tragicomic.

Kit o bătuse de două ori la crochet şi la sfârşitul partidei a treia, când nimeri din nou în căsuţă, fata azvârli în el cu ciocanul pentru că avusese ghinionul să râdă.

Ciocanul îl atinse deasupra sprâncenei drepte.

Lovitura îl răni. Într-un acces de căinţă, fata se repezi spre el şi îşi încolăci braţele în jurul gâtului său:

— O, Kit, sunt o fiară! îmi pare atât de rău!... Nimeni nu văzuse incidentul, dar Kit trebui să apară în faţa familiei cu o vânătaie respectabilă pe frunte. Spuse o minciună cusută cu aţă albă:

— Închipuiţi-vă că am reuşit să mă lovesc cu capul de o grindă, în hangarul de bărci.

Seara Molly îl aştepta pe scară.

— Ai fost grozav! spuse în şoaptă şi îl sărută.

3

Înainte de a se înapoia la Cambridge pentru semestrul de toamnă, Christopher petrecu un *week-end* cu Thomas Roland în „Căsuţa lui de păpuşi” din Chelsea.

Căsuţa, mobilată într-un stil pe care Roland îl numea „Regina Anna a secolului XX”, avea un farmec deosebit.

Camera de muzică era alcătuită din două odăi alăturate şi între cele două ferestre ale ei se întindea podeaua neagră lustruită, cu o bordură de culoare roşie. Se aflau acolo două piane: unul din lemn roşu lăcuit, iar celălalt din lemn de trandafir pătat cu negru.

Roland îl îndopă pe Christopher cu muzică şi-i oferi o nouă viziune asupra vieţii, o viziune foarte modernă în care *Cherry din Chelsea* putea să umble cu părul tuns băieţeşte şi fustă de creton. Apariţia ei în această cameră plină de rezonanţă fu încă o revelaţie pentru Kit. Cherry se arătă în persoana lui Iris Gant, mezzosoprana care o făcuse pe *Cherry* celebră şi care acum învăţa lumea să râdă pe muzica din *Căsuţa albastră* de Roland.

Roland îl făcu pe Christopher să cugete şi să urce cu un pas mai sus, unul din paşii aceia aproape imperceptibili

care deschid totuşi în faţa ochilor un orizont mai larg şi-i lasă unui tânăr impresia că el este acela care face descoperirea. În cursul acestui *weekend* Kit se mai eliberă de câteva prejudecăţi. Respiră un aer de îngăduinţă veselă şi de omenie proaspătă, deoarece Roland se schimbase; îşi păstrase intactă structura sufletească, dar deschisese spre ea uşile şi ferestrele.

Căci Roland şi *Cherry* erau amanţi. Kit vedea şi se minuna, şi din această uimire rezultă o nouă atitudine faţă de muncă şi femeie. Surprinse căldura unei intimităţi încântătoare: Roland la pian, Iris lângă fereastră, cintind, şi vocea ei părea să se reverse prin cameră ca un torent de râs, lacrimi şi bucurie omenească. Cântecul ei îl făcea pe Kit să se înfioare şi să simtă un nod în gât.

Ceea ce îl uimea mai ales era faptul că cei doi nu erau căsătoriţi. Înţelegerea şi fericirea lor deplină era evidentă chiar şi pentru un tânăr abia ieşit din atmosfera familiei Pentreath, şi aceasta îi stârni în suflet un noian de gânduri şi întrebări. Tinereţea e dornică să afle şi Kit cercetă lucrurile cu seriozitate şi ardoare.

Dar muzica! Era ca şi cum toată înţelepciunea râzătoare a secolelor şi-ar fi găsit tălmăcirea în sonorităţi gingaşe, mlădioase şi sensibile, care se înălţau vibrând

deasupra schelelor de fier ale epocii moderne. Această sală de muzică evoca fluxul etern, un fel de învolburare ale cărei spirale se iveau dintr-un trecut îndepărtat şi neguros pentru a se avânta în viitor. Kit simţea că Thomas Roland înţelege viaţa şi arta de a trăi, aşa cum niciun tânăr nu o putea înţelege.

Într-o seară stătură de vorbă până la miezul nopţii şi Roland rosti o frază care se imprimă în memoria lui Kit:

— Totul este îngăduit, cu condiţia să ai grijă să nu răneşti pe nimeni; bineînţeles, pe cei care nu trebuie răniţi.

Kit îi puse o întrebare:

— Dar suferinţa? Oare este şi ea necesară?... Vreau să spun... Adică... Uitaţi-vă la tatăl meu!... Am întotdeauna sentimentul...

— Tatăl tău şi-a avut porţia.

— Dar dumneavoastră, domnule?

— O, eu!... Să nu te audă Iris că-mi spui „domnule”, puştiule!... Am avut şi eu partea mea, dar acum am pus fructele să se coacă la soare. Stadiul de măr verde este cel mai penibil...

În dimineaţa plecării sale, Kit îi adresă o rugăminte:

— Când voi lucra la un spital, îmi veţi îngădui să vin aici

din când în când?

Simţea că avea multe lucruri de învăţat în casa aceea din Chelsea, lucruri care nu aveau nimic academic, simple fantezii…

CAPITOLUL XXV

1

Maurice Pentreath lua într-adevăr viaţa prea în serios. El şi Sorrell locuiau amândoi pe acelaşi palier al unei clădiri ce dădea în Curtea mare a Colegiului Trinity şi în seara premergătoare Concursului general de ştiinţe, Kit, care nu pusese mâna pe carte în ultimele trei zile şi-şi petrecuse vremea jucând tenis sau hoinărind pe fluviu, îl găsipe Pentreath învăţând de zor la ora unsprezece seara.

— În locul tău, Maurice, eu aş lăsa-o baltă.

Pentreath avea faţa trasă şi ochii tulburi.

— Dar **e** ceva absolut decisiv... Şi norocul nu-ţi surâde întotdeauna...

Kit luă cartea lui Pentreath şi o puse deoparte; era *Geologia* de Jukes Erowne.

— Du-te la culcare, bătrâne. Altfel ai să fii năucit de tot mâine dimineaţă! Uite, mâine după examen te iau la o partidă de tenis!

Pentreath se plimba prin cameră pradă unei mari

agitaţii:

— Nu mă ajută memoria, Sorrell. Aş fi-vrut să am memoria ta. E înnebunitor. Uneori nu pot reţine nimic. Nu sunt niciodată sigur – oligocen sau eocen – vreau să zic, care vine primul. Memoria îmi joacă feste.

— Du-te la culcare bătrâne! repetă Kit.

Pentru Christopher Concursul general fu o plăcere, deoarece se simţea ca un boxer bine antrenat, încrezător şi puternic, care nu se lasă cuprins de panică sau terorizat de ceas. Intră în sală, se aşeză pe locul lui, citi calm biletul de examen de la un capăt la altul, după care îşi formulă răspunsurile cu siguranţă şi fără grabă. Pentreath şedea de partea opusă, la dreapta, ceva mai departe şi faţa lui te făcea să te gândeşti la un înotător îngrozit care nu ştie dacă va ajunge la mal. Maurice se uita tot timpul la ceas cu un aer neliniştit.

Christopher obţinu „Clasa întâi”, iar Pentreath – „a treia”. Kit văzu listele, plecă să-i telegrafieze tatălui său, apoi se întoarse la Trinity şi urcă la Maurice. Îl găsi culcat în pat, îngropat în aşternut, cu părul răvăşit peste faţă. Nu se atinsese de micul dejun.

— Felicitări! Ai trecut!

Se vede că cineva îi comunicase vestea, pentru că

Pentreath era copleşit de ruşine. Clasa a treia!

— Cei de acasă o să se simtă atât de umiliţi, Sorrell.

— Băiete dragă, examenele nu înseamnă totul...

Christopher îşi dădea seama că prietenul său dorea să fie singur, ” aşa că ieşi din camera lui şi trecând prin spatele clădirii, o apucă pe cărarea care tăia câmpul spre Grantchester. Bucuria lui nu era atât de intensă ca ruşinea bietului Pentreath, nobil cavaler medieval, desuet, cu buze sensibile şi trăsături fine, fratele unui drăcuşor de fată cu numele de Molly. Starea de spirit a lui Kit se traducea printr-o mulţumire sinceră şi adâncă, care îl făcea să păşească cu siguranţa viguroasă a atletului care a câştigat cursa şi se poate dispensa de antrenamente; i se păru că repurtase o victorie prea uşoară. Nu-şi amintea tensiunea efortului: pur şi simplu muncise serios şi susţinut.

Nu pricepea că dobândirea „clasei întâi” la Concursul general nu reprezenta un rezultat izolat şi că nu era vorba decât de o culme neînsemnată printre atâtea alte piedici pe care le avea de învins. Acest succes era o continuitate: ar fi putut fi prezis cu ani în urmă, pe vremea când tatăl său lustruia ghetele la Hanul îngerului. Domnul Porteous avea şi el o bună parte din merit. Kit se opri gânditor pe

pod, cu ochii la apa care clocotea în faţa roţii morii.

„Bătrânul «pater» va fi mulţumit…”

Înţelegea că aceasta era atât o victorie a lui, cât şi a tatălui său. În toţi aceşti ani Sorrell fusese gladiator în arena vieţii, iar Kit îl privise şi îşi însuşise lecţia aspră a acestui spectacol etern. Omul este o fiară aprigă; dacă-i iei spada, continuă să lupte cu mintea, cu pana, cu un cont la bancă. În viitor, s-ar putea ca lupta să fie dusă de un grup contra altui grup, sau de o masă de nebuni contra unei elite restrânse. Kit repurtase un şir de succese şi fără să vrea stârnise gelozia altora. Deşi surprins, înregistra faptul şi trase din el concluziile cuvenite:

„Tata avea dreptate când spunea că trebuie să**-ţi** urmăreşti ţelul propus şi să nu te opreşti ca să te justifici! Totuşi trebuie să ţii pumnul gata pregătit. Bietul Pentreath şi-a ratat lovitura!…”

O clipă îşi concentra atenţia asupra mâimi sale drepte; O întinse şi o examină ca şi cum ar fi fost mâna unui străin. Mâinile lui Kit semănau mult cu ale tatălui său, dar degetele, deşi mai fine, erau mai puternice. Mâinile lui Sorrell fuseseră nevoite să se agaţe cu deznădejde de orice şansă, cât de mică; degetele fiului său erau mai drepte şi mai creatoare, îmbinau forţa cu sensibilitatea,

erau îndemânatice, capabile de mişcări fine şi precise şi în acelaşi timp foarte hotărâte. Erau menite a fi mâini de chirurg şi în ultimii doi ani Kit nu pierduse niciodată din vedere antrenamentul lor: dobândise astfel o dexteritate considerabilă în mânuirea penselor şi bisturiului atât în laboratorul de fiziologie cât şi în sala de disecţie. Disecţia este arta de a scoate la iveală ţesutul cel mai delicat până când reuşeşti să alcătuieşti un adevărat tablou şi Kit îşi perfecţionase această iscusinţă. Asistenţii de la anatomie îi utilizau disecţiile în folosul altor studenţi. Numai bietul Pentreath, deşi zelos şi dornic să înveţe, se codea tot timpul, şovăind cu bisturiul în mână, incapabil să-şi învingă senzaţia de greaţă în faţa cadavrelor îmbibate cu formol.

Kit se uita zâmbind la mâna lui dreaptă... Şi totuşi numai mâna nu era de ajuns: mai trebuia ceva şi Kit simţea că are acel „ceva”.

Îşi aminti de după-amiaza aceea din casa lui Roland, când Cherry îi ghicise în palmă întorcând-o pe o parte şi pe alta şi urmărindu-i liniile cu vârful arătătorului ei fin şi îngrijit, în timp ce Roland îşi bătea joc de amândoi.

— Ai să realizezi multe lucruri cu mâinile dumitale, decretase ea atunci.

— Asta vreau şi eu, îi răspunsese Kit zâmbind.

Nu, nu era câtuşi de puţin încrezut din această pricină şi Nici nu se umfla în pene, dar ştia perfect ce voia şi ce trebuia să facă şi cum să-şi atingă scopul, mai ales că şi câştigase primele bătălii.

„Bătrânul «pater» o să fie mulţumit…”

Bucuria pe care ştirea aceasta o va produce tatălui său îi mergea drept la inimă.

Şi, în timp ce fiul stătea aplecat peste roata morii se uita la sălciile verzi, tatăl îl chema la telefon pe domnul Porteous:

— Alo!… Dumneata eşti?… – Kit a obţinut „Clasa întâi”! – Cum? Erai sigur de asta? – Ei! Şi eu, într-un fel! Dar nimic nu valorează cât o certitudine! – Dacă-s mândru? Da, puţin… – Da, e o izbândă însemnată, amice, la care ai contribuit mult. – Ce? Fleacuri? Eşti prea modest. Vino să iei masa cu mine!

2

În toamna acelui an Kit deveni extern la spitalul Sf. Martha şi închirie un mic apartament în Brunswick Square.

Sorrell participă la alegerea apartamentului. Înarmaţi

cu o recomandare a decanului spitalului, explorară împreună toată zona dintre Regent’s Park şi Oxford Street. Locuinţa lui Kit se afla la etajul al treilea; dimineaţa soarele pătrundea în camera de zi care dădea spre scuar; Sorrell, amintindu-şi de zilele lui de mizerie, fu atras de casă şi de atmosfera ei. Doamna Gibbins, o femeie arţăgoasă, deloc încântată să aibă chiriaş un student în medicină, îl întâmpină pe Sorrell cu un aer mai degrabă ostil. Afară de asta, locuinţa nu era ieftină şi întrucâtva, peste posibilităţile financiare ale unui student obişnuit.

Când îşi lua micul dejun, Kit putea să vadă prin fereastră cum se aureşte treptat frunzişul platanilor şi cum tremură lumina pe trunchiurile parcă înnegrite de funingine. Dormitorul lui avea două ferestre, o uşă din lemn de mahon, un pat, o bibliotecă şi două-trei scaune disparate. Doamna Gibbins îi servea gustarea de dimineaţă şi o mâncare caldă seara. Timp de o săptămână sau două observă plecările şi venirile lui Kit, căci salonaşul ei de la parter era aşezat ca o boxă de portar şi când uşa rămânea întredeschisă, putea să vadă piciorul scării. Noul său locatar avea deprinderi foarte ordonate. Venea acasă pe la Şase, citea până la masă, după care îşi

continua lectura încă o oră, şi în sfârşit ieşea să facă o plimbare. Se întorcea în camera lui, gata să lucreze în continuare cam până la nouă şi jumătate. Ada, servitoarea între două vârste care se afla de zece ani în casa doamnei Gibbins, îi raportă că domnul Sorrell citea în timpul meselor:

— Ţine întotdeauna o carte sprijinită de ceainic sau de serviciul de oţet.

Kit se dovedea a fi un tânăr serios, care muncea cu înverşunare, aşa că doamnei Gibbins i se luă o piatră de pe inimă. Cunoştea prea bine Londra – şi bărbaţii tineri – deşi era de părere că în această privinţă bătrânii se întâmplă să fie mai răi decât tinerii. O femeie cu simţ practic, care era nevoită să-şi câştige existenţa şi să ţină o casă unde avea chiriaşe la primul şi al doilea etaj două doamne foarte respectabile, dorea să evite complicaţiile. Se ferea de bărbaţii tineri care cer chei de rezervă! Şi duşmănia surdă cu care îl întâmpinase pe Sorrell se mai îmblânzi.

În fiecare dimineaţă, la opt patruzeci şi cinci, Kit plonja în vâltoarea Londrei. O lua pe Guilford Street, înconjura jumătate din Russell Square şi traversând Tottenham Court Road, îşi croia drum prin una din străzile

aglomerate spre spital. De fapt, în Russell Square se ciocnea cu adevărat de forfota Londrei, de tinerele femei şi fete grăbite, de bărbaţii de toate vârstele şi de toate felurile, care se revărsau de la periferie spre birouri, magazine şi restaurante. În drumul său, Kit tăia de cele mai multe ori şuvoiul acestor funcţionari grăbiţi şi al tinerelor vânzătoare, dar uneori era dus fără voia lui de fluxul lor. Şi atunci îl învăluia feminitatea acestor fete cu pălăriuţele lor cochete, cu picioarele zvelte sub fustiţele mulate, toate aceste chipuri londoneze, drăguţe sau vulgare, blânde sau aspre – flori palide târâte de torent. Adesea, la acelaşi colţ de stradă trecea pe lângă aceeaşi fată, sau grup de fete, tăcute sau gălăgioase, dar întotdeauna grăbite. I se întâmpla să culeagă, în treacăt, o privire nici prietenoasă, nici ostilă.

Kit luase obiceiul să umble foarte repede, stăpânit parcă de teama vagă ca nu cumva vreo delăsare molatică să-i stăvilească elanul tinereţii, pe care îl socotea drept o virtute indispensabilă. Îndată ce ieşea din casa de pe Brunswick Square, Sorrell se precipita despicând mulţimea către curtea cenuşie din faţa spitalului.

Îşi atârna pardesiul şi pălăria în cuierul din vestibul, căuta câte un coleg de la Cambridge, repartizat ca şi el la

Sf. Martha; asista la vreo prelegere, făcea disecţie sau studia la Microscop, citea o carte, glumea sau schimba câţiva pumni la repezeală şi ieşea să ia prânzul la „Lyons” de pe Oxford Street. Câteva după-amieze şi le petrecea în cabinetele de consultaţii pentru pacienţii externi; aducea cu el numai un stetoscop, căci poseda cunoştinţe atât de temeinice de anatomie şi fiziologie, încât putea să se dispenseze de alte instrumente. Partea a doua a bacalaureatului în medicină urma să aibă loc în decembrie, după care prima parte a doctoratului îi biciuia ambiţia. Pe la patru şi jumătate îşi acorda o pauză, ca să mănânce câteva felii de pâine prăjită cu unt şi să bea o ceaşcă de ceai, apoi făcea o plimbare prin Hyde Park şi se întorcea acasă prin Picadilly şi Shaftesbury Avenue. Mergea pe jos repede, cu pas vioi, evitând orice ocazie de a se opri şi dispreţuind vitrinele magazinelor sau chipurile femeilor. Elanul impetuos, pe care îl cultiva ca pe un sport, îl mâna drept înainte. Viteza îşi avea importanţa ei, deoarece îl ajuta să depăşească interferenţele nedorite.

În fiecare sâmbătă juca fotbal în echipa spitalului. Se bucura, de o oarecare popularitate, dar fără s-o atingă pe aceea a câtorva studenţi coechipieri care aveau de furcă cu invidia altor tineri jucători ce nu trecuseră prin

universitate. Boxa, dar mai puţin ca altă dată, pentru ca nu cumva să-şi pericliteze agilitatea mâinilor. O dată pe lună petrecea un *weekend* cu Sorrell la Winstonbury, iar duminicile lua cina cu Thomas Roland la Chelsea. Muzica începea să exercite asupra lui o atracţie subtilă, de altfel ca şi culoarea în pictură. Descoperea tablouri în muzică şi muzică în tablouri. Uneori se întîlnea cu Pentreath, extern la St. Thomas, a cărui gravitate sensibilă părea să sporească şi să-l înfrumuseţeze.

Pentreath locuia într-un colţ liniştit din Clapham. Îi dădu a înţelege lui Sorrell că socotea cartierul Clapham mai puţin turbulent şi mai sigur:

— Ştii, nu am nevoie să traversez Tamisa. La Clapham nu e nici eleganţă feminină, nici ispite...

3

Kit îi mărturisi că străbătea zilnic centrul pânzei de păianjen. Îi vorbi de Picadilly Circus, de Shaftesbury Avenue şi Pentreath se uită la el cu un fel de spaimă. Kit avea impresia că prietenul său era fascinat şi speriat în acelaşi timp:

— Mă întreb cum de ai curajul... I-am promis mamei... Ah! Toate femeile astea diabolice...

Frica lui Pentreath de propria lui dorinţă, ezitarea temătoare a omului binecrescut în faţa instinctelor naturale produse un anumit efect şi asupra lui Kit. Starea de excitare lăuntrică a lui Pentreath şi refularea ei continuă îl tulburau.

— Doar n-o să te răpească, bătrâne!

— Ca să nu mai vorbim de lumini... sclipirile luminii... şi feţele acestor femei care vin brusc spre tine... şi ochii lor care te spionează din umbră... Poţi să mă crezi nebun şi prost, Sorrell. Dar în toate acestea este o fascinaţie perversă... o frumuseţe... o frumuseţe diabolică...

— Prea le iei pe toate în serios!

Faţa lui Pentreath căpătă o expresie chinuită:

— N-am ce-i face... Este... este chiar serios... La Cambridge era altfel... Aş zice. Ca o casă veche într-un parc bătrân... Acolo nu te provoca nimeni.

Kit dădu din cap cu înţelegere:

— Simplă sugestie, Maurice.

— Exact. La Londra totul te împinge în prăpastie – culoarea, femeile, magazinele, luminile – până şi mâncarea şi băutura. Muncesc zece ore pe zi şi trăiesc cu fructe, pâine neagră şi apă.

Cei mai mulţi tineri ar fi râs, dar Christopher nu râse de

spaima lui Peantreath de necunoscut şi de ceea ce se petrecea în sufletul lui. Îl văzuse la el acasă şi cunoscuse tradiţia familiei. Ştia că prietenul său era cum nu se poate mai sincer. Maurice avea idealuri, dorea să vadă toate femeile aşa cum le vedea pe surorile lui – dulci, diafane, ca în tablourile lui Burne-Jones, şi era îngrozit când îi apărea o femeie ca cele din pânzele lui Rosetti.

— Nu trebuie să te laşi ispitit, Sorrell. Când mă gândesc la ai mei...

— De ce nu te logodeşti? Nu poţi împiedica asemenea lucruri... Toţi bărbaţii trec prin ele. Am stat de vorbă o mulţime cu tata despre asta.

Pentreath îl privea cu ochii măriţi de uimire:

— Ai vorbit cu tatăl tău?

— Da...

— Despre toate astea?

— Noi doi ne înţelegem atât de bine!

— Băiete dragă... eu n-aş putea. În familia mea nu se vorbeşte despre anumite lucruri.

Kit plecă de la Pentreath cu impresia că nu fusese deloc afectat de tulburătoarea confuzie a prietenului său, dar trebui să-şi dea în curând seama că problema care i se punea lui Mauri ce îl frământa şi pe el. Pentreath vorbise

despre lumini, frumuseţe şi umbre, despre ochi şi chipuri nedesluşite, despre jocul culorilor... Seducţie... Toate acestea alcătuiau dorinţa firească a oricărui bărbat tânăr. Foşnetul uşor al unei fuste, un obraz drăguţ de femeie apărut brusc la un colţ de stradă, nişte glezne fine deasupra cărora se ivesc muşchii în curbe mlădioase, umbra unui guler de blană neagră care scoate în relief un gât alb, şuviţele de păr castaniu ca nişte cornuri mici de lună, ieşind de sub o pălăriuţă!... Kit descoperi că trebuie să calce mai apăsat şi mai repede ca să reziste tentaţiei de a hoinări şi de a privi.

Pe lângă asta, era singuratic – şi tânăr. Noaptea, când se încuia împreună cu cărţile sale în cameră, se surprindea gândindu-se la strălucirea luminilor multicolore reflectate pe obrajii femeilor. Erau momente când se simţea frustrat de anumite lucruri: îi lipsea viaţa, aventura.

La spital, colegii îşi povesteau istorii deocheate.

— Bătrânul Landon! încă unul care-şi îngăduie câte un răgaz! Şi-a adus una la el acasă...

Kit îşi astupa urechile cu palmele şi-şi pironea ochii în cărţi. Anatomie! Artere! Sânge! Inimă! Totul roşu! Părul şi structura lui microscopică!... Părul unei fete tinere!...

Într-o seară se în fiinţă pe neaşteptate la Thomas Roland. Purta în ochi şi în întreaga lui înfăţişare, constrânsă şi emoţionată, ceva care atrase atenţia bărbatului mai vârstnic.

— Aş vrea să-mi cântaţi ceva „domnule!

Roland se aşeză la pian şi cântă din Debussy gândindu-se că strigătul prea personal al lui Kit ar găsi alinare în frumuseţea impersonală a muzicii marelui compozitor francez.

Orice tânăr, în primăvara vârstei, trebuie să-şi încalece calul asemenea lui Prosper-cel-Vesel şi să pornească în întâmpinarea Isoldei sau a frumoasei sale Malfry, figuri simbolice pe tapiseria întâmplărilor vieţii; cu toate acestea, în cursul primelor săptămâni după stabilirea fiului său la Londra, Sorrell trăi o perioadă de nelinişte, închipuindu-şi tot ce putea să simtă Kit şi dându-şi seama de propria-i neputinţă de a-l ajuta. Tânărul îşi încălecase bidiviul şi toţi acei ani în care tatăl proiectase şi înălţase edificii îndrăzneţe aveau să fie puşi la încercare asemenea unui pod sau unui dig în timpul fluxului. Sorrell nu putea face altceva decât să stea în expectativă şi să aibă încredere în soliditatea temeliilor. Uneori se dojenea singur cu asprime:

„Nu fi prost! Orice om trebuie să înfrunte viaţa pe cont propriu şi să ştie să aleagă”.

Dar se simţea ruşinat când îşi aducea aminte cum greşise odinioară alegerea supremă, făcând astfel un rău atât lui însuşi cât şi mamei lui Kit. Nu ţinuse seama de temperamentul său şi de acela al Dorei, când contractase această căsătorie otrăvită de nepotrivirea firii lor, astfel că obiecţiunile ei fuseseră legitime. Ce păcat că ea nu fusese mai mlădioasă – aceasta l-ar fi îndemnat şi pe el la concesii!... Dar tocmai asta îl îngrijora: nu cumva Kit moştenise toate acele însuşiri care duc la dispersarea eforturilor, la ratare şi la falimentul vieţii?...

„Oricum, va trebui să treacă prin toate astea!” era tot ce putea spune Sorrell.

Se gândea că teama lui semăna cu aceea a unui tată al cărui fiu unic şi iubit a plecat la război. Orice ar fi făcut, nimic nu putea să schimbe inevitabilul. Dar de ce adică, inevitabilul? întreaga problemă nu era oare ceva artificial, un produs al convenţiilor şi constrângerilor sociale?

Era recunoscător femeii care îl înţelegea şi a cărei înţelegere îi venea ca un dar neaşteptat şi o alinare. În serile de iarnă îi auzea ciocănitul delicat al degetelor la geam şi se grăbea să-i deschidă...

— Iar îţi faci griji din cauza lui Kit!

Bunul simţ suprem al acestei femei era ca o mână răcoroasă pe fruntea lui înfierbântată.

— Din pricina Londrei, Farmy…

— Şi ce-i cu asta? N-ai gustat şi dumneata ceva din viaţa londoneză?

— Ba da.

— Şi uite că eşti aici. A trebuit să treci prin asta şi la fel va face şi Kit.

— Ştiu… Dar aş da orice să-i pot oferi soluţia cea mai bună.

— Nu există o soluţie universală, dragul meu, ci doar soluţia personală a fiecăruia. Nu mai suntem la fel de tineri ca altă dată şi nu este bine să ne amestecăm. Ce era bine pe vremea noastră… înţelegi? Şi apoi, Kit este bine echipat.

— Am încercat să-l ajut cât am putut.

— Da! Şi un băiat ca Kit va şti fără îndoială cum să se ajute singur. Nu-ţi dai seama? Nu-ţi mai rămâne nimic de făcut.

Afară de asta, Fanny insista asupra punctului ei de vedere ca femeie, căutând să-l facă pe Sorrell să înţeleagă că există şi un punct de vedere al femeii.

— Stephen, voi bărbaţii vorbiţi ca şi cum totul ar fi numai din vina noastră. E o idee încă de pe Vremea Evei! Alergaţi după noi, ca apoi să daţi vina tot pe noi pentru asta – ceea ce nu-i întotdeauna adevărat. Recunoaşte şi dumneata. Fii drept!

Sorrell recunoscu că este periculos să generalizeze şi că fiecare sex are de suferit de pe urma celuilalt, de aceea nici atitudinea cinică şi nici cea idealistă nu este potrivită pentru a ţine sub control energia vieţii. Problema este s-o dirijezi în aşa fel încât să nu-i ducă pe oameni la prăpastie sau în mlaştină.

— În orice caz, părerea mea este că un bărbat nu trebuie să se însoare până când nu a ajuns pe treapta de sus a scării.

— Ai vrea ca el să se gândească mai mult la profesiune decât la soţia lui?

— Cum să-ţi spun... un bărbat...

— Dar între timp?

Sorrell strânse uşor din umeri:

— Poate că sunt sclavul unor prejudecăţi, Fanny. Viaţa este atât de cuprinzătoare, iar în ultimii zece ani şi mai bine eu nu am avut ochi decât pentru o singură fiinţă. Orice s-ar întâmpla, îi voi da întotdeauna tot ce e mai bun

în mine.

Ea se aplecă şi îl sărută pe frunte:

— Eşti un om bun, Stephen. Cred că eşti sortit să-i ajuţi pe alţii cu bunătatea dumitale, ca la rândul lor ei să facă bine altora. Voi fi mama lui Kit...

— Ei! Asta nu te-ar împiedica să fii tot atât de îngrijorată.

— Poate că da, poate că nu. Oamenii crescuţi în curăţenie nu acceptă murdăria. Şi nici nu le place gustul acru care rămâne după prea multă băutură. Când un băiat păşeşte în viaţă cu un stomac sănătos, el ţine să rămână sănătos... Aşa că nu-ţi face griji prea mari!

4

În ciuda acestor sfaturi înţelepte, când Kit veni să-şi petreacă un *weekend* la Winstonbury, conştiinţa lui Sorrell se deschise gata să înregistreze, asemenea unei plăci sensibile ascunse după o lentilă, orice impresie tainică.

Într-o dimineaţă de iarnă, în timp ce-şi înnoda cravata în faţa ferestrei, Sorrell avu o revelaţie: lumea de afară îi păru deodată de o realitate transcendentă, învăluită în mister. Totul era numai spirit: semiîntunericul cenuşiu al

zorilor care păleau, treptat, luna care mai strălucea undeva deasupra copacilor desfrunziţi, iarba acoperită de brumă, între noapte şi zi. Iluzia realităţii materiale se spulbera sub ochii lui: percepea frumuseţea, semnificaţia acestei alternanţe infinite de umbre şi lumini a vieţii omeneşti. Era o ordine, o gradaţie în toate lucrurile şi nicio strădanie nu putea face un copac să înfrunzească în toiul iernii. Anotimpurile veneau şi plecau, dar tot ce iubea omul îşi urma drumul, la fel ca seva din plante, care doarme şi se trezeşte când îi vine sorocul.

Se uita cum fâşia de cer din faţa lui devenea tot mai albastră.

„Kit va sosi astăzi…” gândi el.

5

Şi Kit sosi.

Părea mai maturizat, deşi pentru Sorrell trăsăturile lui erau tot acelea ale unui copil.

— Tată, aş vrea să te rog ceva.

— Ce este băiete?

— E vorba de bani.

Kit stătea la fereastră ţinând perdeaua la o parte, ca să contemple asfinţitul, aşa cum tatăl său contemplase

răsăritul. Conturul obrazului său tânăr avea o gingăşie gravă-pe care o dăruia cerului şi copacilor. Aplecat peste oala de ceai care începea să fluiere deasupra flăcărilor căminului, Sorrell îşi ridică capul şi se uită dintr-o parte la fiul său.

— Ce vesel e aici!... Cerul ăsta!... La Londra cerul se vede atât de puţin!

Sorrell se întreba pentru ce avea Kit nevoie de bani.

— Am aranjat să ai un cal pentru mâine, dacă-ţi face plăcere să călăreşti.

— Mai degrabă aş vrea să mă plimb... dacă ai puţin timp liber, tată.

— Cred că da.

Sorrell aştepta. Kit mai zăbovi lângă fereastră, cufundat în gânduri. În timp ce veghea oala de ceai, Sorrell întrebă:

— Cât îţi trebuie, Kit?

— Ce, tată?

— Bani, băiete.

Kit se întoarse brusc şi se rezemă de cadrul ferestrei::

— Dar n-am nevoie de bani. Eşti atât de generos cu mine! Aş vrea doar să-i achiţi tu doamnei Gibbins toate notele de plată pentru mine, când ţi le voi trimite. Se

poate?

Apa dădu în clocot şi Sorrell umplu ceainicul.

— Bine... dar de ce?

— Din mai multe motive, tată. Pentru mesele de prânz, ceai, ţigări şi altele mă pot descurca cu o liră pe săptămână... Dacă ai putea să-mi trimiţi prin mandat poştal câte o liră în fiecare săptămână...

Sorrell puse ceainicul pe masă. Apoi împinseră fotoliile mai aproape de foc şi se aşezară.

— Cum vrei tu, băiete! Dar nu mai suntem nevoiţi să facem economii...

Kit întinse mâna după borcanul cu gem de coacăze negre:

— Nu cred că e bine să ai prea mulţi bani la Londra, tată. Poţi foarte bine să te lipseşti, mai ales dacă vrei să te ţii serios de învăţătură. Ai ceva împotrivă?

— Cred că ai luat o hotărâre înţeleaptă, răspunse tatăl.

CAPITOLUL XXVI

1

După ce trecu cu succes şi partea a doua a bacalaureatului în medicină la Cambridge, apoi probele de anatomie şi fiziologie pentru internat la Colegiul Regal al Chirurgilor, Cbristopher începu o pregătire intensă la spital. Urma cursurile de medicină internă şi chirurgie, patologie şi bactériologie, ginecologie, ca şi conferinţe clinice la aceleaşi materii. Rula bandaje şi aplica atele. Făcea oficiul de elev-chirurg în ambulatorii, iar mai târziu şi în saloane. În secţiile ambulatorii ale spitalului Sf. Martha se lovi de realităţile bolii şi mizeriile ei şi, având mai mult spirit de pătrundere decât un student în medicină obişnuit, începu să înţeleagă ceea ce se ascundea în spatele acestor realităţi sfâşietoare. Luă contact cu bolile care se datorau marelui oraş şi cu acelea care se propagau de la om la om. Văzu trupuri acoperite cu pustule, ulcere, infecţii, stigmate care supurau pe bietele fiinţe ofilite. Văzu bărbaţi şi fete tinere atinşi de

boli venerice, feţele buhăite şi pătate ale alcoolicilor, ochii lor injectaţi şi răi. Adesea avea impresia că destinul îi îngrămădea asemenea unor vite pe coridoarele placate cu faianţă albă şi în încăperile pentru pacienţii externi – biete animale stupide, care păcătuiseră fără să ştie. Vedea în faţa lui materializată problema omului ignorant, handicapat, a individului cu instincte şi pofte necontrolate, a unor vieţi urî te ce dădeau naştere unor suflete şi trupuri urâte, a copiilor care n-ar fi trebuit să se nască niciodată.

„Câtă mizerie”! se gândea Kit.

Simţea milă amestecată cu dezgust.

Avea un respect profund pentru doctorul Kennard, asistent de chirurgie, căruia îi fusese repartizat ca ajutor, şi peste puţin timp câştigă la rândul lui respectul acestuia. Sorrell dobândea reputaţie în spital. Era perspicace, plin de râvnă, gata să-şi asume răspunderea unor intervenţii de mai mică importanţă. Cei mai mulţi tineri fugeau de răspundere, Kit însă n-o făcea niciodată. Inteligenţa lui vie nu-i permitea să se lase dominat de timiditate.

Kennard era pentru Kit un exemplu de imparţialitate şi conştiinţă profesională. Foarte curând între ei se stabili o

simpatie reciprocă şi Kit, rămânând întotdeauna până în ultima clipă, chiar după plecarea celorlalţi studenţi din anii mai mari, lua loc adesea lângă Kennard, angajându-se în discuţii cu caracter mai personal.

Una din aceste discuţii stărui cu deosebire în memoria lui Kit. Kennard tocmai terminase de examinat o tânără franţuzoaică drăguţă, contaminată de o boală hidoasă şi Kit fusese impresionat de ravagiile bolii.

— E de-a dreptul dezgustător, domnule.

— Asta e viaţa, adică unul din aspectele ei... care ar trebui eliminat.

Kit se încruntă:

— Cred că problema care se pune este cum să evităm aceste lucruri.

— Exact.

— Socialiştii spun...

Kennard îi aruncă o privire rapidă şi zâmbi ironic:

— Mediul... ei da! Şi educaţia! Dar transformarea vieţii într-o grădină semănată în rânduri regulate nu va lecui oamenii de poftele lor. Dimpotrivă. Viaţa ne mână înainte...

— Bine, şi atunci ce-i de făcut, domnule?

— Să ne îngrijim ca o jumătate din aceşti copii, să nu se

nască. Doar n-ai să laşi grădina să fie năpădită de bălării.

— Dar atunci?

— Sorrell, lumea cere curăţenie şi replantare. Dar impulsul vieţii variază ca intensitate în diverse plante. Trebuie să admiţi acest lucru. Eu aş înjumătăţi populaţia şi m-aş îngriji ca jumătatea rămasă s-o ducă mai bine.

— Dar cum rămâne cu industria, cu braţele de muncă?

— A... industria! Probabil că va trebui să optăm între industrie şi sănătate... o sănătate de ordin superior. În fond există supraproducţie. Reuşim uneori s-o utilizăm, dar întotdeauna se produce mai mult decât se consumă. Suntem angrenaţi în grabă, lăcomia şi nesăbuinţa acestei lumi! E mai bine ca omul să se lege orbeşte de munca lui...

Dar contactul cu boala, mizeria şi murdăria făcu să încolţească în Kit o seriozitate dublată de dorinţa de a înţelege. Orizontul meşteşugului său medical devenea din ce în ce mai larg şi, Kit ajunse la concluzia că nu există muncă mai frumoasă şi mai dătătoare de satisfacţie decât munca de chirurg. Aici nu se punea numai problema de a mânui cu dibăcie bisturiul, de a şti când şi cum să-l foloseşti şi de a cerceta şi a înţelege cauzele care pătrund mai adânc decât cuţitul. Se simţea angajat în lupta

împotriva proliferării urâţeniilor vieţii omeneşti.

Atitudinea lui era mult mai nuanţată şi mai matură decât a unui student obişnuit care privea boala ca o sursă de câştig. Kit ştia să vadă atât latura comică, cât şi latura patetică dar altfel, mult mai profund decât colegii săi. Era fiul tatălui său, acel tată care luptase împotriva oamenilor şi a lucrurilor cu unicul scop ca el – fiul său – să-şi poată urma vocaţia.

Kit avu de înfruntat un conflict la spitalul Sf. Martha. Totul se produse din pricina unui student, pe nume Syme, un tip gras, mătăhălos, soios, care umbla prin spital şi nu pierdea nicio ocazie de a plasa cuvinte tari şi glume obscene. Într-o zi Kit îşi pierdu răbdarea:

— Termină „odată, dobitoc ce eşti!

Syme era o brută puternică şi ceru pe loc satisfacţie pentru jignirea primită. Cei doi adversari, înarmaţi cu mănuşi de box, se întâlniră în sala comună a studenţilor. Kit lovi cu sete şi ură şi trimise la podea masa de carne enormă şi transpirată, ceea ce-l făcu şi mai popular în rândul colegilor. Syme nu mai apăru la spital trei zile.

Un bărbat care putea să lovească aşa cum o făcuse Kit, avea tot dreptul să concureze şi să obţină Medalia Caley şi Premiul Jonathan Taylor. Nimeni nu avea nimic de

obiectat împotriva seriozităţii lui, mai ales că era o seriozitate zâmbitoare. Sorrell, care venise la Londra pentru deschiderea sesiunii festive, şedea în fotoliu ascultând o cuvântare savantă şi se uita la robele roşii şi negre de pe podium. Premiile erau decernate de către o personalitate celebră în domeniul ştiinţelor juridice şi Kit trebui să traverseze de două ori podiumul ca să-şi primească răsplata.

Fu aclamat şi ovaţionat, iar Sorrell îşi simţi inima încălzită de un orgoliu matern şi patern totodată... Meritase să muncească pentru clipa asta.

Seara cinară la Thomas Roland, unde Cherry prezidă masa. După ce ascultară muzică, Cherry îi citi în palmă lui Sorrell. Îi cercetă liniile cu un aer expert, ceea ce adună creţuri ironice în jurul ochilor voioşi ai lui Roland.

— Există o curioasă asemănare între mâinile dumitale şi ale lui Kit, el însă va realiza mai multe cu mâinile sale.

— Aşa sper şi eu, zise Sorrell, iar Kit care stătea în spatele lui, îşi puse mâna pe umărul tatălui său.

— Dacă va fi aşa – asta numai din pricina mâinilor lui, căci lui îi datorez ceea ce sunt şi ceea ce voi fi.

Christopher se ducea adesea în casa din Chelsea, deoarece aceasta îi oferea contrastele de care avea atâta

nevoie: muzica, culoarea, înţelegerea, imaginea frumuseţii feminine şi convorbirile cu un bărbat care depăşise asperităţile propriului său caracter. În faţa lui Thomas Roland nu trebuia să te justifici sau să te explici, iar Kit făcuse constatarea că puteai să-ţi petreci o jumătate din viaţă explicând anumite lucruri unor oameni care păreau să poarte în ei plăci de gramofon în loc de suflet.

Roland îi împrumuta cărţi şi-i oferea din când în când câte un bilet la teatru. De asemenea, în casa din Chelsea, Kit întâlnea oameni de valoare, din care mulţi celebri. Nu era prea vorbăreţ din fire; de fapt îi plăcea mai mult să asculte decât să vorbească, dar prietenia lui Thomas Roland îi dădea posibilitatea să pătrundă într-o altă lume – lumea artei şi a muzicii.

Fu invitat în alte familii, la recepţii şi la baluri şi astfel o cunoscu pe Norah East şi cercul ei, pe eseistul Viner şi pe actriţa Phyllis Compton. Se îndrăgosti de Phyllis Compton, dar dragostea i se stinse repede când înţelese cât de vanitoasă era această femeie. Femeile îl răscoleau, dar nu lăsa să i se vadă tulburarea. O singură dată făcu o aluzie despre asta tatălui său:

— N-am încotro, tată: femeile sunt diavolul în persoană!

La Cambridge nu mă deranja prea mult, dar la Londra!...

— Da, spuse Sorrell, ştiu. E ca şi cum ai umbla hămesit de foame şi ai vedea un coş cu fructe la fiecare colţ de stradă.

— N-aş vrea să mă crezi un animal.

— Şi eu am trecut prin asta, băiete. Şi apoi, expresia ta nu este exactă. Numai trivialitatea, ascunzişurile şi înşelăciunea fac din aceasta ceva animalic.

Se plimbau prin împrejurimi şi se opriră la capătul unei poteci de pădure, printre ferigi, de unde începea o vale adâncă, înverzită. Sorrell zăbovi puţin ca să-şi aprindă pipa, în timp ce Kit îşi cufundă privirile în peisajul înconjurător.

— Mă atrage frumuseţea femeii, tată. Nu cred că este ceva rău, în principiu; şi totuşi mă simt atât de încătuşat.

— N-ai ce să-i faci, spuse tatăl. Este un lucru firesc. Nu pot să-ţi dau niciun sfat. Dar cel puţin o jumătate din femeile pe care le doreşti nu sunt femei cu care ai putea trăi împreună. Sexul este un incident care a dobândit o importanţă artificială şi exagerată „prin faptul că trebuie să-l înăbuşim.

— Tu ai făcut-o?

— De cele mai multe ori. Dar nu întotdeauna. Nu poţi

întotdeauna... Totuşi nu cred că am jignit vreodată o femeie. Era o acceptare reciprocă... Şi pe urmă... cum ştii...

Chipul îi deveni mai aspru:

— M-am însurat cu cine nu trebuia. Şi totuşi această femeie mi te-a dat pe tine! Totul este atât de încurcat!... Trecem în goană prin viaţă şi ajungem la capăt înainte de a fi înţeles ceva din ea. Dacă ar fi s-o iau de la început, mi-aş repeta mereu: „Nu te grăbi!” Graba ne distruge, graba asta nepotolită... Pe urmă – întotdeauna trebuie să existe o *femeie unică...* aceea care te va face fericit.

— Aşa cred şi eu... murmură Kit gânditor. Şi am sentimentul că trebuie să-i fiu recunoscător.

2

Un crâmpei dintr-un cântec al lui Thomas Roland îl obseda pe Kit:

„Mi-am cumpărat trandafirii iubirii,

Trandafiri roşii de iunie...”

Era în iunie, la şapte seara; trecând prin Tottenham Court, Kit cumpărase trei trandafiri roşii de la o florăreasă de pe stradă. Vedea ultimele raze de soare zăbovind peste arborii şi boschetele din scuar, care

păreau prea verzi pentru nişte plante londoneze. Cerul parcă era mai albastru. În parc jucau tenis patru fete şi una din ele purta o fustă galbenă de mătase şi avea părul negru. Eroina din cântecul lui Roland avea şi ea părul negru, ca de altfel şi fata imaginară care îi stăpânea inima lui Christopher.

Kit băgă cheia în broască. Îi părea rău să intre înăuntru şi să închidă uşa. Ştia că dacă se va aşeza lângă fereastră să citească, ochii îi vor fugi spre fetele din parc.

— Aţi venit, domnule Sorrell?

Doamna Gibbins, acum căruntă, stătea în pragul uşii ca o sentinelă în gheretă. Kit se opri. O respecta pe doamna Gibbins, femeie simplă şi aşezată, care îşi vedea cu hărnicie de treaba ei şi care nu se arătase indiferentă în timpul celor două săptămâni cât chiriaşul ei stătuse în casă cu un puseu de gripă.

— Bine că aţi venit. Vă aşteaptă un domn, de peste patru ore.

— Ah, făcu Kit impresionat de aerul solemn al doamnei Gibbins.

— Ştiţi, se poartă cam ciudat, trânteşte lucrurile cu zgomot. Ada a urcat sus să vadă ce se întâmplă şi l-a găsit plângând.

— Cine este?

— Nu şi-a spus numele, zice că-l cunoaşteţi.

— Ce vârstă are?

— Cam de vârsta dumneavoastră, domnule Sorrell.

Kit alergă sus pe scări, văzu obloanele trase şi o siluetă lungă, ţeapănă, dezolată, cu ochii umflaţi de plâns şi părul vâlvoi zăcând în fotoliu. Era Pentreath. Nu se mişcă, ci doar îl privi pe Kit cu o expresie ciudată, în acelaşi timp ostilă şi ruşinată. Kit mai văzuse asemenea expresii la unele femei din secţia de pacienţi externi.

Închise uşa.

— Noroc, bătrâne!...

Nu-l mai văzuse pe Pentreath de trei luni, dar cel pe care îl vedea acum în fotoliul lui arăta murdar, nebărbierit, speriat.

— Ce-ai păţit, bătrâne?

Kit ţinea cei trei trandafiri în mână şi în timp ce ocolea masa, observă că ochii lui Pentreath erau aţintiţi asupra florilor roşii. Erau măriţi parcă de o groază lăuntrică.

— Te rog, Sorrell!...

Făcu un gest cu mâna, un gest smucit, isteric:

— Să nu aduci florile astea lângă mine! Nu pot suporta să le văd! Sunt atât de curate!

— Băiete dragă… ce-i cu tine?

Se întoarse să ascundă florile după un teanc de cărţi, pe o măsuţă lângă perete, când auzi scârţâind fotoliul pe care şedea Pentreath.

— M-am însurat.

— Însurat!?

Kit se uită la prietenul lui.

— Sunt căsătorit de şase luni.

— Cu cine?

— Ei!… Cu o fată pe care am întâlnit-o acolo în cartierul unde locuiesc… Simţeam… că trebuia s-o iau de soţie…

Şedea acum cu spatele drept şi braţele întinse, cu palmele strânse între genunchi, ca o întruchipare a disperării şi Kit nu-şi putea reveni din uimire: căsătorit la douăzeci şi trei de ani!… Emotivul Pentreath… care tremura până şi de umbra lui!… Dar de ce?…

— Vrei să-mi spui ceva?…

— Doamne sfinte! gemu omul din fotoliu, încovoindu-se ca într-o agonie. Să-ţi spun? Nu! Vreau să-ţi arăt ceva, Sorrell!… Ce să mă fac?…

Era o ironie a sorţii, ca prietenul său să-i fie primul pacient mânjit trupeşte şi cu sufletul copleşit de ruşine! Kit, lângă el, îl zgâlţiia de umeri, scandalizat şi mânios,

simţindu-se neputincios în faţa acestei orori mârşave.

— Curaj, băiete!... Vino-ţi în fire!... De fapt... ai părăsit-o?

Pentreath făcu o mişcare:

— Ce scenă, Sorrell! Ce scenă!... Credeam că îmi găsisem salvarea şi când colo... ea m-a împins în acest infern de murdărie. Avea ochii atât de nevinovaţi!... Credeam...

— Ai tăi ştiu ceva?

— Sorrell!...

— Vreau să spun... despre căsătorie?

— Am ţinut-o ascunsă. Şi apoi când a venit catastrofa... Cum puteam?...

— Catastrofa? Ce catastrofă?

— Afacerile tatii... Poate că ai auzit. A fost şi în ziare. Depunerea bilanţului, falimentul...

— Nu prea citesc ziarele, bătrâne. Îmi pare rău. Teribil de rău. Ce s-a întâmplat?... Dar nu trebuie să-mi spui nimic, dacă crezi că sunt indiscret!

Pentreath simţea nevoia să vorbească. Tensiunea lăuntrică, multă vreme înăbuşită, se revărsa nestăvilită în camera lui Christopher. Povesti lucrurile cu amănunte patetice, dând frâu emoţiei să se reverse liberă **într-o**

declamaţie exaltată. Kit observă albul injectat al ochilor săi întunecaţi.

— Desigur, mama mai are ceva bani. Vechiul domeniu a, trebuit vândut. Şi-au luat o căsuţă retrasă în Sussex. Elsie s-a măritat – ştii asta. Freda a rămas acasă. Nu au servitoare şi ea trebuie să se ocupe de gospodărie. Încearcă s-o ţină pe Molly la colegiu; are acum şaisprezece ani... Şi bineînţeles... nu mai primesc niciun ban... Am datorii; m-a lăsat plin de datorii... O doamne, Sorrell, ce-o să mă fac?

Kit cugetă o clipă. Apoi deschise uşa şi strigă din capul scării:

— A da! Eşti acolo? Prietenul meu va lua masa cu mine. Poţi să ne pregăteşti ceva? Da? Perfect! Eşti foarte bună!

Reveni la Pentreath şi ridicând jaluzelele lăsă lumina soarelui să pătrundă în odaie.

— De ce să te înfunzi în întuneric, bătrâne? Priveşte lumina în faţă! Ce poate fi mai bun? Am să te îngrijesc eu.

Pentreath izbucni în lacrimi:

— Eşti singurul meu prieten, Sorrell...

— Lasă asta! Trebuie să punem lucrurile la punct. Eu pot să te tratez şi nimeni n-are nevoie s-o ştie... Lasă-mă să-ţi spun... Nu cheltuiesc chiar tot ce-mi trimite tata. Aş

putea deci să-ţi împrumut nişte bani.

3

Kit îl conduse pe Pentreath înapoi la Clapham şi rămase puţin în odăiţa sărăcăcioasă, unde plutea un iz de gaz aerian ce ieşea prin sita uzată şi în plus stăruia un miros specific de femeie.

Pentreath avu brusc un acces de furie copilărească:

— Parfumul ei! Blestemata! Am lăsat ferestrele deschise! Sigur... acum ştiu...

— Dar ce meserie avea, bătrâne?

— Vânzătoare într-o prăvălie. Credeam... Cu chipul ei de copil, cine s-ar fi gândit?... Naiba s-o ia! Nu ştiam nimic despre femei!

Christopher se uită în jur. Văzu că fotografiile membrilor familiei Pentreath erau înşirate pe consola căminului. Maurice, care îi urmărea privirea, îi povesti că după monstruoasa scenă finală şi plecarea soţiei lui, pusese toate fotografiile la loc.

— Ea nu voia să le vadă. Zicea că arată ca o galerie de snobi şi desigur, după catastrofă, când am început să ne certăm, a trebuit să le ascund... Da. Asta s-a întâmplat ieri... Nu ştiu unde a plecat... Aş vrea s-o ştiu moartă. Şi

atunci am scos toate aceste fotografii, Sorrell; voiam să simt că fac parte dintr-o familie de oameni cumsecade... Biata mama...

Se prăbuşi într-un fotoliu şi Kit se prefăcu că examinează portretele familiei Pentreath: Sir Gordon cu aerul lui de demnitate obosită şi deziluzionată; mama care parcă surâdea prezidând o întrunire cu mamele muncitoare; Elsie, sentimentală şi gânditoare; Freda – o pisicuţă roşcată... Şi Molly!... Kit se pomeni uitându-se mai atent la Molly Pentreath. Era o fotografie recentă şi i se păru că fata arată mai în vârstă decât surorile ei. Îi studie curios trăsăturile: obrazul deschis şi delicat, două şuviţe de păr negru ieşind de sub borul pălăriei, ochii întunecaţi şi arzători, gura ironică şi sensibilă... Era atrăgătoare, un drăcuşor de fată enigmatic, cu reflexe de oţel în privire.

— Molly este deci încă la şcoală? întrebă pe neaşteptate.

— Dacă Molly ar şti!... gemu vocea din fotoliu.

— Nu trebuie să ştie!

Şi totuşi Kit avea sentimentul că, dacă ar fi avut de spus cuiva o poveste atât de tristă, ar fi mărturisit-o mai degrabă lui Molly decât altcuiva din familia Pentreath.

Era o fiinţă vie. Putea să te certe, dar era mai bine să fii certat de o persoană înţelegătoare decât să simţi că ai lezat nişte oameni care refuză să înţeleagă.

— Ascultă-mă, bătrâne! Va trebui să stai în casă o săptămână sau două. Am să trec zilnic să te văd.

— Dar spitalul! Sunt unul din asistenţii lui Sir John Durrant.

Răspunsul lui Kit veni grav şi categoric:

— Scrie chirurgului vostru şi spune-i... Că familia ta are nevoie de tine urgent!... Cum stai cu banii?

Pentreath nu răspunse.

— Trebuie totuşi să ai o oarecare alocaţie de întreţinere?

— O liră pe săptămână... de la mama. Mi-a promis să mă ajute şi o mătuşă.

— Foarte bine! Cred că voi putea să-ţi împrumut şi eu o liră pe săptămână.

— O să-ţi dau înapoi...

— Când ai să poţi. Ca între prieteni.

A doua zi, Christopher luă trenul de seară spre Winstonbury. Expediase tatălui său o telegramă şi Sorrell îl aştepta în gară oarecum îngrijorat.

— Totul e în ordine, băiete?

— Absolut! răspunse Kit cu o strângere de mână puternică şi liniştitoare.

Zăboviră până târziu vorbind despre tragedia lui Pentreath.

Kit deschisese discuţia cu o frază care îl tulbură pe tatăl său:

— Aş vrea să ştiu dacă ai putea să-mi dai ceva bani în plus, tată. Ştii... mi-ai spus cândva...

— Bineînţeles... Cât?

— Nu e pentru mine. Pentreath a intrat într-o mare încurcătură...

Christopher făcu în sinea lui reflecţia că nu-l văzuse încă niciodată pe tatăl său atât de vesel şi bine dispus. Tata, ce om colosal! Erau unele momente când simţea radiind din el un fel de lumină interioară care îl încălzea. Nu se agita niciodată. Kit îl privea cum stătea comod în fotoliul lui mare, picior peste picior, cu pipa în mână, gata întotdeauna să asculte, să înţeleagă.

— Asta se poate aranja, Kit. Ai perfectă dreptate să doreşti să-l ajuţi pe Pentreath. Pot s-o fac fără să reţin ceva din banii tăi.

— Bar e prea mult. Vezi... eu nu cheltuiesc aşa de mult.

— Aşa este. Eu depun banii pe numele tău, aşa că poţi

să-ţi deschizi un cont propriu, dacă doreşti.

— Nu. Mai bine trimite-mi o sumă suplimentară, Iar eu am s-o pasez lui Maurice. Are nevoie de supraveghere. Lui îi lipseşte lestul necesar.

Sorrell zâmbi. Îi mulţumea acelui zeu necunoscut pentru lestul cu care îl înzestrase pe fiul său şi pentru structura lui solidă! Ce frumos e să simţi aşa cum simţea el!

Dacă se putea aranja? Fireşte. Hotelurile Roland aduceau un venit de 30% iar profitul realizat de „William de Winstonbury” crescuse cu câteva sute de lire peste nivelul avut pe vremea lui Grapp.

Sorrell se cuibări mai comod în pat:

— Viaţa e frumoasă... Slavă domnului că nu e vorba de băiatul meu!... Cât suntem de egoişti!...

CAPITOLUL XXVII

1

Portarul de noapte bătu la uşa lui Christopher.

— Ce este?

— O naştere, domnule.

Kit căscă şi se aşeză pe pat. Mai fusese chemat o dată în timpul nopţii şi trupul i se răzvrătea împotriva acestei noi solicitări. Simţea o nevoie imensă, irezistibilă de a dormi.

— Gates!

— Domnule?

— E departe?

— Pe Great Plumpton Street, domnule, sau în împrejurimi.

— O străină sau o englezoaică?

— O englezoaică, domnule. Am oprit persoana care **a** venit să anunţe.

— Bine!

Kit se sculă, aprinse lumina şi se îmbrăcă. Luă trusa

neagră cu instrumente obstetricale şi coborî scările în vestibulul cufundat în obscuritate, unde aşteptau portarul de noapte şi o vagă siluetă feminină. Gates, ţinând în mână o revistă ilustrată, cu degetul gros băgat între pagini pentru a marca locul unde se oprise, deschise uşa de la intrare. Kit ieşi în stradă urmat de silueta aceea feminină, ca o umbră. Uşa se închise, fâşia de lumină dispăru şi Sorrell se trezi singur cu mesagera nocturnă în întunericul mut al străzii – o linişte ce părea extrem de ciudată în mijlocul unui oraş ca Londra.

Kit ştia adresa. Mergea repede fără să dea atenţie femeii de lângă el – o simplă umbră, una din nenumăratele umbre ale Londrei. Se străduia vădit să se ţină de pasul lui rapid şi arunca din când în când o privire asupra profilului său preocupat. Ajunseră pe Oxford Street fără să fi schimbat vreo vorbă.

După ce traversară aproape jumătate din stradagoală, femeia se opri sub un felinar electric:

— Ciudat, nu-i aşa?

Trezit din toropeala pe care i-o pricinuise deşteptarea bruscă din somn la ora trei dimineaţa, Kit văzu deodată că silueta de lângă el nu era doar o umbră, ci o femeie tânără, subţire, palidă, cu părul negru şi o gură senzuală

şi expresivă. Vocea ei răsunase straniu şi muzical în tăcerea adâncă. Se uită spre capătul străzii unde se zărea Oxford Circus.

— Nu vezi prea des oraşul în felul acesta.

— Nu, recunoscu Kit.

— Ai impresia că toată lumea a murit, afară de noi doi!

Îşi ridică ochii spre el şi zâmbi înainte de a porni mai departe. Acum însă încetase de a mai fi o nălucă în obscuritatea uneia din străduţele acelea fără număr care străbat cartierul Soho spre sud. Obrazul ei ascuns de întuneric începea să capete un contur mai precis. Avea un timbru dulce şi captivant şi văzându-i obrazul palid, încadrat de părul negru, Kit se trezi de-a binelea. Tom Roland compusese un cântec, „Palidele flori ale Londrei, duse de şuvoiul străzilor”, şi obrazul palid al fetei semăna cu o floare.

— E dincolo de Plumpton Street, nu? spuse Kit ca să rupă tăcerea.

— Pe Orange Court.

— Ştiu. Locuinţele muncitoreşti?

— Da. Împărţim una din ele.

— A! făcu Kit şi tăcu mirat.

Fata îi aruncă o privire pe când treceau pe sub un

felinar.

— Sunteţi încă foarte tânăr…

Kit zâmbi, fără să se simtă provocat de constatarea, supărătoare pentru mulţi tineri.

— Sunt destul de bătrân. Nu-ţi face griji!

— O, eu nu-mi fac griji. La ce bun? Deşi, e la primul ei copil…

Ochii ei exprimau curiozitatea, în timp ce vocea deveni confidenţială:

— Uneori e mai greu cu primul… Nu?

— Nu întotdeauna.

— E foarte speriată… Eu una nu vreau să am copii, mai ales în zilele noastre.

Kit privea ţintă în faţa lui.

— Este sora dumitale, fără îndoială?

— Nu. Locuim împreună; ne vine mai uşor să împărţim una din hulubăriile astea.

— Aşa este… spuse Kit cu o voce neutră.

Cotiră în Orange Court, – adevărat tunel de beznă – şi fata se topi brusc într-o deschizătură din zid.

— Etajul trei. Trec eu înainte… Aici nu se prea face risipă de lumină!

Kit urcă scările bâjbâind în urma ei şi în întunericul de

nepătruns o simţea mişcându-se undeva, în faţa lui. O cheie se răsuci în broască: uşa se deschise şi lăsă să treacă o fâşie subţire de lumină şi un geamăt.

— Fii cuminte, Gwen! A venit doctorul!

Christopher se opri în mijlocul unei bucătării minuscule, care servea şi de sufragerie. Un ceainic de porţelan şi câteva ceşti nespălate se vedeau pe masă. O oală de aluminiu clocotea încet pe o sobă de gaz. Două camere dădeau în bucătărie: una era închisă; prin uşa celeilalte Kit putu să vadă capul blond al unei tinere culcate în pat şi cutele unei jachete de lână bleu.

Îşi puse trusa pe masă.

— Daţi-mi, vă rog, pălăria!

Fata stătea foarte aproape, cu ochii ridicaţi spre el şi mâinile întinse şi Kit simţi urcând în el o emoţie bruscă. Avea ochi căprui strălucitori, nişte ochi ce păreau de o nespusă nevinovăţie, o gură melancolică cu o umbră de ironie. O aluniţă neagră în partea dreaptă, chiar sub pleoapa inferioară şi nişte dinţi deosebit de albi Completau portretul.

— Mulţumesc, spuse el, întinzându-i pălăria.

Apucă trusa şi intră în cameră.

2

Kit ceru apă caldă şi fata cu ochi căprui i-o aduse. Se mişca fără zgomot, cu un fel de sfială.

— Mulţumesc.

Fata turnă apa din oala de aluminiu într-un lighean şi-i încercă temperatura cu vârful degetului. Avea degete fine.

Kit era grav şi concentrat. Fata cu ochi căprui părăsi odaia, dar el şi-o imagina stând în mica bucătărie, aşteptând cu obrazul sprijinit în palmă. Apoi uită de ea, absorbit de ceea ce-l adusese acolo; mâinile şi bunătatea lui firească erau acum în slujba tinerei mame.

— Totul e în regulă. Să n-ai nicio grijă.

Se spălă încă o dată pe mâini, îşi puse pardesiul şi rămase o clipă lângă pat.

— Totuşi, uneori, ştiţi...

Kit se pregătea să plece dar tânăra femeie se răsuci în pat clipind speriată:

— Vă rog... nu plecaţi!

Se uită la ea cu simpatie:

— Poate să mai dureze încă trei sau patru ore şi aceasta este a doua oară când sunt chemat în noaptea asta.

— O, vă rog, nu plecaţi! Mi-e atât de frică! Mary, spune-i să nu plece!

Se pregătea să treacă pragul uşii când ochii lui îi întâlniră pe cei ai fetei brune.

— Rămâneţi!... Vă rog!... Dacă vă e somn, aveţi aici un divan. Am să stau foarte liniştită. Şi dacă doriţi un ceai...

Kit şovăi, trecând cu privirea de la ochii la buzele ei şi de la buze – la aluniţa de sub pleoapă.

— Fie! Deşi n-ar trebui. S-ar putea să se ivească o a treia naştere.

— O să trimită după dumneavoastră... Nu mai sunt şi alţi doctori acolo?

— Ba da.

Ochii ei păreau scăldaţi într-o lumină care îi uimi.

— Şi pe urmă, dacă plecaţi, s-ar putea să ne trimită un alt doctor, iar noi vă vrem pe dumneavoastră...

3

În dormitor se făcu linişte; natura se odihnea după ceasurile de trudă; viitoarea mamă moţăia.

Kit şedea pe divan, Mary într-un jilţ vechi. Pe masă, alături de el, aburea ceaşca cu ceai.

— De ce nu te duci să te culci?

Fata strânse uşor din umeri:

— Nu sunt obosită. Mai degrabă, hai să vorbim! O să vorbim în şoaptă.

Kit sorbi din ceai. Această mică locuinţă din Orange Court şi locatarele ei îl intrigau, deoarece în ultimele trei săptămâni avusese ocazia să intre în tot felul de chiţirnii şi unghere, în subsoluri şi mansarde, în odăi întunecoase din hoteluri vechi în stil georgian, locuite odinioară de elegantele din înalta aristocraţie.

Văzuse femeia cu mizeria şi spaimele ei, femeia patetică, oribilă, spălată şi nespălată. Fusese scârbit şi fusese mişcat. Adusese de mâncare în câteva cocioabe murdare şi plecase de acolo cu un sentiment de milă şi dezgust.

Cât despre locuinţa asta muncitorească – avea în ea ceva neobişnuit, deşi părea destul de banală la prima vedere. Cele două fete!... Era sigur că nu făceau parte din lumea prostituatelor. Înţelegea că viitoarea mamă nu era căsătorită...

— Poate vreţi să fumaţi? întrebă vocea blândă de lângă plita de gaz.

— Nu, mulţumesc!

Cu ochii în fundul ceştii, întrebă:

— Nu eşti obosită?

— Oh! Un pic. Dar o să stau până se termină. Cred că o să fiu puţin somnoroasă mâine când voi distribui programele şi voi servi ceaiul.

Kit îi aruncă o privire:

— Cu ce te ocupi?

— O, lucrez la *Pelargonium.*

— Asta e bună! Dar… e teatrul lui Roland!

— Vreţi să spuneţi… domnul Roland?

— Da! îl cunosc.

— Adevărat? spuse ea privindu-l cu ochii mari. Şi pe miss Gent poate?

— Da, Cherry.

— Aş fi vrut să fiu în locul ei. Are o voce atât de frumoasă! Eu vând programe şi sunt plasatoare. Gwen lucrează într-o prăvălie; un serviciu foarte bun. A avut un adevărat ghinion cu povestea asta…

Kit avea sentimentul că alunecau rapid către o intimitate plăcută pe care o dorea şi n-o dorea în acelaşi timp.

— Aşa cred şi eu.

— Da, el însă nu poate să se însoare cu ea, chiar dacă ar fi vrut. Bărbaţii n-o fac niciodată, nu? când se întâmplă

aşa ceva!

— Nu ştiu nimic despre asta.

— De fapt, nici ea nu vrea. Să fii măritată! Nu, mulţumesc! Nu ne convine.

Şedea cu braţele încrucişate şi părea să reflecteze asupra vieţii; capul ei frumos, uşor aplecat, scotea în evidenţă curba delicată a cefei albe. Kit îşi puse cana la loc pe masă şi profită de ocazie ca s-o privească atent; în timp ce o studia, ochii ei se ridicară cu vioiciune spre el. Zâmbi şi el îi răspunse cu un zâmbet.

— Vă duceţi des la teatru? îl întrebă ea.

— Nu, nu prea des... N-am destul timp şi nici bani...

— Ei, sunteţi un bărbat serios, spuse ea cu un aer înţelept de parcă l-ar fi cunoscut de când lumea şi ar fi vrut să ştie mai multe despre el. La teatru – vreau să spun, pe scenă – înveţi multe lucruri despre viaţă. Te face să gândeşti. Iar când începi să gândeşti...

Un zâmbet inteligent îi lumină faţa delicată ca o floare.

— Parcă ieşi din adâncul tău, completă Kit.

Cântări o clipă spusele lui.

— Depinde. Mi se pare – dacă privim în miezul lucrurilor – că facem cu toţii ceea ce vrem, bineînţeles dacă putem. Şi cine ar putea să ne condamne? Nimeni, în

afară de cei încătuşaţi de prejudecăţi. Cred că suntem mai naturali de la război încoace. Acesta-i adevărul.

— La cine te referi când spui „noi”?

— Noi, cei tineri! Suntem gata să punem întrebări, să mergem pe un drum al nostru, propriu – mai ales femeile – Mulţi dintre voi, bărbaţii, sunteţi nişte sentimentali învechiţi.

Începu să râdă:

— Asta este!... Staţi în gazdă?

— Da.

— Trebuie să vă simţiţi cam singur uneori!

Încercă să-i evite privirea, dar nu reuşi:

— Oh! Da! Mă simt singur. Dar muncesc mult. Şi uneori parcă te apucă. Îţi vine să faci nebunii... E o tâmpenie, nu?

— Deloc.

Îl învălui cu o privire blândă.

— De ce credeţi asta? E natural. Numai oamenii bătrâni şi încuiaţi nu sunt de această părere... Oh! Fiindcă veni vorba! Cum vă cheamă?

— Sorrell.

— Drăguţ nume! Şi mai cum?

— Christopher, sau Kit.

— Al meu e Mary; îl ştiţi deja. Mary Jewett. Mary-n sus şi Mary-n jos… cine oare l-o fi scos? O aud pe Gwen!

Un geamăt slab se auzi din camera vecină şi, Mary intră repede în vârful picioarelor la tânăra femeie, cu ochii plini de duioşie. Kit rămase locului foarte grav. Auzi vocile celor două fete, una consolatoare, cealaltă – vocea unei femei în suferinţă. Se uită peste umăr, dar o mână închise uşa; trecu mai bine de un minut până când se deschise din nou. Gemetele se auzeau mai tare.

— Cred că are nevoie de dumneata, doctore Sorrell.

— Vin imediat.

4

Copilul – un băiat – se născu pe la ora opt. Culcat peste o rochie veche întinsă pe pat, ţipa agitându-şi picioruşele; îndată ce avu o clipă liberă, Kit luă copilul şi-l duse spre uşă.

— Mary!

Era acolo, cu o mână foarte obosită şi somnoroasă, cu cearcăne sub ochi.

— Ce să fac cu el?

— Spală-l. Presupun că ai nişte scutece?

— A, da.

— Şi am nevoie de multă apă caldă.

Luă în braţe copilul, pe care Kit i-l întinse cu un gest brusc. Păru a-l înţelege pe bărbatul tânăr, chiar dacă instinctele nu-i erau la fel de sigure în ce priveşte copilul. Sorrell era istovit. În cursul acestei nopţi se produsese ceva mai mult decât aducerea unui copil pe lume, şi Kit simţea nevoia să inspire aer proaspăt, să facă o baie, să mănânce; înfruntase viaţa, susţinuse o bătălie, cu sine însuşi şi cu femeia.

— Încearcă să dormi, îi spuse tinerei mame. Da, totul e în ordine.

— Aţi fost atât de bun, doctore.

Îşi aduse pardesiul şi trusa la bucătărie, unde Mary şedea lângă plită, cu copilul pe genunchi. Îl spălase, îl înfăşase şi acum se uita la faţa lui roşie şi urâtă cu un aer de uimire şi ostilitate.

Kit îşi îmbrăcă pardesiul.

— Ai să rămâi aici, nu-i aşa?

— Am un matineu azi după masă. E o femeie aici, la parter, care poate să vină.

Se uită la el cu o privire ostenită.

— Dar dumneavoastră?

— Eu o să trec mai târziu, în cursul zilei.

— S-ar putea să nu fiu acasă.

Se ridică ţinând copilul în braţe.

— Dar mâine?... Unde mi-e pălăria?

O găsi şi-i spuse:

— Mâine o să fiu aproape tot timpul acasă.

Era conştient de faptul că privirea ei directă avea o semnificaţie specială pentru el; făcea un efort să-şi ţină ochii deschişi. Era extrem de obosită.

— Bine! Cheamă pe cineva şi du-te la culcare. Ai mare nevoie de somn.

— Într-adevăr.

Se întoarse o clipă din capul scării şi o văzu stând în pragul uşii cu un zâmbet vag şi capul înconjurat parcă de un nimb de lumină. Câteva secunde mai târziu mergea repede pe Orange Court strângând cu putere mânerul trusei sale medicale. Era uimit de viaţa care pulsa în oraş. Se gândea la pustietatea şi liniştea nopţii trecute, la Mary care se oprise în mijlocul străzii Oxford cu faţa ei diafană răsărind din întuneric.

Baia fierbinte îl învioră. Se bălăci câtva timp în cadă, şi înainte de a ieşi se fricţionă energic cu prosopul.

„Bănuiesc că trăieşte din chifle şi ceai...”

Bun, – dar ce-l priveau pe el toate acestea?...

La dejun, în sala de mese a colegiului, mâncă lacom părând posac şi absorbit, fără chef de vorbă. De cealaltă parte a mesei, Potter, unul din confraţii săi, înfuleca pâine prăjită cu unt şi marmeladă.

— Ai fost plecat toată noaptea?

— Aproape tot timpul.

— Văd că arăţi cam demontat.

Kit se gândi că l-ar putea ruga pe Potter să preia cazul, dar ideea nu-i surâdea deloc. Potter nu-i plăcea; trecea drept un tip foarte obraznic şi primejdios, care-şi dădea ifose şi se admira în vitrinele prăvăliilor. Să-l trimită pe Potter la Mary Jewett?

„Nu, pentru nimic în lume!”

5

Christopher ajunse în camera lui şi dormi până la ora unu. Avea şi alte cazuri de văzut la domiciliu în cursul după-amiezii, aşa că ceasul arăta ora patru când ajunse pe Orange Court şi urcă până în micul apartament ocupat de Gwen şi Mary. O femeie necunoscută, cu faţa roşie, îi deschise uşa.

— Da, se simte bine, domnu’ doctor; a tras un pui de somn.

Uşa dormitorului lui Mary era deschisă şi Kit zări un pardesiu de stofă roz care atârna de un cârlig bătut în uşă. Pardesiul şi culoarea lui i-o evocară pe Mary. Simţi un tremur lăuntric, un fior de dorinţă, şi în timp ce stătea lângă pat şi vorbea cu tânăra mamă, toată fiinţa lui era stăpânită de Mary, de dormitorul şi îmbrăcămintea lui Mary, de gura şi de zâmbetul ei. Copilul dormea lângă mama lui şi Kit îşi aminti felul neîndemânatic în care Mary Jewett ţinuse copilul, ca şi cum i-ar fi trezit un sentiment de repulsie. Atitudinea ei îl surprinse. Crezuse că femeile se înduioşează în faţa copiilor – instinctul matern, şi toate celelalte – dar nici el nu ştia de ce, prefera ostilitatea lui Mary. Kit nu-şi făcea iluzii în privinţa nou-născuţilor. Văzuse atâţia în ultima vreme: nişte creaturi roşii, informe, zbârcite, groteşti... I se păreau mai degrabă respingători. Dar simţurile lui erau mai treze ca oricând. Observă că perna era albă şi că patul avea o cuvertură frumoasă; bucătăria era curată, robinetele de alamă lustruite, masa acoperită cu o faţă de masă albă cu desene albastre. Se simţea în toate un respect de sine, autorespectul unei femei care munceşte.

— Veniţi şi mâine, domnu’ doctor?

— Da, mâine dimineaţă.

În seara aceea, înainte de culcare, Christopher făcu o plimbare de o jumătate de oră şi fu mirat să constate că neliniştea lui era altfel decât până atunci – era veselă şi plăcută; simţea o curioasă simpatie faţă de toţi trecătorii, ca şi cum ar fi băut un vin bun, iar străzile ar fi fost aleile unei grădini frumoase. Se pomeni în faţa teatrului *Pelargonium,* unde află din anunţurile afişate că nu mai sunt bilete. Se uită prin uşile de sticlă în foaier.

„Ea este acolo, îşi spuse, şi-şi vede de munca ei. Suntem oameni care muncim, amândoi”.

Noaptea Kit nu mai fu sculat din pat şi dimineaţa, proaspăt şi odihnit, porni în întâmpinarea necunoscutului, spre Orange Court, unde urcă în grabă scara întunecoasă, îi deschise Mary; părea schimbată şi totuşi aceeaşi. Arăta mai drăguţă, avea mai multă culoare, o culoare naturală. Stătea acolo uitându-se la el zâmbitoare, şi zâmbetul ei avea un înţeles mai adânc, care-i spunea că era iubit.

— Ei bine? Ce mai face pacienta noastră?

Încercă să-şi ascundă timiditatea sub o mască oficială, dar ochii îi dezminţeau rezerva.

— Face bine. Acum doarme.

— Mi-e teamă că trebuie s-o trezesc.

Îi făcu loc să treacă şi trupurile lor se atinseră ca din

întâmplare. Pe masă se afla o vază cu flori – ochiulboului roz şi albe. Uşa camerei ei era deschisă şi pardesiul roz atârna la locul lui. Fata îi observă privirea.

— Îmi place această culoare.

— Probabil că-ţi vine bine...

6

În timpul ultimei săptămâni a lunii sale de gardă, Christopher o văzu pe Mary Jewett de şapte ori: de patru ori la Orange Court, o dată lângă *Pelargonium* şi de două ori o invită să ia ceaiul împreună cu el într-un mic local de pe Charing Cross Road. Ultima dată – era duminică seara – rătăciră prin oraş şi se opriră lângă parapet pe Trafalgar Square să privească luminile. După aceea, porniră agale în josul fluviului vorbind puţin dar simţind acea pulsaţie nepreţuită şi arzătoare a tinereţii, dincolo de orice cuvânt. Uneori, în timpul mersului, braţele li se atingeau.

Kit află că Mary era cu trei ani mai mare ca el.

— Asta înseamnă foarte mult, domnule Christopher.

— Crezi?

— Îmi dă un sentiment matern! Sunteţi aproape un copil pe lângă mine!

— Sunt mai bărbat decât îţi închipui!...

Nu uita de timp şi de obligaţiile lui:

— În noaptea asta este ultima mea gardă. La ora asta trebuia să mă fi întors la spital.

— Vă pare bine că s-a terminat?

— Foarte! A fost luna cea mai grea!... în schimb mâine!...

— Liber? Şi eu la fel! Este seara mea liberă.

— Spune-mi... Aş dori... n-ai vrea... să mergem la teatru... sau altundeva?

— Îmi ajunge atâta teatru!

— Ai dreptate!... Atunci... să luăm masa împreună undeva?

— Cu plăcere!

Kit cinase odată într-un mic restaurant franţuzesc din Soho unde atât parfumurile cât şi chelneriţele erau străine, iar scaunele nu se ţineau prea bine pe picioare. Christopher nimeri de astă dată pe un asemenea scaun şi amândoi se amuzară pe socoteala lui, ţinându-şi coatele sprijinite pe masă şi privindu-se în ochi pe deasupra florilor ce se ofileau în vază. Mary purta o pălărioară care îi umbrea uşor fruntea şi ochii, lăsându-i gura în lumină.

— *Monsieur?*

Kit comandă cina, în timp ce chelneriţa fardată îşi nota

comanda.

— Aş dori şi nişte vin.

— Louis*! La carte des vins!*[11]

Chelnerul care se ocupa de vinuri, un omuleţ cu pielea oacheşă, încercă să-l convingă să aleagă o şampanie de proastă calitate, dar în calitatea lui de fiu de director de hotel, Kit se pricepea la vinuri.

— Roşu sau alb? o întrebă pe Mary.

Ea închise ochii pe jumătate:

— Roşu.

— O sticlă de Château Ducru.

— *Bien, monsieur...*

Ciocniră paharele şi degetele li se atinseră. Împliniră gestul simbolic în linişte: era vinul sacru al îndrăgostiţilor...

Mai târziu, rătăciră prin oraş şi Londra le păru o cetate de vis, strălucitoare şi stranie. Mergeau braţ la braţ, fără un scop anume, oprindu-se la întâmplare ca să privească o vitrină luminată, dar mai mult ca să se uite unul la altul. Ochii le erau îmbătaţi de luminile schimbătoare ale nopţii. În locurile ascunse în umbră, trupurile lor se căutau cuprinse de o dulce înfiorare. Odată, într-o intrare

[11] Lista de vinuri.

întunecoasă între două case, se opriră şi buzele li se întâlniră într-o sărutare lungă. Stăteau strâns lipiţi unul de altul şi Kit o auzi respirând adânc când se desprinse din îmbrăţişare.

— Iubitule...

— Mary...

Plecară mai departe. Kit îşi strecură braţul pe sub al ei strângându-i degetele în mâna lui. Tăcerea dintre ei dură minute în şir. Casele deveneau parcă mai înalte, străzile mai înguste şi mai întunecoase. Trecură pe lângă o vitrină luminată, iar Kit – ca un marinar încercat, se orientă după luminile prăvăliei. Se aflau la vreo sută de metri de Orange Court.

— Băiatul meu drag... De ce tremuri?

Nu-i răspunse... Simţea obrazul fetei apăsându-i umărul.

— Ştiu... murmură ea. Simt şi eu la fel.

CAPITOLUL XXVIII

1

Sorrell aflase.

N-ar fi putut spune cum, dar ştiu imediat, cu o intuiţie aproape feminină.

Nu discutase niciodată cu fiul său despre asta; era o taină care trăia între ei, tăcută, ocolită cu grijă, şi totuşi prezentă.

O perioadă grea, desigur, dar ca toate perioadele grele, nu lipsită de unele compensaţii umane, căci în ciuda tăcerii dintre ei, tatăl şi fiul se apropiaseră parcă şi mai mult unul de altul. Lucrul cel mai de preţ fusese victoria lui Sorrell asupra lui însuşi; îl învinsese pe omul bătrân din el, cicălitor şi veşnic nemulţumit, arţăgos şi acaparator, veşnicul Puritan, tatăl ridicol. Tulburat, căuta să se stăpânească şi să fie înţelegător. Îşi asculta singur predicile de om bătrân şi încerca să le răspundă, situându-se alături de fiul său şi nu la antipod.

Ce drept avea să se amestece sau să pună întrebări?

Fiul era dator să-i dea socoteală în această privinţă? Nu exista oare un ungher tainic în viaţa fiecăruia unde nu avea acces nici cel mai apropiat prieten, chiar dacă putea să se apropie de intrare şi să asculte?

„Nu este vorba de ruşine, ci de o reticenţă pudică, care fără îndoială, trebuie respectată”.

Faţă de fiul său se purta cu o blândeţe plină de înţelepciune, ca şi cum ar fi vrut să-l facă să simtă că tăcerea dintre ei nu le afectează camaraderia, iar faptul că tânărul înţelegea acest lucru era pentru Sorrell cea mai frumoasă răsplată. Kit venea ca şi mai înainte pentru ***weekend;*** se plimbau împreună prin împrejurimi, stăteau de vorbă şi afecţiunea dintre ei căpăta un sens mai adânc, mai uman. În inima lui Kit răsuna acelaşi refren: „Dragul meu pater!” – expresie a copilăriei care pătrundea în inima tatălui, păstrându-i vie flacăra încrederii.

Kit descoperi că era fericit şi nefericit în acelaşi timp, că aceasta este probabil ţesătura complicată a emoţiilor vieţii, înlănţuirea lor logică; cunoscu plenitudinea pasiunii, dar şi golul pe care îl lasă uneori în urmă. Truda zilei care urmează după o noapte de extaz. Kit simţea că într-un fel tatăl trecuse prin toate acestea, le trăise şi le retrăia acum prin fiul său. Tăcerea lui era un semn de

simpatie.

Kit dezbătu problema în sinea lui.

De ce oare nu-i spusese nimic? Doar ştia că putea să-i spună orice, dar nu simţea nevoia să vorbească şi avea senzaţia că mărturisirea lui nu ar fi bine venită.

Era ca şi cum ar fi existat între ei un acord tacit să păstreze tăcerea ca o lampă sub un abajur şi să nu permită ca razele ei să le altereze camaraderia bărbătească.

Uneori Sorrell era chinuit de curiozitate. Se gândea la femeia aceea, întrebându-se cine era, cu ce se ocupa şi câtă însemnătate avea pentru Kit. Dar ea continua să rămână o umbră, o fiinţă ghicită, dar nevăzută: o planetă umană care se făcea simţită pe firmamentul emoţiilor. La rândul ei, Mary Jewett nutrea aceleaşi simţăminte în legătură cu tatăl lui Christopher, pentru ea – o siluetă la fel de nebuloasă. Kit nu vorbea deloc despre tatăl său, dar îi dădu a înţelege că tăcerea lui nu se datora fricii:

— Am avut întotdeauna încredere unul în celălalt.

— El ştie?

— Cred că da.

— Nu i-ai spus nimic?

— Nu.

O zi sau două după ce Kit îi spusese aceste cuvinte, Mary, fiinţa blândă, cu surâsul izvorând din adâncurile unei tristeţi pătimaşe, cu firea ei afectuoasă, capabilă de un devotament nemărginit, îi dărui parcă şi mai multă tandreţe şi duioşie. Avea clarviziunea femeii iubitoare şi dragostea ei îşi păstra întreaga suavitate cu toate că uneori un zâmbet dureros şi prevestitor îi tremura pe buze. Se dăruia cu generozitate. Lua viaţa aşa cum era şi o trăia pătimaş, chiar dacă ochii desluşeau în depărtare umbrele cele de pe urmă. Logica emoţiilor sale avea ceva franţuzesc... Vara trecută la mare dorise să uite ceţurile de noiembrie, deşi ştia prea bine că se vor întoarce...

Sorrell o botezase „femeia din umbră”.

Recunoştea că prezenţa ei nu influenţa în rău cariera lui Kit şi nici nu-i frâna elanul. Părul lui Samson nu fusese tăiat, deşi ochii îi deveniseră mai blânzi. Fiul lui nu-şi încetinise cursa; se pregătea pentru obstacolul final pe care îl trecu cu succes, apoi veni la *Pelicanul* de Crăciun şi se arătă bucuros să fie împreună cu tatăl său.

Simţea nevoia să-i vorbească.

— După ce-mi voi scrie şi-mi voi susţine teza, tată, voi putea sta pe picioarele mele.

Sorrell, care aţâţa focul în cămin, se întoarse:

— Vrei să câştigi bani?

— Da, după atâţia ani!

Kit vedea faţa şi capul tatălui său iluminate de reflexele flăcărilor. Sorrell începuse să încărunţească.

— Nu sunt de părere, băiete dragă. Ai fost foarte modest în privinţa banilor. Iar planul nostru, nu-i aşa? – este să-ţi ei şi titlul de G. P.[12]

Kit rămase tăcut.

— Ai să primeşti salariu de medic de spital?

— Da.

— Şi după aceea?

— Aceasta poate să dureze mult, tată, şi în tot acest timp o să fiu…

— Asta te supără? Nu mă lipsi de opera mâinilor mele, fiule, până n-am văzut-o terminată. Partea cea mai urâtă a vieţii pentru cei mai mulţi dintre noi este faptul că suntem nevoiţi să intrăm în şuvoiul mocirlos cu scopul de a face bani. Şi asta înainte de a fi gata, înainte de momentul potrivit. Banul nu înseamnă decât răgazul pentru a ne trage răsuflarea.

Din nou Kit ezită câteva clipe înainte de a vorbi:

— Iar eu sunt… opera ta, tată?

[12] Licenţiat în farmacie (n. trad.).

— Aşa cred!

— Ai fost atât de bun cu mine…

— Kit! protestă tatăl său şi zâmbi.

Christopher întinse mâna:

— Ştiu! Generozitatea ta îmi va fi de mare ajutor. Luna viitoare Kennard urmează să fie numit chirurg-şef; bătrânul Giddard se pensionează. Kennard vrea să mă ia ca chirurg stagiar în serviciul lui. Asta înseamnă şase luni de zile. După aceea – şase luni ca medic terapeut. Urmează apoi concursul pentru diploma de chirurg; sunt sigur că-l voi lua; asta ar putea să însemne încă un an sau doi. După aceea – bineînţeles – mă prezint la concursul de chirurg-asistent; poate va trebui să aştept câtva timp, dar odată intrat în corpul medical…

— Să zicem, cinci ani, calculă Sorrell. Pe urmă vine şi doctoratul.

— Da.

— O să-ţi câştigi întreţinerea aproape tot acest timp. Iar când vei ajunge să faci parte din corpul medical – vei avea nevoie de capital. Banii îi adun eu, o mulţime de bani.

Cu bărbia sprijinită în pumni, Christopher privea ţintă flăcările din cămin.

— Cum se face tată, că nu te tocmeşti niciodată?

— Cum adică, nu mă tocmesc?

— Nu pui niciodată condiţii. Mi-ai dat totul: şansa de a reuşi... libertatea... N-ai încercat niciodată să-mi impui nişte obligaţii...

— Dar oare nu e evident?...

— Ba da... în anumite privinţe.

— Dai ca să obţii... Ceea ce merită să fie obţinut.

— Eşti un om extraordinar, pater!...

2

Fructul roşu al iubirii, pe care Christopher îl culegea din când în când, îi lăsa un gust tot mai trist şi mai amar; trist din cauză că nu mai avea dulceaţa de altă dată. De ce? Pentru că obosise, pentru că îmbrăţişările deveneau mai calme şi mai camaraderești şi pentru că acea camaraderie mai liniştită care este căsătoria, atunci când merge bine, nu avea în cazul lui niciun viitor.

Avea toane, accese de tandreţe, de milă sau de nerăbdare, momente când se învinovăţea că ia prea mult şi dă prea puţin, că se gândeşte mai mult la munca lui decât la femeia de lângă el. Era acum asistentul lui Kennard; locuia la spitalul Sf. Martha; perioada de pe Brunswick Square se încheiase. Muncea din greu pentru

proba finală a doctoratului.

De câteva luni încerca o senzaţie de nesiguranţă, deşi caracterul său nu era al unui om care se lasă dus de evenimente. Romanul său începuse să-l plictisească, devenise prea cotidian, cu toate că el nu făcea parte dintre acei egoişti nepăsători care se pot împăca cu ideea că o legătură nu este altceva decât un simplu incident. Cei mai mulţi bărbaţi, şi chiar o anumită categorie de femei văd lucrurile în felul acesta, dar Mary nu făcea parte din această categorie.

Kit îşi dădea seama de generozitatea ei. Mary nu-i ceruse niciodată „s-o pună în rând cu lumea”, cum se zice, ba chiar se ferise să facă cea mai mică aluzie, deoarece simţea că aşa e bine. Se dăruise, trăise clipe de fericire intensă şi în adâncul inimii ei era mulţumită.

Kit însă nu era la fel de mulţumit. Existau, unele amănunte de care îi era ruşine, momente de absenţă, uitare, sentimentul că dragostea i se cuvine, avea o senzaţie vagă de limitare, că oferă din ce în ce mai puţin decât primeşte.

Odată adusese vorba despre căsătorie, dar Mary pufnise în râs şi apoi… izbucnise în lacrimi.

— Asta este aproape o jignire, dragul meu băiat.

— Mary!

— Să ştii că am început povestea noastră cu ochii deschişi. Noi nu ne-am pus niciun fel de condiţii. Pur şi simplu ne-am dorit unul pe altul.

Nu înţelesese motivul lacrimilor ei, după cum nu băga de seamă că în răstimpuri era mai tăcută şi mai detaşată ca de obicei, preferând să stea retrasă, dar fără să-i dea impresia că s-ar detaşa de el. Îşi amintea de o duminică pe Tamisa, când, aşezată în celălalt capăt al luntrii, cufunda când şi când vâsla în apă, cu privirea pierdută în gol. El adormise pe bancheta capitonată când auzi deodată un glas chemându-l: „Kit! Kit!” Deschise ochii şi văzu expresia ei tragică.

— Ecluza! N-am văzut-o!

Sări în picioare cu un „Sfinte Doamne!”, apucă prăjina şi împinse luntrea din răsputeri ca s-o îndepărteze de bulboana ce se pregătea s-o înghită.

— Doamne! Dar unde-ţi erau ochii, Mary?

— Oh! Visam…

Peste câtva timp avea să se întrebe dacă nu cumva Mary visase un vis pentru amândoi şi dacă strigătul de alarmă nu-i fusese smuls de revolta bruscă a conştiinţei sale…

3

Într-o zi, pe la ora şase, în timp ce Christopher îşi făcea obişnuita vizită de seară în secţia de chirurgie, oprindu-se să examineze două sau trei cazuri mai complicate, portarul spitalului veni să-l caute.

— Unde este domnul Sorrell?

— În sala Battersby.

Aplecat asupra unui pacient care fusese operat de un ulcer duodenal, Kit auzi vocea portarului în spatele lui:

— O scrisoare pentru dumneavoastră, domnule.

— Da?

— A adus-o un curier de la spitalul Charring Cross, domnule.

Christopher desfăcu biletul. Cineva scrijelise în grabă câteva cuvinte pe dosul unui formular de reţetă şi împăturise foaia de hârtie.

„Ne-a fost adusă o pacientă – accident grav de circulaţie, întreabă de dumneavoastră. Se numeşte Jewett.

J. T. Holmex – chirurg”.

Christopher băgă biletul în buzunar, se scuză faţă de infirmieră şi ieşi în goană din salon.

— Cheamă un taxi, Carter!

— Imediat, domnule!

— Cât poţi de repede!

Vestea îl îngheţă, şi în timp ce taxiul gonea pe străzile binecunoscute, Christopher se uita prin geam la forfota de afară, inutilă, absurdă pentru el. Ce se întâmplase cu Mary? Era desfigurată, zdrobită, strivită – fata aceasta drăguţă, care îl ţinuse în braţele ei? Şi deodată îl cuprinse un dor nebun de ea, încărcat de tandreţe aproape dureroasă. El, care văzuse atâtea trupuri însângerate, schilodite, la spitalul Sf. Martha se răzvrătea acum cu oroare contra viziunii acelei clipe – o fiinţă scumpă, sfâşiată în bucăţi...

La Charring Cross întrebă de chirurgul de gardă care-i expediase biletul şi îl întâlni pe coridor, în faţa unuia dintre saloane.

— Sunt Sorrell de la Sf. Martha. Mi-aţi trimis acest bilet. Ce s-a întâmplat?

Chirurgul era un bărbat scund, vioi; purta un pincenez care îi tremura pe nas:

— A călcat-o un autobuz. Hemoragie abdominală; aproape fără speranţă. A examinat-o Winter – părerea lui e că nu rezistă la operaţie. Ea m-a rugat...

Kit era alb ca varul.

— E conştientă?

— Da.

— Pot s-o văd?

— Sigur. O cunoaşteţi?

— Da... Vă sunt foarte îndatorat.

Chirurgul îl conduse într-unul din saloane, vorbi cu infirmiera de serviciu şi îl lăsă pe Kit în faţa unui paravan care fusese aşezat în jurul patului lui Mary... Aceste paravane tragice! Christopher le cunoştea prea bine, cu tot ce însemnau ele: o barieră fragilă ridicată în jurul ultimelor pâlpâiri ale unei flăcări gata să se stingă...

Deschise un batant, intră înăuntru şi-l închise la loc.

— Mary...

Era tot atât de albă ca perna, iar ochii şi părul păreau ciudat de întunecaţi; nu-şi închipuise niciodată că ochii şi părul pot fi atât de negri. Din clipa în care îl văzu, Mary nu-şi mai mută ochii de la el, nişte ochi tragici, posesivi, biânzi, sfâşietori. Un zâmbet slab îi juca pe buze, şi Kit se gândi la vântul care răsfira petalele albe ale unei flori.

Se lăsă pe un genunchi lângă pat, temându-se s-o atingă.

— Mary...

Mâna ei dreaptă se mişcă nesigur şi-i atinse obrazul.

— Iubitule...

— Draga mea!... Cum...?

— Lasă... Să nu vorbim despre asta... Acum... s-a terminat, Kit, iubitule... totul s-a terminat. Pune-ţi braţul... sub... sub capul meu.

Kit se supuse cu multă grijă, cu ochii arzând şi buzele tremurătoare. Mary oftă cu privirea mereu aţintită asupra lui.

— Aşa... e mai bine... iubitule... Nu... nu mi-e frică... Vezi tu... Am ştiut...

— Ce-ai ştiut?

— Că lucrurile astea nu pot să dureze aşa... la infinit... Da, Kit... spune-mi... că ai fost fericit cu mine... măcar un pic!

Nu se mai putu stăpâni:

— Nimeni n-ar fi putut... o, Doamne, dragostea mea, te-am iubit atât de mult!... Şi acum...

— Iubitule, nu plânge!... Ah...

Scoase un mic suspin de teamă:

— Sunt zdrobită toată.

— Draga mea... ţi-a dat ceva? Morfină...?

— N-am vrut eu... mi-era teamă... să nu adorm înainte ca...

O sărută uşor; se ridică şi dispăru după paravan. Chirurgul şi infirmiera stăteau de vorbă lângă uşa salonului. Kit se îndreptă spre ei; nu vedea pe nimeni dintre ceilalţi bolnavi; lumea întreagă era opacă.

— Are nevoie de morfină... Spune că n-a vrut...

Chirurgul se uită în pământ:

— Exact. Soră...

— Iertaţi-mă! îmi permiteţi să-i fac eu injecţia, numai să-mi umpleţi seringa!

— Cum doriţi, spuse bărbatul cel scund.

Kit înfipse acul în braţul alb al lui Mary Jewett.

— Acum n-o să te mai doară, draga mea!... Rămân cu tine...

Treptat ochii ei înceţoşaţi deveniră mai tulburi.

— Kit... Kit, eşti aici?...

— Da...

— Mă iubeşti?... Te-am făcut... fericit...

— Mary... dragostea mea...

— Sunt. Atât... atât de fericită...

4

Scrisoarea lui Kit, îl nelinişti pe Sorrell.

„Kennard m-a lăsat să plec pentru o săptămână, un

prieten îmi ţine locul. Sosesc acasă mâine”.

Era o scrisoare laconică, cea mai scurtă pe care o primise vreodată de la fiul său şi, totuşi Sorrell era convins că ceva se întâmplase sau urmează să se întâmple şi că evenimentul era în legătură cu „femeia din umbră”. Era tulburat. Petrecu una din nopţile cele mai grele din viaţa lui, întrebându-se dacă nu cumva Kit căzuse în nebunia bărbaţilor. Îşi aminti de tânărul Pentreath scăpat dintr-o legătură dubioasă după luni de urmărire, procese şi umilinţe. Dacă Kit păţise ceva asemănător era gata să jure că lucrurile, se petrecuseră cu totul altfel.

Nu se duse la gara Winstonbury. Oricare ar fi fost criza, simţea că era mai bine s-o lase să vină spre el, decât să meargă în întâmpinarea ei. Cu cât va timp în urmă se apucase de grădinărit pe micul spaţiu din jurul locuinţei sale, pe care îl umplu cu trandafiri şi Kit îl găsi cu pompa în mână stârpind insectele de pe tufele de trandafiri hibrizi. Kit venise pe jos de la gară cu valiza în mână. Purta o cravată neagră.

— Bună, tată!

Sorrell îl învălui într-o privire afectuoasă şi atentă, ca un medic. Puse pompa în găleată, îşi şterse mâinile cu batista şi simţi deodată o uşurare adâncă.

— Ai luat ceaiul, băiete?

— Da, tată, mulţumesc.

Kit îşi lăsă valiza pe poteca de gazon. Ochii lui priveau trandafirii fără să-i vadă: făcea impresia că se uită la altceva, ceva dinlăuntrul său. Ochii şi gura aveau o expresie de blândeţe extraordinară, de frumuseţe pe care o imprimă suferinţa.

— Tată, vreau să-ţi vorbesc fără întârziere...

— Bine, fiule...

Sorrell îşi căută pipa.

— Despre o poveste de dragoste. A durat destul de multă vreme... Nu eram căsătoriţi...

— Da, fiule...

— A murit... A strivit-o un autobuz, acum patru zile... A fost... a fost extraordinar de bună cu mine, tată... Mă simt... atât de vinovat... pentru multe...

Sorrell duse chibritul aprins la gura pipei, pe care uitase s-o umple:

— Înţeleg... băiete. Aceste lucruri... În fine, ştii când te uiţi înapoi... Îmi pare bine că ai venit acasă.

— Mulţumesc, tată. Eu...

— Ţi-am pregătit camera. Toate mesele ne vor fi aduse aici. N-o să te deranjez. Vezi tu, băiete dragă... Eu am

ştiut...

— Ai ştiut?

— Da... oarecum. Am simţit că a intervenit ceva în viaţa ta. Aş zice că... da... cred c-a fost frumos... Ea n-a... biata fetiţă!...

— Nu trebuie, tată! spuse Kit brusc. Lucrurile astea dor atât de groaznic, mai ales... tu... cu bunătatea ta...

Îşi ridică geamantanul şi intră grăbit în casă...

5

Înainte de sfârşitul permisiei lui Kit, Sorrell putu să-şi compună un portret destul de acceptabil al celei care fusese Mary Jewett.

Îi era recunoscător pentru că îl întâlnise pe Kit în grădina sălbatică a tinereţii lor, pentru că îl luase de mână şi împărţise cu el fructul sălbatic al dragostei. Nu-l influenţase în rău; dimpotrivă, îi făcuse mult bine; îl învăţase o seamă de lucruri; fusese una din acele femei care se sacrifică, dând bărbaţilor mai mult decât primesc de la ei.

Kit îşi descărcă sufletul:

— Gândul care mă chinuie, tată, este că ea a vrut să moară.

— Poate că nu-i greu să mori, băiete.

— Da... dar... Parcă începuse să-şi dea seama că un bărbat se plictiseşte de prea multă dragoste. Eram într-adevăr plictisit. E oribil, nu? Dar nu de ea, de Mary cea adevărată, prietena mea. Cred că ajungi să te plictiseşti de femeia din femeie. Şi bănuiesc că o femeie ca Mary... N-ar fi trebuit să ia lucrurile prea în serios... Nu mi-am închipuit că există femei care pot iubi atât...

— Totuşi... mai sunt unele... spuse Sorrell, foarte puţine, e drept. Cu toate acestea, ea nu te-a împiedicat să munceşti.

— A, niciun pic. Dimpotrivă, m-a ajutat. Cred că m-a vindecat de nelinişte, tată. Ai simţit vreodată aşa ceva?

— Cum să nu?

— Eu am fost mai norocos decât bietul Pentreath.

Îi povesti tatălui său cum se dusese la înmormântarea lui Mary Jewett şi o cunoscuse pe bătrâna ei mamă, una din femeile acelea cu privirea obosită şi mirată şi cum îi spusese o minciună:

— Trebuia s-o fac, tată. I-am spus că urma să ne căsătorim. Dar nu era adevărat.

— De ce?

— Ei, aşa ne-am înţeles chiar de la început... După

părerea ei, căsătoria distruge dragostea. De altfel, nici eu nu i-am ascuns că nu puteam să mă însor încă mulţi ani de acum încolo...

— Doreai să te căsătoreşti?

— Nu.

— Iar dânsa a acceptat. Cred că s-a purtat destul de frumos cu tine, Kit.

— Atât de frumos, tată, încât nu cred că voi mai întâlni vreodată o femeie ca ea... ştii... n-a vrut să primească niciodată un ban de la mine. Doar câteva daruri neînsemnate şi alte fleacuri. Şi asta la Londra – acum! Când oraşul mişună de muieruşti tinere, materialiste, care arată ca şi cum ar fi fost decupate din carton. Nu pot să sufăr buzele lor rujate, şi mutrele lor fardate, atât de artificiale... aranjate după ultima modă. Sunt groaznice, lipsite de sentimente, tată.

— S-ar putea.

— Mary era blândă, înţelegătoare.

— Da, spuse Sorrell, acesta este lucrul cel mai de preţ – înţelegerea!...

În fiecare dimineaţă, înainte de micul dejun, Kit şi tatăl său plecau călare în pădurea Stoneberry. Sorrell aranjase să-i fie trimişi doi cai de la grajdul de întreţinere din

Winstonbury şi aceste plimbări matinale, precum şi convorbirile cu tatăl său, îl ajutară pe Christopher să vadă viaţa în culori mai luminoase. Ajunse să înţeleagă că o anumită fază a trecut şi că o experienţă anume nu poate fi repetată. În cursul acestor „raiduri” în pădure şi prin împrejurimi se simţea foarte departe de tumultul vieţii şi de răul sinistru şi crescând al civilizaţiei. Viaţa organizată devenea tot mai tiranică, iar mulţimea industrială – în năzuinţa oarbă de a ieşi din condiţia ei – încerca să impună o tiranie şi mai absurdă.

Şi totuşi Kit îşi amintea că Mary – vânzătoare de programe într-un teatru – nu avusese în ea nici urmă de răutate. Dorise să fie iubită, dar nu dorise niciodată să aibă copii. Copiii îi inspirau o repulsie organică şi respingea până şi ideea de maternitate.

— Să dau lumii încă un funcţionar sau încă un muncitor în uzină? Tu ai vrea aşa ceva?

Şi-o amintea punându-i această întrebare şi când încerca să-i răspundă, ea îi dezvăluia uluitoarea ei putere de pătrundere în sufletul nemuritor al lui „Peter Pan”:

— Asta ne trebuie nouă, Kit, mii de mici rebeli veseli şi drăgălaşi, ca acest băiat. Dacă măcar o bună parte dintre noi ar refuza să crească mari!...

Îşi dădu seama că Mary era unul dintre aceşti rebeli.

În cursul unei asemenea discuţii, sub fagii din Stoneberry, Sorrell mărturisi că simpatiile lui se îndreptau spre aceşti rebeli.

— Nu mulţimea stupidă şi încăpăţânată, băiete, ci luptătorul singuratic, independent.

— Nu crezi că acesta a devenit din ce în ce mai rar?

— Vremea lui se va întoarce din nou. Este un personaj inevitabil. Afară de asta – este singurul suflet cu adevărat fericit. E un rău cetăţean – în concepţia sclaviei organizate. Ce va însemna în viitor un bun cetăţean – acela care se lasă înghiţit de viu de către Balaurul Banului, o fiară uriaşă care-i striveşte viaţa sub burta ei târâtoare? Ehei! – unde-i paloşul Sfântului Gheorghe?

Faţa lui Kit era foarte gravă.

— Tu ai avut de luptat, tată. Dar spune-mi, pentru ce anume?

— Pentru mine şi pentru tine...

CAPITOLUL XXIX

1

Sorrell împlinise cincizeci de ani când se apucă de grădinărit şi începu să se gândească mai puţin la bancnotele de o liră şi mai mult la flori. Vremea luptei pentru existenţă trecuse; ar fi putut să se compare acum cu omul care după ce a traversat Canalul Mânecii, în viforul îngheţat şi sub cerul cenuşiu, cade în toiul primăverii engleze, cu dealurile îmbrăcate în verdeaţă, cu pădurile scăldate în purpură şi aur, cu mugurii umflaţi, gata să plesnească, cu corolele nevinovate ale primulelor ridicate spre soare, parcă întrebând: „De ce să ne frământăm?” Şi când un sturz porni să-şi fluiere cântecul de bucurie, inima lui îl repetă ca un ecou.

Noua etapă începu deodată, deşi nicio etapă nu vine brusc, căci omul este ceea ce a fost şi nimic nu creşte fără rădăcini. Pentru Sorrell totul s-a întâmplat ca şi cum o poartă s-ar fi deschis într-un zid înalt şi vechi; de cealaltă parte se găsea eul său ajuns la ultima lui formă, după o

evoluţie grea şi lentă, timp de mulţi ani.

Şedea la biroul său lângă fereastră, cu registrul de contabilitate personală deschis în faţă. Partea practică a conştiinţei-sale era reflectată în cifrele înşirate pe pagina liniată. Venitul său! Nouă sute de lire de la *Pelicanul.* Două sute de lire din participaţia la *Hotelurile Roland.* Şapte sute şaizeci de lire de la „William din Winstonbury”. Se gândea la temelia materială a vieţii lui, la banii pe care-i împrumutase de la Roland şi pe care reuşise să-i înapoieze; prăvălia de antichităţi îi aparţinea; avea o participaţie solidă la patru hoteluri care vor fi mai mult ca sigur ale lui. Erau bani care aşteptau să fie investiţi.

Zâmbi pe neaşteptate. Gândul îl duse la Christopher. Acum chirurg-secretar la spitalul Sf. Martha, membru al Colegiului Regal al Chirurgilor, un tânăr bine cotat de superiorii săi şi simpatizat spontan de ceilalţi, ceea ce constituie forma cea mai eficientă de simpatie. Kit se ridicase destul de sus pe scara socială şi profesională, căreia tatăl său îi durase temelii trainice.

Sorrell închise registrul, îl încuie în sertar şi puse cheia în buzunar. Degetele lui se jucau cu tocul său favorit, care-i servise în ultimii nouă ani. Era aproape o parte a mâinii sale, un instrument de gravor cu care trasase

liniile ferme ale unui succes incontestabil. Se uita afară pe geam, printre faldurile perdelelor albe cu desene verzi, dar în ochii lui trăia o viziune lăuntrică, ceva personal care se trezise brusc într-o lume atât de intens şi de crud impersonală.

Coborî în grădină şi se opri sub părul foarte bătrân care creştea în apropiere de gardul de mărăcini, răsucindu-şi trunchiul către coroana stufoasă. Mugurii copacilor se umflau colorându-se în auriu deschis. Un piţigoi albastru, în goană după gângănii, zbura prin livadă şi Sorrell îi auzi ciripitul strident ce contrasta cu fluieratul melodios al unei mierle.

Primăvară! Mugurii bătrânului copac cu auriul lor argintat îl încântau. Câtă delicateţe şi graţie! Erau aproape tot atât de frumoşi ca florile ce se vor deschide din ei peste puţin timp. Erau muguri ai făgăduinţei, care purtau aproape toţi fructele împlinirii, în timp ce alţii rămâneau sterpi... Ochii lui rătăciră spre copacii îndepărtaţi şi în faţa sufletului său, vibrând de o nouă înţelegere, lumea întreagă apăru ca o dantelă de muguri: mugurii verzi ai castanilor, cei ai tufelor de liliac de un verde mai viu, mugurii purpurii ai ulmilor proiectaţi pe cerul albastru de aprilie, cei ai fagilor de un bronz auriu şi

ai stejarilor, abia iviţi. Un sturz cocoţat în vârful unui fag începu să cânte.

O lume de muguri şi cântec!

Se uită peste gardul viu în grădina hotelului şi văzu narcisele galbene şi crocuşii albi înflorind unii lângă alţii între ierburi sălbatice, pe sub arborii bătrâni. Niciodată nu percepuse atât de acut culorile, tot acest mister al vieţii pe care omul preocupat să facă bani nu are timp să-l vadă. Nu ştiuse niciodată că sunetele scoase de un sturz pot fi traduse în atâtea variante umane: „Ce vrei tu? Ce vrei tu? Ceru'i'nalt! Ceru'i'nalt! Fericit, fericit! Sunt un spirit, sunt un spirit!" Sorrell simţi o adâncă veneraţie în faţa înţelepciunii eterne a naturii.

„Cum uită omul să privească lucrurile din jurul lui! Ne bălăcim în noroi – cei mai mulţi dintre noi... şi lucrurile acestea, când găsim timp să le vedem, ne încântă..."

Avea din nou sentimentul nedesluşit că este bine ca omul să se poată minuna, – da, minuna – mai mult în faţa florilor, a copacilor, a ierburilor câmpului, decât în faţa propriei sale deşteptăciuni. Să te plimbi printre mugurii aurii, legănaţi de vânt, să te contopeşti cu polenul pinilor, cu norii albi, sau cu corolele gălbenelelor! Toate acestea erau mai bune decât minunile ştiinţei, de cât „T.F.F.", sau

avionul de ultimul tip, decât refracţia luminii sau teoria cuantică. Florile erau aici, la picioare, puteai să ţii între degete faţa mică şi curioasă a unei pansele, să-i vezi sufletul şi sufletul tuturor acestor mici fiinţe neasemuit de mici şi blânde...

Thomas Roland, care venise împreună cu Cherry în maşina lui albastră, să petreacă un *weekend* la *Pelicanul,* îl găsi pe Sorrell în pragul acestei faze finale a existenţei sale.

— Vino să vezi violetele. Am combinat soiul Royal Scott cu Bullion şi am împrăştiat ici şi colo câteva din soiul Bronze Purple.

„Labele de gâscă" din colţurile ochilor lui Roland se accentuară mai mult când se uită la Sorrell. Erau mici semne de afecţiune. Prin urmare, Stephen se apucase de grădinărit – iar dacă un englez de cincizeci de ani face o pasiune pentru flori, se poate deduce că frunzele altor pasiuni au căzut.

— Paradisul regăsit, bătrâne!

— Îţi place?

— E o splendoare! Aşa le admir acum şi pe fetele drăguţe – de la distanţă, Stephen. Îmbătrânim...

— Dacă asta înseamnă a îmbătrâni...

— Nu-ţi pare rău?

— De ce să-mi pară rău?

— Ei... nu ştiu. Să cobori în neant când eşti încă plin de sunetele muzicii... Iar femeia pe care o iubeşti n-are încă nevoie să-şi vopsească părul. Îi spun mereu lui Cherry că ar fi timpul să înceapă să încărunţească.

— E neapărată nevoie?

— Se pare că nu. Deşi, habar n-am! Cu tinerii care roiesc în jurul ei ca muştele, naiba să-i Ia! De fapt pare să fie una din fiinţele acelea absurde care preferă o aventură permanentă. Ne-am căsătorit luna trecută.

Sorrell îşi privea grădina cu ochi de îndrăgostit.

— Îmi pare bine. Voi doi aţi avut timp să vă lămuriţi. Afară de asta... ai muzica dumitale şi... vocea ei.

— Da, vocea ei... spuse Roland gânditor.

Dar grădina lui Sorrell era aici, oferind desfătare ochilor, gata să surâdă, gânditoare şi tăcută, conştientă că-şi datoreşte întâmplării frumuseţea spontană, care nu chema ostentativ: „Vino să te uiţi la mine”! Şi nici Sorrell nu stătea în mijlocul ei umflându-se în pene: „Ehei, amice, uite ce-am făcut!” Era un amator ferice, care nu făcuse prea mult. Luase grădina de zarzavat şi mica livadă din spatele casei unde locuia şi, păstrând cei mai mulţi dintre

pomii bătrâni, amenajase o alee largă de iarbă care pornea din centru ca să întâlnească iarba livezii. Avusese de luptat cu înclinaţia lui Bovvden de a doborî şi a defrişa, de a face straturi geometrice şi de a le încercui cu olane albastre. „Copacii ăştia nu-s buni de nimic. Dacă ar fi după mine, ce i-aş mai tăia!” Desigur, mulţi copaci erau bătrâni, dădeau un rod sărac, dar Sorrell hotărî să-i lase pe loc, îmbrăcând câteva trunchiuri în iederă şi caprifoi. Straturile de flori arătau ca nişte tapiserii colorate aruncate la întâmplare-pe iarbă. Nu intervenise prea mult şi obţinuse un rezultat de un farmec neaşteptat: o grădină minunată în jurul unei căsuţe de poveste, cu flori, copaci şi trandafiri, boschete de tisă, fructe şi crini – ici şi colo câte o tufă înflorită crescând liberă, după bunul ei plac şi tocmai de aceea frumoasă, încât totul părea fără sfârşit şi fără început, fără graniţe precise.

După ce se plimbă prin acest petic de dezordine încântătoare şi se pierdu printre violete, bujori şi alte flori cu miros delicat, Roland se opri să se odihnească lângă trunchiul unui măr, cu aerul unui om pentru care viaţa era veşnic plină de neprevăzut.

— Suntem nişte fiinţe absolut surprinzătoare, Stephen! Aşa îţi închipui dumneata o grădină?

— A crescut singură! Mai bine-zis, n-a avut încotro... Ori eu am încurcat-o!

— Şi dumneata – un hotelier cu experienţă, omul meticulos care trebuie să aibă grijă până şi de balustrada scării şi de robinetele de la baie!... Eşti un bunic, prietene... iar această grădină este nepotul dumitale! în general se consideră că bunicii se înţeleg bine cu nepoţii.

— Tot ce creşte este oarecum deosebit. Trebuie să laşi lucrurile de capul lor, bineînţeles dacă nu cauţi un profit anume.

— Ah. Profiturile! spuse Roland, şi zărindu-şi soţia lângă cadranul solar de pe pavajul pătrat de cărămidă veche, din faţa casei, o strigă:

— Vino să vezi viciile secrete ale lui Stephen! În loc să prefere sticla, la vârsta lui înaintată.:

Veni spre ei pe aleea de gazon cu acel aer de tinereţe veşnică, atât de naturală. Se opri o dată sau de două ori ca să atingă sau să miroasă câte o floare şi obrazul ei avea dulceaţa unei tainice mulţumiri.

— Draga mea, îi spuse soţul, tu n-ai să îmbătrâneşti niciodată! Iată o problemă pentru un bărbat al cărui croitor îi spune...

— Nu-l asculta pe croitor!... Dragă Stephen, eşti un

geniu…

— Nici gând! Zgârii pământul ici şi colo, iar florile fac restul!

— Anarhie arcadiană! exclamă Roland. Cherry, cum crezi, dacă aş mânca în fiecare dimineaţă petale de trandafiri sau aş ronţăi un *delphinium* albastru, aş descoperi oare secretul tinereţii veşnice?

— De ce te alarmezi? spuse ea cu un zâmbet deschis şi glasul ei îi evocă lui Sorrell cântecul sturzului, tu n-ai să îmbătrâneşti niciodată. Oamenii care fac muzică, pictură şi grădini…

— Binecuvântată filosofie! îi replică soţul. Adică dacă fabricam periuţe de dinţi sau tipăream cărţi de rugăciuni…

Sorrell scoase un briceag şi tăie un trandafir îmbobocit. Îi respiră o clipă parfumul, apoi îl oferi soţiei lui Roland.

— Uitaţi-vă la conturul acestui boboc! Ce minune! murmură tânăra femeie.

Ea respiră parfumul florii şi-i privi cu ochii mari pe cei doi bărbaţi, de parcă amândoi ar fi fost nişte copii simpatici…

2

În timp ce Sorrell, ajuns în toamna vieţii, se oprise în vârful suişului ca să se încălzească la soarele unei maturităţi bogate în amintiri, Christopher era frământat de nerăbdarea soldatului tânăr care arde de dorinţa de a porni la război şi nu găseşte prilejul să-şi folosească armele.

Venea acasă o dată pe lună pentru *week-end* şi se instala în vechea lui odaie din căsuţa de la marginea grădinii. Era întâmpinat de multe chipuri prietenoase, – deşi niciunul atât de prietenos, şi înţelept ca cel al tatălui său a cărui pasiune crescândă pentru lumea florilor îi producea, o sinceră uimire. Părea că Sorrell prinsese rădăcini în grădina lui. Nu-l mai interesau plimbările lungi sau excursiile călare prin împrejurimi în primele ore ale dimineţii. Florile îl fascinau. Începuse să experimenteze diverse hibridizări şi sub bandajele de tifon creşteau delfinii, mazăre dulce şi pansele, ca nişte fecioare neprihănite în aşteptarea bunei vestiri.

Christopher era puţin tulburat. Simţea că în tatăl său se produsese o anumită schimbare. Devenise mai blând, se mişca mai încet, ţinea umerii mai aduşi, deşi arăta fericit. Kit avea ochii tineri. Observa semnele exterioare,

fenomenele obiective, pentru că fusese antrenat să observe semnele şi să le acorde mai multă importanţă decât simptomelor. Evalua viaţa cu ochii şi cu mâinile.

Sorrell încărunţea rapid. Arterele lui temporale se reliefau în mici curbe sinuoase, iar fiul, văzându-şi tatăl aplecat asupra vreunei plante, cu faţa înroşită de efort, îşi amintea că Sorrell nu se cruţase niciodată. Primise lovituri puternice, dar fără să clipească.

Kit mai observase că seara tatăl său arăta epuizat – dar era mai puţin epuizat decât bănuia Kit, căci oboseala plăcută, meditativă a omului în vârstă nu putea fi înţeleasă de cel tânăr. Într-o anumită măsură rolurile lor se inversaseră. Kit nu-i dădea sfaturi tatălui său cu privire la cravate sau pantaloni şi nici nu încerca să-l modernizeze pe bătrânul burlac, dar se simţea răspunzător pentru sănătatea lui.

— De ce nu te relaxezi puţin, tată?

Şedea pe pervazul ferestrei urmărind apusul de soare, în timp ce Sorrell se odihnea într-un şezlong pufăind din pipă.

— Dar mă relaxez! protestă vesel tatăl.

Tăcerea lui Kit exprima îndoiala.

— Tu n-ai avut o vacanţă ca lumea…

— Puteam să o am...?

— Ei, da, de ce nu? Adevărul este că m-ai dus pe mine în cârcă.

Întins pe şezlong, cu ochii pe jumătate închişi, Sorrell strecură o privire afectuoasă printre pleoape.

— Viaţa devine din ce în ce mai automată. *Pelicanul* este o pasăre foarte îndatoritoare.

— În ce fel?

— În general, oamenii se poartă frumos cu mine; şi Fanny şi doamna Marks şi Hulks. Hotelul funcţionează ca un mecanism bine pus la punct. Uneori mă simt un adevărat trântor.

Christopher rămase tăcut o clipă, cu buzele strânse şi privirea concentrată.

— Dacă aş face medicină generală, te-ai supăra?

— Foarte mult!

— Tată!

Părăsi fereastra şi veni lângă Sorrell. Începu să vorbească căutându-şi cuvintele.

— Am douăzeci şi şapte de ani. Până acum tu mi-ai purtat de grijă... dar m-am cam săturat să tot umblu de colo-colo, să tot aştept. S-ar putea să fie vorba de încă vreo doi-trei ani şi când se iveşte câte o ocazie, ea rămâne

doar un caz izolat. Trebuie să mă ocup de hârţoage şi alte asemenea fleacuri, când de fapt vreau să fac treabă cu adevărat... şi nu pot!

Sorrell urmărea fumul pipei sale:

— O să vină şi asta. Ocaziile mari merită să fie aşteptate. N-am nicio grijă.

— Tată! spuse fiul şi amuţi.

Tatăl său întinse mâna:

— Doar ştii şi tu cum îmi merge. Acum e mult mai uşor. Iar în ce priveşte banii, aceştia au început să curgă de la sine. Uneori – chiar în avalanşă. Dacă trebuie să-ţi aştepţi şansa încă cinci ani, pentru mine nu contează.

Kit stătea tăcut în penumbră.

— Uneori mă simt... de parcă ţi-aş suge sângele.

— Dragul meu băiat! N-ai decât s-o numeşti transfuzie comercială! Crezi că-mi pare rău? Niciodată viaţa nu mi s-a părut mai frumoasă.

Dar Christopher era nemulţumit. Nu-i venea la socoteală să stea şi să-i privească pe alţii mai în vârstă făcând ceea ce ar fi dorit să facă el însuşi. Îi venea greu să rămână inactiv, simţind în el imboldul neîncetat al celor nouă ani de eforturi susţinute. Nu că ar fi dorit neapărat să mânuiască bisturiul, dar voia să-şi încerce

îndemânarea şi s-o dovedească, deşi nu era simplu „mânuitor de scule”, un reparator de ceasuri. Era fascinat de misterul ţesuturilor vii, de acel miraculos şi complicat angrenaj de artere, nervi şi muşchi, de minunatul înveliş în care Dumnezeu înveşmântase conştiinţa omenească. Kit avea o adevărată veneraţie pentru corpul omenesc şi când îl vedea chircit şi devastat de boală, abia îşi putea stăpâni dorinţa şi nerăbdarea de a interveni.

Aceste luni de aşteptare, în timpul cărora cutreiera saloanele şi coridoarele spitalului, acest joc cu tocul şi hârtia, rolul minor de simplu conţopist, în timp ce munca adevărată trecea pe lângă el – îl făceau să-i invidieze pe bărbaţii care o îndeplineau şi uneori aproape să-i urască. Se simţea ca un câine pândind un os, o treabă cât de măruntă, aruncată de către cineva care avea mai multe pe cap decât putea să facă. Îşi amintea cu regret de vremea când era intern la chirurgie, când îşi muia mâinile în sângele viu al celor operaţi şi când i se îngăduia chiar, uneori, să execute unele intervenţii uşoare.

Între timp, tatăl său îi expedia lunar câte un cec şi Kit ajunse să iubească şi totodată să urască aceste cecuri. I se părea că descoperă la tatăl său o fragilitate crescândă şi semnificativă, un fel de ofilire a siluetei sale subţiri.

Într-o duminică seara la Chelsea, după cină, se plimba cu paşi mari prin salonul de muzică, ca un leu tânăr în cuşcă. Rămase pentru o jumătate de oră singur cu Thomas Roland, în timp ce Cherry plecase să cânte un cântec de leagăn minunatului ei odor nou-născut.

— N-aţi observat nimic?... Nu se poate să nu fi observat!...

Thomas Roland fu nevoit să-i spună că tatăl său nu mai era atât de tânăr ca altă dată. Dar ce importanţă are asta? Bătrâneţea îşi are propriile ei compensaţii şi bucurii. Chiar dacă ţi-au mai slăbit puterile şi preferi o barcă uşoară în locul unei ambarcaţii de opt.

— Da, dar pentru mine are importanţă, spuse Kit.

— Fără îndoială, băiete. N-am nimic de obiectat, dar nu-i uşor pentru noi să vedem ce se petrece înăuntrul părinţilor noştri. Departe de mine gândul de a ţine o predică. Ia-o ca un fenomen fiziologic.

— Vreţi să spuneţi că îmbătrâneşte?

— Cam aşa ceva, dar în modul cel mai plăcut cu putinţă.

Kit se oprise lângă pian, cu ochii aţintiţi la claviatura peste care obişnuiau să fluture degetele lui Cherry. Avea o expresie foarte gravă. Ideea că tatăl lui îmbătrânea îi

produse un şoc dureros.

— Într-adevăr, spuse.

Apoi îşi reluă plimbarea prin încăpere:

— Iar eu sunt legat ca un câine de lanţ, aşteptând să vină cineva să-mi dea drumul. Vreau rezultate!

— O să vină şi ele.

— Au trecut nouă ani, Roland, iar el tot mă mai întreţine.

— Crezi că-l supără asta?

— Ştiu că nu. Dar mă supără pe mine. Parcă mă arde o flacără pe dinăuntru. Aş vrea să-i dau ceva înapoi, mândrie pentru mândrie. Vreau să… să-i dau o justificare.

— Foarte bine… ai să i-o dai!

— O, e drăguţ din partea dumneavoastră să mi-o spuneţi!

— Nu e o amabilitate gratuită, ci anticiparea unei serioase probabilităţi. Nu puteai să faci mai mult, băiete dragă, decât ai făcut. Ţine-te tare şi mai departe!

— Mă ţin, dar îmi vine să muşc frânghia cu care sunt legat.

— Tinereţea e întotdeauna grăbită! Scuză-mă şi gândeşte-te la proverbul negrilor: păşind încet, prinzi maimuţa! O să-ţi vină rândul, n-ai grijă.

— Credeţi?

— Sunt convins!

Înainte de a stinge lumina în seara aceea, Roland îi povesti lui Cherry despre nerăbdarea lui Kit:

— Îşi face sânge rău pentru şansa lui care întârzie! Şi totuşi – dacă te uiţi bine, – îi stă scrisă pe faţă. În curând o să-l apuce pe Dumnezeu de picior.

— Ah, făcu ea, întotdeauna te laşi dus de aparenţe. Simple închipuiri.

— Ascultă, nu-i frumos din partea ta să-mi spui asta. Aş putea s-o iau pe seama mea. Aparenţele contează. „Dumneata nu-mi placi, doctore cutare!” Dar el e simpatic, extrem de simpatic. Ochii, gura... şi zâmbetul. Are caracter. Pariez că...

— Te rog, taci puţin!... Mi se pare că plânge copilul...

— Şi cu asta, basta! spuse Roland potrivindu-şi perna...

3

Uneori Christopher era atât de neliniştit din pricina viitorului, încât ieşea să vagabondeze pe străzi, asemenea acelor tineri Titani cu foamea nepotolită, pentru care Londra nocturnă este ca femeia vecinului. Tinereţea din el se afirma puternică, arzătoare, ambiţioasă. Atunci când

porţile sunt ferecate, tinereţea tinde să pună mâna mai degrabă pe rangă decât pe cheie; în afară de asta, Londra se poartă provocator cu cei pătimaşi, dar obscuri, – ca o curtezană superbă, ea le râde în obrazul chinuit şi famelic, dăruindu-se celui bătrân şi bogat. A nu avea de oferit niciun titlu de glorie înseamnă a fi un infam, şi chiar mai rău decât atât – un anonim. Kit era mai puţin lacom decât cei mai mulţi tineri şi concepţia lui despre glorie era omenească şi în acelaşi timp frumoasă; dar simţea apăsarea şi dispreţul marelui oraş, îi vedea afişele şi reclamele luminoase, şi chiar numele ridicate în slăvi şi îi auzea sunetele de trompetă. Erau unele nopţi când îl stăpânea ferocitatea.

În alte nopţi era copleşit de melancolie; rătăcea prin Brunswick Square şi îşi amintea de zilele romantice de odinioară. Se gândea la Pentreath, doctorul Pentreath. Stabilit solid la Millchester ca al treilea partener într-un cabinet medical cu tradiţie. Pentreath – sensibilul Pentreath – îşi câştiga existenţa. Se gândea la Mary Jewett; o simţea aproape şi erau unele nopţi când o dorea nebuneşte – biata Mary, fiinţa sinceră, cu ochii negri, languroşi!... Retrăia trecutul, legănat de amintirea braţelor şi buzelor ei, a părului ei moale în întunericul

cald…

— Dacă ar mai fi aici, poate nu m-aş frământa **atâta…**

Uneori îl încerca gândul eşecului, al unui eşec relativ. Se vedea la Sf. Martha, într-o continuă aşteptare, urmărindu-i pe alţii cum pun mâna pe posturile cele mai bune, şi sfârşind prin a eşua într-un spital provincial de mâna a doua unde, fiind partener secund, incursiunile lui aventuroase în chirurgie urmau să fie drămuite cu grijă. Concurenţa era necruţătoare!

Mai erau şi alţi tineri plini de râvnă, care pândeau din umbră locurile viitoare de la Sf. Martha, oameni care călcau neauzit, torcând ca pisicile şi frecându-se de picioarele superiorilor.

Roland îl sfătuia să continue, iar Christopher – fiind mai matur decât vârsta lui, considera că „bătrânii” lui aveau propria lor înţelepciune şi un mod de a privi lucrurile care se putea deosebi de cel al unui tânăr. Oamenii în vârstă nu erau grăbiţi, nu aveau nevoie ca el, să se grăbească; îşi puteau permite luxul deliberării.

Într-o dimineaţă, Christopher mergea pe coridorul principal cu unul din registrele lui sub braţ, când îl văzu pe Simon Orange care ieşea şchiopătând din sufrageria internilor şi se opri în uşă aruncând priviri în dreapta şi

stânga, ca o maimuţă taciturnă. Orange era o fiinţă ciudată. Cunoscut sub porecla de „Orang” sau „Septic Simon”, el deţinea postul de chirurg la clinica spitalului. Negricios, diform, laconic, cu cerul gurii despicat, arunca din când în când câte o observaţie muşcătoare cu o voce groasă, scârţâitoare. Pe capul băgat între umeri, cu fruntea mare, bombată, deasupra unor sprâncene stufoase, ardeau doi ochi enigmatici, care-i impresionau pe muritorii de rând.

Ani de-a rândul, omul acesta fusese ţinta tuturor bârfelilor. Circulau despre el poveştile cele mai năstruşnice. Se spunea că în timpul studenţiei sărăcia îl obligase să locuiască într-o cocioabă infectă şi ca să subziste, fusese nevoit să se producă în diverse cârciumi cu cuplete comice acompaniindu-se la banjo. Tenul lui închis îl făcea să pară murdar; odată nişte colegi voinici şi-au pus în gând să-l spele cu de-a sila, dar spre surprinderea şi descurajarea lor, se dovedi că această fiinţă stranie avea o ferocitate şi o forţă extraordinară, aproape animalică. Persecutat, ridiculizat, ţinut la o parte, omul acesta mic şi pocit îşi urmase drumul neabătut, tratându-i pe cei bolnavi şi nenorociţi cu un fel de tandră bruscheţe, iar restul lumii – cu un dispreţ

sardonic.

Studenţii îl detestau şi se temeau de el: putea să muşte şi nu pregeta s-o facă. Faţă de incapabili, şi impostori se purta fără cruţare.

Christopher văzu ochii înfundaţi în orbite ai lui Orange fixaţi asupra sa. Silueta mică, îndesată, de maimuţă, cu Capul mare aplecat înainte, stătea în aşteptare; sacoul negru stătea boţit pe umeri, iar pantalonii aveau genunchi.

— Sorrell!...

Tonul strident şi ursuz al lui Orange îl opri pe tânăr într-o atitudine de expectativă.

— Simt că iar mă apucă una din migrenele mele...

Kit nu-i răspunse că-i pare rău. Nu-i părea rău deloc şi nici Orange nu se aştepta la aşa ceva. Migrenele lui erau binecunoscute şi îi aduseseră un plus de antipatie. Orice i se întâmpla micului şi grotescului chirurg întreţinea ostilitatea de pe urma căreia suferea. Până şi aceste accese de migrenă erau privite ca o jignire, deoarece serveau la demonstrarea îndărătniciei diabolice a acestui om. Se ducea să vomite, stătea culcat o jumătate de oră, înghiţea prafuri de aspirină, fenacetină şi cafeină. Apoi se scula cu o faţă lividă şi îşi relua munca, dacă avea ceva de

făcut. Se agăţa de slujba lui cu amândouă mâinile, cu unghiile şi cu dinţii, făcându-i pe tinerii care abia aşteptau să se apuce de practica efectivă, atât de importantă în chirurgie, să scrâşnească de furie:

„Stârpitura asta ar putea să ne lase şi pe noi să facem ceva”.

Sau:

„Garrett – îl ţii minte pe Garrett – era un tip de treabă! Obişnuia să-l lase pe fiecare chirurg-stagiar să opereze o jumătate de zi împreună cu el”.

Christopher avu intuiţia unui eveniment grav şi hotărâtor. Aştepta înfiorat, fără să spună nimic, oarecum derutat de privirea scrutătoare a ochilor negri, pătrunzători ai lui Orange.

— Crezi că ai putea să mă înlocui eşti un timp?

Kit ezită puţin înainte de a răspunde:

— Aş fi foarte fericit, domnule! Dar depinde…

Pleoapele lui Orange clipiră scurt. „Foarte fericit”?

Bineînţeles! Dar cuvântul nu era o simplă figură de stil.

— Ce te nelinişteşte, Sorrell?

— Cred că aş putea s-o scot la capăt cu orice treabă obişnuită, dar să presupunem că…

— Nu-ţi fie teamă! spuse jovial chirurgul. Ai să te

descurci, sunt sigur.

— Vreţi să spuneţi că îmi permiteţi să-mi asum răspunderea?

— Întocmai! Mă duc să mă întind... Blestemata asta de migrenă!... Trimite să mă cheme, dacă nu eşti sigur de ceva.

Scrută obrazul, brusc înroşit al lui Kit.

— Ai să te descurci.

— Sunteţi foarte amabil, domnule.

Orange dădu din cap şi, cu o grimasă care putea să însemne un zâmbet, îşi târî corpul diform în camera rezervată personalului.

4

Kit trăi o zi dramatică şi istorică. Execută câteva operaţii minore asistat de sora de la urgenţe, o persoană cu buzele strânse, cu părul creţ, care îl ajuta cu un aer critic, fără să scoată un cuvânt. Pe la ora trei i se prezentă un caz destul de grav, o fractură multiplă a femurului cu o arteră ruptă şi leziuni masive ale ţesuturilor.

— Ar fi mai bine să-l anunţaţi pe domnul Orange, spuse sora.

Kit se încruntă:

— N-aş vrea să-l deranjez, decât dacă e neapărată nevoie.

Era mult prea interesat şi pasionat, ca să fie nervos; un caz greu, contactul personal cu dificultatea, îl umpleau de un calm aparte. Aruncă o privire pe faţa mânjită de noroi a omului, îi luă pulsul şi trimise după medicul de gardă, ca să-i administreze un anestezic. Apoi, după ce bolnavul adormi, Kit nu mai avu cunoştinţă de nimic în afară de acel membru rupt şi sfâşiat care aştepta intervenţia metodică şi salvatoare a mâinilor sale.

Terminase de ligaturat artera şi era ocupat cu curăţarea muşchilor răniţi când simţi că sora întoarce capul brusc. Părea pe punctul de a vorbi, dar cineva sau ceva o reţinu. Abia în momentul când scotea feşile sterile din cutii, Kit îl descoperi pe Orange plantat acolo, cu obrazul ca o mască mortuară.

Kit se uită la el întrebător.

— Nu... Continuă!

— N-am vrut să vă deranjez, domnule.

— Bine ai făcut.

La sfârşit se lăsă o tăcere grea. Kit îşi scotea mănuşile de cauciuc; anestezistul lua pulsul bolnavului şi urmărea figura lui Orange, aşteptând parcă o explozie sardonică.

De fapt fusese o îndrăzneală din partea lui Sorrell să se ocupe de un caz ca acesta fără să-i spună un cuvânt lui „Orang”.

Acesta examină gânditor membrul imobilizat, cu capul lui mare înclinat înainte. Nu spuse nimic, nu scoase niciun sunet, până când Christopher nu-şi dezbrăcă halatul alb.

— Foarte bine! Altceva nimic, nu?

— Nu, domnule.

Se întoarse brusc şi se îndreptă spre uşă. Christopher nu-l mai văzu în următoarele două zile.

5

Trei nopţi mai târziu, Kit fu chemat la telefon din camera portarului.

— Cine-i, Hodges?

— Domnul Orange, domnule.

Kit luă receptorul.

— Alo?

Auzi nişte sunete hârâite şi groase care erau vocea lui Simon Orange:

— Dumneata eşti, Sorrell? – Da? – Vino te rog pe la mine, dacă poţi să-ţi faci timp o oră. Strada St. Mary, nr. 11. Vii? – Bine!

Asta a fost tot.

Şi totuşi, în timp ce şedea pe unul din fotoliile roase din camera lui Simon Orange, unde fiecare mobilă părea să fi fost achiziţionată separat din diverse magazine de consignaţie, Christopher Sorrell avu senzaţia că acest ciudat Quasimodo nutrea pentru el o simpatie reală, inexplicabilă. I se părea că vede în ochii celuilalt o ezitare afectuoasă şi stângace. Orange aduse o cutie de ţigări de foi pe care le oferi lui Sorrell pe un ton morocănos, scuzându-se parcă:

— Încearcă una. Nu sunt rele.

— Mulţumesc foarte mult, domnule.

Orange puse cutia cu multă grijă pe masă, îşi alese şi el o Ţigară şi îi rupse banderola.

— Nu-i nevoie să-mi spui „domnule”.

Căută chibriturile pe consola căminului.

— Ai un foc?... De fapt – m-am gândit dacă ai fi de acord să-mi dai uneori o mână de ajutor. Am foarte multe de făcut – consultaţii, operaţii în număr destul de mare, în afara spitalului. Ai putea să preiei în locul meu îndatoririle pe lângă pacienţii din oraş – din când în când... Te interesează?

Nu se uita la Christopher, prefăcându-se ocupat să-şi

aprindă ţigara. Cu toate acestea, Kit avea impresia că Orange îi cerea o favoare, când de fapt i-o acorda. Această cameră în neorânduială sugera singurătatea, izolarea cumplită şi patetică a omului fără prieteni. Şi totuşi Orange încerca să fie prietenos, aşa cum ar încerca un antropoid care ar fi fost supus multor umilinţe; dincolo de ferocitatea lui dispreţuitoare sclipeau ochii de maimuţă deznădăjduiţi de singurătate.

— Dumneavoastră ştiţi ce-mi oferiţi, domnule Orange?

— Dacă ştiu? Ce anume?

— Şansa de a-mi folosi mâinile... Simţeam...

Ochii de maimuţă se opriră o clipă asupra lui, întrebători, umani, inteligenţi:

— Că mori de foame?

— Da!

— Eu ştiu ce înseamnă foamea... Există mai multe feluri de foame, Sorrell. Spirituală şi fizică... Accepţi?

— Cu bucurie... dacă credeţi...

— ... Că eşti capabil? Pe deplin. Nu sunt un imbecil. O să fac propunerea la următoarea şedinţă a conducerii.

Cu ţigara între buze, stătea cu genunchii uşor îndoiţi în faţa căminului, privind flăcările; un zâmbet ciudat, puţin răutăcios, îi schimonosea faţa.

— Să nu-ţi subînchiriezi o parte din muncă!

— Vreţi să spuneţi...?

— Alţi tineri – acei domni Storkey, Blane şi Templeman... îţi închipui că nu ştiu...?

Se răsuci uşor pe picioarele lui strâmbe şi se uită peste umăr la Christopher:

— O ştii şi dumneata, Sorrell.

Kit ştia şi coborî privirea asupra cenuşarului. Cunoştea părerea confraţilor săi, chirurgii-secretari, despre Simon Orange.

— Aşa e! Nişte lingăi împăunaţi. Ei mă cred prost. A trebuit să învăţ să-i urăsc... uneori... îşi bat joc pe la spate, iar în faţă îţi fac temenele... Nu, nu-mi trebuie aşa ceva. Puterea e bună, Sorrell. Să nu uiţi asta!

Christopher se simţea jenat. Odinioară râsese şi el împreună cu ceilalţi de Simon Orange, fără să se gândească.

— Trebuie să fii loial, spuse el. Cineva m-a învăţat ce înseamnă loialitatea.

— Oamenii aceştia sunt rari!

— Este tatăl meu.

CAPITOLUL XXX

1

Cu toate că Cherry râdea uneori de fanteziile lui Thomas Roland şi de cultul lui pentru ceea ce numea ea „suprafeţele netede”, faptul că-l poreclise pe Kit „Tinereţe norocoasă” trăda din partea lui acea perspicacitate optimistă care vine odată cu maturitatea.

Omul îşi însuşeşte o mulţime de teorii care îi servesc drept monedă de schimb în cursul existenţei, dar e de ajuns ca un mare eveniment să năvălească în viaţa lui ca vântul de martie, că micile teorii sunt uitate şi omul acţionează sub imperiul unui impuls, lăsând vântul să spulbere resturile motivaţiei sale sociale. „Faci lucrul pe care vrei să-l faci şi după aceea inventezi tot felul de justificări ca să demonstrezi că ai procedat ca un om cu principii şi nu ca un nesăbuit. Principiile noastre vin întotdeauna în urma faptelor noastre. În fond, m-am îndrăgostit de chipul şi de vocea ta, Cherry dragă, nu de o categorie de virtuţi şi vicii…” Când auzi de Simon Orange,

zâmbi: „Ţi-am spus eu? Contrastele! Frumoasa şi monstrul! Ştiam că cineva o să deschidă uşa pentru Kit...”

Simon Orange o deschisese cu mult succes. Se spune că un om este „individualist”, atunci când refuză să se lase înghesuit de gloată sau de oligarhie. Definiţia i se potrivea perfect lui Orange – fiinţă singuratică, posacă, antropoidă, grotesc hirsută, care îşi croia drumul prin junglă. Uneori viaţa îi smulsese urlete de turbare sau durere, dar nici viaţa, nici adversităţile mărunte, nici prejudecăţile nu l-au oprit din drum. Fusese foarte sărac. Au fost vremuri când nu avea decât două cămăşi zdrenţuite ca să-şi acopere pieptul păros. Însăşi odaia aceea din St. Mary’s Street era o mărturie a luptei sale îndelungate. Ori de câte ori era nevoie îşi înşfăca lucrurile personale, – cărţile, scaunele, o masă, un birou, un vechi covor turcesc, – cu labele lui de maimuţă şi le căra în altă parte. Era o fiinţă neobosită, dârză, muncitoare, cu o lumină foarte umană şi îngăduitoare în adâncul ochilor săi negri.

Orange avea un cabinet de consultaţii la parter şi o sală de aşteptare, pe care le împărţea cu alţi trei doctori. De asemenea, foloseau în comun serviciile unei femei foarte cumsecade şi capabile, îmbrăcată în negru, care primea

pacienţii. Orange avea o clientelă din ce în ce mai mare. Înfăţişarea lui caraghioasă nu putea estompa priceperea, conştiinciozitatea şi curajul său neobişnuit. Cele mai multe din cazurile sale îl solicitau în suburbii, printre oamenii din pătura mijlocie, mai modestă. Practica lui de consultant se formase cu încetul şi se datora iscusinţei mâinilor sale negricioase şi mari. Reuşise să câştige încrederea unui număr destul de mare de practicieni generalişti. Era eficient, serios, nu cerea partea leului şi se ţinea de cuvânt. Avea personalitate, e drept cam ciudată şi necioplită, dar nu e mai puţin adevărat – o personalitate.

Acesta era omul care deschisese primul uşa pentru Christopher Sorrell şi o făcu în felul său propriu, cu un fel de timiditate ascunsă sub o mască de bruscheţe, dar cu o privire în care se citea parcă o chemare... Căci era un om înzestrat cu o mare sensibilitate, cu o înclinaţie aproape feminină pentru tot ce era plăcut la vedere şi demn de Admirat: un corp drept, bine legat, o figură cu trăsături armonioase şi virile, tăria de caracter, ochii limpezi, o demnitate tinerească, o structură emoţională de mare fineţe. Atracţia este ceva inefabil, dar ceva mai real decât înţelepciunea cărţilor de studiu.

Prietenia dintre ei deveni mai strânsă. Câţiva invidioşi încercară să ironizeze sau să sublinieze faptul regretabil că „Sorrell îl periase pe Orange”, dar ce importanţă aveau vorbele? Ostilitatea este un omagiu, iar invidia – un tribut. Sângele vieţii şi acea experienţă preţioasă care singură este capabilă să justifice încrederea în sine a unui tânăr – erau de acum la îndemâna lui Kit. Îşi luase obiceiul de a trece pe la Simon Orange de două-trei ori pe săptămână şi nu uită niciodată seara aceea când Orange îi spusese „bătrâne”. Vorbise răguşit, cu un fel de fereală, ca un om care nu vrea să se arate prea afectuos sau se teme că afecţiunea lui ar putea fi privită cu indiferenţă.

— Ai avut o zi bună, bătrâne.

Nu era o întrebare, ci o constatare deoarece pentru Kit fusese una din acele zile surprinzătoare, când se întâmplă lucruri cu totul ieşite din comun care îşi marchează existenţa prin dramatismul şi imprevizibilul lor.

— Într-adevăr, a fost un caz greu.

— Bătrânul Ormsby mi-a vorbit despre el.

Un zâmbet vag flutură pe faţa lui Orange, în timp ce-şi alese o ţigară din cutie şi o duse la nări. E plăcut să dăruieşti unui prieten ce ai mai bun, chiar dacă pretextul pentru asta este o întâmplare tristă – iar Sorrell era

primul său prieten.

— Dacă aş fi ştiut, spuse Kit, că Sir Ormsby stătea acolo şi se uita la mine... probabil m-aş fi fâstâcit.

— Ba nu. O beregată tăiată este o beregată tăiată.

— Şi încă cum era tăiată! carotida ruptă, laringele perforat de la un capăt la altul. Treaba asta mi-a luat aproape două ore.

— Ormsby te-a observat timp de o jumătate de oră.

— Chiar atât?

— Şi după aceea ţi-a cerut să faci o intervenţie urgentă în locul lui în amfiteatru.

— O simplă apendicită!

Orange îşi întinse mâinile mari şi iscusite deasupra flăcărilor:

— Mă bucur bătrâne. O să lucrăm în echipă... într-o bună zi.

— Aşa sper şi eu. Dar fără dumneata...

— Eu n-am făcut nimic.

Orange nu-i destăinui lui Kit că Sir Ormsby Gaunt, acest părinte al chirurgiei, acest maestru al meseriei, discutase cu el despre Sorrell şi rostise aceste cuvinte memorabile: „E un băiat bun. L-ai văzut vreodată roşind, Orange?”

Orange îl văzuse pe Christopher roşind şi asta îi stârnise un fior de afecţiune ciudată, aproape de tandreţe. Unii oameni îl socoteau pe „Orang” un animal gelos şi hrăpăreţ, unul dintre indivizii care apucă prada şi n-o mai lasă, arătându-şi colţii dacă se apropie cineva. Dar Orange era bucuros de succesul lui Kit. Îi dădea tot ce avea mai bun, pentru că simţea nevoia să facă astfel.

Munca de la spitalul Sf. Martha nu era singurul câmp de activitate în care Orange îl introdusese pe prietenul său. În practica lui particulară avea uneori nevoie de asistenţă şi duminicile Sorrell mergea cu Orange la câte un spital de copii, iar încrederea colegului său mai mare îi sporea propria sa încredere.

— Făcând zi de zi lucruri grele, – îi spunea el lui Christopher – te desăvârşeşti în meserie…

Tot datorită lui Orange, Christopher obţinu prima sa numire: postul de chirurg secund la un spital din partea de nord a Londrei.

— E un post vacant de chirurg secund la Northern Free. Mi-a spus azi dimineaţă Sir Ormsby în cancelarie. Ţi-a menţionat numele.

Kit se lumină la faţă.

— Dar Simon – de ce nu dumneata?

— Ei... Eu nu ţin; şi aşa am destule pe cap. E aproape o sinecură, dar poate fi utilă pentru cineva care vrea să facă treabă.

— Crezi că am vreo şansă?

— Sir Ormsby a pomenit de dumneata, i-am spus că am să te întreb. Dacă ţii...

— Ce mă sfătuieşti?

— Eu zic să te duci, să stai de vorbă cu Sir Ormsby. Este decan onorific la Northern Free.

Şi astfel, Christopher fu numit în primul său post public şi putu să se prezinte la Winstonbury cu secretul ascuns în mânecă. Câtă bucurie simplă, omenească, poartă în sine dezvăluirea unor asemenea secrete!

Christopher nu uită niciodată cum tresări şi-şi înălţă fruntea tatăl său când auzi vestea:

— Bravo! îmi pare bine! Ai muncit pentru asta.

În timp ce şedeau amândoi în faţa căminului, Kit îl revăzu în gând pe Simon Orange, stând în faţa celuilalt cămin, de pe St. Mary’s Street, – o siluetă vie, noduroasă, îmbrăcată într-un halat vechi de catifea neagră, cu picioarele vârâte în papuci roşii de piele şi o cravată vişinie legată sub bărbia lui masivă. Acesta era Orange, bunul său prieten, fie binecuvântat!...

2

Mai târziu, în aceeaşi iarnă, Simon Orange fu promovat membru al echipei de medici pentru bolnavii internaţi şi Kit primi postul lui Orange.

Era un eveniment. Sorrell veni la Londra, iar Roland şi Cherry dădură o masă la Chelsea. În timpul şederii la Londra, Sorrell-tatăl se adresă unei mari agenţii imobiliare şi-i făcu cunoscut că ar dori să cumpere o casă într-unul din acele cartiere selecte în care funcţionează de obicei cabinetele medicale. I se răspunse că pentru moment nu exista o asemenea casă de vânzare, dar că firma se va interesa, va ţine problema în evidenţă şi speră să poată lua cât de curând legătura cu domnul Sorrell.

Între timp, Christopher se mută în imobilul de pe St. Mary’s Street, unde locuia Simon Orange. Închirie două camere la etajul al treilea şi se aranjă să folosească sala de aşteptare şi unul din cabinetele de consultaţii în cazul când providenţa i-ar trimite vreun pacient. Sorrell se îngriji de mobilarea celor două camere ale fiului său. Niciodată nu încercase atâta plăcere cheltuind bani. Razele soarelui de dimineaţă făceau să strălucească mica placă de alamă prinsă de uşa verde de la intrare:

„Dr. CHRISTOPHER SORRELL”.

Într-o dimineaţă de mai, în timp ce stătea în faţa ferestrei deschise a salonului lui Kit şi îşi netezea gânditor mustaţa căruntă cu arătătorul, Sorrell se uita jos în stradă cu sentimentul că viaţa este frumoasă. Kit triumfa. Îşi avea un loc al său în sacra incintă: fiul unui portar de hotel era unul dintre aleşi. Strada care se întindea la picioarele lui, jumătate luminată de soare, jumătate ascunsă în umbră îi apăru împodobită de trofeele triumfului, ca o *Via Sacra.* Un florar ambulant împingea un cărucior plin cu flori, iar Sorrell, marele iubitor de flori, simţea că buna lui dispoziţie avea nevoie de un buchet. Ici şi colo se oprea câte o maşină în faţa unei case; erau maşini solide, strălucitoare, albastre şi negre, roşii şi gri. Sorrell văzu o maşină care-i evocă un pahar de vin roşu bun... în curând Kit o să aibă şi el maşina lui...

Vânzătorul de flori îşi striga marfa. Avea câteva ghivece cu azalee roşii şi albe şi trandafiri din soiul Poliantha. Aplecat peste pervaz, Sorrell reuşi. Să-i atragă privirea şi îi indică uşa cu nr. 11.

Christopher punea în ordine nişte cărţi.

— Ce faci acolo, tată?

— A... nimic, spuse Sorrell. E un om acolo jos, cu nişte

flori.

O cameristă veni să anunţe că un om cu flori a sunat la uşa de la intrare.

— Spune-i că vreau două azalee, una roşie şi una albă şi două ghivece cu trandafiri carmin.

— Da, domnule.

— Întreabă-l cât costă şi du-i banii…

După ce aşează florile după gustul lui şi le mângâie uşor cu degetele, Sorrell se aşează pe marginea ferestrei, uitându-se când în stradă, când la Kit, cu senzaţia că frumuseţea vieţii a devenit şi mai strălucitoare.

— Bun, iată-te ajuns! spuse pe neaşteptate.

Kit, cu volumul „Tehnici chirurgicale” în mână, zâmbi grav spre silueta de la fereastră.

— Dar tu, tată?

— Şi eu. N-am ieşit prea rău, băiete. Vezi ce înseamnă să te ţii de munca ta! Asta îţi dă de gândit.

— Şi de simţit, adăugă Kit.

Deodată Sorrell îşi aduse aminte de Pentreath; îşi putea permite un simţământ de milă condescendentă faţă de Pentreath.

— Ce mai face Pentreath?

— S-a stabilit la Millchester; un loc cu o clientelă solidă.

Căsătorit a doua oară…

— Cu cine?

— Cu o fată de preot. Nu l-am văzut de un an de zile. Îmi scrie destul de regulat.

— Frumos din partea lui. O atmosferă blândă, eclesiastică… bănuiesc că asta este ceea ce-i trebuie…

— Cred şi eu. Este un tip cam de modă veche. Millchester, în vest, nu este încă prea otrăvit de barbari.

— Ah! Barbarii ăştia! oftă Sorrell. Bieţi copii nesăţioşi. Pentreath n-ar putea să se descurce cu asemenea făpturi. E un băiat prea cumsecade.

— Îşi câştigă existenţa.

— Se poate face şi mai mult decât atât, observă Sorrell…

3

La mai puţin de o lună de la data mutării lui Kit pe St. Mary’s Street, Pentreath reapăru în carne şi oase în imediata lui apropiere. Christopher primi un telefon la spital. Era chemat de acasă şi auzi vocea doamnei Page, „femeia în negru”.

— A venit aici un anume doctor Pentreath, domnule. Doreşte să vă vorbească într-o chestiune strict personală.

— Bine, mă întorc acasă peste o jumătate de oră.

Christopher îl găsi pe Pentreath în sala de aşteptare, un Pentreath care-i evocă imaginea prietenului său din ziua aceea, pe Brunswick Square.

— Noroc, bătrâne!

Văzu îndată că Pentreath era alarmat şi necăjit. Îi apucă mâna cu prea multă efuziune, dar strângerea era cam nesigură şi moale. Se oprise în mijlocul încăperii privind distrat tablourile şi mobilierul. Mişcările repezite trădau agitaţia interioară.

— Ai o locuinţă drăguţă!

— Nu s-a împlinit nicio lună de când stau aici. Cum îţi merge la Millchester?

Pentreath se lăsă brusc pe un scaun şi după câteva confidenţe fără însemnătate, dădu drumul tocmai acelor cuvinte pe care Kit le citise de la început în ochii lui:

— Clientela particulară îţi face o mulţime de necazuri.

Kit luă un scaun de lângă masa cu reviste ilustrate şi periodice pentru pacienţi. Se aşeză cu mâinile în buzunare:

— La Londra e la fel. Dar cred că te-ai învăţat.

Pentreath făcu o grimasă:

— Eu unul nu pot să mă învăţ, Sorrell. Uneori cred că

sunt prea moale. Mai ales când îţi pică câte un caz... ca cel pe care-l am acum...

— Să vedem despre ce-i vorba.

Expresia de spaimă adâncă, zugrăvită pe faţa vechiului său prieten îi provocă o senzaţie aproape dureroasă.

— Un caz afurisit... Ar fi trebuit... să mă sfătuiesc cu un coleg, dar este vorba de fata şoferului meu, iar soţia mea...

În primul moment Kit nu înţelese ce amestec avea doamna Pentreath – fiica canonicului – într-o problemă de chirurgie; mai târziu însă îşi dădu seama că soţia lui Maurice este o doamnă care se bagă în foarte multe treburi. Din descrierea încâlcită a lui Pentreath, cu o voce tremurătoare pe care emoţia o făcea ascuţită, cazul se prezenta destul de simplu. Fata mai mare a şoferului căzuse pe scară şi se lovise tare la încheietura mâinii; în momentul acela Pentreath lipsea de acasă şi soţia lui intervenise fără să stea pe gânduri. Aplicase o compresă rece şi-şi exprimase simpatia: „Când vine domnul doctor, o să vadă el ce-i de făcut”.

Pentreath examină articulaţia fetei în prezenţa soţiei sale – încă un amestec inoportun şi indiscret.

— După toate aparenţele, Sorrell, are o fractură. Dar

probabil că trebuia să-mi fac o altă părere.

Ascultându-l cu atenţie, Kit păru să surprindă printre cuvinte, urmele vechii nesiguranţe a lui Pentreath. Bănui că prietenul său se temea puţin de soţia lui. Pesemne că era una din acele tinere femei dominatoare, foarte sigure de ele, care dispreţuiesc orice ezitare, şi dintr-un sentiment de ruşine Pentreath se pierduse în faţa ei şi se apucase să trateze presupusa fractură, când ştia că bătrânul Tombs, asociatul principal, era mult mai competent să trateze acest caz. Căci nervozitatea îl făcea pe Pentreath neîndemânatic.

— I-am pus mâna în gips, Sorrell, şi bineînţeles am avut grijă să las degetele libere. Dar când am scos gipsul, acum o săptămână, locul arăta destul de urât.

— Se întâmplă uneori.

— Pe urmă, ştii, m-a apucat o panică nebună… aşa cum mi se întâmplă în timpul examenelor… M-am prefăcut… şi acum nu ştiu ce să cred…

— … Dacă era într-adevăr o fractură?

— Asta da, era o fractură! Am făcut radiografie. Dar mă întreb…

— I-ai mai făcut o radiografie?

— Nu.

— Dar, băiete dragă, de ce nu?

— Pur şi simplu, pentru că mi-era frică – frică de ce-aş fi putut vedea…

Îi aruncă lui Christopher o privire de câine bătut.

— Teama asta, ştiu, trebuie să ţi se pară nelalocul ei. Dar cazul a început să mă îngrijoreze la culme. Desigur, trebuia să mă fi dus la unul din asociaţii mei – dar ar fi fost o recunoaştere a neputinţei mele… Cred că pentru tine e greu să înţelegi…

— Nu poţi să-ţi dai seama dacă articulaţia fetei s-a sudat corect?

— Întocmai! Cât de absurd trebuie să-ţi pară!

— Câtuşi de puţin!

Kit îl privea cu coada ochiului cum şedea deznădăjduit, cu mâinile strânse spasmodic între genunchi.

— Mă întreb dacă ai putea să-ţi faci puţin timp…

— Am să vin mâine acolo, dacă vrei.

Ochii lui Pentreath luciră recunoscători:

— Eşti un om grozav! Vezi tu, tatăl fetei este un individ destul de bizar, suspicios şi băgăreţ. A avut îndrăzneala să scoată atelele în seara următoare, iar a doua zi m-a tracasat cu întrebări despre încheietura fetei. Ştii cum se pricep ăştia să facă aluzii…

Kit aprobă din cap:

— Uite ce este! Ar fi mai bine să vin neoficial. Mâine e sâmbătă. Să presupunem că vreau să-mipetrec *weekend-ul* la tine. Aş putea să examinez articulaţia fetei, să zicem, din pură curiozitate...

4

Christopher Sorrell ajunse la Millchester cu un tren de seară. Maşina lui Pentreath îl aştepta la gară, iar şoferul bănuitor îl întâmpină fără să-şi dea osteneala să-l salute măcar şi îl lăsă pe hamal să se descurce singur cu geamantanul.

Kit îl măsură pe şofer cu o privire amuzată. Învăţase să clasifice bărbaţii şi femeile cu o ascuţime despuiată de orice iluzii sentimentale, îi observase, îi mânuise şi îi mirosise ani de zile în secţia ambulatorie a spitalului Sf. Martha. Îi văzuse ploconindu-se, bravând sau prefăcându-se, încercând să ascundă ceea ce sărea în ochi; învăţase să deosebească pe feţele oamenilor falsitatea de cinste, să simtă instinctiv minciuna. Îşi alcătuise propria sa „galerie de tipuri” şi îl incluse imediat pe omul de la volan într-o categorie bine definită: era unul dintre indivizii meschini, pisălogi, urâcioşi şi colerici, cu nasul lung ce părea să

adulmece tot timpul, cu pometii roşii şi nişte ochi mici, spălăciţi şi obraznici care alergau necontenit.

„În regulă, amice!” îşi spuse Kit.

Pentreath locuia într-o casă veche de cărămidă cu o grădină în spate, împrejmuită de un zid, situată pe Bishop’s Way, în apropierea bisericii. O servitoare deschise uşa albă cu ciocan de bronz în formă de cap de leu şi luă geamantanul lui Sorrell, căci şoferul nu găsise de cuviinţă să se mişte de pe locul lui. Servitoarea avea poruncă să-i spună musafirului că doctorul Pentreath era plecat, dar că se va întoarce la ora ceaiului; iar doamna Pentreath îl aştepta pe domnul Sorrell. Traversară holul elegant de formă pătrată, luminat discret, cu un bufet negru de stejar în stil iacobin la unul din pereţi şi o masă pliantă cu o vază de trandafiri în mijloc. Servitoarea deschise o uşă şi Sorrell văzu în capătul depărtat al unei camere lungi şi bine proporţionate, o tânără femeie înaltă care se ridică de pe o sofa acoperită cu un covor persan, din apropierea unei ferestre veneţiene deosebit de frumoase. Peretele din fund era tot numai ferestre, prin care pătrundea verdele plăcut al gazonului, dominat de silueta mai depărtată a unui cedru.

— Domnul Sorrell.

Christopher se uită la soţia lui Pentreath. Era o femeie tânără, frumoasă, înaltă, cu ochi negri, un mic nas roman şi o gură hotărâtă. – O frumuseţe fără îndoială, dar care îşi pierdea farmecul de îndată ce respirai parfumul rece al perfecţiunii ei. Îi adresă un zâmbet abia schiţat, şters şi convenţional. Nu-i spuse că era încântată să-l cunoască, şi de fapt, de ce ar fi fost?

Aceasta era Perdita Pentreath.

— Maurice a fost chemat la un bolnav. Nu cred că va întârzia mult.

Îşi reluă locul pe sofa ca şi cum s-ar fi aşezat pe un tron, încadrată de verdele ierbii şi al cedrului, în timp ce Kit luă loc prudent pe un scaun simţind că trebuie să spună ceva.

— Ce fereastră frumoasă…

Ea îl observa cu o atenţie voalată; se părea că o impresionase, or ea nu permitea ca oamenii s-o impresioneze. Avea o prestanţă rece, o perfectă stăpânire de sine, se purta cu o senină detaşare. O fiinţă de un superb egoism.

— Într-adevăr, aşa este. Casa este cadoul de nuntă al tatălui meu.

— Este foarte plăcută.

Se simţea complet încătuşat de luciditatea ei rece: el era o figură din trecut, din trecutul soţului ei, ce trebuia observată şi tratată cu ostilitate curtenitoare. „Deci asta este soţia lui Maurice!” – se gândea Kit. „Ginevra regelui Arthur! Ce contrast faţă de cealaltă! Arată ca şi cum ar fi înmormântat ceva şi s-ar fi plantat pe sine în chip de crin pe mormânt! Mă întreb...” În timp ce se căznea să fie volubil şi jovial, simţea că ea îl consideră ca o parte a trecutului lui Pentreath, un trecut pe care îl dezaproba cu hotărâre şi pe care l-ar fi dorit încremenit pe vecie în cristale de gheaţă.

Pe urmă, Pentreath intră în cameră plin de o voioşie forţată, strânse mâna lui Kit şi aruncă o privire temătoare către soţia lui. Christopher nu mai avu nicio îndoială că Pentreath era foarte îndrăgostit şi în acelaşi timp dominat în întregime de soţia lui.

— Aşa... am dorit întotdeauna ca voi doi să vă cunoaşteţi! Tânăra femeie murmură ceva în legătură cu *„un fait accompli”* şi-l rugă pe Pentreath să sune. Luară ceaiul împreună şi Pentreath încercă să evoce zilele de odinioară de la Colegiul Trinity, se fâstâci, bâlbâi câteva inepţii sub privirea glacială a Perditei care trona tânără şi mândră pe sofa. După ceai, bărbaţii coborâră în grădină şi

începură o partidă de croquet.

— Tot mai joci croquet?

— Da! Nevastă-mea spune că aşa facem economie de discuţii inutile.

— Ţii minte cum m-a lovit Molly? Între altele... ce face Molly?...

Pentreath tocmai ţinea vârful piciorului pe mingea roşie.

Se uită prudent peste umăr ca să vadă dacă Perdita nu-şi părăsise tronul.

— Orele mele de consultaţii... încep de la şase şi jumătate... Atunci vine şi fata... Ai putea...

— O să trec pe acolo întâmplător, dacă-mi explici unde este... Să încep eu? Bine. Şi ce-i cu Molly?

Pentreath îşi aplecă corpul deşirat deasupra ciocanului şi lovi mingea dar o trimise în direcţie greşită, ratând primul arc.

— A... Molly! N-ai auzit? Vinde modele pariziene şi scrie romane. N-ai citit „Ulcioare sparte”?

— Ştii că nu prea am timp de romane.

— „Ulcioare sparte” s-a vândut în treisprezece mii de exemplare. Un roman teribil de inteligent. Perdita...

Aruncă din nou o privire spre fereastră.

— E rândul tău. Perdita, refuză să aibă în casă cărţile lui Molly. Nu te grăbi. Aş zice că ideile Perditei sunt cam de modă veche...

— Mi-o amintesc pe Molly ca pe o tânără foarte dârză.

— O, chiar prea dârză! Mult prea mult! Şi mai este încă. A fost aici o singură dată. Păcat...

Ochi o ţintă şi o rată.

— Vai de mine! Ce înseamnă să ai mintea în altă parte...

Se uită la ceas.

5

Când domnul Christopher Sorrell intră în cabinetul doctorului Pentreath, fumându-şi pipa, cu aerul unui vizitator cu totul ocazional, văzu un grup lângă fereastră format din Pentreath, Maggs, Şoferul, şi fata lui Maggs. Pentreath şedea pe scaun şi derula bandajul de pe mâna fetei care stătea în picioare în faţa lui, o copilă palidă şi plângăreaţă cu fruntea bombată şi ochii albaştri stinşi. Şoferul se ţinea mai la o parte, lângă fereastră, cu capul înălţat semeţ şi un aer sceptic şi impertinent.

— Scuză-mă, spuse Christopher, am vrut să ştiu dacă nu cumva ai pe aici ultimul număr din *Lancet.*

Pentreath părea absorbit de articulaţia strânsă în atele:

— E pe biroul meu, cred.

Christopher caută publicaţia, o găsi, după care se apropie zâmbind de fetiţă:

— Ceva interesant?

Pentreath ridică privirea mirat, ca şi cum abia atunci îl vedea prima oară pe Kit:

— O fractură. Dacă vrei, uită-te şi tu. Se poate spune că ne mândrim cu micul nostru accident, nu-i aşa, Gladys?

Fetiţa se strâmbă fandosită, iar tatăl ei îşi frecă piciorul de duşumea, scoţând un zgomot care voia să însemne un protest.

Pentreath îndepărtă atelele şi Kit examină articulaţia fetei mirându-se că un om ca Maggs putuse să aleagă pentru fiica lui numele de Gladys; se întrebă totodată cum să intervină într-o situaţie atât de neplăcută. Dacă Pentreath greşise într-adevăr...? în faţa evidenţei n-ai ce face... Observă o mică proeminenţă pe partea posterioară a încheieturii, ca o cocoaşă şi o foarte uşoară deflexiune a mâinii. Luă încheietura şi degetele fetei între mâinile sale experte, şi Pentreath care urmărea faţa prietenului său o văzu luminându-se de un zâmbet liniştitor.

— Mişcă mâna, domnişoară... Aşa! Acum degetele.

Kit ar fi putut să râdă, deoarece rezultatul era pe deplin

mulţumitor, iar mica deformaţie aparentă – mai mult sau mai puţin normală. Frământat de temerile sale, Pentreath nu fusese în stare să-şi facă o părere limpede.

Kit mângâie cu palma încheietura fetei:

— Foarte bine!... Merge foarte bine!

Simţi instinctiv că tatăl se pregătea să intervină şi o făcu într-adevăr pe un ton acid, ameninţător.

— Dar ce-i cu cocoaşa asta aici?

— Asta? E osul, amice.

— Da, dar înainte n-a fost niciun fel de cocoaşă pe locul ăsta.

— Aşa e! spuse Kit, batjocoritor; acum însă ai aflat că este.

— Eu nu ştiu ce credeţi dumneavoastră, doctorii, dar mie mi se pare că nu-i lucru curat.

Kit râse uşor. Mai ţinea încă braţul fetei, dar se uita la tatăl ei.

— Spune-mi, domnule Ştie-toate, ai văzut vreodată un racord de ţeavă?

— Poate că am văzut.

— Dar cum crezi că se reface un os?

Omul tăcu posomorât.

— În orice caz nu ca o piesă de sudură, ci mai curând

ca un racord de ţeavă. Pune degetul pe ceea ce zici dumneata că e cocoaşă. E tare, nu?

— Am mai pipăit-o, spuse Maggs.

Kit se uită la el zâmbind.

— Omul cât trăieşte învaţă. Gladys o să vadă cum scade treptat cocoaşa asta. Ar trebui să faci un pariu cu tatăl dumitale, domnişoară!...

Kit rămase la familia Pentreath până duminică seara; La plecare, Perdita îi întinse o mână rece şi indiferentă, iar Pentreath îl conduse la gară. Se plimbară câtva timp pe peron în aşteptarea trenului.

— Îţi sunt teribil de recunoscător, bătrâne. Mi-ai luat o piatră de pe inimă!

— Să nu mai vorbim despre asta!

— Ai putea să-mi sugerezi ceva... în legătură cu cazul?

Christopher se uită la locomotiva trenului care se apropia.

— Nu, spuse gânditor, nimic. Dar... cu prima ocazie l-aş da afară pe şofer...

CAPITOLUL XXXI

1

Trecând întâmplător pe lângă o librărie de pe Oxford Street a doua zi după întoarcerea sa din Millchester, Kit îşi aminti de Molly Pentreath şi de incursiunile ei în literatură. Drăcuşorul ăsta de Molly care pusese mâna pe condei şi călcase hotărât peste toate tradiţiile de familie! Cu ştrengăriile şi lovitura ei de ciocan încă vii în amintire, Kit şi-o putea închipui foarte bine în noua ei postură. Afară de asta, dezaprobarea doamnei Perdita faţă de cărţile cumnatei sale îi stârnise curiozitatea, aşa că intră în librărie şi se interesă dacă aveau cartea „Ulcioare sparte” de Molly Pentreath.

Îi aduseră un exemplar. Cartea avea o supracopertă în culori vii reprezentând cioburile unui vas de lut verde pe un fond roşu aprins. Christopher cumpără cartea şi deschizând-o chiar sub nasul lui Simon Orange, descoperi întâmplător o dedicaţie:

„Celor care îndrăznesc”.

Era combativă şi atât de caracteristică! Orange, încălţat cu nişte papuci roşii şi cu cravata legată strâmb peste vestă, se interesă de achiziţia lui Sorrell:

— Ce-i asta?

— O carte scrisă de o fată pe care am cunoscut-o când era mică. Molly Pentreath.

— „Ulcioare sparte”?

— Da.

— Am citit-o. Foarte deşteaptă.

Kit şedea într-unul din vechile fotolii ale lui Orange şi răsfoia distrat paginile cărţii lui Molly:

— Habar n-aveam că te interesează romanele.

— Nu ţi-ar strica nici dumitale să citeşti câteva, Sorrell.

— Crezi că se simte nevoie?

— Ştii, un roman bun este într-adevăr mult mai semnificativ decât majoritatea aşa-zisei „literaturi înalte”. Se poate compara cu o operaţie bună, afară de asta…

Kit îi aruncă una din acele priviri limpezi şi directe:

— Afară de asta?…

— Iei contact cu diverse tendinţe, cu atmosfera socială chiar şi cu anumite indicii ale perversiunilor şi relelor sociale. Afli ce clocoteşte în sângele tânăr şi sălbatic. E interesant.

— Cartea asta te-a interesat?

— Mult! Este teribil de sinceră şi cinstită. Ca un copil precoce care pune întrebări incomode.

Christopher fu mai degrabă şocat de „Ulcioare sparte” şi probabil că l-ar fi şocat şi mai mult dacă ar fi fost capabil să reacţioneze la sensul esoteric, mai profund al cărţii. Citi despre acel personaj absurd şi oarecum respingător, „Dl. Gulliver”, care-şi ascundea autoritara lubricitate conjugală sub straturi de grăsime sentimentală şi al cărui unic răspuns la strigătul de revoltă al femeii era: „Trânteşte-o în pat şi fă-i cât mai mulţi copii”. Cartea îl depăşea: cu firea sa simplă şi directă încercă în zadar să o adâncească; era ca un pionier care-şi croieşte drum prin desiş, fără să bage de seamă arborii foarte mari sau peisajul în general. Molly era prea subtilă pentru el. Fără să le bănuiască prezenţa, ocolea amănuntele, micile boschete întunecoase în care nimfa modernă îl chinuia pe nefericitul faun înspăimântat. Îi scăpau criticile ei sociale, micile schiţe în culori complicate, ironiile ei muşcătoare…

„Nu mai înţeleg nimic!” conchise el.

Cartea i se părea prea decoltată şi era înclinat să fie de partea doamnei Perdita, dar când discută cu Orange constată cu surprindere că acesta era de altă părere.

— Îşi închipuie că a scris un epitaf pe mormântul căsătoriei. Numai că reacţia împotriva căsătoriei este astăzi ceva perimat.

— Vrei să spui că satirizează ceva care a şi murit?

— Într-un fel da.

— Dar, Dumnezeule mare! Care este după părerea dumitale alternativa?

Aplecându-şi faţa palidă şi rumegând o sumbră ironie, Orange zăbovi o clipă înainte de a răspunde:

— E o chestiune de temperament. Căsătoria este, sau a fost, sau ar fi trebuit să fie un simplu aranjament social pentru procrearea şi creşterea copiilor. A fost o mare greşeală că în toată povestea asta s-a amestecat şi apetitul sexual. Nu doreşti copii, nu te căsători. Dacă vrei să cultivi floarea fină a dragostei... Vezi, Gulliver era un tip care căuta cu grosolănie plăcerea sexuală, dar se prefăcea în faţa femeii că doreşte copii.

— Bine, dar camaraderia, o camaraderie superioară şi toate celelalte?...

— O camaraderie sexuală? Există oare aşa ceva? Afară de asta, femeia modernă este perfect lucidă. Dacă relaţia sexuală este un simplu incident, fiind tratată ca atare de către oamenii îndrăgostiţi de sofisme, atunci căsătoria

este de prisos.

— Nu pot accepta acest raţionament...

Şi Orange înţelese că pentru Kit o asemenea idee era inacceptabilă. El era un romantic, cu o viziune tinerească şi idealistă a dragostei. Nu înţelegea înclinaţiile schimbătoare şi aventuroase ale celuilalt sex. Îi lipsea subtilitatea. Poate că marea lui simplitate va avea darul să hotărască o femeie să-l iubească într-o zi cu pasiune sau poate să ascundă, să ţină ferecată o parte a fiinţei sale, pe care el n-o va bănui şi n-o va vedea niciodată.

— E într-o mare măsură o chestiune de temperament, spuse Orange.

— Şi de caracter, desigur?

— Chimia caracterului este organică.

Kit îl privi foarte serios:

— Dar temperamentul acestei fete? Cred că pentru mine ar fi o adevărată sperietoare!

— A, e ca şi cum te-ai arunca într-o copcă de gheaţă pe Serpentine într-o dimineaţă geroasă. La început – un şoc. Pe urmă s-ar putea să ţi se pară înviorător.

— Cred totuşi că aş prefera ceva mai blând...

2

Kit menţinuse prietenia cu John Kennard, acum unul dintre chirurgii primari. Într-o zi când Kennard îl invită la masă, acceptă bucuros. Kit era al treilea invitat. Sir Ormsby Gaunt stătea pe covorul din faţa căminului, exact, cum îl văzuse Kit de atâtea ori în faţa amfiteatrului plin, cu acea demnitate firească a omului cu păr alb, pe care niciun student nu îndrăznise s-o înfrunte vreodată. Avea nişte ochi adânci sub sprâncenele stufoase, care cântăreau lumea înconjurătoare dintr-o privire rapidă, pătrunzătoare, aruncată dintr-o parte. Pe Kit îl impresionase întotdeauna un amănunt: imobilitatea perfectă a mâinilor maestrului.

Pentru Christopher bătrânul Gaunt era o somitate. Fiul lui Sorrell nu avea acea mentalitate de cârcotaş care împinge mediocrităţile invidioase să facă risipă de sarcasme în spatele oamenilor superiori.

Kit avea un spirit optimist şi creator. Ştia cât de greu este să duci la bun sfârşit o treabă importantă şi bătrânul Gaunt se pricepea s-o facă. Nu-i plăceau oamenii meschini care se mulţumeau doar să gâdile viaţa cu un pai.

Bătrânul Gaunt îi întinse lui Kit o mână sănătoasă, cu pielea netedă.

— Ei, Sorrell! Iată-ne deci întruniţi!

Kit roşi. Avea senzaţia că în aer plutea ceva, un mic complot în legătură cu Sf. Martha. Dar spre deosebire de Peter Pan, Kit nu făcea mare caz de umbra lui; îi lăsa pe alţii să aprecieze lungimea şi substanţa umbrei sale. Nu-i prezisese oare Thomas Roland că aşa se va întâmpla?

În timpul mesei, Sir Ormsby şi Kennard vorbiră despre tapiseriile vechi şi despre sculpturile în fildeş japoneze, iar întrucât Sorrell-tatăl poseda o oarecare competenţă în materie de tapiserii, Kit reuşi să plaseze şi el câte un cuvânt din când în când. Îi spunea lui Sir Ormsby „Sir” cu o perfectă naturaleţe, căci pentru Kit marele om era fără îndoială un „Sir”. Mai târziu abandonară subiectele arhaice şi discutară despre „meserie”. Kennard era unul dintre pionierii noii chirurgii toracice şi în timp ce Sir Ormsby îi analiza metodele şi rezultatele, Christopher asculta cu aerul unui tânăr care soarbe fiecare cuvânt, ceea ce şi făcea de fapt. Pe urmă vorbiră despre spital şi Kit avu impresia că comentariile lor ascundeau anumite tendinţe personale. Lawson urma să iasă la pensie. Sandys trebuia să avanseze şi să devină medic primar. Prin urmare rămânea un post liber de chirurg-asistent.

Aruncându-i lui Kit una din privirile sale piezişe,

pătrunzătoare şi prietenoasă, Sir Ormsby emise părerea că Sorrell ar trebui să solicite acest post:

— Dumneata eşti omul spitalului. Dar s-ar putea să vină vreo două-trei cereri şi din afară.

Christopher trebuia să înţeleagă că bătrânul Gaunt era absolut hotărât să-i respingă pe cei din afară. Roşi din nou simţind un fior de triumf.

— Fireşte... bâlbâi el. Dacă sunteţi de părere, Sir...

— E absolut indispensabil, Sorrell, să solicitaţi acest post. Nu crezi, Kennard?

Kennard aprobă. Era o conspiraţie serioasă, bărbătească, menită nu să excludă pe cineva anume, ci să promoveze un anumit om, deoarece de când lumea şi pământul toate favorurile, fie ale femeilor fie altele, se acordă după simpatie. Faptul că Sir Ormsby îi spusese că **o** anumită linie de conduită era indispensabilă însemna pentru Christopher mult mai mult decât toate medaliile de aur pe care le câştigase până atunci. Oamenii în vârstă nu spun tinerilor asemenea lucruri fără un motiv temeinic. Şi în timp ce Kit stătea tăcut, cu expresia lui înţeleaptă şi serioasă, începură să se perinde rapid prin faţa ochilor săi scene din trecut, care populară camera aceea luminoasă şi elegantă ca să se adune apoi într-un

nimb alb în jurul capului bătrânului Gaunt. Rosti:

— Vă sunt recunoscător pentru bunătatea dumneavoastră, Sir.

Se simţea intimidat. Ar fi dorit să fie singur, să umble pe străzile pustii, aproape ca un îndrăgostit căruia i-a fost dat să guste extazul unic al unui zâmbet sacru. Înţelese de asemenea că aceşti doi Făurari de Destine trebuiau lăsaţi singuri şi că odată plecat, ei vor vorbi fără îndoială despre dânsul. Aşadar, se retrase devreme, cu faţa radiind de o recunoştinţă atât de sinceră şi tinerească, încât mentorii săi rămaseră câteva clipe tăcuţi după ce uşa se închise în urma lui.

— Minunat băiat, spuse Sir Ormsby, capabil.

— Da, foarte capabil şi înţelept, ceea ce lipseşte multor tineri. Dar şi de o mare simplitate.

— Înţelepciunea însoţită de simplitate este chezăşia succesului. Cred că aproape toţi oamenii de seamă, Kennard, au avut un filon de simplitate. Prea multă subtilitate poate fi fatală.

— Crezi?

— Da, pentru oamenii de acţiune. Subtilitatea e pentru cei care despică firul în patru. Cred că e nevoie şi de aceştia. Dar se poate întâmpla să te îneci în propria ta

subtilitate. Aş zice mai degrabă că-s nişte nefericiţi.

— Scutură cu grijă scrumul ţigării:

— O să-l băgăm pe băiatul ăsta în echipă. De acord?

— Absolut de acord! Cred că e sortit să ajungă un chirurg eminent.

— Şi are caracter… **o** calitate de care cam ducem lipsă în epoca noastră Kennard. Unii dintre tinerii noştri străluciţi sunt puţin – cum să zic? – dubioşi.

— Ştiu asta…

Nu trecură nici şase luni şi doctorul Christopher Sorrell fu numit în funcţia de chirurg-asistent la spitalul Sf. Martha. Orange îi aduse vestea, caldă încă, după şedinţa oficială în care Sir Ormsby manevrase cu grijă pentru ca pasienţa să iasă aşa cum dorea el. Orange îl găsi pe Kit aşezat lângă fereastră cu o figură neobişnuit de gravă.

— E în regulă, ai câştigat!

Kit rămase nemişcat în fotoliul lui. Părea şi mai grav ca înainte:

— Sper să nu te dezamăgesc, Orange.

— Băiete dragă!

— Sunteţi cu toţii atât de buni cu mine… Nici nu ştiu cum să mai reacţionez…

Orange se uită la el cu o atenţie afectuoasă: Kit era o

fire echilibrată, dar niciun om capabil de lucruri mari nu poate rămâne perfect impasibil când este pus în situaţia de a le săvârşi – simte un tremur lăuntric, gura uscată, agitaţie nervoasă înainte de a începe discursul sau de a pune mâna pe condei...

— Bănuiesc că va trebui să ţin prelegeri?

— Ai să te descurci foarte bine.

Kit îşi privi mâinile cu o atenţie încordată:

— Mă întreb cum o să fie prima mea mare operaţie...

Pe faţa lui Orange se aprinse unul din zâmbetele lui adânci şi sumbre:

— Primul obstacol este întotdeauna cel mai greu de trecut... îmi amintesc... – îşi trecu palma peste frunte, – nu dormisem aproape deloc. Era vorba de o nefrotomie. Şi... pe lângă toate... înţelegi, mai aveam împotriva mea ura şi prejudecata celorlalţi. Ştiam că sala de operaţie va fi înţesată de o mulţime de inşi care abia aşteaptă să mă vadă eşuând. Cred că ceea ce mi-a dat tărie a fost conştiinţa că trebuie să şterg rânjetul ironic de pe toate mutrele acelea duşmănoase. Nu aveam niciun prieten...

Kit se uită la el cu un aer vesel:

— Mi-ar fi plăcut să mă aflu acolo! Da, astea sunt momentele când îţi revine curajul. Prima oară când tu eşti

figura centrală, când porţi întreaga răspundere...

— Dacă nu te deranjează, aş vrea să asist la prima ta operaţie.

— Vrei într-adevăr?

— Da. Pentru că ştiu, Sorrell, că vei învinge tracul...

3

Iarna şi primăvara Stephen Sorrell dormea cu jaluzeaua ridicată şi perdelele trase la o parte ca să vadă, atunci când se trezea, fumul albăstriu plutind deasupra mugurilor părului bătrân şi să ştie dacă ajutorul de portar făcuse focul în căminul din salon şi dacă vântul sufla dinspre miazănoapte. În asemenea împrejurări, Sorrell îşi începea ziua într-o dispoziţie bătăioasă. Nu izbutea să rămână indiferent faţă de vântul rece din nord-est care sufla la sfârşitul lui martie sau în prima săptămână a lui aprilie şi prezenţa lui inoportună, deşi de sezon, îl irita. Era un vânt rău, duşmanul florilor, care usca şi îngălbenea iarba şi prefăcea pământul într-o întindere de cenuşă – un vânt care ridica gunoaie neştiute de la temelia gardurilor şi de prin ungherele ascunse, împrăştiindu-le peste pajişti şi răzoarele de flori. De aceea Sorrell se simţea gata de luptă; şi atunci se tăia aproape

regulat în timp ce se bărbierea, căci acest vânt năprasnic de nord care sufla peste zambilele, narcisele sau poliantele lui în floare şi peste capetele roşii, aurii ale micsandrelor îi amintea că omul era născut să îndure vicisitudinile firii. Parcă auzea vântul spunând: „Aha, ţi-arăt eu ţie! Vorbeşti de teleologie? Dar de mine ce zici?” Şi chiar dacă erau lucruri bune de spus despre vântul acesta de nord, care pulveriza şi pregătea solul greu din grădina de zarzavat mărunţindu-l, Sorrell îl trata ca pe un duşman de care nu se putea apăra.

Se ducea să se asigure dacă învelişul protector de ferigi nu fusese măturat de pe vreo mlădiţă delicată sau dacă barierele de răchită rămăseseră pe loc. Îl găsea pe Bowden, mai negru ca cerul de furtună, pregătindu-se de luptă ca un vechi arcaş englez, arzând de dorinţa de a înfige o săgeată drept în inima vântului de nord.

— Păcătoasă vreme, Bowden! Tocmai bună pentru pământ.

— Pământul meu e bun şi aşa. Blestematul ăsta de vânt nu foloseşte la nimic.

— Mai ţine mugurii să nu se deschidă.

— A!... asta, poate! Dar nu trebuie să-i mulţumim pentru asta. Mult îi pasă lui de muguri!

Eforturi – mereu eforturi! Măruntele planuri ale omului zădărnicite de forţele oarbe care spulberă toate construcţiile lui teleologice! Administrarea unui hotel era o treabă mult mai simplă decât îngrijirea unei grădini, cu condiţia ca elementul uman să fie bine antrenat; şi pe moment *Pelicanul* mergea ca un cronometru. Niciun fel de griji, mulţumită lui Fanny Garland, doamnei Marks, lui Hulks şi celorlalţi. Dar vântul de nord-est! Uu! Bietele micsandre arătau jalnic, iar micile margarete îl înfruntau încreţindu-şi năsucurile roşii. Grădina era aceea care ţinea treaz în Sorrell spiritul de luptă. Poţi să-i ţii în frâu pe oameni, poţi să dispui de bani, de maşini, să-i sperii pe copiii stricători, dar natura! Ea se luptă cu dinţii şi cu ghearele. Ce poţi să-i faci?

Pe la orele unsprezece, în timp ce Sorrell făcea inventarul vinurilor din pivniţele *Pelicanului,* Hulks îi aduse o telegramă de la Christopher:

„Aşteaptă-mă azi după masă”.

Sorrell ţinea telegrama cu amândouă mâinile; hârtia tremura uşor. Vântul de nord-est sădise în el o uşoară stare de aprehensiune, de aşteptare, când sufletul este gata să se lase prins de nelinişte... Ce putea să însemne sosirea atât de precipitată a fiului său? După câte ştia,

cerul lui Kit era senin şi în lumea lui totul mergea cât se poate de bine. Chirurg-asistent la Sf. Martha! Numit acum zece zile şi sărbătorit cum se cuvine. Agenţia imobiliară îi oferise recent lui Sorrell să cumpere o casă pe Welbeck Street.

Chiar în adâncul călduţ al pivniţei, Sorrell simţea parcă suflarea tăioasă a vântului de nord-est.

— Bine! Spune-i, te rog, doamnei Marks să trimită **o** fată ca să pregătească odaia domnului Christopher.

— Da, domnule.

Sorrell băgă hârtia în buzunar.

Doctorul Christopher Sorrell sosi pe la ora ceaiului. Autobuzul hotelului fu trimis la gara Winstonbury să-l întâmpine, iar Hulks duse geamantanul domnului Christopher în locuinţa lor. Tatăl şi fiul se întâlniră în grădina din faţa casei, sub părul bătrân cu mugurii de un auriu palid, vibrând în vânt, sub razele unui soare capricios. Kit părea înfrigurat, chiar mai înfrigurat decât tatăl său care umbla înfofolit într-un vechi palton din stofă de lână.

— Totul în regulă, bătrâne?

Ochii lui Sorrell îl priveau cu atenţie şi dragoste. Kit i se păru mai palid, parcă abia scăpat dintr-o gripă.

Dar poate că asta se datora vremii îngrozitoare. Până şi grădina arăta urâtă.

Kit zâmbi, oarecum stingherit:

— E destul de frig astăzi.

— Ceaiul e gata.

— Bine!

Sorrell intuia că lucrurile nu mergeau prea bine. Îl cunoştea pe Christopher mai bine chiar decât îşi cunoştea grădina, de aceea vorbi puţin, îşi făcu de lucru cu focul, cu farfuria cu felii de pâine prăjită unse cu unt, cu ibricul de aramă de pe consola căminului. Kit îşi trase fotoliul lângă cămin şi îşi întinse mâinile deasupra focului. Trăsăturile lui crispate de o grijă necunoscută sau de vântul acesta infernal părură să se mai destindă.

Băură ceaiul, apoi îşi scoaseră pipele şi în timp ce Kit întârzia să şi-o umple pe a lui, cu ochii aţintiţi la flăcările din cămin, tatăl apropie un chibrit de gura „ciotului” său cu un aer detaşat, dar totuşi atent.

— Ai fost vreodată cuprins de trac, tată?

Sorrell rămase mut, stăpânindu-şi impulsul de a-şi privi fiul.

— Adesea. Se întâmplă… E inevitabil… să ştii.

Kit îşi aprinse pipa cu o mână sigură şi Sorrell remarcă

acest lucru.

— Cum ţi-a venit?

— Ei, în diferite feluri! Uneori, e curată prostie. De pildă, când ieşi la paradă cu o companie pe care o comanzi prima oară. Eşti incapabil să vorbeşti, eşti sigur că ai să dai un ordin greşit, că ai să te faci de râs. Şi totuşi nu se întâmplă nimic din toate astea.

— Ţie nu ţi s-a întâmplat?

— Cât pe ce... într-un fel. Altă dată – prima zi în tranşee – într-o frică nebună de propria-ţi frică, simţi că trebuie să faci ceva – o tâmpenie – orice, numai ca oamenii să nu te simtă cât eşti de speriat. Ceva absolut inutil, dar foarte firesc. Întotdeauna – înainte de o situaţie nouă, gravă sau deosebită, mai ales dacă eşti şi emotiv pe deasupra...

Tăcu şi pufăi de câteva ori din pipă, în timp ce Kit stând în fotoliu cu coatele pe genunchi, părea să absoarbă căldura focului şi pe cealaltă – căldura dragostei şi a înţelegerii părinteşti.

— Am petrecut o noapte îngrozitoare.

— Ah!... făcu Sorrell, cum asta?

— Excelent pentru amorul meu propriu – cel puţin, aşa cred. Pur şi simplu m-a apucat ca un acces de gripă gastrică! Mâine e prima mea mare operaţie.

Sorrell dădu încet din cap.

— Da... Kennard e la pat – şi trebuie să operez eu în locul lui. Un caz destul de complicat: un papilom de vezică, se pare. Depinde desigur de ce descoperi... şi de mâna ta. La început n-am fost neliniştit, dar pe urmă... deodată...

Strânse cu putere capătul pipei între dinţi.

— Am înţeles că voi fi în centrul atenţiei, că voi purta toată răspunderea, în sala mare de operaţie, plină de studenţi puşi pe critică, şi alături de mine, această zgripţuroaică cu privirea dură, sora Biggar – care răspunde, de instrumente – uitându-se cruciş la mâinile mele... Mi-a venit aşa, deodată – dacă o fac „de oaie", dacă mă apucă tracul... Ştii, se mai întâmplă.

Sorrell aprobă din nou:

— Da, unora. Cred că întotdeauna trebuie să treci printr-o primă încercare ca să scapi de trac. Un alpinist care are de înfruntat prima sa porţiune de urcuş periculos păţeşte la fel. Dar tu... tu ai să te descurci de minune!

Se uită la fiul lui:

— De unde ştiu? Pentru că sunt sigur. După toţi aceşti ani de străduanii e cu neputinţă să se întâmple aşa ceva! Mie – în niciun caz!

— Tată, strigă Kit deodată şi îşi întinse braţul spre tatăl său...

— Nu mie, băiete! E imposibil.

— Să te dezamăgesc?

— O, nu numai asta...

Şedea cu ochii aţintiţi asupra flăcărilor şi chipul părea să i se lumineze din ce în ce:

— Aş vrea să fiu de faţă...

— Tată... vrei într-adevăr?

— Fireşte.

4

În cursul nopţii vântul se potoli, de aceea când se uită pe fereastră şi văzu că fumul nu mai plutea deasupra crengilor părului bătrân, Sorrell îşi spuse că lucrurile se schimbă în bine. Într-adevăr, dinspre sud-vest se simţea o briză umedă, ca o adiere dulce şi înmiresmată, şi în timp ce stătea la fereastră, Sorrell avu impresia că faţa pământului s-a relaxat. Nu mai avea aspectul acela cenuşiu şi amărât, ci un fel de blândeţe, sub diamantele de rouă; păsările ciripeau iar inima lui Sorrell înălţă o rugă mută:

„O, răutate oarbă şi nefastă, cu tot alaiul tău de

ghinioane, întoarce-te acolo unde s-a dus vântul de nord! Măcar pentru ziua de azi!”…

Coborî devreme pentru micul dejun şi-l auzi pe Kit bălăcindu-se în baie. Era un zgomot vesel care nu sugera enervare şi teamă morbidă şi, în aşteptarea fiului său, Sorrell ieşi în grădină şi schimbă câteva impresii mute cu florile lui. Arătau fericite, iar zambilele înmiresmau aerul. Se aplecă şi legă de beţişoare două-trei corole strălucitoare pe care vântul le aplecase.

— Să fac ceaiul, tată?

— Sunt gata. Ce ne-au trimis de mâncare?

— Porridge, rinichi şi costiţă. Mi-e foame!

Sorrell se despărţi cu un zâmbet de grădina lui şi Reveni în casă. O baie şi o foame sănătoasă, soarele care strălucea afară şi păsările care ciripeau voioase! Nu mai e niciun motiv de îngrijorare!…

5

Sorrell mergea împreună cu fiul său de-a lungul unui coridor lung, placat cu faianţă albă, din care se ramificau alte spaţii deschise de un alb imaculat. Ajunseră la o scară, a cărei culoare cafenie contrasta cu zidul alb şi se opriră.

— Acolo sus, tată.

Zâmbi:

— Ia loc pe unul din rândurile de mijloc. Sper că ai să reziştti.

Sorrell zâmbi şi el privindu-şi fiul în ochi:

— Aşa sper şi eu, băiete.

Aplecat peste balustrada metalică din faţa lui, pe la mijlocul şirului de trepte din lemn lustruit, Sorrell era numai ochi şi urechi, o conştiinţă în expectativă. Percepea atmosfera calmă a amfiteatrului – un calm absolut, cald. Se auzea un zgomot ciudat: parcă fierbea o oală cu apă pe foc mic. Era un sunet reconfortant. Băieţi tineri se strecurau pe locurile din jurul lui şi rămâneau tăcuţi sau vorbeau între ei cu glas scăzut. Cât de indiferenţi păreau cu toţii! O observă pe sora Biggar, cea care răspundea de instrumente, o femeie înaltă, subţire, cu buzele strânse, cu ochii ca boabele de coacăză neagră, cu mişcări precise, de automat. Celelalte infirmiere păreau nişte umbre pe lângă sora Biggar, care era sufletul acelui loc, stăpâna tuturor dulăpioarelor de sticlă, în care străluceau instrumentele chirurgicale. Sorrell simţea căldura sălii devenind umedă şi blândă. Arterele îi zvâcneau uşor la tâmple. Avea gura uscată şi îl apăsa sub coastă ceva ca un

ghem de încordare care îl făcea să-şi muşte mustaţa sau s-o netezească cu arătătorul.

„O treabă destul de complicată pentru un debut... Nu mi-ar place să fiu în locul lui”… murmură o voce lângă el.

A, Sorrell e la înălţime! Un tip care a boxat pentru „Universitatea”… are stofă”.

Sorrell întinse în gând o mână caldă celui care rostise ultimele cuvinte.

Pe urmă îl văzu pe fiul său, îmbrăcat în alb, intrând în spaţiul de jos. Vorbea cu un bărbat cu aspect grotesc şi un cap enorm ce părea greu chiar şi pentru trupul său îndesat. Era Orange. Sorrell făcuse cunoştinţă cu el mai înainte. Ochii lui întunecaţi, inteligenţi, zăboviră o clipă asupra lui în semn de salut. Kit aruncă şi el o privire în aceeaşi direcţie şi zâmbi. Sorrell dădu uşor din cap întrebându-se cum arată propriul său zâmbet în clipa aceea.

Apoi fu introdus un cărucior în care zăcea o siluetă nedefinită. Era însoţit de anestezist care ţinea o mască pe faţa bolnavului. Începu o activitate calmă şi ordonată. Chirurgii interni şi surorile îşi vedeau de treabă. Cele două infirmiere de chirurgie stăteau în aşteptare; cineva aduse scaunul şi masa anestezistului. Sorrell abia vedea

toate acestea, deoarece nu avea ochi decât pentru fiul său, nemişcat, cu mâinile împreunate, îmbrăcate în mănuşi de cauciuc, părând o efigie de cavaler pios într-o biserică. Vorbea în şoaptă cu Simon Orange.

Între timp evenimentele îşi urmau cursul normal; oamenii forfoteau în jurul siluetei de pe masa de operaţie. Cineva îi lega picioarele; altcineva pregătea un irigator. Kit şi Orange stăteau alături supraveghind activitatea subalternilor. Biggar, sora de la instrumentar, se apropie şi potrivi o mică lampă electrică pe fruntea lui Kit, care îi păru lui Sorrell o piatră nestemată strălucind pe faţa lui serioasă şi calmă. Kit era palid, dar nu atât cât îl simţea tatăl său.

Sorrell strânse bara metalică şi se pomeni rugându-se aprins, cu toată puterea voinţei, mândriei şi dragostei sale.

Operaţia începu. Lama lucioasă făcu o incizie dreaptă care se înroşi pe abdomenul alb. Sorrell privea ţintă. Incizia se făcu mai adâncă; tampoanele intrară în acţiune, odată cu depărtătoarele şi pensele; corpul inconştient palpita uşor, înconjurat de figuri grave şi atente, în stăpânirea unor mâini calme şi hotărîte. Lui Sorrell i se părea că mâinile lui Kit se mişcau încet şi foarte sigur.

Tatăl său nu-i văzuse niciodată expresia aceea atât de absorbită şi concentrată. Mulţumi lui Dumnezeu. Continua să se uite fără să facă cea mai mică mişcare.

Oamenii lucrau mai departe. Mâna dreaptă a lui Kit se cufundase în cavitatea aceea roşie şi albă; palpa ceva cu ochii aţintiţi undeva peste capul negru şi cârlionţat al unui chirurg intern, care se afla pe partea opusă a mesei de operaţie. Zâmbi uşor şi spuse câteva cuvinte lui Orange care stătea alături de el. Acesta aprobă din cap.

„Are greutăţi! îşi spuse Sorrell. O Doamne!…”

Christopher introduse un speculum. Trebuia să lărgească rana şi să secţioneze unul din muşchii drepţi. Toată lumea încremenise într-o aşteptare critică, curioasă de ceea ce avea să urmeze. Orange îşi zvârlise capul mare înainte, ca şi cum toată forţa lui ar fi fost concentrată într-un singur punct. Sorrell nu-l vedea mişcând buzele… Greutăţi!… Avea impresia că fiul său stătea aplecat de ceasuri întregi deasupra acestei cavităţi deschise într-un corp omenesc, tatonând, mânuind bisturiul, absorbit în întregime de munca lui. Sorrell dorea cu ardoare sfârşitul, rezultatul. Tâmplele îi vuiau, nu-şi mai simţea picioarele… Se lăsă greu pe bara metalică.

Deodată se produse o agitaţie, un fel de freamăt printre

oamenii aceia cu figuri intens preocupate. Se întâmplase ceva; ceva critic... Sorrell închise ochii.

Când îi redeschise, Orange zâmbea iluminat şi sumbru totodată; pe o tăviţă se vedea un obiect nelămurit. Kit examina cavitatea aceea obscură şi caldă.

Se îndreptă brusc, ca pentru a-şi dezmorţi muşchii şi spatele. Se întoarse căutând din ochi silueta familiară şi trimise un zâmbet tatălui său.

Abia ţinându-se pe picioare, Sorrell coborî treptele, merse de-a lungul unei galerii, coborî din nou un rând de trepte şi ajunse în coridorul alb. Deodată nu mai văzu nimic. Leşină.

Dar Kit nu află niciodată despre aceasta...

CAPITOLUL XXXII

1

Sorrell cumpără casa cu nr. 107 de pe Welbeck Street, se adresă unei firme de zugravi şi decoratori, iar când aceştia îşi terminară treaba şi plecară, sosi un camion greu, încărcat cu mobilă, din Winstonbury.

Aruncând întâmplător o privire pe fereastră, un pacient dintr-o sală de aşteptare de la nr. 106 citi pe camionul verde inscripţia „William din Winstonbury”. De mai bine de doi ani Sorrell colecţiona mobila destinată camerelor mai importante ale casei lui Kit şi astfel depozitase într-o magazie din Winstonbury piese frumoase din secolul al XVIII-lea, cele mai multe în stil *Queen Anne.* Se aflau acolo de asemenea porţelanuri scumpe, gravuri, tapiserii, vase vechi de Sheffield şi argintărie. Williams, devenit între timp asociat în această afacere prosperă, deschisese încă un magazin mare pe High Street, unde cei cu gusturi mai moderne puteau găsi orice, începând cu o imitaţie de pat antic cu baldachin şi până la o savonieră. Atât

„Tânărul William”, cât şi bătrânul William, făceau afaceri de aur.

Mobilarea casei avea pentru Sorrell semnificaţia unui lustru final şi delicat peste cariera fiului său. O făcea cu dragoste, cu acea satisfacţie sensibilă a omului care a ajuns la înţelegerea că frumuseţea unei linii şi a unei ţesături posedă o dulce şi tainică permanenţă. Luciul plăcut al lemnului, bogăţia delicată a culorilor patinate erau un motiv de perpetuă delectare şi rătăcind prin odăile casei lui Kit, Sorrell sorbea această plăcere tainică: parfumul emanat de floarea deschisă a realizării depline.

„Nu mai am nimic de făcut”… se gândea.

La fel gândea şi fiul său, mişcat, oarecum tulburat, şi poate în adâncul inimii puţin nemulţumit de sine. Cine a mai avut drumul netezit cu atâta grijă, toate obstacolele măturate din cale?… Şi totuşi înţelegea motivele tatălui său, stăruinţa calmă, dar hotărâtă a bătrânului gladiator care luptase în arenă cu toate greutăţile materiale şi care ştia că lupta pentru bani nu este proba cea mai concludentă.

„— Faci prea mult pentru mine, tată!

Mângâind cu dragoste o cupă de porţelan Famille-Rose, Sorrell îşi apără planul:

— Ce tot spui? De altfel, sunt pe punctul de a termina şi apoi dacă nu m-ai fi sprijinit şi tu, ce-aş fi realizat? A trebuit să mânuiesc un topor, pentru că voiam să-ţi dau şanse să mânuieşti o armă mult mai delicată şi mai preţioasă. Voiam să te scutesc de învălmăşeala degradantă.

— Poate că asta m-ar fi făcut mai maleabil!

— Poate. Dar pentru mine este limpede că şi tu ai avut de luptat, de muncit din greu – altfel ca mine, desigur... dar ai reuşit!...

Într-o seară de toamnă Kit stătea în faţa oglinzii aranjându-şi papionul negru. Sacoul şi vesta de seară erau întinse pe pat. O linişte plăcută domnea în casă, casa lui, cu toate că închiriase câteva camere cu dependinţe domnişoarei Rebecca Morrison, medic ginecolog, şi domnului Eustace Weymonth, specialist în dermatologie. Pe uşa verde de la intrare se vedeau trei plăcuţe de alamă. Afară de asta, câţiva pacienţi veneau zilnic să-l consulte pe dr. Christopher Sorrell, musafiri neaşteptaţi, trimişi de cineva aparent necunoscut. Continua să fie oarecum surprins de venirea lor. Un tânăr chirurg începător în vremurile astea de concurenţă înverşunată! Auzise despre unii medici care aşteptau ani de zile o

clientelă care nu mai venea, fiind nevoiţi să încheie căsătorii convenabile ca să poată aştepta în continuare, sau să treacă în cele din urmă la o ocupaţie mai obscură dar mai rentabilă. Ghicea că venirea unora dintre aceşti pacienţi se datora lui Gaunt, alţii veneau la recomandarea lui Orange, dar mulţi dintre ei erau trimişi de foştii interni de la Sf. Martha, stabiliţi în provincie. Sir Ormsby ieşise la pensie, dar oamenii continuau să-i ceară sfatul, chiar dacă nu-i mai puteau folosi măiestria. „Recomandaţi-mi pe cineva, dar nu pe unul din băieţii aceia cu pretenţii. Vreau un om corect care să nu mă ciopârţească doar de dragul publicităţii sau al banilor”. Desigur, problema nu era pusă chiar atât de direct, dar Sir Ormsby înţelegea foarte bine ce i se cerea. „Consultaţi-l pe dr. Christopher Sorrell, pe Welbeck Street, 107. E tânăr dar absolut corect. Deosebit de capabil. Puteţi avea toată încrederea”.

Christopher se pregătea să cineze la Chelsea. În timp ce taxiul îl ducea prin labirintul ordonat al străzilor, sub valul crescând de, lumini, se gândea la tatăl său care stătea probabil în faţa căminului din vechea lui căsuţă, răsfoind un catalog de flori sau o carte despre întreţinerea solului. Londra nu-l mai interesa, ba chiar îi displăcea, şi Kit şi-l imagina spunându-şi – deşi n-o făcuse

niciodată cu glas tare: „Pe vremea mea era cu totul altfel”. Când Sorrell se gândea la Londra, o vedea ca un oraş al birjelor cu cai, când puteai să te plimbi pe Oxford Street fără să te amesteci cu „gloata aceea de femei trândave şi inutile”. Începea să trăiască din amintiri. Aglomeraţia absurdă, zgomotul, hoardele bubuitoare de autobuze şi maşini, atâtea lucruri care i se păreau obişnuite lui Kit, îl şocau şi îl îndepărtau pe tatăl său.

Thomas şi Cherry Roland erau oameni care căutau să privească înainte, poate cu ironie, dar ironia lor era binevoitoare. Kit se distra în serile pe care le petrecea la Chelsea. Trebuia să stea mereu în alertă, cu ochii bine deschişi, să-şi lase grijile zilei undeva departe, în urmă. Era o casă unde se râdea şi se făcea haz cu drăgălăşenie, unde viaţa era privită cu optimism, maturitate şi umor, ceea ce aducea un corectiv, o indispensabilă cupă de şampanie temperamentului prea serios al tânărului Sorrell.

Kit şedea în stânga lui Cherry având în faţa lui un tânăr palid, cu ochelari enormi, care vorbea puţin peltic despre o carte, comparând-o cu un avion care lansează bombe. Kit urmărea buzele roşii, încreţite ale tânărului. Atingând maşinal cu degetele paharul cu vin din faţa ei, Cherry îi

aruncă lui Kit o privire ştrengară:

— Ai citit-o, cred?

— Ce anume?

— „The Amazon”.

— Fluviul?

— Nu, dragă, ultima carte a lui Molly Pentreath.

Kit nici nu auzise de ea.

— Am citit „Ulcioare sparte”.

— Ţi-a plăcut?

— Mi s-a părut oribilă.

Văzu că răspunsul lui o amuzase:

— Ce vrei, Cherry, am spus exact ce gândesc. Am cunoscut-o pe Molly Pentreath pe vremea când era o fetiţă. Mi-a făcut un cucui în cap cu un ciocan de croquet!!

— Face cucuie şi astăzi, dragul meu!

— Da, se pare că aşa este! Tot cu lovituri de ciocan. Pe lângă asta obişnuia să trişeze ca un drac!

— Fii atent! O cunosc.

— Serios? spuse Kit.

Ar fi vrut să afle cum arată acum fetiţa pe care o cunoscuse, dar Cherry nu-l putea satisface. Avea obligaţii faţă de un domn scund şi gras, aşezat la dreapta ei, care

scria cărţi foarte serioase despre etnologie şi-şi aducea pâinea cu el când lua masa în oraş. Kit îl auzi spunând: „Fără zahăr, vă rog, fără zahăr!” şi se gândi că aceste cuvinte îl caracterizau întocmai. Pesemne că Cherry socotea de datoria ei să-l îndulcească măcar cu zaharină.

Peste vreo două săptămâni, doamna Roland o întâlni pe Molly Pentreath la Minerva Club cu ocazia uneia dintre seratele acelea de gală când membrele afiliate invită câte o celebritate masculină şi se amuză tachinându-se. Molly şi Cherry Roland dădură una peste cealaltă în fumoar. Discursurile fuseseră extrem de plictisitoare, iar victimele răspunseseră moale la zeflemele.

— Bună ziua! Zilele trecute am avut la cină pe cineva care te cunoaşte.

— Pe cine?

— Pe Christopher Sorrell.

Molly înfipse o privire ascuţită în ochii lui Cherry:

— A, bătrânul *Kit-bag!* Din când în când mai aud câte ceva despre el de la fratele meu. S-a făcut tăietor de apendice, sau aşa ceva?

— Să ştii că noi ţinem mult la el. Mi-a spus că a citit romanul dumitale „Ulcioare sparte”.

— Bietul de el!

— Da. Mi-a mărturisit că romanul i s-a părut oribil. Molly Pentreath izbucni în râs...

2

Având o constituţie pentru care exerciţiile fizice sunt o necesitate, Kit prinse gust pentru scrimă şi deveni membru al Clubului de Scrimă. Continua să meargă mult pe jos variindu-şi itinerariile şi obiectivele, dintre care cele mai importante erau Kensington Palace, Catedrala romano-catolică de la Westminster şi capătul nordic al lui Regent’s Park. Odată, plimbându-se prin parc, într-una din acele zile blânde, când capricioasa lună martie devine neaşteptat de binevoitoare, se aşează pe bancă pe o alee laterală. Soarele strălucea; niciun nor nu întina albastrul cerului; narcisele îşi legănau capetele cu reflexe aurii, iar mai departe, dincolo de tufişul de liliac înmugurit, un şir de case vechi îşi etala albeaţa strălucitoare.

Kit auzi strigăte şi tropot de picioare tinere. Vreo şase puşti care puţin mai înainte aruncaseră cu pietre într-o vrabie şi reuşiseră să-i rupă o aripă, o capturară; îi legară o sfoară de picior şi prinseră celălalt capăt al sforii de o cutie albă de carton! După aceea îi dădură drumul şi urmărindu-i încercările disperate şi zadarnice de a-şi lua

zborul, îşi agitau şepcile ca s-o sperie şi strigau cât îi ţinea gura.

Kit se ridică să intervină, dar cineva i-o luă înainte; o tânără înaltă, îmbrăcată într-un taior verde-deschis sărise de pe o bancă mai îndepărtată de pe alee. Intervenţia ei fu bruscă şi energică; alegându-l pe cel mai voinic dintre băieţi, îl înşfăcă de gulerul pardesiului şi îl zgâlţâi cu putere; băiatul răspunse atacului asemenea unui mic animal sălbatic, încercând să o lovească cu picioarele peste glezne. Kit făcu doi paşi înainte, apoi se întoarse şi se aşeză din nou pe bancă. Amestecul lui ar fi fost de prisos, deoarece „femeia în verde” continuă să-i administreze corecţia până când băiatul încetă să se mai zbată. Îl ţinu strâns de guler certându-l, până când băiatul izbucni în lacrimi:

— Ei, îţi place? Crezi că vrabiei i-a plăcut? Bestie mică ce eşti!

Îi dădu drumul şi se duse să ridice pasărea de jos. După ce o scăpă de sfoară şi de cutia de carton, o ţinu în căuşul palmei, în timp ce micul grup îi urmărea gesturile.

— Cine a aruncat piatra?

Nu căpătă răspuns şi, netezind căpşorul păsării cu degetul, întoarse o privire aspră către tinerii vânători:

— Acum gândiţi-vă un pic! Dacă unul dintre voi ar fi lăsat aici cu un picior rupt şi o mulţime de tigri în jurul lui?... E foarte uşor să arunci pietre – dar nu poţi repara o aripă ruptă. Nimeni nu poate.

Îi lăsă trişti şi bosumflaţi şi, cu pasărea în mână, trecu pe lângă banca lui Christopher, cu un mers suplu şi agil. Taiorul ei verde avea o garnitură aurie la gât şi la manşete, iar de sub pălăriuţa neagră cu borul mic ce-i umbrea fruntea dreaptă şi largă, apăreau două semilune de păr negru, contrastând cu albeaţa pielii. Avea o gură roşie expresivă, bine conturată, maliţioasă şi dârză. Ochii ei negri străluceau neînfricaţi şi limpezi în momentul când trecu pe lângă banca lui Christopher Sorrell.

Acesta tresări:

— Cu siguranţă este ea...

Nu-i vorbi şi nici ea nu-l văzu, dar Kit se ridică şi se luă după dânsa, întrebându-se unde se duce şi ce are de gând cu pasărea. Molly Pentreath! Aceeaşi ca altă dată, şi totuşi alta, o apariţie strălucitoare şi elegantă, alunecând cu repeziciune sub razele soarelui de martie... Mergea grăbită... Aceste picioare lungi, picioarele copilei dârze şi neastâmpărate care se căţăra în vârful copacilor! În timp ce-o urmărea, Kit simţi un fior ciudat. O fată frumoasă,

plină de vitalitate, nerv, pasiune. Uimit, se ţinea după ea ca o umbră... Nu simţea dorinţa de a se apropia, cel puţin deocamdată. Pur şi simplu o urma, ca şi cum ea ar fi fost întruchiparea primăverii, iar el un simplu muritor în căutarea înnoirii pe care o aduce cu sine orice primăvară.

Îl conduse afară din parc, apoi de-a lungul lui Portland Place; cotind la dreapta, o apucă pe o stradă care trecea la nicio sută de metri de casa domnului doctor Christopher Sorrell. Nu-şi dădea seama că este urmărită. Traversară Oxford Street undeva în apropiere de Magazinele Seifridge. Trei minute mai târziu se aflau pe Taunton Street. Molly intră într-un magazin în faţa căruia trăsese tocmai atunci o camionetă roşie cu marfă.

Christopher ajunse în faţa magazinului. Un taior, o pălărie-două, o pereche de pantofi, un cordon. Aruncă o privire spre firmă şi citi numele „Salomé”.

— Exact! exclamă în sinea lui. Doar mi-a spus Maurice!

Prin urmare acesta era magazinul lui Molly unde vindea modele din Paris pentru puţinii cunoscători şi pentru cei mulţi care voiau să-i imite. Trecu înainte după ce aruncă o privire prin vitrină şi zări un reflex verzui. După câţiva paşi se întoarse şi traversând strada îngustă se prefăcu interesat de o vitrină cu antichităţi. Un moment mai târziu

îşi îndreptă privirea prin uşa de sticlă. Kit avea ochi foarte buni.

Molly Pentreath îi întorcea spatele. În faţa ei, foarte aproape, stătea un bărbat. Primul lucru pe care Kit îl observă era faptul că bărbatul nu purta pălărie. Capul său, uşor aplecat într-o atitudine atentă era acoperit cu un păr negru abundent, contrastând cu faţa albă şi lată. Era una din acele figuri amorfe care sugerau un boţ de aluat pe care cineva l-ar fi lipit de perete şi s-ar fi amuzat să-l modeleze la întâmplare înfigând două boabe mari de cafea în locul ochilor. Cele două siluete pivotară uşor. Molly ţinea vrabia în palma închisă iar bărbatul mângâia pasărea pe cap.

Kit îşi frecă bărbia.

Ce naiba făcea acolo tipul acela, şi încă fără pălărie? Părea că se simte ca acasă, avea un aer deosebit de prietenos, aproape intim.

Kit se îndepărtă îngândurat...

3

Christopher Sorrell se duse la Chelsea trei zile mai târziu. Roland nu era acasă, dar nu avu ipocrizia să regrete, deoarece persoana pe care voia s-o vadă şi să

stea de vorbă era Cherry. Bineînţeles, despre lucruri fără importanţă. Curiozitatea – o curiozitate de-a dreptul agresivă, – nu-i dădea pace. Era pur şi simplu absurd, dar nu voia să admită în ruptul capului că la mijloc putea fi altceva decât o simplă curiozitate.

Cherry şedea în faţa pianului în camera decorată cu roşu şi negru, bucurându-se de una din Acele ore de răgaz şi singurătate, când muzica se apropie tiptil şi te ia în stăpânirea ei. Îi zâmbi lui Kit, dar nu se ridică de la pian, aşa că tânărul luă loc într-un fotoliu auriu cu negru în spatele ei, la o oarecare distanţă.

— Vrei să vorbim sau preferi să asculţi?

— O! Continuă, te rog…

Şi Cherry înţelese imediat că el dorea să vorbească.

După ce se mai jucă puţin cu clapele, se întoarse pe taburet şi îi acordă mai multă atenţie decât îşi putea imagina Kit, căci atunci când un tânăr puternic şi serios ca el intra în cameră cu sufletul vibrând de emoţie, Cherry îi percepea zbuciumul tainic şi îl transpunea în muzică.

— Tom ia masa astăzi la *Savage.*

— Ah… N-am fost niciodată acolo.

— Spune-i să te ducă într-o seară.

— Sigur. Ce cântai adineaori? Vreo nouă compoziţie de-a lui?

— Nu. O bucată de Ravel. Cum merg treburile domestice la nr. 107? Ce face tânăra doctoriţă...?

Privirea ei îl derută:

— Am făcut o schimbare. Cele două servitoare ale mele sunt minunate, dar nu ştiu cum se face că nu s-au putut împăca cu Miss Morrison. Aşa că i-am dat a înţelege domnişoarei doctor...

— ... că cele două servitoare au mai multă importanţă!

— Într-adevăr, aşa este. A fost cam penibil să spun unei doamne că două reprezentante ale sexului ei cer rezilierea contractului nostru. Acum pacea s-a restabilit: În locul ei a venit doctorul Wynter, un otorinolaringolog.

Îşi frecă genunchiul uitându-se la pantofii doamnei Cherry şi părând să mediteze adânc. Apoi spuse deodată pe un ton perfect inocent:

— Pe cine crezi că am întâlnit zilele trecute?... Sau... sau sunt aproape sigur că era dânsa.

Doamna Cherry se făcu blândă ca o pisică.

— Dragul meu băiat, cum aş putea să ghicesc – dacă nici dumneata nu eşti sigur de identitatea persoanei pe care zici că ai văzut-o? E cam complicat!

— Ei, era Molly Pentreath. A intrat într-un magazin – un magazin de mode; cred că ţine un magazin şi pe lângă asta scrie romane. Se numeşte, Salomé” – vreau să spun – magazinul.

— Atunci trebuie să fi fost Molly.

— Aşa mi-am zis şi eu. Dar... între altele... cine e bărbatul?

— Care bărbat?

— Era unul în magazin – fără pălărie pe cap – ca şi cum ar fi fost de-ai casei.

— Băiete dragă, de unde să ştiu? Doar dacă n-o fi fost Oscar Wolffe – asociatul ei.

— Are un asociat?

— Aşa cred. Adică omul acesta – Wolffe – finanţează întreprinderea.

— Dar cine este de fapt?

— Ceva în City. Agent de asigurări sau aşa ceva.

— Nu sunt... căsătoriţi?

— Ai uitat „Ulcioare sparte”? Aceasta este atitudinea lui Molly Pentreath faţă de căsătorie.

Christopher exprimă o părere mai curând caraghioasă: cum că o Astfel de atitudine, putea să fie o simplă pază, dar Cherry, protestând cu un scurt „O, nu deloc, dragul

meu”, se întoarse spre pian şi începu să cânte fragmente din compoziţiile soţului ei. Din când în când îi adresa lui Kit câteva cuvinte cu o voce aproape cântătoare:

— Oamenii îşi mai schimbă părerea. Vinul vechi şi vinul nou, ştii cum vine asta? Te-ai gândit vreodată, Christopher, cât de mult îngrădeşte căsătoria viaţa unei femei?...

Kit o asculta tăcut şi atent.

— Molly este una din femeile care n-au de gând să se lase îngrădite. Există femei pasionate pentru munca lor, pentru cariera lor, la fel cum eşti şi dumneata.

Aruncă o privire peste umăr asupra chipului său grav.

— Bănuiesc că aşa este, spuse încet.

— Şi acum închipuie-ţi un moment, băiete dragă, că vine o femeie tumultuoasă şi te ia de bărbat, te închide în casă şi te obligă să ai grijă de copii... de servitori, astfel încât eşti silit să-ţi abandonezi munca de o viaţă şi să mai arăţi şi mulţumit pe deasupra... Cum ţi se pare?

— O, sunt cu totul de acord, spuse Kit, dacă o femeie are o carieră...

— Ei vezi, Molly Pentreath are. Şi îmi închipui că este convinsă, ca multe dintre noi, că a aduce copii pe lume... şi toate celelalte – este o treabă pentru specialişti, adică

pentru femeile care doresc copii. Şi nu toate femeile îi doresc, să ştii.

Christopher îşi examina unghiile:

— Te rog să nu mă crezi indiscret, Cherry, dar aş dori să-mi spui...

Ea se răsuci pe taburet şi îl privi drept în faţă:

— Ştiu ce vrei să mă întrebi... a trebuit să trec prin asta şi dacă s-a întâmplat – am dorit amândoi copilul... Se pare că te căsătoreşti uneori pentru că nu eşti în stare să te împotriveşti. Afară de asta...

Îşi înălţă capul cu un aer răzvrătit:

— Unii bărbaţi înţeleg lucrurile – şi dacă aşa e cazul, atunci frumoasele hotărâri ale femeilor dispar ca un fum. Dar mai există şi unii domni Gulliver... Ţi-ar place să fii legat de o doamnă Gulliver?...

4

Peste vreo două săptămâni, Christopher primi un bilet din partea doamnei Cherry Roland.

„Vino să iei masa la noi sâmbătă seara. Fără etichetă. Te aşteptăm la şapte şi jumătate”.

Kit răspunse la invitaţie. Avusese o zi plină şi, stăpânit de o plăcută oboseală, urcă în urma servitoarei la etajul

casei Roland, apreciind în sinea lui eleganţa ei plină de culoare.

Covorul chinezesc pe care păşea, gravurile frumoase de pe pereţi, de un auriu închis, jocul de umbre şi lumini pe stejarul, nucul şi lacul mobilierului îi creau o senzaţie de dulce reverie. Auzi sunetele pianului, la care cântau cu siguranţă nişte mâini de femeie şi îi veni în minte gândul curios că o asemenea casă trebuie să fie locuită neapărat de o femeie.

Cherry se ridică să-l întâmpine. Era singură şi în ochii ei lucea o veselie maliţioasă.

— Sper că n-am venit prea devreme?

— Nu. Ceilalţi sunt în grădină. Tom a cumpărat o margine de havuz în stil italian.

Se îndreptă spre fereastra largă dinspre apus, încadrată de o boltă sprijinită pe stâlpi albi. Prin geamurile mari se vedeau apusul soarelui şi ramurile întunecate ale unui platan încărcate de muguri. Kit o urmă, cam intrigat de zâmbetul şi de licărirea puţin răutăcioasă a ochilor ei.

Cherry se opri să contemple grădina, – o creaţie a lui Roland – care transformase un teren pustiu şi dezolant într-o frumoasă curte pavată cu dale, împodobită cu statui

şi arbuşti tunşi plantaţi în amfore albastre sau din piatră cenuşie. Un spalier vopsit în verde închis acoperea zidurile.

În mijlocul curţii trona noul ghizd de havuz, iar Roland şi o femeie tânără îl examinau de aproape. Fata întoarse capul spre Roland în timp ce-i vorbea şi Christopher îi recunoscu profilul.

O clipă rămase s-O privească, iar Cherry bătea darabana cu degetele pe geam:

— A; eşti o femeie perfidă!

— De ce perfidă, dragă...

Se auzi bătaia gongului şi coborâră ca să se întâlnească cu Roland şi invitata lui în holul mare cu covoare orientale şi mobile vechi englezeşti.

— Uite pe cine ţi-am adus, Molly!

Ochii ei surprinşi se opriră asupra lui Christopher. Cherry plănuise o dublă cursă.

— Desigur! E bătrânul Kit!

El îi întinse mâna şi privirea lui era la fel de hotărâtă ca şi aceea a tinerei fete.

— Doamna de Ciocan!

Amintirea o făcu să surâdă:

— Era o lovitură sub centură!... Odinioară ne cam

ciorovăiam.

— O luăm de la început?

Îl studia cu ochii mari, iscoditori, apoi aruncă o privire piezişă către Cherry:

— Zici că a citit una din cărţile mele! O carte mai degrabă oribilă!...

— Ei haide, haide, potoliţi-vă, şi Roland îl apucă pe Kit de braţ, nu începeţi aici, vă rog! Mi-e o foame!...

Aşezat în faţa lui Molly Pentreath şi privind-o peste masa de lemn lustruit, neacoperită, Christopher încercă o ciudată stare de confuzie, fiind nevoit să recunoască că tulburarea lui i se datora de bună seamă ei. N-ar fi putut spune cum şi de ce, dar fata asta avea în ea ceva unic, deosebit, o siguranţă, aproape ca o sfidare. Îşi aminti că de fapt era o celebritate şi se simţea uimit totodată de naturaleţea şi simplitatea ei desăvârşită. Era aceeaşi Molly care-i dăduse lovitura de ciocan, şi totuşi alta, mult mai misterioasă... Da, Asta era: o făptură învăluită în mister – cel puţin pentru el – şi surprinzătoare. Avea impresia că înţelegea tot atât de puţin femeia cu ochii aceia căprui, întunecaţi şi dârji, cât şi misterul vieţii însăşi. Totul la ea îl tulbura: privirea, gesturile, izbucnirile imprevizibile ale temperamentului. Era conştient de

natura oarecum primitivă a mentalităţii sale în comparaţie cu ea. Buimăcit, înotând în gol, se temea să vorbească, simţind că n-ar putea spune decât nişte platitudini şi banalităţi în genul „Gulliver” şi că ea l-ar judeca după aceste vorbe... Da, era o făptură strălucitoare, şi strălucirea ei îl tulbura şi îl rănea...

Se servea peştele, când pentru prima oară de la începutul mesei, Kit îşi făcu auzită vocea ca răspuns la întrebarea ei directă:

— Am auzit că ai petrecut un *week-end* cu Maurice.

— Da.

Nu-i veni nimic altceva decât această singură silabă stupidă, de aceea se sili s-o amplifice:

— Mi-a plăcut casa lui... Am jucat croquet împreună...

— Şi Perdita?...

— Nu, numai Maurice şi cu mine.

— Bănuiesc că l-ai bătut.

— Da. L-am bătut.

Se întoarse să-i spună ceva lui Roland şi în timp ce ochii ei erau întorşi în altă parte, Kit o studie pe îndelete, cu un fel de curiozitate parcă gata de luptă. Nu ştia nici el de ce, dar prezenţa ei îl făcea să se simtă combativ, pus pe harţă. Purta o rochie neagră cu un colier de jad verde la

gât. Kit observă linia sinuoasă a gurii ei expresive şi părul neobişnuit de negru.

Şi deodată, fata îi surprinse privirea şi păru să strângă mai tare, în jurul eului ei intim un văl invizibil, cu indignarea mândră a celui surprins nepregătit. El îşi dădu seama că o privise cu prea multă insistenţă; licărul subit al ochilor ei avea ceva din calitatea jocului cu floreta, ca şi cum privirea ei ar fi parat-o pe a lui, îndepărtând-o. Nu-i plăcea să fie studiată astfel. Făcu o uşoară grimasă, ca la o atingere neplăcută, gata să riposteze vehement: „Nu mă atinge!”

Kit roşi şi Lăsă ochii în farfurie, în timp ce soţii Roland schimbară o privire amuzată.

— Mai vrei puţin Bourgogne, Kit?

— Mulţumesc.

— Ai avut o zi grea?

— Destul de grea. Am stat în Sala de operaţie trei ore. S-au nimerit cazuri din cele mai complicate.

Îl apucă deodată o poftă nestăpânită să braveze, să se umfle în pene, sub ochii care îl înfruntau de cealaltă parte a mesei. De ce o supăra privirea lui admirativă? La urma urmei asta făcea – o admira.

Începu să vorbească şi pe măsură ce cuvintele lui

căpătau mai multă forţă, tânăra fată devenea tot mai tăcută, îl observa cu de-amănuntul, aşa cum făcuse şi el în timpul conversaţiei ei cu Roland. Kit îşi dădea seama de asta şi la rândul lui se simţea iritat. Îi făcea tot mai mult impresia unei femei deştepte, ironice, enigmatice.

5

Cherry cânta. Luna plină răsărise strălucitoare deasupra grădinii lui Thomas Roland. Acesta deschisese fereastra înainte ca mâinile soţiei sale să fi atins clapele pianului şi rămase să privească grădina, să asculte sunetele muzicii; fumul ţigării sale de foi plutea în fâşii subţiri ca nişte benzi de peliculă în boarea caldă şi plăcută a nopţii de aprilie.

Cântecul se sfârşi şi Cherry rămase în faţa pianului, cu mâinile pe clape.

— Frumoasă noapte! spuse Roland.

Şi întorcându-se către Kit şi Molly:

— Haideţi, voi doi, să-mi vedeţi grădina sub clar de lună!

Se opri lângă pian:

— Cântă, Cherry! Cântă! Trebuie să-i auziţi vocea cum sună în grădină şi să-l vedeţi pe Narcis trăgând cu

urechea.

Molly Pentreath refuză mantoul ce-i fusese oferit, dar nu putu opri mâinile insistente ale lui Roland să i-l pună pe umeri. Acesta îi conduse spre statuile albe ale căror umbre se întindeau pe dalele scăldate în lumina lunii şi spre ghizdul havuzului care descria un arc de cerc în întuneric. Christopher se opri lângă un Faun dansând, avându-l în faţă pe Narcis cu degetul ridicat, ce părea să asculte glasul lui Cherry. Ea alesese o arie din „Samson şi Dalila”. Cânta cu o pasiune şi o duioşie care îl făcu pe Kit să-şi plece capul, ca şi cum s-ar fi cufundat în apa adâncă a glasului ei încântător.

Se făcu linişte. Molly Pentreath stătea cu coatele pe marginea havuzului, în timp ce Roland îşi ridică privirea spre fereastra deschisă a salonului.

— Ce voce minunată! murmură el.

Fredonă încet câteva măsuri dintr-un cântec, apoi porni deodată spre casă:

— Aşteptaţi un moment! Mă duc să o rog să cânte ceva din *Cherry din Chelsea.* Sunteţi în grădina mea; veţi avea şi muzica mea, cu aceeaşi ocazie.

Dar nu se mai întoarse la ei. Stăteau amândoi sub clar de lună şi aşteptau, Kit lângă statuie, Molly lângă havuz,

ciulind urechea la discuţia amicală, domestică, ce răzbătea din salon. O auziră pe Cherry râzând şi lovind la întâmplare o clapă a pianului, şi vocea lui Roland, puternică, adâncă, parcă amuzată.

Linişte... Două fiinţe la fel de rigide ca şi statuia din grădină... Kit o privea, în timp ce fata studia atent discul lunii – o siluetă tăcută şi întunecată, aşteptând calmă, nu cuvintele lui, ci muzica promisă. El încerca o senzaţie vagă de adversitate, ca şi când ar fi dus o luptă mută cu tăcerea ei.

— Ce-ai făcut cu vrabia aceea?

Ea nu schiţă niciun gest. S-ar fi zis că bărbatul aruncase cu una din pietrele ştrengarilor în direcţia ei şi că ea se apăra de lovitură prin tăcerea care o învăluia ca un scut magic.

Adversitatea împotriva tăcerii ei deveni mai înverşunată; fie ce-o fi, o va face să vorbească:

— I-ai sucit gâtul?

Răspunse cu o voce joasă, indiferentă:

— Nu, am cumpărat o colivie. Era singura soluţie... sau să-i sucesc gâtul. Cherry e foarte drăguţă, dar vorbeşte prea mult.

— Greşeşti! Cherry nu mi-a spus nimic. Eram acolo.

Înţelese că ea îl privea.

— Braţul lung al coincidenţei! Dumneata erai bărbatul, de pe bancă?

— Da.

— Doar un bărbat pe bancă!

Simţi un şoc, o revoltă a tuturor simţurilor – ceva cu totul nou pentru el. Doar un bărbat pe bancă! Ei bine. – da!

— Nu eram singur.

— Bineînţeles.

— Mă întrebam ce ai să faci cu pasărea. Prin urmare ai pus-o într-o colivie, pe Taunton Street?

Ea făcu gestul de a-şi strânge mai tare mantoul în jurul trupului:

— Iese din colivie şi ţopăie pe masă. E un vrăbioi foarte obraznic. Văd că cei doi stau acolo la discuţie. Noapte bună, Narcis!

Kit o însoţi în casă. Sângele îi zvâcnea în tâmple şi în inimă. În timp ce urcau treptele, ea începu să-i vorbească într-un fel detaşat despre bietul Maurice, „canonizat din creştet până în tălpi”, după expresia ei „cu o nevastă pogorâtă parcă dintr-un vitraliu şi în aşteptarea unui prea sfânt *„bambino”.* Kit se simţea călcat în picioare de vocea

ei egală. Continuă să vorbească cu seninătate pe aceeaşi temă în salon, sub privirile puţin mirate ale gazdelor.

— Este exact atmosfera care îi trebuie lui Maurice. A privit viaţa întotdeauna ca şi cum ar fi fost o frumoasă fereastră de biserică, în genul tablourilor lui Burne-Jones, înţelegi? – Nu, eu nu-i văd prea des...

Kit avea sentimentul că dacă ar fi fost cu zece ani mai tânăr, ar fi tras-o de păr.

CAPITOLUL XXXIII

1

Pasiunea lui Kit progresa cu repeziciune.

Aflând printr-o stratagemă ingenioasă că Molly Pentreath mergea zilnic la clubul său să bea ceai de China şi că drumul ei trecea prin Hyde Park, alese această grădină ca loc de hoinăreală, atunci când munca îi lăsa un răgaz.

Dar nu se purta ca unul care cere o favoare. Cum îi căşunase această înverşunare, era peste puterea lui de înţelegere, şi nici nu se căznea s-o înţeleagă, când în jur se deschideau frunzele, miroseau florile şi până şi copacii londonezi filtrau razele soarelui peste covorul de verdeaţă. Dacă Sorrell se arătase îndârjit în lupta cu bagajele, fiul său dovedea aceeaşi îndârjire în povestea lui de dragoste.

Aşa cum nota Molly în jurnalul ei: «Niciun fel de „vă rog frumos!” Vine pur şi simplu întins spre mine, ca un tânăr războinic din Vremea vikingilor cu ochii albaştri ca

marea răscolită de vânturile nordului. Îi lipseşte numai costumul: un coif înaripat, o platoşă, un scut şi un paloş. Oricum, cel puţin ştii la ce să te aştepţi de la el...»

Ştia şi nu prea ştia – dar asta avea s-o descopere mai târziu. Căci a simţi că eşti cu zece ani înaintea celor mai înaintaţi contemporani ai tăi şi a nu admite că eşti şi copilul sângelui tău fierbinte şi al trecutului ancestral – înseamnă a-ţi provoca complexe, a ataca cea mai modernă dintre probleme: cum să-ţi trăieşti viaţa fără s-o ratezi. Kit o tulbura. Era extrem de sinceră cu ea însăşi cu privire la „reacţia sexuală", după cum îi spunea ea.

Întâlnindu-l, nici nu trăda, nici nu încerca nicio teamă. Fără trucuri feminine. El o dorea, iar ea ştia asta; mărul nu era altceva decât un măr. Îi apărea în cale aproape zilnic şi ea nu-şi lua nici cea mai mică măsură de prevedere ca să-l evite – îşi conducea vasul pe aceeaşi rută, cu pânzele în vânt, iar când corabia lui de viking îi ieşea înainte, ea accepta bătălia. Căci era o adevărată bătălie între un bărbat din miazănoapte şi o femeie din miazăzi, tot atât de depărtaţi unul de altul ca şi mările respective – care priveau viaţa fiecare cu alţi ochi şi îi cereau fiecare altceva. Până şi limbajul pe care îl foloseau fiecare părea de neînţeles pentru celălalt. Vorba directă a

lui Kit era ca o aruncare de suliţă; Molly, cu o fermitate aproape egală, ridica un scut implacabil şi strălucitor de după care îl împungea cu spada. Era infinit mai scânteietoare ca el, mai rapidă, mai temperamentală, mai subtilă. El îi sugera o făptură puternică, stângace, generoasă, teribil de virilă, capabilă de o tandreţe supremă şi de pretenţii exasperante. Nu că ar fi fost un spirit obtuz sau că ar fi existat în viaţă lucruri pe care el nu le-ar fi putut înţelege, ci pur şi simplu era vorba de lacunele unui creier de bărbat, înţelegea poate prea bine o anumită latură a fiinţei ei, neînţelegând sau ignorând în schimb tocmai acea latură care conta cel mai mult în ochii ei.

— Ce nevoie ai de magazinul acela? o întrebă el odată.

— Am nevoie de independenţă, îi răspunse scurt şi aspru.

— Dar O ai datorită cărţilor dumitale. Te descurci mult mai bine ca mine: apartament în oraş, o vilă la Marley!

— Eşti bine informat! răspunse ea batjocoritor.

Interesul lui era măgulitor, dar uneori o scotea din sărite, sau cel puţin aşa pretindea ea, şi atunci îi spunea nişte lucruri pe care ea însăşi le socotea de neiertat. El însă avea un fel de a păli, de a-i zâmbi care îi dezvăluia o

altă faţetă a fiinţei sale. Dacă îl lovea, nu se arăta niciodată jignit.

— Dacă mă amestec, o fac pentru că ţin mult la dumneata, şi o ştii foarte bine!

— Bine, dar afecţiunea îţi dă oare dreptul să vorbeşti ca un episcop?

— Concepţia dumitale de viaţă nu se potriveşte cu a mea.

— Haide, haide, misionarule! Du-te să predici biblia la sălbatici. Îţi închipui că am să-mi schimb felul de viaţă?

— Molly!

— Fii cuminte! E vechea idee cu Pasărea în colivie. Ce creatură învechită eşti, dragul meu!

— Ei da, sunt un om de modă veche.

— Să nu spui asta! Este o aberaţie.

— N-am ce-i face. Şi apoi nu-i o aberaţie. În zilele noastre nimeni nu spune – „Te iubesc”. De ce? Suntem prea blazaţi, prea lucizi, prea autocritici? Sau pentru, că nu mai credem?

— Eu una nu cred.

— Nu?

— Dragostea? Un simplu incident care se exagerează. Ştii prea bine că totul nu-i decât o absurditate perversă!

Să nu-ţi închipui că persoana mea nu mă interesează. Mă iubesc pe mine însămi, ambiţia mea, succesul, banii pe care îi câştig. E însuşi aerul pe care îl respir. Iar dumneata vrei să-mi strâng aripile…

— Dar nu vreau asta.

— Strânge-ţi aripile şi gândeşte-te la copilaşi – drăguţii de ei! Mici bestii! Nu înţelegi, că nu vreau să renunţ la libertatea mea? N-aş face-o nici chiar dacă aş ţine la cineva.

— Şi nu ţii la nimeni?

— Nu…

În lupta lor interveneau pauze, când amândoi se ţineau deoparte ca să-şi tragă sufletul. Ea stătea o săptămână fără să-l vadă şi după şapte zile ardea de dorinţa să-l vadă din nou. Molly iubea lupta, aventura ei, acest joc pasionant cu un bărbat pentru care jocul însemna atât de mult. Nu ea scosese strigătul de luptă; „Vino încoace!” – el era acela care pornise la atac; aşa că răspunderea luptei apăsa mai mult asupra lui decât asupra ei. Nu concepea să capituleze aşa cum înţelegea Kit capitularea, căci întreaga ei fiinţă, plină de forţă şi tinereţe se răzvrătea împotriva canoanelor din trecut. Le ura şi le dispreţuia în egală măsură. Tiranii vechi, care impuneau

îngrădiri vieţii!

Era liberă, iar libertatea este bunul cel mai de preţ, însăşi cununa existenţei; şi Molly Pentreath şi-o încununase pe a ei. Afară de asta, îşi iubea munca, propria ei profesiune, aşa cum Kit şi-o iubea pe a lui. Era pentru ea un mijloc de autorealizare, aşa cum femeia mai simplă se realizează în copiii ei. Temeritatea, independenţa ei de gândire cereau o relaţie care s-o lase liberă, dacă ar fi consimţit vreodată să dăruiască această parte a fiinţei sale unui bărbat. Nu era o fire rece. Dimpotrivă, era arzătoare şi lipsită de prejudecăţi, dar refuza să vadă în actul sexual altceva decât un incident; femeia fusese sortită dintotdeauna să-l suporte sub forma unei sclavii permanente. Pentru Molly, ideea căsătoriei ca o carieră era atât de depăşită, încât orbirea îndărătnică a lui Kit faţă de ceea ce era atât de evident, o irita.

Şi totuşi perseverenţa şi statornicia lui erau la fel de evidente. Ea îl vedea ca pe un soţ înnăscut, un bărbat destinat să facă fericită o femeie mai maleabilă. Datoria lui era să inspire dragoste unei făpturi blajine, gata să se ataşeze unei fiinţe simple şi cumsecade, devotate, pentru care virilitatea lui robustă ar însemna întotdeauna un izvor de bucurie şi calitatea supremă. Spiritul viu al lui

Molly însă s-ar lovi veşnic de marginile stabilităţii lui simple şi sănătoase. Putea să-l compare cu o piesă de mobilă fină, stejar de calitate, durabil, iar temperamentul ei mobil se revolta la ideea de a fi închis într-un bufet de stejar. Prefera un scrin de lac, ceva mai uşor şi mai puţin solemn.

Romanul lor de dragoste deveni aproape sumbru. într-o după-amiază, Kit intră în prăvălia ei chiar în momentul când ea şi domnul Oscar Wolffe făceau haz de nişte rochii noi sosite de la Paris. De fapt ea le încerca, dispărând din când în când în salonul de probă, zugrăvit în culoarea fildeşului şi revenind cu un aer de frivolitate ironică. Wolffe şedea pe un scaun cu un zâmbet afectat pe faţa lui inexpresivă; ochii mici, vioi, ca două boabe de cafea, străluceau. După toate aparenţele, existau foarte puţine lucruri pe care Wolffe să nu le ştie. Nasul lui lat şi cărnos părea însăşi întruchiparea rafinamentului. Urâţenia şi aerul lui de voalată perspicacitate exercitau o anumită atracţie; înţelegea nuanţele, era fin şi sofisticat; putea să spună dintr-o privire ce-i lipseşte unei rochii. Nimic nu-l contraria; întreaga atmosferă de la Monte Carlo vibra în vârful degetelor sale groase dar sensibile. Te făcea să râzi în timp ce câştiga o groază de bani.

De câtva timp erau singuri glumind agreabil, când deodată Kit năvăli înăuntru ca o vijelie. Dintotdeauna acest Oscar Wolffe trăise în subconştientul lui ca o ameninţare sinistră, dar nu vorbise niciodată cu Molly despre asta. Nu îndrăznise să meargă atât de departe cu indiscreţia.

Molly făcu prezentările. Se salutară din cap – Wolffe bine înfipt pe taburetul lui, plimbând peste faţa încremenită a lui Kit o privire de o bizară solemnitate.

— Vă interesează rochiile?

Rochiile nu-l interesau câtuşi de puţin. Era conştient mai ales de această stăpânire de sine perfectă şi solemnă, atât de atotştiutoare şi enigmatică. Ghicea zâmbetul din spatele ei, atenţia ironică a omului monden pe care-l amuza situaţia creată.

I se adresă direct lui Molly, interpunându-se între ea şi bărbatul de pe taburet:

— Am nişte bilete pentru astă seară la Haymarket. Poţi să mergi?

— Mă tem că nu.

— A... nu face nimic! Am crezut că poţi. Am trecut numai să te întreb.

Ieşi brusc cu aceeaşi figură feroce şi palidă, ignorându-l

pe domnul Oscar şi lăsând această atmosferă pariziană tulburată ca după o rafală de vânt din nord-est. Wolffe se uita ironic spre uşă:

— Un tip vijelios! Credeam că o să mă arunce în stradă!

Molly se privea într-o oglindă înaltă, nu pentru că ar fi interesat-o imaginea ei, ci pentru că îşi dădea seama de violenţa ascunsă a venirii şi plecării lui Kit. Totodată, faţa plată şi interogativă a lui Wolffe îi provoca o stare de jenă, ca lumina bruscă a razelor de lună peste o emoţie inoportună. Nu dorise ca aceşti doi bărbaţi să se întâlnească. Fiecare dintre ei simboliza o parte a impulsurilor sale incompatibile şi a raţionamentelor ei cinice. Prin mişcări uşoare ale trupului aprecie croiala rochiei pe care o încerca.

— Poate... puţin prea rigidă.

— Da. Nu are destulă supleţe pentru dumneata. Nu este ca tânărul acesta, căruia i se potriveşte o armură medievală!

— Ei, are şi el calităţile lui!

— Nu prea e flexibil, mi se pare. Beton armat!

— În orice caz, nu e din cauciuc.

Se uita în oglindă cu o privire dură. Se gândea că peste o jumătate de oră va merge la club, şi dacă va trece prin

parc... singură... Da, probabil, va avea de înfruntat încă unul din atacurile Normandului... Ar putea să-l ia cu dânsa pe Oscar şi să se adăpostească după el ca după o pernă mare şi albă... Dar, de fapt avea nevoie de un asemenea scut? Era atât de moale, de flexibil, de artificial! Un om care înţelegea orice şi care accepta orice. Nici urmă de pasiune! Era perfect ca arbitru în materie de rochii şi ca asociat – un tip spiritual şi puţin cinic. Dar pe mările Nordului, cu gheţuri de jur împrejur, în urgia furtunii... Nu-l vedea la prora unei corăbii, cu ochii scânteind ca lama unei spade!

Nu. Va merge singură...

Ceea ce şi făcu.

Kit o Aştepta stând pe o bancă verde, nu departe de intrarea Grosvenor, de cealaltă parte a aleii, aplecat peste bastonul pe care îl ţinea între genunchi, ca un luptător sprijinit pe garda sabiei. Veni în întâmpinarea ei.

Mânia i se risipise; acum era extrem de serios.

— De fapt, cu ce se ocupă propriu-zis, omul acela?

Se amesteca cu un tupeu!... **îi** răspunse rece:

— Oscar? Este agent de asigurare.

— Ştii ce vreau să spun. Care este rolul lui în afacerea dumitale?

Fiecare din ei vorbea cât se poate de clar şi precis; s-ar fi putut crede că păstrau amândoi un desăvârşit sânge rece.

— El a finanţat-o. Deţine jumătate din *Salomé* – cea pe care eventual o preferi!

— Înţeleg. El a făcut rost de bani?

— Exact.

— Şi ce rol precis joacă?...

Se aventurase prea departe şi replica veni biciuitoare, iritată:

— Cum îţi permiţi?... Ce bădărănie!... Sunt obligată să explic motivele mele personale, pentru că... dumneata?...

— Iartă-mă, spuse cu o sinceră durere în privire. Ai dreptate. A fost o bădărănie din partea mea. Dar îl urăsc... Cred că sunt cam nebun...

Ea rămase implacabilă:

— Într-adevăr! Ca un bărbat – dumneata – să îndrăznească să-mi pună o Astfel de întrebare! Dacă aş vrea să am o aventură, crezi că te-aş întreba pe dumneata?...

— Molly!

— Ce este?

— Nu-ţi bate joc de mine! Nu te preface!... Nu poţi... nu

poţi să faci aşa ceva!...

— Te întreb încă o dată: este cumva treaba dumitale?

— Draga mea, este... nu-i vina mea. Te iubesc!

Ea se îndepărtă fără să scoată o vorbă. Mergând se gândea:

„Aceleaşi cuvinte învechite! Veşnic cu aceleaşi subînţelesuri! Gulliver! Gulliver!”...

2

Pentru Kit urmă o perioadă de ispăşire. Îi scrise exprimându-şi regretul:

„Iartă-mă. M-am purtat ca un bădăran. Nu am nicio scuză. Când pot să te văd din nou?”

Scrisoarea lui sosi într-un moment când ea stătea în cumpănă între ieri şi mâine, pe vârful unei coline de nelinişte, către care pornise mai demult. Hotărârile par să se impună uneori singure, alteori o toană îmbracă haina unei hotărâri matur chibzuite, ca să descoperi la urmă că în realitate nu este vorba decât de umbra acelei hotărâri.

Magazinul de pe Taunton Street începuse s-o plictisească; devenise de prisos, deoarece succesul cărţilor ei îi dăruia independenţa; afară de asta, îi răpea parcă prea mult timp. Constată că devenise o tânără

femeie foarte ocupată şi într-o oarecare măsură – o celebritate. Editorii o solicitau cerându-i articole şi nuvele pentru publicaţiile lor; părerile ei despre evenimentele la ordinea zilei aveau o valoare socială; agenţii ei de presă o sfătuiau să ţină conferinţe, şi cu cât mai îndrăzneţe – cu atât mai bine. Îşi descoperise vocaţia; munca ei o fascina. Cât despre *Salomé,* aceasta fusese un moment de teribilism, o toană, o încercare a aptitudinilor, iar acum sosise momentul să scape de ea.

Dar domnul Oscar Wolffe? Ajunsă pe culmea micii sale coline, descoperi cu surprindere că nu mai are nevoie de domnul Wolffe. Nu din cauză că ar fi plictisit-o, ci mai degrabă pentru că-şi pierduse importanţa. Devenise un fel de broască, al cărei contact rece şi orăcăit umoristic începuseră s-o irite. Îl putea compara cu un văl alb de ceaţă prin care un soare grăbit începe să-şi croiască drum. Era vâscos. Da, inteligent şi vâscos. Relaţiile dintre ei fuseseră o simplă glumă, mărginindu-se la flirt şi finanţe. El se aşteptase la mai mult, dar ca un cunoscător discret şi înţelept al lumii, apărea întotdeauna sub masca unui bărbat care înţelege perfect lucrurile şi nu se grăbeşte să înhaţe bucata râvnită.

Molly hotărî să vândă partea ei din afacere, care de

altfel era în plină prosperitate, iar domnul Wolffe putea să dispună de partea lui din *Salomé* – de cap, bust, picioare, sau oricum i-ar fi plăcut s-o numească. Ca de obicei, va câştiga bani frumoşi. Deci nu vor exista niciun fel de obligaţii – reflecţie pe care o însoţi de un mic zâmbet cinic. Domnul Wolffe n-a avut noroc! Ea reuşise în viaţă şi se putea lipsi de el. Altfel, s-ar fi produs probabil mici dificultăţi, ar fi fost nevoită să-i ceară fonduri suplimentare şi ca urmare, el şi-ar fi închipuit că îi încurajează speranţele. Molly intrase în afacere cu ochii bine deschişi şi avea de gând să iasă la fel, fără să aibă ce-şi reproşa.

Din întâmplare, îi scrise lui Kit o scrisoare, care în vremurile de altă dată ar fi fost calificată drept frăţească. Nu făcu nicio aluzie la vreo schimbare în planurile sale:

„Îţi este greu, pesemne, să înţelegi că o căsnicie nu intră în concepţia mea de viaţă, în cazul când – trebuie să precizez – afecţiunea ar învinge. Munca mea mă pasionează, aşa cum te pasionează şi pe dumneata munca dumitale. Presupun că nu este uşor pentru un bărbat să treacă peste prejudecăţile lui atavice şi să admită că în zilele noastre există femei care vor să fie ele însele. Oare

nu poţi înţelege că doresc să fiu eu însămi întotdeauna şi pretutindeni, că vreau să rămân liberă? Nu poţi înţelege dragostea ce o nutresc pentru munca mea, revolta mea împotriva oricărui amestec, mai ales împotriva formei specifice de amestec care interzice femeilor orice activitate creatoare individuală? Servitute sexuală. Căci este o servitute, orice ai spune.

De aceea, băiete dragă, Te sfătuiesc să mă elimini. Sunt o vestală. Bineînţeles ar trebui să mă simt măgulită! Dar de ce trebuie să mă simt măgulită, dacă unele amănunte ale persoanei mele fizice au avut darul de a te impresiona? Nu sunt genul de femeie de care ai nevoie.

Nu sunt femeia care te-ar putea face fericit, căci orice ar spune filosofii – noi trăim pentru fericire, chiar dacă fiecare o înţelege altfel. Ai nevoie de cineva mai tandru decât mine, mai uşor de mulţumit. Eu mă plictisesc repede şi atunci devin de-a dreptul infernală! Eu trebuie să fiu mereu în mişcare, să culeg impresii şi să le pun pe hârtie.

Scoate-ţi frumos pălăria şi spune-mi la revedere, iar peste vreo douăsprezece luni ai să te miri singur ce naiba ai găsit la mine...”

Totuşi curiozitatea ei rămase la fel de trează şi după ce termină scrisoarea. Se străduise să-i dea o notă de hotărâre definitivă, închipuindu-şi că reteza dintr-odată ceea ce voia să numească o intrigă amoroasă. Dar ştia că nu există nimic definitiv, ci doar o repetare continuă a aceloraşi trucuri. Era cu secole întregi mai bătrână decât Christopher care se afla încă la stadiul în care omul caută o finalitate în toate – în dragoste, în căsătorie, în muncă şi în acele rezultate solide pe care le numim progres. Cum va reacţiona oare? Va accepta hotărârea ei, aşa cum acceptase Oscar Wolffe sfârşitul episodului *Salomé?*

Cu o grimasă ironică şi o simplă ridicare din umeri?... Greu de crezut.

Nu-l văzu şi nu auzi de el timp de două săptămâni. Ar fi trebuit să ghicească că tânărul ei îndrăgostit fusese la Chelsea şi că unele femei, cu instincte materne, se însărcinează să comunice veştile bune copiilor lor adoptivi.

— Molly, îl anunţă doamna Roland, a hotărât să-şi vândă prăvălia. Ştii, pentru ea cărţile contează mai mult. Are un succes nebun.

Şi Kit se întoarse din Chelsea, aducând doamnei sale un fierbinte omagiu. Frumos din partea ei! După felul în care

îi vorbise! Asta înseamnă... asta nu poate să însemne altceva! Nu, la naiba, el nu era atât de înfumurat încât să-şi închipuie despre sine cine ştie ce pentru atâta lucru, deşi faptul avea o anumită semnificaţie... Da! Molly era grozavă!...

Îi scrise o scrisoare – şi când o citi, Molly simţi nevoia irezistibilă de a-i trage o palmă.

„Dragă Molly,

Îmi pare rău, dar eu rămân înlănţuit. Nu vrei să-mi laşi măcar speranţa unui posibil compromis? Să lăsăm să treacă aceste douăsprezece luni şi să vedem cât valorează profeţiile dumitale.

Am auzit că *Salomé* a murit sau este pe punctul de a trece în alte mâini. Nu pot să nu-mi arăt bucuria pe care mi-o produce această veste, îndrăznesc să-ţi spun că eşti infinitmai bună decât vrei să pari...”

Ea se năpusti şi-i răspunse pe loc:

„Dragă Kit,

Să te ia naiba. *Salomé* s-a dus pentru că mă plictisea. Şi pentru că munca mea adevărată este singura care are

importanţă în ochii mei. N-am să îngădui nici unui bărbat să-şi bage lingura în farfuria mea cu porridge.

A dumitale cu toată sinceritatea, Molly Pentreath”.

CAPITOLUL XXXIV

1

Din momentul acela Molly Pentreath dispăru fără urmă. Îşi părăsi apartamentul de pe Taunton Street şi o investigaţie discretă la clubul ei nu dădu rezultatele scontate. Miss Pentreath nu mai dăduse pe la club de o săptămână de zile şi nu-i pomenise portarului de vreo schimbare a adresei sale din Londra. La Chelsea, Cherry Roland nu avea nicio veste pentru Kit. Se mărgini doar să-i atragă atenţia că Molly avea un temperament aparte şi că scriitorii obişnuiesc să dispară atunci când „clocesc o carte”. Dar bineînţeles, mai exista şi vila din Marley.

Kit nu uitase de vila de pe malul apei, „Paradisul personal” al lui Molly, după propria ei expresie. Era situată pe o insuliţă, departe de zarva şi neastâmpărul copiilor, pe acea parte a Tamisei unde specia umană se aventurează destul de rar.

„Fără bărci încărcate cu indivizi gălăgioşi, fără tineri cu pletele în vânt şi fete în bluziţe! În schimb, cu ciocârlii

prin lunci şi amurguri învăluite în ceţuri verzui…”

Într-o sâmbătă de iunie, Kit luă trenul spre Marley, unde un cer noros, de un albastru cenuşiu, atârna peste verdele văii şi calmul desăvârşit al fluviului. Deşi vremea era posomorâtă, natura îşi urma calea aşa cum Kit şi-o urma pe a sa. Insula lui Molly avea un nume al ei, dar neştiind unde s-o caute, întrebă un hamal din gară. „Pollards se află la o milă sau ceva mai mult în susul apei; o apuci pe cărarea ce trece prin faţa bisericii din Marley şi ajungi pe drumul de edec, la vreo sută de metri de insulă. Sau poţi să închiriezi o barcă de la un debarcader din Marley şi să vâsleşti contra curentului. Nu există nicio ecluză până la Hambdon”.

Christopher avea chef să meargă pe jos. Lăsase în urmă Marley cu case vechi din cărămidă roşie printre ulmi şi plopi şi, luând-o spre apus, nimeri într-o lume de sălcii şi câmpii, verde şi misterioasă sub cerul plumburiu. Ziua purta în ea o melancolie, o linişte dureroasă în valea aceea mărginită de coline împădurite. Era o regiune tăcută, pustie, plină de poezie şi tipic englezească în tristeţea ei sub un Cer schimbător. Kit mergea fără grabă, pentru că nici peisajul, nici curgerea sticloasă a apei şi nici ramurile aplecate ale sălciilor nu-l îndemnau să se

grăbească. Simţea o repulsie vagă, o dorinţă ce se trezea încet în noianul de presimţiri rele... Era iubirea oarbă ce rătăcea prin hăţişuri purtând o flacără aprinsă în inimă şi aprehensiunea amară a eternei dezamăgiri.

Dar de ce? De ce trebuie să fie tocmai această femeie, această făptură dulce şi amară, care îl prevenise cu însăşi gura ei că nu poate să-i aducă fericirea?... Pasiune absurdă! Dar era conştient că n-avea scăpare şi că pasiunea lui era aidoma acestui cer englezesc – opac, înşelător, cu promisiunea vagă a unui soare palid.

Şi totuşi merse mai departe. Ieşi pe drumul de edec, într-un loc pustiu, unde apa sclipitoare curgea molcom, străjuită de nesfârşitele sălcii ce-i măturau malul nisipos şi de luncile verzi şi liniştite. Nicio barcă, niciun glas nicăieri; doar nori de ploaie spre apus şi pace adâncă. Simţea un tremur de nerăbdare, un fel de teamă ascuţită. Coti spre dreapta şi merse în direcţia unei pete albe ce răsărea parcă dintr-o învolburare de verde – vila şi insula. Poate că era acolo, poate că nu. Incertitudinea îl făcea să turbeze.

Acum vila se vedea mai mare. Insula se întindea mai aproape de malul sudic, de care o separa un braţ de apă ascuns aproape în întregime de arbori. Înconjurată de

sălcii, insula avea o pajişte neîngrijită şi câteva tufe de trandafiri. Kit văzu un hamac atârnat între doi meri bătrâni. În faţa casei era o logie adâncă, cu stâlpii vopsiţi în alb şi privirea pătrunzătoare a lui Kit îl încredinţă că logia nu era goală. Observă două siluete întinse în şezlonguri – o femeie şi un bărbat. O luntre verde şi o barcă albă erau ancorate la debarcaderul de lemn.

Fiul lui Sorrell stătea nemişcat pe drumul de edec drept în faţa debarcaderului şi se uita peste apă. Nu strigă şi nici nu flutură mâna; aştepta cu un fel de încăpăţânare inexorabilă şi mânioasă.

Bărbatul se îndreptă în şezlong şi lui Kit i se păru că-i face un semn ironic.

Apoi o văzu pe Molly coborând spre debarcader. Purta o rochie verde cu buline roşii. Dezlegă barca şi începu să vâslească, întorcând-o astfel încât să fie cu faţa spre Kit când va acosta la mal.

— Vrei să treci dincolo?

— Da.

— Hai în barcă!

Chipul ei i se păru lipsit de orice expresie şi în cursul traversării nu schimbară nicio privire şi niciun cuvânt. Domnul Wolffe îi aştepta la debarcader cu o seninătate

serviabilă care trăda o anumită intimitate; apucă parâma şi o prinse de inelul de fier:

— Ai sosit tocmai la timp. O să plouă.

Kit ieşi din barcă şi o aşteptă pe Molly să-şi strângă vâslele.

— O vreme obişnuită de iunie, spuse.

Molly sări uşor din barcă, se întoarse în logie şi se aşeză pe şezlongul ei. Oscar Wolffe făcu la fel, iar Kit, văzând un al treilea şezlong strâns şi rezemat de perete, îl deschise, îl trase lângă Molly, pe partea liberă, şi luă loc.

Nimeni nu spuse nimic. Şedeau toţi trei şi se uitau la apă şi la sălcii până când cel cu temperament mai flexibil cedă sub presiunea tăcerii, şi scoţând portţig aretul îl deschise:

— Serveşte-te.

Se aplecă spre Molly cu mâna întinsă.

— Sunt slabe.

— Mulţumesc.

Kit acceptă o ţigară, dar nu ca o ofertă de pace sau ca o provocare. Îşi dădea seama de poziţia lui Wolffe şi o înţelese deoarece el însuşi era un intrus în acest grup de trei. Wolffe avea bun simţ şi echilibrul sigur al omului de lume. Amândoi rămâneau în expectativă cu acea notă

inevitabilă de ostilitate între ei. Christopher era chinuit de întrebări:

„Ea a venit aici să scrie... sau ca să?... De cât timp se află aici individul ăsta?... L-a chemat ea?... Oricum eu rănâm aici...”

Începu să vorbească dar nu se adresa acestei femei enigmatice, întinse pe şezlong între ei. Ci, peste ea, obrazului palid cu ochi cafenii, vii şi pătrunzători ai lui Oscar Wolffe. **Îl** năpădi subit un sentiment de forţă, o forţă vie, dură şi persistentă, ca un bloc de stâncă însufleţită, înfiptă solid în verdele peisajului: de neclintit.

Debita fraze de o Platitudine exasperantă:

„E un loc cam izolat de lume. Unde au dispărut oare toate bărcile cu motor?”

„S-a anunţat timp frumos în ziare. Dar oamenii procedează exact invers. Iată importanţa presei cotidiene”.

„Un front de joasă presiune se apropie dinspre Atlantic...”

„E nemaipomenit! Datorită presei, până şi un băiat de prăvălie are acum ocazia să discute despre izobare”.

Kit zâmbea obrazului amorf al lui Wolffe. Omul înţelegea jocul; avea în el ceva de sportiv; Kit trimitea

mingea peste fileu, el i-o trimitea înapoi şi amândoi continuau acest exerciţiu la nesfârşit. Tăcută, închisă într-un fel de rea-voinţă felină, Molly şedea fără să-şi mişte capul, fără măcar să clipească. Ea juca rolul fileului, al inevitabilului fileu. Părea cuprinsă de o silă imensă, de un fel de apatie sceptică. Apa curgea înainte ca şi viaţa, ca şi oamenii.

Pe la orele cinci, Wolffe îşi scoase din buzunar ceasul de aur şi păru să facă nişte socoteli în minte. Oare o să le servească un ceai? Pe un ton practic şi indiferent îl informă pe Kit că trebuia să prindă trenul de 6,15 la Marley:

— Iau masa în oraş, ştii. Şi nu prea mai am timp.

Kit se uită la sălciile de pe malul celălalt şi simţi murmurul ameninţător al furtunii, în timp ce Molly se ridică şi se întinse ca o pisică.

— Beţi un ceai, nemâncaţilor? Totul e pregătit. Trebuie doar să fierb apa.

Se opri în prag privindu-i cu nişte ochi mai întunecaţi decât furtuna ce se apropia.

— Cât este ceasul, Oscar?

— Cinci şi două minute.

— Deci va trebui să plecaţi de aici la şase fără zece.

Kit se ridică în picioare şi vârî mâinile în buzunare:

— Eu rămân la Marley peste noapte.

Ea nu spuse nimic şi intră în casă, iar Christopher coborî la marginea apei şi îşi pironi privirea în întunericul ei leneş. Oscar Wolffe îl observa atent:

„Tânărul acesta o să iasă cam jumulit…”

Era convins că le cunoaşte pe femei mai bine decât Kit şi pe bună dreptate…

2

Molly păşi în luntrea verde, mai încăpătoare decât barca, şi îndemnul pe care i-l adresă lui Kit nici nu putea fi mai evident. El se aplecă, desprinse parâma şi ţinu luntrea lângă debarcader până când Wolffe sări înăuntru; Molly stătea în picioare, cu prăjina în mână şi cu ochii în ochii lui Kit.

Fără să scoată un cuvânt, cu chipul încremenit, liniştit şi fatalist, Kit împinse luntrea de la debarcader, se ridică şi îl salută din cap pe Oscar Wolffe. Domnea o linişte desăvârşită. Mânuind prăjina, Molly îndreptă luntrea spre malul opus; figura amorfă şi palidă a lui Wolffe devenea tot mai mică ca o mască bizară în care se mai vedeau doar ochii ca două puncte mici şi inexpresive.

Cu mâinile în buzunare, Kit se uita cum dispare treptat urma învolburată de pe apa leneşă şi întunecată. Luntrea ajunse dincolo, se răsuci şi se opri lateral în faţa treptelor debarcaderului, lângă stâlpul de amaraj. Kit auzi vocea lui Molly şi-l văzu pe Wolffe executându-i ordinul. Sări afară cu parâma în mână şi legă luntrea de stâlp. Silueta în verde i se alătură pe drumul de edec.

Wolffe făcu un salut ironic cu mâna spre Kit. Molly însă nu-şi întoarse capul şi amândoi se depărtară pe cărare.

Kit îşi scoase pipa, o umplu tacticos, o aprinse, aruncă chibritul în apă şi începu să facă unele presupuneri cu privire la ceea ce va face Molly mai departe. Bineînţeles îl va conduce pe Wolffe la gară, deşi nu-şi luase pălăria şi plecase numai în rochiţa aceea verde cu buline roşii. Se va întoarce oare? Temperamentul ei era în stare s-o mâne în oraş aşa cum era, cu dispoziţia şi îmbrăcămintea din clipa aceea. Dacă nu se va întoarce, el va putea desigur să folosească barca dar îşi dădea seama că această traversare solitară ar însemna pentru el o nouă umilinţă. Wolffe va putea să arboreze la masa aceea a lui o mână pe deplin satisfăcută. Şi ce poveste picantă va avea de spus după ce prima cupă de şampanie îşi va fi făcut efectul!

Piratul îndrăgostit lăsat să vorbească de unul singur pe

o insulă pustie!

Dar Christopher nu avea de gând să-şi Tachineze propriul simţ al umorului. Se uita la apa liniştită şi la colinele masive, la cerul acela de ametist, împovărat de ameninţarea ploii şi la aerul melancolic al sălciilor şi luncilor... Da, era decorul ideal pentru starea lui de spirit: sumbru, ameninţător, ostil... Iar el făcea parte din acest decor! Nu exista nicio breşă în planul lui, aşa cum nu exista niciuna pe bolta cerului. Farsorul acela sofisticat ieşise din tablou. Pe fondul verde strălucitor rămăseseră numai două siluete: el şi Molly.

Se uită la ceasul de mână: era şase fix. Deci dacă aştepta să vadă trenul lui Wolffe plecând din gara Marley şi pornea imediat înapoi, ar fi însemnat să ajungă pe malul fluviului puţin după şase şi jumătate. Kit mai avea o jumătate de oră răgaz înaintea bătăliei, dacă bineînţeles avea să fie una, aşa că porni la plimbare fumându-şi pipa şi explorând insula – insula ei. Lungă de aproape cincizeci de metri şi lată cam de douăzeci şi cinci, avea forma unei broaşte ţestoase plutind pe apă. Braţul lateral, ascuns sub o boltă de sălcii şi anini avea o întunecime misterioasă, în adâncul căreia putrezeau trunchiuri de copaci şi frunze moarte. „Ce loc pentru o femeie singură, se gândea Kit –

poate că arată bine la lumina soarelui, dar într-o zi posomorâtă sau ploioasă!...”

Şi totuşi trebuia să-şi închipuie că lui Molly îi plăcea, iar această preferinţă pentru o asemenea izolare în mijlocul naturii îi dezvăluia o altă faţetă a sufletului ei. Cât de puţin o cunoştea pe Molly cea adevărată! Rezemat de trunchiul unuia din merii care susţineau hamacul, se cufundă în contemplarea eului ei ascuns. Avea atâtea faţete care i se păreau tainice, derutante, de nepătruns. Era inteligentă, desigur! Şi a naibii de complicată! Se simţea uneori în faţa ei ca un băieţandru naiv, care nu „înţelege nimic. A iubi nu înseamnă neapărat a înţelege. Poate că tocmai dragostea îl împiedica să înţeleagă, îi tocea personalitatea, ducea la conflicte şi represalii!... în clipa aceea o picătură de ploaie căzu peste mâna care se odihnea pe frânghia hamacului. Se uită la cer, apoi spre celălalt mal. Nici urmă de Molly. Acele ceasului arătau şase şi jumătate.

Picăturile de ploaie se înmulţiră, începură să tulbure suprafaţa apei, formând cercuri mici ce se lărgeau „se întâlneau şi dispăreau treptat, urmate mereu de altele. Hamacul se uda tot mai tare. Kit îl desprinse, îl strânse şi îl puse la adăpost, atârnat de spătarul şezlongului pe care

stătuse Wolffe.

Ah, individul ăsta! În clipa aceea făcea haz probabil în compartiment de un nebun neconsolat, sub ochii amuzaţi ai lui Molly!...

Se întoarse brusc şi încremeni. Molly dezlega parâma luntrii. Faţa ei părea de departe o floare albă pe fondul verde, umed şi sumbru. Păşi în luntre, apucă prăjina şi împinse barca pe apă, lăsându-se parcă în voia sorţii.

Kit veni la debarcader.

— Te-ai udat?

— A, nu-i nimic.

— Am dus hamacul înăuntru.

Se aplecă şi sprijini luntrea de debarcader. Molly sări afară şi, lăsând prăjina pe fundul luntrii, legă parâma.

— Oscar a prins trenul... şi momentul psihologic. Să mergem în casă.

3

Molly se lăsă pe sofaua adâncă de lângă fereastră şi îşi sprijini capul pe perna de catifea neagră. Gâtul ei desena o curbă albă de la bărbie până la decolteul adânc al rochiei. Kit se oprise lângă geam. Odaia era cufundată în semiîntuneric, pe care cerul înserării şi ploaia ce cădea

peste fluviu şi arbori îl făceau mai adânc. Deasupra pământului verde coborâse un amurg prematur.

— Ce mai toarnă! şopti ea.

Braţul gol până la cot se odihnea pe spătarul sofalei. Cu răsuflarea tăiată, Kit se uita la mişcările rochiei care urmau ritmul respiraţiei. Molly ţinea ochii pe jumătate închişi. Atitudinea ei de abandon, în care se ghicea o tainica aşteptare, îi dădea o senzaţie de miracol; dârzenia ei tinerească se topise.

— Nu m-am putut opri să vin aici, spuse el.

Se uita ţintă la mâna şi braţul ce se odihneau pe spătar.

— Kit cel încăpăţânat!...

Vocea ei îl făcu să tremure.

— L-am chemat pe Oscar aici ca să discut cu el probleme de afaceri. Am dizolvat asociaţia, noastră şi trebuia să încheiem nişte socoteli şi să semnăm nişte acte... De unde ai ştiut că sunt aici?

— N-am ştiut.

— Ai bănuit?

— În parte. Am venit să mă conving.

— Şi ai adus un geamantan cu dumneata?

— Nu.

— Cum?... Dar spuneai...

— Am minţit.

— Prin urmare nu te-ai oprit la Marley?

— Nu.

Urmă un moment de tăcere. Nu se auzea decât zgomotul ploii.

— La ce oră pleacă ultimul tren?

— A, cam pe la zece, cred.

Kit se îndreptă spre celălalt capăt al sofalei şi aşezându-se pe braţul capitonat, cu trupul pe jumătate întors spre ea, se uită pe fereastră. Peisajul era învăluit în ploaie. Apa şiroia de pe streaşina logiei, apleca ramurile verzi ale sălciilor. Colinele dispăruseră în ceaţă şi Kit se gândea cât de ascunsă şi stranie părea această insulă în mijlocul fluviului şi al ploii. Se afla singur cu Molly, cum nu mai fusese niciodată. Abandonul ei, acceptarea subită a singurătăţii lor îl tulburau adânc. Deşi putea să-i privească mâna şi braţul, nu se încumeta să se uite în ochii ei, căci se simţea ca şi cum s-ar fi aplecat deasupra unui hău ameţitor, iar chipul ei, lucind tulbure în întuneric, l-ar fi îmbiat să se arunce în adâncul fără fund.

Auzi un foşnet, o uşoară agitaţie alături de el.

— Tot mai plouă?

— Se pare că o ţine tot aşa.

— Ai noroc că am făcut unele cumpărături azi dimineaţă; altfel Sălbaticul Vineri ar fi murit de foame!

— Eu sunt Sălbaticul Sâmbătă. Ştiu să şi postesc!

— Şase ouă, şase tarte cu căpşuni, puţină brânză de Stilton. Şi mai pot deschide şi o sticlă de Pommard.

— Raţia dumitale pentru *weekend.* Dar şase ouă la cină? Nu-i prea mult? Ar trebui să lăsăm câte ceva pentru gustarea de dimineaţă.

Se uita la mâna ei întinsă acum cu palma în sus, făcută căuş, şi simţi nevoia s-o apuce şi să-şi apese buzele în rotunjimea ei moale. Se stăpâni şi rămase ţeapăn, încercând să se gândească la ploaie şi la trenul de la ora zece din staţia Marley.

Molly îşi răsuci capul pe pernă.

— Nu are de gând să se oprească.

— Nu, nu pare să se însenineze.

— În definitiv... murmură ea uşor înfiorată, privind fără nicio ţintă printre pleoapele pe jumătate închise.

Definitiv! Cuvântul părea să trezească în el un ecou ciudat, ca un ţipăt de pasăre în revărsat de zori:

— A, nimic nu e definitiv, doar dacă...

Se pierdu o clipă, cu ochii pe obrazul ei estompat în umbră.

— Nici chiar vremea? Vremea care ne stăpâneşte temperamentul? Asta pare să se fi hotărât...

Întinse mâna, dar nu cea de pe sofa:

— Ascultă! Pe apă, pe Frunze, pe iarbă... Pic! pic! pic! Iar noi doi – pe insulă – în amurgul verde-cenuşiu...

— Este... este minunat, îngăimă el cu glasul sugrumat de patimă.

O văzu ridicând ochii şi deodată căzu înainte; îşi cufundă gura în palma ei moale. Tremura. Ceva îi atinse părul şi simţi pe cap apăsarea dulce a mâinilor ei...

4

La ora şase dimineaţa Kit făcu o baie. Cerul se limpezise, dar deasupra apei şi a timpului mai stăruia o ceaţă uşoară. Un soare galben, imens îşi arunca săgeţile de aur asupra lui în timp ce înota contra curentului. Plonjonul rece şi izbucnirea de lumină care îi urmă făceau parte din misterul clipei. După ce se căţără din nou în barcă şi se fricţionă energic cu prosopul, stând în picioare şi ţinându-şi echilibrul în mijlocul curentului, percepu parcă mai adânc taina dulce a acelei dimineţi. Ce noapte şi ce zori de zi! Emoţiile tulburi ale zilei precedente năvăliră în această lume de verde şi aur, cu scânteierile

adânci de ape, cu ceaţa verde-cenuşie tremurând printre sălcii, cu splendoarea pădurii de fag pe fondul unui cer albastru spălat de ploaie... întreaga lui fiinţă vibra de bucuria dragostei.

Se îmbrăcă în timp ce prin minte îi goneau frânturi de gânduri fără nicio legătură. Avea o barbă de douăzeci şi patru de ore, dar n-avea brici! Totuşi, dacă prindea un tren de dimineaţă, asta se putea remedia... Da, trebuia neapărat să prindă un tren de dimineaţă. Acum avea o datorie, o datorie sfântă... Ce ciudată era această bruscheţe, acest nou imbold! Se aşeză, cu capul între genunchi, şi rămase astfel o clipă pierdut în visare... îşi aduse aminte de tatăl său. Bunul lui „pater”! O să-i Scrie şi o să-l anunţe îndată că se căsătoreşte cu Molly Pentreath.

Deodată auzi vocea ei; îşi înălţă capul şi rămase liniştit – Molly cânta – sau mai curând fredona un cântecel. Auzea clinchetul porţelanului şi cântecul se transformă într-un fluierat uşor. O, acest zgomot absurd, drag, domestic de farfurii şi ceşti! Vor lua gustarea împreună.

— Kit!

— Hello!

— Ai zis două ouă?

— Câte au mai rămas?

— Trei.

— Fierbe unul tare şi îl mâncăm împreună! în orice caz, mie îmi ajunge unul.

Îi auzi râsul ca un gâlgâit de apă.

— Ce-ar fi – un ou şi jumătate?... Am un borcan de marmeladă... Ce faci acolo?

— Mă îmbrac. Molly dragă... va trebui să mă vezi neras... Mă ierţi?

— Bineînţeles. Poate vei reuşi să convingi un bărbier din Marley să-şi întrerupă Sabatul! De ce să-ţi faci griji?

— Nu-mi fac griji! Am senzaţia că soarele ăsta bătrân şi galben a apărut acum pentru prima oară pe cer...

— Facerea lumii!

— Exact!

— Dar noi ne-am născut amândoi odată! Povestea aceea veche cu coasta lui Adam... nu există! Spune-mi, îţi place ceaiul de China?

— Nu prea.

— Atunci de India! Cafeaua mea seamănă cu trecutul trist al cuiva.

— Cu atât mai rău pentru cafea!

— A intrat multă apă în luntre?

— Puţină. S-o scot afară?

— Dacă vrei. Până fierb eu ouăle.

Kit îşi trecu mâinile prin păr şi îl scurse de apă. Scoase gulerul, cravata şi un buton din buzunarul hainei, şi le puse şi rămase în picioare în luntre cu faţa la soare.

— Gata!

Molly stătea în pragul uşii, iar el se apropie grăbit şi o atinse uşor, cuprins deodată de sfială.

— Totul este atât de minunat!...

Se aşezară la masa de stejar, faţă în faţă, şi în timp ce Molly mânuia vechiul ceainic înflorat din porţelan japonez, Kit tăie pâinea.

— Presupun că trebuie să fie un tren în jurul orei nouă?

— S-ar putea... Te grăbeşti?

Nu observă privirea pe care ea i-o aruncă...

Aerul lui serios şi fericit o frapă prin totala sa nevinovăţie. Oare nu înţelegea într-adevăr?

— A, nu-i nicio grabă. Dar simt o răspundere. Aş zice, o răspundere nepreţuită, dragostea mea!

Ea îi întinse ceaşca cu ceai iar Kit îl amestecă zâmbind unui gând ascuns şi sacru.

— Draga mea, spuse, poate ţi se pare că sunt un idiot prozaic, dar vreau să-ţi spun... sunt al tău trup şi suflet,

până la ultima suflare.

— Ştiu.

Păru deodată mai rigidă, ca şi cum s-ar fi pregătit să reziste la un asediu.

— Când ne căsătorim?

— Noi n-o să ne căsătorim. Băiete dragă, nu înţelegi?

5

Cea mai mare parte a zilei, Christopher luptă împotriva cruzimii ei pătimaşe. Molly îl şocase şi la început fusese incapabil să creadă în seriozitatea poziţiei ei, dar când înţelesese în sfârşit, i-a fost dat să-i cunoască întreaga adâncime şi întindere. Era de neclintit. Stătea culcată în hamac, uitându-se la cer iar el şedea alături, încordat, fără altă armă decât temperamentul său de cavaler medieval luptând cu modernitatea ei implacabilă şi neputând s-o învingă. Căci Molly avea un fel direct de a privi lucrurile, faţă de care nici argumentul sentimentului şi nici cel al convenţiei sociale nu aveau nicio putere; le desfiinţa cu un simplu gest al mâinii.

Kit nu bănuise niciodată că poate să existe atâta francheţe şi onestitate conştientă. Da, admitea că îl iubea. Nu-i dăduse oare dovada cea mai grăitoare dăruindu-i-se?

Şi iată acum el, bărbatul, aştepta ca ea să-i dea tot ce îndrăgea mai mult, Să renunţe la cariera ei, la munca pe care o iubea, la toate prejudecăţile şi preferinţele ei, de care era profund ataşată? Aceasta înseamnă dragoste? Dragostea bărbatului? Ea să se ocupe de oale şi crătiţi, de servitori şi copii, în timp ce viaţa şi munca lui îşi vor urma cursul neschimbate? Îl făcu să înţeleagă că nu-i plăceau copiii şi nici infantilismul, că temperamental nu era făcută pentru a fi mamă. Gălăgia, scutecele, micile egoisme primitive, dezordinea şi veşnica luptă a inteligenţei mature cu mica sălbăticiune egoistă – nu, toate acestea nu erau de ea!...

— O femeie care îşi iubeşte meseria, Kit, trebuie să aleagă; şi eu am ales. Egoismul inteligent face viaţa suportabilă. Copiii m-ar duce la nebunie...

Trăsăturile lui crispate o dureau; încercă să-l îmbuneze:

— Nu înţelegi ce înseamnă un compromis? Am făcut un compromis ca să te pot iubi. Îţi dau sincer tot ce pot da, iar tu îmi ceri şi mai mult! Vrei să scoţi din mine totul – fibră cu fibră – prin căsătorie? Oare nu există ceva mai bun pentru doi oameni muncitori şi activi ca noi?

— Dar nu pot accepta aşa ceva – era refrenul lui, în orice caz nu în felul acesta. E imposibil.

— Nu poţi accepta o legătură?

— Nu.

Izbucni dispreţuitoare.

— A, ţi-e frică de femeile „cumsecade”, femeile măritate şi „la locul lor” care sunt mai rele decât fiarele închise în cuşti. Astea sunt neîndurătoare cu animalul din afara cuştii, care refuză să intre după gratii!

— Poate că există totuşi un motiv pentru asta, replică el.

— Care?

— Bărbatul trebuie să fie... şi un...

— Ceea ce spui e ruşinos. Îţi închipui că am nevoie de un partener închis într-o cuşcă, de o fiinţă care se furişează, se gudură şi adulmecă printre gratiile ipocriziei? Nu vezi că lupt pentru libertatea ta, de lucrător activ, ca şi pentru propria mea libertate?

Toate pledoariile lui Kit se loveau de hotărârea ei neclintită.

— Draga mea, în bărbat mai există ceva pe care tu nu-l înţelegi.

— A, ideea de permanenţă, de posesiune!...

— Ceva mai mult decât atât... Ceva ce nu se poate explica prin cuvinte... şi oarecum sacru. Totul sau nimic.

Ea se uită drept în ochii lui:

— Cu alte cuvinte – nu vrei să continui?

— Nu pot să continui – spuse. Pentru că te iubesc, nu pot să continui.

Era tot atât de sincer ca şi dânsa, şi tot atât de încăpăţânat, pe cât era ea de necruţătoare. Niciunul din ei nu cedă, şi în răcoarea serii, în faţa apei ce curgea liniştită, drumurile lor se despărţiră. Molly stătea în luntre cu prăjina în mână, aşteptând să-l ducă pe malul celălalt. Suportase bătălia mai bine ca el. Ochii lui albaştri arătau obosiţi pe obrazul neras şi livid.

— Bietul meu Kit!…

El stătea în picioare nemişcat, privind apa, în timp ce Molly împingea luntrea cu prăjina, împotriva curentului. Verdele naturii părea acum mai tern, iar sângeriul soarelui de asfinţit însemna o înfrângere…

— Îmi pare rău, Molly, nespus de rău. Dacă aş fi ştiut…

Luntrea atinse malul nisipos şi Kit sări afară.

— Să nu regreţi niciodată ceea ce nu poţi schimba, băiete dragă.

— Nu este vorba de mine…

— Ca să ai, trebuie să dai.

Stătea sprijinită de prăjină şi se uita La el cum se

depărtează. La capătul potecii, Kit se opri şi se întoarse, dar nu-i făcu niciun semn de bun rămas.

„Nu, dragul meu... îşi spuse ea. N-am să te las să ucizi tot ce este mai bun în noi!...”

CAPITOLUL XXXV

1

În iulie Sorrell veni să petreacă câteva zile cu Christopher pe Welbeck Street nr. 107.

Păstra neatinsă acea sensibilitate deosebită faţă de fiul său, şi chiar din prima seară simţi în el o nelinişte, un fel de foame lăuntrică nepotolită. Într-adevăr, Kit era neliniştit, torturat, sub cămaşa aspră a scrupulozităţii sale implacabile, simţindu-se uneori nebun, alteori erou, dar nefiind niciuna nici alta. Cavalerismul său ridicase un zid uriaş în jurul amintirii acelei nopţi de iunie petrecute pe insulă. Îi scrisese lui Molly o singură dată, dar nu primise răspuns, şi nici n-o mai văzuse de atunci.

A ridica ziduri înalte este un lucru foarte bun, cu condiţia de a nu mai avea curiozitatea să afli ceea ce se petrece de partea cealaltă, dar Christopher era curios, pur şi simplu murea de curiozitate. Fără îndoială, o tânără femeie atrăgătoare nu putea să rămână singură, închisă într-o grădină. În lume mai erau şi alţi bărbaţi tineri şi

îndrăzneţi. Iar gândul că alt bărbat ar încerca să stăpânească ceea ce ar fi putut să fie un bun al său îl aducea pe Kit într-o stare de agitaţie vecină cu nebunia, pe care n-o mai putea ascunde.

Nerăbdarea nu-i dădea pace. Se aduna ca sângele pe bisturiele ce le folosea, se întindea pe inciziile ce le făcea, ca o pată tot mai mare de nelinişte; părea să se insinueze până şi în diagnosticele pe care le punea, în tremurul degetelor, în insomniile nopţilor. Îi şoptea la ureche: „Imbecil ce eşti! Faci pe nobilul, dar nu eşti decât un prost cu scrupule! Avea perfectă dreptate când spunea că ţi-e frică de femeile bătrâne!” Un alt motiv de exasperare era faptul că nu-i cunoştea adresa din Londra. Nu-i scrisese, dar nimic nu-l împiedica să meargă la clubul ei şi să încerce să afle, dar totuşi n-o făcea. Era un pachet de impulsuri şi inhibiţii care se înfruntau între ele. Avea momente când îi venea să lase totul baltă, să-şi pună pălăria şi să alerge ca s-o găsească, oricum, oriunde. Nu avea nimic să-i spună. Simţea în el doar clocotul impulsului inevitabil, o sete nepotolită – fizică şi spirituală totodată. Tânjea s-o vadă, să se asigure că există, să aspire parfumul făpturii ei vii, să-şi umple inima de ea.

În seara următoare îi vorbi tatălui său, ca un copil-

bărbat ce era. Şedeau lângă fereastra deschisă, în amurgul tot mai dens, când primele stele se aprind pe bolta deschisă deasupra masei sumbre a acoperişurilor din faţa lor. Calmul desăvârşit al lui Sorrell contrasta cu agitaţia nervoasă a fiului său.

— Spune-mi, ce trebuie să fac? Am întâlnit în sfârşit marea iubire, tată. Nu mă puteam juca cu asta. Nu puteam să mă las în voia întâmplării.

Sorrell ajunsese la situaţia când putea să fie imparţial, dar învăţase să preţuiască siguranţa zilei de mâine. Puţină înţelepciune şi abilitate nu strică maturităţii unui bărbat, şi acum când stăpânea acel mic sanctuar secret de verdeaţă şi îl umplea cu flori, viaţa părea mai paşnică. Nu mai percepea lucrurile cu aceeaşi acuitate. Îmbătrânea.

— Nu vrea să se căsătorească cu tine pentru că este pasionată de munca ei?

Kit aprobă din cap:

— Spune că amândoi suntem dăruiţi muncii.

— Da, şi n-are dreptate? De ce s-ar mărita o femeie; când căsătoria înseamnă pentru ea sfârşitul tuturor aspiraţiilor?

— Tată, consideri într-adevăr?...

— Căsătoria drept o carieră? Ei, pentru unele femei, desigur. Dar nu pentru Molly Pentreath; nu o căsătorie obişnuită.

Kit îl privi profund tulburat.

— Eşti de acord cu ea, tată?

— A, nu ştiu... În parte. Era dispusă să-ţi ofere mult, mult mai mult decât sunt în stare să ofere majoritatea femeilor. Şi pe urmă, mentalitatea matroanelor bătrâne este încă foarte vie, şi va mai fi, chiar dacă astăzi au renunţat la bonete şi poartă pălării. Cucoanele astea sunt încă primejdioase...

— Se pare că problema e veche cât lumea.

— Şi nouă ca tinereţea. Fiecare generaţie cu aceleaşi vechi probleme, doar puţin mai altfel costumate... Dar propria ta carieră?

— Nu va avea de suferit.

— Prin căsătorie? Aş zice că nu. Dar în orice alt soi de relaţii, penibile, delicate...

— Să nu mai vorbim despre astea, tată! îl întrerupse Kit. În privinţa asta sunt hotărât.

Hotărârea lui Kit era mai degrabă rezultatul unui proces subconştient, chiar dacă el însuşi n-o bănuia. Cu toate veşmintele etice pe care ni le confecţionăm singuri

pentru a ne deghiza dorinţele, pasiunea pentru o posesiune completă şi individuală, pofta vânătorului de a ucide, toate maniile morale ale „Zeului gelos”, elementele sublimate sunt totuşi prezente. Molly fusese mai perspicace decât Christopher.

Ştia că o acaparare completă era intolerabilă pentru o femeie care voia să-şi trăiască propria ei viaţă. Asemenea Amazoanelor care îşi ardeau sânul drept ca să poată folosi mai bine arcul şi paloşul, la fel şi Molly ştia că o femeie cu o vocaţie creatoare, alta decât vocaţia maternităţii, ar fi mai fericită dacă n-ar avea sâni deloc.

— Kit îşi închipuie că este un om plin de nobleţe, îi mărturisi ea lui Cherry, când în realitate nu este decât un mascul tiran şi romantic.

— Nu cred că se gândeşte la aşa ceva, spuse Cherry, în general noi urmăm drumul pe care suntem împinşi.

— Orice bărbat este în ultimă instanţă un om al legii: el vrea ca actul uman să poarte ştampilă şi semnătură.

Molly îl cunoscu pe Sorrell incidental. Întâmplarea îi reuni odată pe amândoi în salonul de muzică al lui Cherry, unde bătrânul gladiator şi Amazoana stătură alături şi se măsurară din priviri. Ea se uită drept în ochii lui cu un zâmbet în care se citea o sfidare amuzată. Bănuia că el

era la curent, ceea ce era adevărat. Christopher ar fi fost uimit de felul în care făcuseră cunoştinţă. Părură să se înţeleagă reciproc din primul moment, răspunzând unei afinităţi temperamentale, pe jumătate intuitivă, pe jumătate conştientă. Deşi se dăruise grădinii sale, Sorrell se pricepea într-o oarecare măsură la femei şi când văzu făptura aceea deschisă, curajoasă, exigentă, cu ochi adânci şi gura expresivă, se gândi ce băieţandru naiv era Kit.

— Război sau pace? îl întrebă ea.

Înţelese zâmbetul lui. „Iată un bărbat care cunoaşte câte ceva din viaţă!" îşi spuse.

— Sunt tatăl lui Kit.

— Şi mama lui totodată!

Sorrell înclină capul:

— O mamă trimite iscoade ca să cerceteze Canaanul.

— A, eu nu sunt o femeie din Canaan. De ce l-aş lăsa pe fiul dumitale să-şi facă rău singur, făcându-mi mie rău? Problema e cât se poate de simplă dacă o dezbărăm de convenienţele sociale.

— Dar e posibil?

— Toate chestiunile sociale nu implică oare compromisuri? Da, şi la urmă – un simţ al umorului.

Sorrell o privi cu bunătate:

— Kit este prea îndrăgostit pentru a avea simţul umorului.

Molly îl lăsă să-i vadă seriozitatea pasionată.

— Şi eu... îl iubesc destul de mult ca să sufăr din cauza problemelor de conştiinţă. Este încă un copil. Mă cunoaşte atât de puţin, vreau să spun, cum sunt în realitate, îşi închipuie că sunt o fire simplă. Dar nu sunt. Am un temperament infernal.

— Dar dumneata... îl cunoşti chiar atât de bine?

— Poate... Dar dumneata, după toţi anii aceştia, când i-ai fost şi mamă şi tată în acelaşi timp? Da, mi-a vorbit mult de dumneata. Te-ai purtat întotdeauna splendid cu el. Este încă atât de tânăr, dezarmant de tânăr... şi va rămâne astfel întotdeauna... poate. Eu însă m-am născut bătrână ca una din tinerele femei ale lui Shaw, ieşite din găoace. Sunt dăruită muncii mele...

Văzu aprobarea din ochii lui Sorrell:

— Meseria... Ştiu. Iar meseria dumitale nu este o copilărie. Şi nici a lui Kit nu este... Dar când e vorba de afecţiune... el se devotează fără rezerve.

— Şi eu aş putea fi devotată. A-ţi iubi meseria nu înseamnă neapărat... Dacă Kit ar fi înţeles... Nu pot să-l

mint, să mă prefac a crede despre căsătorie că trebuie să fie o capitulare totală. S-ar putea să aibă nevoie de ani de zile ca să se convingă, şi în timpul acesta naufragiul...

— La vârsta dumitale, cum ai aflat toate acestea?

— Nu ştiu cum. Probabil a fost ceva congenital. Întreabă-i pe teosofi! Dar acesta-i adevărul. Dumneata ce crezi?

Sorrell îşi plecă ochii:

— Sentimentele sunt lucruri complicate. Kit a fost vocaţia mea, ca să zic aşa, toţi anii aceştia şi realizarea vocaţiei sale este după părerea mea un lucru preţios. Admit că femeia trebuie să-şi aibă şi ea partea ei de contribuţie.

— Nu eşti gelos?

— Acesta este un păcat de neiertat din partea părinţilor... Tot ce cer este să fie femeia potrivită.

— Dar eu...?

— Cred că dumneata ai fi aceea, spuse Sorrell, dacă el te-ar înţelege aşa cum îl înţelegi dumneata...

2

Rezemat de marginea fântânii arteziene în stil italian şi contemplându-l pe Narcis în timp ce-şi savura ţigara de

după masă, Roland îi oferi lui Sorrell produsul reflecţiilor sale.

— Amândoi au dreptate. Dar Molly pentru zece ani, iar Christopher pentru zece minute.

— Oare aşa să fie? Unii bărbaţi au o putere extraordinară de a iubi.

— Ştiu. Kit o are. Dar mi s-a părut întotdeauna că atunci când un bărbat tânăr asaltează o fortăreaţă cu gândul de a o păstra şi nu doar pentru a o prăda şi a o supune unei orgii sexuale, el nu prea poate să prevadă reacţiile neaşteptate ale mulţimii. Un tiran, un dictator, – foarte bine, cu condiţia ca mulţimea să fie satisfăcută. Şi Molly înţelege acest lucru. O domnie dublă, ştii, şi tratarea abilă a plebei imbecile ar fi cea mai bună soluţie. Kit să-şi asalteze cetatea, dar Molly să se gândească la plebea imbecilă care ar putea să ceară garanţii anticipate pentru zece ani de acum în colo. Molly are perspicacitate.

— Înţeleg ce vrei să spui. Dacă Kit...

Roland mângâie piatra sculptată:

— Stephen, bătrânul meu prieten. Nu te-ai gândit niciodată că inteligenţa feminină este total deosebită de a noastră? în anumite privinţe mă simt eu însumi copil faţă de Cherry. Vezi, asta e! O femeie inteligentă poate iubi pe

cel mai simplu dintre oameni şi să nu-l lase niciodată să-i bănuiască deşteptăciunea. Contraste! Ea ţese în jurul lui o pânză ingenioasă dar oarecum maternă. Şi dacă se întâmplă ca bărbatul să aibă o fire bună, să nu fie un fel de măgar plin de el...

— ... Sau un pisălog...

— O, o femeie suportă multă pisălogeală de la bărbatul pe care îl iubeşte!

— Nu cumva flatezi femeile?

— Unele dintre ele. În ce-i priveşte pe Molly şi pe Kit, acest fel de probleme se rezolvă în general de la sine. Anumite lucruri se întâmplă dacă ambele părţi le doresc cu adevărat.

Fără ca Christopher să ştie, tatăl său deveni prieten cu Molly Pentreath. Ea stătea cu chirie într-un mic apartament la ultimul etaj al unui bloc înalt, nu departe de Westminster Abbey şi Sorrell venea câteodată să ia ceaiul cu dânsa. Şi asta pe la spatele fiului său! Sorrell îi văzu masa de scris, cărţile şi hârtiile împrăştiate în jur şi fu cucerit de personalitatea ei tânără şi intens creatoare. Gândea şi lucra plină de o râvnă maliţioasă. Preluase vechiul strigăt de război al lui Sorrell: „Fără ascunzişuri!” şi îi mărturisi tot ceea ce îi provoca repulsie.

— Nu spun că-mi place ceea ce nu-mi place. Nu sunt **o** bună cetăţeană. Mă ocup de treburile mele şi scriu despre treburile altora. Singurii copii din blocul acesta locuiesc cu trei etaje mai jos, altfel n-aş fi aici. Pentru mine zgomotul este ca o palmă şi atunci îmi vine să răspund tot cu o palmă... Iar enervarea nu e bună pentru muncă. Slavă Domnului, ai destulă bătaie de cap cu propriile tale treburi pentru ca să mai vezi şi de treburile altora.

Îl făcu pe Sorrell să râdă.

— Kit citeşte *Punch?*

— Nu cred, răspunse el. Kit e prea ocupat cu munca lui.

— Bine, poţi să-i spui că dacă îl voi surprinde vreodată râzând să leşine de glumele din *Punch,* mă mărit cu el, dar cu anumite rezerve.

3

Sorrell se întoarse la *Pelicanul* şi la scumpa lui grădină, dar nu înainte ca sufletul lui de grădinar să descopere în Molly Pentreath trăsături ce meritau a fi perpetuate. Dacă Kit avea nevoie de o femeie în viaţa lui, ei bine, Sorrell socotea că Molly era acea femeie. Era capabilă să adauge camaraderiei o putere de înţelegere plină de subtilitate. Însuşi ataşamentul ei pentru libertatea individuală ar

elimina rutina în relaţiile dintre ei; iar iubirea lor şi-ar menţine savoarea şi prospeţimea. Câtă deosebire de acele căsătorii plate, carnale, a căror permanenţă depinde de o sclavie mercantilă, numai pentru că evadarea ar costa prea mult! Căci nu poate fi vorba de trăinicie acolo unde doi oameni sunt înglodaţi în mocirla unui plictis reciproc. Grădinar pasionat, Sorrell preţuia trăinicia ca pe un zid înălţat în faţa bucuriei de a fi independent.

Dar cu o seară înainte de a pleca la Winstonbury, îi mărturisi fiului său că o cunoscuse pe Molly la soţii Roland.

— E aici... în oraş?

— Am luat ceaiul la dânsa şi am văzut camera în care lucrează.

Kit avea aerul că ar fi dorit să-i pună tatălui său şi alte întrebări, dar tăcu încătuşat de încăpăţânarea sa pătimaşă.

— Mi-a spus odată că dragostea mea n-o să dureze niciun an. Aş vrea să-i dovedesc contrariul. Dar... înţelegi... mă întreb tot timpul...

— Dacă nu cumva un alt bărbat...?

— Da, asta e.

Sorrell zâmbi în spatele fiului său de această nelinişte:

— Această tânără femeie îşi are cariera ei. Dacă i-ai fi înţeles ardoarea, băiete dragă...

— Da, aici e toată nenorocirea...

— Eşti gelos pe munca ei?

— Cred că sunt.

— Pentru că refuză să sară în prăpastie...?

Kit cugetă o clipă:

— Pater, dacă ar fi avut curajul să sară, simt că n-ar fi existat ceva pe care să nu-l sacrific de dragul ei; da, o mulţime de lucruri... Nu sunt un imbecil. Înţeleg – sau cel puţin aşa cred – mai mult decât îşi închipuie ea. Dar nu-mi pot schimba felul de a simţi...

Ochii lui Sorrell erau atenţi, curioşi:

— Prin urmare doreşti...

— Trebuie să se producă o capitulare completă. Fără toată această târguială, fără clauze şi rezerve! Viaţa cere un risc. Dacă vrea să şi-l asume împreună cu mine, va descoperi, că a făcut-o cu un camarad, Iar nu cu un mărunt tiran casnic...

CAPITOLUL XXXVI

1

Unele zile par a fi predestinate tragediilor, şi în acea dimineaţă mohorâtă de ianuarie când Hulks veni cu o telegramă în biroul lui Sorrell, acesta o citi şi încremeni în fotoliu „cu ochii la copacii ce se legănau şi se lamentau afară. Era îngrozit. Telegrama fusese expediată de Simon Orange de la un oficiu poştal de pe Berners Street la ora nouă şi jumătate dimineaţa.

„Fiul grav bolnav. Veniţi imediat”.

Sorrell luă trenul de ora douăsprezece de la Winstonbury şi în timp ce privea distrat peisajul cenuşiu, zgribulit sub rafalele vântului, parcă întreaga lui fiinţă se chircea sub ameninţarea unor întâmplări absurde. Chiar din primul moment intuiţia lui anticipă o situaţie de temut. Tot felul de presimţiri rele îi răscoleau sufletul până în adânc şi faptul că Orange nu era un alarmist dădea şi mai mult gravitate ameninţării.

La Londra, taxiul îl lăsă – din cauza unei pene – pe

Marylebone Road, unde coborî şi făcu restul drumului pe jos, ducându-şi valiza în care aruncase la repezeală câteva lucruri. Lumea toată părea crispată, înfrigurată şi grăbită. Feţele trecătorilor aveau o expresie de rău augur sugerând teamă şi nesiguranţă, lupta zadarnică şi neputincioasă a trupului şi sufletului împotriva vântului şi a vitregiei sorţii... Sorrell mergea grăbit, dar când ajunse în faţa casei cu nr. 107, se simţi paralizat de frică, nu îndrăznea să sune la uşă. Se uită la placa de aramă pe care era gravat numele fiului său şi care îi evoca în mod absurd o inscripţie pe un sicriu. Apăsă pe butonul soneriei şi căută să-şi stăpânească panica: ce rost avea să intre în panică? Oricine putea să primească o telegramă, fără să se lase neapărat pradă unor presimţiri Sumbre.

Când uşa se deschise, intră înăuntru cu un aer vioi şi încrezător.

— Ce este – o gripă sau altceva?

Femeia în negru era trasă la faţă şi îngrijorată:

— Domnul Sorrell nu este aici, domnule.

— Cum? Dar am primit o telegramă!

— Este la spital.

— Înseamnă că nu poate fi...

— Este internat într-o rezervă...

Îl văzu pălind. Pe moment rămase fără grai.

— La... la Sf. Martha?

— Da, domnule.

— Ce este... ce-i cu toată povestea asta?

Revolta lui bruscă o surprinse.

— Domnul Sorrell s-a tăiat în timpul unei operaţii. Nu înţeleg nici eu prea bine... abia acum două-trei zile...

Femeia rămase în pragul uşii până îl văzu dispărând, căci Sorrell se răsucise brusc şi ieşise din casă cu chipul împietrit, buzele palide, nasul subţire şi ascuţit şi privirea fixă. Mai văzuse groază omenească şi altă dată, dar nu o asemenea groază şi de aceea n-o recunoscu. Îşi dădu seama numai că Sorrell dispăruse târându-şi valiza după el.

„Bietul om! E zdrobit...”

Ca şi cum n-ar fi fost îndreptăţit să fie aşa, văzându-şi opera de o viaţă în pericol, pe punctul de a se duce de râpă! Căci de la un timp, Sorrell începuse să se simtă la adăpost de orice griji; ştia că îşi aşezase edificiul pe temelii solide şi îi supraveghea evoluţia îmbătrânind încet în contemplarea desăvârşirii lui. Prin urmare, Kit s-a tăiat în timpul unei operaţii? O simplă crestătură de cuţit... Dar ce însemna aceasta de fapt? De ce toată zarva asta, o

rezervă, privirea aceea ciudată din ochii femeii? O simplă crestătură de cuţit! Şi totuşi Orange telegrafiase...

La spital portarul îi spuse cu acea amabilitate specific engleză:

— N-ar fi mai bine să lăsaţi valiza la mine, domnule?

„Valiza?..." Nu ştia că strânsoarea lui inconştientă o încorporase parcă în fiinţa lui. Îl lăsă pe portar să i-o ia din mână:

— Da... aşa cred. Domnul Orange mi-a telegrafiat..."

— Ştiu tot ce s-a întâmplat, domnule.

— Fiul meu...

— Da, domnule. Domnul Orange mi-a lăsat vorbă; este sus, domnule. Dacă vreţi să mă urmaţi...

Lăsară în urmă căldura unui coridor şi ieşiră în aerul rece al parcului spitalului, unde platanii înalţi se legănau mohorâţi peste aleile asfaltate şi întunecoase. Un fel de grotă tristă şi neagră de funingine, clădită din cărămidă veche şi pietriş încerca să adăpostească nişte ferigi firave. Portarul împinse uşa rulantă a unui pavilion de cărămidă roşie şi strigă o infirmieră:

— A sosit domnul Sorrell. Anunţă-l pe domnul Orange.

Orange îl aştepta. Apăru în pragul camerei infirmierelor, aflată la jumătatea coridorului şi făcu un

semn. Lui Sorrell i se păru că avea aerul unui om împresurat care luptă cu spatele la zid.

— Intraţi aici.

Închise uşa şi se opri, cu capul lui mare scos înainte:

— Regret, dar situaţia este destul de gravă...

Nu se uita la Sorrell, care stătea în mijlocul încăperii strâmte, neajutorat, golit de orice expresie. Scuturându-se din toropeală, fostul căpitan întrebă brusc:

— Spune-mi măcar pe scurt despre ce este vorba,.: Aş vrea să ştiu.

— Fusese un caz de septicemie. Kit făcea operaţia şi s-a tăiat la mâna stângă prin mănuşă; pe moment nici n-a observat... un microb virulent... Celulită, cu mâna şi braţul stâng prinse... L-am operat de două ori... Kennard şi Sir Ormsby spun că braţul trebuie amputat din umăr...

Sorrell se legănă uşor pe călcâie. Scoase un sunet scurt, şuierător, ca şi cum ar fi tras precipitat aer în piept.

— Braţul stâng?

— Da. Se pare că este singura lui şansă de salvare, dacă se face imediat. Este ceea ce se cheamă în l-imbaj popular „sânge otrăvit”... Kit însă nu-i de acord.

— Nu?...

— Spune că preferă să moară decât să rămână un

infirm fără o mână... O carieră pierdută...

De „sub sprâncenele lui negre şi ţepoase îi aruncă lui Sorrell o privire întrebătoare:

— Ce părere aveţi?

Sorrell se făcu alb ca varul; spaima îi crispa şi îi îmbătrânea trăsăturile.

— Vreţi să spuneţi că este singura şansă?

— Mă tem că da.

— Şi s-ar putea să nu fie sigur... chiar dacă...?

— Da.

— Pot să-l văd?

— El doreşte să vă vadă.

— Bine! spuse Sorrell, cu expresia pe care o avusese uneori în timpul războiului când privea moartea în faţă.

Fu cea mai simplă dintre întrevederi, pe cât de liniştită pe atât de curajoasă în felul ei. Kit arăta în acelaşi timp congestionat şi pământiu la faţă. Braţul stâng era o masă de bandaje. Sorrell se aşează lângă pat cu obrazul tremurător, căutând să-şi ascundă teama din priviri.

— E din greşeala mea, tată.

— A, nu e greşeala nimănui...

— Dar... Vreau să-mi spui... am dreptate? Mai bine mor luptând decât să scap mutilat.

Sorrell stătu o clipă cu capul în mâini.

— Viaţa e frumoasă, spuse încet.

— Dar cariera? O jumătate din viaţă!

— Să alegem lupta, spuse tatăl, totul sau nimic!

Şedea ţinându-l pe Kit de mâna dreaptă. Cu sufletul pustiit, se agăţa încă de un ideal sălbatic, îngheţat de groază, dar încăpăţânat. Retrăia parcă răceala clisoasă a peretelui tranşeii, cu sacii de nisip aproape atingându-i obrazul, ” cu moartea urlând pretutindeni, cu picioarele înţepenite de frig şi o senzaţie de gol în stomac…

La un moment dat avu impresia că Kit vrea să-i spună ceva.

— Pater, dragul, bătrânul meu pater…!

Sorrell îşi înălţă brusc capul.

— Aş vrea s-o văd. Ai putea…?

— Mă duc s-o caut…

2

— Ah, draga mea, ai auzit…?

Molly intrase în salonul roşu şi negru al lui Cherry plină de viaţă, triumfătoare în ciuda vremii de afară. Pielea ei fină şi albă sfidase frigul, iar ochii sclipeau după înfruntarea cu vântul. Purta o haină neagră, lungă, cu un

guler de blană gri. Se apropie de foc şi-şi descheie paltonul, când tonul lui Cherry o ţintui locului:

— Ce este? Nu cumva a făcut pojar cel mic?...

— Nu. Kit e pe moarte. Vai de bietul lui tată!...

Se făcu linişte. Molly stătea cu mâna pe placa neagră de stejar a căminului şi cu piciorul sprijinit de apărătoarea de bronz. Îşi întoarse ochii deodată spre Cherry.

— Ce tot spui?... Kit...? Eu am lipsit din oraş... M-am întors abia azi dimineaţă...

— Kit s-a tăiat în timpul unei operaţii grele. I s-a umflat braţul. Are septicemie. Mai sunt unele speranţe dacă îi amputează braţul, dar Kit nu vrea...

Cherry se ridică şi se duse repede la fereastră.

— Tatăl lui a fost aici... Ah! Dacă ai fi văzut ce figură avea!... A încercat să te găsească...

Faţa lui Mooly Pentreath continua să păstreze aceeaşi tăcere albă.

— Părea un sloi de gheaţă, mistuit de un foc lăuntric... Ah, draga mea, ce crudă poate să fie viaţa! După atâţia ani de trudă şi abnegaţie! Nu cred că cineva să-şi fi iubit vreodată fiul mai mult decât Sorrell... Şi acum... tocmai când îşi atinsese scopul şi era atât de mândru de succesul

băiatului...

Buzele lui Molly se mişcară:

— Întreabă de mine... vrea să mă vadă?

— Da!

Toată fiinţa ei păru să se adune, gata de luptă. Îşi încheie paltonul şi se îndreptă spre uşă:

— Unde este?

— La Sf. Martha. Tatăl lui a fost aici acum o oră. S-a dus la dumneata acasă. Tom a plecat să te caute la Club. Stai! Sună cineva.

Molly deschise uşa. Rămase în faţa ei aşteptând, ascultând glasurile. Întoarse capul spre Cherry:

— E tatăl lui. Vine încoace. Te superi dacă...?

Cherry se strecură pe lângă ea şi urcă scara, iar Molly se întoarse lângă cămin. Îşi punea mănuşile căptuşite cu blană în momentul când tatăl lui Kit intră în cameră.

Ea vorbi prima:

— Ai un taxi?

Sorrell dădu din cap şi se nărui deodată pe un scaun lângă uşă. Arăta groaznic şi disperarea lui o pătrunse până în adâncul sufletului ca o rafală rece de vânt. Îi văzu capul căzând în mâini; era gata să leşine. Se apropie repede de el şi îi puse mâna pe umăr:

— Stai liniştit un moment şi ţine capul în jos... Am aflat abia acum cinci minute...

Îl simţi tremurând; pleoapele şi buzele ei se crispară convulsiv, dar când vorbi, vocea îi suna ferm:

— Acum nu mai sunt cea care am fost. Mergem la el imediat ce ai să te simţi în stare. Trebuie să existe o speranţă.

Trupul lui Sorrell se îndreptă. În ochi se citea o implorare aproape copilărească:

— El nu vrea să i se taie braţul.

— Dar dumneata...?

— Eu?... A, eu am spus acelaşi lucru... Nu cred că mi-am dat seama... Dar dacă există măcar o şansă...

Molly stătea nemişcată, cu mâna pe umărul lui, scrutând cu ochi adânci însăşi esenţa vieţii.

— Kit vrea să trăiască? Bineînţeles că da. Iar braţul... Noi amândoi vrem ca el să trăiască. Asta înseamnă atât de mult pentru dumneata şi pentru mine!

Sorrell îşi ridică ochii spre faţa ei palidă şi nerăbdătoare.

— Pentru dumneata?

— Da! Dacă pot să-l ajut. O, da... Orice. Sunt gata să fac orice! Să mergem! Te simţi în stare?

Sorrell se ridică; ea îşi strecură mâna sub braţul lui şi alături, de trupul ei tânăr şi viguros silueta lui încovoiată părea foarte bătrână. Dar vigoarea ei era blândă, iar compasiunea pentru el, un omagiu pe care îl aducea unui splendid veteran.

3

Ceea ce-şi spun sau nu-şi spun doi oameni în asemenea momente ale vieţii lor stă scris în cărţile ferecate ale zeilor: câteva cuvinte disparate, mâini care se ating, inimi deschise, toate meschinăriile personale aruncate în foc. Şi astfel Molly Pentreath ieşi din camera lui Christopher Sorrell cu faţa înconjurată de o aură de lumină: eterna capitulare a femeii care devine sacră tocmai în virtutea acestei capitulări!

Se îndreptă spre un grup de bărbaţi – Sorrell, bătrânul Gaunt, Kennard, Orange şi încă vreo doi-trei. Ochii lor o priveau întrebători. Intrase înăuntru ca să convingă un bărbat să-şi piardă braţul şi să trăiască, sau să rişte ultima lui şansă de a trăi. Veni spre ei cu ochi umezi şi strălucitori:

— Vrea să-şi păstreze braţul. Cred că are dreptate.

Nimeni nu scoase o vorbă, dar bătrânul Gaunt îşi

scutură capul ca un cal nărăvaş, iar Orange îşi pironi privirea în zid, ca şi cum ar fi scrutat prin el o altă lume. Numai tatăl lui Kit lăsă să-i scape un geamăt ca şi cum s-ar fi frânt ceva înăuntrul lui. În aceeaşi clipă Molly veni lângă el, îl luă de braţ şi îl strânse cu putere.

În taxi, stătu foarte dreaptă ţinându-l de mână şi uitându-se pe geam.

— Da. Cred că are dreptate... Poate ţi se pare o nebunie, un risc crud şi zadarnic. Eu însă – tot mai sper...

Sorrell trecuse dincolo de orice speranţă. Se simţea bătrân şi trist; în faţa fatalismului său, speranţa lui Molly i se părea o fluturare de aripi neputincioase.

— Ei... spun că nu există nicio speranţă...

— Bărbaţii aceştia atotştiutori! Dar Kit vrea să trăiască.

Zâmbi forfotei trecătorilor de pe străzile aglomerate şi dacă mai rămăsese puţină lumină în viaţă, ea o luase cu sine de la căpătâiul lui Kit... Opaiţul lui Sorrell se stinsese; se afunda în noaptea sufletului său gândindu-se la ziua de ieri, ca la un trecut ireal, senin şi foarte depărtat...

Molly plăti taxiul şi în sufrageria goală a lui Kit îşi scoase pălăria şi o puse pe servantă.

— Rămân aici peste noapte. Pot să dorm pe sofa.

— Nu e nevoie, spuse el apatic, se poate aranja un pat. Îmi pare bine că rămâi.

Rătăci prin cameră examinând distrat mobila, porţelanurile, tablourile; expresia feţei lui trăda ironia amară care-l stăpânea în clipa aceea.

— Toate acestea...! Le-am adunat eu însumi piesă cu piesă... Ce folos? E ca la război – praful se alege de toate.

— A, nu! protestă ea. Totul va supravieţui.

Îşi opri asupra ei ochii larg deschişi. Schimbarea ei bruscă îl derută, fata asta îndrăzneaţă şi sclipitoare devenea deodată capabilă de profunzime şi compasiune. Era o metamorfoză uimitoare. Înainte îi sugera o auroră pură, rece, temerară, cu aerul puţin geros, Acum însă... Până şi vocea ei căpătase accente noi.

— Bănuiesc că n-ai pus nimic în gură de dimineaţă?

— Am uitat...

Trase clopoţelul. Toată casa părea să fie în mâinile ei.

— Spune-mi, n-ai putea să ne aranjezi ceva de mâncare? Domnul Sorrell n-a mâncat nimic.

Femeia dispăru şi peste puţin sosi cu tava. Molly mâncă şi ea, ca să-l facă pe el să mănânce, şi la sfârşitul mesei îi spuse pe acelaşi ton matern:

— Acum culcă-te puţin sau citeşte ceva. Eu mă duc

înapoi la spital. Nu-i nevoie să stai acolo în faţa uşii!

O lumină fugară trecu prin ochii lui:

— Dumneata înţelegi lucrurile! Am început să îmbătrânesc. Nu mai am nervii de altă dată.

— Nu-i chiar aşa, îl contrazise ea cu blândeţe. Ai avut curajul să ceri totul sau nimic. Şi acum, am plecat.

Se aplecă şi-l sărută pe frunte:

— Ştiu să vreau – din răsputeri, să vreau şi să simt! Sunt dintre cei care cred că asta salvează…

4

Molly se întoarse seara târziu. Ploua, iar ea mersese prin ploaie şi vânt şi obrazul îi strălucea de umezeală. „Da, ca o figură din tranşee, o luptătoare curajoasă şi dârză”, se gândea Sorrell, dar pe faţa ei mai licărea parcă ceva.

Îl găsi ghemuit lângă foc, ca şi cum frigul l-ar fi pătruns până în măduva oaselor. Într-adevăr, fusese la Kit, n-au vorbit nimic, dar a stat lângă el şi l-a ţinut de mână:

— Temperatura a scăzut puţin.

— Ei ce spun?

— Nu prea multe. Dar Kit luptă, şi luptă tare. Ai băut ceaiul?

Nu, nu-l băuse. Se ridică automat şi trase clopoţelul, iar când femeia apăru în odaie, nu mai ştia de ce o chemase. Se uita la foc cu o privire tristă.

Cele două femei schimbară o privire.

— Poţi să ne faci câte un ceai?

— Sigur, domnişoară...

Femeia o recunoscuse pe Molly după fotografia care se afla pe biroul domnului Christopher Sorrell – o fotografie furată.

— Domnul Sorrell se simte ceva mai bine.

— Mă bucur foarte mult, domnişoară!

După ce uşa se închise, Molly surprinse ochii lui Sorrell fixaţi implorator asupra ei:

— Spune-mi că ceea ce am auzit e adevărat!

Îi răspunse afirmativ cu o mişcare gravă a capului, adăugând:

— Suntem doi care punem umărul: dumneata şi cu mine. El înţelege asta.

Apoi se apropie de el prietenoasă, ca o bună camaradă:

— Îmi vei îngădui să-mi iau partea, nu-i aşa? N-am să-l îndepărtez niciodată de dumneata.

— Copilul meu, răspunse el întinzând mâinile. Dacă trăieşte, vreau să trăiască pentru cariera lui. Asta şi o

camaradă alături fac fericirea unui bărbat.

5

Zorile cenuşii ale unei dimineţi de iarnă abia începeau să mijească, când Molly ajunse la uşa casei cu nr. 107. Însăşi paloarea chipului ei foarte obosit părea să triumfe asupra sleirii puterilor sale fizice. Avea la ea cheia de rezervă şi o vârî în broască cu o mână fermă. Femeia de serviciu freca parchetul. Trecu pe lângă silueta întrebătoare, îngenuncheată, şi intră în sufragerie unde Sorrell şedea nemişcat în faţa căminului. Adormise. Capul îi atârna pe piept, iar mâinile se odihneau pe braţele fotoliului.

Se opri lângă el şi îl privi cu un zâmbet uşor de compătimire şi cu o urmă din vechea ei maliţie tremurând în colţul gurii.

Bătrânul gladiator, cu părul alb, înfrânt de somn şi de tensiunea aşteptării! Îl şi vedea inălţând capul brusc şi privind-o semeţ. Ave, Caesar!...

Îi atinse umărul. Bărbatul se trezi exact cum prevăzuse, cu o ridicare bruscă a capului şi un suspin adânc. Privirea lui era dură şi nerăbdătoare totodată.

— Cum e?...

— Şase ore de somn!

— Eu?

— Nu! Kit! Temperatura normală; braţul s-a dezumflat aproape la jumătate.

Sorrell sări din fotoliu clătinându-se:

— Doamne!... Atunci braţul...?

— Salvat! L-am lăsat pe doctorul Orange cu o barbă oribilă, rânjind ca o maimuţă în Extaz!... O... dragul meu...!

A trebuit să-l susţină şi să-l ajute să se aşeze iar.

— Îmbătrânesc... murmură el, Doamne, cum îmbătrânesc!...

CAPITOLUL XXXVII

1

Kit coborî treptele spre Green Park şi după ce-şi consultă ceasul de la mână porni pe Queen’s Walk. Era întâia zi de primăvară şi lumea îşi pierdu deodată aspectul jerpelit, iar iarba – poleită de soare – căpătă o tentă uşoară de verde. Culoarea dură a cerului se îndulcise pentru o clipă şi până şi feţele oamenilor – ale orăşenilor – păreau mai blânde şi nu atât de grosolane.

O bancă îl îmbie să se aşeze şi Kit luă loc sub crengile dezgolite ale unui platan. La celălalt capăt al băncii, o pereche de nemţi – un bărbat şi o fată tânără – vorbeau între ei în limba lor guturală răsfoind un ghid Baedecker. Faţadele pitoreşti şi variate ale caselor se încălzeau la soarele după-amiezii, atât de individuale şi atât de specific englezeşti, în stilul unor epoci care au murit. Privirea lui Kit fu atrasă de o anumită casă din cărămidă brună cu reflexe aurii pastelate, cu obloanele închise, înconjurate de un cadru vopsit în albastru pal, şi cu un

vechi balcon negru. Un castan îşi deschidea mugurii verzi pe fondul acestui zid de cărămidă în tonuri calde cu pete albastre şi frumuseţea ansamblului îl emoţionă.

Da, viaţa era frumoasă. Kit se uită din nou la ceasul lui de mână şi în timp ce se lăsa mângâiat de razele soarelui, arunca din când în când o privire rapidă înspre Piccadilly. Un bărbat bătrân, pesemne vizitator obişnuit al parcului, destul de jerpelit, se aşează lângă el pe bancă şi scoţându-şi pipa, apropie un chibrit de restul de tutun rămas nears pe fundul ei. Deşi, după toate aparenţele, dăduse pe gât un pahar-două, îl examina pe Kit cu un interes apreciativ şi o isteţime care părea să ghicească sensul acelor întoarceri rapide şi nerăbdătoare ale capului. Iată un tânăr cavaler care îşi aşteaptă iubita! E o treabă bună pentru o asemenea după-amiază de aprilie. Şi ochii mici şi albaştri pe faţa buhăită cercetau încălţămintea, pantalonii, profilul brun, frumos cizelat, al lui Kit, ca să descopere brusc că propria cutie de chibrituri era goală.

— Nu cumva aveţi un chibrit, domnule?

Vorbise ca un om care cunoscuse vremuri mai bune. Kit scoase o cutie de chibrituri şi observă ghetele peticite şi pantalonii roşi, manşetele şi gulerul jegos ale unei redingote vechi. Omul trăgea cu nădejde din pipă; o barbă

căruntă, ţepoasă, nerasă de câteva zile îi acoperea toată bărbia, iar pe nas şi obraji se vedea o reţea deasă de vinişoare roşii.

— Vă sunt îndatorat, domnule.

Înapoie cutia şi zâmbi cu gura ştirbă spre vecinul său mai norocos.

— Merită să trăieşti pe o zi ca asta.

— Aşa e!

— Chiar şi unul ca mine! Picioarele – uscate, vântul nu mai fluieră pe sub ceea ce s-ar putea numi cu multă indulgenţă o cămaşă. Ce colorit frumos, nu-i aşa?

Arătă cu coada pipei spre casa brună, tivită cu albastru.

— Odinioară am lucrat şi eu puţin cu pensula, înainte de a începe să-mi pictez nasul. Ha! ha! ha!

Râse, iar Kit simţi căldura soarelui şi compătimirea umană a omului fericit. Mâna îi dispăru în buzunarul pantalonului chiar în momentul când pe Queen’s Walk apăru o siluetă subţire ce se apropia legănându-se uşor ca însăşi primăvara. Strecură pe ascuns două jumătăţi de coroană într-o palmă primitoare.

Kit se ridică în picioare şi individul jegos făcu la fel.

— Prea îndatorat, domnule... Nu vă deranjaţi pentru mine. Doamna poate să ia locul meu.

Îi adresă lui Kit un zâmbet prietenos, omenesc şi aruncând o privire respectuoasă şi admirativă spre tânăra femeie, îşi ridică gambeta ponosită şi se depărtă târşâindu-şi ghetele scâlciate, după ce măsură perechea germană cu un aer dispreţuitor. Tineri însurăţei în călătorie de nuntă! Fritzi! Limba lor păsărească tot mai păstra mirosul acela vechi şi aproape uitat al războiului. Oricum, ce naiba căutau în Anglia? îl făceau să-şi aducă aminte de lagărul de prizonieri în care fusese închis şi de femeile germane care obişnuiau să stea lângă gardul de sârmă ghimpată şi să-şi bată joc de ei. Se întoarse o clipă ca să observe întâlnirea acelor doi. Englezi! Oameni de-ai lui! Pe cuvânt, o fată grozavă: se mişcă de parcă corsetele şi toate celelalte care încătuşează femeia ar aparţine trecutului! Tipul de femeie suplă ca o trestie, îndrăzneaţă, vioaie, cu păr negru şi pielea albă. Să fie al naibii dacă nu admirase întotdeauna acest gen de femei! O pereche frumoasă, şi să le dea Dumnezeu noroc!

Kit se aşează pe locul lăsat liber de bătrâna epavă şi i-l dădu pe al său lui Molly. Perechea germană, cuprinsă brusc de o simpatie internaţională, se ridică şi se depărtă discret.

— Te-ai bronzat, spuse Molly.

El şedea alături de dânsa zâmbind şi privind-o în ochi.

— N-am putut să-ţi spun ceea ce doream... ieri... la Chelsea. Timpul şi locul...

— Este foarte plăcut aici. Verdele acesta proaspăt...

Kit se aplecă spre ea:

— Molly, de ce nu mi-ai pus condiţii?

Ea îi privi ochii, apoi cravata:

— Parcă poţi, atunci când viaţa se năpusteşte asupra ta în felul acesta? Am capitulat.

— Ai dat totul cu braţele deschise. La fel vreau să fac şi eu...

Ea ridică mâna, vrând să spună ceva, dar el i-o luă şi i-o ţinu uşor pe bancă:

— Nu, e rândul meu. Acum înţeleg mai bine lucrurile. M-am gândit mult... în timpul cât am fost departe. Totul a început de atunci... Ascultă!...

O privea intens, plin de fericire.

— Munca ta contează la fel ca şi a mea... Amândoi suntem nişte lucrători şi cred că munca este copilul celui care munceşte. Împărţim casa pe din două, sau fiecare – o casă numai pentru el. Tu în climatul tău – eu – în al meu. Fără sentimentalisme sâcâitoare: venim şi plecăm când ne place.

Îi acoperi mâna o clipă cu palma lui.

— Am citit ultima ta carte: e grozavă. Sunt mândru, dar voi deveni mult mai mândru, pentru că învăţ... În anumite privinţe, draga mea, sunt un copil neştiutor.

Mâna ei se întoarse pe bancă şi se lipi de a lui:

— Unele lucruri sunt mai importante decât cărţile. Fii răbdător cu mine, Kit, uneori...

2

Sorrell îşi terminase ceaiul. Umplu pipa, o aprinse şi după ce stătu puţin în faţa geamului deschis, cu chipul îngândurat, pufăind la intervale regulate, ieşi afară în grădina lui. În ultima vreme încărunţise mult – de când cu criza din viaţa lui Kit – şi silueta lui putea să pară singuratică oricui, în afara florilor de la picioarele sale. Rătăci câtva timp pe sub pomii în floare şi printre straturile cu primele flori de primăvară. Anul acesta era un spectacol minunat, cel mai frumos din câte văzuse vreodată şi Sorrell gustă bucuria rară şi atât de scurtă a unei seri desăvârşite când ochii sondează mai adânc, iar miresmele devin mai pătrunzătoare. Se aşeză pe o bancă rustică sub un pom fructifer dominând o învălmăşeală aproape sălbatică de aubrieţii purpurii şi roz, margarete

roşii, miozotis albastre, lalele sângerii şi galbene, micsandre siberiene de un portocaliu aprins. Nu-şi putea lua ochii de la toată această feerie; şedea pufăind din pipă, furat de gânduri. Poate că ultimii şi cei mai buni prieteni ai omului sunt florile. Ele nu te decepţionează niciodată.

În timp ce se apleca să atingă o floare, se gândi la moarte. Acum se gândea destul de des la moarte ca la o cădere de frunze toamna, cu o seninătate surprinzătoare. Îşi amintea de zilele când cunoscuse frica oarbă. Resimţise aceeaşi teroare când se temuse pentru viaţa fiului său, dar asta pentru că ghicea în Kit o tinereţe avidă de viaţă. Moartea lui Christopher ar fi fost o tragedie. Dar moartea în sine nu este tragică când ţi-ai atins ţelul urmărit. Este ca somnul care vine la sfârşitul unei vieţi harnice.

Îşi reaprinse pipa şi se gândi la căsătoria lui Kit, ce urma să aibă loc în iunie. Era mulţumit. Poate că în urmă cu cinci ani s-ar fi ridicat împotriva lui Molly, dar acum ajunsese la concluzia că viaţa este un proces de înflorire şi rodire, un mister minunat la care trebuie să participi, iar nu să-l împiedici. – Să fie fericiţi! Kit să-şi iubească soţia! – Există lucruri ce nu se pot uita şi Sorrell

înţelegea, poate fără să-şi dea seama, că pe măsură ce fiul său se va apropia de maturitatea finală, amintirea tatălui" său va dăinui din ce în ce mai vie şi mai măreaţă, ca o apropiere mereu prezentă. Să trăieşti astfel în amintire şi în inimă nu era puţin lucru, iar pentru Sorrell această memorie luminoasă şi perpetuă ar fi ca o supravieţuire.

Dar ceasul cel mai fericit al zilei se afla încă înaintea lui. Sorrell părăsi banca şi îndreptându-se spre o magazie de cărămidă roşie în care îşi ţinea uneltele, luă de acolo o săpăligă, o lopăţică şi o furcă de plivit. Pământul din straturile de trandafiri trebuia afânat – şi unde mai pui că apăruseră buruieni printre violete. Îşi scoase haina, o atârnă de creanga unui pom şi se apucă mai întâi de săpat. După ce afână bine pământul din straturile de trandafiri, trecu la violete. Straturile cu violete fuseseră acoperite din toamna trecută cu pământ gras, iar buruienile vechi, neputrezite, încolţiseră din nou: fire de măcriş, pintenul cocoşului, iar ici-colo ierburi răzleţe. Era o treabă care cerea multă migală şi răbdare şi Sorrell, aplecat, mânuind furca de plivit, uitase de toate în afară de buruieni şi de corolele albastre, galbene şi purpurii ale florilor.

Deodată se aşeză pe vine şi rămase nemişcat câteva

secunde cu o privire atentă care exprima neliniştea. Nu teamă, ci doar grijă. Nu era prima dată că-l apuca acest junghi, ca şi cum o mână ar fi răsucit ceva în stomac. Era ceva straniu, penibil, supărător. Observă că durerea revenea atunci când se apleca. Dar, ce naiba, grădinărit fără să te apleci nu se poate!

După un minut sau două durerea trecu şi Sorrell îşi reluă plivitul. Curăţase stratul pe jumătate şi era pe cale să-şi schimbe poziţia când durerea îl apucă cu o violenţă care îl făcu să-şi piardă respiraţia. Lăsă să-i cadă lopăţica din mână şi se ridică apăsându-şi palma pe stomac, conştient că durerea aceasta avea ceva ameninţător şi ciudat. Simţea o greaţă uşoară şi o senzaţie de leşin.

Se duse să se aşeze pe bancă. Nu era speriat, doar curios şi tulburat. Instinctiv mâna îi exploră acea porţiune a peretelui abdominal în spatele căruia se ghemuia durerea. Era în partea de sus, în spaţiul în formă de V dintre coaste. Nu constată nimic în afară de o încordare a muşchilor.

„O indigestie… îşi spuse. Am stat aplecat după masă”.

Dar în mintea lui se cristaliza bănuiala că semnificaţia acestei dureri era cu totul alta. Suferise de indigestie în trecut, dar senzaţia nu fusese aceeaşi. Îl săgetase dintr-

odată şi rămăsese ca un nod de spaimă chinuitoare, ca şi cum o gheară i-ar fi scormonit măruntaiele.

Şedea atent şi uimit, respirând cu multă grijă. Durerea se stingea, lăsându-l cu o senzaţie de uşurare fizică, deşi încordarea din mintea lui mai stăruia încă. Era conştient de o vagă primejdie.

Auzi o voce alături de el:

— Ce s-a întâmplat, Stephen?

Se întoarse şi o văzu pe Fanny Garland, cu faţa ei deschisă dar îngrijorată. Maturitatea venise la ea sub o înfăţişare plăcută; în ochii ei albaştri licărea o caldă înţelepciune.

— A, nimic: o indigestie. Am stat aplecat imediat după masă. Am început să îmbătrânesc!

Îi adresă un mic zâmbet bizar:

— Cred că un ceai chinezesc mi-ar face bine.

Femeia se uită la el cu gravitate:

— Ai face mai bine să consulţi pe cineva... pe Kit, de pildă.

— A, nu-i nimic! Dacă o să mă doară mai rău. Poate. Trebuie să termin de plivit...

3

Cu două săptămâni înainte de căsătoria lui Kit, durerea de sub coaste deveni mai persistentă. Înainte fusese intermitentă şi capricioasă; s-a întâmplat chiar să nu aibă dureri o săptămână întreagă. Se adresă unui medic din Winstonbury care întâmplător îngrijise un călător la *Pelicanul:*

— Sufăr de indigestii. Poate că-mi daţi ceva ca să scap de ele.

Doctorul examină limba lui Sorrell, îi puse câteva întrebări, îi indică ce anume să nu mănânce şi îi prescrise o simplă poţiune:

— Dacă asta nu te ajută, să-mi dai de ştire!

O ameliorare de scurtă durată fu urmată de o recrudescenţă îngrijorătoare. Nu numai că durerile erau mai persistente şi mai frecvente, dar Sorrell avea impresia ciudată că între coastele lui se afla ceva, un corp străin, obscur şi din ce în ce mai definit. Noaptea, culcat în pat, când îşi apăsa uşor mâna pe trup, i se părea că întâmpină o rezistenţă care putea să fie, dacă nu era chiar, o formaţiune nouă. Nu era propriu-zis speriat, dar rămânea treaz, cuprins de înfiorare şi nelinişte, cu senzaţia subită de nesiguranţă pe care ţi-o dă apropierea

necunoscutului.

Ei, ce-i de făcut?... Mintea îi era preocupată de apropiata căsătorie a lui Christopher, această nouă aventură a vieţii, lui. Trebuia să se ducă pe Welbeck Street cu câteva zile înainte de eveniment şi nu dorea câtuşi de puţin să afişeze la nunta fiului său o figură de om bolnav. Viitorul era plin de planurile lor. Aveau de gând să păstreze vila de la Marley şi etajul de sus al casei de la nr. 107 îi va aparţine lui Molly. Căzuseră de acord să lucreze amândoi în aceeaşi casă. La Marley, soţia lui Kit se va putea retrage ori de câte ori ar simţi nevoia. Kit va veni acolo pentru *week-end,* ca să facă baie, să vâslească şi să se bronzeze la soare, în timp ce Molly – în plin elan creator – va trage perdeaua despărţitoare la o parte:

„Acum hai să ne jucăm. Am pus totul pe hârtie şi sunt fericită!..."

Sorrell zăcea treaz, cu mintea încordată şi cu corpul acela străin care-şi croia lacom drum sub coastele lui. Scrută cu curaj o posibilă realitate. Două-trei săptămâni de stoicism, alimentat de o resemnare de soldat! Nu avea de gând să se plângă şi dacă răul era ceea ce credea el că este, atunci va trebui să-l înfrunte până la capăt. Nu dorea să se facă niciun fel de tapaj în jurul lui. Iar în ce-l

priveşte pe doctorul din Winstonbury, Sorrell hotărî să-l lase să creadă că sticla lui de poţiune şi-a făcut efectul.

Îşi adună întreaga energie şi îşi compuse o faţă senină. Va continua să reziste făcându-şi datoria în tranşee până la capăt, după care se va retrage în cantonament cu un zâmbet încremenit pe buze. Trebuie să rabde.

Observă că începuse să slăbească văzând cu ochii, deşi pofta de mâncare nu-i scăzuse.

În dimineaţa când se pregătea să plece în oraş, constată în timp ce se bărbierea, că pielea lui căpătase o nuanţă uşor gălbuie...

4

În seara din ajunul căsătoriei, Kit se uită deodată atent la tatăl său. Fusese absorbit – într-adevăr, euforic absorbit – de viitorul lui nou şi misterios şi Acum când acesta era atât de aproape, păru să revină o clipă la realitatea obişnuită, asemenea unui om care îşi face bagajele în vederea unei călătorii şi care îşi dă seama, după ce a terminat, că până mâine mai are înaintea lui o noapte întreagă.

Stăteau de vorbă lângă fereastră.

— Nu prea arăţi bine, pater.

Sorrell schiţă un zâmbet bizar, evaziv:

— Mă supără un pic ficatul. Poate că fumez prea mult. Cred că am să mai reduc porţia.

— Nu te doare nimic?

— A, nimic!

— Sigur?

— Absolut.

— Fără ascunzişuri, ştii, vorba noastră.

— Da, fără ascunzişuri, băiete, spuse Sorrell simţind parcă gustul amar al acestei minciuni pioase...

5

La petrecerea care urmă după căsătorie, după ce se linişti primul val de felicitări, câţiva dintre cei care îl cunoşteau bine pe Stephen Sorrell fură izbiţi de schimbarea ce se petrecea în el. Stătea retras lângă o sofa neocupată, cu o privire goală, indescriptibilă. Era îngrozitor de palid. Şi unii dintre cei care ţineau la el s-au gândit că poate s-a retras de o parte ca să-şi înăbuşe emoţia adâncă ce-l stăpânea. Îl lăsară în pace să-şi revină şi să se întoarcă din nou zâmbitor în mijlocul invitaţilor.

Tom Roland fu cel care îl surprinse îndreptându-se grăbit spre masa unde un chelner umplea paharele cu

şampanie. Sorrell smulse aproape un pahar şi îl dădu pe gât, cu o mână sprijinindu-se de masă. Întinse mâna după al doilea pahar şi îl bău de asemenea cu înghiţituri mici şi anevoioase.

Roland veni încet spre el:

— Te simţi puţin... ameţit, bătrâne?

Sorrell stătea cu maxilarele încleştate. Se prinse cu mâna de umărul lui Roland:

— Lasă-mă să răsuflu o clipă... o să-mi revin imediat... Nu vreau să fiu ca o fantomă tocmai acum, la...”

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic... O ameţeală trecătoare... Sunt o muiere bătrână, Tom! Gata, mi-e mai bine...

Vinul îşi făcuse efectul şi spasmul durerii insuportabile se stinse treptat; faţa i se coloră uşor. Arăta îmbujorat şi zâmbitor când vocea lui Kit se auzi din mulţime.

— Unde e tata? Unde a dispărut?

Roland ridică mâna:

— E aici, bea în sănătatea voastră!...

Kit îşi croi drum până la el. Arăta fericit, atât de fericit încât inima lui Sorrell zvâcni dureros.

— Pater, te-am căutat peste tot.

Zâmbind mereu, Sorrell avansă o glumă jalnică.

— Tom şi cu mine, suntem o pereche de băutori înveteraţi!…

— Molly se pregăteşte să taie torta şi vrea să fii de faţă…

— Bine, băiete, şi Sorrell îşi luă fiul de braţ.

O jumătate de oră mai târziu îi văzu evadând printr-o mulţime de femei însufleţite şi o ploaie de petale de trandafiri. Stătea pe treapta cea mai de jos, sub baldachinul alb şi roz. Petalele de trandafiri plouau peste el. Kit se opri cu faţa îmbujorată, cu ochii uşor înceţoşaţi.

— La revedere, dragul meu pater!

— La revedere, băiete! Mult noroc şi Domnul să vă aibă în pază!

Îi strânse mâna lui Kit. Simţi căldura moale a buzelor lui Molly când îl sărută. Şi tinerii plecară…

CAPITOLUL XXXVIII

1

Sorrell le scrise în Elveţia două-trei scrisori pline de optimism. Dar, cum durerea crescândă începuse să submineze forţa fermecată a tăcerii sale, chemă doctorul din Winstonbury. De astă dată nu-şi mai impuse nicio reticenţă şi nu mai pomeni de vreo sticlă cu doctorie. Sorrell, a cărui tentă galbenă se accentuase, vorbi cu francheţea omului care nu mai are nimic de pierdut: — Aş vrea să mă examinezi. Cred că am o umflătură aici.

Observă privirea gravă şi mâhnită a micului doctor, îl examină, îl palpă şi îl ciocăni atent, punându-i întrebări precise.

— Cât a trecut de când te-am văzut ultima oară?

— Cinci sau şase săptămâni.

— Dar... de ce naiba...

Cum stătea întins pe pat, Sorrell îşi săltă capul de pe pernă şi zâmbi:

— Aveam motivele mele. Îmi dau seama foarte bine că

numărul meu s-a terminat. Dacă ai putea să-mi uşurezi durerile...

— Dragă domnule, nimic nu este sigur. Aş vrea să consulţi pe cineva la Londra. Până atunci vreau să faci o radiografie. Înclin să cred că boala dumitale se află pe undeva în jurul colecistului.

Sorrell făcu radiografia şi diagnosticul nu mai putea fi pus la îndoială. Micul doctor fu primul care îşi strânse buzele cu gravitate în faţa concluziei inevitabile.

— Te sfătuiesc stăruitor să te vadă cineva...

Sorrell nu se aştepta să scape de ceea ce-i fusese sortit:

— Aştept până se întoarce fiul meu. Este plecat în Elveţia.

— Dar, domnule dragă, dacă tumoarea este operabilă..."

— Nu, mulţumesc. Şi afară de asta, este doar o chestiune de câteva zile. Dacă m-ai putea ajuta să lupt împotriva durerii...

Din ziua aceea Sorrell începu să ia morfină.

Primise două scrisori de la Thomas Roland şi evitase să răspundă direct la întrebarea vechiului său prieten. Cu o săptămână înainte de întoarcerea lui Kit şi Molly, Roland şi Cherry veniră cu maşina să-l vadă. Sosiră neanunţaţi şi

Roland vorbi cu Fanny Garland şi cu doamna Marks înainte ca Sorrell să afle de sosirea lor. Ochii celor două femei exprimau o adâncă tristeţe.

Roland îl găsi pe Sorrell întins pe şezlong în grădină, lângă tufele lui de trandafiri. Avea privirea aceea deosebit de senină a omului al cărui trup se află sub efectul morfinei, dar al cărui creier este calm şi lucid. Ochii păreau foarte mari, poate pentru că obrazul începuse să i se subţieze şi să se alungească. Erau nişte ochi extraordinar de inteligenţi, vii, de o transparenţă bizară, plini de curiozitate, nelăsând să le scape niciun amănunt.

Roland se aşează lângă el pe iarbă şi se uită la trandafiri. Era izbit de schimbarea care se petrecuse în prietenul său, de profilul lui ascuţit şi tenul galben. În cele două sau trei săptămâni care trecuseră, aceste simptome fatale se accentuaseră necruţător.

— Ai primit veşti de la Kit, nu-i aşa?

— Da. Se vor întoarce săptămâna viitoare.

Roland se pregătea să pună o întrebare şi cum ezita să o formuleze, Sorrell îi spuse adevărul:

— Am cancer, bătrâne.

În vocea sa nu răzbătea nicio umbră de emoţie şi Roland îi văzu ochii fixaţi asupra florilor cu o tandreţe

blândă şi melancolică.

— Mă bucur că am apucat să văd trandafirii înfloriţi. Şi pe Kit – însurat. Cred că va fi o căsătorie fericită…

Roland articulă cu glas înecat de emoţie:

— Dar… bătrânul meu prieten… de când…?

— De câteva luni, cred… Am bănuit-o mai demult… Doctorul meu încercase să mă facă să cred că am pietre la ficat sau aşa ceva… dar eu eram perfect sigur.

— Kit ştie?

— Nu. Am socotit că va fi timp destul să afle când se va întoarce la munca lui.

— Dar – desigur – se poate face ceva? De ce n-ai spus nimănui nimic? De ce n-ai consultat…?

Ochii mari şi atât de umani îl priviră zâmbind:

— A! Nu ştiu nici eu. La urma urmei, eu mi-am terminat misiunea, bătrâne. Şi într-un fel, nu voiam să mă las chinuit. Am fost foarte norocos. Viaţa este o treabă foarte urâtă pentru mulţi oameni. Bine că cel puţin nu-şi dau seama cât este de urâtă.

Roland şedea ghemuit, cu un aer posomorât.

— Dacă aş fi bănuit…

Sorrel continuă să vorbească, scutindu-şi astfel prietenul de alte comentarii.

— Nu cred în nimic. Mi-am împlinit o datorie de un fel special şi mi-a plăcut. Toate aceste lucruri mă depăşesc. Altă dată am crezut că există un plan prestabilit în lume; dar pe urmă... Am constatat că sunt destule argumente împotriva unei asemenea idei! Pur şi simplu o luptă între forţe oarbe – ce se împung ca o turmă de vite. Şi totuşi – există multe lucruri frumoase: lupta pe care plantele, aceste fiinţe vii, au dus-o împotriva demonului răutăţii impersonale. Da, şi nici măcar a răutăţii. Ceea ce m-a frapat întotdeauna, Roland, a fost faptul că nicio forţă superioară nu se sinchiseşte de noi. Este duritatea ultra-impersonală a vieţii. Noi nu contăm absolut deloc. Omul are importanţă numai pentru sine însuşi şi duce o luptă singuratică împotriva indiferenţei. Un grădinar ştie acest lucru. Florile lui duc aceeaşi luptă singuratică şi poate că de aceea le iubeşte atât şi soarta lor îl înduioşează. Omul inventează religia ca să mascheze întreaga oroare pe care i-o inspiră indiferenţa totală a universului, căci este într-adevăr ceva oribil. Încearcă spiritismul, sau orice altceva ca să evadeze, să dea vieţii culoare. Eu unul mă simţeam întotdeauna pornit, nu numai împotriva învălmăşelii umane, ci şi împotriva piciorului greu al nepăsării universale – a acestui picior care te striveşte. E o

întâmplare dacă nu te calcă. Se spune că Ajax era nebun pentru că sfida fulgerul, dar nu era; Ajax ştia ce face. La fel şi eu am mers înainte cu un rânjet de fiară pe faţă. Iar acum... sunt obosit. Simt că am tras pe sfoară marea indiferenţă... un pic, căci mi-am împlinit datoria până la capăt, în ciuda ei. Prea puţin îmi pasă că şi-a pus laba enormă peste mine... până la urmă! Mi-am ţinut spatele de pigmeu drept şi am bâzâit puţin înainte ca ea să mă fi strivit de geam...

Roland rămase cât va timp cu ochii, aţintiţi în gol fără să zică nimic, căci adevărurile rostite de un om condamnat la moarte pot fi uneori înspăimântătoare...

2

Christopher Sorrell scria nişte scrisori, a doua zi dimineaţă după întoarcerea sa pe Welbeck Street, când răsună clopoţelul de la intrare. Femeia veni să-l anunţe pe domnul Thomas Roland.

— Pofteşte-l înăuntru!

Kit se întoarse pe fotoliul lui. Avusese două ore foarte încărcate, când îşi preluase obligaţiile de serviciu de la Simon Orange, care îi ţinuse locul pe timpul absenţei sale. Lui Tom Roland însă chipul lui îi apăru fericit şi ars de

soare. Kit avea ***o*** fire mai expansivă şi mai sociabilă decât tatăl său; îi întâmpina pe oameni – chiar şi cunoştinţe întâmplătoare – cu un zâmbet binevoitor, poate pentru că nu purta în el povara luptei pentru existenţă. Dar Roland nu era o cunoştinţă întâmplătoare.

— Hello! Ce mai face familia?

Zâmbetul lui Roland îl intrigă. Era afectuos, dar oarecum enigmatic, răsărit parcă de după un nor.

— Familia mea face un vacarm atât de mare în camera copiilor încât din spirit de autoapărare a trebuit să bat în retragere. Ai avut o vacanţă frumoasă? Se pare că da!

— Splendidă!

Kit aştepta. Se întreba de ce venise Roland să-l vadă la ora aceea şi zâmbetul de pe chipul, lui era ca un gest amabil şi prevenitor al mâinii. Desigur, nu din motive personale sau profesionale. Capul mare a lui Roland semăna cu O pâine rotundă, bine rumenită.

— Chery şi cu mine am fost la Winstonbury.

Felul în care o spuse îi păru lui Kit începutul unei poveşti pentru copii: a fost odată, ca niciodată...

— Ce mai e nou pe acolo? Am primit două-trei scrisori frumoase de la „pater”. Ne-am gândit să mergem pe la el duminica viitoare.

Roland îşi coborî privirea în pământ.

— Tatăl dumitale crede că are cancer…

Kit plecă la Winstonbury în aceeaşi după-amiază şi Molly îl însoţi. Călătoreau singuri într-un compartiment de clasa întâi. Kit se uita fix pe fereastră. Molly, care trăia în două lumi – cea a spiritului ei creator şi cea reală a simţurilor, şedea cufundată în gânduri. Kit venise la ea cu o figură descompusă… Vorbise foarte puţin: „Aş dori să vii cu mine. Vrei?” îşi împachetară lucrurile în grabă, luară o masă frugală şi în taxi el îi dezvălui câte ceva din grija care îl frământa: Sorrell era bolnav. Molly avea impresia că soţul ei îşi făcea reproşuri, şi că, într-un fel era amestecată şi ea. Nu e ciudat, îşi spunea ea, că nu poţi înţelege starea de spirit, tulburarea unui partener iubit şi cauzele care ascund o mâhnire? Molly începu să reflecteze asupra vieţii, aşa cum o simţea şi o vedea şi aşa cum izvora ea din subconştient. Hotărât era mai uşor să scrii decât să citeşti. Ştia totul despre oamenii din cărţile ei; de fapt, îi simţea mai familiari decât pe bărbatul care şedea acum în faţa ei, în colţul opus. O chemare pasionată o atrăgea spre el. El constituia una din problemele ei, poate problema cea mai dragă, deoarece trebuia să-l înţeleagă şi această înţelegere însemna pentru ea o

constrângere permanentă, preţioasă şi acută totodată; neacceptarea, nerezolvarea ei ar fi dus-o la cel mai sigur şi dureros eşec.

Şedea tăcută şi nemişcată. O parte a fiinţei sale căuta parcă pe dibuite calea spre gândurile ascunse ale tovarăşului ei. Şi deodată simţi că reuşea, că atingea iţele supărărilor care îi umpleau inima şi că putea să le aline.

Ochii lui îi întâlniră privirea cu un fel de jenă întrebătoare. Îşi dădu seama de gândurile ei:

— Îmi pare rău că te-am târât după mine.

— N-are de ce să-ţi pară rău. Eu am fost aceea care te-am dus departe de aici.

Se uita la ea uşor surprins:

— Ce-i asta, Molly? Cum...?

— El ne-a ascuns ceva şi ţie şi mie.

Kit se ridică şi veni să se aşeze lângă dânsa:

— Roland spune că e cancer.

Mâna ei dreaptă o găsi pe a lui:

— O, dragul meu!...

Faţa lui se crispă:

— Ce brută oarbă am fost! Mă gândeam că pur şi simplu arată slăbit. L-am întrebat... Abia acum... înţeleg totul. M-a înşelat... Dar eu... ar fi trebuit să-mi dau seama.

Omul a cărui meserie... Iar eu n-am observat nimic la el... la omul care mi-a dat totul... totul... Eram prea fericit, din cale afară de fericit...

Simţi apăsarea degetelor ei:

— Sunt şi eu de vină, iubitule.

— Tu, nu!

— Ba da!

— Dar gândeşte-te! Gândeşte-te ce fel de om este – să ascundă aşa ceva – să ne lase să ne căsătorim şi să plecăm. Iar eu m-am lăsat prostit! Ce trebuie să-şi închipuie despre mine?

Molly îl trase spre ea:

— El a vrut aşa...

— Bietul tata!...

— Dar ce om extraordinar! Opera lui este pentru el lucrul cel mai formidabil în viaţă, Kit, Singurul care are importanţă, care înseamnă atât de mult... încât l-a făcut fericit...

— Fericit!...

— Da. Ai să înţelegi acest lucru. Şi chiar îl înţelegi! Ce amintiri vom purta în inimă, în viitor...!

— Şi ce rană! spuse el.

Molly oftă:

— O amintire poate să fie o rană; dar ce-ar fi viaţa fără ele? Asemenea răni sunt sfinte.

3

Christopher îşi găsi tatăl tot acolo unde îl găsise Thomas Roland cu o săptămână înainte, întins pe şezlong în grădina lui, în mijlocul florilor. Era oseară senină, fără vânt, iar chipul şi ochii omului condamnat împărtăşeau această seninătate. Întinse către fiul său o mână subţire.

— Ei, dragă băiete...

Văzu îndată că Kit ştia, avea durerea întipărită pe faţă.

— Tată, de ce nu mi-ai spus?

Sorrell zâmbi şi rămase tăcut, dar Kit se dădu la o parte şi se opri cu mâna sprijinită de trunchiul unui pom bătrân. Vorbea cu greutate:

— Ar fi trebuit să-mi dau seama... Mi-ai dat totul ca să fiu pregătit pentru munca mea; şi totuşi... acum când ai avut nevoie de mine... toată ştiinţa mea dobândită datorită ţie...

— Dar te-am minţit. Cred că a fost una din foarte puţinele minciuni...

— Totuşi, eram obligat să văd. Ai lăsat lucrurile să meargă înainte, iar pe noi ne-ai lăsat să plecăm ca doi

nebuni orbi şi egoişti.

— A fost plăcerea mea, băiete…

Kit vru să spună ceva, dar se mulţumi să strângă din umeri şi să-şi dea capul pe spate. Veni mai aproape de şezlong.

— Vreau să te examinez, spuse încet, privindu-şi tatăl cu gingăşie nespusă.

— Mai este nevoie?

— Tată, trebuie.

Sorrell îşi îndreptă cu greutate pieptul, iar Kit se aplecă să-l ajute să se ridice din şezlong. Intrară în casă împreună şi trecură în salon.

— Să mă întind pe sofa?

— Da. Lumina e destul de bună… Trebuie să te dezbraci… Lasă-mă pe mine.

Sorrel zăcea cu ochii închişi, cu o pernă sub cap, în timp ce mâinile fiului său îl palpau atent. Erau reci şi ferme, dar dincolo de această linişte aparentă Sorrell îl simţea tremurând. Aşadar, nu-i era totuna… Mulţumi, vieţii, căci grija fiului său îi aducea o uşurare infinită.

— Te doare la atingere?

— Puţin…

— Lasă-te moale, tată, şi respiră adânc.

Sorrel deschise ochii o clipă şi văzu scrisă pe faţa lui Kit sentinţa de moarte. Urmă o lungă tăcere. Kit trase la loc cămaşa tatălui său ca şi cum ar fi tras o cortină, se depărtă şi se opri privind afară pe fereastră.

— Aş vrea să te vadă Orange.

— Bine!

— Am să-i telefonez... Nu poţi să judeci cu toată claritatea când eşti...

Sorrell îşi puse bretelele; făcu o mică sforţare ca să se aşeze.

— Ştiu, dar bănuiesc că nu mai există îndoială, băiete. Pot să scriu „sfârşit” în josul paginii. Nu mi-e frică.

Kit îşi umezi buzele.

— E infernal. Pur şi simplu infernal... Ai fi putut să scapi de asta... Să mai trăieşti încă mulţi ani...

Sorrell schiţă un mic zâmbet de revoltă:

— Da. Dar n-a mers. Afară de asta – eu mi-am îndeplinit misiunea. Sunt chiar un pic mândru de asta, băiete.

Mâinile lui se agăţară de cadrul de lemn al sofalei.

— Ai putea să-mi faci o injecţie subcutanată? Am nevoie de ea chiar acum... Durerea... începe iar...

— O, Doamne! suspină Kit în inima lui.

4

Simon Orange şi Christopher ieşiră în grădină şi după ce aruncă o privire îndărăt spre fereastra tatălui său, Kit îl conduse afară din curte pe una din pajiştile din jurul hotelului.

— Ei, ce spui?...

Orange îşi lăsă capul în jos:

— Mi-e teamă că asta e... Aproape sigur. Cred că o duce de luni de zile...

Nu se uita la Kit.

— Se mai poate face ceva?

— Bătrâne, dumneata oare ai încerca?

— Ah, ştiu! Nicio speranţă... Nici măcar o intervenţie paliativă. Ficatul i-a ajuns până la ombilic... O masă canceroasă...

Orange dădu din Cap:

— Morfină, nimic altceva. Îi spui dumneata sau să-i spun eu?

Ochii lui Kit erau de un albastru intens:

— Îi spun eu. Cred că ştie. Tatăl meu... E un tip extraordinar. Nu există altul ca el şi nici nu va exista; niciodată...

5

În noaptea aceea, pentru, prima oară în viaţa ei, soţia lui Christopher Sorrell văzu lacrimile unui bărbat...

CAPITOLUL XXXIX

1

Întreaga lună iulie şi prima săptămână din august, Stephen Sorrell şi le petrecu în cea mai mare parte în grădină. Atâta timp cât putu să se deplaseze pe propriile lui picioare, el le folosi, iar când puterile îl părăsiră, Hulks cel voinic îl transporta pe braţe şi îl aşeza în şezlong. Sorrell refuzase să fie îngrijit de o infirmieră calificată şi, după cum s-a văzut, nici nu ar fi fost nevoie, căci toţi bunii lui prieteni cu care lucrase cot la cot se adunară în jurul lui cu un devotament atât de firesc, încât practic nu ducea lipsă de nimic. Dar, mai presus de orice, nu trebuia să cumpere blândeţea şi simpatia mâinilor care îi veneau în ajutor.

Molly trăia durerea soţului ei ca pe o durere proprie. Locuia în mica vilă, ocupând vechea odaie a lui Kit. Îi fu dat să înţeleagă, mai bine chiar decât Kit însuşi, admirabila forţă de caracter a acestui om. Acum durerile nu-l mai lăsau niciodată cu totul, deoarece morfina îşi

pierduse din eficacitate în faţa muşcăturilor continui ale corpului aceluia lacom şi străin din trupul lui. Viaţa de zi cu zi devenise plină de dezastre fizice, de lupte patetice, şi totuşi nu-l auzise niciodată plângându-se. Ştia ce suferinţe cumplite era nevoit să îndure; le simţea, le intuia, deşi atunci când apărea Kit – care făcea naveta la fiecare două zile – Sorrell îl întâmpina cu un zâmbet.

— Nu-i chiar atât de Rău, băiete!

Dar Molly ştia cât de rău îi era în realitate. Chipul lui de şoim, ascuţit, galben, se desprindea pe un fundal de suferinţe îndurate cu Stoicism. Gâtul subţiat de foame şi durere susţinea un cap magnific în care curajul refuza să se încline. Răbdarea lui o uimea.

Îl numea în sinea ei „Bătrânul roman”.

Cu toate că decrepitudinea unui trup ros de boală poate fi un proces sordid şi respingător, Molly nu se simţea niciodată şocată. Într-un fel sau altul, Sorrell refuza să se lase doborât de mizeria propriului său trup; pe chipul galben şi secătuit se oglindea lumina sufletului neînvins, investind înfăţişarea-i jalnică cu o superbă demnitate. Uneori în timpul nopţii, ajungeau până la ea gemetele lui înăbuşite şi atunci, în lipsa lui Kit, se scula, îşi punea capotul şi se ducea la el.

— Ai nevoie de morfină?

Capul descărnat sprijinit în perne, se înălţa cu un efort impunându-şi să simuleze un zâmbet slab:

— Nu. Am scos-o la capăt. Nu te nelinişti, fată dragă. Prefer să-mi duc lupta asta câinească singur în colţul meu.

Îi venea greu să-l lase singur în asemenea momente! Şi totuşi simţea că asta era dorinţa lui, căci îi displăcea să deranjeze pe cineva.

— Nu sunt singur… Vă simt pe toţi aproape…

În timpul acestor săptămâni de agonie lentă, viaţa îi dezvălui lui Molly aspecte noi. Sorrell îi inspira o milă, o tandreţe şi o admiraţie bogată în învăţăminte. Acum se apropia de lumea artei sale cu un fel de iluminare şi o înţelegere nouă, mai profundă. Simpla abilitate devenea demnă de dispreţ sub ochii acestui muribund, îi plăcea ca ea să vină să se aşeze lângă el şi să-i vorbească. Trăia din amintiri şi incursiunile lui în trecut căpătau un interes deosebit, căci nu erau o simplă pălăvrăgeală de om bătrân, ci cuvinte înţelepte ale unei fiinţe în posesia tuturor facultăţilor mintale – însăşi seva unui copac ce se va prăbuşi toamna, şi nu în miez de iarnă. Vorbea mult despre copilăria lui Kit. Părea să-şi retrăiască viaţa din

nou, sau poate să recitească o carte preferată, însoţind lectura de mici comentarii spirituale, pline de duioşie, şi faptul că o accepta pe ea ca parte integrantă a marelui său plan o mişca profund. Când el nu va mai fi, ea va trebui să-i ducă opera înainte; Kit avea nevoie de dânsa.

— Şi eu, zise ea, am nevoie de el...

Dar îl ajuta pe Sorrell să-şi joace rolul şi să ţină sus capul său de bătrân roman. Era un pact tacit la care aderaseră amândoi. Molly lucra; nu lucrase nicicând mai fecund sau cu mai multă pătrundere umană; împărţea cu Fanny Garland grija de a culege şi a aranja florile pe care Sorrell le iubea atât. Uneori îi citea ceva din scrierile ei şi după aceea discutau despre cele citite.

— Da, eşti mult mai deşteaptă decât Kit, îi spuse el într-o după-amiază, dar cred că n-ai să-l laşi să simtă acest lucru. Nu asta contează. Şi nu cred că el te va plictisi vreodată.

Molly îl întrebă ce înţelege prin deşteptăciune, dar el nu fu în stare să-i dea un răspuns precis:

— Nu ştiu nici eu. Poate a vedea un pic mai departe şi mai repede decât ceilalţi. Este un gen de inteligenţă care nu-i jigneşte pe alţii – cu condiţia să nu caute să se impună.

Molly se uită la mâinile lui subţiri întinse pe pătură:

— Dumneata ai văzut limpede. Sunt înclinată într-adevăr să mă impun. Dar dumneata ai fost cel care m-a oprit. Asta ar fi dăunat muncii mele.

— Şi lui Kit...

— Care nu caută niciodată să se impună. Se pare că aşa ceva nici nu i-a trecut niciodată prin minte. Este devotat trup şi suflet muncii sale. Iar eu mai am de învăţat...

Sorrell îi adresă micul său zâmbet chinuit:

— O să realizaţi lucruri mari. Viaţa care vă este destinată amândurora va fi frumoasă...

2

Veni vremea când Stephen Sorrell nu mai putu să fie transportat în grădină; privea arborii şi cerul de pe mica platformă care era patul lui. Nu avea să-l mai părăsească niciodată. Devenise o făptură cu faţa pământie, cu trupul descărnat şi genunchii ascuţiţi, ce păreau să străpungă pătura. Murea încet de durere, inaniţie şi insomnie, dar capul, ce părea acum enorm pe tija subţire a gâtului, continua să îndure. Privindu-l, Molly se întreba cum de putea să-şi păstreze seninătatea sufletului, căci Sorrell nu nutrea vreo credinţă anume în viaţa de apoi. Avea pur şi

simplu caracterul calm şi dârz al omului care refuză să se plângă, să ceară ajutor, să strige.

Dar în cursul ultimei săptămâni, Molly îşi dădu seama cât de aproape se afla Sorrell de deznodământ. Ea înţelegea mai bine chiar decât Kit, deşi acesta stătea acum cu ei, în aşteptarea sfârşitului. Fiul lui Sorrell arăta obosit; umbla năucit, amărât, cu o expresie rătăcită, neajutorată. Se aşeza şi se uita la tatăl său; îl durea să-l vadă şi să ştie că nu mai putea face nimic. Îi administra morfină, dar durerea devenise o văpaie de chin, ce nu se mai potolea după injecţii.

Îl năpădise un fel de toropeală. Suferea împreună cu tatăl său, dar mai mult ca un copil decât ca un bărbat. Privea şi aştepta cu un sentiment de neputinţă rece ce nu-şi găsea alinare. Molly era aceea care se răzvrătea: înţelegea chemarea mută a celuilalt rebel, bătrânul gladiator care nu mai cerea morţii decât lovitura de graţie.

Stăteau culcaţi amândoi fără să doarmă şi Molly atrase capul lui Kit pe umărul ei.

— Ah, dragul meu! De ce n-o faci?

— Ce anume?

Vocea lui exprima chinul unei tragice nehotărâri.

— Pune capăt chinurilor lui. Sau, dacă vrei, o fac eu.

El se depărtă de dânsa şi se aşează pe pat. Lumina lunii pătrundea prin fereastră.

— E un supliciu, spuse ea.

Îl simţi tremurând. Pe urmă Kit se strecură afară din pat şi Molly îl văzu în penumbră punându-şi hainele. Se furişă tăcut din odaie şi îl auzi intrând în camera tatălui său.

Sorrell zăcea treaz. Prin fereastra cu jaluzeaua ridicată, razele lunii cădeau pe patul lui. Avea dureri atroce.

— Tu eşti, băiete?

— Ai nevoie de ceva? glasul lui Kit suna spart.

— Mi-e sete... aş mânca... parcă... o piersică...

— Da, tată.

Kit aprinse veioza. Pe măsuţa de lângă pat se afla o farfurie cu piersici şi prospeţimea lor catifelată contrasta izbitor cu faţa torturată şi răvăşită a tatălui său.

— Să-ţi curăţ una de coajă.

Kit luă de pe masă un cuţit şi o furculiţă de desert şi în timp ce curăţa pieliţa catifelată de pe miezul zemos al fructului simţi un spasm nervos în gât...

— Mulţumesc, băiete.

Sorrell mâncă lacom şi ochii sticloşi, larg deschişi sub

fruntea lui zbârcită exprimau o scurtă şi patetică uşurare.

— Dacă ai vrea să-mi faci o doză...

— Da, tată...

— Ca să dorm puţin... O, Doamne! Mi-e atât de rău, ştii Kit... eu...

Ceva se frânse în Kit. Parcă nu el, ci altcineva se duse la masă unde se afla cutia cu seringa pe un şervet curat. Dibui cu degetele. Stătea cu spatele întors spre tatăl său şi ochii lui înceţoşaţi abia mai distingeau seringa.

— Fă-mi una mai tare, băiete, spuse vocea gâfâită din pat.

— Bine...

Dură destul de mult până când Kit umplu seringa, căci se oprea mereu să-şi şteargă lacrimile. Şi totuşi acest ultim act se desfăşură rapid, aproape cu un fel de bucurie sălbatică şi arzătoare. Kit frecă uşor cu degetul pielea flască de pe braţul dezgolit al tatălui său.

— Asta te va face să dormi, pater. Am să vin din nou peste puţin timp.

— Mulţumesc, băiete.

— Să sting lumina?

— Dacă vrei...

Kit se aplecă şi-şi sărută tatăl pe frunte, stinse lumina şi

ieşi din cameră în vârful picioarelor. Dar în camera cealaltă, se prăbuşi.

— I-am făcut... o doză puternică...

Ea îl luă în braţe; Kit îşi lăsă capul pe pieptul ei... Plângea...

3

Culcat în pat, Kit asculta atent; soţia sa asculta şi ea; căci din cealaltă cameră se auzea sunetul înăbuşit al respiraţiei bătrânului Sorrell.

Molly îşi simţea bărbatul tremurând.

— I-am dat o doză maximă... Nu... Nu trebuie să se mai trezească... Nu trebuie să se trezească...

Tânăra femeie ştia ce se petrece în sufletul soţului ei, căci şi ea asculta respiraţia aceea grea, rugându-se din toată inima să înceteze odată. Orele se scurgeau una după alta, clarul de lună se stingea treptat şi camera se cufunda în întuneric. Dar răsuflarea ritmică continua.

Îl simţi pe Kit înfiorându-se lângă dânsa.

— N-a fost destul...

Se „aşează pe marginea patului ţinând-o de mână, iar Molly înţelegându-i chinul şi oboseala dorea din răsputeri ca sunetul acela să înceteze. O făcea să se gândească la

foşnetul blând şi nesfârşit al valurilor ce se spărgeau cu zgomot, neobosit, pe prundişul pe care noaptea murea încet. Simţea că trebuie să-i vorbească lui Kit.

— Soarta a îngăduit să fii aici ca să-l ajuţi.

El îi strânse mâna.

— Ce ultim serviciu!… Şi totuşi – îmi pare bine că i l-am făcut…

În această clipă îşi dădu seama că soţul ei ascultă mai încordat. Se produse o pauză, o întrerupere în ritmul acelei respiraţii anevoioase, şi când reîncepu era parcă mai puţin adâncă, mai neregulată, mai şovăitoare.

Deodată simţi mai tare strânsoarea degetelor lui. Kit se ridică brusc şi merse tăcut în camera cealaltă. Geamul fără perdea părea un dreptunghi cenuşiu; faţa muribundului abia se desluşea pe pernă.

Kit se apropie de fereastră şi în timp ce stătea acolo, o pauză lungă întrerupse din nou respiraţia bolnavului şi odată cu ea păru să se oprească şi respiraţia lui Kit. Apoi începu din nou, dar foarte încet, ca un foşnet patetic, dar totuşi senin. Viaţa se sfârşea… şi toată durerea şi chinul se sfârşeau odată cu ea.

Fereastra se lumina treptat. Kit putea să distingă ramurile şi frunzele părului bătrân ce se profila negru în

zorii zilei. Deodată, se întoarse repede şi se uită spre pat. Respiraţia tatălui său se oprise. Vedea nelămurit faţa lui pe pernă. Imobilitatea persista...

Kit, se întoarse din nou spre fereastră. Lumea scutura întunericul şi revenea la viaţă în faţa unor ochi învăluiţi în lacrimi...

Sfârşit